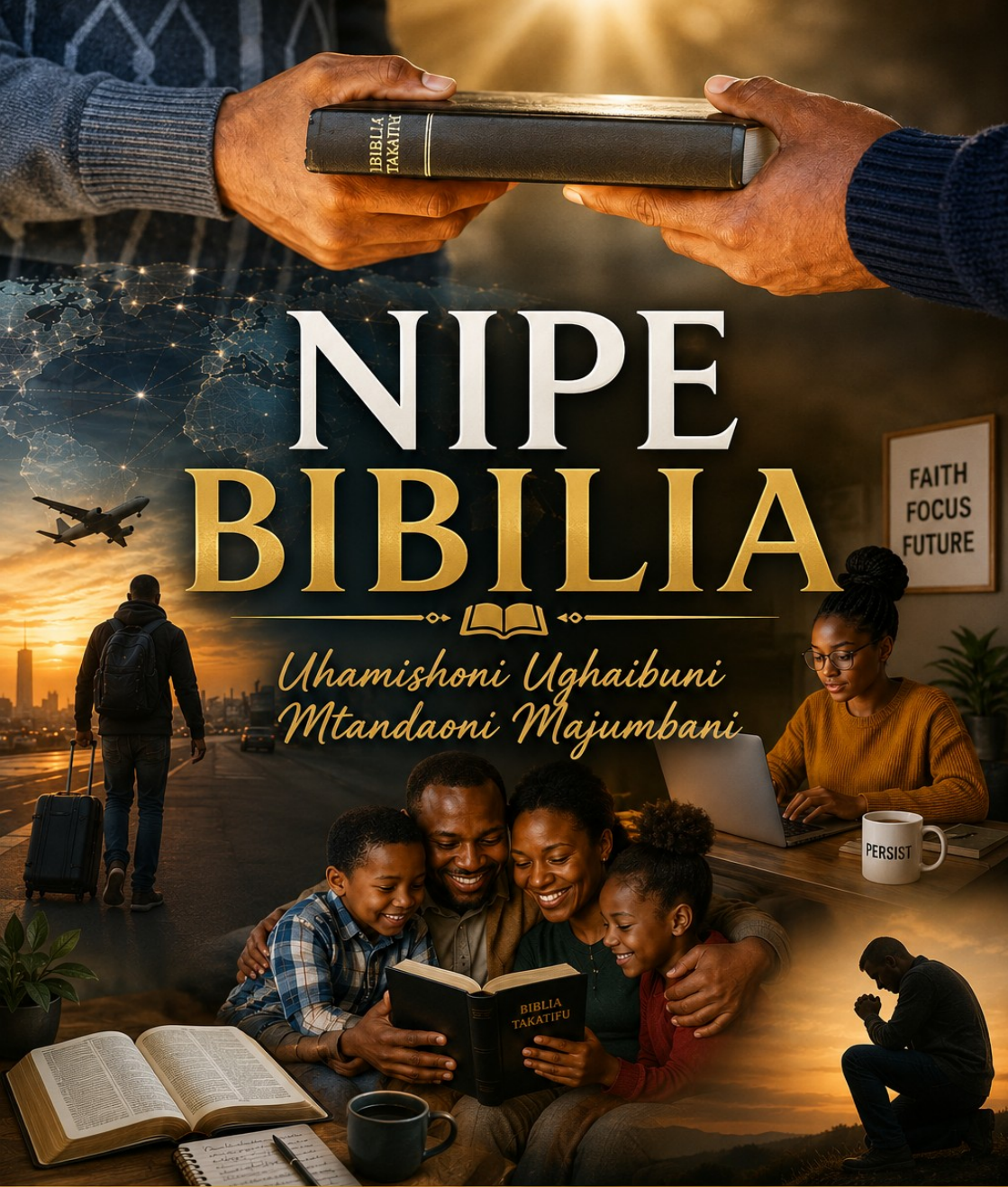

NIPE BIBILIA

*Uhamishoni Ughaibuni
Mtandaoni Majumbani*

Author:

Grace Momadi-Masaka-
Jersey, Marekani

Editor:

Musa Budodi-Kahama,
Tanzania

Cover:

Sharon Ondieki,
Nairobi, Kenya

MaarifaMtandaoni.Com

Maarifa. Imani. Teknolojia. Maisha.

NIPE BIBLIA

Muhtasari wa Vitabu 66 vya Biblia
na Mwongozo wa Kujifunza Biblia

Grace Momadi-Masaka

Toleo la Pili • 2026

Samaritan Layman Ministries

TAARIFA YA TOLEO

NIPE BIBLIA—Muhtasari wa Vitabu 66 vya Biblia na Mwongozo wa Kujifunza Biblia

Mwandishi: Grace Momadi-Masaka

Toleo la kwanza: 2012

Toleo la pili: 2026

Samaritan Layman Ministries • New Jersey, Marekani

Mawasiliano ya mwandishi: masakamomadi@aol.com

Uhakiki na mpangilio: rigministry7@gmail.com

WACHANGIAJI

Waandishi, waombezi, wahariri, washauri, wahakiki, wataalamu wa teknolojia na watia moyo

Grace Momadi-Masaka — New Jersey, Marekani

Danieli Nyangaresi Masaka — Kisii, Kenya

Ibrahimu Kapyia — Tanga, Tanzania

David Masaka — Pennsylvania, Marekani

John na Judi Mugane — Boston, Massachusetts, Marekani

Mbusi Mpagalushu — Bariadi, Tanzania

Isaac Msusu — Kigoma, Tanzania

Gerard Saakumi Nyafanga — Ukerewe, Tanzania

Ezekieli Ojwang — Tarime, Tanzania

Niwaeli Mburuja — Kilimanjaro, Tanzania

Manase Kefa Omuga — Iringa, Tanzania

Denis Momadi Masaka — Oklahoma, Marekani

Petro Tumaini (RIG Ministry) — Iringa, Tanzania

UANDAAJI WA KITABU HIKI

UANDISHI NA UANDAAJI WA MAUDHUI

Grace Momadi-Masaka

Samaritan Layman Ministries

UHARIRI WA TOLEO LA AWALI

Musa Budodi-Kahama — Tanzania

SANAA YA JALADA

Sharon Ondieki — Nairobi, Kenya

UHAKIKI WA MWISHO, UHAKIKI WA LUGHA NA MAREJEO YA BIBLIA, UHARIRI, MPANGILIO NA UANDAAJI WA KITABU

Petro Tumaini (RIG Ministry)

Restoring the Image of God Ministry

Iringa, Tanzania

rigministry7@gmail. com

SHUKRANI NA TABARUKU

Shukrani kwa Mwenyezi Mungu wa mbinguni

Kitabu hiki kimetabarukiwa kwa waandishi, waombezi, wahariri, washauri, wahakiki, wataalamu wa teknolojia, watia moyo, wapita njia, marafiki, ndugu na wasomaji wote wanaoendelea kuomba huduma ya machapisho duniani kote. Endeeleni kuomba huduma hii na huduma nyingine zote zinazolisambaza Neno la Mungu kwa kila lugha, jamaa na taifa.

Jiunge nasi katika kuandika, kuhakiki na kusambaza vitabu vya tumaini.

JINSI YA KUTUMIA KITABU HIKI

Kitabu hiki kina utangulizi wa jumla wa Biblia, muhtasari wa kila moja ya vitabu 66, mafungu mashuhuri, wahusika wakuu, maswali ya kutafakari na maelezo ya jinsi Kristo anavyoonekana katika vitabu mbalimbali. Sehemu za mwisho zina

mwongozo wa kujifunza Biblia na masomo ya Biblia yaliyopangwa kwa maswali na majibu.

1. Soma utangulizi wa kitabu cha Biblia kabla ya kuanza sura zake.
2. Fungua mafungu yote yaliyotajwa na uyasome katika muktadha wake.
3. Tumia maswali ya kutafakari kwa maombi binafsi, ibada ya familia au vikundi.
4. Linganisha mafungu yanayohusiana na uandike mambo mapya unayojifunza.
5. Lengo la usomaji liwe kumjua Mungu, kumwamini na kuishi kulingana na Neno Lake.

YALIYOMO

Vitabu, sehemu na masomo pamoja na kurasa zake

SEHEMU YA KWANZA.....	1
SEHEMU YA PILI.....	58
AGANO LA KALE.....	59
Sura ya 1—Mwanzo.....	60
Sura ya 2—Kutoka.....	65
Sura ya 3—Walawi.....	69
Sura ya 4—Hesabu.....	74
Sura ya 5—Kumbukumbu la Torati.....	78
Sura ya 6—Yoshua.....	82
Sura ya 7—Waamuzi.....	87
Sura ya 8—Ruthu.....	91
Sura ya 9—1 Samweli.....	94
Sura ya 10—2 Samweli.....	98
Sura ya 11—1 Wafalme.....	101
Sura ya 12—2 Wafalme.....	105

Sura ya 13—1 Mambo ya Nyakati.....	108
Sura ya 14—2 Mambo ya Nyakati.....	111
Sura ya 15—Ezra.....	114
Sura ya 16—Nehemia.....	117
Sura ya 17—Esta.....	120
Sura ya 18—Ayubu.....	123
Sura ya 19—Zaburi.....	128
Sura ya 20—Mithali.....	133
Sura ya 21—Mhubiri.....	136
Sura ya 22—Wimbo Ulio Bora.....	139
Sura ya 23—Isaya.....	141
Sura ya 24—Yeremia.....	146
Sura ya 25—Maombolezo.....	150
Sura ya 26—Ezekieli.....	152
Sura ya 27—Danieli.....	156
Sura ya 28—Hosea.....	161
Sura ya 29—Yoeli.....	165
Sura ya 30—Amosi.....	169
Sura ya 31—Obadia.....	173
Sura ya 32—Yona.....	176
Sura ya 33—Mika.....	180

Sura ya 34—Nahumu.....	183
Sura ya 35—Habakuki.....	186
Sura ya 36—Sefania.....	190
Sura ya 37—Hagai.....	194
Sura ya 38—Zekaria.....	198
Sura ya 39—Malaki.....	202
AGANO JIPYA.....	208
Sura ya 40—Mathayo.....	209
Sura ya 41—Marko.....	214
Sura ya 42—Luka.....	218
Sura ya 43—Yohana.....	222
Sura ya 44—Matendo.....	227
Sura ya 45—Warumi.....	232
Sura ya 46—1 Wakorintho.....	236
Sura ya 47—2 Wakorintho.....	241
Sura ya 48—Wagalatia.....	244
Sura ya 49—Waefeso.....	247
Sura ya 50—Wafilipi.....	250
Sura ya 51—Wakolosai.....	254
Sura ya 52—1 Wathesalonike.....	259
Sura ya 53—2 Wathesalonike.....	262

Sura ya 54—1 Timotheo.....	265
Sura ya 55—2 Timotheo.....	269
Sura ya 56—Tito.....	272
Sura ya 57—Filemoni.....	275
Sura ya 58—Waebrania.....	277
Sura ya 59—Yakobo.....	281
Sura ya 60—1 Petro.....	284
Sura ya 61—2 Petro.....	287
Sura ya 62—1 Yohana.....	290
Sura ya 63—2 Yohana.....	294
Sura ya 64—3 Yohana.....	297
Sura ya 65—Yuda.....	300
Sura ya 66—Ufunuo.....	303
SEHEMU YA TATU.....	311
SEHEMU YA NNE.....	404
Somo la 1—Katika Nyakati Hizi Zenye Changamoto za Kimaadili	404
Somo la 2—Je, Mungu alimuumba Shetani.....	420
Somo la 3—Wokovu Kutoka Juu Mbinguni.....	435
Somo la 4—Jiji la Angani la Kushangaza.....	446
Somo la 5—Funguo za Ndoa Yenye Furaha.....	460

Somo la 6—Imeandikwa Kwenye Jiwe.....	475
Somo la 7—Siku Iliyopotea Katika Historia.....	490
Somo la 8—Ukombozi wa Mwisho.....	503
Somo la 9—Usafi wa Moyo na Nguvu!.....	520
Somo la 10—Je, Ni Kweli Wafu Wamekufa?.....	532
Somo la 11—Je, Ibilisi Ndiye Mtawala wa Kuzimu?.....	543
Somo la 12—Miaka 1,000 ya Amani.....	556
Somo la 13—Mpango wa Afya wa Mungu Usio na Gharama.....	571
Somo la 14—Je, Utiifu ni Ufarisayo au Ushupavu wa Sheria?.....	588
Somo la 15—Mpinga Kristo ni Nani?.....	601
Somo la 16—Ujumbe wa Malaika Wanaoruka Angani.....	616
Somo la 17—Mungu Alichora Mipango.....	631
Somo la 18—Kwa Wakati Sahihi! Miadi ya Kinabii Yafichuliwa!	643
Somo la 19—Kesi Yafungwa.....	659
Somo la 20—Alama ya Mnyama.....	673
Somo la 21—Marekani katika Unabii wa Biblia.....	689
Somo la 22—Mwanamke Mwingine.....	707
Somo la 23—Bibi-arusi wa Kristo.....	722
Somo la 24—Je, Mungu Huwavuvia Wanajimu na Wapiga Ramli?	736
Somo la 25—Tunamtumaini Mungu?.....	752

Somo la 26—Upendo Unaobadilika.....	764
Somo la 27—Hakuna Kurudi Nyuma.....	782
SEHEMU YA TANO.....	797
Je, Chakula Kinaweza Kuathiri Akili Yako? (Soma Danieli 1 Yote)	800
Mfalme wa Amani Anakuja Upesi Sana (Soma Danieli 2 Yote)...	804
Vijana Watatu Washinda Mtihani wa Amri ya Pili (Soma Danieli 3 Yote).....	807
Kiburi Sugu cha Mfalme Chashushwa (Soma Danieli 4 Yote).....	810
Usiku wa Mwisho Duniani (Soma Danieli 5 Yote).....	813
Afaulu Mtihani wa Amri ya Kwanza (Soma Danieli 6 Yote).....	816
Falme Zitakazowaathiri Watu wa Mungu—Sehemu ya I (Soma Danieli 7 Yote).....	819
Falme Zitakazowaathiri Watu wa Mungu—Sehemu ya II (Soma Danieli 7:7–14, 18, 20–28).....	822
Pembe Ndogo ya Danieli 8 (Soma Danieli 8 Yote).....	826
Taifa Takatifu la Israeli Lakataliwa (Soma Danieli 9 Yote).....	829
Vita Vikubwa Vinaendelea Nyuma ya Pazia (Soma Danieli 10 Yote)	832
Mfalme wa Kaskazini Kuhamia Yerusalemu (Soma Danieli 11 Yote)	835
Hivi Mwisho wa Dunia Utakuwaje? (Soma Danieli 12 Yote).....	838
Wakili wa Mungu.....	841
SEHEMU YA SITA.....	857
SEHEMU YA SABA.....	870
SEHEMU YA NANE.....	873

SEHEMU YA KWANZA

UTANGULIZI NA MWONGOZO WA BIBLIA

Biblia siyo kitabu cha kiada cha mpangilio wa kitheolojia*. Wengine husema muhtasari wa Biblia kwa Maneno matatu ni Uumbaji, Maanguko na Wokovu na kwa maneno mawili Uumbaji na Wokovu. Baada ya maanguko ya Adamu na Hawa Edeni Mungu hakuzungumza na mwanadamu uso kwa uso ila kwa Maandiko, manabii, malaika, viasili, na majaliwa na hatimaye kwa ufunuo mkubwa wa Mwana Wake. Biblia ina Visa vyenye utajiri na mada kuu ambazo vinaunganika na kufungua pazia la upendo wa milele, kupoea kwa kutisha kwa mwanadamu pale kwenye Bustani ya Edeni, na kisha Kurejeshwa kwake kwa Utukufu Yesu atakaporudi.

MUNGU ANA MAMBO MAKUBWA KWETU, KAMA MWANAMKE MSAMARIA WA KISIMANI ALIPEWA ZAIDI YA MAJI YA UZIMA. HEBU SOMA MIFANO YA AHADI KUBWA ZA AJABU KATI YA AHADI HIZI, OMBI HILI PIA NI AHADI:

14Kwa sababu hiyo, nampigia magoti Baba, 15aliye asili ya jamaa zote duniani na mbinguni. 16Namwomba Mungu, kadiri ya utajiri wa utukufu Wake, awajalieni kwa uwezo wa Roho Wake, nguvu ya kuwa imara ndani yenu, 17Naye Kristo akae mioyoni mwenu kwa imani. Namwomba mpate kuwa na mzizi na msingi katika mapendo 18kusudi muweze kufahamu pamoja na watu wote wa Mungu jinsi upendo wa Kristo ueneavyo kwa mapana na marefu, kwa kimo na kina. 19Naam, mpate kujua upendo wa Kristo upitao elimu yote, mjazwe kabisa utimilifu wote wa Mungu.

20Kwake Yeye ambaye kwa nguvu Yake ifanyayo kazi ndani yetu aweza kufanya mambo makuu zaidi ya yale tuwezayo kuomba au kufikiria; 21Kwake Mungu uwe utukufu katika kanisa na katika Kristo Yesu, nyakati zote, milele na milele! Amina.

WAEFESO 3:14-21

Katika kiini cha Maandiko Matakatifu. Kila unabii, kila mfano, kila wimbo, kila ombi, kila tamania, na kila alama, ni maombi yasiyotamkika ya haki, ni majonzi ya kusihi rehema, ni kilio cha msaada na kuugua kwa mapenzi ya Mungu, Kila tukio la historia linanong'ona JINA LAKE.

Hakika Agano lote la kale kwa kifupi linasema hivi, ANAKUJA, ANAKUJA, ANAKUJA! Nani anakuja basi? MASIHI Anakuja. Nalo Agano Jipya lote linasema, AMEKUJA, AMEKUJA, AMEKUJA! Nani amekuja basi, MASIHI Amekuja, Ahadi ilitolewa na ahadi imetunzwa. Hiyo ndiyo muhtasari wa Biblia yote katika kifurushi kimoja. Uumbaji, Maanguko na Ukombozi

Katika Agano la Kale tunamsikia Mungu akisema nitakupenda kwa uaminifu na kwa gharama yoyote ile, hata hisia zako ziweje Kwangu, MIMI nitakupenda kwa uaminifu, sitakoma kukupenda, Nitakuja duniani na kuingia kwenye maumivu yako, nitaibeba aibu yako, na kuiondoa dhambi yako na Upendo Wangu, na kuishinda dhambi kwa upendo Wangu ili nguvu za dhambi zisikuharibu kabisa.

Kisa hiki cha thamani cha Upendo wa Mungu kwetu kina sehemu saba

- *Kabla ya sisi kuumbwa: zamani za milele Mungu alikuwepo na Baba, Mwana na Roho Mtakatifu wamekuwepo Milele. Mungu amekuwepo kwa hesabu ni kama mshale unaoenda mbele na nyuma. Milele nyuma na milele mbele.**
- *Uumbaji: Sisi tunaishi kwa sababu Mungu ni Upendo, tumeumbwa ili kuonyesha upendo wa Mungu unaotoa na kumpa Upendo wetu na wengine kihali, kimali, kiuchumi, kihisia, kimwili, kijamii na kiakili. Sisi sasa ni tamasha kwa malimwengu yote, ambao tutashuhudia kwa wote kwamba MUNGU ni upendo na haki**
- *Maanguko: Dhambi ilipoingia kwenye picha, tulipata shauku ya kuishi na ubinafsi, uchoyo, kwa ajili yetu wenywewe, tukishuku wengine, tukijitenga, na hilo likaongoza kwenye dhambi, dhambi ni dhidi ya upendo, ilitokewa kwenye mvunjiko wa mahusiano**
- *Agano: Kama mwitikio wa Maanguko ya mwanadamu, Mungu aliendelea kuwa Mkweli kwa tabia Yake, japokuwa tulikuwa tumeasi. Yeye aliendelea kutupenda na akatuma mitume, Israeli ilikuwa mfrereji wa kutimiza upendo Wake.**
- *Masihi: tukio la Yesu kuzaliwa, kuishi, kufa na kufufuka na kupaa mbinguni kwa huduma ya upatanisho, ni kutimiza lile Agano na ndiyo Injili yenyewe. Yesu ni upendo wa Mungu ulio ndani ya umbo la**

Mwanadamukatika umbo la mwanadamu. MUNGU ni upendo Naye ni Mwaminifu, Wokovu ulitimia kupitia Yeye

***Kanisa: Mwili kwa Kristo ni Jumuiia Yake ya Agano. Mapenzi Yake ni kila mwanadamu afikie wokovu. Yeye Amelituma kanisa Lake kupeleka habari njema**

***Hali itakavyokuwa: Kila kitu kinyume cha mapenzi ya Mungu kitaangamizwa milele. Ni mazuri tu yatabakia milele katika Kumbukumbu, isipokuwa makovu aliyopata Kristo msalabani. Uovu hautainua pembe/kichwa tena. Mungu ataishi na watu Wake milele na kila mtu atampa moyo Wake kwa furaha**

Hii ndiyo Biblia yote katika mtupo wa jicho mmoja. Mungu anatupenda sisi sana zaidi ya uwepo Wake Mwenyewe. Tukiwaambia ndugu na marafiki zetu habari hii njema, wataruka kwa kiwewe cha furaha. Unabii ni kitu kizuri kuelewa, na yaliyosemwa yakitokea kama yale ya Danieli 2 na 7 kuhusu falme zote zitakazotawala dunia mpaka mwisho, falme zote zimetokea kwa usahihi, hii inajenga imani yetu kwa Mungu na Neno Lake. Ila la kwanza Ni Mungu Mwenyewe na upendo Wake ambapo Yohana alijaribu kuueleza na akijikanyaga, na mwishowe alikuja na hesabu ya Mungu= Upendo. Upendo huu kwa lugha ya Kiswahili ni neno moja ila unajumuisha zaidi ya tabia 26 za Mungu kama vile rehema, neema, haki, uvumilivu.

Tunamshukuru Mungu kwa uwezo Wake, na jinsi anavyotuwezesha na kutubariki. Hakuna kitabu kinachotoa faraja na kumpatia mwanadamu furaha kama ilivyo Biblia! Hakuna kitabu kinachoongeza umahiri wa akili kama hiki! Tunaishi dunia ya dhiki, mashaka, fadhaa, hofu, na hata huzuni nyingi. Matukio mengi yanapaswa kutuamsha ili tujitayarishe kwa ujio wa Masihi. Hivi karibuni nyumba yetu iliungua moto, hapo ndiyo niligundua jinsi Mungu anavyotulinda na kutuzindua ili tusibweteke katika nchi ya adui; Tumeambiwa kuwa mavuno ni mengi ila watendakazi ndiyo wachache, yaani watu wana shauku ya kusikia habari njema ila hawapati watu wa kuwaambia. Mungu ametuandikia habari njema na za matumaini. Habari Njema ni Yesu kuzaliwa, kuishi duniani, huduma Yake, kufa na kufufuka, na kutuomba pale juu mbinguni, ili tupate wokovu. MUNGU kwa njia mbali mbali ametutia moyo tusifadhaike, tusiogope, maana Yeye anatupenda sana kuliko sisi tunavyojipenda sisi wenyewe. Yeye Anawapenda wale unaowapenda kuliko wewe unavyowapenda. Marafiki, pesa, vileo, filamu, michezo, wanasesere/toys, na hata familia havitakupatia furaha sawa na ile utakayoipata kutoka kwa Mwenyezi Mungu.

SURA YA 1

BIBLIA NI NINI?

Katika Zaburi 121:1, tunasoma “Nitayainua macho yangu niitazame milima, msaada wangu utatoka wapi?” Njia ya Mungu pekee Ndiyo itakayokusaidia na kukupatia amani moyoni, roho ya kuridhika, na ya kuwa na malengo ya maana maishani. Endapo una shida, huzuni, mashaka, ugonjwa au lolote linaloleta huzuni, Neno la Mungu Ndiyo habari njema pekee ambayo ina ubora usio na kifani! Hili ndiyo jibu kwa matatizo yako yote. Lisome hili ugundue Maneno Ambayo yatakupatia furaha na malengo mema ya milele. Mithali 22:6 inasema “Mlee mtoto katika njia impasayo, naye hataiacha hata atakapokuwa mzee.” Kimbilio letu katika malezi au usalama wetu ni Neno la Mungu. Biblia ni sauti ya Mungu KAMA VILE MUNGU ANAZUNGUMZA NASI USO KWA USO.

Mbingu na dunia zitapita bali Neno Lake halitapita kamwe. Neno la Mungu halikuja kwa mapenzi ya mwanadamu bali wanadamu walinena yaliyotoka kwa Mungu wakiongozwa na Roho Mtakatifu 2 Petro 1:19–21. Maandiko ni pumzi ya Mungu na tumepewa kwa makusudi ya kuhekimishwa, ili tupate wokovu kwa imani, tufundishwe, tuonywe makosa yetu, tuongozwe, na kuadibishwa katika haki ili tuwe kamili katika kila tendo jema. 2 Timotheo 3:15–16. Neno la Mungu ni muhimu kuliko chakula tulacho.

Tunajuaje kwamba Biblia ni Neno la Mungu au la Kweli? Kila mtoto anapaswa kujua jinsi ya kujibu swali hili kuhusu tumaini tulilo nalo. Kuna sababu nyingi, lakini sababu moja kuu ni kuwa: Maisha ya mamilioni ya watu yamebadilishwa kutoka dhambini na kuwa mbaraka kutokana na nguvu ya Neno hili. Hakuna mtu aliyesoma somo la Hisabati na kusema, “Baada ya kusoma hesabu, moyo wangu umeamua kuchagua mema au kuacha dhambi.” Lakini wapo wengi ambao walifikia uamuzi huo baada ya kusoma na kujifunza Neno la Mungu. Jaribu kuchukua muda wako kusoma Danieli 2, Danieli 7 na Danieli 8 ambao ni unabii sambamba uliotimia. Huu unaonyesha kwamba BIBLIA ni kitabu cha uhakika, na utabiri Wake ni wa Kweli tupu.

Neno la Mungu ni dira na ramani yetu hapa duniani. Neno la Mungu limefika kwetu kwa njia ya uvuvio. Uvuvio uliwaongoza watumishi wa Mungu kama ilivyokuwa kwa manabii kama Musa aliyekuwa anakwenda kuwa Farao, au Danieli aliyekuwa waziri mkuu, au Sulemani na Daudi waliokuwa wafalme, Amosi aliyekuwa mchungaji wa mifugo, Mathayo aliyekuwa mtoza ushuru,

Luka aliyekuwa tabibu, na wengine wengi. Kuvuviwa siyo imla, kwamba waliambiwa waandike herufi kwa herufi, bali mawazo yalivuviwa na wakaandika kwa uongozi wa Roho Mtakatifu. Kwa mfano, wengine waliandika kimashairi, wengine kama unabii, na wengine kwa njia ya visa. Biblia imethibitika kuwa ni Neno la Mungu. Hakuna kitabu kinachoweza kujibu maswali ya binadamu kama hiki. Hakuna kitabu kinachotuliza shauku na upweke wa mioyo ya watu kama Biblia! Biblia inatoa mwangaza wa maarifa na hekima, ujuzi na ufahamu wa kuangaza fikira zetu na kututakasa. Ni ufunuo kutoka kwa Mungu Aliye Hai. Yeye ni Nuru ya Uhai wetu! Mungu amelitunza Neno Lake katika historia kwa maelfu ya miaka. Biblia ina Maagizo, Shuhuda, Sheria, na Amri za Mungu, soma Zaburi 119. Ahadi na sheria ya Mungu ni ya milele nyuma na mbele.

Biblia ina vitabu 66. Vitabu 39 vya Agano la Kale na 27 vya Agano Jipya. Ilichukua zaidi ya miaka 1700 kuiandika Biblia; hata hivyo, waandishi wote, wanaokadiriwa kuwa 40 walikuwa na mtiririko mmoja, na wala hawakupingana, maana walivuviwa na Mungu mmoja. Biblia ina sura 1189 na Mafungu 31, 102. Sura ndefu kupita zote ni ile ya Zaburi 119, na kitabu kirefu kupita vyote ni Yeremia, kisha Mwanzo, kisha Zaburi, Kisha Ezekieli na kisha Kutoka. Vitabu vifupi kupita vyote katika Biblia ni 3 Yohana, 2 Yohana, Filemoni, Obadia na Yuda. Sura fupi kupita zote ni Zaburi 117. Zaburi 118 ndiyo sura ya katikati ya Biblia, sura 594 zikitangulia na 594 zikifuatilia. Wakati Biblia hazijaanza kuchapishwa bado, nakala 23,000 za Agano Jipya za Maandishi ya mkono na kama 17,000 za Agano la Kale zilipatikana sehemu mbali mbali duniani zikiwa zinafanana kabisa, tofauti na vitabu vingine vya zamani kama Plato, Socrates, hivi vilikuwa vichache, mara zingine pungufu ya nakala 10. Hii inaonyesha si kitabu ambacho kimegushiwa na kina sifa za uaminifu (authenticity). Vitabu vya Matendo na Luka vilichukuliwa na kuchunguzwa miji, matukio, na tarehe, na kukutwa na uaminifu usioweza kuelezeka kwa maneno! George Muller alisema amehesabu ahadi 30,000 katika mafungu 31,102 ya Biblia.

Biblia inaweza kugawanywa kutoka Mwanzo kama ifuatavyo: Vitabu vya Musa vitano, vitabu vya historia 12, vitabu vya mashairi vinne, vitabu vya manabii vikubwa ni vitano na vitabu vya manabii vidogo ni 13, vitabu vinne vya injili, kitabu cha matendo na historia ya matendo ya Roho Mtakatifu kupitia mitume kimoja, nyaraka za Paulo 14 na nyaraka za mitume wengine 7, na mwisho kitabu cha unabii cha Ufunuo.

Kwa mujibu wa Biblia dunia yetu ina miaka kama 6000 hivi tu. Gharika ilitokea mwaka 2348 KK na kuzaliwa kwa Yesu ilikuwa kati ya 4 KK - 1 BK. Biblia inaeleza wazi wazi katika Ufunuo 12 kwamba kulikuwa na vita mbinguni na Shetani alitupwa hapa duniani na kuwadanganya wazazi wetu Adamu na Hawa. Hapo ndipo dhambi ilipoingia duniani. Dhambi ni uasi wa Sheria za Mungu. Dhambi ndiyo ilileta maumivu, huzuni, vilio na kifo. Historia ya vitabuni, mara nyingi huanzia pale Mesopotamia miaka 5000 iliyopita, hakuna Historia ya mwanadamu iliyorekodiwa ya miaka zaidi ya hapo! Watu husema Mamilioni au malaki ya miaka, ila hawasemi nini kilichokuwa kinaendelea siku hizo!

Vitabu Kumi vya Biblia vilivyoorodheshwa kutokana na urefu wake, ambavyo ni asilimia 55% ya Agano la Kale. Vitabu vifupi ni Obadia, 2 Yohana, 3 Yohana na Yuda.

Na.	Kitabu Kirefu	Idadi ya Mafungu	Graph-unit Hits	Morph-unit Hits	Bytes
1.	Yeremia	1,364	22,285	30,203	241,209
2.	Mwanzo	1,533	20,722	28,848	226,894
3.	Zaburi	2,527	19,662	25,465	238,562
4.	Ezekieli	1,273	19,053	26,572	214,416
5.	Isaya	1,291	17,197	23,204	191,777
6.	Kutoka	1,213	16,890	23,934	184,372
7.	Hesabu	1,289	16,583	23,363	182,945
8.	Kumbukumbu La Torati	959	14,488	20,329	159,872
9.	2 Mambo ya Nyakati	822	13,520	20,000	154,125
10.	1 Samweli	811	13,506	19,211	147,392

Jedwali Na. 1: Orodha ya vitabu virefu katika Biblia

Mungu ni mwaminifu, Yeye anatusamehe na kutufanya tuanze maisha mapya, ukurasa mpya. Pambano kati ya uovu na wema, au Shetani na Mungu linaendelea na litaendelea mpaka siku ya mwisho ambapo Kristo atakuja kuwachukua watakatifu Wake na kukomesha dhambi na maisha ya dhambi na matunda yake. Vita hivi ndiyo virefu kupita vyote. Vita hivi vimechukua takribani miaka 6000 na Shetani hajajisalimisha bado mpaka hivi leo. Vita vifupi kupita vyote vilipiganwa kule Zanzibar, kwa muda wa dakika 38, na Sultani wa Omani, akasalimu amri ndipo Uingereza ikakichukua hicho kisiwa.

Hatimaye, Mungu atafuta machozi ya watu Wake. Hakutakuwa na kilio tena, wala huzuni, wala kifo. Wale walioshinda kwa neema ya Mungu, wakimtegemea, wakimtii na kumtumaini Yeye, watapata zawadi ya uzima wa milele. Hiyo ni zawadi kuu kupita zote duniani. Mpendwa mtoto na kijana, mtumaini Bwana kwa moyo wako wote, na kumchagua Yeye kila siku katika maisha yako. Mambo Saba muhimu kwa kila mwanadamu ni, kwanza, kumjua Mungu na kufuata njia Yake, pili, kuomba kila siku, tatu, kusoma Neno Lake kila siku, nne, kuabudu na wengine kwenye ushirika na mikutano inayofuata Maandiko na tano, kushuhudia matendo makuu ya Bwana kwa wengine, na Sita, kusaidea katika huduma za jamii na saba, kuishi mtindo wa maisha yanayomwakisi Kristo, kulingana na Maandiko yanavyotambua.

Jitahidi kufahamu tofauti kati ya dhambi, uovu, uasi wa sheria, makosa. Dhambi za kujua na kutokujua, dhambi za kutenda na dhambi za kuwaza, na hata dhambi za kutotenda (dhambi ya kutotenda lililo jema), zote hizi Mungu anatusamehe, akitutaka tuanze kuishi maisha mapya tena. Wengi ambao wamelisoma Neno la Mungu wamesema, “Sijapata kuona uzuri na utamu kama huu”. Biblia itazidi kung’aa na kuwa dhahabu ya thamani kila siku unapoendelea kuisoma. Utamu Wake utakuwa wa ajabu, na wala hutapenda uache kuisoma!

Jambo hili nimelishuhudia, maana niliomba ombi hili mwaka 1988, nilipoona mwalimu wangu toka Uingereza akisema, Neno lina utamu wa ajabu, akasema asipolisoma asubuhi, anaona amepungukiwa furaha! Nami nikasema, Bwana naomba nami unipe ladha ya Maandiko aliyo nayo huyu Mwalimu wangu! Bwana ametimiza ahadi hii kwangu na zingine nyingi maishani mwangu. Biblia ina ahadi zaidi ya 8100! Hebu anza kuzihesabu sasa, na kila ahadi, unaweza kuifanya liwe ombi lako. Angalia Ahadi za Kumbukumbu la Torati 28, Walawi 26 na Zaburi 37 kama zoezi la kuhesabu ahadi! Je, zipo ahadi ngapi? (Katika sura hizi tatu kuna ahadi 250 hivi!)

Wengi waliokuwa na uwezo mdogo darasani wamefanya vizuri kwa kulisoma Neno hili, hakika linanoa ubongo! Watu wamejua mambo ya siku za usoni kwa kulisoma. Angalia kitabu cha Danieli Mbili, Saba, na Nane. Sisi hatuhitaji mnajimu au mchawi, au wabashiri wa aina yoyote kutuambia yale ya wakati ujao, kwani watakuweka kwenye woga bila sababu. Soma Biblia, na usiviruke vitabu vya unabii wa Danieli and Ufunuo. Ufunuo ni kitabu ambacho kimefunuliwa. Mtegemee Mungu kwa akili zako zote, wala usizitegemee akili zako mwenyewe, katika njia zako zote Mkiri Yeye (Mwenyezi Mungu), Naye atakupitisha vyema katika yote, nawe siku moja utakuwa mbinguni, ili uishi

Naye milele, shangwe ya ajabu itakuwa siku hiyo. Siku ya Bwana wewe utasimama kama Mshindi kwani Yeye atakutetea kwa vile umemchagua Yeye na njia Zake. Utakuwa umejiepusha na dhambi na huzuni nyingi kwa uhakika. Siku hii ya Bwana imetajwa zaidi ya mara 22 kwenye Biblia, na tunaambiwa kwamba kila binadamu ajitayarishe kwa ajili ya siku hii.

Binadamu wote wametenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, na mshahara wa dhambi ni mauti. Bali Mungu ametoa njia ya kuepuka mauti, kupitia Kafara ya Mwana Wake Kristo. “Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda Ulimwengu, hata Akamtoa Mwanawe pekee ili kila amwaminiaye asipotee, bali awe na uzima wa milele. Mwana wa Adamu hakuja ili ahukumu ulimwengu, bali ulimwengu uokolewe katika Yeye” Yohana 3:16-17. Mpendwa mtoto, kijana au mtu mzima, tuna matumaini ya kwenda kuishi mbinguni milele na milele na Baba yetu wa mbinguni. Hebu tupige moyo konde, tumwombe Bwana atusaidie katika safari hii ili tuepuke vishawishi vibaya na kisha tupate marafiki wazuri wasio na misukumo ya uovu, ili tushinde mbio hizi.

Kutomtii Mungu huyafanya maisha yetu na ya wengine yawe na huzuni. Ni vyema tumtii Yeye bila kushurutishwa maana itatubariki, na kuwabariki wenzetu na kumbariki Mungu pia. Hatuwezi kugusa mbingu bila kugusa watu! Tunapomtendea mwenzetu ubaya, tunakuwa tumemtendea Mungu pia dhambi, Yeye ni Baba yetu sote. Mahusiano haya hayatenganishwi. Na hivyo Mungu anapotoa katazo kwa kusema “usi” ni kwa ajili ya furaha yetu wenyewe sisi, ambao ni viumbe Vyake. Mfano anaposema usizini, Yeye hana mke, ila anatoa katazo kwa ajili ya furaha yetu wenyewe. Maagizo na Amri Zake zote Kumi, ni kwa faida yetu wenyewe. Kila Maagizo Yake, ni kwa faida yetu na wenzetu! Waweza kufanya utafiti kwa kila agizo Lake zaidi! Nasi tunaendelea pia, tuombeane.

Miaka 170 iliyopita kule Ulaya walitokea watu wa nadharia potofu za mabadiliko ya mwanadamu toka minyoo, chura, nyani na kisha binadamu. Nasi twajua hakuna aliyesikia redioni “leo tunawakaribisha raia wapya toka msituni Gombwe au Virunga, ambao wamebadilika kutoka sokwe au nyani na kujiunga nasi!” Hizi ni nadharia potovu, ovu na za uongo. Zinadhililisha nguvu na uumbaji wa Mwenyezi Mungu. Mitaala yetu Afrika haipaswi kuwa na hekaya hizi potofu ambazo ni matusi kwa raia wa nchi hizo, kazi za Darwin, David Leakey na wengineo. Nafikiri sisi hatusumbuliwi sana na nadharia hizi kwa vile nyingi zinatupunguzia thamani ya utu wetu kama binadamu na kisha tunaishi na viumbe hawa kwenye mbuga zetu na hatuoni mabadiliko hayo yanayosemwa na

watu wanaoishi mbali. Hata hivyo tunaamini kwamba tumeumbwa na Mungu kwa Makusudi makuu. Haleluya!

Tuisomeje Biblia basi? Wasomaji Wengi wapya wanasema hawajui waanzeje. Kuna njia nyingi za kusoma Biblia. Wengine wameanza Mwanzo wakaishia kwenye vitabu walivyoviona haviwapi shauku au matamano ya kuendelea kusoma. Tunashauri kuanza vitabu vya injili kama Marko, Mathayo, Luka na Yohana. Kisha Matendo na kurudi kitabu cha Mwanzo na Kutoka. Hakika kitabu cha Mwanzo kinaweka msingi wa Biblia yote!

Unaweza kuisoma Biblia kwa kuchukua mtu mmoja na kujifunza maisha yake. Mfano, Stefano shemashi aliyempenda Mungu na maisha yake. Huyu alikuwa Mgriki, asiye kuwa na roho ya kulipiza kisasi, aliwaomba waliokuwa wakimwua. Watu wengine wakifanyiwa kosa dogo hutoa mwikikio wenye jazba, na kusema “hata nikifa, usije kwenye mazishi yangu, utalaaniwa kwa kunitendea ubaya huu, utakuwa masikini wa kutupwa.” Maneno haya ni mazito sana. Wale wanaotutendea mabaya, tunapaswa kumwomba Mungu awasamehe na kutuepusha na shari yao ili Roho wa Mungu awaguse, na waingie katika zizi la Bwana. Waweza pia kuinakili Biblia au kuifanyia muhtasari kama sasa tunavyofanya, jambo ambalo limetufungua macho kwa njia tusiyo weza kuelezea. Waweza kusoma Biblia ya Kronolojia kwa mfumo wa Kesho pia, tuandikie tukutumie nakala laini ya Biblia ya Kronolojia! Email yetu ni:

(UhamishoniUghaibuniMtandaoni@gmail. Com)

Utakapozoea utaweza kuanza mwanzo mpaka mwisho kwa urahisi kama ambavyo wengi wetu tunafanya. Soma sura tatu kila siku na kwa mwaka utakuwa umeimaliza, au kila siku soma sura moja na kutafakari kwa kuimeng'anya vizuri na utamaliza baada ya miaka mitatu. Zungumza na wengine kuhusu namna wanavyoisoma. Jitahidi uisome kwa furaha na kuomba uvuviwe na Roho wa Mungu, kabla hujaanza. Na kila unapoanza kuisoma, omba na omba tena! Utabarikiwa na faida kemkem. Usijipangie kusoma kurasa nyingi ambazo zitafanya uone kuwa ni adhabu au utakazoshindwa kuzimeng'anya vyema. Biblia ni kama chakula. Chakula kinatakiwa kutafunwa na kuyeyushwa, ndipo unapata lishe. Kusoma Biblia yote inachukua masaa kama 80 tu. Lakini unahitaji muda wa kuomba na kutafakari hata fungu moja tu, nawe utashangaa kwamba fungu hilo moja linaweza kukuchua wiki mbili kulitafakari na kulitambua vyema, mfano Danieli 8:14! Usifanye kwa kasi kana kwamba unashinikizwa au kukimbizwa. Biblia ina Ujumbe kwa watu wa matabaka yote,

iwe wazee, vijana, matajiri, masikini, weusi, watoto, wachungaji, walei, weupe, wafupi, warefu, wasomi, na watu wa kawaida.

Kamwe Tusihofu, Neno linasema, “Usiogope, kwa maana Mimi ni pamoja nawe, usifadhaike, kwa maana Mimi ni Mungu wako, Naam, Nitakutia nguvu, naam Nitakusaidia, Nitakushika, naam, Nitakushika kwa mkono wa kuume wa haki Yangu” Isaya 41:10. Kweli macho hayajaona, wala masikio kusikia wala kuingia katika mawazo ya mwanadamu, Mambo yale ambayo Mungu ametutayarishia!” Hebu tusome Neno Lake ili tuzijue ahadi maelfu na kuzidai. Usiogope, imetajwa takribani mara 365 Kwenye Maandiko.

Dini ya Kikristo haimruhusu mtu kufanya atakavyo! Muumini anapaswa kujisalimisha kwa Mungu na kuishi sawasawa na Maandiko. Kabla ya dhambi Mungu alizungumza na watu uso kwa uso, lakini baada ya anguko dhambini Mungu alisema nao kwa sauti, kwa kuwatuma malaika, kwa njia ya manabii, kwa matukio, na hatimaye kwa Maandiko. Alianza kwa kuandika Mwenyewe kwa chanda Chake na kisha waandishi waliovuviwa kuandika Magombo hatimaye kupata Biblia. Biblia ni Neno la Mungu. Neno la Mungu ni mamlaka ya mwisho kwa viumbe wa Mungu hapa duniani, na mbinguni na lina Ujumbe kwa kila mtu. Lisome, litafakari, lipende, litende, litangaze, liangaze. Usizuie wengine kulisambaza au kuwa mchoyo wa Neno la Mungu. Maana utume wetu ni kwenda katika ulimwengu wote na kuwafundisha watu, na kuwafanya kuwa wafuasi wa YESU. Kitabu hiki ni masimulizi ya Biblia kwa watoto kuanzia kitabu cha Mwanzo mpaka Ufunuo katika mfumo wa somo la kila siku kwa siku 366.

Biblia inatueleza Historia ya Binadamu toka alipoumbwa na Mungu, mpaka kuanguka na kuasi sheria za Mungu pale katika Bustani ya Edeni mpaka Mungu atakapofanya makao Yake pamoja na wanaadamu katika mbingu mpya na nchi mpya (Uumbaji, Maanguko, Ukombozi). Kuna Neno linaitwa Kigiriki Theodicy (theodisi) Katika kitabu cha Ufunuo 12 tunaelezwa kwamba, Shetani aliishi mbinguni na kuwa mwasi wa kwanza. Alishawishi theluthi ya malaika wote na kutupwa nao hapa duniani. Huo ukawa ndio mwanzo wa pambano kati ya Mungu na Shetani, au wema na ubaya. Kwa sasa sisi tumo katika mgogoro huu, kitabu cha Ayubu kinatupatia picha kidogo ya pambano hili. Kuna siku pambano hili litakwisha. Kutokana na Biblia. Ishara za nyakati katika kitabu cha Danieli sura ya pili, saba na nane ni kalenda ya unabii. Hii inaonesha tuko ukingoni mwa Historia ya Dunia hii.

Mungu atakuja kuhukumu ulimwengu, na kutoa thawabu kwa wale waliotenda mema kwa neema Yake, yaani, uzima wa milele; na kwa wale waliotenda maovu, adhabu yao ni moto wa milele. Kila mtu na asome sura hizo za Danieli na kujua maana yake ni nini Leo.

Huu ndiyo muhtasari wa Biblia. Mwanzo 1 na 2 ni uumbaji, Mwanzo 3 ni kuanguka kwa binadamu dhambini. Biblia yote iliyosalia baada ya hapo ni mpango wa Mungu katika kuishughulikia dhambi ili isiinue pembe yake kamwe tena. Nahumu 1:9. Bwana Anatuma mitume na manabii kusaidia watu kujitayarisha, mara nyingi watu hawasikii, na mara zingine wanaua wale watumishi wa Mungu, hatimaye Mungu anamtuma Mwanawe Naye anazaliwa, na kuishi na watu miaka 33 1/2 na kuwafundisha na kuwahudumia watu, mwishowe anauawa, na kuzikwa na kufufuka na kupaa kurudi mbinguni, akiwa na huduma ya ukuhani ili kutuombea. Hivi karibuni atatokea kuwachukua wale waliofanya uamuzi kuishi Naye mbinguni milele, na adhabu itatolewa kwa wale ambao wamekuwa hawampendi Yeye, na hawapendi watu wengine.

Mimi na wewe mtoto ama mtu mzima tumo kwenye pambano hili zito. Hata mtoto mdogo anapata shida kujikana nafsi, au kujinyima, kwani hutaka yote yaende kwa jinsi anavyopenda yeye binafsi. Mapambano yote yapo kichwani na moyoni, tunasikia sauti mbili moyoni. Imetupasa tuvae silaha za Mungu na kusimama imara, soma Efeso 6 silaha zile Sita, hakika ni saba na maombi na, tukeshe na kuomba ili tusiingie katika mitego na nyavu za yule mwovu. Kila siku tunafanya uchaguzi, ama tunamchagua Mungu au Shetani. Wote tumetenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, lakini tunapomwamini Yesu na kutubu, Mungu anatusamehe na kutukubali kama watoto Wake. Mungu Anaendelea kutusaidia kuishi maisha mapya kwa neema Yake hata leo. Nasi twajua ya kuwa katika mambo yote Mungu hufanya kazi pamoja na wale wampendao katika kuwapatia mema, yaani, wale walioitwa kwa kusudi lake-Warumi 8:28.

Hebu tumwamini Mungu ili tuthibitike, na tuamini manabii Wake ili tufanikiwe. Kitabu hiki kimebadilisha maisha ya watu wengi. Wakoloni walipofika kule Papua New Guinea waliwacheka wananchi waliokuwa wanasoma Biblia na kuifuata. Wale wananchi wa Papua New Guinea wakawaambia, “Mnacheke na wakati tulipokuwa hatuna Kitabu hiki tulikuwa tunakula watu? Hakika ninyi leo mngekuwa kitoweo chetu!” Bwana Yesu Alisema, “Imeandikwa mtu hataishi kwa mkate tu! Bali kwa kila Neno litokalo katika kinywa cha Mungu”. Mathayo 4:4. Kwa neema ya Mungu, hebu siku moja tukutane mbinguni kando

ya mti wa uzima kwa kuwa tumelithamini Neno Lake.

Kuna Wimbo umesema hata kama bahari zote zingekuwa wino, mbingu zote ziwe karatasi na miti yote iwe kalamu, zisingetosha kuandika habari njema za ufalme wa Mungu na upendo Wake. Tunasema hatujaanza hata safari ya kuuelewa upendo wa Mungu, kuelewa Neno Lake na kwamba Yeye ni nani. Hakika kama wanadamu tumepata tumepata harufu ya manukato kidogo tu, lakini hata hilo dogo tulilolipata, tukilitilia maanani litakuwa la matunda mema, na tele na kisha ahadi za ajabu za uzima wa milele kwa kumjua Yeye (Yohana 17:3).

Biblia ni Kitabu cha kusomwa kwa kicho na heshima, kwa maombi na bila haraka, hebu Mungu atusaidie kukifurahia chakula bora na chenye ladha kupita vyote duniani ili tukue kiimani na kumtukuza Mungu, na kuwabariki wengine kwa huduma na maneno yetu. kwa sababu ya mafundisho mengi yasiyo ya Kweli, na yanayomdhalilisha mwanadamu, yanayotokezea kizazi hadi kizazi, hakuna aliye salama bila Neno la Mungu. Viumbe vyote wakiwemo malaika wameumbwa na Mungu. Mungu alimwumba Mwanamume kwanza, na kumpa kazi kwenye Bustani ya Edeni. Adamu alikuwa na mahusiano na Mungu kwanza, kabla ya kuwa na mahusiano mengine. Kisha akamwumba mwanamke aliyekuwa na mahusiano na Mungu kwanza na kisha mumewe alipokabidhiwa kwake.

Amri ya zaeni na kuongezeka ni amri ya kwanza inayosomeka kwenye Maandiko! Mtoto anaumbika tumboni kwa mbegu toka kwa baba na yai toka kwa mama. Mbegu hizi mbili zinapokutana, hapo ndiyo mtoto anakuwa msichana au mvulana. Kwa hizo seli mbili. Nazo hukua. Hivyo mtoto hazaliwi msichana au mvulana tu, bali huumbwa na Mungu kama msichana au mvulana! Hakuna anayeweza kujibadilisha jinsia, maana kila seli ina vinasaba vya kike au vya kiume. Binadamu ameumbwa kwa mfano wa Mungu. Hivyo jinsia zote zina maana yake kwa Mungu. Hivi majuzi nadharia toka nchi nyingi zimekuja na mambo mengi ambayo yameacha taabu nyingi. Pale ninapoishi kuna watu ambao mtoto akizaliwa hauruhusiwi kusema ni msichana au mvulana, bali wanakwambia, wacha akikua mwenyewe atachagua.

Mara nyingi pia nikienda kutumia choo wakati wa kusafiri kwenda majimbo mengine, katika shule au uwanja wa ndege, nakutana na wanaume chooni, ambao wanasema wao wanajisikia vichwani mwao ni wanawake. Hali kama hii hunipa hofu kama nipo peke yangu na mwanamume huyu chooni, Je, kama

wewe ni mwanamke usingekuwa na hofu kweli? Habari za namna hii ni nyingi katika nchi ninapoishi, ila kwa kifupi niseme, Mungu ameumba wanaume na wanawake kwa utufu Wake. Yeye Ndiye anaamua nani awe mwanamume na nani awe mwanamke, na si wanadamu. Mwanadamu hawezi kuumba. Kitenzi cha kuumba ni mojawapo ya vitenzi vinavyomhusu Mungu tu. Kitenzi kingine ni kusamehe dhambi n. k.

Sisi kama viumbe hatuna uchaguzi wa kuchagua tuwe watoto wa kike au wa kiume, tuwe weupe au weusi nk. Mungu alishaweka hayo yote kwenye vinasaba vyetu, kwenye kila seli (DNA). Nasi tumeumbwa kwa jinsi ya kushangaza na kutisha. Yapaswa tujue kwamba Mungu ametuumba kwa makusudi gani, kwa sababu kila mtu atatupa mashauri yake, yaliyopotoka au yasiyopotoka, bali sisi na watoto wetu twapaswa kurudi kwa Mungu Mwenyewe kwanza, aliye na maelekezo ya kile alichokiumba (Manual). Biblia ndiyo Mwongozo huo wa maelekezo kwa Wanaume na Wanawake. Wao wameumbwa kwa malengo tofauti, wako sawa mbele za Mungu, ila kazi yao ni tofauti!

Biblia ya Kiswahili Ilitufikiaje?

Mary Jones alizaliwa kijiji cha Llanfihangel Pennant, katika kisiwa cha Wales (United Kingdom), Desemba 16 ,1784. Alilipenda sana Neno la Mungu na alitamani sana awe na Biblia yake mwenyewe lakini alikuwa masikini. Akiwa na umri wa miaka 16, tayari alikuwa ametunza pesa ili aweze kununua Biblia yake mwenyewe, Alipata taarifa kuwa angeweza kununua Biblia katika kanisa fulani lililokuwa mbali naye. Alitembea Km 40 kwenda kwenye kanisa hilo, hapo alikutana na mchungaji Thomas Charles. Mchungaji alimweleza kuwa Biblia zote zilikuwa zimekwishanunuliwa na haikusalia hata moja. Mary alitoa machozi.

Ndipo alipomsimulia mchungaji Thomas kisa chake na jambo hili lilimsimulia mchungaji kiasi cha kuamua kumuuzia Biblia ambayo ilikwisha lipiwa na mtu mwingine ila alichelewa kuichukua Biblia yake. Mchungaji huyu, alipata msukumo moyoni kufanya mpango ili watu wote wa kawaida wapate Biblia zao, kisha wajisomee kwa kuzingatia ule usemi maarufu wa Yohana 17:3, “Uzima wa Milele ndiyo huu, Kumjua Mungu Mmoja wa Pekee na Yesu Kristo Aliyemtuma”.

Mchungaji Thomas alifanya mkutano na viongozi wa Religious Tract Society mwaka 1802, na katika mazungumzo walifikiana kuisaidia Wales kupata Biblia. Baada ya maamuzi hayo, akatokea bwana mmoja aitwaye Joseph Hughes

na kuhoji: “Yaani mkakati wetu ni kwa Wales tu? Je, nchi zingine?” Hoja zake zilipelekea kuundwa kwa chama kilichojulikana kama, British and Foreign Bible Society, mnamo March 7, 1804. Kwa pamoja walianzisha mitambo ya kuchapa; ni kutokana na chama hiki vimezaliwa vyama vingi duniani vya Biblia vikiwemo kile cha Tanzania Bible society, Bible Society of Kenya, American Bible Society nk. Vyama hivi ambavyo idadi yake ni zaidi ya 150, katika nchi na maeneo 240 vimesaidia sana kueneza Biblia kwa wingi wakiruzuku mauzo Yake na wakati mwingine hupata wafadhili. United Bible Society, UBS ndiyo chama kikubwa cha kutafsiri Biblia, kuchapa na kusambaza (Kuna nchi 195 duniani na pia kuna Territories).

Mary Jones aliishi miaka 80 na alifanikiwa kushuhudia na kufurahia matunda ya njozi yake. Mara nyingi tunadhani kuwa, mtu anaweza tu kuleta tofauti katika jamii iwapo ana pesa au mamlaka. Hapa tumeona kwamba hili si kweli, njozi inaleta malengo, madhumuni na hatimaye, yaweza kuhamisha milima mingi katika maisha ya mwanadamu.

Johannes Ludwig Krapf alizaliwa nchini Ujerumani (1810-1881). Alihitimu shahada ya Theolojia katika chuo kikuu cha Tübingen mnamo mwaka 1874. Alisafiri kwenda nchini Misri na huko alioa na kupata mtoto; Baadae, yeye na familia yake, walihamia kule Rabai, Mombasa ambapo mkewe na mtoto walifariki kwa malaria. Krapf alikuwa na talanta ya lugha iliyomwezesha kufahamu Kigiriki, Kilatini, Kiebrania, Kifaransa, na Kiitaliano. Krapf alikuwa Mlutheri na Mwaka 1844 alifanya umishenari katika nchi za Afrika Mashariki. Mara alipowasili, mwaka 1844, alianza kujifunza Kiswahili cha kimvita. Aliandika Kamusi ya Kwanza ya Kiswahili na Sarufi ya Lugha ya Kiswahili. Alianza pia kuandika kitabu cha Mwanzo cha Biblia ila lugha Yake haikuwa na mpangilio mzuri (*Tazama mfano hapo chini*).

Krapf aliona kwamba kuna mahitaji makubwa ya kueneza Neno la Mungu kwa watu kwa kusoma Biblia ya Kiswahili. Hata hivyo, jaribio hilo lilishindwa kwa sababu yeye mwenyewe alijifunza tu Kiswahili cha mawasiliano rahisi, ila hakuwa amefikia hatua ya utumiaji mzuri wa lugha hiyo (tazama aya zifuatazo hapo chini)

Johann Krapf's 1847 tafsiri ya Mwanzo 1:1-3 kwa Kiswahili

- In the beginning created God the heaven
 1. Mocaanzo alioomba Mooigniazimoongo oowingo
 the earth.
 n'tee.
- And was earth without form void darkn
 2. Yalikooa n'tee aina oozooree na toopoo ; yalikooa keez
 upon depth and the spirit of God
 katika shimo na roorkhoo ya Mooigniazimoongo y
 moving water.
 ikiyepeëa katika madjee.
- Said let there be light and there v
 3. Alinëna Mooigniazimoongo, iwa nooroo, ikāwa
 light.
 Nooroo.

Published in the Journal of the American Oriental Society, Vol. 1.

Krapf alifanya kazi na Jaji wa Kiislamu aitwaye Ali Bin Modehin, kutafsiri kitabu cha Mwanzo. Mwishowe, alimaliza Agano Jipya la Kimvita japo hakuchapa nakala nyingi. Kazi yake ilikuja kutumiwa baadae katika kuandika Biblia ya Kiswahili “Southern Version” aliyoshughulikia Steer. Huyu katika mwaka wa 1868 alimaliza Agano Jipya na Mwaka 1879 Biblia yote ilikamilika, yaani, Agano la Kale na Agano Jipya. Waandishi wengine walikuja na kujiunga naye wakasaidiana kukamilisha uandishi wa Agano la Kale nao ni Johannes Rebmann, na Rabai Krapf. Majina ya wengine ni Wiliam Taylor, Harry Bins, Edward Steer, Franciss Hodgson, na Arthur Madan. Hadi kufikia mwaka 1895 Biblia yote ya Kiswahili iliweza kupatikana. Kamusi ya Krapf pia ilisaidia wengi katika kazi za kutafsiri. Krapf alitafsiri Biblia pia Kikamba, na lugha ya Oromo ya Ethiopia.

Edward Steer (1928), Mwanglikani kutoka nchini Uingereza, aliwekewa mikono ya Uchungaji mwaka 1850. Alifika kufanya kazi Zanzibar mwaka 1864, na mwaka 1869 akiwa na Chapa ya Krapf alimaliza kutafsiri Agano Jipya, akisaidiana na Mwananchi Mzanzibari. Hawa walifadhiliwa na chama cha

Biblia nao wakafanikiwa kutafsiri Biblia kwa lugha ya Kiswahili. Steer alikufa mwaka 1882.

Tafsiri aliyoianzisha Krapf iliendelea kuboreshwa na watu mbalimbali kwa kadri Mungu Alivyowatumia hadi mwaka 1950. Kamusi yake ilisaidia katika kutafsiri Biblia kwa Mchungaji Steer na wenzake na pia kwa tafsiri za makabila mengine ya Kibantu kama Luganda. Chapa ya kwanza ya Biblia ya Kiswahili (tunayoitumia leo) ilitolewa rasmi mwaka 1952, hata hivyo kulingana na taratibu za mabadiliko na kukua kwa lugha, ni jambo la kawaida kuhakiki kitabu, kila baada ya miaka 50. Nafikiri tumeshakutana na Biblia ya Kiswahili cha kisasa! Wapo watu wengine wa Zanzibar ambao walisaidia kupata lugha sahihi hasa watunga mashairi kama vile Mwajuma, Shaban Robert na Mathias Mnyampala. Mchango wao ni tunu kwa watumiaji wa lugha ya Kiswahili.

Kwa mantiki hiyo, Biblia yetu hii, ina umri wa miaka takribani 74, hatutashangaa iwapo siku moja tutapata Biblia fafanuzi (Swahili Biblia Commentary) au Biblia ya Kesha (Paraphrase/Devotional Bible). Tumeanza kuandika kitabu cha Warumi kwa ufafanuzi/Kesha (paraphrase/devotional) Hebu Mungu Atusaidie na kututumia ili kazi Yake ikamilike mapema. Biblia inasema wanadamu sote tumepewa uwezo wa kuharakisha ujio wa Yesu. Je, hilo siyo jambo jema? Tunatamani na kuomba mtukumbuke kwa maombi yenu. Tunaomba mtukumbuke katika utume wa machapisho. Kazi hii haiwezi kufanywa na mtu mmoja au taasisi moja tu, bali kila mmoja wetu anayemwamini Mwenyezi Mungu, ana sehemu ya kufanya kwenye shamba la Bwana. Marekebisha ya mwaka 1950 yalizingatia umuhimu wa kuwa na “Standardized Bible” ya Kiswahili katika Afrika Mashariki ndipo ikazaliwa tafsiri ambayo tunayo mpaka leo (Swahili Union Version).

Makanisa mengine yameshiriki kutoa tafsiri ya Biblia ya lugha zingine za Afrika Mashariki za makabila ya Afrika Mashariki, baadhi yake ni Mazumo (Zaburi) kwa lugha ya Chasu (Kipare) kilichochapishwa na Max Poenig Msabato mwaka 1919, Agano Jipya kwa Kipare mwaka 1912 na miaka iliyofuatia. Vingine vilivyofuata ni Agano la Kale na Agano Jipya (Ilagano Iya Kale na Ilagano Ipya) kwa Kisukuma, tafsiri ya Wamishenari Wasabato wa Kipare huko Usukuma wakati wa vita ya kwanza na kuchapishwa huko Kendu Bay Press, Kenya. Pia Mmishenari Rudolph Reider aliyekuwa Majita na Ibrahimu Maradufu walitafsiri Agano Jipya kwa lugha ya Kijita liitwalo Indagano Inyaaya baada ya vita ya kwanza.

Hapa kwetu barani Afrika, Chama cha Biblia kilifika nchini Kenya na Ethiopia kwanza, na wakati huo Tanzania tulihudumiwa kutokea Kenya mpaka mwaka 1978 chama hicho kilipoanzishwa hapa Tanzania huko Iringa. Kati ya 1979-1980 ndipo kilihamishiwa mjini Dodoma ambapo kimestawi hadi leo na kinaendelea kuhudumia jamii kubwa yenye mahitaji ya Neno la Mungu (hasa ilipoonekana kwamba kuna uhitaji mkubwa wa Neno la Kiswahili).

Kuna haja ya kuwa na tafsiri zingine za Biblia kama lugha zingine zilivyo, mfano Kiingereza kina tafsiri zaidi ya 100. Sasa hivi kuna tafsiri ya Biblia ya Kiswahili cha Kisasa ambayo tumeshaizoea! (Tumehoji vyama vya Biblia pia, ila kazi ya binadamu mara nyingi inakuwa na makosa, ila nia yetu ni kushiriki nanyi habari hizi njema hivyo kama kuna masahihisho yoyote tafadhali usisite kuwasiliana nasi. Tunapenda kubarikiwa nanyi kwa maombi, mashauri na masahihisho, Asante). Ombi zito sana ambalo limesheheni ni hili la Waefeso 3, nawe jiombee na liishi kisha utapata mafunuo ya kuweza kulielewa Neno na siku moja tuwe mbinguni pamoja NAYE milele zote.

“14 Kwa sababu hii napiga magoti mbele ya Mungu Baba, **15** aliye Baba wa familia ya waamini wote, mbinguni na duniani. **16** Namwomba Mungu awaimarishe kwa kuwatia nguvu mioyoni mwenu kwa njia ya Roho Wake kwa kadiri ya utajiri wa utukufu Wake. **17** Na naomba kwamba, kwa imani, Kristo aendeleo kuishi ndani ya mioyo yenu, ili mkiwa mmesimama imara na kujengwa katika upendo, **18** mpate uwezo wa kuelewa, pamoja na watu wote wa Mungu, upana na urefu na kimo na kina cha upendo wa Kristo; **19** na mpate kufahamu upendo huu, ingawa unapita upeo wa maarifa, na hivyo mpate kujazwa kabisa na ukamilifu wa Mungu Mwenyewe. **20** Utukufu ni Wake Yeye, ambaye ana uwezo wa kutenda zaidi ya yale tunayoyaomba na kuyawazia, kwa kadiri ya nguvu Yake inayofanya kazi ndani yetu. **21** Utukufu ni Wake katika kanisa na katika Kristo Yesu kwa vizazi vyote, milele na milele. Amina.”

Habari hizi zimeandikwa na Mchungaji Danieli Bunga Dettu, Mchungaji Bariki Mtango Elineema na mlei Grace Momadi Masaka.

Machache yahusuyo BIBLIA

Biblia ni kitabu cha Habari Njema za wokovu wa kila mwanadamu. Muhtasari wake ni uumbaji wa mwanadamu (Mwanzo 1 na 2). Maanguko ya mwanadamu dhambini (Mwanzo (3) na Biblia yote iliyobakia kuanzia Mwanzo tatu mpaka Ufunuo, ni Mungu anafanya juu chini ili kumwokoia mwanadamu, kwanza

anatuma manabii na kisha Yeye anamtuma Kristo kuja kutukomboa sisi wanadamu. Kwa maana mshahara wa dhambi ni mauti, Kristo amekufa kwa ajili yetu ili sisi tuishi milele. Tunabadilishana Naye, Yeye anatupa Wema Wake, nasi tunampa dhambi zetu ili atusafishe kabisa, na kutufanya tustahili haki Yake. Kitabu hiki ni cha ajabu, kwani mtu akisimulia maisha yake au ya marafiki zake huwa anasema mambo mazuri tu ya watu hao hata yawe ya uongo. Hata mtu mwingine ameshauri watu waishi vyema “ili usije ukatulazimisha kusema uongo wakati wa mazishi yako!” Ila Biblia haiko hivyo, habari za watu zimesemwa kama zilivyo, hata za wale wapenzi wa Mungu! Hakuna mwenye haki, hakuna hata mmoja, sote tumepungukiwa na utukufu wa Mungu.

Biblia yazungumza ulimwengu ulivyokuwa, ulivyo na utakavyokuwa. Hakuna kitabu kingine chenye Ukweli wa haya yote kama hiki. Kitabu hiki ni tofauti na vitabu vingine vyote kwani hakuna kitabu kinachosema “Ndipo Mungu Akasema Au Sikiliza Neno la Mungu au Neno la Mungu. hivi katika Biblia. Mtu mwenye hekima kamwe hatasema kuwa Mungu hayupo, bali atapeleleza, naye atakutana na Bwana, hii **ni Ahadi ambayo ina mashiko asilimia 100%. Biblia inasema zaidi ya mara 2300 “Mungu akasema, au akaagiza”. Tujipe moyo kwamba tunaweza kuomba na kuongea na Bwana popote pale tulipo, na kudai ahadi Zake, Vitabu vya Isaya, Yereimia na Ezekieli vina ahadi zaidi ya 1000! Soma na anza kudai hizi! Biblia ina zaidi ya Ahadi 8000. Zaidi ya Ahadi 3000 za Mungu ni Ndiyo na Amina!**

Sura ya kwanza ya Biblia inatueleza Mungu aliumba mara 31, kwamba pia alimwumba mwanadamu, na sura ya mwisho ya Biblia ya Ufunuo 22 yaeleza Mungu anamwalika kila mmoja kunywa maji ya uzima bure kabisa, bila hata kutoa senti. Biblia yaonyesha Mungu anajihusisha mno na mwanadamu na anamfahamu mwanadamu na pia hujishughulisha na maisha yake ya kila siku. Upendo Wake wa ajabu unaonyeshwa kwa kifo cha Mwana Wake Yesu Kristo msalabani. Kafara hii ya dhambi aliyoifanya inamruhusu kila mmoja wetu kuhesabiwa haki mbele za Mungu kupitia Imani sahili katika Kazi ya YESU. Ukweli unapatikana kwenye Maandiko, ila kwa sababu kuna kurasa nyingi, sisi tumepita kama wale walio angani na satellite au drone-camera ili tu kufanya muhtasari wa kushtua ladha yako ili uwe unapitia Kitabu cha Biblia kila siku. Mungu anapenda watu Wake na kuwajali sana ndiyo ujumbe wa Biblia katika kila kitabu chake. Onja, nawe utaona BWANA ni Mwema!

Biblia ni ya kutuongoza katika maisha. Soma Biblia kwa mpango na utapata faida zaidi. Usizoe kuisoma kwa mtindo mmoja, hautajifunza mengi kwa

mbinu hiyo. Madhumuni yetu binafsi au mahitaji yatatauelekeza jinsi ya kuisoma. Je, tunataka faraja, au kutajirisha Kesha yetu ya usomaji wa kila siku? Biblia nyingi zina Mistari inayofanana, na mengine imeorodheshwa kwenye ukingo, wewe ifuate hiyo. Wengine wamepata faida waliposoma kitabu kimoja cha Biblia kwa mwezi mmoja. Vifaa vya kusoma Biblia ni Biblia yenyewe Ndiyo muhimu, Mafungu yanayofanana, notisi Zake, ramani ya matukio ya Biblia, Jiografia na historia (Abraham Mesopotamia, na Barua za Paulo), Ufafanuzi au concordance kama Ile ya Strong, Kamusi ya Biblia, Lexicons, na commentary.

Jua maana ya Maneno, jua historia, jua mistari inayofanana na hiyo, soma habari zote zihusianazo na hiyo mada kwenye Biblia. Madhumuni ya kusoma yawe sahihi yaani kuwasiliana na Mungu, kusikia sauti Yake na siyo kupata maarifa peke yake, au kuleta ubishani, wa historia, majina, miji na tamaduni unazosoma humo. Tuombe Roho wa Mungu atuongoze katika Kweli yote, soma pole pole, ukitaifakari kama yule alaye au amung'unyaye kitu kitamu kabisa. Mtu hataishi kwa mkate tu ikimaanisha Neno la Mungu ni muhimu kulila, kulitafuna, kulimeza, kuliyeusha na ndiyo litaleta faida mwilini. Tujiulize tunaposoma; Je? Mungu anazungumza na mimi nini hapa? Uwe mtiifu na tayari kulifuata ili ubadilishwe na kufanana Naye. Baada ya muda Biblia itakuwa mwenzi wetu wa karibu, ikitungoza na ikitubadilisha, Naye Mungu atatuwezesha na kututumia kuibadilisha dunia, na kuongoza wengi kulifuata Neno Lake na kuwa kwenye ufalme wa Mungu siku moja. Kisha nasi tutasema katika Bwana nilimpata Rafiki,

Usitoe udhuru kama sisi, tulivyotoa udhuru, japokuwa una uzoefu mdogo wa elimu ndogo ya theolojia au ya kuandika kitabu mwombe Mungu Akumwagie Roho Wake na kuleta tofauti kwa kuwapelekea watu Neno, na hata kuwanunulia nakala ya Biblia. Tumeomba wengi waendeleo kutuomba ili tuandike vitabu vingine. Imepita miaka 15 tangu tulipoona hitaji hilo, na tunamshukuru Mungu kwa kutuwezesha kufanya angalau hiki kidogo kwa ajili ya Jina Lake. Twajuaje kwamba Biblia ni Neno la Mungu au ni Neno la Kweli? Kila mtoto apaswa kujua jinsi ya kujibu hili swali la tumaini tulilo nalo. Kuna sababu nyingi, ila chache tunaweza kuzieleza Kama Ifuatavyo;

1. Maisha ya Kristo yameathiri historia na nyakati mpaka vikatengwa, kabla ya Kristo (KK) na Baada ya Kristo (BK) na yaliyotabiriwa yametokea.

2. Machimbo ya vitu vya kale yaani akaeolojia yanaafikiana kabisa na matukio na Historia ya Biblia. Maandishi ya historia kwenye sehemu za matukio yanaafikiana na Biblia.

3. Mamilioni ya maisha ya watu yamebadilishwa na kuwa mbaraka kwa watu kwa ajili ya Neno hili. Hakuna aliyesoma Hisabati au Kemia na kusema “Baada ya kusoma Hisabati, basi moyo wangu umeamua kuchagua mema”, La! hashu, ni baada tu ya kusoma Neno la Mungu ndiyo watu wamebadilishwa.

Neno la Mungu ni dira na ramani yetu duniani. Neno la Mungu limekuja kwetu kwa kuvuviwa kwa watumishi wa Mungu kama manabii, mfano Musa aliyekuwa mtoto kwa Farao, Luka aliyekuwa tabibu, Danieli aliyekuwa waziri mkuu, Mathayo aliyekuwa mtoza ushuru, Sulemani na Daudi waliokuwa wafalme, Amos aliyekuwa mchungaji wa mifugo na mkulima wa makuyu/tini. Kuvuviwa ili kuandika Biblia haikuwa imla, kwamba waliambiwa waandike Neno kwa Neno, bali mawazo yalivuviwa na wakaandika kwa jinsi walivyoona, mfano wengine waliandika kimashairi, wengine kama visa. Biblia imethibitika kuwa ni Neno la Mungu la kuaminiwa. Hakuna kitabu kinachoweza kujibu maswali ya binadamu kama hichi. Hakuna kitabu kinachotuliza shauku na upweke wa mioyo ya watu bali Biblia tu! Biblia ina mbaraka kwa kwa kila mtu, wa kila umri, na wa kila aina.

Biblia ina mwangaza wa maarifa na hekima, ujuzi na ufahamu wa kuangaza mafikira yetu na kuyataka. Ni ufunuo toka kwa Mungu wa mbinguni, Mungu wa Ibrahimu, Isaka na Yakobo, ambaye Ndiye Mungu wetu. Mungu amelitunza Neno Lake katika historia, kwa maelfu ya miaka. Zaidi ya mara 2300 waandishi wameandika “BWANA akasema”. Hasa kwenye kitabu cha Walawi. Biblia ina Maagizo, shuhuda, Sheria, na Amri za Mungu.

Biblia ina vitabu 66, 39 vya Agano la Kale na 27 vya agano jipya. Agano la Kale liliandikwa Kiebrania na Agano Jipya Kigiriki/Kiyunani. Imechukua zaidi ya miaka 1700 kuiandika Biblia bali waandishi wote, wanaokadiriwa kuwa 40 walikuwa na mtiririko wa mada moja, na wala hawakupingana, maana walivuviwa na Mungu mmoja. Biblia ina takribani ya visa 407 vya watoto. Biblia ina sura 1189 na Aya 31,102. Sura ndefu kuliko zote ni Zaburi 119, na kitabu kirefu ni Yeria. Sura fupi kupita zote ni Zaburi 117. Zaburi 118 ndiyo sura ya katikati.

Je, unakiamini Kitabu cha Biblia, ambacho ni kikuu kuliko vyote (Kitabu cha vitabu). Je, unakisoma, na kuacha Ujumbe Wake uzungumze na moyo wako? Uta kuwa mtu tofauti ukifanya hivyo. Anza kukiamini leo kama bado hukuwahi kukiamini. Na kama unakiamini bila kukitii, anza kuyatii Maneno Yake leo. Na kama unakiamini na kukitii endelea kukua ukizaa matunda yapasayo toba. Rafiki yetu mmoja anaitwa John Bradshaw anayetoka New Zealand alituambia alipokuwa akiendesha motokaa katika mji fulani kule Tennessee aliona nyumba inawaka moto. Akajiwazia moyoni kama watu walio mule ndani walijua hilo. Akasema hapa ni ughaibuni na magharibi hawa watu wanajua nyumba yao inaungua, na nikifika pale na kupiga hodi na watu siwajui watafikiri ni mwenda wazimu. Ila akajipa moyo, na akaendesha gari lake mbele ya ile nyumba na kugonga mlango, hakuna mtu alikuja kufungua, hivyo yeye akafungua mwenyewe mlango na kuita “jamani nyumba yenu inaungua moto!”

Familia ilitoka mle, baba mama na watoto wakishangaa huyu kichaa ametoka wapi, ila alipowaeleza, walitimka mbio, wakatoka nje na wakati huo Bradshaw alikuwa ameita zima moto tayari, nao wakaja, hata hivyo nyumba ile iliteketee. Ila maisha yaliokolewa! Watu wasiosikia habari za hukumu siku za mwisho za Ukombozi wataungua moto vile vile, na hawatakuwepo tena milele zote. Je, wewe kwa kuwaonea haya au kuona unawasumbua watu uko tayari waungue moto tu? Jiulize moyoni mwako leo! Kama ni La! Basi waambie watu habari njema za ufalme na waache wafanye uchaguzi kukubali au kukataa wenyewe. Siku ile vitabu vitafunguliwa na habari za kila mmoja wetu zitawekwa wazi kabisa, habari zote zisizoungamwa zilizoungamwa zitakuja kwenye hukumu. Je, wewe unapenda uovu wako usomwe na kila mtu aujue kweli? Mimi sitaki, nataka niungame uovu wangu saa hii!

Biblia haijakamilika bila Agano la Kale. Agano Jipya ni mwendelezo wa Agano la Kale! Agano la Kale ni Msingi na Agano Jipya ni ukuta na paa. Maisha ya Kristo yana maana kutokana na unabii wa Agano la Kale. Agano la Kale ni kivuli cha Agano Jipya. Huduma ya Yesu ingekuwa haileweki bila Agano la Kale. Sheria ya Mungu Mtakatifu inaonyesha jinsi ambavyo Yesu ambaye hana dhambi Ndiye anakuwa Mkombozi. Agano la Kale Ndiyo msingi wa Agano Jipya, bila hii, litaeleza juu-juu bila kuwa na msingi. Agano Jipya ni Mwendelezo! Mafundisho Makuu yanafundishwa katika Agano la Kale, Na kisha Agano Jipya linatafsiri lile la Kale. Ni mkate wa Uzima na chakula kwa Muumini.

Ili tupate Biblia yetu mengi yalitokea, hizi hazikuwa enzi za kalamu, mtandao na makaratasi! Pia Watu wengi wamelifia Neno hili ili kutuwezesha tulipate.

Vitabu vya Musa vyaweza kugawanywa kutoka mwanzo kwa jinsi hii-- Vitabu vya Musa vitano (5), Vitabu vya Historia (12), Vitabu vya Mashairi vinne (4), Vitabu vya Manabii Wakubwa vitano (5), Vitabu Manabii Wadogo kumi na tatu (13), Vitabu vya Injili vinne (4), Kitabu cha Matendo na historia ya Matendo ya mitume kimoja (1) Vitabu vya Barua au Nyaraka za Paulo kumi na vinne (14), na Barua za mitume wengine (7), na mwisho Kitabu cha unabii cha Ufunuo (1).

Musa aliandika vitabu vitano vya mwanzo wa Biblia akiwa Midiani, na kitabu cha Ayubu ndicho cha zamani kupita vyote na yasemekana alikiandika kabla ya vile vitano vya torati. Kutokana na Biblia dunia yetu ina miaka kama 6000 hivi tu. Gharika ilitokea mwaka 2348 KK na kuzaliwa kwa Yesu ilikuwa miaka ya 4 KK - 1 BK. Biblia inaeleza wazi wazi kwenye ufunuo 12 kwamba kulikuwa na vita mbinguni na Shetani alitupwa mbinguni kuja hapa duniani na kuwadanganya wazazi wetu Adam na Hawa kuasi. Hapo ndipo dhambi ilipoingia duniani. Dhambi ni uasi wa Sheria za Mungu. Tukiungama na kuwa na toba ya Kweli, Mungu ni mwaminifu, anatusamehe na tunaanza maisha mapya.

Pambano kati ya uovu na wema, au Shetani na Mungu linaendelea mpaka siku ile ya mwisho ambapo Kristo atakuja na Mwenyezi Mungu Atafuta machozi ya watu, kutakuwa hakuna tena kilio, maumivu, huzuni wala kifo. Wale walioshinda kwa neema za Mungu, wakimtegemea, wakimtii, wakimwamini na kumtumaini Yeye watapata zawadi ya uzima wa milele mbinguni, huko wataishi na Mwenyezi Mungu Mwenyewe bila maumivu, magonjwa, kifo, uovu, na huzuni (Paradiso). Hiyo ni zawadi kubwa kupita zote duniani. Mpendwa msomaji, mtumaini na kumwamini Bwana na kumchagua kila siku katika maisha yako kwa shukrani. Mambo Saba muhimu kwa kila binadamu ni kwanza kumjua Mungu na kuifuata njia Yake Yeye Aliye Njia, Kweli na Uzima. Jambo la pili ni kuomba kila siku, tatu, kusoma Neno Lake Bwana kila siku, nne, kuabudu kwenye ushirika na wengine ili kutiana moyo na kusaidiana, na tano ni kushuhudia matendo makuu ya Bwana kwa wengine, sita ni matendo ya ukarimu ya kuhudumia wengine, na Saba ni kuungama makosa yetu.

Agano la Kale liliandikwa Kiebrania kwenye makaratasi marefu ya papyrus au sufu ambayo tunayajua kama hati-kunjo. Yalitafsiriwa baadaye kwa Kigiriki, yakaitwa “Septuagint” kwa vile Wayahudi wasomi 70 wa Theolojia walishughulika na tafsiri yake 285 A. D, isipokuwa sura chache za Danieli ndizo ziliandikwa katika lugha ya Kikaldayo. Agano Jipya liliandikwa Kigiriki. Baadaye maagano haya mawili yalitafsiriwa kwa Kilatini. Lugha hii ni ya zamani, na haizungumzwi leo hata enzi zile haikujulikana na wengi isipokuwa

wasomi tu. Mwaka 1380 John Wyclife aliitafsiri Biblia kwa Kingereza kwa mara ya kwanza, huyu aliitwa nyota ya alfajiri. Kutafsiri Biblia siku hizo kilikuwa kitu cha hatari kwani utawala wa kanisa ulikataa mtu wa kawaida (mlei au-mshiriki) kuwa na Biblia. Martin Luther wa Ujerumani katika wakati ule wa matengenezo aliitafsiri Biblia Kijerumani, kwa kuwa alisema “Kwa nini Neno la Mungu limefungiwa kwenye lugha zilizokufa? (hazitumiki).

Wengine kama Tyndale walisaidia kufanya Biblia ziwe mikononi mwa watu, huyu aliyatoa maisha yake kama mfia dini kwa kushughulika na kuyaweka Maandiko mikononi mwa watu. Watu wengi waaminifu wameuwawa wakishughulika usiku na mchana ili tu mtu wa kawaida awe na Biblia mikoni mwake. Siku zile watu walinakili kwa mikono Maandiko, na walipogusa Biblia zao machozi yaliwatoka, maana walijua wanagusa kitu cha thamani kuliko vyote duniani. Hatimaye ulifika wakati wa uhuru, yaani watu kufunguliwa kutoka kwenye ujinga wa kujua Neno la Bwana. Hapo ndipo vyama vya Biblia vya Uingereza na Marekani vilianza kuchapisha Biblia nyingi. Vyama hivi vimesaidia sana hata kwetu Afrika Mashariki kutafsiri Biblia ya Kiswahili ili watu wasome Neno la Mungu. Mpendwa msomaji, fanya hima uwe na Nakala yako ya Biblia. Mwombe Mungu, Naye atakusaidia upate Nakala ya Neno Lake, maana Yeye ni Mweza wa Yote. Yeye kwa kuwa huwasaidia watu kununua hata simu na vocha za simu, basi atatusaidia nasi kupata Biblia.

Je, unayo nakala ya Biblia hapo ulipo? Ishike, itazame vizuri. Hakika umeshika kitu cha thamani kubwa kuliko pesa, dhahabu, almasi, au tanzanite. Maana mbingu na dunia na vitu vyote vitapita ila NENO la Mungu ni la milele, hili ndiyo pasipoti yako ya maisha bora zaidi na pasipoti ya kwenda mbinguni, kwani ukilisoma, ukalipenda, na kulitafakari, na kulitenda, wewe una uzima wa milele. Uzima ulio wa Milele ni zaidi ya kuishi miaka trilioni moja, ni muda mrefu sana usioisha, na maana yake haswa ni kumjua Mungu -Yohana 17:3.

Biblia ndiyo kitabu cha kwanza kuchapishwa mwaka 1456 BK na mashine ya kuchapa aliyoitengeneza Johannes Gutenberg, kule Ujerumani. Kabla ya hapo watu walikuwa hawajaanza kuichapa Biblia kwa mashine! Ijapokuwa watu walisema uchapaji na utengenezaji wa makaratasi ulianza miaka maelfu kule China, hakuna aliye na uhakika wa jambo hili, ila watu walinakili Biblia kwa mikono kwa maelfu ya miaka. Kusudi la Johannes Gutenberg kutengeneza mashine ya kuchapa ni ili aichape Biblia ya Kijerumani. Biblia, bado ndiyo kitabu kinachouzika sana kuliko vitabu vyote ulimwenguni. Biblia imetafsiriwa

kuliko kitabu kingine duniani. Kitabu hiki kimebadilisha maisha ya watu waovu wakawa watu wema. Hakuna aliyewahi kusema “Nilikuwa mwizi na sasa ni mtu mwema kwa kusoma Uhasibu au Fizikia!”, au sasa nimeona njia ya kwenda mbinguni kwa kusomea udaktari, lugha au Sheria. Mbali na kwamba yote yaliyotaribiwa kwenye Biblia yametokea (maelfu ya unabii, angalau 2500 yametimia, kuna mengine mengi yanayofanya Biblia kiwe Kitabu cha Mungu na cha Pekee).

Ni Neno la Mungu tu, Ndiyo linabadilisha maisha yetu na kutufanya tuwe viumbe bora kimwili, kiakili na kitabia. Wengi ambao wamelisoma Neno hili, wamesema “sijapata kuona uzuri na utamu kama huu”. Biblia itazidi kung’aa na kuwa dhahabu ya thamani kila siku unapoendelea kuisoma. Utamu Wake utakuwa wa ajabu, na wala hutapenda uache kuisoma, kwani utaona umepungukiwa kitu moyoni! Wengi waliokuwa na uwezo mdogo darasani wamefanya vizuri kwa kulisoma Neno hili, kwani linaboresha na kunoa akili. Hakuna kile kinachopanua ubongo kwa lishe na nguvu kama Neno la Mungu. Watu wamejua mambo yanayokuja mbeleni kwa kulisoma na wamejitayarisha kwa matukio ambayo wasingeweza kujua kwa sababu ya kusoma Neno la Mungu (Mfano Danieli 2, 7-12).

Binadamu wote tumepotoka na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, na mshahara wa dhambi ni mauti. Bali Mungu ametoa njia kupitia Kafara ya Mwana Wake Kristo. Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda Ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe wa pekee, ili afe kwa ajili yetu, ili kila amwaminiaye asipotee, bali apate uzima wa milele. Mwana wa Adamu hakuja ili auhukumu ulimwengu, bali ulimwengu uokolewe na Yeye Yohana 3:15-17. Mpendwa msomaji, tuna matumaini sote ya kwenda kuishi mbinguni milele na milele na Baba yetu wa mbinguni. Hebu tupige moyo konde, tumwombe atusaidie katika safari hii na tupate marafiki wazuri wasio na misukumo ya uovu, ili tushinde mbio hizi.

Miaka 170 iliyopita kule Ulaya walitokea watu wa nadharia potofu za uibukaji wa mwanadamu kutoka minyoo, chura, nyani na kisha binadamu. Hakuna aliyesikia redioni “leo tunakaribisha raia wapya toka msituni Gombwe au Virunga, kwamba wamebadilika toka sokwe au gorila na kujiunga nasi!” Hizi ni nadharia potovu, ovu na za uongo. Uibukaji si sayansi, ni dini ya Ibilisi, kwani haifuati vigezo vile vitano vya sayansi yaani kuangalia, kupatwa na maswali, kufanya uchunguzi, kukusanya habari au data, na kuhitimisha-(observation, hypothesis, experiment, data, na conclusion). Darwin baba wa dini ya ukafiri

(uibukaji) alisomea theolojia tu, wala hakusomea sayansi, wala hakuwa na shahada ya sayansi, yeye alifanya madarasa machache tu ya elimu ya mimea, yaani Botany. Mungu ndiyo Mwasisi wa Sayansi na Mwanasayansi Mkuu! Hatuichukui Sayansi kwanza, kwamba ndiyo kigezo cha kutuambia mambo ya sayari zote yanavyoendeshwa, bali tunachukua ushauri na Maandiko ya Mungu kwanza, na pale yasipokinzana na Sayansi ya Kweli, ndiyo tunajua hiyo ndiyo sayansi haswa, inayofanya kazi na ya kweli!

Darwin Aliingia kwenye meli ya Uingereza akiwa amepewa lifti katika meli MS Beagle kuangalia mambo aliyoyazungumzia alipokuwa akielekea visiwa vya Galapagos, huko Ecuador, America ya kusini mwaka wa 1845. Aliingia kwenye meli hii akiwa na vitabu viwili, Biblia na kitabu cha Lyle. Tujihadhari na watu ambao hawajali Mwumbaji wala uumbaji wake. Sisi tumeumbwa na Mwenyezi Mungu au nguvu kubwa zaidi yao, kwa makusudi makubwa. Ila kila utamaduni una dhambi zake, kila kabila au jamii ina dhambi zake! Na ndiyo maana sote binadamu tunamhitaji Yesu, sisi hatuko salama kabisa, tukiwaamini watu, kwani hakuna hata mmoja aliye sawa machoni pa Mwenyezi Mungu! Tumeoza sote, na kupungukiwa na utukufu wa Mungu -Warumi 3:23 na 6:23. Tu wadhambi tunaohitaji msaada! Mungu Mwenye uwezo wote alikosa njia nyingine ya kutukombo, isipokuwa kumtuma Yesu, basi hiyo tu itujulishe dhambi ni kitu cha kutisha na kilihitaji ufumbuzi wa dharura na mzito!

Kuna wengine wana Biblia yenye vitabu vinavyoitwa Apokrifa, navyo ni kama Makabayo, Tobiti, Yudithi na maongezo ya vitabu vya Esta au Danieli. Hivi vitabu ni vizuri kwa historia ila si vya kuvuviwa kwani vinapingana Maandiko -Kanon/Canon na kanuni za Neno la Mungu, ni kama vile vya mapokeo ya Kiyahudi kama Talmud. Vitabu vingine vimepotea kama cha Iddo, Nathan, barua kwa Laodikia, 3 Wakorintho na vingine. Hivi waliandika watu wa Mungu waliovuviwa na vimetajwa. Cha kukumbuka ni kwamba, vile tulivyo navyo 66 ni tosha kutufikisha mbinguni kwa Baba yetu. Haleluya, Maranatha!

Biblia si ushauri bora au maoni tu, bali sauti ya Mungu. Ni kama Yeye anazungumza nasi uso kwa uso. Yaani kitabu cha Neno la Mungu Biblia kikisema, basi nami nakiamini, na hiyo inatoa mashaka yangu yote. Soma Neno la Mungu, liamini, litafakari, likariri, na liishi, hii ndiyo dira yetu safarini tukiwa hapa duniani, katika kulelekea mbinguni.

Tuisomaje Biblia? Wasomaji Wengi wapya wanasema hawajui waanzeje. Kuna njia nyingi za kuisoma. Wengine wameanza Mwanzo na kukwama walipofikia

Walawi kwa zile taratibu za Kafara. Japo Walawi 16 ni kitovu cha Ukombozi wa mwanadamu kwenye Agano la Kale! Tunashauri kuanza kitabu cha Mwanzo na kisha vitabu vya injili kama Marko, Mathayo, Luka na Yohana. Kisha Matendo na kurudi kwenye kitabu cha Mwanzo na Kutoka na kuendelea kufuata mtiririko huo. Waweza kuisoma kwa kuchukua mtu mmoja na maisha yake, waweza kuisoma kwa mfululizo wa matukio au kwa Kronolojia (Angalia MaarifaMtandaoni. Com.) Waweza kuinakili au kuifanyia muhtasari, kama sasa tunavyofanya ambayo imenifungua macho kwa njia nisiyoweza kuileza. Na bado nina mapungufu mengi! Hivyo napaswa kumwomba Mungu kila napoisoma, na kumwuliza Bwana kuwa Je, unataka nijifunze nini leo, na kuomba azungumze nami. Waweza kuisoma na kamusi kutokana na mada/topiki. Utakapozoea kuisoma kwa mpangilio, utaweza kuisoma kirahisi kuanzia mwanzo mpaka mwisho kama wengine wetu tunavyofanya kila mwaka, tunasoma na kusogea mbele tukiomba msaada wa Bwana ili kuielewa kwani hakuna mwanadamu ambaye anaelewa Neno la Mungu lote.

Hata ukisoma mafungu machache kila siku, na kuyafanyia kazi, uchunguzi na utafiti wa kina na tafakuri, hiyo inatosha, kuliko mafungu mengi ambayo unashindwa kuelewa maana yake au kuyameng’anya. Naam, siyo kusoma tu, ila kulinganisha mistari inayohusu ulichosoma kwenye Biblia nzima. Kabla ya kuhitimisha mada au somo, ni vyema uone jambo hilo limezungumziwa wapi, na mara ngapi kwenye Maandiko. Zungumza na wengine wanavyoisoma, ila isome kwa furaha na **kuomba kabla hujaanza**, usijipangie kusoma kurasa nyingi ukaona ni adhabu na Pengine usielewe unachosoma. Jaribu mara zingine kuisoma kwa sauti au kuisikiliza ‘Biblia ya sauti’, maana imani huja kwa kusikia na kusoma pia!

Kusoma Biblia inachukua masaa kama 70 au 80 tu. Na wiki moja ina masaa 168 hivyo waweza kuimaliza kusoma kwa wiki tu! Ila wahitaji muda wa kucheuwa na kutafakari kwani hata fungu moja tu, wewe utashangaa utakayoyapata humo! Mfano Danieli 8:14 “Akamwambia, Hata nyakati za jioni na asubuhi elfu mbili na mia tatu; ndipo Patakatifu patakapotakaswa.” Hili linaweza kukuchukua miezi kulitafakari na kuelewa, na linahusiana na mamia ya Mafungu mengine kwenye Biblia! Ukiwa na muda tuandikie ili tukueleze kile sisi tulichogundua, nawe utatuelezea kile ulichogundua! Usifanye kwa kasi na presha au msukumo usio na furaha! Biblia ina Ujumbe kwa kila aina ya mtu, mzee, kijana, msomi, mtu wa kawaida, mjinga, mwerevu, tajiri, masikini, mfupi, mrefu, mweusi, au mweupe.

Ni matumaini yetu kwamba utakuwa mfuasi wa Mwenyezi Mungu na kuleta wengi Kwake. Usikite kwenye mabishano na watu bali kwenye kuwaambia Maandiko kwa upendo kwa kushiriki. Maana waweza kushinda mabishano au pambano, ila ukapoteza roho ya thamani au ukashindwa vita.

Biblia ni ya kutuongoza katika maisha. Soma Biblia kwa mpango na utapata faida zaidi. Madhumuni au mahitaji yatatuelekeza zaidi. Je, tunataka faraja, au kutajirisha Kesha yetu ya usomaji wa kila siku? Biblia nyingi zina mistari inayofanana, ifuate hiyo. Wengine wamepata faida waliposoma kitabu kimoja cha Biblia kwa mwezi mmoja kwa kurudia-rudia. Vifaa vya kusoma Biblia ni Biblia yenyewe, hii Ndiyo muhimu, kisha mafungu yanayofanana, notisi zake, ramani ya matukio ya Biblia, Jiografia na historia (Mfano ramani wakati Abrahamu akiwa Mesopotamia, ramani wakati Wana wa Israeli wakiirithi Kanani, ramani wakati Yesu anafanya utume, ramani wakati wa barua na safari nne za Paulo), na kamusi ya Biblia.

Jua maana ya Maneno, jua historia, jua mistari inayofanana na ile unayoisoma siku hiyo, soma habari zote zihusianazo na hiyo mada kwenye Biblia. Madhumuni ya kusoma yawe mema, yaani kuwasiliana na Mungu, kusikia sauti Yake na siyo kupata maarifa peke yake, au kuleta ushindani/mabishano kuhusu utamaduni, majina ya miji nk. Tuombe Roho wa Mungu kwa uongozi ili atuelekeze sote katika Kweli yote. Soma pole pole, ukitafakari na kuakisi Maandiko. Mtu hataishi kwa mkate tu, ikimaanisha Neno la Mungu ni muhimu kulila, kulitafuna, kulimeza na ndiyo litaleta faida mwilini. Wakati tunasoma tujiulize tunaposoma- Je? Mungu anazungumza nini hapa kwa ajili yangu? Tuwe watiifu na tayari kulifuata Neno, ili tubadilishwe na kufanana Naye. Baada ya muda, Biblia itakuwa mwenzi wetu wa karibu, ikituongoza na tutabadilishwa na kuwezesha na Mungu, Naye atatutumia kubadilisha dunia au kuipindua dunia juu chini, na kuongoza wengi kulifuata Neno Lake, kubariki watu wengi na kuwa kwenye ufalme wa Mungu siku moja, Tuombeane sana, Mwisho u Karibu sana, dalili zinatuaambia na tunazona, hata watu wasioamini wanaona hilo!

BIBLIA NI RAMANI

Biblia imezungumza, nami Ninaamini, na tatizo linaisha.

Kitabu hiki kimebeba fikra ya Mungu, Hali ya mwanadamu, Njia ya wokovu, Hatima ya wadhambi, na furaha ya wenye haki. Mafundisho Yake ni

Matakatifu, kanuni zake zadumu milele, historia yake ni ya Kweli na Suluhisho lake ni la kuaminika, Kisome ili upate hekima, kiamini ili uwe salama na kijaribu ili uwe Mtakatifu.

Kitabu hiki kina nuru ya kukuongoza, chakula cha kukuwezesha uboreshwe na faraja itakayokujaza furaha. Ni ramani kwa msafiri, Fimbo kwa mahujaji, dira ya rubani, upanga wa askari, na Mkataba kwa Mkristo. Hapa Paradiso hurejeshwa, Mbingu hufunuliwa, na milango ya kuzimu hufungwa. Kristo Ndiye muhusika Mkuu: Wema wetu, muundo Wetu, utukufu wa Mungu, na mwisho na Mwanzo yaani Alfa na Omega huwekwa wazi. Kitabu hiki hakina budi kujaza akili, kutawala moyo, na kuongoza mapito yetu.

Kisome taratibu, mara kwa mara na kwa maombi. Ni madini yenye utajiri, paradiso ya utukufu na mto wa furaha. Kimetolewa kwako maishani, kitafunguliwa wakati wa hukumu, na daima kitakumbukwa milele. Kinatoa kiwango cha juu cha uwajibikaji, Kitatoa ujira kwa kila mtenda kazi bora na kitawahukumu wote waliochezea mambo Matakatifu. Kamwe hakuna kitabu kingine kinachoinua akili na kuongeza uwezo wa kufikiri kama Biblia.

Iamini ili upate hekima, isome uwe salama, Ijaribu uwe mtakatifu. Biblia si kitabu cha kukupatia taarifa bali kitabu cha kukubadilisha. Ni Sauti ya Mungu ikizungumza, tena ni sauti Yenye Mamlaka kuu Mbinguni na Duniani na galaksi/sayari zote. Bwana ameliweka Neno Lake juu ya Jina Lake. Mbingu na nchi zitapita lakini si Biblia. Biblia imeshinda kila aina ya changamoto za nyakati zote.

Kamwe “Usiogope, kwa maana Mimi ni pamoja nawe, usifadhaike, kwa maana Mimi ni Mungu wako, Naam, Nitakutia nguvu, naam nitakusaidia, nitakushika kwa mkono wa kuume wa haki Yangu” Isaya 41:10. Kweli “macho hayajaona, wala masikio kusikia mambo ambayo Mungu ametuandalia!” Hebu tusome Neno Lake ili tuzijue ahadi zaidi ya 3500. Nilipoenda kwenye shule ya tiba Loma Linda California ili niweze kuchukua madarasa ya utabibu, nilikuta mavitabu makubwa sana miaka hiyo ya tisini, mengine yalikuwa dola 2000, kwa kimoja tu! Nilishangaa watu waliyasoma, na wakayamaliza na kuyafanyia mitihani. Kama watu husoma mavitabu ya aina hii, si zaidi basi sisi tuanze na kile kitabu cha muhimu zaidi ambacho si kikubwa vile!

Hatushauri usome kwa haraka, bali sura moja mpaka tatu kwa siku. Na kama una kamusi yenye maelekezo ya Biblia (concordance), waweza kuitumia ila maombi

na mafunuo toka kwa Bwana ni kipaumbele kwa ufafanuzi na uelewa mzuri. Biblia isisomwe bila ya kusali. Hichi si kitabu cha kawaida. Ni kitabu cha mbingu, na kukielewa chahitaji Mwenye Kitabu atusaidie. Piga magoti ukiweza, omba kupewa uwezo wa kukielewa na kufanya yale unayoyasoma na kuwasaidia wengine. Dai ahadi zile unazosoma siku ile, na mwulize Mungu 'Je wataka nielewe nini katika yale ambayo nimesoma leo? Na Naomba unisaidie niweze kuyatumia Maneno haya katika fikra na mtindo wa maisha yangu ya kila siku, hasa leo' (Mind set na lifestyle)

Biblia ni ramani, taa na maktaba. Yawezekanaje basi, kitabu kimoja kikawa na vitu vyote hivi? Biblia ni ramani kwa vile inatuonyesha njia salama, na kwamba tukikaa katika njia hii tuna uhakika wa kufika kwa Yesu, Yeye aliye upande usioshindwa dhidi ya Shetani, adui yetu. Yesu ni njia. Biblia ni mwanga wa njia yetu, iking'aa na kuangaza zaidi kwenye ile njia iendayo uzimani. Adui alijaribu kuizima ile taa, ila mwanga wake umezidi kutuonyesha ile njia salama. Angalia Biblia yako na isome, usitumie muda wako sana kusoma vitabu vya binadamu hasa wale wasiompanda Mungu (makafiri), hii itakuondolea ladha ya Biblia. Hakuna mtu katika kutambua noti bandia anatumia noti feki, bali noti ile halali. Watu wengi wamechukua muda kusomea miungu ya Ugiriki, na Urumi na miungu mingine ya tamaduni mbali mbali. Usipoteze muda na haya yote, chukua muda kusoma habari za Mungu wa mbinguni. Mungu wa Ibrahimu, Isaka, Yakobo, na Yusufu, Huyu Ndiye Mungu wetu. Hakuna mwenye mwili mwenye nafasi ya kusomea uovu mwingi bila kujikwaa. Mara nyingi miungu hii hutumiwa na mapepo ambayo yanatoa mawasiliano kwa watu, japo ni vitu visivyo na uhai! (Kumbukumbu la Torati 32:16-17)

Biblia yahusu watu, sehemu, na mambo yaliyotokea zamani, leo na hata siku za mbeleni. Vitabu vyote vyatuonyesha pambano kati ya Shetani na MUNGU linaendelea. Na kila binadamu anachagua upande mmoja au mwingine, kila kukicha yaani pale anapotaka kuwa. Kutochagua ni kuchagua. Watu, vitu na sehemu za Biblia zinatunyonyesha mapambano haya kwa kutupa maonyo ili kwa saburi na faraja tuchague upande ulio salama, upande wa Mungu. Vitabu vya Agano la Kale viliandikwa Kabla ya Kristo kuzaliwa duniani, na vitabu vya Agano Jipya viliandikwa baada ya Yesu kufa na kufufuka. Vitabu vyote ni muhimu na vinasaidiana kutuongoa tujue kile tunachopaswa kujua kuhusu Mungu na mpango Wake wa wokovu, Vinatusaidia sana tufanane Naye. Uchaguzi wetu unapelekea hatima yetu! Kwa nini tusome Biblia kila siku? Toa sababu zako Nne! Kila asomaye hujifunza kumtumaini na kumtegemea Mungu,

na kujua Mungu afanya kila kitu kutuokoa na ujanja wa ibilisi katika kutuamaliza. Zaburi 119:9-11.

Kuna Sababu zaidi ya 100 za Kuisoma Biblia, nitaandika chache tu!

1. *Ni Jinsi Mungu Anavyoifunua Tabia Yake, na kutuunganisha Naye Mwenyewe-Kutoka 34:6-7, Waebrania 1:1-3*

2. *Inatoa Maagizo kwa Maisha ya Kila Siku na kunilinda- 2 Timotheo 3:16,17, Zaburi 32:8*

3. *Inanifundisha Jinsi ya Kuomba-Luka 11:1-4*

4. *Inaeleza Jinsi ya kupata wokovu kwa kila mwanadamu-Yohana 3:16*

5. *Inaeleza Jinsi ya Kushiriki Injili-Mathayo 28:19-20*

6. *Inatufundisha Jinsi ya Kumtumaini Mungu -Mithali 3:5-6*

7. *Inaonyesha Mapenzi ya Mungu Yalivyo, na kufanywa nia zetu upya- Warumi 12:1, 2*

8. Imejaa Ahadi na Baraka za Mungu, na hivyo inatubariki!- Kumbukumbu la Torati 31:8

9. *Ni Historia sahihi ya mwanadamu na kila kilichomo duniani-Waefeso 4:31-32, Zaburi 78:3-4*

10. *Inatufundisha Jinsi ya Kusamehe-Waefeso 4:31-32*

11. *Kusoma Biblia hutuwezesha kuwa na uhakika wa yale ambayo Mungu alisema. Biblia ndiyo mamlaka yetu ya mwisho. Ndiyo Ukweli wa mwisho -Yohana 17:17*

12. Inauliza na Kujibu Maswali Makuu kama Je, sisi Tumetoka wapi? Kwa nini tuko hapa? Je, Tunaenda wapi? Je, inamaanisha nini kuwa mtu mzuri?—Zaburi 10:1

13. Inatuboreshea utamaduni wetu, mfano lugha yetu isiwe na matusi, tusile watu, tuwe waungwana, mavazi yawe mema, usafi wa moyo, na kuachana na uchawi- Mhubiri 1:9

14. *Inafunua Jinsi Mungu Anavyotupenda - 1 Yohana 4:7-8*

15. *Inatupa uzima wa milele (mbinguni) -Yohana 17:3*

16. *Husaidia kuishinda na kuikimbia dhambi na kutakaswa dhambi- Zaburi 119:9–11 na Yohana 15:3*

17. *Inaniondolea msongo wa mawazo -1 Samweli 30:6-8*

18. *Hutufundisha kumwiga Mungu ambaye Yeye ni Upendo - Waefeso 5:1*

19. *Hutuwezesha kupokea matamanio ya mioyo yetu Yohana 5:39-40*

20. *Hutusaidia kuzaa matunda-Zaburi 1:2-3*

21. *Hutupatia ujasiri-Yoshua 1:8-9*

22. *Ni chakula chetu-Mathayo 4:4, Yohana 6:63*

23. *Inafanya niwe mwenye rehema na upendo kwa wengine-Marko 12:30-31*

24. *Inanilinda na Mafundisho ya Uongo na hivyo kutufanya tumwabudu Mungu katika Roho na Kweli - 1 Yohana 4:1*

25. *Inanihimiza Kutumia Muda Wangu kwa Hekima - Waefeso 5:15-16*

26. *Mungu ananipa mwongozo, kwani Yeye Ndiye Njia, Kweli na Uzima - Zaburi 119:105, Yohana 14:6*

27. *Hunisaidia Kuepuka Majaribu, kwa maana ni silaha na kinga ya kukuhifadhi kutokana na uraibu- Waefeso 6:11.*

28. *Ni HAI!- Yohana 7:38*

29. *Inanipa Uhuru -Warumi 8:17*

30. *Kwa Uponyaji, kuburudishwa na kudumisha, kimwili, kiroho, kiakili, kijamii na kiuchumi-1 Petro 2:24, Mathayo 4:4*

31. *Inanisaidia kutatua matatizo yote-Yakobo 1:5*

32. Inanisaidia kukumbwa na bubujiko la furaha na amani ipitayo akili.

Mambo manne kuhusu Biblia

1. Hakuna kitabu kinachopendwa, na watu wapo tayari kufa kwa ajili yake, kama Biblia.
2. Hakuna kitabu kinachochukiwa kama hiki na watu wengi wametaka kukiangamiza, kwa kukichoma, kukizika nk.
3. Hakuna kitabu ambacho watu wengi wanacho kama hiki hata kama hawakisomi.
4. Hakuna kitabu ambacho watu wengi wanasema wanakiamini, ingawa hawajui hata mambo mengi yahusianayo nacho.
5. Je, wewe upo kundi gani kati ya haya manne?

Vitabu vya Biblia vimegawanyika katika makundi kumi:

1. Vitabu vitano vya Musa vijulikanavyo kama Torati (Pentateuch):

Mwanzo, Kutoka, Walawi, Hesabu, na Kumbukumbu la torati.

2. Vitabu vya Historia: Yoshua, Waamuzi, Ruthu, 1 Samweli, 2 Samweli, 1 Wafalme, 2 Wafalme, 1 Mambo ya Nyakati, 2 Mambo ya Nyakati, Ezra, Nehemia, Esta, na Ayubu (Yumkini iliandikwa na Musa).
3. Vitabu vya mashairi: Zaburi, Mithali, Mhubiri na wimbo ulio bora au Wimbo wa Sulemani.
4. Manabii wakubwa vitabu vyao ni virefu: Isaya, Yeremia, Ezeieli na Danieli (hiki cha Danieli ni cha Unabii pia).
5. Manabii wadogo, vitabu vyao ni vifupi: Hosea, Yoeli, Amosi, Obadia, Yona, Mika, Nahumu, Habakuki, Sefania, Hagai, Zekaria, na Malaki.
6. Vitabu vya Injili: Mathayo, Marko, Luka, na Yohana.
7. Kitabu cha Historia Agano Jipya: Matendo.
8. Barua za Paulo: Warumi, 1 Wakorintho, 2 Wakorintho, Wagalatia, Waefeso, Wafilipi, Wakolosai, 1 Wathesalonike, 2 Wathesalonike, 1 Timotheo, 2 Timotheo, Tito, Filemoni, na Waebrania.
9. Nyaraka zingine: Yakobo, 1 Petro, 2 Petro, 1 Yohana, 2 Yohana, 3 Yohana, Yuda.
10. Unabii: Ufunuo, Danieli

Kwa nini Mungu alitupatia Biblia? Makusudi ni ili tumjue Yeye aliye Muumba na Mkombozi wetu na kuelewa njia Zake. Hapo Mwanzo Mungu alipoumba alizungumza na Adamu na Hawa moja kwa moja, ila baada ya dhambi

tumekuwa na kiambaza, na hivyo kuhitaji manabii (watu wanaozungumza kwa niaba ya Mungu) au kuzungumza na Mungu kwa maombi. Dini ya Kikristo haimrusu mtu kufanya atakavyo. Muumini apaswa kujisalimisha kwa Mungu, na kuishi kutokana na Maandiko au NENO litokalo kinywani mwa BWANA. Muumini apaswa kuwa mtiifu na mtu anayempenda Mungu kwa moyo wake wote, roho yake yote, nguvu zake zote na akili zake zote na jirani yake kama nafsi yake. Upendo ni jambo muhimu mno, ni fumbo na siri ya ajabu! Ukatili kwa wengine au kutenda kwa hiana kwa watu au kwa Mungu ni dhambi.

Mungu alizungumza na watu uso kwa uso kabla ya dhambi pale Edeni, ila ametumia Maandiko kuzungumza nasi leo baada ya maanguko ya mwanadamu. Biblia ni sauti ya Mungu ila imeandikwa kwa maneno ya kibinadamu. Haikuwa imla. Watu wa Mungu waliambiwa ujumbe na kupewa uhuru wa jinsi ya kuuandika. Vitabu vya injili ni mfano mzuri. Vyote vine (4) vimeandikwa kuhusu Masihi, ila vina ladha (interest), haiba, theolojia na historia ya mwandishi. Biblia ni Neno la Mungu. Biblia ni Neno la Kiyunani likimaanisha “Maktaba”. Biblia ni maktaba ya vitabu 66. Wanadamu walivuviwa kuiandika. Biblia si imla, ila Maneno yaliyovuviwa na Mungu.

Kisha watu waliambiwa wayaandike na wakayaandika. Biblia imeandikwa kwa muda wa miaka 1500 hivi, na watu 40 tofauti. Kutoka Agano la Kale mpaka Agano jipya, imepita miaka 400. Biblia Ina sura 1189. Biblia iliandikwa kwa lugha ya Kiebrania na Kigiriki. Biblia ina zaidi ya ahadi 3500 kwa mwanadamu, tuzijue ili tuzidai! Karia mara 365 Biblia imesema “usiogope!” Neno la Mungu ni mamlaka ya mwisho duniani na mbinguni, na lina ujumbe kwa kila aina ya mtu. Lisome, litafakari, lipende, litende, litangaze. Biblia itakupa maana katika malengo ya maisha yako. Kamwe hatajisikia kama mtu duni, au hafifu, maana utajua thamani yako jinsi ilivyo, thamani halisi aliyokutunukia Mwumbaji wako alipokuumba. Tutaishi maisha ya madhumuni na maana na kujua katika mambo yote Mungu hufanya kazi pamoja na wale wampendao katika kuwapatia mema, yaani, wale walioitwa kwa kusudi Lake Warumi 8:28 na mwishowe tutapewa kutokufa, yaani uzima wa milele. Haijalishi tutazee, kwani uzee wetu utakuwa na tumaini na furaha, kwa kuyaona yale ya mbeleni.

Vitabu vya kwanza vitano na Ayubu viliandikwa na Nabii Musa Miaka ya 1300 KK na kitabu cha Mwisho kiliandikwa na Yohana miaka ya 100 A. D. Kitabu tulichoandika cha Nipe Biblia ni muhtasari wa Biblia kwa kuanzia kitabu cha Mwanzo mpaka Ufunuo kama Kesho la siku 366. Biblia ina wanawake 182 takribani, na wanaume 1188.

Biblia inatueleza Historia ya Binadamu toka kuumbwa na Mungu, mpaka kuanguka na kuasi sheria za Mungu pale Bustani ya Edeni kisha ufumbuzi. Katika Ufunuo 12 Tunaelezwa kwamba, Shetani aliishi mbinguni na kuwa mwasi wa kwanza. Aliwashawishi theluthi ya malaika wote na kutupwa nao hapa duniani. Hiyo ikawa mwanzo wa pambano kati ya Mungu na Shetani, au wema na ubaya. Vita hii siyo ya bunduki, makombora au mapanga, maana kupigana kwetu si kwa nyama na damu, hata hivyo Masihi alimwambia Petro aweke upanga wake alani, na asipigane. Kupigana kwetu ni kwa Neno la Mungu (Efeso 6). Kwa sasa tumo katika pambano hili, kitabu cha Ayubu, Isaya 14 na Ezekieli 28 vinatupa picha ya pambano kwa udogo tu. Kuna siku pambano hili litakwisha. Mungu ni Mweza ila ameweka mipaka ya pambano kwa makusudi ya haki na upendo Wake (Rules of engagement of the war)

Biblia, na ishara za nyakati za Danieli sura ya pili, saba, nane na tisa ni kalenda tosha ya unabii, hii yaonyesha tuko wapi, hivyo kila mtu asome. Mungu atakuja kuhukumu ulimwengu, na kutoa thawabu kwa wale waliotenda mema kwa neema Yake, naam, tuzo ya Uzima wa milele, na kwa wale waliotenda uovu, adhabu. Kila mtu asome sura hizo za Danieli na kujua maana yake ni nini Leo. Mwanzo 1 & 2 ni uumbaji, Mwanzo 3 ni kuanguka kwa binadamu, Biblia yote iliyosalia baada ya hapo ni ukarabati wa dhambi ili uovu usiinue pembe yake asilani- Nahumu 1:9, mpaka kufikia Ufunuo 19 ambapo hukumu itawekwa, na watu watapewa uzima wa milele na kisha Ufunuo 22, kuishi milele na Mungu, uso kwa uso, maisha yasiyo na kikomo.

Hakutakuwa na huzuni, vilio, kifo, wala magonjwa. Mimi na wewe mtoto, kijana, dada, kaka, baba, shangazi, mjomba, mama na binamu, tumo kwenye pambano hili zito. Hata mtoto wa miezi, huwa anapata shida kujikana nafsi na kutaka yote yaende anavyopenda. Mapambano yote yapo kichwani na moyoni, nasi tunasikia sauti mbili. Twapaswa tuvae silaha za Mungu na kukaa tayari, tukikesha na kuomba ili tusiingie kwenye mtego wa hila za mwovu. Kila siku tunamchagua mwenyezi Mungu au Shetani- Efeso Sita na 2Korintho 10:5. Wote tumetenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, bali Mungu anatusamehe tunapoomba msamaha na kuwa na toba ya kweli.

Hila zote, iwe kiburi, hasira, wivu, chuki, tamaa, kutosamehe, mawazo machafu, kudharau watu, unafiki, na hata tamaa zote za macho na mwili na kiburi cha maisha haya, za Wagalatia 5 hebu na zipitwe na wakati. Nasi tuzae tunda la Roho ambalo Mungu Anatusaidia kuishi maisha mapya kwa neema Yake. Ombi letu kuu ni tujazwe na Roho Wake Mtakatifu, tumpende Yeye kwa roho zetu

zote, nguvu zetu zote, akili zetu zote na mioyo yetu yote. Hebu tupate uchungu sana tukiona mtu anapotea, tuone kama mpendwa wetu wa karibu amepotea, na kujaribu kumfikia ili sote tuwe ndani ya Kristo, Naye ndani yetu, Yeye mzabibu wa Kweli. Yapaswa tujitoe kikamilifu ili Yeye atupe njozi, misheni, usongo na nyenzo (vision, mission, passion and provision).

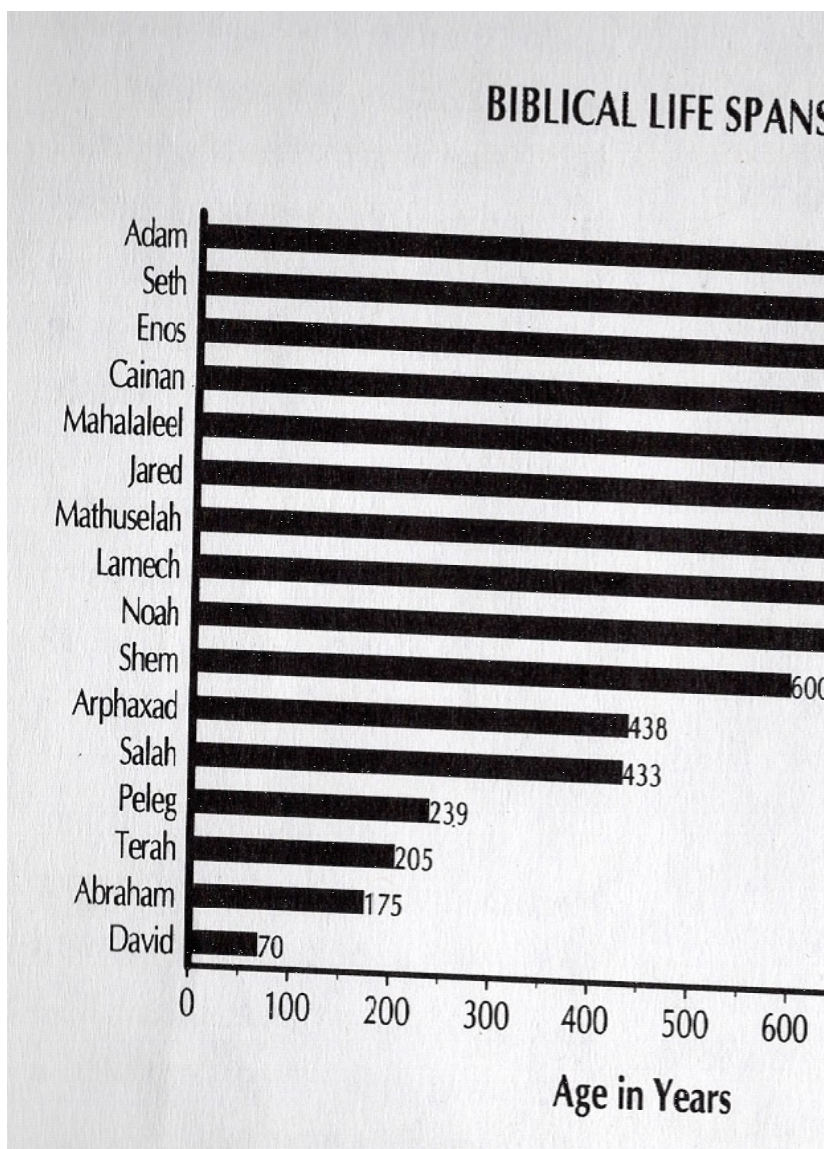
Kitabu cha Mwanzo moja mpaka tatu ni kinyume cha Ufunuo tatu mpaka ishirini. Shetani alitaka sura ya Mungu au mfano wa Mungu kupotea kutoka kwa mwanadamu na kuwa kama hayawani au mnyama tu. Ila Yesu alikuja kurudisha ile sura, na hapa Shetani alifurahi kwamba amemfanya Mungu kushuka na kupata mateso, na akajaribu sana toka utoto, kwamba misheni au utume huo ushindwe. Mungu ashukuriwe kwamba misheni ilifanikiwa kwa ushindi mkubwa kwa kutupatanisha na kuhesabiwa haki kupitia Kwake. Toka Edeni Mungu amekuwa daima akijaribu kutufikia wanadamu ili tupate wokovu na kurudisha mahusiano nasi mpaka Ufunuo 19. Ukamilifu wa mbinguni ulifeli kwa Shetani kuasi kule mbinguni, na ukamilifu wa binadamu ulifeli kule Edeni kwa kujifanyia alivyotaka, leo sisi tunapokea zawadi au neema ya Mungu kupitia kwa Imani na kupokea moyo mpya, mtazamo na akili. Maisha haya mapya yanaitwa kutembea na Mungu, tunazaliwa upya kwenye familia ya Mungu (waongofu) na kisha wanafunzi wa Yesu na mwishowe mitume kwa kuwaambia wengine habari njema.

Biblia imechomwa au kuharibiwa mara nyingi, kuanzia wakati wa nabii Yereimia (Yereimia 36 & 38), watu wameizika nayo ikafufuka, watu wamezifuta nyayo zake, na kuzipotosha kwa kufanya vidole vielekee nyuma na kisigino mbele ila hawakufua dafu. Tyndale, John Huss, Stefano na wengine wengi mpaka leo wanaendelea kulifia Neno hili. Kuna watu huchukia wosia wa Neno la Mungu na kuwaua watumishi au hulichoma hili Neno. Siri ya uzima wa Milele inatoka kwa kulijua Neno la Mungu na kulitekeleza kwa neema Yake Bwana- Yohana 17:3 “Na uzima wa Milele ndiyo huu, wakujue Wewe Mungu wa pekee na Yesu Kristo uliyemtuma.” Uzima wa milele si kuishi miaka mingi tu, bali ni kumjua Mwenyezi Mungu!

Twarudia kuwa mamilioni ya watu wamelifia Neno la Mungu ili kuweza kuliweka mikononi mwetu leo. Lisome, liamini, litafakari, likariri, lipende na litende. Tumwamini Mungu ili tuthibitike, na tuamini mitume Wake ili tufanikiwe. Hakuna kinachotoa furaha kama Neno Lake. Watu wa aina mbali mbali waliandika Biblia; mfano manabii kama Musa, wafalme kama Daudi, wavuvi kama Petro, wakulima kama Yereimia, Makuhani kama Samweli n. k.

Hawa wote hawakuishi mahali pamoja au wakati mmoja. Biblia ni kitabu kitakatifu cha Mungu kwa vile yale yote yaliyotaribiwa kama vile yale ya kitabu cha Danieli sura mbili na saba, sasa yametimia. Machimbo ya akaelojia yanasapoti historia ya kitabu hiki kwa hali ya juu. Zaidi ya yote kitabu hiki kimebadilisha maisha ya watu wengi.

Neno la Mungu ni pumzi Yake yenye mafundisho ya kuadilisha ili tuweze kuwa katika mstari Wake. Kamwe usiseme unalifahamu Neno Lake na hivyo ukaacha kulisoma! Kristo alisaidia manabii kuandika Neno, na alilijua ndani na nje, Japokuwa Yeye ni NENO, bali alilisoma na kulitilia maanani, akisema “Imeandikwa mtu hataishi kwa mkate tu! Bali kwa kila Neno litokalo kinywani mwa Mungu”. Muhtasari wa Biblia kwa Maneno matatu ni Uumbaji, Anguko, na Urejeshwaji. Hebu tukutane mbinguni kwenye mti wa uzima kwa Neema Yake siku moja, kwa vile tumelithamini Neno Lake, maana ndimo humo upo uzima! Yohana 17:3.

NIPE BIBLIA ---JE BIBLIA ya KISWAHILI ILITUFIKIAJE?

· Kuna Wimbo umesema hata kama bahari zote zingekuwa wino, mbingu zote ziwe karatasi na miti yote iwe kalamu, zisingetosha kuandika habari njema za ufalme wa Mungu Mungu na upendo wake. Tunasema hatujaanza hata safari ya kuuelewa upendo wa Mungu, kuelewa Neno Lake na kwamba Yeye ni nanei, tumepata mnuso kidogo tu, lakini hata hilo dogo tu, tukilitia maanani litakuwa na tumeahidiwa uzima wa milele kwa kumjua Yeye Yohana 17:3. Biblia ina mistari 31,102 na watu wachache wanaohesabu, wanasema kuna ahadi zaidi ya 30,000! Ila wengi wamehakikisha uwepo wa ahadi 8100!

Biblia ni kitabu cha kusomwa kwa kicho, kwa maombi na bila haraka, hebu Mungu atusaidie kukifurahia chakula bora na chenye ladha kupita vyote duniani ili tukue kiimani na kumtukiza Mungu, na kuboresha wengine kwa huduma na maneno yetu. Inachukua takribani masaa 70 tu kumaliza kusoma Biblia ila isome bila haraka. Bora uelewe mafungu machache na kudai ahadi zake, ukiyatafakari, ukiyameng'anya na kuyaishi kuliko mengi yatakayokupa kuvimbiwa, yaani yasiyoyeyushwa vyema.

NIPE BIBLIA NENO TAKATIFU TUPATE NURU TUSAFIRIO

Machache yahusuyo BIBLIA

BIBLIA NI RAMANI – Biblia inasema, Ninaamini, na tatizo linaisha.

Kitabu hiki kimebeba fikra ya Mungu, Hali ya mwanadamu, Njia ya wokovu, Hatima ya wadhambi, na furaha ya wenye haki. Mafundisho yake ni Matakatifu, kanuni zake zadumu milele, historia yake ni ya Kweli na Suluhisho Lake ni la kuaminika, Kisome upate hekima, kiamini ili uwe salama na kijaribu ili uwe Mtakatifu.

Kina nuru ya kukuongoza, chakula cha kukuwezesha, na faraja itakayokujaza furaha. Ni ramani kwa msafiri, Fimbo kwa mahujaji, dira ya rubani, upanga wa askari, na Mkataba kwa Mkristo. Hapa Paradiso hurejeshwa, Mbingu hufunuliwa, na milango ya kuzimu hufungwa. Kristo ndiye muhusika mkuu: Wema wetu, muundo wake, utukufu wa Mungu, na mwisho wake. Kitabu hiki hakina budi kujaza akili, kutawala moyo, na kuongoza mapito yetu.

Kisome taratibu, mara kwa mara na kwa maombi. Ni madini ya utajiri, paradiso ya utukufu na mto wa furaha. Kimetolewa kwako maishani, kitafunguliwa wakati wa hukumu, na daima kitakumbukwa milele. Kinatoa kiwango cha juu cha uwajibikaji, Kitatoa ujira kwa kila mtenda kazi bora na kitawahukumu wote waliochezea mambo matakatifu. Kamwe hakuna kitabu kingine kinachoinua akili na kuongeza uwezo wa kufikiri kama Biblia.

Iamini upate hekima, isome uwe salama, Ijaribu uwe mtakatifu. Biblia si kitabu cha kukupatia taarifa bali kitabu cha kukubadilisha. Ni Sauti ya Mungu ikizungumza, tena Mamlaka kuu Mbinguni na Duniani. Bwana amelikuza Neno Lake juu ya Jina Lake. Mbingu na nchi zitapita lakini si Biblia. Biblia imeshinda kila aina ya changamoto za nyakati zote.

Kamwe “Usiogope, kwa maana Mimi ni pamoja nawe, usifadhaike, kwa maana Mimi ni Mungu wako, Naam, nitakutia nguvu, naam nitakusaidia, nitakushika, naam, nitakushika kwa mkono wa kuume wa haki yangu” Isaya 41:10. kweli “macho hayajaona, wala masikio kusikia wala kuingia katika mawazo ya Mwanadamu yale ambayo Mungu ametutayarishia!”. Hebu tusome Neno Lake ili tuzijue ahadi 3500+ na kuzidai. Inachukua muda wa masaa 70 tu hivi kusoma Biblia, watu wamemaliza kusoma Vitabu vikubwa Zaidi. Nilipoenda kwenye

shule ya matabibu Loma Linda California ili niweze kuchukua madarasa fulani ya afya, nilikuta mavitabu makubwa sana miaka ya tisini, mengine yalikuwa dola 2000 kwa kimoja tu! Niliishangaa watu waliyasoma, wakayamaliza na kuyafanyia mitihani. Biblia ni kama dola nane tu hivi na kurasa kama 1000 tu. Hatushauri usome kwa haraka, bali sura moja mpaka tatu kwa siku. Na kama una kamusi yenye Ufafanuzi Biblia (concordance) waweza kuitumia. Biblia isisomwe bila ya kusali. Hichi si kitabu cha kawaida. Ni kitabu cha mbingu, na kukielewa chahitaji Mwenye Kitabu atusaidie. Piga magoti ukiweza, omba kupewa uwezo wa kukielewa na kufanya yale unayoyasoma. Dai ahadi zile unasoma siku ile, na mwulize Mungu ‘Je wataka nielewe nini katika yale ambayo nimesoma leo? Nisaidie niweze kuyatumia katika maisha yangu ya kila siku hasa leo’.

Biblia ni ramani, taa na maktaba. Yawezaje kitabu kimoja kikawa na vitu vyote hivi? Biblia ni ramani kwa vile inatuonyesha njia salama, na kwamba tukikaa katika njia hii tuna uhakika kwa kufika kwa Yesu aliye upande usiashindwa dhidi ya shetani, adui yetu. Yesu ni njia hii. Biblia ni mwanga wa njia yetu, ikingaa na kungaa kwenye ile njia iendayo uzimani. Adui alijaribu kuizima ile taa, ila mwanga wake umekuwa zaidi kutuonyesha ile njia salama. Angalia Biblia yako na isome, usitumie muda wako sana kusoma vitabu vya binadamu hasa wale wasiompanda Mungu (makafiri) itakuondolea ladha ya Biblia. Hakuna katika kutambua noti bandia anashughulikia noti feki bali noti ile halali. Watu wengi wamechukua muda kusomea miungu ya ugiriki, na urumi na miungu mingine ya tamaduni mbali mbali. Usipoteze muda, chukua muda kusoma habari za Mungu wa mbinguni. Mungu wa Ibrahimu, Isaka, Yakobo na Yusufu.

Biblia yahusu watu, sehemu, na mambo yaliyotokea zamani, leo na hata siku za mbeleni. Vitabu vyote vyatuonyesha pambano kati ya shetani na MUNGU linaendelea. Na kila binadamu anachagua upande kila kukicha anaotaka kuwa. Watu, vitu na sehemu za Biblia zinatuonyesha mapambano haya zikitupa maonyo ili kwa saburi na faraja tuchague upande ulio salama, upande wa Mungu. vitabu vya Agano la Kale viliandikwa Kabla ya Kristo kuzaliwa duniani, na vitabu vya Agano Jipya viliandikwa baada ya YESU kufa na kufufuka. vitabu vyote ni muhimu na vinasaidiana kutuongoa tujue kila tunachopaswa kujua kuhusu Mungu nampango wake wa wokovu. vinatusaidia sana tufanane Naye. Kwa nini tusome Biblia kila siku? toa sababu zako Nne! kila asomaye hujifunza kumtumaini na kumtegemea Mungu, na kujua Mungu afanya kila kitu kutuokoa na ujanja wa ibilisi kutuagamiza. Zaburi 119:9-11.

Mambo mane ya Biblia

1. Hakuna kitabu kinachopendwa na watu wapo tayari kufa kwa ajili yake
2. Hakuna kitabu kinachochukiwa kama hiki na watu wengi wametaka kukiangamiza
3. Hakuna kitabu ambacho watu wengi wanacho kama hiki na bila kukisoma
4. Hakuna kitabu ambacho watu wengi wanasema wanakiamini, bali hawajui hata mambo machache yahusianayo nacho

Je, wewe upo kundi gani kati ya haya mane?

Vitabu vya Biblia vimegawanyika katika makundi kumi:

1. Vitabu vya vitano vya Musa (Pentateuch):

Mwanzo, Kutoka, Walawi, Hesabu, na Kumbukumbu la torati,

2. Vitabu vya Historia: Yoshua, Waamuzi, Ruthu, 1 Samweli, 2 Samweli, 1 Wafalme, 2 Wafalme, 1 Mambo ya Nyakati, 2 Mambo ya Nyakati, Ezra, Nehemia, Esta, na Ayubu (Yumkini iliandikwa na Musa).
3. Vitabu vya mashairi: Zaburi, Mithali, Mhubiri na wimbo ulio bora au Wimbo wa Sulemani.
4. Manabii wakubwa vitabu vyao ni virefu: Isaya, Yereimia, Ezeieli na Danieli.
5. Manabii wadogo, vitabu vyao ni vifupi: Hosea, Yoeli, Amosi, Obadia, Yona, Mika, Nahumu, Habakuki, Sefania, Hagai, Zekaria, Malaki.
6. Vitabu vya Injili: Mathayo, Marko, Luka, Yohana.
7. Kitabu cha Historia Agano Jipya: Matendo.
8. Barua za Paulo: Warumi, 1 Wakorintho, 2 Wakorintho, Wagalatia, Waefeso, Wafilipi, Wakolosai, 1 Wathesaloniki, 2 Wathesaloniki, 1 Timotheo, 2 Timotheo, Tito, Filemoni, Waebrania.
9. Nyaraka zingine: Yakobo, 1 Petro, 2 Petro, 1 Yohana, 2 Yohana, 3 Yohana, Yuda.
10. Unabii: Ufunuo, Danieli

BIBLIA: VITABU, WAANDISHI NA MAHALI

BIBLE: BOOKS, AUTHORS AND PLACES

Kujua Neno la Mungu ni Kumjua Mungu
Knowing God's Word is Knowing God

MANENO YAKO
NI MWANGU
KWA MIGUU YANGU
NA MOTO KWA
NJIA YANGU.
ZABURI 119:105

AGANO LA KALE OLD TESTAMENT

Vitabu vya Agano la Kale vimegawanyika katika makundi makuu manne (4)
The Old Testament books are divided into four (4) major groups

1 VITABU VYA SHERIA (5) | THE LAW (5)

JINA LA KITABU (Book Name)	MWANDISHI (Author)	IDADI YA MLANGO (Chapters)	MAHALI YA WAANDISHI (Where Written)
1 MWAKOZI (Genesis)	MUSA (Moses)	50	Jangwani (Wilderness)
2 KUTOKA (Exodus)	MUSA (Moses)	40	Jangwani (Wilderness)
3 MAMBO YA WALAWI (Leviticus)	MUSA (Moses)	27	Jangwani (Wilderness)
4 HESABU (Numbers)	MUSA (Moses)	36	Jangwani (Wilderness)
5 KUMBUKUMBU LA TORATI (Deuteronomy)	MUSA (Moses)	34	Jangwani (Wilderness)

2 VITABU VYA HISTORIA (12) | THE HISTORY (12)

JINA LA KITABU (Book Name)	MWANDISHI (Author)	IDADI YA MLANGO (Chapters)	MAHALI KILIPONDOKWA (Where Written)
1 YOSHUA (Joshua)	Yoshua (Joshua)	24	Kaanani (Canaan)
2 WAAMIZI (Judges)	Nabii Samweli	21	Israeli (Israel)
3 RUTHI (Ruth)	Nabii Samweli	4	Israeli (Israel)
4 ISAMWELI (1 Samuel)	Nabii Samweli	31	Israeli (Israel)
5 ISAMWELI (2 Samuel)	Ezra (Ezra)	24	Israeli (Israel)
6 IWAFALME (1 Kings)	Yeremia (Jeremiah)	22	Israeli (Israel)
7 IWAFALME (2 Kings)	Yeremia (Jeremiah)	25	Israeli (Israel)
8 INTAKATI (1 Chronicles)	Ezra (Ezra)	29	Ujajeni (Persia)
9 INTAKATI (2 Chronicles)	Ezra (Ezra)	36	Ujajeni (Persia)
10 EZRA (Ezra)	Ezra (Ezra)	10	Israeli (Israel)
11 NEHEMIA (Nehemiah)	Isakuma (Nehemiah)	13	Israeli (Israel)
12 ESTA (Esther)	Mordekai (Mordecai)	10	Shushani Ngomoni (Ujajeni) (Persia)

3 VITABU VYA MASHAIRI (5) | POETRY/WISDOM (5)

JINA LA KITABU (Book Name)	MWANDISHI (Author)	IDADI YA MLANGO (Chapters)	MAHALI KILIPONDOKWA (Where Written)
1 AYUBU (Job)	Musa (Moses)	42	Jangwani (Wilderness)
2 ZABURI (Psalms)	David, Sulamani, Wana wa Asafi, (Ethi, Hemi, Masi, wana wa Kora na wengine waorinabukia, (David, Solomon, Sons of Asaph, (Ethi, Hemi, Masi, Sons of Korah & others unknown)	150	Israeli (Israel)
3 MITHALI (Proverbs)	Sulamani (Solomon)	31	Yerusalemu (Israel)
4 KNUBURI (Ecclesiastes)	Sulamani (Solomon)	12	Yerusalemu (Israel)
5 WIMBO ULIO BORA (Song of Solomon)	Sulamani (Solomon)	8	Yerusalemu (Israel)

4 VITABU VYA MANABII WAKUBWA (5) | MAJOR PROPHETS (5)

JINA LA KITABU (Book Name)	MWANDISHI (Author)	IDADI YA MLANGO (Chapters)	MAHALI KILIPONDOKWA (Where Written)
1 ISAYA (Isaiah)	Isaya (Nabii)	66	Israeli (Israel)
2 YEREMIA (Jeremiah)	Yeremia (Nabii)	52	Israeli (Israel)
3 KAGHOBOLZO (Lamentations)	Yeremia (Nabii)	5	Mori (Egypt)
4 EZEKIELI (Ezekiel)	Ezekieli (Nabii)	48	Babeli (Babylon)
5 DANIELI (Daniel)	Danieli (Nabii)	12	Babeli (Babylon)

5 VITABU VYA MANABII WADOGO (12) | MINOR PROPHETS (12)

JINA LA KITABU (Book Name)	MWANDISHI (Author)	IDADI YA MLANGO (Chapters)	MAHALI KILIPONDOKWA (Where Written)
1 HOSEA (Hosea)	Hosea (Nabii)	14	Israeli (Israel)
2 YODLI (Joel)	Yodli (Nabii)	3	Israeli (Israel)
3 AMOS (Amos)	Amos (Nabii)	9	Israeli (Israel)
4 OBAEDIA (Obadiah)	Obedia (Nabii)	1	Israeli (Israel)
5 YONA (Jonah)	Yona (Nabii)	4	Israeli (Israel)
6 MIKA (Micah)	Mika (Nabii)	7	Israeli (Israel)
7 NAHUMU (Nahum)	Nahumu (Nabii)	3	Israeli (Israel)
8 HABAKUKI (Habakkuk)	Habakuki (Nabii)	3	Israeli (Israel)
9 SEFANIA (Zephaniah)	Sefania (Nabii)	3	Israeli (Israel)
10 HAGAI (Haggai)	Hagai (Nabii)	2	Israeli (Israel)
11 ZEKARIA (Zechariah)	Zekaria (Nabii)	14	Israeli (Israel)
12 MALAKI (Malachi)	Malaki (Nabii)	4	Israeli (Israel)

AGANO JIPIYA NEW TESTAMENT

Vitabu vya Agano Jipya vimegawanyika katika makundi makuu matano (5)
The New Testament books are divided into five (5) major groups

1 VITABU VYA INJILI (4) | THE GOSPELS (4)

JINA LA KITABU (Book Name)	MWANDISHI (Author)	IDADI YA MLANGO (Chapters)	MAHALI KILIPONDOKWA (Where Written)
1 MATTHAYO (Matthew)	Matthayo (Mumei) (Matthew the Apostle)	28	Antiochia (Siria) (Antioch, Syria)
2 MARKO (Mark)	Marko (Mwanafunzi) (Mark the Disciple)	16	Rumi au Siria (Rome or Syria)
3 LUKA (Luke)	Luka (Mwanafunzi na Tabibu) (Luke the Disciple & Physician)	24	Antiochia (Siria) (Antioch, Syria)
4 YOHANA (John)	Yohana (Mumei, mwanza wa Zebedeeji) (John the Apostle, son of Zebedee)	21	Efeso (Ufumu) (Ephesus, Turkey)

2 KITABU CHA HISTORIA (1) | THE HISTORY (1)

JINA LA KITABU (Book Name)	MWANDISHI (Author)	IDADI YA MLANGO (Chapters)	MAHALI KILIPONDOKWA (Where Written)
MATENDO YA HITUMU (Acts of the Apostles)	Luka (Mwanafunzi na Tabibu) (Luke the Disciple & Physician)	28	Rumi (Rome)

MUHTASARI | SUMMARY

AGANO LA KALE (OLD TESTAMENT)

- Sheria (The Law) 5
- Historia (History) 12
- Mashairi (Poetry/Wisdom) 5
- Manabii Wakubwa (Major Prophets) ... 5
- Manabii Wadogo (Minor Prophets) ... 12

JUMLA (TOTAL): 39 VITABU | BOOKS

AGANO JIPIYA (NEW TESTAMENT)

- Injili (Gospels) 4
- Historia (History) 1

JUMLA (TOTAL): 5 VITABU | BOOKS

"Kila andiko la Maandiko ni la Mungu na lina faida kwa kufundisha, kuwaonya, kuwaongoza, na kuwaidhibisha watu katika haki."
2 TIMOTEO 3:16

"All Scripture is God-breathed and is useful for teaching, rebuking, correcting and training in righteousness."
2 TIMOTHY 3:16

JIFUNZE NENO LA MUNGU
Learn God's Word

LIPENDE NENO LA MUNGU
Love God's Word

TII NENO LA MUNGU
Obey God's Word

SHIRIKI NENO LA MUNGU
Share God's Word

NENO LA MUNGU LINABAKI MILELE! | GOD'S WORD ENDURES FOREVER! | 1 PETRO 1:25

Kwa nini Mungu alitupa Biblia? Ili kusudi tumjue Yeye na kuelewa njia Zake. Hapo Mwanzo Mungu alipoumba alizungumza na Adamu na Hawa moja kwa

moja, ila baada ya dhambi tumekuwa na kiwambaza na hivyo kuhitaji manabii (watu wanaozungumza kwa niaba ya Mungu). Dini ya Kikristo haimrusu mtu kufanya atakavyo. Muumini apaswa kujisalimisha kwa Mungu, na kuishi kutokana na Maandiko au NENO litokalo kinywani mwa BWANA. Muumini apaswa kuwa mtiifu na anayempenda Mungu kwa moyo wake wote, roho yake yote, nguvu zake zote na akili zake zote na jirani kama nafsi. Upendo ni jambo kubwa mno na fumbo na siri ya ajabu! Ukatili kwa wengine au kutenda kwa hiana kwa watu au kwa Mungu ni dhambi. Mungu alizungumza na watu uso kwa uso kabla ya dhambi pale Edeni, ila ametumia Maandiko kuzungumza nasi leo baada ya maanguko ya mwanadamu. Biblia ni sauti ya Mungu ila imeandikwa kwa maneno ya binadamu. Haikuwa imla. Watu wa Mungu waliambiwa ujumbe na kupewa uhuru wa jinsi ya kuuandika. Vitabu vya injili ni mfano mzuri. Vyote vine (4) vimeandikwa kuhusu Masihi, ila vina shauku (interest), haiba, theolojia na historia ya mwandishi. Biblia ni Neno la Mungu. Biblia ni Neno la kiyunani likimaanisha “Maktaba”. Biblia ni maktaba ya vitabu 66. Wanadamu walivuviwa kuandika. Biblia si imla, ila Maneno yaliyovuviwa na Mungu. Kisha watu waliambiwa wayaandike na wakayandika. Biblia imeandikwa kwa muda wa miaka 1500 hivi, na watu 40 tofauti. Agano la kale mpaka jipya ni miaka 400. Biblia Ina sura 1189. Biblia iliandikwa kwa lugha ya Kiebrania na Kigiriki. Biblia ina zaidi ya ahadi 3500 kwa mwanadamu, tuzijue ili tuzidai! Mara 365 Biblia imesema “usiogope!”. Neno la Mungu ni mamlaka ya mwisho duniani na mbinguni, na lina ujumbe kwa kila aina ya mtu. Lisome, litafakari, lipende, litende, litangaze. Biblia itakupa maana katika madhumuni katika maisha yako. Kamwe hatujisikia kama mtu duni, au hafifu, maana utajua thamani yako jinsi ilivyo, thamani halisi aliyokutunukia Mwumbaji wako alipokuumba. Utaishi maisha ya madhumuni na maana na kujua katika yote Warumi 8:28 na mwishowe utapewa kutokufa, yaani uzima wa milele.

Vitabu vya kwanza vitano na pengine Ayubu viliandikwa na Nabii Musa miaka ya Miaka ya 1500 BC na kitabu cha Mwisho kiliandikwa na Yohana miaka ya 100 A. D. Kitabu tulichoandika cha Nipe Biblia ni muhtasari wa Biblia kwa kuanzia kitabu cha Mwanzo mpaka ufunuo kama kesha la siku 365. Biblia ina kama wanawake 182 na wanaume 1188.

Biblia inatueleza Historia ya Binadamu toka kuumbwa na Mungu, mpaka kuanguka na kuasi sheria za Mungu pale Bustani ya Edeni kisha ufumbuzi. Katika ufunuo 12 Tunaeleza kwamba, Shetani aliishi mbinguni na kuwa mwasi wa kwanza. Aliwashawishi thuluthi ya malaika wote na kutupwa nao hapa duniani. Hiyo ikawa mwanzo wa pambano kati ya Mungu na Shetani, au wema na ubaya. Kwa sasa tumo katika pambano hili, kitabu cha Ayubu, Isaya 14 na

Ezekieli vinatupa picha ya pambano kwa udogo tu. Kuna siku pambano hili litakwisha. Kutokana na Biblia, ishara za nyakati za Danieli sura mbili, saba, nane na tisa ni kalenda tosha ya unabii, yaonyesha tuko wapi, kila mtu asome. Mungu atakuja kuhukumu ulimwengu, na kutoa thawabu kwa wale waliotenda mema kwa neema yake thawabu ya Uzima wa milele, na kwa wale waliotenda uovu, Jehanamu adhabu. Kila mtu asome sura hizo za Danieli na kujua maana yake ni nini Leo. Mwanzo 1 & 2 ni uumbaji, Mwanzo 3 ni kuanguka kwa binadamu, Biblia yote iliyosalia baada ya hapo ni ukarabati wa dhambi ili isiinue pembe yake asilani Nahum 1:9 mpaka kufikia ufunuo 19 ambapo hukumu itawekwa, na watu watapewa uzima wa milele. Hakutakuwa na huzuni, vilio, kifo, wala magonjwa. Mimi na wewe mtoto, kijana, dada, kaka, baba au mama tumo kwenye pambano hili zito. Hata mtoto wa miezi anapata shida kujikana nafsi na kutaka yote yaende anavyopenda. Mapambano yote yapo kichwani na moyoni, tunasikia sauti mbili. Twapaswa tuvae silaha za Mungu na kukaa dede, tukikesha na kuomba ili tusingie mtegoni mwa mwovu. Kila siku tunamchagua mwenyezi Mungu au shetani Efeso 6 na 2 Korintho 10:5. Wote tumetenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, bali Mungu anatusamehe tunapoomba msamaha na kuwa na toba ya kweli. Hila zote iwe kiburi, hasira, wivu, chuki, tamaa, kutosamehe, mawazo machafu, kudharau watu, v unafiki, na hata tamaa zote za macho na mwili zipitwe na wakati. Mungu Anatusaidia kuishi maisha mapya kwa neema Yake. Ombi letu kuu ni tujazwe na Roho Wake Mtakatifu, tumpende Yeye kwa roho zetu zote, nguvu zetu zote, akili zetu zote na mioyo yetu yote. Na tupate uchungu sana tukiona mtu anapotea, tuone kama mtoto wetu wa karibu amepotea, na kujaribu kumfikia ili sote tuwe ndani Yake, Naye ndani yetu yaani Yeye mzabibu wa kweli. Yapaswa tujitoe kikamilifu ili yeye atupe njozi, misheni, usongo na nyenzo (vision, mission, passion and provision).

Kitabu cha Mwanzo moja mpaka tatu kinyume chake ni ufunuo tatu mpaka ishirini. Shetani alitaka sura ya Mungu au mfano wa Mungu kupotea na mwanadamu kuwa kama hayawani au mnyama tu. Ila Yesu alikuja kurudisha ile sura, na hapa shetani alifurahi kwamba amemfanya Mungu kushuka na kupata mateso, na akajaribu sana toka utoto misheni au utume huo ushindwe, Mungu ashukuriwe kwamba ulifanikiwa kwa ushindi mkubwa kutupatanisha na kuhesabiwa haki kupitia Kwake. Mungu toka Edeni amekuwa daima akijaribu kutufikia wanadamu ili tupate wokovu na kurudisha mahusiano nasi mpaka Ufunuo 19. Tunapokea zawadi au neema ya Mungu kupitia kwa Imani na kupokea moyo mpya, mtazamo na akili, maisha haya mapya yanaitwa kutembea

na Mungu tunazaliwa upya kwenye familia ya Mungu (waongofu) na kisha wanafunzi wa Yesu na mwishowe mitume kuwaambia wengine habari njema.

Biblia imechomwa au kuharibiwa mara nyingi, kuanzia wakati wa nabii Yeremia (Yeremia 36& 38), Tyndale, mpaka leo watu ambao huchukia wosia wa Neno la Mungu na hulichoma. Siri ya uzima wa Milele inatoka kwa kulijua Neno la Mungu na kulitekeleza kwa neema Zake- Yohana 17:3 “ Na uzima wa Milele ndiyo huu, wakujue Wewe Mungu wa pekee na Yesu Kristo uliyemtuma”.

Watu wamelifia Neno la Mungu ili kuweza kuliweka mikononi mwetu leo. Lisome, liamini, litafakari, likariri, lipende na litende. Tumwamini Mungu tuthibitike, na tuamini mitume wake ili tufanikiwe. Hakuna kinachotoa furaha kama Neno Lake. Watu wa aina mbali mbali waliandika Biblia; mfano manabii kama Musa, wafalme kama Daudi, wavuvi kama Petro, wakulima kama Yeremia, Makuhani kama Samueli n. k. hawa wote hawakuishi pamoja au pamoja. Biblia ni kitabu kitakatifu cha Mungu kwa vile yale yote yaliyotaribiwa kama vile ya kitabu cha Danieli sura mbili na saba yametimia. Machimbo ya archaeolojia yanasapoti historia ya kitabu hiki kwa hali ya juu. Zaidi ya yote kitabu hiki kimebadilisha maisha ya watu wengi. Kule Papua New Guinea wakoloni walipoenda waliwacheka wananchi waliokuwa wanasoma Biblia na kuifuata. Wale wananchi wa Papua New Guinea walisema “Mnacheka na wakati ambapo tulikuwa hatuna kitabu hiki, tulikuwa tunakula watu? Nyinyi leo mngekuwa nyama yetu!”. Hakuna mtu mwovu aliyebadilika na kusema “Nimesoma Hesabu na kubadilika uovu wangu”. Neno la Mungu ni pumzi Yake kwa mafundisho, kuadilisha ili tuweze kuwa katika mstari Wake.

Kamwe usiseme unalifahamu Neno Lake na hivyo ukaacha kulisoma! Kristo alisaidia manabii kuandika alilijua ndani na nje, bali alilisoma na kulitilia maanani, akisema “Imeandikwa mtu hataishi kwa mkate tu! Bali kwa kila Neno litokalo kinywani mwa Mungu”. Muhtasari wa Biblia kwa Maneno matatu ni Uumbaji, Maanguko, na Ukarabati.

*Hebu tukutane mbinguni kwenye mti wa uzima
kwa Neema Yake siku moja, kwa vile
tumelithamini Neno Lake ndimo humo umo
uzima! Yohana 17:3.*

Biblia haijakamilika bila Agano la Kale. Agano Jipya ni mwendelezo wa Agano la Kale! Hakuna Agano Jipya bila Agano la Kale, ni mwendelezo wa Kisa kimoja! Moja ni Msingi na nyingine ni ukuta na paa. Maisha ya Kristo yana maana kutokana na unabii wa Agano la Kale. Agano la Kale ni kivuli cha Agano Jipya. Huduma ya Yesu ingekuwa haileweki bila Agano la Kale. Agano Jipya linatimiza Yale yalitabiriwa kwenye Agano la Kale. Sheria za Mungu Mtakatifu zinaonyesha jinsi ambavyo Yesu asiye na dhambi Ndiye atakuwa mkombozi. Agano la Kale ndiyo msingi wa Agano Jipya, bila hilo haliwezi kuwa na miguu (base). Mafundisho makuu yanafundishwa katika Agano la Kale. Agano Jipya linafafanua Agano la Kale. Ni mkate wa Uzima na chakula kwa Muumini. Kristo alililukuu hilo tu!

Ili tupate Biblia yetu mengi yalitokea, hizi hazikuwa enzi za peni na makaratasi! pia Watu wengi wamelifia Neno hili ili kutuwezesha tulipate. Vitabu vya Musa vyaweza kugawanya kutoka mwanzo kwa jinsi hii- vitabu vya Musa vitano, vitabu vya historia 12, vitabu vya mashairi vine, vitabu vya manabii vikubwa vitano na vidogo na vikubwa 13, vitabu vya injili vine, kitabu cha matendo na historia ya matendo ya mitume kimoja, barua za Paulo 14 na barua za mitume wengine 7, na mwisho kitabu cha unabii cha ufunuo.

Musa aliandika vitabu vitano vya mwanzo wa Biblia akiwa Midiani, na kitabu cha Ayubu ndicho cha zamani kupita vyote na yasemekana alikiandika kabla ya vile vitano vya torati. Kutokana na Biblia dunia yetu ina miaka kama 6000 hivi. Gharika ilitokea mwaka 2348 BC na kuzaliwa kwa Yesu ilikuwa miaka ya 4 KK - 1 BK. Biblia inaeleza wazi wazi kwenye Ufunuo 12 kwamba kulikuwa na vita mbinguni na Shetani alitupwa mbinguni kuja hapa duniani na kuwadanganya wazazi wetu Adam na Hawa kuasi. Hapo ndipo dhambi ilipoingia duniani. Dhambi ni uasi wa sheria za Mungu. Tukiungama na kuwa na toba ya kweli, Mungu ni mwaminifu, anatusamehe na kuanza maisha mapya. Pambano kati ya uovu na wema, au shetani na Mungu linaendelea mpaka siku ile ya mwisho ambapo Kristo atakuja na Mungu Atafuta machozi ya watu, kutakuwa hakuna tena kilio, huzuni wala kifo. Wale walioshinda kwa neema za Mungu, wakimtegemea, kumtii na kumtumaini Yeye watapata zawadi ya uzima wa milele mbinguni (Paradiso). Hiyo ni zawadi kubwa kupita zote duniani. Mpendwa, mtumaini Bwana na kumchagua kila siku katika maisha yako.

Mambo 7 Muhimu Zaidi kwa Kila Mwanadamu

1. Mwamini Mungu na Ungama dhambi zako
2. Soma Maandiko Kila siku ili umsikie Mungu akizungumza nawe
3. Omba bila kukoma, hivi ndivyo kuzungumza na Mungu
4. Hudhuria ushirika unaofuata Maandiko
5. Wahudumie wahitaji - Yatima, maskini, wajane na wapweke nk
6. Shiriki Habari Njema, na kuja kwa Masihi hivi karibuni, na kuhukumu dunia
7. Ishi kwa uelewa wa mtazamo kimbangu na mtindo wa maisha wa Maandiko

Kalamu ya Matumaini --MaarifaMtandaoni. Com

Agano la Kale liliandikwa Kiebrania kwenye makaratasi marefu ya papyrus au sufu. Yalitafsiriwa baadaye kwa Kigiriki, yakaitwa “Septuagint” kwa vile Wayahudi wasomi 70 wa Theolojia walishughulikia na tafsiri yake 285 A. D. Agano Jipya liliandikwa Kigiriki. Baadaye maagano haya mawili yalitafsiriwa kwa Kilatini. Lugha hii ni ya zamani, na haizungumzwi leo hata enzi zile haikujulikana na wengi isipokuwa wasomi. 1380 John Wyclife aliitafsiri Kiingereza. Kutafsiri Biblia siku hizo kilikuwa kitu cha hatari kwani utawala wa kanisa ulikataa mtu wa kawaida (mlei)kuwa na Biblia. Martin Luther wa Ujerumani katika wakati wa matengenezo aliitafsiri Kijerumani, alisema “kwa nini Neno la Mungu limefungiwa kwenye lugha zilizokufa? (hazitumiki). Wengine kama Tyndale walisaidia kufanya Biblia ziwe mikononi mwa watu. Wengi waaminifu wameuwawa wakishughulika usiku na mchana ili mtu wa kawaida awe na Biblia. Siku zile watu walinakili kwa mikono, na walipogusa Biblia zao machozi yaliwatoka, maana walijua wanagusa kitu cha thamani kuliko vyote duniani. Hatimaye ulifika wakati wa uhuru na vyama vya Biblia vya Uingereza na Marekani vilianza kuchapisha Biblia nyingi. Vyama hivi vimesaidia hata kwetu Afrika Mashariki kutafsiri Biblia ya Kiswahili ili watu wasome Neno la Mungu. Mpendwa msomaji, fanya hima uwe na Nakala yako ya Biblia. Mwombe Mungu atakusaidia upate Nakala ya Neno lake, maana ni Mweza wa Yote. Je unayo nakala ya Biblia hapo ulipo? Ishike, itazame vizuri. Umeshika kitu cha thamani kuliko pesa, dhahabu, almasi, au tanzanite. Maana mbingu na dunia na vitu vyote vitapita ila NENO la Mungu ni la milele, hili ndiyo mwongozo wetu wa kwenda mbinguni ukilisoma, ukalipenda, na

kulitafakari, na kulitenda, una uzima wa milele. Milele ni Zaidi ya miaka milioni moja, ni muda mrefu sana usioisha.

Biblia ndiyo kitabu cha kwanza kuchapishwa mwaka 1456 AD na mashine ya kuchapa ya Johann Gutenberg, Ujerumani. Kabla ya hapo japo watu walisema uchapajina utengenezaji wa makaratasi ulianza miaka maelfu kule China, ila watu walinakili Biblia kwa mikono. Gutenberg alitengeneza mashine ya kuchapa ili aichape Biblia. Bado ndiyo kitabu kinachouzika sana kuliko vyote ulimwenguni. Biblia imetafsiriwa kuliko kitabu kingine duniani. Kitabu hiki kimebadilisha maisha ya watu waovu wakawa watu wema. Hakuna aliyewahi kusema “Nilikuwa mwizi na sasa ni mtu mwema kwa kusoma hesabu au kemia!”. Au sasa nimeona njia ya kwenda mbinguni kwa kusoma uhasibu au uanasheria. Mbali na kwamba yote yaliyotaribiriwa kwenye Biblia yametokea (mamia ya unabii, kuna mengine mengi yanayofanya kiwe kitabu cha Mungu na cha pekee. Ni Neno la Mungu tu, ndiyo linabadilisha maisha yetu na kutufanya tuwe viumbe bora. Wengi ambao wamelisoma wamesema “sijapata kuona uzuri na utamu kama huu”. Biblia itazidi kung’aa na kuwa dhahabu kwa thamani kila siku unapoendelea kuisoma. Utamu wake utakuwa wa ajabu, na wala hutapenda uache kuisoma! Wengi waliokuwa na uwezo mdogo darasani wamefanya vizuri kwa kulisoma Neno hili. Hakuna kile kinachopanua ubongo kama Neno la Mungu. Watu wamejua ya mbeleni (future) kwa kulisoma na wamejitayarisha kwa matukio ambayo wasingeweza kujua kwa sababu ya kusoma Neno la Mungu.

Binadamu wote tumepotoka na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, na mshahara wa dhambi ni mauti. Bali Mungu ametoa njia kupitia Kafara ya Mwana wake Kristo. Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda Ulimwengu, ili kila amwaminiaye asipotee, bali apate uzima wa milele. Mwanaadamu hakuja ahukumu ulimwengu, bali ulimwengu uokolewe na yeye Yohana 3:16-17. Mpendwa mtoto au mtu mzima, tuna matumaini yote ya kwenda kuishi mbinguni milele na milele na Baba yetu wa mbinguni. Hebu tupige moyo konde, tumwombe atusaidie katika safari hii na tupate marafiki wazuri wasio na misukumo ya uovu, ili tushinde mbio hizi.

Miaka 170 iliyopita kule Ulaya walitokea watu wa nadharia potofu za uibukaji wa mwanadamu toka minyoo, chura, nyani na kisha binadamu. Hakuna aliyesikia redioni “leo tunakaribisha raia wapya toka msituni Gombwe au Virunga, wamebadilika toka sokwe au gorilla kujiunga nasi!”. Hizi ni nadharia potovu, ovu na za uongo. Uibukaji si sayansi, ni dini, kwani haifuati vigezo vile vitano vya sayansi (observation, hypothesis, experiment, data, na conclusion). Darwin baba wa dini ya ukafiri (uibukaji) alisomea theolojia tu, na wala

hakusomea sayansi na wala hakuwa na shahada ya sayansi. Aliingia kwenye meli ya kuangalia mambo aliyosema kuelekea Galapagos America ya kusini, na Biblia na kitabu cha Lyle. Nafikiri sisi waafrika hatusumbuki na dini ya uibukaji, si kwa kuwa tunaishi na viumbe hivi tu na hatuoni mabadiliko hayo, bali kwa vile tunaamini kwamba tumeumbwa na Mwenyezi Mungu kwa makusudi makubwa.

Kuna wengine wana Biblia yenye vitabu vinavyoita Apokrifa, navyo ni kama Makabayo, Tobiti, Yudithi na maongezo ya vitabu vya Esta au Danieli. Hivi vitabu ni vizuri kwa historia na si vya kuvuviwa kwani vinapingana na Canon (maandiko) na kanuni za Neno la Mungu ni kama vile vya Talmud vya mapokeo ya kiyahudi. Vitabu vingine vimepotea kama vile cha Iddo, Nathan, barua kwa Laodikia, 3 Korintho na vingine. Hivi waliandika watu wa Mungu. Ila tulivyo navyo 66 ni tosha kutufikisha mbinguni kwa Baba yetu. Haleluya, Maranatha.

Biblia si ushauri bora, bali sauti ya Mungu. Yaani kitabu cha Neno la Mungu Biblia kikisema, nakiamini, na hiyo inatoa mashaka yangu. Soma Neno la Mungu, liamini, litafakari, likariri, na liishi, hii ndiyo dira yetu safarini duniani.

Tuisomaje? Wasomaji Wengi wapya wanasema hawajui waanzaje. Kuna njia nyingi za kuisoma. Wengine wameanza Mwanzo na kukwama walipofikia Walawi. Tunashauri kuanza vitabu vya injili kama Marko, Mathayo, Luka na Yohana. Kisha Matendo na kurudi kitabu cha Mwanzo na Kutoka na kufuata huo mtiririko. Waweza kuisoma kwa kuchukua mtu mmoja na maisha yake. Waweza kuinakili au kuifanyia muhtasari, kama sasa tunavyofanya ambayo imenifungua macho kwa njia nisiyoweza kuileza. Waweza kuisoma na kamusi kutokana na topic. Utakapoizoea utaweza kirahisi kuanza mwanzo mpaka mwisho kama wengine wetu tunavyofanya kila siku soma sura tatu, kwa mwaka utaimaliza. Kila siku ukisoma sura moja na kutafakari na utamaliza baada ya miaka mitatu. Zungumza na wengine wanavyoisoma, ila isome kwa furaha na kuomba kabla hujaanza, usijipangie kusoma kurasa nyingi ukaona ni adhabu na Pengine usielewe unachosoma. Kusoma Biblia inachukua masaa kama 70 tu. Ila wahitaji muda wa kuchewa na kutafakari hata fungu moja tu, utashangaa! Usifanye kwa kasi na presha. Biblia ina ujumbe kwa kila aina ya mtu, mzee, kijana, msomi, mtu wa kawaida, tajiri, masikini, mfupi, mrefu, mweusi, mweupe.

Ni matumaini kwamba utakuwa mfuasi wa Mwenyezi Mungu na kuleta wengi kwake. Usikite kwenye mabishano na watu bali kuwaambia maandiko kwa upendo. Maana waweza kushinda mabishano au pambano, ila ukapoteza roho ya thamani au ukashindwa vita.

Biblia ni ya kutuongoza katika maisha. Soma Biblia kwa mpango na utapata faida Zaidi. Madhumuni yetu binafsi au mahitaji yatatuelekeza. Je tunataka faraja, au kutajirisha kesha yetu ya usomaji wa kila siku?. Biblia nyingi ina mistari inayofanana ifuate hiyo. Wengine wamepata faida waliposoma kitabu kimoja cha Biblia kwa mwezi mmoja. Vifaa vya kusoma Biblia ni Biblia yenyewe ndiyo muhimu, mafungu yanayofanana, notisi zake, study notes, ramani ya matukio ya Biblia, Jiografia na historia (Abraham Mesopotamia, na Barua za Paulo), concordance kama Ile Strong, kamusi ya Biblia, na commentary,

Jua maana ya maneno, know the context, jua historia, know mistari inayofanana na hiyo, soma habari zote zihusianazo na hiyo mada kwenye Biblia. Madhumuni ya kusoma yawe right yaani kuwasilana na Mungu, kusikia sauti yake na siyo kupata maarifa peke yake, au kuleta ubishani na utamaduni. Omba Roho wa Mungu kwa uongozi atuongoze katika kweli yote, soma pole pole, ukitafakari na kureflect. Mtu hataishi kwa mkate tu ikimaanisha Neno la Mungu ni muhimu kulila, kulitafuna, kulimeza na ndiyo lilete faida mwilini. Tujiulize tunaposoma, Je? Mungu anazungumza na mimi nini hapa?. Uwe mtiifu na tayari kulifuata ili tubadilishwe na kufanan naye. Baada ya muda itakuwa mwenzi wetu wa karibu, ikituongoza na tutabadilishwa na kuwezesha na Mungu atatutumia kubadilisha dunian, na kuongoza wengi kulifuata Neno lake na kuwa kwenye ufalme wa Mungu siku moja

Kamwe “Usiogope, kwa maana Mimi ni pamoja nawe, usifadhaike, kwa maana mimi ni Mungu wako, Naam, nitakutia nguvu, naam nitakusaiidia, nitakushika, naam, nitakushika kwa mkono wa kuume wa haki yangu” Isaya 41:10. kweli “macho hayajaona, wala masikio kusikia wala kuingia katika mawazo ya Mwanadamu yale ambayo Mungu ametutayarishia!”. Hebu tusome Neno Lake ili tuzijue ahadi 8100+ na kuzidai. Inachukua muda wa masaa 70 tu hivi kusoma Biblia, watu wamemaliza kusoma Vitabu vikubwa Zaidi. Nilipoenda kwenye shule ya matabibu Loma Linda California ili niweze kuchukua madarasa fulani ya afya, nilikuta mavitabu makubwa sana miaka ya tisini, mengine yalikuwa dola 2000 kwa kimoja tu! Niliishangaa watu waliyasoma, wakayamaliza na kuyafanyia mitihani. Biblia ni kama dola nane tu hivi, na ina kurasa kama 1000 tu. Hatushauri usome kwa haraka, bali sura moja mpaka tatu kwa siku. Na kama una kamusi yenye maelekezo ya Biblia (concordance) waweza kuitumia. Biblia isisomwe bila ya kusali. Hichi si kitabu cha kawaida. Ni kitabu cha mbingu, na kukielewa chahitaji Mwenye Kitabu atusaidie. Piga magoti ukiweza, omba kupewa uwezo wa kukielewa na kufanya yale unayoyasoma. Dai ahadi zile

unasoma siku ile, na mwulize Mungu ‘Je wataka nielewe nini katika yale ambayo nimesoma leo? Nisaidie niweze kuyatumia katika maisha yangu ya kila siku hasa leo’.

Biblia ni ramani, taa na maktaba. Yawezaje kitabu kimoja kikawa na vitu vyote hivi? Biblia ni ramani kwa vile inatuonyesha njia salama, na kwamba tukikaa katika njia hii tuna uhakika kwa kufika kwa Yesu aliye upande usioshindwa dhidi ya shetani, adui yetu. Yesu ni njia hii. Biblia ni mwanga wa njia yetu, ikingaa na kungaa kwenye ile njia iendayo uzimani. Adui alijaribu kuizima ile taa, ila mwanga wake umekuwa zaidi kutuonyesha ile njia salama. Angalia Biblia yako na isome, usitumie muda wako sana kusoma vitabu vya binadamu hasa wale wasiompanda Mungu (makafiri) itakuondolea ladha ya Biblia. Hakuna katika kutambua noti bandia anashughulikia noti feki bali noti ile halali. Watu wengi wamechukua muda kusomea miungu ya ugiriki, na urumi na miungu mingine ya tamaduni mbali mbali. Usipoteze muda, chukua muda kusoma habari za Mungu wa mbinguni. Mungu wa Ibrahimu, Isaka, Yakobo na Yusufu.

Biblia yahusu watu, sehemu, na mambo yaliyotokea zamani, leo na hata siku za mbeleni. Vitabu vyote vyatuonyesha pambano kati ya shetani na MUNGU linaendelea. Na kila binadamu anachagua upande kila kukicha anaotaka kuwa. Watu, vitu na sehemu za Biblia zinatonyesha mapambano haya zikitupa maonyo ili kwa saburi na faraja tuchague upande ulio salama, upande wa Mungu. vitabu vya Agano la Kale viliandikwa Kabla ya Kristo kuzaliwa duniani, na vitabu vya Agano Jipya viliandikwa baada ya YESU kufa na kufufuka. vitabu vyote ni muhimu na vinasaidiana kutuongoa tujue kila tunachopaswa kujua kuhusu Mungu nampango wake wa wokovu. vinatusaidia sana tufanane naye. Kwa nini tusome Biblia kila siku? toa sababu zako Nne! kila asomaye hujifunza kumtumaini na kumtegemea Mungu, na kujua Mungu afanya kila kitu kutuokoa na ujanja wa ibilisi kutuangamiza. Zaburi 119:9-11.

Mambo mane ya Biblia

1. Hakuna kitabu kinachopendwa na watu wapo tayari kufa kwa ajili yake
2. Hakuna kitabu kinachochukiwa kama hiki na watu wengi wametaka kukiangamiza
3. Hakuna kitabu ambacho watu wengi wanacho kama hiki na bila kukisoma
4. Hakuna kitabu ambacho watu wengi wanasema wanakiamini, bali hawajui hata mambo machache yahusianayo nacho

Je, wewe upo kundi gani kati ya haya mane?

Vitabu vya Biblia vimegawanyika katika makundi kumi:

1. Vitabu vya vitano vya Musa (Pentateuch):
Mwanzo, Kutoka, Walawi, Hesabu, na Kumbukumbu la torati,
2. Vitabu vya Historia: Yoshua, Waamuzi, Ruthu, 1 Samweli, 2 Samweli, 1 Wafalme, 2 Wafalme, 1 Mambo ya Nyakati, 2 Mambo ya Nyakati, Ezra, Nehemia, Esta, na Ayubu (Yumkini iliandikwa na Musa).
3. Vitabu vya mashairi: Zaburi, Mithali, Mhubiri na wimbo ulio bora au Wimbo wa Sulemani.
4. Manabii wakubwa vitabu vyao ni virefu: Isaya, Yeremia, Ezekieli na Danieli.
5. Manabii wadogo, vitabu vyao ni vifupi: Hosea, Yoeli, Amosi, Obadia, Yona, Mika, Nahumu, Habakuki, Sefania, Hagai, Zekaria, Malaki.
6. Vitabu vya Injili: Mathayo, Marko, Luka, Yohana.
7. Kitabu cha Historia Agano Jipya: Matendo.
8. Barua za Paulo: Warumi, 1 Wakorintho, 2 Wakorintho, Wagalatia, Waefeso, Wafilipi, Wakolosai, 1 Wathesaloniki, 2 Wathesaloniki, 1 Timotheo, 2 Timotheo, Tito, Filemoni, Waebrania.
9. Nyaraka zingine: Yakobo, 1 Petro, 2 Petro, 1 Yohana, 2 Yohana, 3 Yohana, Yuda.
10. Unabii: Ufunuo, Danieli

Kwa nini Mungu alitupa Biblia? Ili kusudi tumjue Yeye na kuelewa njia zake. Hapo Mwanzo Mungu alipoumba alizungumza na Adamu na Hawa moja kwa moja, ila baada ya dhambi tumekuwa na kiwambaza na hivyo kuhitaji manabii (watu wanaozungumza kwa niaba ya Mungu). Dini ya Kikristo haimrusu mtu kufanya atakavyo. Muumini apaswa kujisalimisha kwa Mungu, na kuishi kutokana na Maandiko au NENO litokalo kinywani mwa BWANA. Muumini apaswa kuwa mtiifu na anayempenda Mungu kwa moyo wake wote, roho yake yote, nguvu zake zote na akili zake zote na jirani kama nafsi. Upendo ni jambo kubwa mno, ukatili kwa wengine au kutenda kwa hiana kwa watu au kwa Mungu ni dhambi. Mungu alizungumza na watu uso kwa uso kabla ya dhambi pale Edeni, ila ametumia Maandiko kuzungumza nasi leo baada ya maanguko ya

mwanadamu. Biblia ni sauti ya Mungu ila imeandikwa kwa maneno ya binadamu. Haikuwa imla. Watu wa Mungu waliambiwa ujumbe na kupewa uhuru wa jinsi ya kuuandika. Vitabu vya injili ni mfano mzuri. Vyote vine vimeandikwa kuhusu Masihi, ila vina shauku (interest), haiba, theolojia na historia ya mwandishi. Biblia ni Neno la Mungu. Biblia ni Neno la kiyunani likimaanisha “Maktaba”. Biblia ni maktaba ya vitabu 66. Wanadamu walivuviwa kuandika. Biblia si imla, ila Maneno yaliyovuviwa na Mungu. Kisha watu waliambiwa wayaandike na wakayandika. Biblia imeandikwa kwa muda wa miaka 1500 hivi, na watu 40 tofauti. Agano la kale mpaka jipya ni miaka 400. Biblia Ina sura 1189. Biblia iliandikwa kwa lugha ya Kiebrania na Kigiriki. Biblia ina zaidi ya ahadi 3500 kwa mwanadamu, tuzijue ili tuzidai! Mara 365 Biblia imesema “usiogope!”. Neno la Mungu ni mamlaka ya mwisho duniani na mbinguni, na lina ujumbe kwa kila aina ya mtu. Lisome, litafakari, lipende, litende, litangaze. Biblia itakupa maana katika madhumuni katika maisha yako. Kamwe hatujisikia kama mtu duni, au hafifu, maana utajua thamani yako jinsi ilivyo, thamani halisi aliyokutunukia Mwumbaji wako alipokuumba. Utaishi maisha ya madhumuni na maana na kujua katika yote Warumi 8:28 na mwishowe utapewa kutokufa, yaani uzima wa milele.

Vitabu vya kwanza vitano na pengine Ayubu viliandikwa na Nabii Musa miaka ya Miaka ya 1500 BC na kitabu cha Mwisho kiliandikwa na Yohana miaka ya 100 A. D. kitabu ni muhtasari wa Biblia kwa kuanzia kitabu cha Mwanzo mpaka ufunuo kama kesha la siku 365. Biblia ina kama wanawake 182 na wanaume 1188.

Biblia inatueleza Historia ya Binadamu toka kuumbwa na Mungu, mpaka kuanguka na kuasi sheria za Mungu pale Bustani ya Edeni kisha ufumbuzi. Katika ufunuo 12 Tunaeleza kwamba, shetani aliishi mbinguni na kuwa mwasi wa kwanza. Aliwashawishi thuluthi ya malaika wote na kutupwa nao hapa duniani. Hiyo ikawa mwanzo wa pambano kati ya Mungu na Shetani, au wema na ubaya. Kwa sasa tumo katika pambano hili, kitabu cha Ayubu kinatupa picha ya pambano kidogo. Kuna siku pambano hili litakwisha. Kutokana na Biblia, ishara za nyakati za Danieli sura mbili, saba, nane na tisa ni kalenda tosha ya unabii, ya kuonyesha tuko wapi, hebu kila mtu asome. Mungu atakuja kuhukumu ulimwengu, na kutoa thawabu kwa wale waliotenda mema kwa neema Yake thawabu ya Uzima wa milele, na kwa wale waliotenda uovu, Jehanamu adhabu. Kila mtu asome sura hizo za Danieli na kujua maana yake ni nini Leo. Mwanzo 1 & 2 ni uumbaji, Mwanzo 3 ni kuanguka kwa mwanadamu, Biblia yote iliyosalia baada ya hapo ni ukarabati wa dhambi, ili isiinue pembe yake asilani- Nahum 1:9 mpaka kufikia ufunuo 19 ambapo hukumu itawekwa,

na watu watapewa uzima wa milele. Hakutakuwa na huzuni, vilio, kifo, wala magonjwa. Mimi na wewe mtoto, kijana, dada, kaka, baba au mama, tumo kwenye pambano hili zito. Hata mtoto wa miezi anapata shida kujikana nafsi na kutaka yote yaende anavyopenda. Mapambano yote yamo kichwani na moyoni, tunasikia sauti mbili. Twapaswa tuvae silaha za Mungu na kusimama dede, tukikesha na kuomba ili tusiingie mtegoni mwa mwovu. Kila siku tunamchagua Mwenyezi Mungu au shetani Efeso 6 na 2 Korintho 10:5. Wote tumetenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, bali Mungu anatusamehe tunapoomba msamaha na kuwa na toba ya kweli. Hila zote iwe kiburi, hasira, wivu, chuki, tamaa, kutosamehe, mawazo machafu, kudharau watu, unafiki, na hata tamaa zote za macho na mwili zipitwe na wakati. Mungu Anatusaidia kuishi maisha mapya kwa neema Yake. Ombi letu kuu ni tujazwe na Roho Wake Mtakatifu, tumpende Yeye kwa roho zetu zote, nguvu zetu zote, akili zetu zote na mioyo yetu yote. Na tupate uchungu sana tukiona mtu anapotea, tuone kama mtoto wetu wa karibu amepotea, na kujaribu kumfikia ili sote tuwe ndani Yake, Naye ndani yetu yaani Yeye mzabibu wa kweli. Yapaswa tujitoe kikamilifu ili Yeye atupe njozi, misheni, usongo na nyenzo (vision, mission, passion and provision).

Kitabu cha Mwanzo moja mpaka tatu, ni kinyume Chake ni Ufunuo tatu mpaka ishirini. Shetani alitaka sura ya Mungu au mfano wa Mungu kupotea na mwanadamu kuwa kama hayawani au mnyama tu. Ila Yesu alikuja kurudisha ile sura, na hapa shetani alifurahi kwamba amemfanya Mungu kushuka na kupata mateso, na akajaribu sana toka utotoni Mwake, misheni au utume huo ushindwe, Mungu ashukuriwe kwamba ulifanikiwa kwa ushindi mkubwa kutupatanisha na kuhesabiwa haki kupitia Kwake. Mungu toka Edeni amekuwa daima akijaribu kutufikia wanadamu ili tupate wokovu na kurudisha mahusiano nasi mpaka Ufunuo 19. Tunapokea zawadi au neema ya Mungu kupitia kwa Imani na kupokea moyo mpya, mtazamo na akili, maisha haya mapya yanaitwa kutembea na Mungu tunazaliwa upya kwenye familia ya Mungu (waongofu) na kisha wanafunzi wa Yesu na mwishowe mitume kuwaambia wengine habari njema.

Biblia imechomwa au kuharibiwa mara nyingi, kuanzia wakati wa nabii Yereimia (Yereimia 36& 38), Tyndale, na mpaka leo, watu ambao huchukia wosia wa Neno la Mungu na hulichoma. Siri ya uzima wa Milele inatoka kwa kulijua Neno la Mungu na kulitekeleza kwa neema Zake- Yohana 17:3 “Na uzima wa Milele ndiyo huu, wakujue Wewe Mungu wa pekee na Yesu Kristo uliyemtuma”.

Watu wamelifia Neno la Mungu ili kuweza kuliweka mikononi mwetu leo. Lisome, liamini, litafakari, likariri, lipende na litende. Tumwamini Mungu tuthibitike, na tuamini mitume Wake ili tufanikiwe. Hakuna kinachotoa furaha

kama Neno lake. Watu wa aina mbali mbali waliandika Biblia; mfano manabii kama Musa, wafalme kama Daudi, wavuvi kama Petro, wakulima kama Yeria, Makuhani kama Samueli n. k. Hawa wote hawakuishi pamojaa. Biblia ni kitabu kitakatifu cha Mungu, kwa vile yale yote yaliyotaribiwa kama vile ya kitabu cha Danieli sura mbili na saba yametimia. Machimbo ya archaelojia yanasapoti historia ya kitabu hiki kwa hali ya juu. Zaidi ya yote kitabu hiki kimebadilisha maisha ya watu wengi. Kule Papua New Guinea wakoloni walipoenda waliwacheka wananchi waliokuwa wanasoma Biblia na kuifuata. Wale wananchi wa Papua New Guinea walisema “Mnacheka na wakati ambapo tulikuwa hatuna kitabu hiki, tulikuwa tunakula watu? Nyinyi leo mngekuwa nyama yetu!”. Hakuna mtu mwovu aliyebadilika na kusema “Nimesoma Hesabu na kubadilika uovu wangu”. Neno la Mungu ni pumzi Yake kwa mafundisho, kuonya, kuadilisha, kusahihisha ili tuweze kuwa katika mstari Wake.

Kamwe usiseme unalifahamu Neno Lake na hivyo ukaacha kulisoma! Kristo alisaidia manabii kuandika alilijua ndani na nje, bali alilisoma na kulitilia maanani, akisema “Imeandikwa mtu hataishi kwa mkate tu! Bali kwa kila Neno litokalo kinywani mwa Mungu”. Muhtasari wa Biblia kwa maneno matatu ni uumbaji, maunguko, na ukarabati.

Hebu tukutane mbinguni kwenye mti wa uzima kwa Neema yake siku moja, kwa vile tumelithamini Neno Lake.

Mwandishi.

Grace Momadi-Masaka: Alizaliwa Bariadi, Tanzania. Ni mwalimu wa Elimu viumbe, kemia, dini na unesi. Ana shauku ya kuandika yarusyo Biblia kwani alipoanza kusoma akiwa na miaka 15 alipoamua kuwa muumini, aliona ni kitabu cha thamani mno, hivyo amejaribu kukisoma kila mwaka na ameona Mungu anatupenda binadamu sana, na ana mipango ya kutupa maisha bora hapa duniani na kisha ya milele kuishi naye mbinguni. Anaishi Pennsylvania, Marekani, na ana watoto wawili wadogo, Daudi na Paulo. Anakazia “Ibada ya nyumbani na watoto iwe kila siku asubuhi na jioni, na kula ‘Mkate wa Mbinguni’ yaani ‘Biblia’ bila kukoma, wakimwuliza Mungu awaangazie Nuru ya kuweza kuishi maisha ya kila siku. Neno la Mungu si mashauri au mawazo bora tu, bali ni Sauti au Pumzi ya Mungu na Mamlaka ya mwisho mbinguni na duniani. Neno linabadilisha maisha ya watu

(MWANZO-MALAKI)

SEHEMU YA PILI

MUHTASARI WA VITABU 66 VYA BIBLIA

AGANO LA KALE

SURA YA 1

MWANZO

Geneseos-Bereshith-the beginnings

Mwandishi: Nabii Musa aliandika historia ya mwanadamu ya kale kupita zote, takribani Mwaka 1485-1445KK. Matukio ya sura ya Kwanza ya Mwanzo yanasadikiwa kutokea 4004KK. Matukio ya kitabu cha Mwanzo ni ya miaka 2300 hivi. 4004 mpaka 1589.

Sababu ya Kuandikwa: Mungu alitaka tujue kwamba tumetoka wapi, dhambi ilianzaje na jinsi Mwanadamu anavyoweza kuokolewa. Mwanzo ni rekodi ya wateule wa Mungu kutoka mwanzo, na jinsi walivyofanikiwa kupitisha maarifa ya Mungu Mmoja na wa Kweli. Watu Wake wanafanya makosa na dhambi, ila wakimtumaini na kumtegemea, Yeye anawaokoa kutoka kwenye dhambi zao.

Kwa Ufupi: Mungu anaumba dunia na kuchagua watu maalumu wa kumwakilisha. Tunajuliishwa tulitoka wapi, dhambi ilivyoingia, na jinsi tunavyookolewa. Ibrahimu anaitwa kupeleka ahadi za Mungu na habari za wokovu duniani.

Maelezo Zaidi: Kitabu hiki kinaitwa Bereshith kwa kiyahudi, ikimaanisha ‘hapo mwanzo’. Wagiriki wale wa tafsiri ya Septuagint wanakiita Geneseos yaani ‘mianzo’. Kitabu hiki ni mojawapo ya vitabu vitano vya torati au Sheria ambavyo nabii Musa aliandika. Musa hakushuhudia mambo ya kitabu hiki, bali alivuwiwa na Mungu kuandika na kizazi hadi kizazi pia walisimuliana baadhi ya yaliyotokea.

Kitabu cha kwanza cha Biblia kinapoanza hakijaribu kumtambulisha au kumwelezea Mungu ni nani bali kinachukulia kwamba inaeleweka (kinabainisha) Yupo nawe kama binadamu unajua kwamba aliumba mbingu na nchi na wanadamu wote. “Mungu akasema” vitu na viumbe vina Muumbaji, ameumba kutokana na sufuri (nothing). Tunajifunza Mungu aliumba ulimwengu kwa kuongea Neno tu, kwa siku sita tu za masaa 24 tu, na akapumzika siku ya saba na kuibariki. Jumla ni masaa 168 ya wiki ya uumbaji. Binadamu aliumbwa kwa jinsi ya pekee na Mungu. Ulimwengu ulikuwa haupo, kisha ukawepo ila ulikuwa hauna mpangilio, na Mungu akaupa mpangilio, ambao kwa dhambi

ukafumuka tena. Mungu alimfinyang amwanadamu toka mavumbini na kumpumulia pumzi ya uhai. Tunajifunza kuhusu nchi, mianga, giza, wanyama, mimea, binadamu, ndoa, Sabato, kazi, dhambi, vizazi vya mwanadamu, na ukombozi. Kitabu hiki ndiyo msingi wa kuelewa Biblia yote. Mungu Ndiye Muumbaji na Mkombozi. Mwenyezi Mungu Alimwumba binadamu toka kwenye mavumbi, na mavumbini anarudi baada ya dhambi. Mungu aliumba pasipo kitu, alitamka na vikatokea vitu (exnihilo). Tunajifunza jinsi Adamu (mwanamume mmoja) na Hawa(mwanamke mmoja) walivyoumbwa kwa mfano wa Mungu, na kupewa utawala wa viumbe wote. Namba yao ina maana kwetu hata leo. Wanapewa maagizo ya chakula 1:29 na cha kutokula mti wa mema na mabaya na mti wa uzima. Mungu anapumzika siku ya saba, akitaka wanadamu wajue ni siku ya kuwa na mahusiano Naye kwamba utoaji, furaha, na kila kitu Chema vyatoka Kwake. Hili ni muhimu kujua maana wanadamu mara zingine hufikiri ni kwa uwezo na nguvu zao ndiyo wanapata riziki kwa kufanya siku saba. La! Twapasa tupumzike Kwake “Basi imebakia raha ya Sabato kwa watu wa Mungu”. Kule mbinguni Mungu akisema Neno Lake linachukuliwa kama vilivyo “Milele, Ee BWANA, Neno Lako lasimama imara mbinguni.” Ila duniani binadamu tunapenda tufanye njia zetu. Mwaka wenye siku 365, tunaipata kutokanana dunia kuzunguka jua, siku 28 tunapata kutokana na mwezi kuzunguka dunia, masaa 24 tunayapata kutokana na dunia kuzunguka kwenye mhimili wake, ila siku saba, au juma, tunapata kutokana na uumbaji. Hakuna maelezo ya siku saba kuwa wiki isipokuwa hiyo tu. Mungu aliumba wiki. Kwa kutotii, wakitaka kuwa kama Mungu, japo ndiyo viumbe pekee ambao tayari walikwishaumbwa kwa sura ya Mungu. Walisikia sauti ya Shetani ambaye alikuwa ameshaasi mbinguni, walitenda dhambi na ikabidi wapate adhabu. Kwa huruma Mungu awatoa katika bustani ya Edeni na Malaika wakalinda bustani kwa upanga wa moto. Baada ya dhambi Mungu aliahidi Mkombozi kwenye 3:15 na uadui kati ya Shetani na uzao wa mwanadamu. Bustani yaonekana ilikaa kwa muda kabla ya kuchukuliwa, pengine iliondoshwa wakati wa gharika ya Nuhu na kuchukuliwa kwenda mbinguni 2348KK. Maana kitabu cha ufunuo kinasema kuhusu mti wa uzima. Baada ya hapo tunaona dhambi zilizidi. Safina (450 ft Urefu) 75ft Upana 45ft Kimo na dirisha moja la paa) ikawa hifadhi ila waovu waliangamizwa, isipokuwa Nuhu na jamaa yake wamtii Mungu na familia hiyo ya watu nane tu, kati ya maelfu au pengine mamilioni waliookolewa, wengine hawakutilia maanani, tunaambiwa ndivyo itakavyokuwa siku hizi zetu za mwisho, watu watakula, na kuoa na kuolewa na masherehe yatakuwa mengi, na mwishowe siku ile itakuja ya hukumu kwa ghafla. Upinde wa mvua unatokea kwa mara ya kwanza na Neno Agano linatajwa kwa mara ya kwanza, kuonyesha matumaini. Upinde huu tunaambiwa kwenye Neno la Mungu, umezunguka Kiti

cha enzi cha Mungu hata leo. Hebu tuwe tayari, tukisali na kumwomba Mungu kwamba tuweze kumpenda kwa dhati na kuwa Naye mbinguni, milele zote. Kisa cha gharika kinasimuliwa kwenye tamaduni zote duniani. Kisha Mungu anampata mtu anayempenda tena, anaitwa Ibrahimu huyu anaitwa baba wa wenye imani. Huyu ndiyo uzao wake, yaani Isaka, Yakobo, na Yusufu ndiyo wamejaza kitabu cha Mwanzo. Ibada zao na maombi kwa Mungu wa pekee na wa Kweli. Mungu alimwita Ibrahimu na akamhesabia haki kwa sababu ya imani yake. Kizazi mpaka kizazi kikapeana Neno la Kweli kuhusu Mungu mmoja na wa Kweli. Watu wa Mungu wanakosea na kufanya dhambi ila wakimwamini na kumtumaini, Yeye atawaokoa kutoka katika dhambi zao. Mungu akaangamiza Sodoma, Gomora, na miji ya karibu kwa ajili ya uovu. Dhambi na kilio chake kilifika mbinguni. Kama vile zilivyokuwa siku zile, tunaishi wakati ambao dunia yetu imefikia historia yake na itaangamizwa. Yabidi tuwe tayari kutoka mule kama Lutu mpwa wa Ibrahimu. Huyu aliponea chupu chupu, malaika walimvusha na kumtoa nje ya mji. Ibrahimu alimpenda Mungu sana, akaitwa rafiki wa Mungu, Mungu alimjaribu kwa kumwambia amtoe Mwanawe mpendwa Isaka, awe kafara. Ibrahimu alipasi mtihani akahesabiwa kama Baba wa wenye imani. Yeyé na uzao wake walipewa ahadi na Agano na Mungu. Leo dini tatu zinasema baba yao ni Ibrahimu. Wayahudi, Wakristo na Waislamu. Ombi letu ni kwamba tuangalie Maandiko na kuona Je, Ibrahimu alimpendezaje Mungu? Tukipata siri hiyo, nasi tutende hivyo. Isaka anaishi kwa amani, na kuzaa mapacha, Esau na Yakobo. Esau anauza uzaliwa wake wa kwanza kwa deng'u. Hebu chakula au mali isitufanye tuuze mambo ya kiroho na kufikiri tutarudisha baraka hizo tena. Twaona Yakobo anapigana na Mungu usiku mzima na kumwambia 'sikuachi mpaka unibariki'. Hebu hili liwe ombi letu. Tusimwache Mungu mpaka atubariki/tumshikilie kwa nguvu sana. Yusufu mtoto wa Yakobo auzwa utumwani na ndugu zake. Kule afanya kazi kwa Potifa na mke wa potifa amsema uongo, ila Mungu anambariki mpaka anafika kwa Farao kwa kutafsiri ndoto. Mwota ndoto Yusufu, aokoa familia yake ya watu 70 wakati wa njaa na ukame kule Misri na alipowekwa kuwa makamu wa Farao au Waziri Mkuu. Yuda ndiyo anachukua uzaliwa wa kwanza baada ya Rubeni, Lawi na Simeoni kufanya makosa makubwa. Kitabu kinaishia na kifo cha Yusufu akiwasihi ndugu zake wakirudi kwao Kanani walipoishi kabla ya njaa, wachukue mwili wake. Kitabu cha Mwanzo kinaishia na Yusufu akiwaambia wabebe mifupa yake wakirudi nchi ya Kaanani ya ahadi. Kitabu hiki ni utangulizi wa tukio kubwa linalotokea kwenye kitabu kinachofuata. Mwanzo ni kitabu cha Ahadi kuanzia 3:15. Kitabu hiki kinaweka msingi wa Biblia, na Uumbaji na na Agano la Mungu kwa familia moja na mwishowe wanadamu wote. Mungu anatatua tatizo kwa kumpatanisha binadamu na Yeye milele zote.

Mungu anasikia maombi ya watu Wake, twaona watu kadhaa wakizungumza na Mungu. Mungu alivyounda alisema ni vizuri. Katika kitabu hiki tunaanza kuona tabia ya Mungu. Hapa tumeanza kupewa picha ya pambano kati ya Mungu na Ibilisi, wema na ubaya ambalo linamalizika katika kitabu cha **MWISHO, CHA UFUNUO. MWANZO PARADISO INAPOTEA, NA UFUNUO PARADISO INARUDISHWA TENA.**

SEHEMU YA TUKIO-KINAANZA KWENYE BUSTANI YA EDENI, NA KUPITIA KAAANANI NA KUISHIA MISRI.

WATU HUSIKA-ADAMU, HAWA, NUHU, ABRAHAMU, SARA, ISAKA, YAKOBO, NA YUSUFU.

MATUKIO-UUMBAJI, MAANGUKO, DHABIHU, GHARIKA, MATAIFA YAANZA, KISHA CHA UKOMBOZI, TAIFA LA ISRAELI LINAPOANZIA.

MANENO MUHIMU-MWANZO WA DUNIA, WANADAMU, DHAMBI NA KISA CHA WOKOVU NA TAIFA LA ISRAELI LINAPOTOKEA.

Mafungu Mashuhuri: Hapo Mwanzo Mungu aliumba Mbingu na nchi. 1:1

Mungu akasema na iwe na Nuru, ikawa nuru. Mwanzo 1:3. Na siku ya saba Mungu alimaliza kazi Yake yote aliyoifanya; akastarehe siku ya saba, akaacha kufanya kazi Yake yote aliyoifanya 2:2. Mwanzo 3:15 “Nitaweka uadui kati yako na huyo mwanamke, na kati ya uzao wako na uzao wake.....Mwanzo 6:8. Ibrahimu akamwamini Mungu, Naye akamhesabia jambo hili kuwa haki. Mwanzo 15:6. Kuna Neno gani lililo gumu la kumshinda BWANA. Mwanzo 18:14a. Sikuachi usiponibariki. Mwanzo 32:26b. Nifanyeje ubaya huu mkubwa na nikamkose Mungu. Mwanzo 39:9b

Muundo wa Kitabu

- Uumbaji wa Mungu mkamilifu 1:1-2:25
- Kuanguka kwa mwanadamu 3:1-24
- Kifo kinaingia duniani kuanzia Habili 4:1-26

- Ukoo wa Adamu mpaka Nuhu 5:1-32
- Gharika na kukaa kwenye safina zaidi ya mwaka (siku 404) 6:1-9:29
- Kutawanyika kwa watu baada ya machafuko ya Babeli 10:1-11:26
- Familia ya Wazee wa imani 11:27-50:26: Ibrahimu, Maangamizi ya Sodoma na Gomora na miji mingine, Isaka, Yakobo, Esau, Yusufu na Kakaze

CHA KUSTAAJABISHA: Mwanzo inamtambulisha Mungu kwa haraka kwa wingi [ELOHIM], dhana ambayo baadaye iliitwa Utatu mtakatifu. “Mungu akasema na tufanye mtu kwa mfano wetu. Mungu anatupa fununu ya Yesu na maumivu atakayopata na mwishowe Atashinda alipomlaani Shetani, katika Mwanzo3:15 “Nami nitaweka uadui kati yako na huyo mwanamke, na kati ya uzao wako na uzao wake, huo utakuponda kichwa, na wewe utamponda kisigino”. Wiki tunayoitumia leo ya masaa 168 chanzo chake ni katika uumbaji tu, haina maelezo mengine na Mungu aliona ni muhimu tufanye kazi siku sita na kupumzika siku ya saba ili kuwa na ushirika. Mwaka unatokana na dunia kuzunguka jua, na mwezi tunapata kutokana na mzunguko wa mwezi kuzunguka dunia.

Jambo Muhimu: Mwanzo inajibu swali “Mimi nilitoka wapi? Nipo hapa kwa ajili gani? na ninakwenda wapi?” Mwanzo inanipa Ukweli wote. Kujua jibu hili linatupa maana katika ulimwengu ambao mara zingine ni mgumu kuulewa vizuri na watu wake wanazuka na vingi ambavyo sio vya Kweli.

Swali Kwangu: Je! Naishi kama niliyeumbwa na kukombolewa kwa thamani kuu na Muumba au naishi kwa dini ya mafundisho ya ‘nyoka’ ya uibukaji na kutegemea akili zangu kwa kufanya yanayonifurahisha kwanza

Kristo katika mwanzo: unabii wa kuja kwa kristo, unaanzia hapa, angalia warumi 5:14. adamu kama mfano wa yeye atakayekuja. mwanzo 3:15, Kristo atamponda joka. yesu anakuja kupitia uzao wa seth na abrahamu mwanzo 4:25, na luka 3:38. mwanzo 12:3. kafara iliyotelewa na habili. melkizedeki mfalme wa salemu. Yusufu katika mwanzo 41:37-39 tuhuma mpaka nafasi ya juu. abrahamu kukubali kumtoa mwana wake kama kafara, sura ya 22-yohana 3:16.

SURA YA 2 KUTOKA

We'llah Shemot or now these are the names

Mwandishi: Nabii Musa Kutoka 34:27. Takribani 1450KK wakati Farao asiyemjua Yusufu pengine Thutmoses anatawala na binti yake Hatshepsut, yawezekana ndiye aliyemwokoza Musa (1504-1482). Matukio haya ni ya takribani miaka 162. Yawezekana Musa alizaliwa mnamo 1571KK na Kutoka Misri 1491KK

Kwa Ufupi: Uhuru, Mungu anaokoa watu Wake wateule toka kwenye utumwa mgumu wa Misri kwa miujiza mikuu inaonyesha uwezo Wake usio na kifani na kufunua zaidi tabia Yake ya upendo mkuu kwetu binadamu wote. Jipe uzoefu wa Jiografia na ramani ya nchi ya ahadi ili kukielewa kitabu hichi zaidi. Kilele cha Kitabu hiki ni Sura ya 20. Mungu anawapa watu Wake Amri Zake, Maagizo ya Upendo. Yeye Anajua watu Wake wana shingo ngumu, 32:9, anawapa amri kuwasaidia mpaka pale Yesu atakapokuja kwa mioyo ya watu, ukibadilishwa kwa upendo wa Mungu-Warumi 13:8-10.

Sababu ya Kuandikwa: Kutoka iliandikwa kuelezea Wokovu wa kustaajibisha wa watu wateule wa Mungu toka utumwa Misri. Kisa hiki kinatuonyesha jinsi ilivyokuwa jambo lisilo na tija kwa Farao kupinga mipango ya Mungu kwa watu Wake. Japokuwa Israeli walikosa uaminifu na shukrani mara zingine, Mungu hakukata tamaa nao, badala yake aliingia nao katika mahusiano ya Agano la kudumu. Kitabu cha Kutoka, kinatumiwa kama mfano wa Mungu kutoa watu katika utumwa wa dhambi na kuingia Kanani.

Maelezo Zaidi: Neno la Kiebrania ni 'haya ndiyo majina'. Ila Kiswahili imechukua jina la Kigiriki 'Septuagint' linalosema 'kutoka nje' likimaanisha kutoka nje ya utumwa Misri, baada ya miaka 430, kama Ibrahimu alivyombiwa. Kitabu hiki ni cha kileo pia kwani twapaswa kutoka katika utumwa wa dhambi na Yesu anakuja kutuchukua kwenda Kanani mpya-Kutoka 20. Aliinuka Farao asiyemthamini Yusufu na kuanza kuwatesa na kuwafanya watumwa. Twajifunza

kuzaliwa kwake Musa, jinsi alivyookolewa toka majini na binti Farao Hatshepsut ambaye babaye alikuwa Thutmoses III (1532-1514). na kukua kama mtoto wa Farao. Musa alifikiri Mungu alimwita kupigana na Wamisri, hapo ndipo alipofukuzwa Misri akiwa na miaka 40. Musa akimbia kutoka Misri na kuishi Midiani, ambapo alioa na kuchunga kondoo kwa miaka 40. Huko Mungu alimtokea kwa kijiti kilichowaka bila kuteketea. Musa anatoa udhuru tano “mimi ni nani?, Jina Lako ni nani?, Hawataniamini au kunisikia, Mimi si msemaji... ulimi wangu ni mzito, mtume mtu mwingine.” Mungu Alimkumbusha Agano lake. Musa na Haruni wamwendee Farao ili awaachie wawe huru. Farao alifanya moyo mgumu, na tunaona mapigo kumi kwa nchi ya Misri ili waache kuwafanya wana wa Israeli watumwa, waende kwao Kanani, nchi iliyojaa maziwa na asali. Farao hakuwaachia mpaka pigo la kumi, la kifo cha mzaliwa kwa kwanza wa kila mtu Misri na mnyama. Mungu anaonyesha kuwa jemedari wa vita na kiongozi wa watu wake. Taifa jipya Israeli linazaliwa, Waisraeli watoka Misri baada ya kufanya Pasaka ya kwanza, na kuelekea Kanani nchi ya maziwa na asali kupitia mlima wa Sinai. Kutoka 19 yasema walifika mwezi wa tatu toka watoke Misri na kupiga kambi pale kwa miezi 11. Mungu Mpaji na mtoaji awalinda na kuwasaidia kwa miujiza na kuwaonyesha maagizo na Agano Lake kama taifa. Mwana-Kondoo wa Pasaka anamwakilisha Kristo aliyechinjwa kuichukua dhambi yetu ili tusife. Mungu awaongoza kwa nguzo ya moto usiku, na wingu mchana, hii iliwasaidia kupunguza joto la mchana na baridi ya usiku. Wanatoka wanaume 600,000, wenye miaka 20+ wanaoweza kuwa wanajeshi ikibidi. Hii inamaanisha pengine zaidi ya watu milioni tatu walitoka siku hiyo, endapo watoto, wanawake na wazee wangehesabiwa. Wanafika katika bahari ya Shamu (Red Sea), na pale Mungu anawatendea miujiza kwani maji yanagawanyika na kukauka na wanapita, wote zaidi ya wanaume laki sita wenye miaka zaidi ya 20, (Watu milioni tatu wakipita kwa usiku mmoja tu, lazima palikuwa pakubwa kama maili tatu hivi). Wimbo wa Musa na Miriam wa kushangilia unaimbwa. Kuendelea jangwani na kukutana na Jethro baba mkwe, na kupewa mausia ya kugawa kazi za utawala-Ukasimu. Wakifika mlima wa Sinai waliambiwa wajitayarisha kupokea Agano maana Mungu ni Mtakatifu. Walipewa Amri kumi kama ambazo mpaka leo tunapaswa tuziweke kwenye mioyo yetu maana Mungu ametutoa katika utumwa wa dhambi basi tusiwe na miungu mingine. Sheria yake ni ufunuo wa tabia yake. Mungu si kama miungu mingine kwamba unaweza kuwa nayo mingi, La! Mungu mmoja wa Kweli anataka uwe na Mungu mmoja tu! Orodhesha miungu ambayo inayokujaribu wewe binafsi leo. Waisraeli wanafanya dhambi ya kujenga sanamu ya ndama na kuiabudu, na wanaomba msamaha. Mungu anaonyesha utukufu Wake kupitia kwa Musa, uso wake unangaa. Mungu anawaambia kujenga madhabahu ambayo

ni kielelezo cha picha cha wokovu wa mwanadamu. Mungu alitaka kutabakari pamoja na watu Wake kama vile ilivyokuwa bustani ya Edeni-Kutoka 25. Wakiwa Sinai kwa mwezi, Musa anapewa mchoro wa madhabahu na kupewa majina mawili ya watu watakaoshughulikia (architectural plan), Bazaleli na Aholiab mafundi hodari waliopewa talanta na Mungu. Madhabahu hii ni mfano wa ile iliyopo mbinguni hata leo (Waebrania 8-10). Madhabahu ilijengwa, ili Mungu akae nasi na ndiyo njia ya wokovu. Zaburi inasema ‘Njia ya Mungu ipo kwenye madhabahu’. Yapasa tusome na kuelewa vizuri ujumbe wa madhabahu na zile samani/fenicha sita zinawakilisha nini. Taa (Roho Mtakatifu), Mkate (Neno la Mungu). Maji (kutakaswa na ubatizo), chetezo cha Moto kwa uvumba (maombi ya watakatifu ikiwemo na sisi), Amri za Mungu, Mana, Kiti cha rehema, Fimbo ya Haruni, Utukufu wa Mungu unajaza madhabahu. Haruni anachaguliwa kuwa Kuhani mkuu. Musa anamwakilisha Masihi, kwa kusaidia kutoa watu utumwani. Ila Yesu ndiyo Masihi aliyeenda Misri pia, na kupitia maji ya ubatizo na majaribu nyikani na katika mlima wa Baraka anatuonyesha tabia ya Mungu, Yeye Mwana-Kondoo wa Mungu aliyechinjwa Pasaka ya Kweli na madhabihu maana anakaa pamoja nasi. Kitabu cha Waebrania chatuonyesha kinachofanyika leo kwenye madhabahu na Yesu ni kuhani wetu.

BWANA AKAMWAMBIA MUSA

*Mungu akamwambia Musa, MIMI NIKO AMBAYE NIKO.
Kutoka 3:14b*

*Bwana asema hivi, wape watu Wangu ruhusa, ili wapate
kunitumikia. Kutoka 8:1b*

Nami nitakapoiona ile damu, nitapita juu yenu, lisiwapate pigo lolote likawaharibu. Kutoka 12:13

Mimi Ndiye Mungu wako niliyekutoa Misri usiwe na miungu mingine ila Mimi. Na amri zote kumi Kutoka 20:1-17. Twaona 40:34 Mungu ‘Anahamia katika makao Yake, kwenye Patatifu kama makao Yake mapya.’ Na Mungu kutoka kitabu cha Walawi anampa maagizo kutoka humo.

Wahusika Wakuu: Musa, Yoshua, Farao, Amram, Yokebedi, Binti Farao, Haruni, Yethro, Miriam, Bezalel.

Kristo katika kutoka: mungu mkombozi, mlinzi na kiongozi. ukombozi unaashiria ukombozi wa dunia. kukoswa-koswa kuuawa kwa musa walipotaka kuua watoto wa kiume. mathayo 2:16. yesu na musa walikuwa manabii, makuhani, viongozi na wekombozi, waokoaji na watoa sheria. pasaka inaashiria kifo cha yesu, kuweka damu kwenye milango-yohana 1:29, 1 wakorintho 5:7. sikukuu. patakatifu pa kutoka 25, panaelezea huduma na kifo cha kristo. kazi ya ukuhani na upatanisho kati ya mungu na watu.

Muundo wa Kitabu

Israeli utumwani Misri: Kuzaliwa kwa Musa, koo za Israeli, Mapigo 10, Pasaka (1:1-12:36). Safari ya kutoka Misri kuelekea Sinai: Nyimbo- Musa/Miriam, Yethro (12:37-18:27). Agano na Sheria Sinai: Kujitayarisha kwa Agano Sinai, kutangazwa Amri, Dekalojia,- covenant code, Kuthibithishwa kwa Agano-Ratification of the covenant, Madhabahu na walioshughulikia, sanamu ya ndama (19:1-40:38)

CHA KUSTAAJABISHA (CHA PEKEE, KISICHO CHA KAWAIDA): Mungu anawambia Waisraeli kufanya Pasaka ya kwanza na mkate uliotengenezwa bila chachu (12:14-15), Leo hii miaka 3000 baadaye Wayahudi bado wanalifanya hili. Hakika Mungu alibeba Wanaisraeli katika mbawa Zake kama tai abebavyo watoto wake

Jambo Muhimu: habari ya wokovu ziko wazi kabisa kwenye Kutoka, maana Mungu anawatoa katika utumwa wa Misri. Vivyo hivyo YESU anavunja kongwa la dhambi. Waebrania 2:14-15

Swali Kwangu: Je! mimi nimetoka utumwani ‘Misri’ na kuikabidhi safari ya Maisha yangu 100% iongozwe na YESU kuelekea Kanani mpya, nchi ya ahadi au najikuta nataka kurudi Misri na kukumbuka vitu vyao?

SURA YA 3 WALAWI

Wayyiqira, maana yake na Yeye aliita. Talmud inasema Sheria ya Makuhani au sheria ya matoleo ya sadaka, lakini Kigiriki inasema Leuitikon au kile kinachowahusu Makuhani, jambo lililokifanya kiitwe Mambo ya Walawi.

Mwandishi: Nabii Musa wakiwa wamepiga kambi Sinai pengine mwaka wa 1491 KK, mara tu baada ya kujenga Patakatifu katika Kutoka 25-40, muda wake ni kama siku thelathini. Japo walawi wanatajwa mara chache.

Sababu ya Kuandikwa: Mungu alikuwa amewaokoa makabila 12 toka utumwani Misri. Akataka awaeleze mpango Wake wa wokovu na kwamba wao ni taifa teule. Alitaka waishi maisha ya afya na matakatifu na kuwa mfano wa jinsi Mungu anavyoweza kufanya makuu kwa watu, ikiwa watamwabudu Yeye Mungu Mmoja na wa Kweli.

Kwa Ufupi: Mungu Mtakatifu anaelezea watu Wake jinsi ya kumwabudu kwa utakatifu baada ya kuwatoa kwenye utumwa wa Misri anawafundisha mpango wa wokovu kama wateule. Kuanzishwa kwa sadaka tano, na vifo vya makuhani wawili, sheria za fya na siku ya upatanisho na siku kuu kuu.

Maelezo Zaidi: Kitabu cha Walawi ni cha maisha ya Taifa jipya la Israeli na wana wake 12. Na jinsi mwanadamu mwenye dhambi anavyopasa kumwendea Mungu mtakatifu. Kitabu hichi ni cha tatu cha Musa kiliandikwa wakipiga kambi chini ya Mlima wa Sinai kwa siku 350, huku wakipewa maagizo, jinsi makuhani na watu wanavyopaswa kumwabudu kwa kufuata maagizo. Kaida, Sherehe, na maadhimisho- Sikukuu, sherehe, maadhimisho na kaida-[Feasts, ceremonias na rituals], ambazo zilikuwa kivuli kilichomsonda Masihi ambaye Ndiye kafara ya Kweli na kudumu Kolosai 2:17, Mungu badala ya kuzungumza na Musa mlimani Sinai, anazungumza naye katika Patakatifu. Patakatifu ilikuwa onyesho la Uwepo wa Mungu. Watu hawa walikuwa na kaida na utaratibu mgumu wa kisheria. Mungu anapenda watu Wake, nasi tumwonyeshe upendo wetu kwa kumtii. Wayahudi huita kitabu hiki Wayyiqra (Kisha Mungu akaita). Pengine ni kwa sababu ni kitabu chenye maagizo au sauti ya Mungu ya moja kwa moja kuliko kingine. Mungu alitoa maagizo ya moja kwa moja hapa. Vitabu

hivi vya Musa pengine viliandikwa pamoja, yaani havikutenganishwa sana. Kitabu hiki hakizungumzi sana kuhusu Walawi bali kinawaambia watu na makuhani jinsi ya kumwabudu Mungu. Walawi walichaguliwa kushughulikia vitu vitakatifu ikiwemo na madhabahu, muziki, ibada, sadaka na kila shughuli. Mungu anawaambia wao ni wateule na hivyo waishi wakifuata kanuni za afya, na waishi kwa utakatifu na kuwa mifano kwa wengine, wanapomwabudu Mungu Mmoja Mtakatifu na wa Kweli.

Kiini na maelezo ya kina kuhusu kafara na sadaka na kwamba Mungu anapenda watu Wake, na anataka kuona jinsi wanavyompenda na kumtii. Walawi ni kivuli cha mambo ambayo yanakuja kutimizwa katika Agano Jipya. Kitabu cha Waebrania chatupa mwanga huo, kwamba Yesu ameokoa. Dhabihu za walawi zilipaswa kusonda “Mwana-Kondoo wa Mungu anayeichukua dhambi ya dunia. Tumepata utakaso kwa kutolewa mwili wa Yesu Kristo Masihi mara moja tu. Kilele cha huduma hii ni Walawi 16, isome tena na tena. Mungu ashukuriwe kwani ni wachache sana tungekuwa na uwezo wa kutoa kafara ya kondoo, mbuzi au ngombe kila mara. Viongozi kwenye kitabu hiki ni Musa na Haruni. Musa anawatoa wakfu Haruni na watoto wake wa kiume wane kutumika kama makuhani. Walawi ni kitabu cha sheria na mambo ya kufanywa. Sikukuu, maadhimisho, na itikadi (feasts, ceremonies, and rituals). Kitabu hiki, kina sauti ya Mungu kuliko kitabu kingine, maana katika Biblia, Bwana akasema na Asema hivi Bwana, zipo mara 2,300+. Nyingi ya hizi zipo katika kitabu cha Walawi.

Aina za kafara zaweza kugawanya mara tano hivi. Kafara za kuteketezwa, kafara za nafaka, kafara za amani na kutakiwa mema, kafara za dhambi na kusafishwa, kama kafara za makosa, kitabu kinaelezea cha kufanya na hizo kafara. Watu wanaelezwa uchafu/unajisi ambao unahitajika kutengwa. Wanaelezwa usafi wa ngono, na kinachopaswa kufanyika kama mtu ana magonjwa ya ngozi. Wanakumbushwa kumpenda Jirani kama wanavyojipenda. Walawi 16 na Isaya 53 ndiyo husemwa kama ‘sura za Injili cha Agano La kale’ kutakaswa na kusamehewa dhambi. Waebrania yasema haya ni Kivuli, maana Yesu ni kafara yetu iliyochinjwa mara moja tu ila ndiyo timilifu. Twitwa tuishi maisha ya utakafitu kwani Mungu ni Mtakatifu. Walawi wanakumbushwa kukatasa Sabato na siku kuu maalumu tatu. Wanapewa ilani ya mtu akikufuru, mtu aliyekufuru auawa kwa kupigwa mawe. Wanaelezewa Sabato za kila miaka saba, Jubilii ya miaka 50, na Sheria za Wokovu. Baraka na laana zinatajwa (26). Kisha viapo, nadhiri na kuwekwa wakfu (27-34). Kafara kwenye kitabu hiki ni tano. Mambo mengine kwenye kitabu hiki ni sheria za afya kama nyama za kula na kutokula ambazo zitaleta afya au madhara, sheria hizi ni nzuri kwa miili yetu hata leo,

kwani zimehakishwa na wanasayansi mbali mbali kama wa jeshi la Marekani. Mwombe Mungu uzifuate, na sio kuzipinga, Mungu anataka tufurahie chakula, ila aliumba miili yetu na anajua kipi ni bora kwetu na kipi ni kichafu na vingine viliumbwa kusafisha mazingira. Nadabu na Abihu watoto wa kwanza na wa pili wa Haruni, watumia moto mgeni kwenye vyetezo, pengine wakiwa wamelewa na kisha kufa papo hapo. Mungu wetu ni Mtakatifu hatupaswi kufanya mchezo na maagizo au kufanya vitu kiholela. Siku ya Upatanisho ni siku ya hukumu. Hata leo hukumu yetu inaendelea. Twaona hekalu likisafishwa (soma zaidi unabii huu wa Danieli 8:13,14 na 7:10)

- Dhabihu za kutekelezwa- na za hiari-moyo kwa Mungu 1:3-17, 6:8-13
- Dhabihu za unga (chakula) za kumshukuru Mungu na kujitoa maisha yao. 2:1-16, 6:14-23
- Dhabihu ya amani- na ushirika na Mungu 3:1-17, 7:11-34
- Dhabihu ya dhambi maalumu (mfano za kutokusudia) kusamehewa kutakaswa mwenye dhambi. 4:1-5:13/6:24-30
- Dhabihu ya penalti (reparation)-kusamehewa dhambi zilizofanywa 5:14-6:7

Muundo wa Kitabu

1. Maagizo ya ibada za kutoa dhabihu: Dhabihu tano kuu, Maelekezo ya kutoa dhabihu (1:1-6:7). kuanzishwa kwa maadhimisho (8:1-10:20), Maagizo kuhusu unajisi na taratibu za kuondoa hali hiyo: Kujitenga au kutengwa kimwili kwa ajili ya unajisi wa watu. jinsi ya watu na unajisi huo miilini mwao, Siku ya upatanisho (16:1-34). Maagizo ya ziada kuhusu kuwa najisi na damu (17:1-16). Maagizo ya jinsi ya kuishi maisha ya utakatifu: Wito wa jumla wa kuishi maisha ya utakatifu (18:1-27:34). Sabato, kusanyiko takatifu (holy convocation) na Siku kuu ((23:1-24:9). Uzito wa kukufuru(24:10-23). Mwaka wa Saba wa Sabato ya BWANA, Yubile (miaka 50) na sheria za kukombolewa, baraka na laana, nadhiri na kuwekwa wakfu (25:1-55).

SIKUKUU 7 MUNGU ALIZOAGIZA

".. Hizi ni sikukuu Zangu" Walawi 23:2

Walawi 23:4 "Sikukuu za BWANA ni hizi,.."

Pasaka ya BWANA (Walawi 23:5)

2. Sikukuu ya Bwana ya mkate usiotiwa chachu (Walawi 23:6)

3. Sikukuu ya Malimbuko (walawi 23:10)

4. Sikukuu ya Pentekoste (Walawi 23:16)

5. Sikukuu ya Baragumu (Walawi 23:24)

6. Siku ya Upatanisho (Walawi 23:27)

7. Sikukuu ya Vibanda (Walawi 23:28)

Sikukuu zote zilisherekewa kama kivuli cha kitu halisi.

Mafungu Mashuhuri:

• *Iweni watakatifu kwa kuwa Mimi ni Mtakatifu. Walawi 11:44*

• Sasa basi ikiwa mtaitii sauti Yangu kweli kweli, na kulishika agano Langu, hapo ndipo mtakapokuwa tunu Kwangu kuliko makabila yote ya watu; maana dunia yote pia ni mali Yangu Kutoka 19:5

• *Kwa kuwa uhai wa mwili u katika hiyo damu. Walawi 17:11*

Jambo Muhimu: Japo hatuishi kwa sheria za kafara za Walawi, bado tunamtumikia Mungu aliye Mtakatifu, hivyo tunapaswa kuwa na kicho na kujua kuwa Yeye, ni Mungu Mtakatifu (Hivyo nasi tumchukulie na kumtendea hivyo pia, kwani Yeye Pekee, Ndiye Anastahili)

Swali Kwangu: Je, namwabudu Mungu bila mizaha na kumpa kicho anachostahili ibadani, mtaani na nyumbani au namfanya kuwa kama mwenzangu na kulitumia Jina Lake bure?

Wahusika ni kama Musa, Haruni, Nadab, Abihu na Makuhani wengine.

Kristo katika Walawi: Mfumo wa sadaka na shughuli za kuhani mkuu kama mfano wa kazi ya kristo. sadaka za kuteketeza, sadaka za nafaka, sadaka za amani, sadaka za dhambi na sadaka za makosa, ni kivuli cha kristo aliyejitoe kwa

unyenyekvu, japo alikuwa hana dhambi. kristo ndiye kuhani mkuu sasa. hakuna mwingine anayepaswa kuwa kuhani tena. haruni kuhani analinganishwa na kristo Ebr 5:1-4. sikukuu za walawi 23 zinamsonda kristo. limbuko la matunda ya kwanza katika ufufuo, kristo amefufuka, hivi waamini wengine watafufuka. kifo chake ni kwa wote, ametoa dhabihu kwetu. kristo aliahidi roho mtakatifu atashuka wakati wa pentekoste katika matendo 1. sikukuu za baragumu na vibanda zinaashiria kuja kwa kristo kwa mara ya pili.

SURA YA 4 HESABU

Bamidbar ikimaanisha nyika. Au au Wayyedaber

Mwandishi: Nabii Musa aliandika takribani 1444 KK- 1405 KK, kipindi cha miaka 38 au 39 hivi, kutoka Israeli walipopiga kambi Sinai mpaka kuingia mipaka ya Kanani kwa mara ya tatu. Asilimia 80% ya Maneno Mungu alimwambia Musa, yapo kwenye hiki kitabu.

Kwa Ufupi: Wanaisraeli wenye imani ndogo, wanatoka Sinai mpaka Kadesh na wanachelewa pale, na kuzunguka-zunguka jangwani Sinai, kwa miaka 40 ila BWANA anajidhihirisha kuwa Yeye ni mtunzaji mwema. Wanaingia nyanda za Moabu na uasi unaendelea hapa na pale, na Musa anakatazwa kuingia Kaanani.

Kwa Ufupi: Kuranda-randa jangwani. Musa aliandika kitabu hiki mwishoni mwa maisha yake, akiwa amepiga kambi na Wanaisraeli Moabu, mpaka wa nchi ya Ahadi. Kitabu kimeanza na walipotoka kupiga kambi Sinai. kutoamini kwafanya watu wasiingie kwenye maisha tele na pumziko Lake Mwenyezi Mungu. Kitabu kina sensa mbili. Safari ya siku 11 inachukua miaka 40. Na miaka 38, ipo katika kitabu cha Hesabu.

Sababu ya Kuandikwa: Kitabu hiki kiliandikwa ili kumpa Utukufu na heshima Mungu wa Israeli na kuweka wakfu madhabahu iliyojengwa. Japo tunaona uasi na manung'uniko ya wazi-wazi kambini, ila pia tunaona Upendo wa Mungu uliowalisha na kuwavisha miaka yote hiyo jangwani. Musa aonekana shujaa hapa.

Muhtasari:

Waisraeli wahesabiwa kutoka Hesabu 1-26 na namba yao kurekodiwa. Kitabu hiki kinazungumzia wiki moja na nusu ya kutoka Mlima Sinai, na kwenda Kadesh Barnea kwenye nyika za Moabu, kutazamana na Yeriko. Maili 200 kufika Kanani. Manung'uniko, malalamiko na uasi unaonekana. Uasi ulitokea baada ya kupata ripoti ya wapelelezi 12. Wapelelezi wawili, Kalebu na Yoshua watoa ripoti njema, ila kumi walikita bongo zao kwamba wao ni panzi (grasshopper mentality). Watu hawakufika Kanani mpaka baada ya miaka 40. Jina la Kiebrania ni 'Bemidbar' au "jangwani" kinaelezea maisha ya kuzunguka

jangwani miaka 40. Kitabu hiki kupitia visa vyake vingi na vya ajabu, nacho kinasimama kama ushuhuda wa uaminifu wa Mungu ambaye Ndiye mpaji, mruzuku, mtegemezaji kwa watu Wake na mtimizaji Ahadi zake. Hawakuhitaji mashamba kwani walilishwa mkate wa mbinguni ambao malaika hula. ‘Mana’ ilimwagwa kila siku isipokuwa Sabato, Mana ilianguka na watu wakachota kutokana na ulaji wao, ilikuwa na kipimo kuleta kiasi, kwamba mtu asijiwekee nyingi kupita kiasi. Wakala kwale, na hata maji wakapewa kwa miujiza kunywa. Waliongozwa kwa nguzo ya moto usiku na wingu mchana (GPS). Walikingwa na jua na baridi jangwani. Watu wanahesabiwa baada ya kutoka Misri. Miaka 38 ya ile 40 ya kuzunguka kama adhabu kwa manung’uniko kwa kizazi kilichotoka Misri, ipo katika kitabu cha Hesabu. Hasira ya Mungu inawaka, ila Yeye ni Mwenye rehema. Tunaona uasi wa Kora, Dathani na Abiramu, wakitaka kazi ya ukuhani na kumsema kiongozi wao Musa vibaya. Ndipo fimbo ya Haruni ikaonyesha nani apaswa kuwa kiongozi. Musa apiga mwamba mara mbili badala ya kuuzungumzia. Kifo cha Haruni mlima Hori akiwa na mtoto wake Eliezeri, Kuhani mkuu mpya na Musa. Nyoka kuuma watu kwaajili ya manung’uniko jangwani, nyoka washabakutundikwa juu, ili watu wamtazame na kuishi. Sanamu yanyoka huyuilidumu hata wakati wa Hezekia (Nehushtani). Sasa kwa neema ya Mungu, kizazi kipya kipo tayari kuvuka kwenda Kanani. Mungu anahukumu watu Wake, ila anasamehe pia na kuwaweka watu Wake Israeli kama wateule Wake. Mungu daima analikumbuka Agano Lake na ahadi Zake kwa Ibrahimu na uzao Wake. Muhtasari ni kujitayarisha kutoka Sinai, kuhesabiwa kwa mara ya kwanza. Safari ya kwenda Moabu yaanza. Wapelelezi watumwa kuangalia nchi ya ahadi Kanani. Watu wamnung’unikia Musa kuhusu majitu na kwamba wao wanaonekana wadogo kama panzi. Kuzunguka jangwani. Kizazi cha pili chafika na chatoka Kadesh na kufika Moabu, watu wahesabiwa kwa mara ya pili. Watu wako tayari na wako Yeriko wakijitayarisha kuvuka kwenda Kanani. Waisraeli walifika mpakani Kaananimara tatu, mara mbili walirudi na kuzunguka, na mara ya tatu ndiyo waliingia nchi ya ahadi. Usafi na utakatifu ni muhimu kwa maisha nakunusurika kwa watu hawa. Binti watano wa ZELOFEADI waja kuomba ardhi.

Biografia za thamani kuhusu Mungu na watu Wake waliompenda. Katika kitabu hiki tunaelezwa habari za nabii aliyeasi Balaamu ambaye alitoa unabii wa ‘nyota ya Bethlehemu yaani Yesu 24:17. Nabii huyu alipenda pesa na akajikuta anajibishana na Punda bila kufikiria kinachoendelea.

Muundo wa Kitabu

Matayarisho kuendelea na safari, kama Vita vitakatifu kambini: Sensa, na watu kupangwa kwa utaratibu na walawi (1:1-10:10)

- i)Sensa na watu kupangwa- Walawi (1:1-4:49)
- ii)Sheria za kuhakikisha usafi wa watu (5:1-10:10)
- Safari ndefu jangwani (nyikani?) (10:11-25:18)
 - i)Safari toka Sinai mpaka Kadesh (10:11-12:16)
 - ii)Miaka 40 Kadesh (13:1-20:13)
 - iii)Safari toka Kadesh mpaka nyika za Moabu (20:14-22:1)
 - vi)Israeli kwenye nyika za Moabu (22:2-25:18)
- Matayarisho kuingia kumiliki Kanani: Sensa ya pili (26: 36:13)
 - i)Sensa ya pili (26:1-36:13)
 - ii)Sheria za kizazi kinachofuata (27:1-30:16)
 - iii)Vita dhidi ya Midiani (31:1-54)
 - iv)Makabila 21/2 kukaa kando ya mto Yordani kabla ya kuvuka mto (32:1-42)
 - v)Hitimisho, hatua za safari, mipaka ya nchi na miji maalumu (33:1-36:13)

Mafungu Mashuhuri: BWANA ni mpole, sio mwepesi wa hasira, bali ni mwingi wa rehema, Mwenye kusamehe uovu na makosa, Naye hatamfanya Mwenye hatia kuwa hana makosa kwa njia yoyote. Hesabu 14:18

Uwe na hakika dhambi yako itakufichua. BWANA akubarikie na kukulinda; BWANA akuangazie nuru za uso Wake, na kukufadhili; BWANA akuinulie uso Wake, na kukupa amani. Hesabu 6:24-27. 22 kwa sababu watu hawa wote, ambao wameuona utukufu Wangu na ishara Zangu, nilizozitenda huko Misri, na huko jangwani, pamoja na haya wamenijaribu mara hizi kumi, wala hawakuisikiza sauti Yangu; 23 hakika Yangu hawataiona hiyo nchi niliyowaapia baba zao, wala katika hao wote walionidharau hapana atakayeiona; 24 lakini mtumishi Wangu Kalebu, kwa kuwa alikuwa na roho nyingine ndani yake, naye ameniandama kwa moyo wote, nitamleta yeye mpaka nchi hiyo aliyoingia; na uzao wake wataimiliki. Kilele kipo sura ya 14

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Hata Nabii Shujaa kupita wote kwenye Biblia, akosa kwenda nchi ya ahadi ya Kanani. Alipewa adhabu kwa kupiga

mwamba mara mbili badala ya kuzungumza na Mwamba ambao ungetoa maji kwa miujiza. Mwamba ule imara, leo tumeujua kuwka ni YESU Mwenyewe. 20:1-13.

Jambo Muhimu: Mungu anachukia dhambi na anatoa adhabu kwa hiyo dhambi. Tumshukuru kwamba Yesu amechukua adhabu yetu, hivyo tunasamehewa tukiungama na kuhesabiwa haki.

Swali Kwangu: Je! Leo nimeungama dhambi zangu ili nipatanishwe na Mungu na kuacha njia zangu za zamani ili nihesabiwe katika kundi Lake? Je, ninapenda manung'uniko na kulalamika na kusahau wema na ukuu wa Mungu.

Wahusika-Musa, Haruni, Miriam, Yoshua, Kaleb, Korah, Dathan, Abiram, Balam, Og, Bashan, Balak, Binti wa Zelophehad.

Kristo katika Hesabu: nyoka wa shaba anamwakilisha masihi anayekuja kama alivyoambiwa nikodemu katika yohana 3:14. nikiinuliwa nitawavuta watu kwangu. mana mkate wa mbinguni, unamwakilisha yesu. musa aliwapa mana, ila baba yangu amewapa mkate wa kweli wa mbinguni yohana 6:32. paulo anamlinganisha kristo kama ule mwamba uliozima kiu ya wasafari jangwani-hesabu 20 na 1 wakorintho 10:4. kisha ng'ombe mwekundu asiye na doa anamwakilisha kristo asiye na doa, ambaye angetolewa dhabihu 19:2.

SURA YA 5

KUMBUKUMBU LA TORATI

KUMBU LA TORATI: Haddebbharim “The Words” au ‘Mishne Torah Kiyahudi na Deuteronomio Kigiriki’.

Mwandishi: Nabii Musa, miaka ya takribani 1405 BC, mwisho wa miaka 40, ila kuhusu kifo chake Yoshua pengine aliandika. Muda wa kitabu hiki ni siku 60 kabla Musa hajafa wakati makabila 12 yamepiga kambi kando ya mto Yordani, kuelekea Yeriko. Agano la Kale na Jipya husema Musa ameandika katika mafungu mengi, iwe ni Malaki 4:4, Matendo 3:22, Warumi 10:19, Marko 7:10. Kilele ni sura ya 27, Agano la Mungu rasmi.

Kwa Ufupi: Musa kama wakili kati ya Mungu na wanadamu, anawakumbushia tena Wanaisraeli historia yao na sheria za Mungu na kutoa wito wa kuendelea kuwa waaminifu kwa Mungu ambaye amekuwa mwaminifu kwao. Agano ni mojawapo wa mambo makuu hapa.

Sababu ya Kuandikwa: Kuwakumbusha Waisraeli jinsi Mungu alivyowaongoza siku za nyuma na kuwapa mahitaji yao yote, toka Misri mpaka Kaanani. Kinarudia tena Amri za Mungu kwa ufupi. Agano Lake na wao na baraka watakapotii na laana watakazopata wasipotii.

Maelezo Zaidi: Katika kitabu hiki taifa la Israeli linakumbushwa na Musa -Agano, Torati au sheria ya Pili (sheria inarudiwa). Musa kama Mchungaji wa kondoo wa Israeli hakuzirudia tu Amri 10, ila anazielezea kwa maneno (1:5). Ili waelewe kutii na kutotii, ilikuwa sio nadharia bali historia ya yale ya kushindwa kutunza maagizo siku za nyuma na sasa Israeli ilihitaji sio tu kicho kwa Mungu tu, bali upendo Kwake ili kumtii kwa uadilifu (10:2). Hapa ni baada ya kupita miaka 40 walipopewa sheria Sinai. Kizazi chote kilichokuwa na uasi kilikufa, ni Musa tu alikuwa amebakia, naye alikufa katika nchi ya Moabu, ukingoni mwa Yordani, kwenye milima ya Abarimu, wakipiga kambi kando ya Yordani. Musa anawakumbushia kizazi kipya sheria za Mungu na historia ya taifa lao toka wakitoka Misri mpaka anawakumbusha wasisahau baraka na laana za wale wanaotunza amri za Mungu, wakiwa tayari kuingia Kanani, katika sura ya 28. Anarudia Amri kumi, dekalojia, na kuelezea miji ya kimbilio na kumtambulisha Yoshua kijana wake kama kiongozi wao na Jemedari wao rasmi. Huyu alikaa

katika hema la kukutania, nje ya Patakatifu, hapa Musa ndipo aliamulia kesi za watu. Kuvamia nchi hiyo ya ahadi kulitokea chini ya uongozi wa Yoshua. Musa aliona nchi ya ahadi akiwa mlima wa Nebo/Pisga na kuandika kitabu hichi 34:5-6. Musa alikuwa na miaka 120 ila alikuwa na nguvu zake, na macho yake yalikuwa na uwezo kama kijana mdogo. Musa mtumishi wa Mungu alikufa hapa na Mungu akamzika katika bonde la nchi ya Moabu ila hakuna ajuaye kaburi la Musa lilipo mpaka leo, kwani Mungu alimfufua Musa na yupo mbinguni leo- Yuda 9.

Kitabu hiki wakati wa Yesu kilitumika sana, Yesu alikinukuu mara kadhaa, akianza huduma Yake na majaribu jangwani, alipofunga kwa siku 40 akasema “imeandikwa....”. Haya ni mahubiri ya Musa, akirudia sheria na kuelezea kwa watu tena. Mafundishao ya ajabu ni kwamba sheria Zake haziwekwi kuonyesha tu mamlaka Yake, ila ni kwa manufaa yetu. Mafundisho ya Mungu ni rahisi na yanawezekana kutekelezwa na hakuna sababu ya watu kuyaangusha wakitegemea nguvu Zake Bwana. Ni jukumu la kila mtu kuamua hatima Yake. Musa asema wazi “¹⁹ Nazishuhudiza mbingu na nchi juu yenu hivi leo, kuwa nimekuwekea mbele yako uzima na mauti, baraka na laana; basi chagua uzima, ili uwe hai, wewe na uzao wako; ²⁰ kumpenda Bwana, Mungu wako, kuitii sauti Yake, na kushikamana Naye; kwani hiyo ndiyo uzima wako, na wingi wa siku zako; upate kukaa katika nchi Bwana aliyowaapia baba zako, Ibrahimu, na Isaka, na Yakobo, kuwa atawapa.” Kumb 30:19,20. Anaelezea majuto yote. Musa anawaambia wakumbuke maagizo ya Mungu na kuwafundisha watoto wao, na kushindwa kuwapa mafundisho haya kizazi kijacho italeta uasi.

Wana wa Israeli walifika mipaka ya kanani mara tatu. Mara ya kwanza ni pale Musa alipotuma wapelelezi 12 kwenda Yeriko. Mara ya pili ni Kadesh Barnea, walipozunguka Edomu. Hapa watu walichujwa kwa kuumwa na nyoka, na hata pengine wengine walikataa kumtazama nyoka wa shamba, na kufa kwa kuangushwa na wanawake wa Midiani ambao Balaamu alifanya nao njama. Mara ya tatu walipofika Yeriko ndipo walivuka na Yoshua

Muundo wa Kitabu

Utambulisho na Hotuba ya kwanza la Musa: Utangulizi wa historia, Hotuba ya kwanza. Historia ya uongozi wa Mungu (1:1-4:43). Agano la pili: Hotuba ya Musa ya pili: Agano kwa Jumla laelezwa (4:44-11:32), Maagano maalumu (12:1-26:20), Hotuba inafuata –baraka na laana (27:1-29:1). Hotuba ya tatu ya Musa: Wito wa mwisho, Njia mbili za uzima, mwisho wa maisha ya Musa mlimani Nebo Mungu (29:2-30:20)

Mafungu Mashuhuri: Nawe mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa nguvu zako zote... Nawe ufundishe watoto wako kwa bidii na kuyanena uketipo katika nyumba yako na utembeapo njiani na ulalapo na uondokapo. 6:4-7

Bwana Mungu wako aliye katikati yako ni Mungu mwenye wivu; asiye ikawaka juu yako hasira ya Bwana, Mungu wako, akakuangamiza kutoka juu ya uso wa nchi 6:15

Na baraka hizi zote zitakujia na kukupata usikiapo sauti ya BWANA Mungu wako, utabarikiwa mjini, utabarikiwa mashambani 28:3,4. Usipotaka kuisikiza sauti ya BWANA... utalaaniwa mjini, utalaaniwa mashambani 28:15,16

Utabarikiwa nyumbani utabarikiwa mashambani

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Agano Jipya linanukuu Kumbu-Kumbu la torati mara nyingi, ikiwemo na Yesu alipojaribiwa jangwani. Amri kumi za Kutoka 20 zinarudiwa kwenye Kumbukumbu la Torati 5.

Mafungu Mashuhuri: 10:12, 13- Na sasa, Israeli, Bwana, Mungu wako, anataka nini kwako, ila umche Bwana, Mungu wako, na kwenda katika njia zake zote, na kumpenda, na kumtumikia Bwana, Mungu wako, kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote; 6:4-6- Sikiza, Ee Israeli; BWANA, Mungu wetu, BWANA Ndiye Mmoja. Nawe mpende BWANA, Mungu wako, kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa nguvu zako zote.

13 kuzishika amri za Bwana na sheria Zake, ninazokuamuru leo, upate uheri?

Jambo Muhimu: Kumbukumbu la Torati linatukumbusha Sheria za Mungu na matazamia Yake, kwamba si kutupunguzia raha au kutufanya tuwe na hasira bali ni kwa faida yetu “Upate kumcha BWANA Mungu wako, kushika amri Zake zote, na sheria Zake ninazokuamuru wewe na mwanao, na mwana wa mwanao siku zote za maisha yako, tena ziku zako ziongezeke Kumbukumbu 6:3.

Swali Kwangu: Je! Ninamwomba Mungu leo nizishike Amri 10 na sheria Zake kwa neema Yake, bila kuwa na udhuru wa kusema zingine ziliangikwa msalabani, zingine naziamini na zingine nitafanya nachoona naweza, kwani hayo ni ‘Mapendekezo 10’ tu na hayana maana kwa ulimwengu na maisha yangu ya leo?

Wahusika Wakuu: Musa, Yoshua na Kalebu

Kristo katika Kumbukumbu la torati: Musa anatabiri kuja ka kristo 18:15-” Bwana, Mungu wako, atakuondokeshea nabii miongoni mwa ndugu zako kama nilivyo Mimi; msikilizeni yeye.” Musa anakezea tena katika mlima wa mng’ao kama udhihirisho wa unabii (mt. of transfiguration). Huduma ya mua kama kuhani, nabii, na mfalme kwa aina yake, na kule kutaka kuuawa, kunafanana na maisha ya kristo mwanzoni.

SURA YA 6 YOSHUA

Jehova saved or Yahweh is salvation, in Greek Jesus or Leosous

Mwandishi: Jemadari YOSHUA au Hoshea- Takribani 1405 mpaka 1380 mpaka KK, kifo chake pengine kimeandikwa na Eliezeri kuhani, mtoto wa Haruni. Na cha Eliezeri mtoto wake Fineas ameandika, Muda wake ni miaka 25 hivi

Sababu ya Kuandikwa: Kuonyesha wema wa Mungu wa kutunza ahadi Zake. Alikuwa amewatoa utumwani na kuwapa Agano la milele kupitia hekalu Lake lililo duniani, na akawasaidia kuteka nchi iliyojaa mema'inayomiminika maziwa na asali'. Ombi la mwisho na wosia wa Yoshua ni waukumbuke wema wa Mungu na kuchagua kumtumikia kama Mfalme wao, siku zote za maisha yao.

Kwa Ufupi: Waisraeli wateka nchi na kuingia kukaa Kanani nchi ya ahadi chini ya Jemedari Yoshua na kushinda vita nyingi. Kitabu hiki kinaendelea pale Kumbu-Kumbu la Torati iliachia kuteka nchi kulikuwa 1410-1400 hivi). Machimbo ya Akaelojia yamehakikisha mengi ya Yeriko na mfalme Hazori..... Mungu anatupigania na kutupa ushindi, hebu sisi tuwe waaminifu tu! Kuvuka mto Yeriko. Mapatano na Rahabu, kusimamisha Jua, dhambi ya Akani, na kushinda vita vingi.

Maelezo Zaidi: Kizazi chote cha waliozaliwa Misri wa juu ya miaka 40, wafa jangwani ikiwemo na Musa na Haruni isipokuwa Kalebu na Yoshua. Mungu anamwambia Yoshua awaongoze watu kwenda kwenye nchi ya ahadi. Yoshua alikuwa Kijana wa utumishi na Skauti mwaminifu kwa Nabii Musa, Jemedari wa vita, Waziri mkuu, na mwishowe mrithi wake. Yoshua alikuwa Jasiri, mvumilivu, mwepesi, mtulivu, mwaminifu, asiye na ubinafsi, mwenye hekima, na aliyempenda Mungu. Musa na Yoshua wana mambo fulani wanayofananishwa na Yesu. Jina Yoshua na Yesu ni jina moja kwa Kiyahudi na Kigiriki pia. Maana yake Yahweh ni Wokovu wangu. Yoshua ndiye wa kwanza katika Maandiko kuchukua Jina la Yesu sambamba na 'Malaika wa BWANA' ambaye ni Yesu, Kutoka 23:21,23. Anaanza toka kuvuka Mto Yordani hadi kifo chake. Yoshua atuma wapelelezi Kanani, na wafika nyumbani kwa Rahabu kahaba na kumwahidi ulinzi na familia yake. Biblia inaripoti uongo wa Rahabu, bali haisemi uongo ulikubaliwa. Katika nuru aliyokuwa nao, alijitahidi kuifuata na alijawa ukarimu na matendo mema ya Mathayo 25, japo alikuwa kahaba.

Mama huyu akawa mojawapo wa uzao wa Yesu. Katika kitabu hiki tunajifunza kwamba Mungu aliyafunga maji ya mto Yordani na watu wakavuka pakavu kabisa kama ilivyokukwa katika bahari ya Shamu. Mungu akawasaidia Waisraeli kuwashinda Wakanani kila walipokwenda. Kuta za mji wa Yeriko zikaanguka bila ya kuguswa, ila kwa sauti ya tarumbeta na watu kuzunguka mji kwa gwaride mara 13. Jua lilisimama kwa siku nzima Yoshua alipoliamrisha mpaka Waisraeli waliposhinda maadui wao 10:1-15. Halijatokea jambo kama hili mpaka leo. Twaona hila ya Akani inagunduliwa. Wengi tunashangaa ila kwa Mungu yote yanawezekana tukimwamini na kufanya mapenzi Yake. Hata Batimayo alimsimamisha Yesu aliyekuwa amekaza uso wake kuelekea Yerusalemu, ambapo alitoa kafara kwa ajili yetu. Yeye hakutaka kupoteza muda njiani, ila Batimayo alimsimamisha YESU, Naye AKASIMAMA TULI, akaponywa upofu Waiingereza wanasema “HE STOOD STILL”, kama Jua! Hakika Jua la Haki lilisimama. Upi ni muujiza mkuu watu tumejiuliza wengi, wa kumsimamisha Yesu aliyesimisha Jua au wa kulisimamisha jua? Kabla Yoshua hajafa aligawanya nchi kwa makabila 12 na kuwasia waendeleo kumtumikia Mungu. Yoshua Jemedari afanikiwa kuondoa mataifa ambayo uovu wao ulikuwa umejaza kikombe cha ghadhabu za Mungu. Mataifa haya ya Waperizi, Wahiti, Wakaanani, Wayebusi, Wagirgashi, Waamori, Hawa walipewa miaka 430 ya kutubu na kuacha ukatili, kwa watu wao na wengine wa nje. Wakanani, Waperizi, Wahivi, Wayebusi, Wahiti na Waamori, walifanya machukizo mengi hata ya kula watu, ibada za ngono na ukatili, kuteketeza watoto wao kama kafara kwenye moto. Mungu aliwapa ilani na kuwapa muda ila wasitake kubadilika. Mungu ni Mwenye rehema na uvumilivu kuliko yoyote, Naye akisema kikombe chao kimejaa, tujue ni uovu wa kupindukia, hata masikio yako yakisikia utashindwa kuvumilia. Hata hivyo Mungu hakutaka Waisraeli wafanye kazi hiyo, Yeye alisema atatuma manyingu wawakimbize, ila kwa kukosa kwao imani wakafanya yale waliyofikiria, hata hivyo hawakupigana wenyewe ila Mungu aliwapigania na alitaka tu wawe chombo cha kutimiza hukumu Zake (Kutoka 23: 23, 28). Yoshua anawaambia watu wasiwe vigeugeu, na wachague kabisa kwamba ni nani watamtukumika 24:23. Mungu anawaambia walipoingia kuirithi nchi na kutahiriwa “Siku ya leo nimeiviringisha hiyo aibu ya Misri, iondoke juu yenu” yaani Gilgali. Yoshua anaambiwa zaidi ya mara tisa “uwe na moyo mkuu.” Kisa kama cha kuchukua Kiriathi na Othnieli, mpwa wa Kalebu katika sura ya 15:13-19 pia kimesimuliwa wakati wa Waamuzi. Kilele ni wakati Yoshua anakusanya watu wote na kuwaaga, na kusema muhtasari wa Israeli na mgawanyo wa makabila, nayo nchi ikapumzika kutokana na vita.

Muundo wa Kitabu

Kitabu hichi kina ‘panel writing’ yaani nusu ya kwanza ni sambamba na nusu ya ya pili

Mfanano wa sehemu mbili ni

Kuchukua nchi

Kugawa urithi

a)Mungu anamtuma Yoshua kuteka Nchi. a)Mungu anamwambia Yoshua Gawa na chukua

(1:1-11)

Nchi (13:1-7)

b)Yoshua anahutubia makabila 2 ½ (2:1-5:15). b)Yoshua anahutubia Makabila 2 ½ (13:8-32)

c)Gilgali, Pasaka, kutahiriwa ((2:1-5:15). c) Gilgal, urithi wa Kalebu (14:1-15)

d)Kampeni Kuu (6:1-8:29)

d) Urithi (15:1-17:18)

e)Shekemu, kuweka Madhabahu, Agano na Patakatifu, siku kuu

e)Shilo, Kuweka

Maadhimisho/sherehe (8:30-35)

kura (18:1-10)

f)Kampeni ya Kusini (9:1- 10:43)

f)Urithi Kusini (18:11-19:9)

g)Kampeni ya Kaskazini (11:1-15) 21:42)

g)Urithi Kaskazini (19:1-

h)Waisreli wachukua nchi, nchi yapumzika anatoa pumziko

h)Mungu awapa nchi, Mungu

(11:16-23)

(21:43-45)

i)Muhtasari wa kutwaa nchi, Sehemu ya ½ kisha na Israeli

i) Kuagana na makabila 2

makabila 2 ½ na mengine 12 (1:23-24)

Agano kufanywa upya/ sherehe

Shekemu(22:1-24)

Mafungu Mashuhuri: Kitabu hiki cha torati kisiondoke kinywani mwako, bali yatafakari Maneno yake mchana na usiku, upate kuangalia na kutenda sawasawa na Maneno yote yaliyoandikwa humo; maana ndipo utakapoifanikisha njia yako, kisha ndipo utakapositawi sana. Je! sio Mimi Niliyekuamuru? Uwe hodari na moyo wa ushujaa.; usiogope wala usifadhaike; kwa kuwa BWANA Mungu wako, Yu pamoja nawe kila uendako. Yoshua 1:8,9

Chagueni hivi leo, mtakayemtumikia, kwamba ni miungu ile ambayo baba zenu waliitumikia ng'ambo ya Mto, au kwamba ni miungu ya wale Waamori ambao mnakaa katika nchi yao, lakini mimi na nyumba yangu tutamtumikia BWANA. Yoshua 24:15

Haijaanguka ahadi hata moja-----

-

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: ‘Hoshea’ yaani wokovu, alibadilishwa jina lake na Musa na kuwa Yoshua yaani ‘Yahweh ni wokovu wangu’ ni mojawapo wa watu wa Biblia wachache aliyefanya vyema karibia vitu vyote. Alikuwa kiongozi shujaa mwenye mawazo bora. Mungu anamwinua kama alivyomwinua Musa, anawaambia makuhani wabebe madhabahu na kisha wakanyage maji na wavuke kama ilivyokuwa bahari ya Shamu. Alijitoa kwa Mungu kabisa na hakuna mahali dhambi ya uasi tunayosoma alifanya. Kosa alilofanya ni kutomwuliza Mungu katika mambo mawili, jambo la kwenda Ai kuiangamiza wakati wa shida ya Akani kuiba na kusema uongo na Wagibeoni waliopaswa kuangamizwa il wakamdanyanga wakiogopa maisha yao yatamalizwa. Hawa walikuja na nguo kuu kuu, na mkate wenye fangasi uliokauka (kuvu), wakasema wametoka mbali. Na Yoshua na waisraeli wasiulize kwa Mungu wakawachukua na kufanya nao maagano. Yoshua alipogundua aliheshimu kile alichofanya agano nao na hivyo Wagibeoni wakawa watumwa wao.

Jambo Muhimu: Yoshua anaonyesha tena na tena jinsi Mungu alivyobariki watu Wake. Aliwapa nchi ya ahadi kama zawadi, na Yoshua ndiye aliyesaidiwa na Mungu, kuwapa ushindi katika mapigano ya adui zao. Watu wengi wamejiuliza kwa nini watu hawa wa Kanani waliuawa? Jibu tunaloweza kuona tukisoma ni kwamba Wakanani, yaani Wayebusi, Waperizi, Waamori, Wahiti, Wafilisti na mataifa mengine yalipewa muda wa kutosha kujisahihisha kwa miaka 430- Mwanzo 15:16 na Kumbukumbu 7: 24-26. Rahabu anakiri kwa Wapelelezi na kujua kwamba nchi wamepewa Waisraeli. Watu hawa walikuwa wana ukatili wa kutisha, waaliohusisha na dini zao na ngono zilizo nje ya mpango wa Mungu. Walikuwa wameelezewa na mwishowe kikombe chao cha machukizo kikawa kinafurika. Kutowaangamiza na kuwaachia ingekuwa shida ya wao kuambukizwa ugonjwa huo na mwishowe kuangamiza wanadamu wengine. Mungu katiak huruma yake na haki, alijua hakuna walichobakiza kitakachosaidia binadamu, hivyo ni bora waangamizwe ila kuna wengine kama Rahabu waliokolewa. Ulikuwa sio mpango wa awali wa Mungu kwamba Waisraeli wawaangamize Wakaanani kwa mikono yao, bali Mungu aliahidi kumtuma ‘MALAIKA Wake’ Herufi kubwa ‘Malaika’ na manyigu wa vitisho

kuwatoa maadui Kutoka 23:23,28. Ikiwa wangemwamini kikamilifu. Bwana Alikuwa amewapigania mara nyingi, nao walisimama tu wakishuhudia wokovu wao, ila sasa walikosa imani na akawachukulia walipo na kuwaruhusu wapigane. Japo kitabu cha Yohanna kinaeleza kabisa, kuwa si wao walipigana ila Mungu Ndiye aliyewapa ushindi, alipigana kwa niaba yao. Hii yamaanisha Israeli kilikuwa chombo cha hukumu Yake kwa mataifa maovu. Leo tunaweza kusema mataifa kama haya ya ugaidi, ukatili na vitisho vingi, tunayafahamu na endapo yangechukuliwa hatua, Je, mioyo yetu ingekuwa na hisia gani.

Waisraeli nao Walipojisahau, waliangamia. Twaona Jambo hili likiwatokea makabila 10 ya Israeli, nayo mwishowe yalifuata njia hiyo ya machukizo na wakatekwa na Waashuru na kufutika. Makabila mawili ya Israel, Yuda na Benjamini, yaliendelea yakichechemea na mwishowe walichukuliwa mateka Babeli. Leo tukisema Wayahudi tunamaanisha kabila la Yuda tu lililobakia au linaweza kuwa limechangamana na Benjamini kidogo.

Swali Kwangu: Nimeambiwa nisiogope, niwe na moyo mkuu, wala nisifadhaike. Je! Nipo tayari mimi na nyumba yangu kumchagua BWANA na kumshukuru kwa kutimiza ahadi Zake zote na hata zingine ambazo hakuahidi amenifanyia na kuzidi?

Wahusika Wakuu: Yohanna, Akani, Rahabu, Kalebu na Othinieli.

Kristo katika yohanna: Kitabu hiki kina mengi yanayotukumbusha kuhusu Kristo. kama Kiongozi na kuwa mtumishi. yohanna aongoza watu kwenda nchi ya ahadi kama kristo, anavyotuongoza mbinguni. pia yohanna anaongoza jeshi la israeli kama alivyokutana na kristo, kapteni wa jeshi la Bwana. vazi jekundu la rahabu, ni alama ya damu ya kristo inayofanya upatanisho. kisha rahabu anakuwa katika uzao wa kristo.

SURA YA 7 WAAMUZI

Shophetim or Judges or rulers or deliverers, Saviours.

Mwandishi: Haijulikani. Pengine nabii Samweli Takribani 1380-1050. Kipindi chake ni miaka 400. Japo kuhariri kwake katika sehemu fulani yawezekana ilitokea wakati wa ufalme wa Daudi.

Sababu ya Kuandikwa: Ili kutuonyesha matukio yaliyojirudia watu walipoondoka mbali na Mungu wao, na baraka walizopata walipokaribia kwa BWANA na kufanya mapenzi ya Mungu, mwandishi anataka uwe na macho ya kiroho na kuchanganua mwenyewe. Waaumuzi walikuwa 12, wengine huwaongeza Samueli na Eli ila hawa walikuwa manabii japo hakina nao walikuwa waamuzi!

Kwa Ufupi: Wanaisraeli wanaenda kwenye mzunguko wa kuanguka dhambini, mateso na wokovu. Mwandishi kwa ustadi haonyeshi kuwahukumu ila anakuachia wewe nafasi ya kupima mahusiano potofu yaliyokuwako na uhalisia wa kibinadamu. Mungu Ndiye shujaa, kwani anawavumilia watu Wake. Twaona uaminifu wa Mungu, na rehema Zake kuu hapa. Waamuzi 2 ndiyo kilele.

Maelezo Zaidi: Baada ya Yoshua kufa, waliendelea kutumia Umim/thumim kwa maswali ya ndiyo/siyo 1:1, ila walipoteza ari ya kuyaondoa mataifa yasiyomwabudu Mungu kwenye nchi ya ahadi ya Kanani, yaani ya kipagani. Hawakuwa na serikali iliyokuwa inashirikiana kwa umoja. Wabenjamini hawakutoa Wayebusi 1:21. Hili likawa jambo la kawaida kwa wale walioacha mapagani waabudu sanamu kwenye nchi yao, hivyo walipata matokeo ya hatari. 2:2-3 Wakaanani wakawa kama miiba..... hata leo inatokea tukikaa karibu na marafiki ambao hawamwabudu Mungu tuna nafasi kubwa sana ya kuambukizwa na uovu huo, pole pole au kwa kasi. Kuna mzunguko wa kuabudu sanamu, Mungu anaruhusu watu wavamiwe na mataifa ya majirani na kuteswa vibaya kama kukatwa vidole vya miguu na mikono 1:7, kisha kumlilia Mungu awaokoe na mwishowe kutubu na kupata msaada kutoka kwa Mungu wa Mwamuzi. Au mkombozi ambaye analeta utulivu. Kipindi cha amani mwamuzi akawa kiongozi, na alipokufa wakarudi nyumbani na kuanza tena mlolongo ule. Mungu aliyewaokoa toka utumwa wa Misri walimtelekeza na na hivyo kupata

kuburuzwa na wengine wasiojali. Hata leo watu wengi wanafanya yale ambayo ni mema machoni pao, hawamwogopi Mungu. Othinieli ndiye mwamuzi wa kwanza, huyu alikuwa mkwe wa Kalebu mkenizi ambaye alipeleleza Kanani nchi ya ahadi na Yoshua na kuleta ripoti njema. Wengine walikuwa Ehud wa mashoto, Tola, Yairi, Yeftha, na wengine. Waamuzi walikuwa viongozi. Wengine walikuwa wema na wengine waovu. Watu wa Mungu walitumbukia kwenye dhambi tena na tena. Mungu aliwaachia maadui zao washinde na wawatese ili warudi kwenye Njia salama na kwenye mapenzi ya Mungu. Mungu akamtuma tena kiongozi kuwashinda maadui, na kuongoza Wanaisraeli kutenda haki. Mungu Yupu tayari kutusamehe dhambi zetu tukimwuliza. Watu wa muhimu kwenye kitabu hiki ni Gideoni, Debora, Samsoni,

Debora alikuwa mwanamke aliyeongoza jeshi na Barak, Gideoni aliwashinda Wamidian na jeshi la watu 300. Alikuwa mtu mwoga, ila alipata ushujaa na alimwomba Mungu ishara kwa kumwambia anataka kujua mapenzi. Yake kwa kutumia manyoya ya kondoo. Samson mtu mwenye nguvu kupita wote aliwashinda Wafilisti ila alikuwa dhaifu kwa kuwapenda wanawake wasiomcha Mungu, yaani maadui Wafilisti. Mmojawapo alikuwa Delila aliyeifanya atoe siri yake ya unadhiri na aishi miaka michache. Samson akaamua Israeli miaka 20 tu na tamaa za kupenda wanawake waovu zikamfanya afe na wafilisti kwenye hekalu lao. Delila hakumficha nia yake bali alikuwa amesahau wito wake. Huruma za Mungu ni nyingi, alimsamehe na mwishowe twamwona ameandikwa kwenye orodha ya mashujaa wa imani. Agano la Kale limeorodhesha neno imani mara mbili tu ila Agano Jipya, mara 247. Ila yaonekana wengi wa Agano la Kale imani yao imetajwa katika Waebrania 11 ikiwamo na Samsoni. Je, na wewe ungependa kuwa katika orodha ya watu wa imani kuu? Orodha hii inaendelea kuandikwa hata leo! Kitabu kinaishia na kisha cha kutisha kama za Sodom na Gomora, na Wanaisraeli na vita miongoni mwao wenyewe na ndugu zao wabenjami na zaidi ya wanaume laki moja kuuwawa kwa ajili ya mapotofu mazito ya tabia. Kila aliyesikia visa hivi masikio yalimwasha. Basi haya yameandikwa sio kwa ajili yao, bali kwetu sisi sote wa siku za mwisho wa wakati, ili kwa saburi na faraja tujifunze na tuweze kushinda. Waamuzi walikuwa watu 12 wakiwemo na Eli na Samueli, japo walikuwa makuhani walifanya kazi za kuamua pia. Shujaa wa kitabu hiki (Hero) ni Mungu Mwenyewe akionyesha uvumilivu mkubwa kwa watu Wake, na daima Yupu pale kwa ajili yao wakiwa wameamua kurudi 10:16.

Mafungu Mashuhuri: Basi hasira ya Bwana ikawaka juu ya Israeli, Naye akasema, Kwa kuwa taifa hili wamelihalifu Agano Langu nililowaamuru baba zao, wala hawakuisikiliza sauti Yangu;

2: 20,21 Mimi Nami, tokea sasa sitaifukuza taifa mojawapo la hayo aliyoyaacha Yoshua alipokufa; Waamuzi 2:20,21- Siku hizo hapakuwa na mfalme katika Israeli; kila mtu alifanya yaliyokuwa ni mema machoni pake mwenyewe. Waamuzi 21:25.

Muundo wa Kitabu

I. Utambulishaji wa kipindi cha waamuzi (1:1-3:6). Kazi ya waamuzi wakubwa na wadogo (3:7-16:31). Othinieli, Ohudi na Shamgari (3:7-31). Debora na Baraka (4:1-5:31). Gideoni na wana wake (6:1-9:57) Tola na Jairi (10:1-5). Yeftha (10:6-12:7) Ibzan, Eloni, na Abdoni (12:8-12:15). Yeftha (10:6-12:7). Samsoni (13:1-16:31). Uasi na kusalia kwa makabila mawili. Uhamiaji na kuabudu sanamu (17:1-18:31). Mmomonyoko wa maadili wa Benjamini na vita vya makabila kati ya Waisraeli (19:1-21:25)

Waisraeli walifanya yaliyo maovu mbele za macho ya BWANA nao wakamsahau Bwana, Mungu wao, nao wakawatumikia mabaali na maashtorethi 3:7

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Waamuzi wengine walikuwa na familia za ajabu ukilinganisha na mtazamo wa watu wengi leo. Mfano Yairi alikuwa na wana 30 (12:9), Ibzani alikuwa na wana 30 na mabinti 30 (12:9), Abdon alikuwa na wana 40 (12:14). Yefta alikuwa na binti mmoja ambaye kwa ujinga wake alitoa kiapo kwa Mungu ili apate ushindi wa vita 11:30-40. Waamuzi walikuwa watu halisi wanaofanana nasi, wengine walikuwa na makosa mazito (serious mistakes) kama sisi, Ila Mungu aliwatumia kwa kupitia imani yao Kwake.

Jambo Muhimu: Wanisraeli wa zamani walijitia kwenye matatizo walipofanya yale yaliyokuwa mema machoni pao wenyewe kuliko kufanya yale Mungu alitaka wafanye. 17:6, 21:25.

Swali Kwangu: Je! hata nami leo nafanya mambo yanayonipendeza machoni pang'u au yale yanayompendeza Mungu.

Wahusika Wakuu: Yoshua, Debora, Barak, Othinieli, Abimeleki, Gideoni, Yeftha, Samson, Delila, na Mika.

Kristo katika Waamuzi: hakuna rejelea za kristo katika kitabu hiki ila, kila mwamuzi anayeorodheshwa ana sifa fulani ya kristo. mwamuzi aweza kuwaokoa watu wanapokubali tu, kama kristo. mwamuzi ni kiongozi na mkombozi kiroho na kiserikali. anawasaidia watu kutoka kwenye unyanyasaji na kuwa huru.

SURA YA 8

RUTHU

hawana uhakika, ni jina la Kimoabu, likimaansa urafiki au ushirikiano.

Mwandishi: Pengine Nabii Samweli. Ruthu aliishi takribani 1100. Kitukuu chake ni Mfalme Daudi aliyetawala 1010-970BC. Jina lake linamaanisha rafiki au mwenzi. Mwandishi kwa ustadi anaeleza yaliyotokea, bila kutoa mawazo yake au kuwahukumu wahusika. Msomaji ndiye anategemewa kuchanganua mwenyewe.

Sababu ya Kuandikwa: japo kitabu hiki kiliandikwa kwa hisia na kutia moyo na kiliwekwa pamoja na vitabu vya mashairi. Kisa kinaonyesha mapambano ambayo wote kama wanadamu tunayapitia. Kumpenda mama mkwe na kujitoa kwake na changamoto alizozipata Bethlehemu na kuwa mwongofu kwa Mungu Mmoja na wa Kweli, Yehova.

Kwa Ufupi: Mkamwana mwaminifu anaonyesha upendo, uaminifu na utunzaji wa Mungu. Twaona Mungu na hata watu Wake kama Boazi na Naomi wanapokea kwa moyo mkunjufu wale walioamua kujiunga na imani.

Maelezo Zaidi: Ruthu ni mojawapo wa vitabu viwili vyenye jina la Kike. Ruthu ina maana rafiki au mwenzi. Kisa hiki ni mojawapo wa visa vya mapenzi vya kutia moyo. Wakati wa kipindi cha waamuzi Naomi na mumewe na watoto wake wa kiume wanaenda kuishi Moabu, ili kuepuka njaa Israeli. Ruthu na Orupa mabinti wa mataifa ya nje ya Israeli, wanaolewa kwenye familia ya Naomi ya Kiyahudi na vijana wake Malon na Kilioni. Mume wa Ruthu, shemeji na Baba mkwe wanapokufa mapema kwa namna ya ajabu. Ruthu anaonyesha uaminifu kwa mama mkwe wake kwa kurudi naye Israeli. Anakaa na Naomi mama mkwe wake na kwenda kuokoteza masalio ya chakula mashambani mwa watu ili kuwawezesha kuepuka njaa, na hivyo waishi. Ruthu akiokoteza masalio kwenye shamba la Boazi, anawaambia wafanyakazi wamlinde na wasimzuie kuokoteza kwenye shamba lake kwa vile ameonyesha roho ya upendo na ushujaa kwa mama mkwe wake. Naomi anatambua Boazi kama jamaa ya mume wake na anamtia moyo Ruthu kumwambia Boaz ni jamaa na ndiye anapaswa kumsaidia kwa kumrithi mjane wa ndugu yake ili amwinulie uzao. Boazi anamwoa Ruthu na wanaanza familia inayojulikana mpaka wakati wetu. Boazi na Ruthu wanampata mtoto anayeitwa Obedi, Obedi anamzaa Yese, na Yese anamzaa mfalme Daudi, anayemzaa Mfalme Sulemani ambaye ni Familia na mbari ya Mkombozi wetu na MASIHI, YESU KRISTO. Uaminifu wa Ruthu na urafiki

kwa mama mkwe wake, ni mfano wa mahusiano mazuri kati ya watu, maana naye Naomi anamjali mkamwana wake, na anakuwa rafiki wa karibu sana. Boazi anaonyesha upendo na wema kwao wote wawili. Uaminifu wa Mungu na utoaji unaonekana wazi katika maisha yao..

Muundo wa Kitabu

I. Kutoka Moabu kwenda Bethlehemu (1:1-22): Familia ya Elimeleki Moabu (1:1-5) (b)Naomi apanga kurudi Yuda (1:6-18). Ruthu na Naomi wawasili Bethlehemu (1:19-22). Kukutana shambani (2:1-23). Mpango wa Ruthu (2:1-7). Ruthu akutana na Boazi (2:8-16). Ruthu anampa Naomi ripoti (3:14-18). Kwenye lango la mji (4:1-22). Mpango wa Boazi (4:1-12). Kuzaliwa kwa Obedi (4:13-17). Kutoka Perezi mpaka Mfalme Daudi (4:18-22).

Mafungu Mashuhuri: Usinisihi nikuache, Nirejee nisifuatane nawe; Maana wewe uendako nitakwenda, Na wewe ukaapoo nitakaa, Watu wako watakuwa watu wangu, na Mungu wako atakuwa Mungu wangu; pale utakapokufa nitakufa, nami, na Papo hapo nitazikwa; BWANA anitetende vivyo hivyo kuzidi, ila kufa tu kutatutenga wewe nami. Ruthu 1:16

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Ruthu kutoka familia ya wapagani wasiomjua Mungu wa Moabu, anaolewa na Myahudi na kuwa mama wa bibi yake Mfalme Daudi, ambaye ni ukoo wa YESU KRISTO MWOKOZI wetu. Kwa utamaduni wa leo twaweza kushangaa jinsi watu wanavyoposwa katika siku zile. Ila katika yote, kilikuwa kitu cha uaminifu na usafi kilipofanyika, kwa maneno mengine, hakukuwa na uchafu katika posa hii.

Cha kutafakari: Twaweza kumtegemea na kumtumaini Mungu kutupa riziki au mahitaji yetu pale tunapopungukiwa. Yeye hujishughulisha na maisha yetu kwa njia bora kupita zote tunazofikiria

Swali Kwangu: Je! nami namtegemea Mungu na kutojali kitachatokea hata kama nitaacha au kuachwa na watu wangu, bora niwe au nife na watu wa Mungu na Mungu wangu?

Wahusika wakuu, Naombi, Ruthu, Boazi, Mahloni na Kilioni.

Kristo katika ruth: hakuna rejelea bainishi za kristo katika kitabu hiki ila, neno la yule anayemwinulia mzao au mkombozi kama boazi/goel, huyu anakuwa kama kristo. mtu wa kumwinulia uzao lazima awe ndugu wa damu - kumb 25:5, 7-10 na yohana 1:14, warumi 1:3 na wafilipi 2:5-8, na ebr 2:14,15. anapaswa aweze kulipa gharama za kumkomboa- ruth 2 na petro 1:18,19. anapaswa kunuia

kumkomboa ruth 3:11 - yohana 10:15 na mathayo 20:28. yeye mwenyewe anapaswa awe huru ruth 4:1-6. kisha ruth na boazi wamo katika mbari ya yesu

SURA YA 9

1 SAMWELI

Nilimwuliza Mungu, kitabu hiki kilikuwa sehemu ya Wafalme.

Mwandishi: Yawezekana ni Samweli, ila sura zile za kifo chake, mtu mwingine aliandika. Mwaka 1100-1011 Muda wake ni miaka 90 hivi.

Sababu ya Kuandikwa: kuonyesha huduma ya Samweli kama Mwamuzi, na kuonyesha mabadiliko ya kutoka waamuzi mpaka wafalme. Japo wanaisraeli pamoja na viongozi wao wanashindwa kumtumikia na kumpenda Mungu kwa dhati bado Mungu anawapenda na kujaribu kuwasaidia watu wake wateule ili wawe all that He wants them to be.

Kwa Ufupi: Kuzaliwa kwa Samweli, kuwekwa mafuta Sauli, Daudi amshinda Goliati, na Sauli aanza kumtafuta Daudi, na kifo cha Samweli na Sauli na wanawe. Sauli na Daudi ndiyo wahusika wakuu wa kitabu hiki. Makabila kumi na mbili ya Israeli yaungana na kutaka mfalme, hawana raha ya kutokuwa na mfalme, wanapewa mfalme. Wanapenda kufanana na mataifa mengine. Mungu anapenda watu Wake waungane.

Maelezo Zaidi: Hana mwanamke ambaye hakujaliwa kupata mtoto, amwomba Mungu mtoto na Mungu anamwahidi kumpa mtoto. Hana anatoa nadhiri ya kumtoa mtoto wake kwa BWANA atumike. Samweli anazaliwa na baada ya kuachishwa ziwa, anapelekwa kwa Kuhani mzee Eli, atumike. Eli na watoto wake Hofni na Fineasi wanatenda uovu kwenye hekalu ikiwemo na kuchukua nyama za kafara kwa nguvu na wanawake wanaohudumu. Mungu anamtokea Mtoto Samweli na kumweleza uovu wa familia ya Eli. Wote watatu wanakufa kwa siku moja na Sanduku la Agano linachukuliwa kwa miaka ishirini. Samweli anakuwa Kuhani, Mwamuzi na kiongozi wa Israeli. Samweli anasaidia kuondoa Wafilisti, ila anapozidi kuwa mtu mzima, watoto wake Yoeli na Abiya wanakosa uaminifu na kuingia dhambini na Israeli, wanamwambia kwamba hawataki watoto wake wawe viongozi wao bali wanataka mfalme kama mataifa mengine. Samweli anasikitika na kumwambia Mungu. Bwana anamwambia asiwe na huzuni kwani watu wamemkataa Yeyé na sio Samweli. Samweli anapewa ujumbe wa kuwaambia watu, kwamba mfalme atatoza kodi watu na kuchukua watoto wao kwa nguvu, ili kumfanyia kazi ila hawasikii. Sauli kijana mrefu na mzuri wa

umbo na sura anatiwa mafuta kuwa mfalme wa kwanza wa makabila 12 ya Israeli. Sauli anaanza vizuri ila anaingia katika uchaguzi mbaya kama ule wa kutoa kafara badala ya kuhani, au kujifanyia anavyotaka kwa kuchukua nyara za vita badala ya kutii maagizo ya Mungu. Sauli anaambiwa “Utii ni bora kuliko dhabihu, na uasi ni kama uchawi na kiburi ni sawa na kuabudu sanamu. Sauli anakataliwa. Sauli alianza na changamoto za Wafilisti mpaka Daudi alipoingia kwenye picha. Samweli ampaka mafuta Daudi na kushangaa kwamba kaka zake wakubwa, ambao ndio wana sura nzuri hawakupakwa mafuta kwani “Bwana hauoni uzuri wa mtu, Bwana anatazama moyo”. Sauli anaambiwa mtu mwingine ametafutwa badala yake atakayemtii Mungu “Mtu aupendezaye Moyo wa Bwana, man after Gods own heart”. Daudi kijana mdogo wa miaka 17 hivi, anamwua Goliathi kiongozi wa Wafilisti na kuwa shujaa wa Israeli na kujiunga na jeshi la Israeli. Mfalme Sauli aliyejaa wivu anamwinda amwue Daudi kwa miaka 13 na kukasirika wanawake wanapoimba ‘Sauli ameua elfu na Daudi kumi elfu’. Daudi angeweza kumwua Sauli ila anasema ni Masihi wa Mungu” 26:23. Daudi ashika urafiki wa pete na kidole na Yonathani kijana mkubwa Sauli, na wanapendana sana. Yonathani aokoa maisha ya Daudi na kuhatarisha maisha yake. Daudi anamkimbia Sauli na kufanya makuhani 85 na familia zao kuuawa alipoenda kuomba mkate wa wonyesho na kutosema kweli yote. Daudi amwoa Abigail mke wa ‘Nabali mpumbavu’. Samweli afa, na Sauli hapati maono yoyote na hivyo anaenda kutafuta habari kwa wachawi. Jambo hili ni uasi, twapasa kumwendea Mungu na si shetani kutafuta ushauri. Sauli afa vitani na Wafilisti keshoye, na wana wake wa kiume kama Yonathani ambaye ni rafiki wa Daudi wafa. Daudi aanza kutawala Hebroni miaka saba kwa kabila la Yuda na Yerusalemu, akiwa na miaka 33 na mwishowe kwa makabila yote 12 ya Israeli. Kitabu chasema habari za Daudi zimeandikwa katika kitabu cha Samweli Mwonaji, Kitabu cha Nathani nabii na Gadi mwonaji. Mungu anataka watu Wake wantii. Samweli anaonyesha viongozi wanaofanya maovu na mema. Mahali pa kuabudia palikuwa shilo. Mungu anaonyesha rehema Zake japo Israeli inarudia kwenye uasi

Muhtasari

Huduma ya Samweli (1-7): Kuzaliwa kwa Samweli na kuitwa kuwa nabii (1-3). Wafilisti wawashinda Waisraeli na wateka Sanduku la Agano (4-7).

Kutalawa kwa Samweli: Watu wamwuliza Samweli kuwa mfalme (8). Samweli amtawaza Sauli kuwa mfalme (9). Sauli atambulishwa kama mfalme(10). Ufalme wa Sauli wathibithishwa (11) Sauli atawazwa kuwa mfalme (12). Kutotii kwa Sauli na mapungufu (13-15). Kuinuka kwa Daudi (16-31). Daudi

achaguliwa kuwa mfalme (b) Kumshinda Goliati na Wafilisti (17) Daudi akihudumu kwa Sauli(18). Sauli amtesa Daudi (19). Uaminifu wa Yonathani kwa Daudi (20). Daudi amkimbia Sauli (21). Sauli awaua Manabii wa Mungu (22). Daudi aokoa mji wa Keila (23). Daudi ayanusuru maisha ya Sauli (24). Mpumbavu Nabali na mwenye hekima Abigaili (25) Daudi ayanusuru maisha ya Sauli tena?(26,27). Sauli aenda kumwona mchawi wa Endori kwa mashauri (28). Wafilisti wamkataa Daudi. (29) Daudi apigana na Waamaleki (30). Mwisho wa kutisha, wa Yonathani na Sauli (31)

Mafungu Mashuhuri: Mungu akamwambia Samweli tazama utii ni bora kulikodhabihu...

Bwana akamwambia Samweli.... Hawakukukataa wewe; bali wamenikataa Mimi, ili nisiwe mfalme juu yao 8:7. Bwana hauoni uzuri wa mtu Bwana hauoni urefu wa mtu, Bwana anatazama moyo Wewe wanijia mimi kwa...Lakini sasa ufalme wako hautadumu; Bwana amejitafutia mtu aupendezaye moyo Wake, Naye Bwana amemwamuru yeye kuwa mkuu juu ya watu wake, kwa sababu wewe hukulishika Neno lile Bwana alilokuamuru- 1 Samweli 13:14. Siku hii ya leo Bwana atakuuwa mkononi mwangu, nami nitakupiga, na kukuondolea kichwa chako, nami leo nitawapa ndege wa angani na wanyama wa nchi mizoga ya majeshi ya Wafilisti, ili kwamba dunia nzima wajue ya kuwa Yuko Mungu katika Israeli. 1 Sam17:46.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Mfalme mtarajiwa Sauli alikuwa mfugaji wa punda aliyependa kujificha, hata siku ya kusimikwa 10:21-22. Mfalme Sauli anavunja amri yake mwenyewe kwa kwenda kuona mchawi ili kuita pepo la Samweli-kuabudu mizimu. Sura ya 28

Jambo Muhimu: Maamuzi yasiyokuwa ya kiroho na ya ubinafsi kama ya kutaka kupewa mfalme ili wafanane na wengine au Sauli kutaka kutoa kafara au kumwabudu Mungu jinsi anavyotaka na siyo Mungu alivyoagiza, kama kujitia kwenye kazi ya ukuhani uliokuwa ni kazi ya wakfu ya Walawi tu, ni hatari ya kupata shida nyingi na hata kifo. Kilele cha kitabu ni Samweli 15, hapa Mungu anajuta kumweka Sauli kuwa mfalme, na kumwambia Samweli amwambie ufalme Wake utaisha. Sauli hakusikia, na kisha akaondolewa.

Swali Kwangu: Je, ninapenda kumwabudu Mungu jinsi navyotaka na hata kuyaweka mapendekezo yangu mbele, hata kama ni kinyume cha Mungu anavyotaka, alimradi nifanane na wengine tu hata kama nitaumia na kupoteza Ukristo wangu au maisha yangu?

Wahusika Wakuu: Samweli, Eli, Daudi, Yonathani, Goliati, na Michali

Kristo katika 1 samueli: Daudi anaelezewa kama mtu aupendezae moyo wa mungu 13:14. huyu yupo katika mbari ya yesu. daudi na yesu walizaliwa bethlehemu. zaburi ina mafungu mengi ambayo yanamhusisha kristo na daudi pia. kristo anaitwa mwana wa daudi, shina la daudi. kristo atakaa katika kiti cha enzi cha daudi, luka 1:32 atakaporudi duniani na kutawala milele. samueli pia ni mfano wa yesu kwa vile alikuwa nabii, kuhani, na kiongozi au mwamuzi. samweli aliwaleta watu katika kipindi cha amani, kama vile kristo atakavyowaleta watu katika kipindi cha amani.

SURA YA 10

2 SAMWELI

Mwandishi: haijulikani wengine husema Abiathari kuhani, au Nabii Nathan au Gad. Takribani 1010-970 (Daudi akitawala). Muda- pengine miaka arobain hivi toka Sauli kufa mpaka Uzeeni mwa Daudi.

Sababu ya Kuandikwa: Samweli wa pili inaendelea pale 1 Samweli imeishia. Inaeleza kisa cha Shujaa mkubwa wa BWANA, aliyekuwa tofauti na wengine wa wakati wake. Israeli inabarikiwa sana kwa ajili yake. Mungu anasema kuwa Daudi aliupendeza moyo Wake. Karibia maisha yake yote aliishi kwa huo wito, ila makosa au dhambi zake zinarekodiwa ili tuone matokeo ya dhambi katika maisha yake na kujifunza. Biblia haifichi jambo, wala haina upendeleo katika kuandika Biografia ya mtu. Haina habari feki. Hatuna muda wa kufanya makosa mengi, tunaishi miaka michache, hebu tujifunze kwa makosa ya wengine. Mungu anasamehe na kurejesha tukitubu

Kwa Ufupi: Daudi awa mfalme maarufu wa Israeli ila mwenye mapungufu makubwa, alianza kutawala Yuda, kisha Israeli yote. Kitabu hiki kina visa vingi na nyimbo chache. Daudi anaunganisha taifa.

Maelezo Zaidi: Mfalme Sauli alipokufa, na Yonathani na wanawe wengine wa kiume, Daudi anaelezea upendo wake kwa Yonathani. Daudi afanywa kuwa mfalme na kabila la kusini, la Yuda. Wafalme wa Israeli walipaswa kutii maagizo ya Mungu. Baada ya miaka saba mtoto wa Sauli Ishbosheth alipokufa, Daudi awa mfalme wa Makabila yote 12 ya Israeli. Daudi akatwaa Yerusalemu toka kwa Wayebusi na kuweka mji wake mkuu kuwa Yerusalemu. Mungu amuahidi Daudi kwamba ufalme wake umesimikwa milele kupitia kwa Masihi. Daudi anarudisha Sanduku la Agano Yerusalemu, na Uzza anakufa kwa kutofuata masharti. Mwishowe Daudi anapanganyika tena na kuleta Sanduku Yerusalemu kwa furaha, jambo hilo lamwuudhi mkewe Mikaili, binti wa Sauli na kumfanya asiweze kupata mtoto. Daudi anampa heshima Mefiboshethi mtoto wa Yonathani rafiki yake, aliyempenda kama yeyé mwenyewe. Daudi awashinda maadui wake wote waliotishia nchi, na Israeli yawa taifa kuu. Mungu hutumia watu wanaompenda na wanaotaka kumpendeza. Ushindi wa majeshi wafanya Israeli iwe imara. Daudi ajivunia himaya yake na wakati wa majira ya kuchipua majani, anakaa nyumbani bila kwenda vitani na Twaona Daudi afanya dhambi kubwa ya uzinzi na mke wa jirani yake Uria. Dhambi hii kama dhambi zingine inamwingiza kwenye mlolongo wa dhambi ya uongo, na kuua. Shida yake ilikuwa kutazama, badala ya kukimbia kama Yusufu. Daudi anamchukua

Bathsheba mke wa Uria, Nathan nabii anakuja kwake an kumpa fumbo la mtu mwenye kondoo wengi, akimwibia mtu mwenye kondoo mmoja. Daudi anapata hasira kwamba mtu huyu apate adhabu kali, Nathan anamwambia Daudi “wewe ndiye mtu yule” 12:7. Kwa kuadhibiwa na Bwana, Daudi aangama toba ya kweli (Zaburi 51 na 32) bila ya kutoa udhuru, Nabii Nathan alipokuja kwake kumjulisha. Daudi anamwomba Mungu amsaidie asirudie uovu tena. Mungu anamsamehe na kumfanya mfalme mkuu. Ila makovu ya dhambi hii yanamwathiri, mtoto anayezaliwa na Bathsheba, naye anakufa, na familia ya mfalme huyu inanza kusambaratika. Kijana wake Amnoni anambaka dadaye Tamari, na mwishowe anauawa na kaka yake Absalomu. Absalomu anapanga kufanya uasi na anampindua babaye kwenye ufalme, kwa kugeuza mioyo ya watu kwake. Daudi anakimbia na kujificha, ili kulinda maisha yake. Absalomu afa kwenye vita, na babaye Mfalme Daudi amlilia na kuwakasirisha askari wake. Daudi anarudi kwenye ufalme na mke wake aliyempora Uria anamzalizia mwana aitwaye Sulemani. Huyu alikuwa kijana wake wa 13, ila ndiye alichaguliwa kutawala. Daudi anafanya dhambi ya kuhesabu watu, akijivunia uwezo wake wa Jeshi. Anapewa kuchagua adhabu tatu, na anasema ni bora Mungu amchagulie, maana Kwake Bwana kuna huruma. Watu wengi zaidi ya 70,000 wafa kwa ajili ya tauni. Daudi atoa kafara kwa Arauna, na anapopewa kafara ya bure anasema “sitaki kafara zisizonigharimu, hivyo mimi mwenyewe nitamtolea BWANA sadaka zangu. Je wewe leo unapenda kutoa sadaka watu wanazokupa au wamwomba Mungu upate zako ili umtolee Yeye moja kwa moja. Mashujaa 30, watu hodari wa vita wanaorodheshwa majina yao. Akiwemo Uria Mhiti, na Asaheli. Mungu anaonekana anahusika na historia, Naye anaweka Agano na Daudi, akimwambia Daudi asijenge hekalu kwa vile amekuwa mtu wa vita. Japo Daudi, mtu aliyekuwa anampenda Mungu habari zake zinasemwa kuwa nzuri na mbaya. Bila hata ya kuficha, kwani Mungu anatumia haki na ana rehema. Muundo

i)Ufalme wa Daudi unasimikwa: Kumlilia Sauli na Yonathani(1) Daudi awe mfalme wa Yuda (2-4). Daudi awa mfalme wa Israeli (5). Sanduku la Agano laletwa Israeli. Ahadi kuwa mfalme milele (7). Ushindi kutoka kwa maadui wa Israeli (8). Kutimiza ahadi alizotoa Yonathani (6). Waamoni na Waashuri washindwa (10). Dhambi ya Daudi, na ungamo na adhabu (11-20). Dhambi ya Daudi ya uzinzi na uuaji (11-12). Kufiwa na wana wawili (13-20). Ufalme wa Daudi wahifadhiwa (21-24). Wagibeoni wapata malipizo ya kutendewa ubaya (21). Wimbo wa Daudi wa kumsifu Mungu (22). Mashujaa aliokuwa nao Daudi (23). Kiburi cha Daudi cha kuhesabu jeshi na toba (24).

Nukuu mashuhuri: Mimi ni nani, Bwana Mungu; hata umeleta habari ya nyumba yangu mimi, mtumwa Wako, kwa mika mingi inayokuja baadaye...7:18b

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Mpwa wa Daudi amwua Jitu la kifillisti, aliyekuwa na vidole sita vya mikoni na sita kwenye kila mguu 21:20. Askari Adino wa Daudi aua watu 8000 kwa mkono mmoja 23:8. Daudi ajisahau alivyofikia ufalme na kuanza kufanya maovu.

Jambo Muhimu: Mfalme Daudi atuonyesha umuhimu wa uchaguzi tunaoufanya. Ni nani angeamini kwamba jemadari mkubwa wa Mungu kama huyu angeweza kuanguka kwenye dhambi za kutisha vile?

Swali Kwangu: Nichukue tahadhari gani ili nisifikiri nimesimama na kisha nikaanguka kwa kishindo kikubwa?

Wahusika wakuu ni Daudi, Yoabu, Bath-sheba, Uria mhitu na Absalomu

Kristo katika 2 samueli: maisha ya Daudi yanamwakilisha kristo. alikuwa mchungaji na pia mfalme, na mtu aupendezaye moyo wa mungu. yesu aitwa uzao wa daudi, ahadi za mungu kwa daudi zilitimizwa katika kristo. Yesu alikuwa mfalme, kuhani na nabii. Yesu ni kuhani katika mfano wa melkizedeki, naye atakaa katika kiti cha daudi -Warumi 1:3, Isaya 9:7 na Luka 1:32, 33. mungu anaahidi ufalme wa daudi utaishi milele, yesu anaitwa uzao wa daudi, hivyo kutimizwa kwa unabii huu, ni kupitia yesu tu-2 samweli 7:4-17.

SURA YA 11

1 WAFALME

Mwandishi: Haijulikani ila wengi hufikiri Yeremia/Baruku, takribani 970-850B. C. muda ni kama miaka 120 na kinaishia kwa Yehoshapati mfalme wa kusini na Ahabu mfalme wakaskazini walipokufa. Neno kuu ni mgawanyiko wa nchi.

Sababu ya Kuandikwa: Sulemani aomba hekima na Hekalu lajengwa, uasi wa Sulemani wararua ufalme sehemu mbili. Uovu wa Ahabu waleta ukame, utume wa Eliya na Elisha na manabii wa Baali Mlima Karmeli. Ukame waisha na Elisha apewa kazi. Visa vya huzuni vya Wafalme wa kwanza viliandikwa kutufundisha kinachotokea wakati watu wa Mungu wanageuka na kumwacha. Mungu ambaye ni mvumilivu japo anaumia, ila rehema Zake ni za milele. Ujumbe wa huu 1 Wafalme uko wazi kwamba tukipuuzia maonyo Yake na kuvunja sheria Zake mwishowe ni sisi ndio tunapata matokeo ya maumivu na mateso

Kwa Ufupi: Daudi alipokufa Sulemani alitawala na akaingia katika maovu mazito. Ufalme wa Israeli wagawanyika sehemu mbili, kaskazini na kusini na makabila hayo mawili yawa na uadui. Vitabu vya Wafalme ni historia ya watawala mpaka kuchukuliwa mateka uhamishoni Babeli. Mungu pia ni Mungu wa Historia. Hatuna haja ya kuogopa ya mbeleni, isipokuta tutasahau matendo na uongozi wa Mungu, katika maisha yetu, na historia ya Mafundisho Yake. 1 Wafalme 12 ndiyo kilele, wakati Sulemani afa na mwanawe anatawala, na vita vya wao kwa wao wenyewe.

Maelezo Zaidi: Afya ya mfalme Daudi ilipokuwa mbaya, alimchagua Sulemani mtoto wa mke wake Bathsheba kurithi ufalme, japo Adoniya alikuwa mkubwa na alitaka kujifanya mfalme. Huyu Sulemani alitawala miaka arobaini, toka 970 -930 KK. Alikufa akiwa na miaka 58 au 60 1 Mambo ya Nyakati 22 na 29 -tani 4000 za dhahabu, ikiwemo na dhahabu ya Ofiri, zaidi ya tani 240 za fedha, shaba, chuma, misumari, milango, vifaa vya mawe, makufuli, mbao, mawe ya thmani nk. Alikuwa Na hekima, mfanya biashara, na kiongozi. Daudi akiwa ameacha

hekima ya kuhukumu watu Wake Bwana. Mungu anampa hekima, nguvu na utajiri, kwa sababu amechagua fungu jema. Anaanza kama mfalme mnyenyekevu na mwema wakati anamjengea Mungu hekalu lililochukua miaka

saba, ila nyumba yake ilichukua miaka 14---. Watu mbali mbali waja kujionea kwa macho yao baraka, hekima na Mungu wa Sulemani, ikiwemo na Malkia wa Sheba Ethiopia (Kushi). Yesu anasema watu walienda kutoka duniani kote kumwona Sulemani, wakastajabu, na Yeye alikuwa hapa duniani ila walikosa kabisa kumheshimu. Mungu anamwambia baraka za kutii na shida za kutotii zitakazotokea, ila akianza kujenga nyumba yake anaingilia kuabudu miungu mingine kwa uzinzi na kufuata wake zake Wapagani. Hakika mtu asitoe sababu ya mke au mume wake kumfanya aasi hata kutoa kafara watoto motoni kwa mungu wa Waamoni aitwaye moleki. Yapasa tuangalie wale tunaoa au kuolewa nao, kama hawamtukuzi Mungu, nafasi yetu ya kuasi ni kubwa mno hata tuwe na hekima nyingi kama Sulemani. Maanguko ya mtu kwa mke au mume asiyempenda Mungu yameonekana kwa asilimia kubwa sana. Kama huamini basi lazima utakuwa na nguvu zaidi ya Samsoni, na kumpenda Mungu zaidi ya Daudi na pengine hata hekima kuzidi ya Sulemani ya kujua lugha za wanyama na ndege wote. Kabla hajafa alirudi kwa Mungu wake. Sulemani afa, ila alikuwa ameacha adhabu yake ya taifa kugawanyika iende kwa mwanaye Rehoboamu, ambaye naye hakuwa na hekima ya kusikiliza ushauri wa wazee, na kupenda kugombanisha watu kipumbavu, akileta chuki miongoni mwa watu waliokuwa wamechoka kulipa kodi kubwa za Sulemani, aliyekuwa ana familia kubwa na hata pengine watu elfu tano waliokula mezani pake kila siku. Sulemani alitimiza unabii wa Samueli kwamba mfalme atachukua mabinti na wana wenu na kuwafanya watumwa, na mtalipa kodi ili kuitegemeza familia yake. Ufalme ulipogawanyika wakati wa Rehoboam, Rehoboam alichukua kusini (Yuda) na kiongozi mwingine wa utawala wa Sulemani aitwaye Yehu akachukua upande wa Kaskazini au Israeli. Yeroboamu anaanza kwa kuendekeza kuabudu miungu mingine na Mungu alituma Manabii kama Eliya na Elisha kusaia watu Wake wamrudie kwa kipindi hichi. Mungu anafanya miujiza mingi kupitia manabii hawa ikiwemo na kulishwa na kunguru, na kumfufua kijana. Wafalme wa kwanza inamtambulisha Eliya anakabiliana na mfalme Ahabu na Malkia Yezebeli wanaomwabudu Baali, muungu wa uongo. Eliya anawashinda manabii 450 wa Bali na 400 wa Ashtorethi Mlima Karmeli kwa kuita moto toka mbinguni. Wafalme 19 walitawala Israeli, kaskazini na 20 wa Yuda iliyokuwa kusini (wa 20 katika Yuda alikuwa Athalia binti wa Yezebeli, mwanamke aliyemwabudu Baali na kuua watu wa Mungu. Huyu anawakilisha Kanisa lenye uasi, huyu alitawala miaka sita-6).

Muundo wa Kitabu

1)Ufalme ukiwa na makabila yote 12 chini ya Sulemani: Mwanzo wa ufalme wa Sulemani (b)Utukufu wa ufalme wa Sulemani. Hekima ya Sulemani (3:1-10:29). Mradi wa ujenzi wa Sulemani (5:1-9:28)

Malkia wa Sheba. Mwisho mbaya wa Sulemani (11:1-43). Ufalme kugawanyika (12:1-22:53). Ugomvi kati ya Israeli na Yuda (12:1-16:34). Rehoboamu na Yeroboamu wanatawala, nabii afa kwa kutotii sauti ya Mungu (12:1-14:31). Abiya na Asa (15:1-24). Nadabu an Baasha (15:25-16:7) (d)Ela na Zimri (16:8-20). Omri na Ahab (16:21-34). Amani na urafiki kati ya Israeli na Yuda. Huduma ya Eliya (17:1-19:21). Ahabu amwachilia Ben Hadadi (20:1-43). Shamba la Nabothi (21:1-29). Kifo cha Ahabu. Yehoshafati na Ahazia (22:41-53)

Mafungu Mashuhuri: Mimi naenda njia ya ulimwengu wote, basi uwe hodari ujionyeshe kuwa mwanaumume. Uyashike mausia ya Bwana Mungu wako, uende katika njia Zake, usishike sheria Zake, na amri Zake na hukumu Zake na shuhuda Zake, sawasawa na ilivyoandikwa katika Torati ya Musa, upate kufanikiwa katika kila ufanyalo na kila utazamalo 2:1-2.

Kwa hiyo nipe mimi mtumwa wako moyo wa adili, niwahukumu watu wako, na kupambanua mema na mabaya, maana ni nani awezaye kuwahukumu watu wako walio wengi? 3:9

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Watalaamu wa Biblia husema Wafalme wa kwanza na Wa pili ilikuwa kitabu kimoja na iligawanywa ili iweze kutosha kwenye gombo moja.

Jambo Muhimu: Sulemani ni onyo kwetu la kutosha kwamba hata mtu aliye karibu sana na Mungu ambaye amebarikiwa mno, aweza kufanya makosa makubwa na kuwa mbali na Mungu

Swali Kwangu: Masimulizi haya ya kutisha yawezaje kuwa msaada kwangu ili nami nisianguke na kuwa mbali na Mungu na kutendea watu hiana kama Mfalme Daudi na mtoto wake Sulemani?

Wahusika Wakuu: Daudi, Sulemani, Malkia wa Sheba, Rehoboamu, Yeroboamu, Eliya, Ahabu, Yezebeli, na Yehoshafati.

Kristo katika 1 wafalme: mbali na kwamba suleman yumo katika mbari ya daudi, suleman ni mfano au kivuli cha kristo ambaye mungu amemfanya hekima kwetu, na fahari, umashuhuri na heshima ya suleman, yaonyesha kwa udogo mionjo ya ufalme wa kristo wa amani na ibada, na kutawala kwa Bwana mioyo ya watu. yesu amemrejelea suleman na utukufu wake katika hubiri la mlimani la mathayo 6 “Na mavazi, ya nini kuyasumbukia? Fikirini maua ya mashamba, jinsi yameavyo; hayafanyi kazi, wala hayasokoti²⁹ Nami nawaambia, ya kwamba hata Sulemani katika fahari yake yote hakuvikwa vizuri kama mojawapo la hayo.”

SURA YA 12

2 WAFALME

Mwandishi: Haijulikana ila watu husema Nabii Yereimia/Baruku takribani 800-586KK. Wakati wa utawala wa Ahazia mpaka wakati wa kuchukuliwa mateka. Kumbukumbu zake zilikusanywa toka kwenye koti, hekalu na shule za manabii. Neno kuu hapa ni kuwa mateka.

Kwa Ufupi: Elisha awa mwanafunzi wa Eliya, na mwanafunzi anaomba nguvu maradufu ya mwalimu wake, Eliya atwaliwa kimiujiza kwa upepo wa kisulisuli kwenda mbinguni. Mataifa yote ya Kiyahudi yanaangamizwa kwa kumwasi Mungu. Elisha anaweka shule za manabii na kufanya miujiza na kusaidia watu kurudi kwenye ibada ya Kweli kwa Yehova. Baraka za kiroho na hata za kimwili zinahusiana mara nyingi na uaminifu. Mtoto wa mshunami aponywa, na Naamani mkoma, na shoka laelea. Matengenezo ya Kiroho chini ya mfalme Hezekia na Yosia. Israeli yapotea na Yuda yachukuliwa mateka.

Sababu ya Kuandikwa: Kushuka chini kiroho kwa Yuda kwa kuchagua miungu mwingine zaidi ya Yehova ni jambo la huzuni. Kitabu chatuonyesha kwamba Mungu anataka kutuokoa kwa hali na mali, ila ni lazima tumchague Yeye kama tunataka kuishi. Kupuuza maonyo ya Mungu kupitia manabii Wake, Israeli ilivamiwa na kuharibiwa na Waashuri, na Yuda ikachukuliwa mateka Babeli.

Maelezo Zaidi: Historia hii ni ya miaka 250, inahusu wafalme wa Israeli na Yuda, kuanzia kifo cha Mfalme Ahabu mpaka kuangamizwa kwa Yerusalemu, pale Wababeli walipoingia na kuchukua watu Mateka mwaka 586 KK. Tunaona kwa nini Mungu aliruhusu haya kuwatokea, na watu Wake kwenda uhamishoni. Mungu ni mvumilivu na Mwenye rehema, ila ni lazima awarudi watu Wake mara zote wanapotoka nje ya mstari na kujiumiza wenyewe na kuwaumiza watu wengine kwa kukosa haki, unyenyekevu na kukosa rehema. Huduma ya Eliya inaisha na anachukuliwa na upepo wa kisulisuli kwenda mbinguni, na kufanya watu wawili wasioona mauti na wawepo mbinguni. Elisha anapewa roho maradufu ya Eliya na kufanya miujiza mingi. Manabii Eliya na Elisha wanatumiwa kwa uwezo maneno yao na matukio ila Eliya anaishi nje mbali na watu akihubiri ujumbe wa hukumu, kwa wafalme na kuwaambia watu watubu. Elisha yeye anaishi na watu wa kawaida kama wajane akihudumu na wafalme wa mataifa ya nje. Binti wa Kiyahudi aliyetekwa na Syria, afanya kazi kwenye nyumba ya Jemedari Naamani, aliyepata ukoma. Binti huyu amwelekeza Jemedari Naamani aende kuponywa na Eliya Israeli. Mtumishi wake Gehazi

anapata tamaa na kuishia kupata ukoma. Yehu aua manabii wa mungu Baali na nyumba ya mfalme dhaifu na mwovu Ahabu (mume wa Yezebeli). Waashuru wanawashinda Israeli na taifa lao linapotea. Waashuru walitawala dunia baada ya Wamisri. Elisha afa, na mtu aliyetaka kuzikwa kwenye kaburi lake afufuka. Mfalme Hezekia atawala na alipougua aomba ishara za kuponya kwa kusogeza kivuli cha jua hatua 15. Hezekia ajivunia silaha zake na kuwaonyesha wageni badala ya kuonyesha ukuu wa Mungu. Manase mfalme mwovu kupita wote, ambaye ndiye mtoto wa Hezekia atawala na kwa miaka 55 na kufanya machukizo ila mwishowe arudi kwa BWANA. Ikituonyesha Bwana ni Mwenye rehema, ila usifuate uovu, maana wengine aliowapotosha hawakutubu. Yuda yawashinda Waashuru. Yosia kijana wa miaka 7 aanza kutawala baada ya Athalia bibi yake mzaa baba kuua watu wote, ambao wangerithi ufalme na kutawala miaka saba. Kuhani Yehoada na mkewe wamtunza mfalme mtoto na kumsaidia mashauri, ila walipokufa Yosia aingia uasi na kumwua kwa mawe Zekaria nabii na mtoto wa kuhani Yehoada aliyemtunza. Babeli yaharibu Yerusalemu. Vitabu hivi havizungumzi kwa undani wafalme hawa ila vinatupa picha ya machache ikiwamo na utii na uasi

Muundo wa Kitabu

i)Huduma ya Eliya na Elisha (1:1-8:15): Eliya katika utawala wa Ahazia (1:1-18). Eliya anachukuliwa mbinguni (2:1-18). Miujiza ya Elisha (2:19-25). Kampeni dhidi ya Moabu (3:1-27). Huduma ya Elisha kwa wahitaji na masikini. Uokoaji wa Elisha (6:2-23). Waashuru kuhusuru mji wa Samaria (6:24-7:20). Utabiri wa Eliya watokea (8:1-15). Kushuka na kuangamia kwa Israeli. Yehoram na Ahazia (8:16-17:41). Yehu afanywa mfalme wa Israeli. Kifo cha Yoram na Ahazia. Kuangamizwa kwa familia ya Ahabu na Ahazia (9:30-10:17). Dhambi ya Yehu na na kifo chake (10:18-36). Kutawala kwa Malkia Athalia (11:1-21). Yehoashi na Yehoazi (12:1-13:25). Amazia na Yeroboamu II (14:1-29). Wafalme wa mwisho wa Israeli: (15:1-16:20). Israeli uhamishoni (17:1-41). Miaka ya mwisho ya Yuda (18:1-25:30). Utawala wa Hezekia (18:1-20:21) (b)Manase na Amoni (21:1-26)). Matengendo wakati wa Yosia(22:1-23:30). Kutawala k wa Yehoazi (23:31-34).Yehohakimu na Yehoakini (23:35-24:16). Utawala wa Zedekia (24:17-25:26). Yehoakini afunguliwa (na kuheshimishwa) (25:27-30)

Mafungu Mashuhuri: Tazama kukatokea gari la moto na farasi wa moto, likawatenga wawili, naye Eliya akapanda mbinguni kwa upepo wa kisulisuli 2:11b. "Nao wana wa Israeli wakaendelea katika dhambi zote za Yeroboamu

alizozifanya; hawakujiepusha nazo;

23 hata Bwana akawaondoa Waisraeli wasiwe mbele zake, kama vile alivyosema kwa kinywa cha watumishi wake wote, manabii. Basi Waisraeli walichukuliwa mateka kutoka nchi yao wenyewe, waende nchi ya Ashuru, hata leo.” 17:22,23.

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Nabii Isaya aliyeandika unabii mrefu unaonekana kwenye Agano la Kale, anazungumziwa kwenye 2 Wafalme 19. Mmojawapo wa wafalme wema wa Israeli Yosia, alikuwa na miaka nane tu alipoanza kutawala. 22:1.

Jambo Muhimu: Israeli na Yuda wang’amua kwamba kuna majuto makubwa ya dhambi. Mifano hii japo ni mibaya mno, ni msaada kwetu kuamua tusijiletee uovu unatuletea taabu nyingi. Kukosa kusikia maonyo ya Mungu ni shida kubwa.

Swali Kwangu: Je! namtii Nina miungu mingine na kujifanyia navyotaka na kisha nalia-lia nikipata shida kwa ajili ya maovu yangu au nipo tayari kusikia mausia toka kwa manabii na watu wa Mungu napotoka nje ya mstari kabisa?

Wahusika Wakuu: Eliya, Elisha, Mwanamke mshunami, Naamani, Jezebeli, Jehu, Yoashi, Hezekia, Senakeribu, Isaya, Manase, Yosia, Yehoakimu, Zedekia, Nebukadneza.

Kristo katika 2 wafalme: familia ya Daudi ni uzao wa moja kwa moja wa yesu, uzao ulinusuriwa wakati athalia alipotawala na kuua watoto wote wa mfalme ahazia, isipokuwa yoash. agano mungu alilifanya na daudi lililindwa vyema. nabii eliya anamshabihi kristo, alihubiri ujumbe wa neema na matumaini, ambao yesu alihubiri, na akafanya miujiza mingi kama vile kufufua 2 wafalme 4:32-27. aliwalisha watu kwa mkate na kuponya ukoma.

SURA YA 13

1 MAMBO YA NYAKATI

*Dibere Hayyamim au matukio ya siku. Paraleipomenon primus au Chronicorum Liber.
“The Chronicles, of Whole of Sacred History.”*

Mwandishi: Yawezekana kuhani Ezra takribani 1010-970- kwa Sauli na Mfalme Daudi. Japo koo za watu wa Mungu zimetajwa kutoka Adamu mpaka kitabu kilipoandikwa, kitabu hiki kimefokasi kwenye Utawala wa miaka 40. Watu wengi hawatilii maanani kusoma koo za watu, hivyo hujikuta wakisoma vitabu vya wafalme zaidi vya Mambo ya Nyakati.

Sababu ya Kuandikwa: Maana ya kitabu ni “Matukio ya siku” events of the days. Yawezekana mwandishi alitaka kueleza jinsi utawala wa Daudi ulivyokuwa na baraka (Golden age?). pengine alitaka kuwatia moyo mateka wa Yuda waliochukuliwa kwamba kuna siku tena taifa lao litakuwa lina fanaka kama wakati wa Daudi.

Kwa Ufupi: Ufalme wa Daudi unaelezewa kwa undani, unachanganuliwa na kutathminiwa. Kwamba ukuu ni ile tabia yake ya kumpenda Mungu kwa moyo wake wote na sio ushujaa wa vita au fahari ya himaya yake. Vitabu vya wafalme vimeelezea kwa kupitia zaidi mambo kupitia jicho la unabii na kueleza maadili, ila vitabu vya Mambo ya Nyakati vimekita kwenye shughuli za dini, mambo ya kiroho na manabii na hekalu limekuwa linakuwa kiini katika maisha ya Israeli.

Kutokana na Biblia, Mambo ya Nyakati moja na mbili imetokana na kitabu cha Wafalme wa pili, Kitabu cha Samweli mwonaji, Nathani nabii, Gad mwonaji, unabii wa Ahiya mshilo, maono ya Iddo, rekodi ya Shemaita nabii, rekodi za Ido nabii na orodha ya mbari, habari za Yesu mwana wa Anani, matendo ya Uzia na Isaya nabii, maono ya Isaya na nabii, habari za mambo ya nyakati ya Mfalme Daudi, maandishi ya mfalme Daudi na Sulemani na maandishi kuhusu mbari kutoka kwa barua za Senakeribu.

Maelezo Zaidi: Mambo ya Nyakati ya kwanza inatupa Historia ya familia za koo za watu wa Mungu Israeli, toka wakati wa Adamu. Kifo cha Sauli kinazungumziwa hapa na mtu aliyejisifu amemwua akitaka kupata sifa toka kwa Daudi, japokuwa hakufanya hivyo, mwishowe aliuwawa kwa kumwua Masihi wa BWANA. Daudi atawazwa kuwa mfalme, kwanza Hebroni miaka saba, kisha Israeli miaka 33. Yerusalemu inatekwa. Watu mashujaa 30 wa Daudi wanatajwa

tena hapa. Vita na maadui wa Daudi. Daudi anafanya mpango na wanarudisha Sanduku la Agano Yerusalemu. Kuangalia matukio ya Israeli na Yuda. Daudi anatarisha mali ghafi za kujenga hekalu. Sulemani atawazwa kuwa mfalme. Kifo cha mfalme Daudi. Akifika sura ya 11 anaanza kuzungumzia yahasuyo mfalme mashuhuri Daudi alipongooza ibada ya taifa. Ahadi ya Mungu kwa Daudi kwamba uzao wake utakuwa kwenye ufalme wa milele kupitia Yesu Kristo Masihi. Mungu anaonyesha uaminifu wake kwa Agano Lake. Daudi alikufa mwaka 970KK. Tunaona Mungu anaongoza maisha ya watu na na kuwapa uwezo, kila mtu ni muhimu. Twaona Daudi alitaka kujenga hekalu na nabii Nathan akasema ni sawa, ila nabii apewa agizo na Bwana, kwamba amwambie Daudi kuwa amekuwa mtu wa vita na kumwaga damu nyingi hivyo Sulemani mtoto wake atafanya kazi hiyo. Daudi anatii na kuanza kukusanya vifaa tayari ili mtoto wake ajenge.

Muundo wa Kitabu

Chati za koo au mbari: Kutoka Adamu mpaka Abrahamu.)Kutoka Yakobo mpaka Daudi. Kutoka Daudi mpaka uzao wake baada ya kwenda mateka uhamishoni (e)Watoto wa Yakobo (4-7)

f)Familia ya Sauli (8-9). Mpango wa Mungu kwa Daudi: Kifo cha Sauli cha kutisha (10). Daudi aanza kutawala (11-12) Daudi apenda ibada (13) (d)Ufalme wa Daudi wasimikwa(13). Kuhamisha sanduku la Agano (15-16). Ahadi za Mungu kwa Daudi(17). Ushindi wa Daudi (18-20). Mpango wa Mungu wa kujenga hekalu (21-29). Kosa la Daudi (21) (b) Sulemani apewa maagizo(22). shughuli za Makuhani na Walawi(23-26). Jeshi na uongozi wake (27). Hotuba ya mwisho ya Daudi kwa Israeli na Sulemani.

Mafungu Mashuhuri: 17:14

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Mambo ya Nyakati mbili inasimulia mambo yale ya Wafalme wa pili bila kuzungumzia mambo ya uzinzi wa Daudi na Bathsheba au kumwua Uria.

Jambo Muhimu: Mambo ya Nyakati ya kwanza iliandikwa kuwakumbusha Wahayudi kwamba japokuwa walipewa adhabu kwa ajili ya dhambi zao, wao bado walikuwa watu wa kipekee waliochaguliwa na Mungu. Mungu akifanya maagano na watu Wake, huyatunza.

Swali Kwangu: Je nipo tayari kuwa mwaminifu kwa neema za Mungu kwa kutunza agano langu na Mungu.

Wahusika Wakuu: Watoto wa Yakobo na baba yao, Sauli, Daudi na Sulemani

Kristo katika 1 mambo ya nyakati: Daudi ni mfano wa kristo. ahadi ya ukuu wa kiti cha enzi za daudi, na agano la 17:2-15, na 2 samueli 7:4-17 zinaashiria kuhusu masihi anayekuja. yuda anatajwa katika mbari, na uzao huu ni utangulizi wa ukoo wa kristo. vitabu va mambo ya nyakati ndivyo vitabu vya mwisho vya biblia ya kiebrania na mathayo ndiyo kitabu cha kwanza cha agano jipya.

SURA YA 14

2 MAMBO YA NYAKATI

Chroicorum liber au mambo ya nyakati ya historia takatifu-au Dibere Hayyamim au matukio ya siku

Mwandishi: Yawezekana ni Ezra na Nehemia, na waliandika takribani 586 kutokana na Talmud,. Kipindi cha matukio ya miaka 400 hivi. Kitabu kinaelezea kizazi toka Adamu mpaka Daudi. Amekita kwa Daudi kisha Sulemani mpaka kurudishwa Mateka. Ezra alirudi na mateka toka Uajemi.

Kwa Ufupi: Kuomba hekima kwa Sulemani, kujengwa kwa hekalu la kwanza, ziara ya malkia wa Sheba, Kifo cha Sauli, kusimikwa kwa utawala wa Daudi, kuletwa kwa Sanduku la Agano. Ufalme wa Sulemani mpaka kugawanyika kwa falme mbili na maangamizo yake. Uamsho wakati wa mfalme Yosia na kitabu cha sheria kugunduliwa, kifo cha Ahabu, mfalme mwovu, na Hezekia kusherekea Pasaka na watu, na tishio la mfalme Senakeribu na kushindwa kwake.

Sababu ya Kuandikwa: yawezekana mwandishi alitaka kuelezea ufanisi wa Himaya ya Daudi, na kuwatia moyo kurudi kwa mateka wa Kiyahudi kwamba kuna siku watarudi na kuwa taifa kubwa. Baraka zahusiana mara nyingi na uaminifu wa watu. Kitabu kimekita kwenye huduma ya ukuhani na walawi na maisha ya ibada.

Maelezo Zaidi: Kitabu hiki kinaendelea kuzungumzia familia za Israeli na Yuda kwa takribani miaka 250 takribani. Kitabu kinaanza toka mfalme Sulemani Mwana wa Daudi awa mfalme na kujenga hekalu kwa miaka-- . Ujenzi huu ulikuwa mojawapo ya mafanikio yake makubwa. Hekima, utajiri na nguvu za Sulemani katika Mediteraniani. Daudi anatoa kutoka hazina yake binafsi tani 224 za dhahabu na tani 524 za fedha na plani ya ujenzi. Watu wengine wanamuunga mkono. Watu na wafalme wao wanakosa utii kwa Mungu na kuchukuliwa mateka kwenda nchi zingine. Sulemani anakuwa kiongozi mashuhuri mwenye hekima kuliko binadamu wote na utajiri mwingi. Malkia wa Sheba, yaani Kushi au Ethiopia aja na zawadi nyingi kuona aliyosimuliwa kuhusu ukuu wa mfalme Sulemani, anasifia akisema, hakuwambiwa hata nusu ya aliyoyaona kwa macho. Wengine watakumbuka miaka ya karibuni ya 80, ndege zilitoka Israeli kuchukua baadhi ya watu walioenda na malkia wa Sheba zaidi ya miaka hiyo 2500 ili warudi Ethiopia, wakasema watu hawa ambao ni Wayahudi weusi, huitwa Wafalashi. Sulemani Anakuwa Jaji wa kuamua kesi za

ajabu, na watu wanamtukuza Mungu kwa hekima alizompa. Ila anajisahau na kuoa wake 700 na masuria 300 na hao wanamwongoza kuabudu miungu mingine. Adhabu inatolewa kwa ufalme wake kugawanyika anapokufa na Rehoboamu mtoto wake anatawala kusini, Yuda, na Yeroboam anatawala kaskazini, Israeli. Wafalme 19 wa Yuda, na wa 20 Malkia Athalia wanatawala na 19 wa Israeli wanatawala. Wafalme wengi ni waovu kuliko wema. Mfalme Yehoshafati alikuwa mmojawapo wa wafalme wazuri, japo kijana wake alioa mtoto wa Yezebeli aitwaye Athalia, aliyetawala kwa miaka sita. Yehoshafati ashinda vita kwa kwaya. Mfalme Hezekia aleta matengenezo na uamsho. Jeshi la Waashuru lavamia Yuda. Jeshi la Senakrebu wa Ashuru lapata mapigo ya tauni. Mfalme Yosia afanya matengenezo Yuda. Manase anashinda wote kwa uovu na kutawala miaka 55, ila alipochukuliwa mateka Misri anajirudi ila amepoteza watu wengi milele. Wafalme wengine wema ni kama Hezekia, Asa, Yosia, Yehoshapati na... Akiwemo Athalia mtoto wa Yezebeli. Ahabu mfalme dhaifu aanza kutawala katika mji wa Samaria na kabila hilo linazaliwa na kumezwa na Waisraeli. Makabila ya Israeli yanagawanyika kuwa Israeli kaskazini na Yuda kusini. Ufalme wa Israeli unayeyuka ila wa Yuda ambao ulikuwa na nafuu katika kutunza maagizo ya Mungu unabakia, ila nao kwa dhambi zao unaenda uhamishoni kwa muda wa miaka 70 wakati ambapo Babeli inaangamiza Yerusalemu. Mungu anawapenda na haachi kuwapenda watu Wake, hata anapowarudi. Mfalme wa mwisho Zedekia ndiyo anakuwa kwenye utawala wakati Yerusalemu inaangamizwa, ambaye anakaa kumsikiliza Mungu kupitia manabii Wake kama Yeremia. Kitabu kinaishia na Waajemi kuanza kutawala na mfalme wao Koreshi anawaruhusu Wayahudi waende wakajenge hekalu Yerusalemu.

Muhtasari

1. Utawala wa Sulemani na kujenga hekalu (1:1-9:31)
a)Zawadi ya Hekima(1:1-19) (b)Kujenga hekalu(2:1-4:22)
c)Kuweka wakfu hekalu (5:1-7:22) (d) Ukuu wa Sulemani (8:1-9:31).
Mafundisho toka kwa wafalme wa Yuda: Kufifia kwa ufalme wa Rehoboamu na Abiya (10:1-36:23), Matengenezo na uamsho wakati wa Yehoshafati, na Asa (14:1-21:3), Kufifia kwa Yehoram, Ahazia, na Athalia (21:4-22:12), Matengenezo wakati wa Yoashi mpaka Yothamu (23:1-27:9), Kufifia kwa Ahazi (28:1-29:1), Uamsho wakati wa Hezekia (29:1-32:33), Uamsho wakati wa Yosia (32:1-36:1), Mwisho wa Yuda kabla ya uhamisho ((36:3-14), na Kurejeshwa (36:15-23)

Mafungu Mashuhuri: Eh BWANA Mungu wa Israeli, hakuna Mungu kama Wewe, mbinguni wala duniani ushikaye Maagano na rehema kwa watumishi Wako, waendao mbele Zako kwa moyo wao wote 6:14. ikiwa watu Wangu, walioitwa kwa Jina Langu, watajinyenyekesha, na kuomba, na kunitafuta uso, na kuziacha njia zao mbaya; basi, nitasikia toka mbinguni, na kuwasamehe dhambi yao, na kuiponya nchi yao 7:14.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Vitabu hivi vya mambo ya Nyakati vilikuwa kimoja. 2 Mambo ya Nyakati inaishia na mafungu mawili ambayo yanajirudia tena kwenye mafungu matatu ya kitabu cha Ezra.

Jambo Muhimu: Mungu hutupa adhabu, nasi tujirudi ili tusipotee milele. Masahihisho ni njia ya mzazi kumsaidia mtoto.

Swali Kwangu: Sulemani aliyezidi watu wote kwa hekima alitoka nje ya njia, na kutanga mbali na Mungu, na kufikia kutoa kafara kwa miungu migeni na kutekeza watoto kwenye moto kwa ibada za uongo Je hili linanikumbushaje kuhusu kujiamini mwenyewe na hata kujisahau?

Wahusika Wakuu: Sulemani, Malkia wa Sheba, Rehoboamu, Asa, Yehoshofati, Yehoramu, Ahabu, Yoashi, Uzziah, Ahazi, Hezekia, Manase, na Yosia.

Kristo katika 1 mambo ya nyakati: utimizo wa kristo unaonyeshwa kwa kuunganisha mambo ya nyakati kwenye vitabu vya luka na mathayo. watu wanamngoja yesu hekaluni. yesu anafananisha mwili wake na hekalu, na kwamba ataliharibu na baada ya siku tatu atalijenga tena, Yohana 2:19. siku moja hekalu halitakuwapo tena kwani mungu mkuu na mwana-kondoo ndiyo hekalu- Ufunuo 2:22.

SURA YA 15

EZRA

Ezer au Msaada au Yahweh ni msaada. Esdras Deuteron or second Ezra

Mwandishi: Ezra Kuhani- Soma 7:11 takribani 457-444KK, yaeleza wakisumbuka na Nehemia na watu kujenga ukuta zaidi na hekalu zaidi ya miaka 150. Ezra na Nehemia akilikuwa kitabu kimoja. Ezra ni mwandishi na Nehemia anamalizia. Ezra ni kuhani na mwandishi kwa taaluma

Kwa Ufupi: Uamsho na matengenezo ya kiroho yanaanza baada ya Koreshi kuruhusu mateka wa Kiyahudi warudi kwao 457 KK na wanaanza kujenga hekalu Yerusalemu. Watu wapaswa kuwa ukuhani wa kifalme na taifa takatifu linalotembea kwa mwanga wa sheria za Mungu. Wanatunza matendo yaliyovuviwa ya imani.

Sababu ya Kuandikwa: Kitabu hiki ni cha Historia. Kina rekodi za mkono wa Mungu wa kuwarudisha wayahudi kwenye nchi yao ya Yuda. Hii inahakikisha kwamba unabii wa Isaya na Yeremia ni wa kweli “Baada ya miaka 70 mateka watarudi..”

Maelezo Zaidi: Baada ya miaka zaidi ya hamsini, ya uhamisho Waamedi na Waajemi wakaingia kushika hatamu za himaya. Tangazo au maagizo matatu yanatolewa. La kwanza na Koreshi kwa kuwaruhusu Wayahudi warudi kwao 537. Na mwaka 536- Wayahudi 49, 897 walirudi. Baadaye Ezra achukua kundi dogo la watu kama 5000 na kurudi nao Yerusalemu mwaka wa 457 KK baada ya Koreshi kutoa Tangazo/Agizo. Koreshi mfalme wa Uajemi alitabiriwa zaidi ya miaka 150 kabla hajazaliwa kwamba atakuwa msaada kwa watu wa Mungu. Ezra alikuwa kuhani na alifundisha watu Sheria na maagizo ya Mungu, kwa watu ambao walikuwa wameanguka na hata wakaanza kuoa na kuolewa na wapagani wasiomwabudu wa Mbinguni. Jambo hili lilikatazwa kabisa kwenye sheria za Musa katika Kumbukumbu la Torati 7:1-3. Ezra alisaidia kurudi na watu na vyombo, kufanya kazi ya uongozi na mashauri na kutunza Maandiko yasipotee na uandishi. Mungu aliahidi atakuwa na watu Wake uhamishoni na kuwarudisha. Ezra alisaidia sana kunakili Torati ya Musa na kuifanyia matunzo ili kizazi kinachokuja kiendele kuisoma na kujiweka wakfu. Kazi ya ujenzi wa hekalu inafanyika, na ukuta wa mji unaanza kujengwa, Wasamaria wenye hila wanatishia. Dario I anatoka Tangazo lenye Maagizo. Hekalu linamalizwa

kujengwa na kisha mfalme Ahusuero anatoa decree 457KK. Ezra anawasili Yerusalemu.

Muundo wa Kitabu

Waliorudi toka uhamishoni mara ya kwanza na kujengwa kwa hekalu: (1:1-6:22), Tangazo la Koreshi la kurudi Yerusalemu chini ya Sheshbazar (1:1-11), Orodha ya Mateka waliorudi (2:1-70), Uamsho wa ibada kwenye hekalu (3:1—13), upinzani wakati wa ujenzi (4:1-24), Unabii wa kumalizika kujengwa kwa hekalu (5:1-6:22). Safari ya pili ya kurudi na nabii Ezra: Kurudi chini ya Ezra (7:1-8:36), ndoa zilizofungwa na wasioamini (9:1-4), Ezra maombi ya toba: (9:5-15), Mwitikio wa watu: 10:

Mafungu Mashuhuri: Kwa maana huyo Ezra alikuwa ameuelekeza moyo wake kuitafuta sheria ya BWANA na kuitenda, na kufundisha maagizo na hukumu katika Israeli 7:10.

Na sasa kwa muda kidogo tumeneemeshwa na Bwana, Mungu wetu, hata akatuachia mabaki yaokoke, akatupa msumari katika mahali Pake patakatifu. Mungu wetu atutie nuru machoni mwetu, tuburudike kidogo katika kufungwa kwetu. Maana sisi tu watumwa; lakini Mungu wetu hakutuacha katika utumwa wetu, bali ametufikilizia rehema Zake, mbele ya wafalme wa Uajemi, ili kutuburudisha, kuisimamisha nyumba ya Mungu wetu, na kuitengeneza palipobomoka, atupe ukuta katika Yuda na Yerusalemu. Ezra 9:8, 9.

Bali makuhani wengi, na Walawi, na wakuu wa mbari za mababa, waliokuwa wameiona nyumba ya kwanza, wakati msingi wa nyumba hii ulipowekwa mbele ya macho yao, walilia kwa sauti kuu; na watu wengi walipiga kelele za furaha; hata watu wasiweze kupambanua kelele za furaha, na kelele za vilio vya watu; maana watu walipiga kelele kwa sauti kuu, na kelele zao zikasikilikana mbali sana. 3:12,13

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Japo kuwa Mungu alisema anachukia talaka, hapana anawaambia waachene na wanawake wa Kipagani (Malaki 2:16).

Jambo Muhimu: Mungu kwa kupitia Ezra awapa Waisraeli nafasi ya pili. Taifa hili lililopewa adhabu kwa uasi linapewa mianza mipya ya kujirudi na kutembea na Mungu tena. Mfalme Artashata atoa tangazo, ulinzi na mali, Yerusalemu ijengwe na hekalu. Japo walipata changamoto nyingi na upinzani, agizo hili

linakamilishwa. Tangazo hili pia, ndiyo mwanzo wa unabii wa wiki 70 au siku 2300 za Danieli 8:14, soma zaidi.

Swali Kwangu: Hata mimi leo nimepewa nafasi ya pili tena, je naitumiaje nafasi hii katika kila kipengele cha maisha yangu ikiwemo na kutofungiwa nira na wasioamini na kutafuta uso wa Mungu kwa kutii sheria Yake kwa kuitenda, kuiishi na kuifundisha kwa wengine?

Wahusika Wakuu: Wahusika: Ezra, Artashata, Zerubabeli, Yoshua, Dario, Hagai, Zekaria na Tatenai.

Kristo katika ezra: kitabu hiki kinaonyesha ahadi ya mungu aliyoifanya kupitia nabii, kuirejesha yerusalemu, na kujenga hekalu. na kuleta watu waliokuwa mateka. ezra alikuwa kuhani wa uzao wa haruni, naye anamwakilisha kristo. hivyo. unabii wa danieli 8 unaanzia hapa. soma zaidi kitabu cha danieli 8 na 9, na ezra 7:11-26, Danieli 9:24, 25, luka tatu kwenye ubatizo na kifo cha yesu 27 bk na 31 bk, huanzia hapa.

SURA YA 16

NEHEMIA

Nehemiah Faraja ya Yahweh, Liber Secundus Esdra au Kitabu cha pili cha Ezra

Mwandishi: Nehemia mwenyewe (1:1) japo wengi husema ni Ezra alishiriki sana, Takribani 444KK Nehemia alipofika Yerusalemu. Kitabu hiki ni mwendelezo wa kitabu cha Ezra, miaka 12 baada yake. Tangazo la Koreshi linafanya amateka warudi Yerusalemu ili kujenga. Kama Ezra, Nehemia ni mtu mwadilifu katika nyakati za dharura.

Kwa Ufupi: Nehemia asikia watu wake hawana usalama, na mji unakaa katika uharibifu. Nehemia anaona anahitaji kufanya kitu, ila alikuwa mnyweshaji wa mfalme, ambaye alikuwa mtoto wa mume wa Esta. Koreshi anamtoa mfalme wa Babeli na anaruhusu Wayahudi kurudi kwao mwaka 538 na Zerubabeli anatangulia kurudi na mateka 50,000 Yerusalemu, na Hekalu linaanza kujengwa. Manabii Hagai na Zekaria walihudumu watu wakiwa mateka. Ezra alirudi na watu mwaka 457, na Nehemia akaja mwaka 444, ili kujenga kuta za Yerusalemu zilizobomoka. katikati ya mwaka 538 na 444, yaani sura ya sita na saba ndiyo matendo ya kitabu cha Esta yanatokea. Esta alikuwa dada mkubwa kwa Nehemia na Esta, na mtoto wa mumewe ndiye alitoa tangazo la kurudi.

Sababu ya Kuandikwa: Kisa cha Nehemia ni ushuhuda kwa yale Mungu anayoweza kufanya kwa viongozi wachache waliojitoa kikamilifu, kumtumikia Mungu kwa mioyo yao yote. Chini ya uongozi wa Yeremia na Ezra taifa la Yuda lilirudi katika hali yake ya mafaniko na kumwabudu Yehova katika Kweli, licha ya maadui wenye hila nyingi. Ezra anasaidia watu kiroho kwa uamsho na Nehemia anasaidia watu kwa mambo ya kisiasa na maadili. Mungu ni Mwaminifu kutupitisha katika kila tatizo tulilo nalo, nasi tumpe utukufu na kumtii anapotaka tukanyage na kusonga mbele ili wengi waweze kumjua Mungu kupitia uongozi wetu. Kitabu hiki kipo mwishoni mwa Agano la Kale.

Maelezo Zaidi: Nehemia mnyweshaji wa mfalme Shushani Uajemi 1:1 (mtengenezaji vinywaji wa mfalme) apata masikitiko kwa vile Kuta za Yerusalemu zilizoharibiwa mwaka 586KK na Babeli, hakuna anayezishughulikia japo mateka walikuwa wamesharudi kwa miaka 100 sasa. Mfalme amwuliza Nehemia kwa nini ana huzuni. Naye amwambia Mfalme na kumwomba ruhusa kuchukua likizo kwenda kuzijenga kuta na kuwa gavana wa Yuda. Jambo la ajabu mtu wa Mungu kuwa mwanasiasa au kiongozi wa serikali mwaminifu, ila kuwa mwanasiasa haina maana kuwa mtu asiye na mambo

yaliyonyooka. Ezra aliendelea kuwa kiongozi wa kiroho, twamwona analia, anavuta nywele zake, na kuomba msamaha kwa dhambi zake na za waumini wote. Alipoona watu wanao wapagani aliwagombeza na kuwavuta ndevu na nywele zao Neh 13: 25. Mfalme ampa mali za himaya kwenda kufanyia shughuli hii, ulinzi na wajenzi. Nehemia aenda Yuda na kuwakuta Maadui wa Wayahudi ambao walikuwa Wapagani kama vile Sanbalat, Tobia na Geshemu, wakijaribu kusimamisha kazi hii. Nehemia alikuwa na ujasiri aliendelea kujenga kuta mpaka akamaliza kwa siku 52 tu na akafanya kazi ya ugavana kwa maiaka 12. Baada ya kujenga ukuta anasaidia watu kuwa na familia nzuri na kuishi maisha ya ukamilifu zaidi kwa Mungu. Baada ya Wayahudi kuona kazi imekuwa na mafanikio kwa muda mfupi wanasema kweli kazi hii ni Mungu ameiwezesha 6:16. Watu wanaungama dhambi zao na kuanza kumwabudu Mungu tena.

Muundo wa Kitabu

Kujenga ukuta baada ya kurudi mara ya tatu kwa mateka, kujenga ukuta pia ni mfano wa kazi ya matengenezo mioyoni mwa watu (1:1-7:73): Yerusalemu imo shidani, Nehemia anasali. Kurudi Yerusalemu na kujenga ukuta. Orodha ya wajenzi wa ukuta. Upinzani wa ujenzi toka nje. Matatizo ya ndani yaathiri ujenzi (5:1-19). Kujenga ukuta japo kulikuwa na upinzani, ila kazi ilipokwisha walisema kwamba kazi hii imefanywa kwa Mungu (6:1-7:3). Orodha ya waliorudi (7:4-73a). Agano, uamsho na hali halisi, yasaidia kubomoa ukuta wa moyo : (7:73b-13:31). Maandiko yasomwa kwenye kusanyiko (8:1-12). Kuadhimishwa kwa siku kuu ya vibanda, Ezra asoma Torati na watu wanaungama dhambi na kulishika Agano (8:13-18). Mkono wa Mungu kwa Israeli siku za nyuma (9:1-31). Kuungama na kujitoa upya kikamilifu na Agano na kutafakari Kumbukumbu la Torati 27: (9:32-10:39). Raia wapya wa Yuda na Yerusalemu (11:1-36). Orodha ya makuhani na kuwekwa wakfu kwa ukuta (12:1-47). Nehemia akiwa gavana awamu ya pili na matatizo na matengenezo [reform] (13:1-31)

Mafungu Mashuhuri: Unikumbuke, Ee Mungu wangu, kwa mema yote niliyowafanyia watu hawa 5:19. Furaha ya Bwana ndiyo nguvu yako 8:10.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Nehemia kwa ujasiri na mori awalaani na kuwapiga viboko wengine na hata kuwangoa ndevu zao 13:25.

Jambo Muhimu: kufanikiwa kwa Nehemia kujenga kuta za Yerusalemu ni mfano mzuri wa mbinu za uongozi wa makanisa yetu leo. Utume wake na kuwa daima katika maombi kwapaswa kuigwe na kila mahali wanapotaka matengenezo na uamsho wa Kiroho.

Swali Kwangu: Je, nami kama Nehemia nina huzuni wakati ambapo mambo ya Mungu yanaenda mrama na nipo tayari kumtetea kwa kujiingiza hatarini na pia kuacha kazi yangu ili tu nitimize jambo kwa kumfanyia Mungu kazi, na kuwafanya watu warejee kwenye mpango wa Ibada ya kweli?

Wahusika Wakuu: Nehemia, Ahusuero, Ezra, Sanbalati, Tobia na Noadia

Kristo katika nehemia: nehemia ni mfano wa kristo, akifanya upatanisho na watu, ana utume maalumu kujenga ukuta. kristo alikuja kutimiza utume maalum, kujenga mji mpya wenye msingi wa mitume na manabii na watu ambao ni ukuhani mtakatifu wa kifalme. 1 petro 2:5 ninyi pia, kama mawe hai, mmejengwa muwe nyumba ya roho, ukuhani mtakatifu, mtoe dhabihu za roho, zinazokubaliwa na mungu, kwa njia ya yesu kristo.

SURA YA 17

ESTA

Hadassah, Myrtle,

Mwandishi: Yawezekana ni Ezra, Nehemia au Modekai binamu aliyemtumza Esta Takribani 486-470.

Kwa Ufupi: Vashti aondolewa umalkia, Binti mrembo na yatima wa Israeli achaguliwa kuwa malkia Mwaka wa 479KK na Mungu amtumia kuokoa Wayahudi wasiuawe. Kisa chake kinafanana na cha Yusufu. Mungu anajali masuala ya binadamu, kuwa mbali na Yerusalemu haina maana Mungu Yu mbali. Japo wengi walikuwa wamerudi Yerusalemu, wengi walibaki. Mwishowe Modekayo achaguliwa kuwa makamu wa mfalme kwa majaliwa ya Mungu.

Sababu ya Kuandikwa: hakuna mtu anayeweza kusoma kisa hiki bila imani yake kuimarishwa. Ujumbe huu unaonyesha kuingilia kati kwa Mungu kuokoa watu Wake. Kuwa na cheo au kujulikana ni vitu vya muda, Mungu huwanyenyekeza wenye viburi na kubariki wanyonge wanaomtumaini na kumtegemea. Kila mwaka watu husherekea sikukuu ya Purim kwa kisa hiki, na wanakisoma tena na tena ili kukumbuka matendo makuu ya Mungu kwa watu Wake, hata nami nimeshawahi kusherekea siku kuu hii na wenzangu. Bwana aliwaokoa watu Wake kutoka kutoka kwenye mauaji ya kutisha, yaliyopagwa na Haman.

Maelezo Zaidi: 2:15 katika shindano la uzuri la Himaya nzima ya Uajemi, Esta yatima aliyetunzwa na binamu yake Modekai awa namba moja bila ya kufunua kwamba yeye ni wa kabila la Kiyahudi. Kitabu kina karamu kadhaa, karamu ni jambo zuri ila karamu hizi zingine ni za hatari. Makamu wa mfalme aitwaye Hamani aonea wivu Wayahudi na kuwachukia sana, ikiwemo na Modekai kwa sababu hawamwabudu au kumtukiza. Hamani amwendea mfalme kwa ujanja, ili awaue Wayahudi wote na Esta kwa ujasiri na anashiriki maisha yake kwa kuomba ulinzi toka wka mfalme na kuomba aokoe watu wake. Mfalme anamfurahia Malkia Esta na anapata mshtuko anapoambiwa ofisa wake, ambaye ndiye makamu kwake, ana mipango ya kumwua mkewe na jamaa zake Wayahudi, kwa kuwatundika kwenye mti. Hamani auawa kwenye mti aliotaka kuwatundika wengine na kwa sababu sheria za Waamedini na Waajemi hazibadilishwi, mfalme anasema njia ya kuwaondoa Wayahudi kutoka kwenye adhabu ya kifo na wapewe nafasi ya kujitetea wanaposhambuliwa wauawe. Watu wa Esta ambao ni Wayahudi washinda na wanaadhimisha siku kuu hiyo

iitwayo Purimu kwa tukio hili. Esta aliyekuwa mtu mzima na malkia wa miaka mingi, ndiye aliyekuwa msaada kwa manabii Nehemia na Ezra kusaidia katika kazi yao na hata amri ya na kuishia na ukuu wa Modekai.

4:14. Mipango ya Mungu ya kuokoa watu wake ni ya ajabu na ya njia ambazo si za kawaida ambazo binadamu hatuzijui, hivyo tudumu tukimtegemea. Esta anatoka kuwa yatima masikini na kuwa malkia na kisha anahukumiwa na kupoteza heshima ila Mungu anarudisha baraka zake. Mtiririko huu umetoka kwa wengi wa Biblia kama vile Musa, Ayubu, Daudi, Danieli, na Yusufu. kitabu kinapitia maajabu mengi. Vita kati ya wema na uovu inaonekana.

Muundo wa Kitabu

Mazingira yasiyotarajiwa yawa ya manufaa kwenye korti ya Uajemi (1:1-2:23). Heshima ya mfalme inapitia changamoto (1:1-22). Wayahudi katika mahakama ya Ahusuero (2:1-23). Tishio la kuua Wayahudi (3:1-5:14). Heshima ya Hamani inapitia changamoto. Wayahudi walivyochukulia amri ya Hamani (4:1-5:14). Kibao kugeuzwa na maadui wa Wayahudi washindwa (6:1-7:10). Modekai aheshimiwa na Hamani aabika (6:1-14). Esta anakabiliana na Hamani na kumwambia mfalme hadharani (7:1-10). Kupandishwa kwa Wayahudi na kuahidiwa usalama (8:1-10:3). Modekai na Esta wapata ushawishi, Esta nane ndiyo kilele (8:1-17). Ushindi, kulipizwa kisasi, na siku kuu (9:1-32). Mfalme Ahusuero na Modekai wapewa shukrani (10:1-3). Wayahudi walipewa nafasi kujilinda kwa watu wote wanaowashambulia.

Mafungu Mashuhuri: Kwa maana wewe ukinyamaza kabisa wakati huu ndipo kutakapowatokea Wayahudi msaada wa wokovu kwa njia nyingine, ila wewe utaangamia pamoja na mlango wote wa baba yako, walakini ni nani ajuaye kama wewe hukuuja ufalme kwa ajili ya wakati kama huo? Kisha nitaingia kwa mfalme, kinyume cha sheria nami nikiangamia na niangamie 4:14b

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Jina ‘MUNGU’ au hata maombi halitajwi kwenye kitabu hiki, japo Esta awauliza Wayahudi wenzake wafunge kwa siku tatu. Maonyesho ya uzuri pia yamewapa watu wengi maswali kwamba pengine kulikuwa kuna kurudi nyuma kwani hata mfalme hakujua kwa miaka sita mke wake alikuwa anamwabudu Mungu gani, ni wa taifa gani au kama hali vyakula najisi!

Jambo Muhimu: Tukijikuta katika taabu au mtego mkubwa pengine ni kwa vile tumeujia ufalme kwa wakati kama huo. Yaani Mungu ametoa nafasi tumshuhudie mahali na kusaidia wengine wengi na sio kujificha na kuneemeka wenyewe

Swali Kwangu: Je, nitumiaje mvuto wangu? Ni kwa namna gani nimtukuze Mungu na siyo tu kujivunia uzuri, mali, kisomo, familia au vitu vyangu?

Wahusika Wakuu: Esta, Modekayo, Ahusuero, Vashti, Haman

Kristo katika esta: Esta anahatarisha maisha yake, hii inaashiria kazi ya kristo. kama kristo, anatetea watu wake kwa ajili ya kristo. wakati adui anataka kuwaangamiza watu, maisha yao yananusuriwa, japo yesu alitoa maisha yake.

SURA YA 18

AYUBU

Iyyob au mtu anayeteswa au toba

Mwandishi: Hakuna ajuaye ila watu wengine husema ni Nabii Musa akiwa Midiani 1500KK maana Musa aliishi katika nchi moja na Ayubu. Hiki ni kitabu cha shairi na hekima vimewekwa pamoja na vile vya Mithali na Mhubiri.

Kwa Ufupi: Mtu mkamilifu na Tajiri mwema aliyempenda Mungu, awa masikini kwa majanga ya Shetani. Yaonyesha si Mungu aletaye maumivu au majanga bali Shetani ndiye shina la majanga yote ila Mungu huruhusu kutokana na lile pambano kuu, Shetani alitupwa hapa duniani. Zamani alikuwa mwakilishi wetu mbinguni ila sasa ni Yesu. Tunatahadhariswa kutowahukumu watu wapatapo mateso maana hata Habili na wengi waaminifu walipitia mateso. Mungu Ndiye Mwamuzi wetu sote. Kitabu kinafungua pazia la mbinguni na kuonyesha pambano kuu kati ya wema na ubaya.

Sababu za kuandika: Mambo mabaya mara zingine hutokea kwa watu wema. Mungu huona Maumivu na kukata tamaa katika ulimwengu wenye majanga. Yoyote anayemtafuta kwa moyo wake, Yeye atajitokeza kwake. Kitabu hichi kinatupa mwanga wa yanayotokea kwenye ulimwengu wa kiroho. Mungu Ndiye atakuwa mshindi kwenye pambano kati ya wema na ubaya. Upendo Wake hatimaye utafika. Majaribu ya Ayubu yalikuwa na uaminifu wa Ayubu, na alipasi mtihani na kumwuliza Mungu kwa nini anaruhusu ateseke hivi, mwishowe anakubali kwamba Mungu ni nani, Mungu anambariki.

Maelezo Zaidi: Mtu mwenye haki, aliyeishi wakati wa Ibrahimu, na asiyekuwa Myahudi (Muedomu) 1:1 anamtia wivu na kumkasirisha Shetani na hata rafiki zake wanashangaa kwa nini mwenye haki anapata shida wakati Mungu ni mwenye rehema na ana uwezo wote wa kumzuia Shetani au maovu. Siku zile kabla ya Yesu kufa yaonekana Shetani aliruhusiwa kuzuru mbinguni. Leo Yesu Ndiye balozi wetu anayetuwakilisha mbinguni. Mungu anajivunia tabia ya Ayubu na Shetani anaomba ruhusa apime uaminifu wa Ayubu (loyalty). Mungu anaruhusu Majanga makubwa yanamtokea Ayubu, Tajiri mwenye familia kubwa, aliyeishi Uzi. Anapoteza watoto wake wote, mifugo na hata mali zake zote, mwishowe hata yeyé mwenyewe anaumwa sana. Kisha marafiki zake wakaja kumwona, na wakaanza kujadili naye kwa nini Mungu ameacha haya yote yamtokee Ayubu kwamba pengine ametenda dhambi. Katika kitabu hiki tunajifunza mateso magumu au mabaya ambayo huweza kutokea kwa watu

wema na watakatifu. Haimaanishi kila jambo baya linapomtokea mtu mzuri, Mungu anamwadhibu au ni Mungu anayehusika kuleta majanga. Mungu anamwambia Ayubu na marafiki zake wamtumaini na kumtegemea Yeyé. Mungu anamponya Ayubu na kumsaidia kupata mali na watoto tena. Kisa hiki kikijumlishwa na kile cha Ufunuo 12 kinatuelezea na kutupa picha ya Shetani alipofukuzwa na 1/3 ya malaika zake aliangukia hapa duniani kwetu, naye alianza kutesa watu na kufanya wafanye dhambi kuanzia Hawa, Adamu na sisi sote. Soma zaidi Isaya 14 na Ezekieli 28. Tupo kwenye pambano kati ya Mungu na Ibilisi au wema na Uovu. Mungu anaweza kutupigania pale tu tunapochagua upande wake maana Yeye hashiriki maovu, ila hana uwezo kama mtu atachagua kuwa upande wa Shetani. Yaonekana kabla ya Yesu kufa, Shetani aliwakilisha dunia mbinguni akitembea tembea kule, ila baada ya Yesu kufa hakuruhisiwa tena kuvinjari kule. “Ole wao nchi...”. Mimi sitaki Shetani aniwakilishe bali Yesu Aliye wakili wetu. Shetani ameangusha Jeshi la mbinguni kubwa, na ni mwerevu na laghai hivyo twapaswa kuwa waangalifu, tukimwomba Yesu atupiganie. Mke wa Ayubu naye anaonekana kuwa rafiki wa mafanikio na kumwambia mumewe amlaani Mungu na afe. Marafiki wa Ayubu Elifazi, Bildadi na Zofari walionekana kama vibaraka vya Shetani walipokazana kwamba Ayubu ana dhambi ndiyo maana majanga yalimtokea, isipokuwa kijana Elihu ndiye alisema ya faraja kidogo. Ayubu naye aliambiwa kama yeyé ndiye anayejua kweli katika sura ya 38 na ni mwanamume kweli, basi asimame na aelezee kuhusu uumbaji. Mungu anatukumbusha kuamini wema na uwezo wake mara zote. Kwa vile hatujui mengi katika maisha haya. Mungu ameweka mipaka ya nguvu za Shetani, hivyo hana nguvu zote. Hata leo katika mateso yako kumbuka Mungu Ndiye Mkombozi wako. Mungu anatoka mbinguni na kuzungumza uso kwa uso na Ayubu aliyekalia majivu. Japo kitabu hiki sio rahisi kukielewa, lugha yake ni ya ustadi mno (masterpiece). Uovu wa Shetani hauna sababu au maelezo, ungekuwa na sababu ungekoma. Kumbe mara nyingi tunamlaumu Mungu kwa majanga na kumbe Shetani ndiyo anaeleta majanga, na wala sio Mungu. Ayubu anaungama na kuombea marafiki zake msamaha kwa makosa yao.

Muuundo

Utangulizi: (1:1-2:13): Ayubu akiishi maisha yenye utakatifu na furaha (1:1-5). Uaminifu wa Ayubu wajaribiwa (1:6-2:10). Ujio wa marafiki watatu (2:11-13). Mazungumzo yao: (3:1-27:23): Ayubu anaomboleza (3:1-26). Mazungumzo ya kwanza (4:1-14:22). Mazungumzo ya pili (15:1-21:34). Mazungumzo ya tatu (22:1-26:14). Hitimisho la Ayubu (27:1-23). Mtu mmoja anazungumza (29:1-42:6): Ayubu anazungumza (29:1-31:40). Hotuba ya Elihu (32:1-37:24). Mungu

awafunulia na mwitikio wa Ayubu (38:1-42:6). Tamati ya kisa (42:7-17): hukumu ya Mungu (42:7-9). Kurejeshwa kwa Ayubu (42:10-17).

Mafungu Mashuhuri: Akasema mimi nilitoka tumboni mwa mama yangu nili uchi, nami nitarudi tena huko uchi vilevile; Bwana alitoa, na BWANA ametwaa; Jina la BWANA na libarikiwe 1:21. Mwanadamu aliyezaliwa na mwanamke siku zake za kuishi si nyingi, naye hujaa taabu 14:1. Ninyi nyote ni wafariji wenye kutaabisha 16:2. Lakini mimi najua ya kuwa mtetezi wangu Yu hai, na ya kuwa hatimaye atasimama juu ya nchi, na baada ya ngozi yangu kuharibiwa hivi, lakini pasipokuwa na mwili wangu nitamwona Mungu. Macho yangu yatamtazama na wala si mwingi. Yeye Mwenyezi hamwezi kumwona; Yeye ni mkuu Mwenye uweza; Tena Mwenye hukumu, na mwingi wa haki, hataonea. Kwa hiyo watu humwogopa; Yeye hawaangalii walio na hekima mioyoni. Ayubu 37:23-24.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Marafiki walienda kuleta faraja bali wakaanza kuwa watu wa kutia huzuni, kitu cha sote kujifunza tuendapo kuhani au kumpa mtu pole.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Ukuu wa Mungu, upendo Wake na kile Mungu anachoruhusu nipitie maishani mwangu, Je, bado Mungu ni Mwenye haki na mwema anaporuhusu mwenye haki ateseke? Je, mimi ni mtu ambaye sijui kufariji watu? Je, nawakatisha tamaa watu wamwache Mungu wao na wamlaani kama vile Elfazi, Biladi, Zofari na mke wa Ayubu? Kusamehe watu ni muhimu, hata Ayubu alipowasamehe marafiki, Mungu akampa uzao na vitu maradufu. Ayubu anakiri kwamba amekosa katika kuwa na maswali ya haki na upendo wa Mungu.

Jambo Muhimu: Maafa yampatapo mtu haina maana kwamba mtu yule ametenda dhambi, ila ni kwajili ya mambo mawili kwanza kumrudi yule mtu asongee Kwake zaidi ila katika Kitabu cha

Ayubu dhumuni ni kuonyesha baada ya Shetani kutupwa duniani, yeye ndiye mtawala wa dunia na awapa watu maumivu ili watu wamwache Mungu na kumfuata yeyé. Shetani aweza akatumia njia ya uovu na ulaghai, ila Mungu anatumia Kweli tu. Pambano ili kati ya shetani na Mungu litakwisha Yesu atakaporudi tena na Shetani atapewa adhabu yake kama kitabu cha Ufunuo 20 kinavyosema. Mpaka hapo, hebu tupate faraja kwamba Mungu hapendi kumhuzunisha mtu bali ni shetani tu.

Swali Kwangu: Je! namwelewa Mungu na kujua tatizo lililonipata ni kwa ajili ya makosa yangu au ni matokeo ya kuishi ulimwengu wa dhambi, kwamba mimi

siwezi kumzuia shetani anaponitesa bali kumwomba Mungu anisaidie? Je, najua kwa nini watu huteseka maana ndiyo swali ambalo limeulizwa miaka mingi, kwamba kama Mungu ni Mwenye uwezo wote, inakuwaje anawaachilia watu wateseke?

Kwa akili za watu wengi chimbuko la dhambi au uovu na sababu ya kuwepo kwake ni jambo linalotatanisha sana na kuleta mfadhaiko mkuu. Wanaona matendo mabaya ya uovu, pamoja na matokeo yake ya kutisha yaletayo huzuni, taabu na maangamizi, nao wanahoji inawezekanaje basi haya yote kutokea chini ya utawala Mkuu wa Mwenyezi Mungu, Yule asiye na kikomo katika hekima, nguvu na upendo. Hapo ndipo ilipo siri au lile fumbo ambalo wao hawapati maelezo au ufumbuzi wowote juu yake. Na katika hali yao ya kutokuwa na hakika pamoja na mashaka yao, wanakuwa vipofu wasiweze kuziona zile Kweli zilizofunuliwa kwa uwazi katika Neno la Mungu, ambazo ni za muhimu kwa wokovu wetu. Wapo wale ambao wanajiuliza maswali na kutafuta-tafuta sababu ya uwepo wa dhambi; wanajitahidi sana kufanya utafiti wao juu ya kile ambacho Mungu hajapata kamwe kukifunua; kwa hiyo, hawapati suluhisho lolote la matatizo yao; na kwa watu kama hao wanaochochewa na mashaka, wanachukulia kuukosa ufumbuzi huko kama kisingizio cha kukataa Maneno ya Maandiko Matakatifu. Wengine hata hivyo hawana uelewa wa kutosha kuhusu tatizo hilo kubwa la kuwapo kwa uovu kutokana na ukweli kwamba mapokeo na tafsiri zisizo sahihi vimefunika fundisho la Biblia kuhusu tabia ya Mungu ilivyo hasa, msingi au mfumo wa serikali Yake, na kanuni Zake anazotumia katika kuishughulikia dhambi.

Haiwezekani kabisa kueleza chimbuko la dhambi kwa namna ambayo inawezesha kutoa sababu za kutosheleza kuhusu kuwepo kwake. Hata hivyo bado inawezekana kuelewa kiasi cha kuridhisha kwa mambo haya mawili, chimbuko la dhambi na kuondolewa kwake hatimaye, ili kudhihirisha kwa ukamilifu haki, wema na ukarimu wa Mungu katika kuushughulikia Kwake uovu huo kikamilifu. Hakuna wazo linalofundishwa kwa uwazi zaidi katika Maandiko kuliko wazo kuwa Mungu kwa namna yoyote ile hawajibiki katika kuingia kwa dhambi; kwamba hakuiondoa kiimla au kiholela neema Yake, kwamba hapakuwa dosari yoyote katika Serikali ya Mungu ambayo ingetoea mwanya wa kuinuka kwa uasi. Dhambi ni mvamizi, ambaye hakuna sababu iwezayo kutolewa kwa ajili ya uwepo wake. Ni fumbo, hailezeki, haiwezi kuchunguzwa, kuitolea udhuru ni kuitetea. Kama udhuru wowote kwa ajili ya dhambi ungeweza kupatikana, au sababu yoyote ingeweza kutolewa ya kuwako kwake, basi, ingekoma kuwa dhambi. Fasili yetu ya pekee ya dhambi ni ile

iliyotolewa katika Neno la Mungu; yaani dhambi ni “uasi wa sheria;” ni matokeo ya utekelezaji wa kanuni ile inayopingana vita dhidi ya Sheria kuu ya upendo ambayo ndio msingi wa serikali ya Mungu (1 Yoh 3:4).

Kabla ya kuingia kwa uovu palikuwa na amani na furaha katika sayari zote na mbinguni pia. Mambo yote yaliafikiana kikamilifu na mapenzi ya Muumbaji wao. Upendo wao kwa Mungu ulikuwa Juu (Hauna kifani), upendo wa mtu mmoja kwa mwingine ulikuwa hauna upendeleo (haukuwa nusu-nusu). Kristo aliye Neno, Mwana Pekee wa Mungu, alikuwa Mmoja na Baba wa milele,-- Mmoja katika asili, katika tabia, na katika kusudi,-- Mwenye Uhai Pekee katika malimwengu yote ambaye alikuwa na fursa ya kushiriki mashauri na makusudi yote ya Mungu. Kwa njia ya Kristo, Baba alitekeleza uumbaji wa wote wenye uhai walioko mbinguni.... "Kwa kuwa katika Yeye vitu vyote viliumbwa, vilivyo mbinguni na vilivyo juu ya nchi, vinavyoonekana na visivyoonekana; ikiwa ni vitu vya enzi, au usultani, au enzi, au mamlaka; vitu vyote viliumbwa kwa njia Yake, na kwa ajili Yake." Wakolosai 1:16; na kwa Kristo, sawa sawa na vile ilivyokuwa kwa Baba Yake, mbingu yote ilitoa kiapo cha utii.

Sheria ya upendo ikiwa ndiyo msingi wa Serikali ya Mungu, furaha ya viumbe vyote ilitegemea utii wao kamili wa kanuni Zake za haki. Mungu anatamani kupata toka kwa viumbe vyake vyote huduma ya upendo -- ibada na heshima inayotokana na kuithamini, na kuitambua tabia Yake kwa kina kwa kutumia akili zetu. Hafurahishwi na utii unaotolewa Kwake kwa kushurutishwa, tena Yeye huwapa wote uhuru wa kufanya uchaguzi wapendao, ili waweze kumtumikia kwa hiari yao.

Wahusika Wakuu: Mungu, Ayubu, Shetani, Elihu, Elifazi, Bildadi, na Sofari

Kristo katika ayubu: kama ayubu tunapaswa kutotegemea haki yetu wenyewe, bali ya kristo na dhabihu yake. hatuna uwezo wa kufikia haki wenyewe-warumi 10:9-10. ayubu anasema kwamba anajua mkombozi wake yu hai, kristo ni mkombozi na mwombezi wetu pia. anasamehe marafiki zake.

SURA YA 19

ZABURI

Sepher Tehillim-book of Praises. Au Psalmoi kwa Kigiriki.

Mwandishi: Mfalme Daudi aliandika kama 73 hivi kati ya 150 kama Ibada. Kuna chache ziliandikwa na Sulemani, Asafu, Ethan, Musa, Wana wa Kora na wengineo. Ila zote zilivuviwa na Mungu. Takribani 1400 wakati wa Musa mpaka 500KK. Zinazungumzia ya toka uumbaji mpaka uhamishoni wakati wa kuchukuliwa mateka mpaka nchi mpya.

Kwa Ufupi: Mwimbaji mwenye wa Israeli mwenye nyimbo tamu (sweet Singer of Israeli) Hiki ni kitabu cha nyimbo cha tenzi cha Wayahudi kilitumika kwa ibada, maombi, kumsifu Mungu na kumtolea Mungu vilio au dua zao. Kitabu hiki kimegawanyika katika sehemu tano. Zaburi 1-41- ni nyimbo za uzoefu wa Daudi na Mungu kama vile Bwana Ndiye Mchungaji wangu. 42-72-uzoefu wa kutoka utumwani, vilio na ukombozi kutoka kwenye maadui. Zaburi 73-89-Sifa mkombozi wa Israeli na kumwomba Mungu watendewe kwa haki. Zaburi 90-106 ni Zaburi za sifa za Kiongozi asiyebadilika na mlinzi wa Israeli. Zaburi 107-150-ni Zaburi za Shukrani kwa Mungu, wakimsifu kama Mkombozi, msaada wa watu.

Sababu ya Kuandikwa: kuwafanya watu wamkaribie Mungu, Muumba, Mkombozi, Mfalme na Mfalme Anayekuja. Inaonyesha hisia karibu zote, iwe ni kumsifu Mungu, furaha, kuomba, toba, imani, mawasiliano na Mungu. Hizi zimekuwa Tuzo kwenye mahekalu na masinagogi kwa miaka mingi zikivuvia watu kumsifu Mungu katika ibada za Wakristo na Wayahudi. Ibada ya kushangilia wokovu wa Israeli na kuja kwa Masihi, na asili ya Mungu ya wema.

Maelezo Zaidi: Kitabu cha Zaburi au Mizmor Kiyahudi chatufunza jinsi ya kuzungumza na Mungu, unabii wa kumsifu Mungu na jinsi ya kumwabudu katika uzuri wa utakatifu. Watu mbali mbali kwa miaka kadhaa wametuonyesha hisia zao Mfano Zaburi 23 inaonyesha moyo wa Daudi unavyoshukuru, utoaji, ulinzi na kujali kwa BWANA. Zaburi yaelezea Historia ya yale Mungu ameyafanya kwa watu Wake toka uumbaji na kutukumbusha kwamba Mungu anatupenda na jinsi ambavyo tunapaswa kumpenda kama mwitikio wa upendo Wake. Zaburi ina maagizo, maelezo, shukrani, Ukweli, maombi, Kumbukumbu mbele za Mungu, nyimbo za aina mbali mbali kama vile hija, Kuuliza maswali, Sifa au upendo. Anaelezea maisha ya Musa na Yoshua, na habari za huzuni za Waamuzi. Anaelezea kuhusu mfalme anayekuja. Zaburi zingine zatuelezea jinsi

ya kuungama dhambi zetu na kumwomba Mungu msamaha. Zaburi zingine zinamwuliza Mungu awaadhibu waovu au maadui kwa yale mateso wanayowapa watu wa Mungu 69 na 109 [imprecatory]. Zaburi zingine zaeleza kuja kwa Yesu mara ya kwanza na jinsi atakavyoteswa na hata kuuawa. Kuna Zaburi zingine zimeandikwa kwa ajili ya siku maalumu za siku kuu za kiroho. Zaburi zingine zinaelezea uchungu wa roho wa mwandishi ila mwishowe zinaiishia na kumsifu Mungu. Daudi anatunga mashairi katika hatua mbali mbali za maisha yake kama mchungaji, harusi yake, kumkimbia Sauli, kukutana na Nabali na Abigaili, kutawazwa kuwa mfalme, kuleta Sanduku la Agano, uzinzi na Bathsheba, kuasi kwa Absalomu, kutayarisha vifaa vya kujenga hekalu, na Sulemani kuwa mfalme. Zaburi inaishia kwa kusema 150:6 “ Kila chenye pumzi kimsifu Bwana. Zaburi 100 ni ya sifa kwa BWANA kwa kutumia vyombo mbali mbali. Zaburi 51 Daudi anaungama baada ya kumkosea Mungu na watu kwa kuchukua mke wa mtu na kuua. Zaburi 119 inazungumzia sheria, maagizo, na amri za BWANA. Zaburi inazungumzia hatua tatu nazo ni mtu anapata matatizo, Mungu anaingilia kati kuwa msaada. Ukipitia wakati mgumu au furaha soma na zitakusaidia sana na kukupa faraja, zipigie mstari zinazokuhusu. Mashairi ya Kiyahudi hayana kina kinachofanana kama ya Kiswahili bali mawazo yanayofanana, yanayoendelea kukaziwa kwenye beti linalofuata, mfano rahisi utakuwa Zaburi moja (yana mlinganisho/sambamba/parallel)

Muhtasari: Zaburi inafuatisha vitabu vya Musa kwa kiasi fulani. Torati yaeleza ibada kwa nje katika hekalu, ila Mtunga Zaburi anakita kuhusu hali ya moyo y andan na uzoefu wa kiroho wa mwabudu katika Patakatifu

<u>Zaburi</u>	<u>Zaburi fupi ya Sifa</u>
<u>Kitabu cha Torah kinachofanana Zaburi 1-41.</u>	
<u>41:13.</u>	<u>Mwanzo</u>
<u>Zaburi 42-72</u>	<u>72:18-19</u>
<u>Kutoka</u>	
<u>Zaburi 73-89</u>	<u>89:52</u>
<u>Walawi</u>	
<u>Zaburi 90-106</u>	<u>106:48</u>
<u>Hesabu</u>	
<u>Zaburi 107:150</u>	<u>150</u>
<u>Kumbukumbu la Torati</u>	

Selah ni kituo (intermission) cha tarumbeta baada ya kufikia mwisho

Ni nyingi mno mfano Zaburi 23 “BWANA Ndiye mchungaji wangu, sitapungukiwa na kitu.....”,

Nitakushukuru kwa kuwa nimeumbwa kwa jinsi ya ajabu na kutisha matendo Yako ni ya ajabu na nafsi yangu yajua sana....139:14

Ee Mungu uniumbie moyo safi, uifanye upya roho iliyotulia ndani yangu, usinitenge na uso wako wala Roho Wako Mtakatifu usiniondolee unirudishie furaha ya wokovu Wako-.....51:10

119:11 Hivyo BWANA moyoni mwangu nimeliweka Neno Lako nisije nikakutenda dhambi

121:1 Nitayainua macho yangu na niitazame milima, msaada wangu utatoka wapi? Msaada wangu u katika Bwana aliyezifanya mbingu na nchi. Asiache mguu wako usogezwe, Asinziaye akulindaye 121:1-3

Tazama jinsi ilivyo vema na kupendeza, Ndugu wakae pamoja kwa umoja 133:1 Aketiye mahali pa siri Pake Aliye juu atakaa katika uvuli Wake Mwenyezi. Nitasema Bwana Ndiye kimbilio langu na ngome yangu Mungu wangu nitakayemtumaini...91

Nikiziangalia mbingu Zako, na kazi ya vidole vyako, mwezi, nyota ulizoziumba Mtu ni kitu gani hata umkumbuke na binadamu hata umwangelie..... Zaburi 8:1

Njia yako Eh Mungu iko katika utakatifu (madhabihuni)77:13

Neno Lako ni taa ya miguu yangu na mwanga wa njia yangu 119:105. Mshukuruni BWANA ni mwema kwa maana fadhili Zake ni za milele. Nimrudishie nini BWANA kwa ukarimu Wake alionitendea...116:12. Ee nafsi yangu umhimidi Bwana, Naam vyote vilivyo ndani yangu vilihimidi Jina Lake takatifu. Ee nafsi yangu umhimidi BWANA wala usizisahau fadhili Zake zote..... Akusamehe maovu yako yote, akuponya magonjwa yako yote, aukomboa uhai wako na kaburi...., aushibisha mema uzee wako.... Ayaponya magonjwa yako yote 103:1-5

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Ndiyo kitabu chenye sura refu kupita zote za Biblia ila siyo kirefu kama Yereimia na Mwanzo. Zaburi 119 ina sura 176 na Zaburi 117 ndiyo sura fupi, nayo ina mistari miwili. Zaburi 117 ndiyo katikati ya

Biblia. Kuna sura 594 kabla yake na 594 baada yake. Sela ni pumziko, ambalo linaingiliwa na tarumbeta, baada ya kumaliza sifa kwa Bwana

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Nimrudishie Nini Bwana kwa Ukarimu Wake alionitendea? Zaburi zipo katika hali zote

Jambo Muhimu: Kila mtu anajitambulisha na Zaburi kwani inaelezea hisia zetu wanadamu. Wengi wetu hukimbilia kusoma sura hizi wakati wa huzuni na furaha pia. Zaburi pia ina mafundisho ya ndani ya Mungu (Theolojia) na unabii pia mfano, unabii wa Masihi.

Swali Kwangu: BWANA hutabakari katika sifa za watu Wake. Watu wanapimba kanisani au nyumbani Je! Mimi namwambia BWANA nikiwa mwenyewe na nikiwa ibadani pia au nanyamaza kimya?

Wahusika Wakuu: Daudi, Asafu, Wana wa Korah, Sulemani, Msa, Herman, Ethan

Kristo katika zaburi: zaburi za masihi.

1. Mateso na Kusulubiwa Kwake

Zaburi ya 22 inafunua mateso makali ya Masihi kwa uwazi sana, karne nyingi kabla ya mfumo wa kusulubisha haujaanzishwa.

- **Maneno Yake ya mwisho:** Mstari wa kwanza unasema, "Mungu Wangu, Mungu Wangu, mbona umeniacha?", ambayo Yesu aliyatamka akiwa msalabani (Mathayo 27:46).
- **Kudhihakiwa:** Mstari wa 7-8 unatabiri jinsi watu wangemzomea na kumkejeli wakimwambia amtegemee Mungu amwokoe.
- **Kupigwa kura kwa mavazi yake:** Mstari wa 18 unasema, "Wanagawana mavazi Yangu, na kwa ajili ya vazi Langu wanapiga kura", jambo lililotimia askari walipomfanyia Yesu (Yohana 19:23-24).

2. Kuchukiwa Bure na Kuniyeshwa Siki

Katika Zaburi ya 69, tunaona mateso zaidi ya kihisia na ya kimwili ya Masihi.

- **Kuchukiwa bila sababu:** Mstari wa 4 unasema, "Wanaonichukia bure ni wengi kuliko nywele za kichwa Changu" (rej. Yohana 15:25).
- **Kupewa siki:** Mstari wa 21 unasema, "Wakanipa uchungu kuwa chakula changu, Nami nilipokuwa na kiu wakaninywesha siki". Hii ilitimizwa Yesu alipoomba maji msalabani.

3. Kutooza Kaburini (Ufufuo)

Zaburi ya 16:10 inatoa unabii wa uhakika wa ufufuo: "Kwa maana hutaiacha nafsi Yangu kuzimu, wala hutamwacha mtakatifu wako aone uharibifu." Hii inathibitisha kwamba miili ya Masihi isingeoza kaburini, ushindi unaomwezesha kushinda mauti.

4. Kuhani na Mfalme wa Milele

- **Mwana wa Mungu na Mtawala:** Zaburi ya 2 inamweleza Masihi kama Mwana wa Mungu aliyepewa mataifa kuwa urithi Wake na anayepaswa kuabudiwa na wafalme wa dunia.
- **Kuhani wa Milele:** Zaburi ya 110:1 inamtambulisha Masihi kama Bwana wa Daudi anayeketi mkono wa kuume wa Mungu, na mstari wa 4 unathibitisha kwamba Yeye ni kuhani wa milele kwa mfano wa Melkizedeki.

5. Kutovunjwa Mifupa Yake

Zaburi 34:20 inahakikisha kwamba, "Yeye alinda mifupa Yake yote, hakuna hata mmoja uliovunjika." Hili lilithibitishwa wazi wakati askari walipovunja miguu ya wale waliosulubiwa na ya Yesu, hawakuivunja miguu Yake kwa sababu alikuwa amekwisha kufa (Yohana 19:33-36).

SURA YA 20 MITHALI

Mishle Shelomoh-Mithali za Sulemani, Sepher Hokhmah-Kitabu cha Hekima

Mwandishi: Sulemani alikuwa mwandishi mkuu japo Agur (22:17) Agur 30:1 na Mfalme Lemueli 31:1 wameonekana kuchangia takribani 970-930KK. Waandishi wa Mfalme Hezekia walinakili katika sura tulizo nazo leo 25:1. Watu hupenda vitabu vya kujisaidia-self-help books, mawazo haya yanaweza kuwa ya kibinadamu na siyo ya Mungu-vitabu vya Mithali, Mhubiri, Zaburi, Ayubu ni mashauri toka kwa Mungu.

Kwa Ufupi: Nukuu, mithali, misemo ya kuwahamasisha watu kutafuta hekima kwa kumjua Mungu na kuishi kwa hekima maana kumcha Mungu ndiyo chanzo cha hekima.

Sababu ya Kuandikwa: Goli la Mithali ni kumweleza mtu hekima ni kumcha Mungu. Kwa maneno mengine, kumjua Mungu ndiyo furaha ya Kweli. Kitabu kinasaidia kufanya uchaguzi wa hekima. Tunashauriwa kuishi maisha ya uaminifu, juhudi, kiasi na kumcha Mungu tukiyaweka Maandiko Yake katika maisha yetu halisi ya kila siku.

Maelezo Zaidi: Kitabu ni cha mashairi na kina utangulizi unaojieleza kuliko vitabu vingi vya Biblia, anasema anataka msomaji ajue hekima, kitabu hiki ni mwongozo wa kufundisha hekima. Kuwa mwenye haki mbele za Mungu kwahitaji maarifa na hekima. Tunahitaji hekima ili kuepuka uovu, na kuwa waadilifu mbele za Mungu. Hekima inaleta nidhamu. Hekima, inasaidia uzoefu wenye uadilifu, katika nyanja za maisha, hii inahitaji uzoefu, maarifa, na nia ya kumweka Mungu na kanuni zake kuwa namba moja maishani mwako. Mwalimu ni Sulemani ambaye ameandikwa mara 260 kwenye Neno takatifu. Mithali haina visa bali ni mkusanyiko utendaji halisi wa kimaisha (practical tips) jinsi ya kuishi na familia, majirani, mke, na mume. Mithali nyingi ni kutoka kwa Mfalme Sulemani binadamu mwenye hekima aliyeishi. 1 Wafalme 3:12. “Tazama, nimekupa moyo wa hekima na wa akili; hata kabla yako hapakuwa na mtu kama wewe, wala baada yako hatainuka mtu kama wewe.... Mithali zinazungumzika mambo kama vile kazi, pesa, ngono, majaribu, kunywa pombe, adhabu au nidhamu, kulea watoto. Ndani ya kila Mithali kuna Ukweli kwamba “Kumcha Mungu ndiyo chanzo cha hekima au maarifa 1:7. Mungu ametupa kitabu hiki ili tufanye maamuzi ya busara. Mithali inatulezea jinsi ya kuchagua marafiki, mke, familia ifanyeje, kusaidia watu masikini, na mengi ambayo yapaswa tuyajue.

Kila mtu anafaidika akisoma kitabu hiki, hata asiye Mkristo au muumini. Yawezekana waandishi wengi na watu toka nchi mbali mbali. waliozungumza na Sulemani waliathiri maandishi yake pia. Ina sura kwa ajili ya vijana wa kiume na Kike. Wasomaji wanapewa ilani kutojihusisha na pombe, kuepuka uvivu, na maisha yasiyo na usafi wa ngono. Mithali imezungumza mara kadhaa kuhusu mwananamke mgeni wa Mithali (7) pengine kutokana na uzoefu wa mfalme Sulemani na makosa aliyofanya kuhusu wanawake, ila anatoa ushauri wa kujua mwanamke mwenye hekima kwenye Mithali 31. Watu wengine hawaoni dini sana kwenye kitabu hiki kwa ajili ya mkazo wake, ni kweli kwamba hakuna "Kisha Mungu akasema" ila unaposoma kwa makini kama 8:22-36 unaona kitabu hiki kinamweleza Mungu. Kanuni hizi nyingi, tunaweza kuzidai kama ahadi za Mungu, mfano: Mlee mtoto katika njia ipasayo, naye hataiacha hata atakapokuwa mzee.

Muundo wa Kitabu

Utangulizi, madhumuni na mada, mafundisho ya Kiasi utulivu wa akili 1:1-7. Mithali na mafundisho ya mithali na hekima. Mkusanyiko wa Mithali na misemo ya Sulemani (10:1-22:6). Misemo thelathini (22:17-24:22). Mithali ya wenye hekima wasiotajwa majina (24:23-34). Mithali za Sulemani zilizokusanywa na Hezekia (25:1-29:27). Misemo ya Aguri (30:1-33). Misemo ya mfalme Lemueli (31:1-31)

Mafungu Mashuhuri: Nyingi sana! Mtumaini BWANA kwa moyo wako wote, wala usizitegemee akili zako mwenyewe 3:5. Ewe mvivu, mwendee chungu, zitafakari njia zake ukapate hekima 6:6. Mwana mwenye hekima humfurahisha babaye, bali mwana mpumbavu ni mzigo wa mamaye 10:1. Jina la BWANA ni ngome imara; Mwenye haki huikimbilia akawa salama 18:10. Mvinyo hudhihaki, kisha huleta ugomvi, Na akosaye kwa vitu hivyo hana hekima 20:1. Heri kuchagua jina jema kuliko mali nyingi 22:1. Usimjibu mpumbavu sawasawa na upumbavu wake, usije ukafana naye 26:4. Jeraha utiwazo na rafiki ni amini, Bali kubusu kwa adui ni kwingi sana 27:6. Mlee mtoto katika njia ipasayo, Naye hataiacha, hata atakapokuwa mzee 22:6. Jawabu la upole hugeuza hasira 15:1. Hata mpumbavu akinyamaza huhesabiwa hekima 17:28. Kumcha BWANA ni chanzo cha hekima. Mithali 31, Mwanamke mwema analinganishwa na mwanamke mwovu Mithali 7.

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Sura ya mwisho ni refu na ni shairi la kumsifu mke mwenye hekima na bora, jambo ambalo halikuwa la kawaida kwa wakati ule na utamaduni ule, sura ya saba yazungumza mwanamke mgeni au kahaba (loose woman) ambaye kila mwanamume anapaswa kumwepuka.

Sulemani anatuonyesha mwanamke aliye mwovu ataharibu na kuyamaliza maisha ya mumewe au kuyafanya duni na yasiyo na furaha. Ndivyo pia ilivyo kwa mwanamume aliye mwovu, hakika ataharibu maisha ya mkewe na familia yake pia watapata athari za uovu wake. Watu wema na wenye haki hubariki wengine au taifa ila waovu huwaletea wengine matokeo maovu. Haya yaliwatokea wakina Danieli, kisha wapakata kwenda uhamishoni.

Cha kutafakari

Jambo Muhimu: Hekima 4:7 ni jambo muhimu kuliko kitu chochote, maana kumjua Mungu ndiyo chanzo cha Hekima na YEYE amesema tukijiona tunahitaji hekima basi tumwombe Yakobo 1:5. Hakuna aliyezaliwa na hekima, hivyo sote twapasa tuiombe na tuipate.

Swali Kwangu: Je! namwomba Mungu anipe hekima na kumcha YEYE daima, ili nisianguke shimoni kama Sulemani aliyekuwa ana hekima sana ila aliamua kutoka kwenye mpango wa Mungu na kukosa hekima?

Wahusika Wakuu: Sulemani, Hezekia, Aguri, Lemueli

Kristo katika mithali: Masihi ni hekima ya mungu (1 Wakorintho 1:24). haistaajabishi kwamba Yeye alisema “Malkia wa Kusini ataondoka siku ya hukumu pamoja na watu wa kizazi hiki, naye atawahukumu kuwa na hatia; kwa sababu yeye alikuja kutoka ncha za dunia aisikie hekima ya Sulemani; na hapa pana Mkubwa kuliko Sulemani.” sura ya 8 yasema kuhusu asili ya hekima kama nyenzo ya maisha. kristo ni maisha na haki yetu. maneno ya hekima Yesu aliyonena, hayatapita kamwe. yesu anatuambia tupokee maneno yake, kama tendo la upendo kwake.

SURA YA 21

MHUBIRI

Qoheleth-yeye anayehubiria watu, Ekklesia-mkusanyiko wa waamini.

Mwandishi: Sulemani Mwana wa Daudi, mwenye hekima kupita wote waliokuwako 1:16. Yaonekana aliandika akiwa mzee mwishoni wa utawala wake baada ya kufanya makosa mengi kwa kuruhusu anasa na ubatili wa dunia, takribani 931KK, 1:1,12,16. Muda wake ni miaka 70 hivi ya jitihada yake kutafuta furaha.

Kwa Ufupi: makopo matupu, chupa tupu, glasi tupu, ndoto tupu, maneno matupu, akaunti tupu, mioyo tupu, naam utupu ni mwingi, japo kalenda zetu zimejaa mengi ya kufanya. Katika kutafuta maana ya maisha watu wengi wamekumbwa na ombwe moyoni. Mwandishi alijaribu matendo mema, umashuhuri, heshima, anasa, raha, mifugo, wanawake, mali, fahari, hekima, ila yote yakafeli. Chini ya Jua letu imeonekana wazi kwamba Nje ya Mungu maisha ni matupu na yaliyojaa ubatili mtupu, hayaridhishi, yahuzunisha, yanaboesha, yanachukiza na kukinai. Bila Mungu maisha ni tupu. Mioyo yetu ina matundu mengi, haya hayawezi kujazwa na vitu. sifa, mali, uzuri, elimu au chochote bali Yeye tu. Tunapomweka Mwenyezi Mungu katika sehemu Yake, maana na malengo bora yanajipa yenyewe.

Sababu ya Kuandikwa: Kitabu cha Muhubiri (Kohleth) kilikuwa hotuba au mahubiri yaliyotolewa kwenye umati wa watu na kusomwa. Sulemani alitaka watu waelewe kwamba furaha haitokani na kuwa na mali, nguvu, vitu au elimu nyingi, badala yake furaha inatokana kujitoa kikamilifu wka Mungu toka ujana na kuhudumia masiikini, na wale wanaoteseka.

Maelezo Zaidi: Mfalme anakimbiza vitu vya dunia, akivishughulikia avipate tele, iwe ni kuwa na bustani, wanyama, wake, fahari, burudani, maarifa, kazi, burudani, matumbuizo, vicheko, akavikuta havina furaha bali ni ubatili 1:2. (haviridhishi). Mara 37 anasema ni ubatili au kukimbiza upepo, au mvuke tu; na mara 27 anasema chini ya jua. Anaanza kwa kusema yote ni ubatili, kisha anasema hakuna maana chini ya jua na kuishia kwamba kufurahia maisha kwa kukubali zawadi za Mungu kwetu wanadamu. Hata kusoma sana tu kwenyewe huuchosha mwili, na hamna mwisho wa kutunga vitabu, nimegundua hilo mapema! Kwa kuwa sasa tumeshughulikia vitabu 120. Maisha bila madhumuni hayana maana. Mfalme ananung'unika na maovu yasiyoonyesha au kuleta haki. Watu huishi, hufanya kazi kwa bidii na kufa, na kuviacha vitu vyao kwa

mwingine asiye vichuma au kuvionea huruma, huyu huvifuja. Waovu wananeemeka na kunawiri ila wenye haki wanaonewa (wananyanyaswa). Sulemani hakuwa mtu wa kwanza kuruhusu wanawake wageni au wa michepuko wamtoe kumwabudu Mungu wake, wala hatakuwa mtu wa mwisho, hivyo chungu sana! Mwishowe mfalme anagundua hitimisho la kila kitu ni “kumcha Mungu na 12:13 na kuachana na makandokando mengine. Hakuna binadamu anayepata furaha ya kweli katika anasa za muda bila Mungu. Mungu ni muhimu kuliko kitu chochote katika maisha yetu. Hata tukijaribu kukana tunajisumbu tu, a mpaka tuje kwenye kutambua hilo. Pesa, anasa, au mafaniko pekee yake havina maana, pekee yake haviwezi kumletea mtu furaha. Ndiyo maana Sulemani anatuusia tumpende Mungu na kutunza amri Zake. Japo alikuwa na hekima kuliko binadamu mwingine na utajiri mwingi, hakuwa na furaha bali pale alipompenda Mungu na kufuata maagizo Yake. Mwandishi atuongoza tusijichoshe na anasa na vitu vya muda mfupi, yaonekana aliandika kwa watu wenye uwezo, umashuhuri na mafanikio ya utajiri. Mtu asinukuu katika mazingira yasiyohusika (nje ya muktadha!). Mwandishi asema mambo mengine ambayo huleta changamoto kwenye imani, ila kuacha imani inafanya maisha yasiwe na maana, na anatushauri tumche Mungu ndiyo tutakuwa na matumaini. Hakika binadamu tuna mipaka ya hekima na njia za Mungu ni kuu na hazichunguziki, mwandishi aelezea yale tusiyo yaelewa vyema kama vile mateso, kifo. Kinacholeta maana na madhumuni katika maisha yetu ni kwamba Mungu ni wa milele, Naye ana maarifa yote na uwezo wote. Mungu anatoa zawadi na mafanikio katika maisha na si kwamba ni bidii zetu ndizo zinatupa tulivyo navyo. Fedha haiwezi kununua furaha. Maisha ni zawadi, hebu na tuyafurahie japo ni mafupi, ila Mungu ana furaha zisizo na kikomo.

Muundo au muhtasari

Kichwa na somo kuu (1:1-11). Mwandishi anayapitia maisha yake akiyachunguza (1:12-6:9). Hitimisho la mwandishi kuhusu maisha (6:10-11:16). Kusimulia, na kuchewa maisha ya ujana na uzee (11:7-12:8). Hitimisho (12:9-14).

Mafungu Mashuhuri: Kwa kila jambo kuna majria yake, na wakati kwa kila kusudi chini ya mbingu 3:1. Mkumbuke Muumba wako siku za ujana wako, kabla hazijaja siku zilizo mbaya, wala haijakaribia miaka utakaposema, Mimi sina furaha katika hiyo 12:1. Tupa chakula chako usoni pa maji 11:1. kwa sababu walio hai wanajua ya kwamba watakufa, lakini wafu hawajui neno lolote wala hawana ijara tena, maana Kumbukumbu lao, limesahauliwa 9:5.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Kitabu kina mambo hasi yasiyomridhisha Sulemani, anaonyesha amechoka na yote kwamba ni kujilisha upepo, ni kujipotezea muda tu na kusumbuka. Wanahistoria wengi wanafikiri aliandika akiwa mzee wakati ambao mamia ya wanawake walimtoa nje ya mstari wa kumwabudu Mungu na furaha aliyotazamia kuwa nayo ikabakia huzuni na majuto tu. Isingekuwa huruma za Mungu, angelipotea milele.

Jambo Muhimu: Mara zingine maisha yanaonekana yana utupu kwa vile tumemwacha Yeye anayetupa maana kwenye maisha yetu. Mali, uzuri, visomo, familia, maoni, miungu, umashuhuri, fahari, majumba, marafiki, falsafa na vyote tuvipendavyo vinaacha kutupa furaha tuliyotegemea, tunabaki kuhuzunika kwa kupoteza muda mwingi kwa Shetani, naye ametubwaga chini puh! Ila tuelewe bado Mungu Yupo na anaelewa ubinadamu wetu tuipokee zawadi ya msamaha na kutubu uovu wetu, kisha turudi njia ya nyembamba ya msalaba.

Swali Kwangu: Je, mambo yakienda vizuri na nikiwa na mali, afya, ujana, kisomo na yote ya dunia yanayoweza kuleta kiburi, mimi namsahau Mungu na kurudi Kwake tu nikiwa nimechakaa na kuchoka nguvu na bila amani moyoni?

Wahusika Wakuu: Sulemani

Kristo katika mhubiri: maisha bila mwenyezi mungu ni ubatili tu, kujilisha upepo. ni Bwana pekee ndiye anayeweza kuleta moyo kuridhika, furaha isiyo na kikomo na hekima yenye ufahamu. sulemani anahitimisha kwa kusema “mche mungu na kumtukuza, kwa maana mungu ataleta hukumuni kila kazi, pamoja na kila neno la siri, likiwa jema au likiwa baya” hii yaonyesha hukumu ya mwisho “ Kisha nikaona kiti cha enzi, kikubwa, cheupe, na yeye aketiye juu yake; ambaye nchi na mbingu zikakimbia uso wake, na mahali pao hapakuonekana. Nikawaona wafu, wakubwa kwa wadogo, wamesimama mbele ya hicho kiti cha enzi; na vitabu vikafunguliwa; na kitabu kingine kikafunguliwa, ambacho ni cha uzima; na hao wafu wakahukumiwa katika mambo hayo yaliyoandikwa katika vile vitabu, sawasawa na matendo yao.” kila kitu nje ya bwana kinaleta utupu, yeye ametupa njaa ya kumtafuta yeye, mungu ana maana ya kutuumba sisi. maisha yetu yanakuwa ya thamani tusipokuwa na ubinafsi na kushirikiana na muumba wetu. maisha ni zawadi kutoka kwake, na zawadi hii inaleta furaha zaidi kutokana na kuishi mapenzi yake. kila mwenye hekima ataishi kwa mapenzi yake.

SURA YA 22

WIMBO ULIO BORA

Shim Hashirim-WIMBO WA NYIMBO au Canticum Cantorum

Mwandishi: Sulemani au Mwana wa Daudi, akiwa kijana pengine hata kabla ya kuwa mfalme 965KK, 1:1, takribani 970-930. Aliandika nyimbo 1005! Katika mithali nyingi zimehifadhiwa katika mithali zake 3000 ila nyimbo ni hii moja tu.

Kwa Ufupi: Wimbo wa mapenzi hugusa moyo, na roho na hisia. Shairi la Upendo wa kina kati ya mwanamume na mwanamke, linatufundisha kwamba maisha ya ndoa ni mazuri na ni mpango wa Mungu na mwanadamu tuyasherekee, tuyatunze na kuyathamini (cherish). Mungu pia analipenda kanisa Lake na ni mfano wa kwamba sisi ni bibi arusi Wake

Sababu ya Kuandikwa: kitabu chaonyesha kama ndiyo bora cha Sulemani. Mshulami mke wake wa kwanza, yaonekana alikuwa akimpenda, ila wengine wasema kwamba hakumwoa kwa sababu za kisiasa au kujenga ufalme wake (political reasons). Kitabu hiki sio cha historia bali cha arusi ya Sulemani kwa mwali Mshulami. Wengine wamefundishia upendo wa Yesu kama Bwana arusi kwa kanisa Lake.

Maelezo Zaidi: Japo Sulemani alikuwa na wake wengi, ndoa zake nyingi zilikuwa zinahusiana na siasa (political), alioa mabinti za wafalme wa himaya zingine, ili kujenga madaraja. Au walipeana wake, japokuwa mwanamke Mshulani yawezekana alikuwa binti wa Farao, mkewe wa kwanza waliyeishi naye miaka zaidi ya ishirini kabla ya kuingia mitara. Upendo huu unatuchukua kwenye picha ya Edeni kwenye Bustani, ambapo mke alikuwa mmoja na mume mmoja na maisha yalikuwa rahisi, si yale ya majumba makubwa au magorofa ya mjini. Wapenzi wanahitajiana ili wawe kamili. Upendo huu si wa tendo la ndoa tu, bali kushirikiana na kuwa wenzi kwa kila mmoja, kama vile Mungu alivyopanga iwe zawadi ya furaha. Uhusiano wa mtu na mkewe ni mkamilifu usio na uchafu, na uhafifu. Upendo huu wa mtu na mkewe, kwao wawili tu, Mungu alimpa mwanadamu, si kitu cha kuonea aibu bali ni kufurahia bila kuwa na woga katika mazingira yake. Msichana hakuwa na chochote cha kumpa Sulemani, zaidi ya upendo wake. Shairi hili lahusu upendo wa ndoa kati ya mwanamke na mwanamume wanaopanga kuoana. Picha hii inatusaidia kuona umuhimu wa upendo na ndoa. Inatupa picha ya jinsi Kristo anavyolipenda kanisa Lake, ambalo Biblia inaliita, Bibi harusi wa Kristo. Msichana mwenye uzuri wenye ngozi nyeusi, anaolewa na mfalme, na wote wanafurahia mapenzi

yao “ mpendwa wangu u mzuri.” 1:15. Naye anajibu 1:16. Kitabu hiki chenye sura nane na mafungu 117, kinaonyesha jinsi wapenzi wawili wanavyoposana kwa mwaka huo, na jinsi wanavyothaminiana na kushabikiana kuhusu hali na uzuri wao na kuuelezea upendo wao na kujitoa, kila mmoja kwa mwenzie na anatembelea jamaa ya msichana kule Lebanoni. Kitabu hiki twaweza kusema kwamba kinasimulia upendo wa binadamu na pia kinasonda kwenye upendo ule mkuu wa Mungu wetu.

Muundo: Muhtasari

Posa (1:1-3:5). Bibi harusi na msafara na harusi (3:6-5:1.) Maisha ya mahaba baada ya ndoa (5:2-8:14). Usafi wa ndoa, na kwamba ndoa ni kati ya mwanamke na mwanamume.

Mafungu Mashuhuri: Kunibusu na anibusu kwa kinywa chake maana pambaja zako zapita divai 1:2. Akanileta mpaka nyumba ya karamu, na Bendera yake juu yangi ni mapenzi 2:4. Maji mengi hayawezi kuuzimisha upendo 8:7. Nawasihi enyi binti za Yerusalemu, kwa paa na kwa ayala wa porini, Msiyachochee mapenzi, wala kuyaamsha, Hata yatakapona vema yenyewe.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Kama kilivyo kitabu cha Esta, Kitabu hiki hakina jina ‘MUNGU. Ni kitabu pekee ambacho kimeelezea mahaba ya ndoa kwa undani japo kwa watu wa siku hizi, wanaweza wasione kusifiwa kwa yule mke kunafanana na masifu ya kileo, mfano shingo yako ni kama mnara wa pembe za ndovu, na macho yako ni kama vidimbwi mjini Heshboni” 7:4

Jambo Muhimu: Mungu aliumba ndoa kwa ajili ya mume na mke wafurahiane, na kupendana na ndoa pia ni picha au kielelezo cha upendo wa Mungu kwa kanisa Lake. Soma zaidi 1 Wakorintho 13

Swali Kwangu: Je, najitunza kwa uaminifu bila ya kuishi maisha ya uasherati kama sijaoa au kuolewa, na kutofanya uzinzi baada ya kuoa?

Je! Nampenda mke/mume wangu na kumthamini nikimtendea kama navyojitendea mwili wangu na kujali usafi na uaminifu wa ndoa?

Wahusika Wakuu: Sulemani, Mwanamke mshulami, binti za Yerusalemu

Kristo katika wimbo ulio bora au wimbo wa sulemani: israeli anachukuliwa kama bibi harusi wa yahweh katika agano la kale au mume na mke isaya 54:5 au yeremia 2:2 nk, na kanisa linachukuliwa kama bibi arusi. kristo anajitoa dhabihu au mhanga kwa ajili ya kanisa lake.

SURA YA 23

ISAYA

Yesha'yehu au Yeshaiah or Hesaia

Mwandishi: Isaya "Mungu anaokoa" Mwana wa Amosi 1:1. Nabii ni mtu anayezungumza kwa niaba ya Mungu. Alijulikana katika jumba la mfalme, na alikuwa wa mbari ya Kifalme, na mwenye kisomo kikubwa kama Musa. Alikuwa na mke aliyekuwa nabii. Alijulikana kwa kuwa dhiti, na huruma nyororo, ila hakumangamanga kutoka kwenye utume wake, bali alikuwa mhubiri mwenye ushawishi Yerusalemu. Agano Jipya linanukuu kitabu cha Isaya kama mara 85, ikiwemo na nukuu za moja kwa moja 61. Isaya alitoa unabii wakati wa Mfalme Uzia, Yothamu, Ahazi, na Hezekia wa Yuda. Kipindi cha ujumbe wake ni kuanzia 740 KK mpaka wakati wa Nchi Mpya. Watu husema aliuawa na Mfalme Manase kwa msumeno.

Kwa Ufupi: Wokovu, ni neno linalopatikana mara 26! Kristo Ndiye Mfalme, ila Mtumishi anayeteseka (suffering servant). Hitaji la Wokovu na Unabii wa Masihi. Takribani 745-685KK katika mwaka mfalme Uzia kufariki, 6:1 Isaya anapata njozi na kuona Mungu ameinuliwa Juu anaambiwa awape watu wa Yuda ujumbe wa kupata adhabu endapo wataendelea uovu wa kuabudu sanamu na kuvunja Sabato. Masihi wa Mungu ataokoa masalio na atatoa maisha ya milele yenye utukufu siku za usoni. Isaya 53 ndiyo kilele cha kitabu hiki. Sura hii na Walawi 16, Ndiyo injili iliyo wazi ya Agano la Kale.

Sababu ya Kuandikwa: ujumbe wa nabii huyu unashutumu dhambi za watu bila woga na kuwashauri viongozi wa Yuda warudi kumtii Bwana, naam kutii amri za Mungu. Anashutumu uonevu kwa masikini, uharamia, kutokuwa na haki, na kuabudu sanamu. Ila anaandika kuhusu unabii wa kuzaliwa Masihi, kuokoa watu kutoka katika dhambi zao. Anatuonyesha Mungu ni mwema wakati wote. Nyimbo za Masihi zilizotoka kwenye kitabu cha Isaya, ambazo ni maarufu kama 'Haleluya' waweza kuzisikiliza kwenye mtandao kwa kuandika maneno "Handel Messiah" <https://youtu.be/bR0cEOTpYSk>

Maelezo Zaidi: kama vile manabii wengine walivyofanya, nabii Isaya, jina lake likimaanisha 'Mungu anaokoa' alitoa maonyo kwa dhambi ya Yuda na adhabu itakayokuja. Alifanya kazi wakati wa mfalme Uzia, Ahazi na Hezekia. Mfano tunapata unabii mzito wa Masihi katika Isaya 9, wakati akizungumza na Mfalme Ahazi. Majanga mawili ni pale wakati Israeli na Ashuru walipojiunga dhidi ya

Yuda na pili ni kuhusuriwa kwa mji wa Yerusalemu. Yote haya yanakita kwenye kumtumaini Mungu na si watu au kujiweka kwenye chama kimoja cha kisiasa au miungu. Isaya anaonyesha watu wa Mungu wanatumaini vitu visivyofaa kuwapa kile wanachotamani moyoni. Wanathamini watawala wa dunia, miungu, wanajithamini wenyewe, na pepo za watu waliokufa. Isaya anaonyesha utakatifu wa Mungu "Mtakatifu wa Israeli" Utakatifu Wake unahusu sifa Yake ya upendo, na haki. Upendo una zaidi ya tabia 26 ndani, kama vile amani, uvumilivu, rehema, neema nk. Katika mwaka aliokufa Uzia, Isaya alionyesha kwa kiasi kidogo utukufu wa Mungu (alidokezwa na kupata hii fununu), alipoona Mungu ameinuliwa juu na kiti cha enzi alisema, Ole wangu mimi ni mtu mwenye midomo michafu. Alisikia BWANA akisema nimtume nani? Naye akamwambia BWANA "nitume mimi.". Twapaswa kumtumaini Mungu na uwezo Wake wa kuokoa na siyo kujiweka sawa kisiasa na mataifa mengine (political Alliance) Nakala ya kitabu hiki ilipatikana mwaka 1947, kule Israeli, kwenye pango, na magombo haya yaliitwa Quamram scrolls.' Kitabu cha Yeremia ndiyo kitabu Kirefu kupita vyote kwenye Biblia na ni kirefu katika vile vitabu vya manabii, na kisha Mwanzo, Zaburi, Ezekieli, Kutoka, Isaya, Hesabu, Kumbukumbu la Torati, 2 Mambo ya Nyakati na kisha 2 Samweli (Manabii wadogo, wana ujumbe mkubwa ila wanaitwa manabii wadogo kwa ajili ya ukubwa wa vitabu vyao). Isaya Anatoa faraja kwamba Mungu anaokoa kutoka kwa maadui na kutoka kwa adui wetu mkubwa shetani. Mke wa Isaya naye alikuwa nabii. Walipata na watoto wawili Shear-Yashubu yaani masalia watarejea na Maheri-Shalal-Hash-bazi ikimaanisha hazina za Dameski na mateka ya

Samaria yatachukuliwa 8:3 Isaya anazungumzia kuhusu hukumu, masalio na wokovu. Isaya anaelezea ukuu wa Mungu wa Kweli, anayeshughulikia haki ya yatima, wajane, na masikini. Anazungumza kuhusu Masihi "Aliyepigwa kwa ajili ya dhambi zetu" 53:5. Anaitwa kwenye huduma kwa njozi ya ajabu, kisha anamwona Mungu. Kitabu hiki huitwa kitabu cha injili cha tano maana alitabiri kuzaliwa kwa Masihi YESU Kristo, maisha Yake na kifo Chake kwa wokovu wetu msalabani miaka 700 kabla ya kutokea. Unabii wa kukombolewa, unabalansi [unasaidia kusawazisha] unabii wa kutia huzuni (depressing) Ahadi za Mungu kuhusu adhabu ya Yuda na Yerusalemu iliyotimizwa na majeshi ya Babeli yalipovamia na kuangamiza, miaka mia moja baadaye. Anaonyesha unabii wa taifa la Ashuru kuvamia Yuda. Na Lusifa Shetani kuanguka toka mbinguni. Hezekia amwita Mungu kumsaidia kutoka kwa jeshi la Babeli. Ugonjwa wa Hezekia na kuongezewa miaka 15. Unabii wa Koreshi Mmedi, na Mungu kuokoa watu Wake. Mabalozi wa Babeli wamzuru Hezekia, naye

aonyesha vitu vyake badala ya ukuu wa Mungu. Unabii wa Isaya unaishia na sura ya 40-66, ambazo zinaonyesha Mungu anavyoireshesha Israeli mema na anaahidi wokovu na Ufalme unaodumu milele ambapo kutakuwa hakuna kifo, uzee, vilema, viziwi, bubu au dhambi na 66 anaelezea wokovu wa Mungu kwa mataifa yote. Yaelezea mapumziko ya mbinguni kwamba mwezi mpya mpaka mwezi mpya, Sabato mpaka Sabato wanadamu wote tutakwenda kuabudu mbele za BWANA. Kitabu cha Isaya kinatusaidia kuelewa maisha, mafundisho na huduma ya Yesu. Yesu alisoma gombo la Isaya akianza huduma “Roho ya BWANA Mungi I juu Yangu...Amenitia mafuta niwahubiri wanyenyekevu habari njema... waliovunjika moyo, kuwatangazia mateka uhuru wao na hao waliofungwa habar iza kufunguliwa...”. hebu leo tuondoke na tuangaze maana nuru yetu imetujia. Maranatha. Masihi anarudi hivi karibuni

Muundo-Muhtasari

Maono ya hukumu na wokovu (1:1-35:10): Kuvunja Agano (breach) and kuwasihia watu watunze Agano na wawe na uaminifu. Wakite kwenye kumtii Mtakatifu, Unabii wa Emanueli (7:1-12:6), Maneno toka kwa Mungu ya hukumu -oracles of judgement (13:1-24:23). Historia inaingia (36:1-39:8). Maono ya Faraja, kurejeshwa na hukumu: maono ya faraja ya siku za mbeleni, na habari njema za wokovu (40:1-41:29). Utume wa wokovu wa Mtumishi wa Mungu kwa Israeli na mataifa: kuanza upya na hukumu (42:1-55:13). Wokovu wa watu wa mataifa na mwaliko wa kuingia katika Agano hasa la Sabato (56:1-58:14). Uthibithishaji wa ahadi za Mungu na urejesho (restoration) na hukumu (59:1-66:24).

Mafungu Mashuhuri: Haya njoni tusemezane, asema BWANA, dhambi zenu zijapokuwa nyekundu sana zitakuwa nyeupe kama theluji, zijapokuwa nyekundu kama bendera, zitakuwa kama sufu 1:18. Wakaitana, kila mmolja na mwenzake wakisema Mtakatifu, Mtkatifu, Mtakatifu, ni BWANA wa majeshi; dunia yote imejaa utukufu Wake 6:3.. Kwahiyo Bwana Mwenyewe atawapa ishara, Tazama, bikira atachukua mimba, atazaa mtoto mwanamume, Naye atamwita Jina Lake Imanueli 7:14. Maana kwa ajili yetu Mtoto amezaliwa, Tumepewa Mtoto Mwanamume, Na uweza wa kifalme utakuwa begani Mwake, Naye ataitwa Jina Lake, Mshauri wa Ajabu, Mungu Mwenye nguvu, Baba wa milele, Mfalme wa amani 9:6. Bali alijeruhiwa kwa makosa yetu, Alichubuliwa akwa maomvu yetu.... na kupigwa Kwake sisi tumepona, sisi sote kama kondoo tumepotea...53:6. Usiogope, Kwa maana Mimi ni pamoja nawe, usifadhaike, kwa maana Mimi ni Mugnu wako, Nitakutia nguvu, naam nitakusaidia naam nitakushika kwa mkono wa kuume wa haki Yangu 41:10. Ondoka na uangaze

kwa kuwa nuru yako imekuja na utukufu wa BWANA umekuzukia, maana tazama giza litaifunika dunia. Bali Bwana atakuzukia wewe. 60:1. Roho ya BWANA Mungu i juu Yangu, kwa sababu BWANA amenitia mafuta niwahubiri wanyenyekevu habari njema, amenituma ili kuwaganga waliovunjika moyo na kuwatangazia mateka uhuru wao na hao waliofungwa habari za kufunguliwa kwao, kutangaza mwaka wa BWANA uliokubaliwa...61:12

Ndipo aliyekuwa kilema atarukaruka kama kulungu, na ulimi wake aliye bubu utaimba 35:5

Shear-yashubu Maher-shalal-hash-bazi.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Isaya alikuwa na watoto wawili wenye majina marefu na ya ajabu 7:3 Shear-Yashub ‘masalio watarudi’ ikimaanisha Wayahudi siku moja watarudi nyumbani. Na Maher-shalal-hashbazi likimaanisha ‘kimbilia mateka, harakisha nyara-uhabifu unakaribia, unanyang’anya haraka’ ikimpa faraja mfalme wa Yuda maadui zake watahughulikiwa na majeshi ya Waashuru’. Unabii wa Kiburi na kujikuza kwa Shetani aitwaye Joka au Ibilisi pia umepachikwa katika 14:12-17 “ Jinsi ulivyoanguka kutoka mbinguni, Ewe nyota ya alfariji, mwa wa asubuhi! Nawe ulisema moyoni mwako Nitapanda mpaka mbinguni, Nitakiinua kitu changu juu kuliko nyota za Mungu; nami nitaketi juu ya mlima wa mkutano, katika pande za mwisho wa kaskazini...Nitafanana na Aliye juu.....”

Jambo Muhimu: Yesu alipoanza tu huduma Yake alitamka maneno ya Isaya yametimia “Roho ya BWANA MUNGU I juu Yangu; kwa sababu BWANA amenitia mafuta niwahubiri wanyenyekevu habari njema; amenituma ili kuwaganga waliovunjika moyo, kuwatangazia mateka uhuru wao, na hao waliofungwa habari za kufunguliwa kwao. Kutangaza mwaka wa BWANA uliokubaliwa.... Inashangaza jinsi Mungu anavyotujali Isaya 61:1-2

Swali Kwangu: Mungu ameonyesha wazi kwamba anajali maisha yetu kwa kutuma Manabii wake kutuonya na mwishowe kututumia Mwana Wake wa Pekee ili aje kutufia na kuondoa dhambi zetu japo ni nyekundu kupindukia. Je, nipo tayari kumkubali Mungu kama Kiongozi wa maisha yangu kwenye nyanja zote (kiakili, kimwili, kiroho, kihisia, kijamii, na kiuchumi)

Wahusika Wakuu: Masihi, Isaya, Uzia, Yothamu, Ahazi, Hezekia na Manase.

Kristo katika isaya: unabii wa masihi upo kwa kusheheni sana na uwazi kabisa katika kitabu hiki. Masihi alitimiza zaidi ya unabii 100 wa kitabu cha isaya.

kuzaliwa kwake, huduma yake nk. huu ni muujiza kwa takwimu au uwezekano wa mtu mmoja kutimiza unabii wote huu. isaya anazungumza maisha ya yesu akichanganya ujio wake kwa kwanza na wa pili.

UNABII WA ISAYA

UTIMIZO

ISAYA 7:4-	MATHAYO 1:22,23 NA LUKA 2:7
9:1,2	MATHAYO 4:12-16
9:6	LUKA 2:11 NA EFESO 2:14-18
11:1, 10	LUKA 3:23, 32 NA MDO 13:22,23
11:2	LUKA 3:22

28:16

1 Petro 2:4-6

40:3-5	MATHAYO 3:1-3
42:1-4	MATHAYO 2:15-21
42:6	LUKA 2:29-32
50:6	MATHAYO 26:57 NA 27:26,30
52:14	WAFILIP 2:7-11
53:3	LUKA 23:18 NA YOHANA 1:11; 7:5
53:4, 5	WARUMI 5:6,8
53:7	MATHAYO 27:12-14; YOHANA 1:29
NA 1PET1:18,19	
53:9	MATHAYO 27:57-60
53:12	MARKO 15:28
61:1,2	LUKA 4:17-19

UJIO WA PILI WA MASIHI: 4:2; 11:2-6; 32:1-8; 49:7;52:13, 15; 59:20,21; 60:1-3; 61:2,3

SURA YA 24

YEREMIA

Yirmeyah au Yahweh anatoa. Au anatoa Agizo na Kusimika, Ieremias/Jeremias.

Mwandishi: Yeremia mwana wa Hilikia, wa Anatothi akisaidiwa na Mwandishi Baruku 36:4, takribani 625- 585KK. Tunamfahamu nabii huyu zaidi kwa ajili ya kitabu chake. Wafalme wakati huu ni Yosia mfalme mwema, Yehoazi, Yehoakimu, Yehohakini, na Zedekia.

Kwa Ufupi: Yeremia kuitwa, huduma yake, mateso, na kuanguka kwa Yerusalemu. Jambo kuu hapa ni Hukumu, Baada ya miaka ya kutenda dhambi na uasi wa kujitakia njia zao na kuabudu miungu mwingine Yuda na Yerusalemu. Mungu anaruhusu adhabu iwapate kwa kuchukuliwa mateka, hii ni kwa sababu Yuda haisikii maonyo ya Mungu yanayorudiwa, Babeli inawashinda na kuwachukua mateka.

Sababu ya Kuandikwa: Mungu anataka watu wawe huru, mapenzi yake makuu ni kila mtu aokolewe (afikie wokovu). Mungu alitaka watu Wake wawe huru. Yeremia anaitwa na Bwana kabla ya kuzaliwa, ili awaonye watu waache uovu. Aliwaambia Yuda wasipotubu watapelekwa mateka uhamishoni. Nabii alikazana kuwapa ujumbe wa upendo wa Mungu na adhabu za kutosikia sauti Yake. Watu waliichagua kutosikia na adhabu. Japo dhambi yao inaelezwa na giza ila Mungu anatoa tumaini la mbeleni. Yeremia anajulikana kama nabii mlizi (weeping Prophets), na mara zingine pia tunaona Mungu analia kwa masikitiko kwenye hiki kitabu, na tunajiuliza kwamba ni Yeremia alikuwa analia au ni Mungu alikuwa anawalilia watoto Wake waliokuwa wamepotea.

Sababu ya Kuandikwa: Nabii alijitahidi awaepushe watu kutoka kwenye janga hili, ila walikuwa viziwi. Walikuwa wametoka nje ya mstari pole pole mpaka hawakugundua wako mbali. Aliishi muda mdogo kabla ya Nebukadneza kuwachukua watu, na akawasihi watu wasikilize wanayoambiwa na Mungu wasipate shida. Wababeli walipokuja aliwaambia wasalimu amri na akaonekana ni msaliti. Kitabu kinaelezea adhabu ya kuchukuliwa kwa kutotii sauti ya Mungu. Watu walikosa kutunza Sabato, wasiache mashamba yapumzike mwaka wa saba na kusaidia walio masikini na wasiojiweza. Ujumbe wake ulikuwa wenye matumaini pia kwamba baada ya miaka 70 Mungu atawarudisha kwenye nchi ya baba zao.

Maelezo Zaidi: Kitabu hiki ni mkusanyiko wa mahubiri ya kinabii, mengine kama mashairi, ikiwemo na historia ya Yuda ya siku zake za mwisho kabla ya

kwenda uhamisho Babeli. Yeremia anasema amani ya kweli inapatikana tu tukitunza maagano na Mungu wetu. Yeremia anazieleza hisia zake, machungu anayopitia, kumtumaini Mungu, na shukurani, jambo hili linafanya tumwelewe zaidi ya manabii wengine. Wengine wamekichukua kuelezea maisha ya huduma yalivyo na mitihani mingi. Yeremia anatoa mifano mingi, hata ya watu wa Mungu kama bibi Harusi na BWANA, kama Bwana arusi. Mifano ya Mungu kama Baba. Katika unabii mwingine anaigiza mfano mshipi wa kitani (13) gudulia la mfinyazi (19), au kongwa Kutotii (27) kwao kutunza maagano na Mungu ndiyo ilimfanya nabii huyu atoe ujumbe. Yeremia aliitwa na Mungu kumtumikia kama nabii na kuhani wa kabila la Lawi, aliwaambia watu waungame kutoka njia zao mbaya maana Babeli itakuja na kuharibu kila kitu na kuchukua watu mateka. Yeremia ndiyo kitabu kirefu zaidi. Yeremia anatoa unabii wa mataifa mengine pia. Mfalme Yosia pekee ndiye aliyetii maagizo ya Mungu na kufanya matengezo, ila aliuwawa akiwa kijana na Farao Neko wa Misri. Kijana wake Yehoazi au Shalumu anachukuliwa mateka Misri na Farao Neko na kijana wake mwingie anapotawala anaharibu yale matengenezo ya kiroho ambayo Yosia aliyafanya. Yeremia aliitwa akiwa mtoto, na alitoa maisha yake kwa utumishi na akaambiwa asioe.16:1-4 na 1:6. Alitoa unabii kwa Yuda wa adhabu kwamba Mungu ataleta taifa na kuwachukua mbali 5:15. Yeremia anachekwa na kukejeliwa kwa unabii anaotoa, na mara zingine alipigwa na hata kutupwa shimoni penye kisima cha matope na kisha watu wakaendelea na maovu yao wakitamba na kumtesa Yeremia na watu wa Mungu. Wanapanga kumwua Yeremia. Mfalme Yehoakimu anaunguza Maandishi ambayo Mungu alimwambia Yeremia aandike. Watu wanakataa kutunza Sabato kwa kuipumzisha nchi na ni mojawapo ya sababu ya kuchukuliwa mateka ili nchi ipumzike. Yeremia anawaambia japo Wakaldayo wanawatawala, wao wajisalimishe badala ya kupigana nao, na hiyo itakuwa ndio kupona kwao. Anamwambia mfalme Sedekia kwamba katika wakati unaofaa Mungu atarejesha watu wake. Ila mfalme anakataa ujumbe wa Yeremia toka kwa Mungu. Mfalme anakamatwa na familia yake kuuawa mbele yake, na macho yake kutobolewa. Watu wa Yuda wanapigana dhidi ya Babeli na wanashindwa, Yerusalemu inaharibiwa. Unabii wake unatimia kabisa, wakati falme ya Babeli inakuja na kuchukua watu wa Yuda wenye nguvu na uwezo wa mali wanachukuliwa mateka kwenda Babeli maili 1250 km mbali. Wanaacha watu masikini na mashokoa wasio na fikra za juu. Yeremia anaenda Misri, na pengine alifia kule. Hata leo Mungu anataka tuwe huru kutokana na makucha ya Shetani, na ndiyo maana tunaomba Bwana atuokoe na yule Mwovu, ila nasi tusijitie katika makucha yake. Mungu anatoa adhabu ili tujirudi, na Yupo tayari kutusamehe

Muhtasari: unabii wake haufuati tarehe, au mfuatano wa matukio kutokana na tarehe (chronological order). Kuitwa kwa Yeremia (1:1-19). Hukumu ya Yuda na Yerusalemu (26:1-29:32). Kukabiliana na manabii wa uongo (30:1-32:26), Matukio katika maisha ya Yeremia (34:1-45:1). Unabii dhidi ya mataifa (46:1-51:64). Mwisho wa Historia hii (52:1-34)

Mafungu Mashuhuri: 18:6 Kabla hujaumbwa tumboni mwa mama yako Nalikuja

Nimekupenda upendo wa milele, nimekuvuta kwa wema

Hawalishi kondoo zangu

Ee Bwana, umenidanganya, nami nikadanganyika; Wewe una nguvu kuliko mimi, nawe **umenishinda**. Ninadharauliwa mchana kutwa, kila mmoja ananidhihaki.

Moyo u mdanganyifu, kuliko vitu vyote, una ugonjwa wa kufisha, ni nani aujuaye

Niite, Nami nitakuitikia, Nami nitakuonyesha mambo makubwa, magumu usiyoyajua

Amelaaniwa yeye amtegemeaye mwanadamu, yeye amfanyaye kuwa kinga yake, amebarikiwa....

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Kitabu cha Yeremia tunachosoma ni kile ambacho kilichoandikwa baada ya cha kwanza kukatwa na kutupwa kwenye moto na mfalme Yehoakimu aliyekuwa na hasira 36:23. Kwa amri ya Mungu, Yeremia aliandika kingine na kuongezea zaidi maneno kutoka kwa Mungu 36:32

Jambo Muhimu: Kupitia nabii Yeremia, Mungu aliwapa watu wa Yuda miaka 40 ya kutubu na kuacha njia mbovu. Watu hawa walikuwa wameenda mbali kwa muda mwingi mpaka wakawa wameona wako sawa na kuwa sugu. Mungu ni mvumilivu kwetu na hataki tupotee ila tuje kwenye toba ya Kweli 2 Petro 3:9. Hata leo watu wengine wameenda uhamishoni kwa uovu wa watu kwenye taifa lao, hakika historia inajirudia. Twapasa tusome Maandiko maana watu na hasa viongozi wasiojua historia yao wana silika ya kuirudia.

Swali Kwangu: Je, mimi nipo tayari kutubu na kumrudia Mungu au nachukulia kirahisi wema wa Mungu na kuendelea njia zangu ambazo najua hazimpendezi na hata kuwatesa watumishi wa Mungu alimradi nifanye matwaka yangu?

Wahusika Wakuu: Yermia, Yosia, Yehoakini, Hanania, Zedekia, Pashuri, Nebukadneza.

Kristo katika Yermia: unabii wa sura ya 23 ni wa masihi. kristo anaitwa shina la haki na mfalme ajaye 23:5, 6 ‘bwana haki yetu’ unabii huu unaonyesha kwamba baba na mwana ni mmoja (yohana 10:30). yermiaanasema kristo ataleta agano jipya akitimiza agano la abrahamu na musa na daudi na watu. mwanzo 12 na 17,, Kumbukumbu 28-10 na 2 sam 7:4-17.

SURA YA 25

MAOMBOLEZO

Ginoth, Threnoi-machozhi

Mwandishi: Nabii Yeremia Mwana wa Hilkia nabii na Baruku takribani 586 KK. wakati tu Yerusalemu imeangushwa na Babeli. 36:4. Yeremia pengine anajulikana na ‘nabii anayelia’ au ‘mlizi’.

Kwa Ufupi: Fikiria kwamba mji wako unaoupenda umeharibiwa na watu wote wameondoka na mahame tu yamebaki. Hili ni Shairi la kutahayari, mazishi na huzuni (despairing poem) kuhusu mateso na maangamizo ya Yerusalemu na Wayahudi na jinsi wanavyopewa adhabu kwa sababu ya uovu wao. Yeremia analia kwa huzuni anapooni ukiwa wa mji, uliotokea kwa ajili ya shingo ngumu. Anakiri Mungu ni mwenye Haki na hukumu Zake zina matumaini. Licha ya yote hasahau kwamba Mungu ni mwema na anasema kuhusu tumaini na wokovu na uhuru ambavyo Yeye hutoa.

Sababu ya Kuandikwa: Baada ya miaka 40 ya kuionya serikali ya Yuda kuhusu hukumu inayokuja kwa kuabudu sanamu na uhalifu wa matajiri kwa watu masikini na wasiojiweza kwamba kilio chao kimefika mbinguni. Yeremia naye apata shida kwa ajili ya uovu wao. Katika masikito ndipo aliandika kitabu hiki. Babeli ilipoingia, nabii Yeremia alikuwa ameshakuwa na huzuni ya muda mrefu tayari.

Maelezo Zaidi: Kitabu hiki kinaitwa 'Ekah!?' Kiyahudi ikimaanisha "inakuwaje?" neno linaonyesha mshangao na kutoamini kwa yaliyotokea kwenye mji na ukiwa. Baada ya kutoa onyo kwa Taifa la Wayahudi la kusini (Yuda) Nabii Yeremia anashuhudia adhabu aliyosema ikitokea “Maadui wanafanikiwa, ...1:5. Nabii Mika alitoa maonyo miaka mia kabla na Yeremia aliendelea kwa miaka 40 bila mafanikio. Yeremia analia machozhi alipoona watu wamechukuliwa mateka 1:16 na anapewa jina la Nabii Mlizi. Watu hawa walikuwa wameenda mbali na mapenzi ya Mungu pole pole, hata hawakugundua kwamba wametoka mbali na wakawa wanampinga na kumtesa Yeremia alipoleta ujumbe toka kwa Mungu. Mfalme mzuri Yosia alipokufa taifa lilienda chini zaidi kiroho na kimaadili. Uovu ukazidi. Yeremia aendelea kuomba kwa Mungu arudishe hali njema na kurudisha watu nyumbani

Muundo au muhtasari

Shairi la kwanza: Mji unaolia machozi (1:1-22). Shairi la pili: matokeo ya uharibifu (2:1-22). Shairi la tatu: Matumaini katika shida nzito. Shairi la tatu: adhabu au hukumu. Shairi la tano: Ombi la kurejeshwa (restoration).

Mafungu Mashuhuri: 5:21

Ni huruma za BWANA kwamba hatuangamii, Kwa kuwa rehema zake hazikomi. Ni mpya kila siku asubuhi; Uaminifu Wako ni mkuu.3:23-25.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Japokuwa Maombolezo haisemi nani ni mwandishi 2 Mambo ya Nyakati inasema ni Yereimia 35:25.

Jambo Muhimu: Japokuwa adhabu za Mungu zinaweza kuonekana kama kali kitabu cha Waebrania kinasema, Mungu ni Baba, lazima aturudi tunapopotoka, maana tunawaumiza wenzetu na kuumumiza Yeye. 12:11. Hata leo wengi wametoka mbali na maagizo ya Mungu kiasi kwamba wakiambiwa maonyo wanaona kwamba mambo haya si kweli na hivyo wanafanya wanavyotaka, kinyume cha Mungu anavyotaka wafanye, na kinyume cha maslahi ya wanadamu wenzao.

Swali Kwangu: Je! katika maisha yangu nipo tayari kusikia maonyo na kuungama ili nisibondwe bondwe na kupata maumivu mengi na kisha nijutie nikiwa nimechelewa?

Wahusika Wakuu: Yereimia

Kristo katika maombolezo: yesu na yereimia wameililia yerusalemu. pengine kristo akiililia yerusalemu, alimkumbuka yereimia. Ee Yerusalemu, Yerusalemu, uwauaye manabii, na kuwapiga kwa mawe wale waliotumwa kwako! Ni mara ngapi nimetaka kuwakusanya pamoja watoto wako, kama vile kuku avikusanyavyo pamoja vifaranga vyake chini ya mabawa yake, lakini hamkutaka! Angalieni, nyumba yenu mmeachiwa hali ya ukiwa. yereimia hana kinyongo, wala halipizi kisasi kwa watu hawa waovu, mwokozi halisi wa yerusalemu ni kristo. na anajua mungu ni mwaminifu na anaamini maneno yake kwamba atawarudisha watu wake 16:15.

SURA YA 26

EZEKIELI

Yeheze'l-Mungu anaimarisha. Iezechiel

Mwandishi: Ezekieli "Mungu huimarisha" mwana wa Buzi Kuhani 1:1-3. Takribani 590-570KK. Ezekieli alichukuliwa mateka na wengine 10,000 mwaka 597KK. Uhamisho huu wasema ni wa Yoakini maana walichukuliwa pamoja na huyo mfalme. Baada ya miaka mitano akiwa na miaka 30, anaitwa kuwa nabii wa Mungu anatoa maono yake kwenye mto Cherith Julai 21, 592KK. Na kusema kwamba watarudi.

Kwa Ufupi: Japokuwa Israeli ipo mateka uhamishoni kama hukumu ya Mungu, Mungu atawarejesha tena. Ezekieli azungumza pia hukumu katika siku za upatanisho, na njozi yake ya mwisho ilikuja siku ya upatanisho (atonement) Oktoba 23, 573 KK. Watanijua kwamba Mimi ni Mungu inasemwa mara 62. Mwana wa Adamu imetamkwa mara 93 katika kitabu hiki.

Sababu ya Kuandikwa: Watu wa Yuda walipelekwa Babeli wakiwa wamefungwa minyororo kama mshahara wa uovu wao. Rehema za Mungu walikuwa wamezipuza, daima walikuwa katika uovu na kutotubu. Hata baada ya kuangamizwa kwa hekalu Yerusalemu, mateka wa uhamishoni walimkasirikia Mungu na kuendelea na uasi. Hapa ndiyo Mungu anamtuma Ezekieli kuwapa ujumbe wa kutubu na kubadilisha njia zao, na kwamba Mungu awape mioyo ya nyama. Ujumbe wake wafanana kama wa Yeremia kwa kiasi fulani hukumu na urejeshwaji.

Maelezo Zaidi: Ezekieli yupo uhamishoni Babeli, alichukuliwa mateka wakati Wakaldayo wamevamia Yerusalemu mara ya pili. Anaishi Tel Abib, mahali mateka wapo, katika mto Kebari. Nabii huyu alioa, aliishi kwenye nyumba yake binafsi na alichukuliwa mateka mwaka 597 KK. Huduma yake ni unabii na Mungu anamtuma awaambie mateka wenzake walio uhamishoni ujumbe Wake. Anaandika mambo ya kushangaza na ajabu ambayo yametatiza watu kama vile kupikia chakula na mavi ya mtu au maigizo ya unabii. Wengine wamesema akili yake ilikuwa sawa kweli? Jibu ni kwamba, huyu alikuwa mjumbe wa Mungu na anaonyesha uchafu wa binadamu na anatoa ufumbuzi wa kututoa katika unajisi na kutufanya tuwe safi na haki Yake. Nabii huyu anawaandikia Wayahudi walio nyumbani Yuda, akiwaambia Wababeli watarudi tena Yerusalemu na safari hii watauangamiza huo mji. Anawaelezea njozi za ajabu ya kwanza akionyesha utukufu wa Mungu na makerubi kwenye kiti Chake cha enzi. Nabii anaeleza

mambo mazito na anarudia-rudia. Huduma ya nabii huyu ina mambo yanayofanana na Yesu, anasema "Mwana Adamu mara kama 93+, namba hii inafanana na ile ya Agano Jipya ya "Mwana wa Adamu". Maono yake yana mpangilio sana. Anawakumbusha dhambi zilizowafanya wapelekwe kule mateka na anatoa tumaini kwamba watarejeshwa kwao nyumbani Yuda tena. Anawaelezea nchi hii mpya na hekalu kubwa aliloliona kwenye njozi. Ezeieli anapewa maono ya kiti cha enzi cha Mungu anaonyeshwa rangi ya blue/sapphire, na upinde wa mvua unaozunguka kiti cha enzi. Mungu anaahidi kwamba kuna siku atawarejesha kwenye nchi yao waliyoipenda. Ezeieli anaonyesha maono ya viumbe hai wane wakiwa na nyuso nne tofauti, na wakienda na magurudumu yaliyoonekana ndani ya magurudumu mengine. Nyuso hizo zilizokuwa katika kila upande ni ile ya mwanadamu, ndama, simba, na tai. Yawezekana viumbe hai hivi vinne vinawakilisha Roho wa Mungu. Ezeieli aliambiwa mara nyingi kuigiza maono au ujumbe aliopewa. Anapewa maono kama vile chungu kinachochemka, mifupa ilyokauka. Mifano ya tai wawili na shamba la mizabibu, mizabibu yenye uchachu na mifano ya watoto wa simba. Anaambiwa asilie mke wake alipokufa na kuwa kama kielelezo kwa watu wengine. Sura ya kwaza 33 za Ezeieli zinazungumzia hukumu au janga linalowajia na kuangamizwa kwa Yerusalemu na zinazofuatia 15 zinazungumzia mpango wa Mungu kuwarudisha Wayahudi nyumbani Yerusalemu toka Babeli. Kitabu cha Ezeieli kina tarehe 13 ambazo ni makini na bainishi kabisa. Hakuna kitabu cha Agano la Kale chenye tarehe nyingi kama hiki. Mfano Ez 1:1.2 njozi ya Ezeieli ya Julai 21, 592 KK, Ez 8:1 Kupelekwa Yerusalemu Septemba 7, 591 Ez 24:1 Kuanza kuhusuriwa kwa Yerusalemi Januari 15, 588 KK, Ez 33:21, kuwasili kwa mateka wa kwanza Yerusalemu Januari 8, 585KK.

Mtiririko mwingine wa kutusaidia zaidi

1]1-3-Kuitwa kwa Ezeieli, kama Isaya, maono ya makerubi kama Isaya. Anatahadharishwa kusema Neno hata watu wakilipinga

2]4-24-adhabu ya Yuda, maisha ya Ezeieli yanakuwa kielelezo au jukwaa la kuonyesha adhabu ya Yuda. Anaigiza kwa kulala upande mmoja na kula chakula najisi, ananyoa nywele na kuzipeperusha kwa upepo, anaziunguza zingine na zingine anazipiga na upanga. Anapata maono kuhusu machukizo kwenye madhabahu na utukufu wa Mungu unaondoka, anatumia mifano kuonyesha hukumu inayokuja. Kuabudu sanamu kwa manabii na viongozi kunashutumiwa

3]25-32-Watu wa mataifa wahukumiwa, Mungu anaahidi kuhukumu mataifa karibu na Yuda, iwe ni Amoni, Moabu, Edomu, Filistia, Tiro, Sidoni, na Misri. Hapa anasisitiza Tiro na kumwonyesha Shetani mfalme wa Tiro asiyeonekana.

4]33-48-Israeli itaponywa, itarejeshwa. Unabii kuhusu urejeshwaji. Wachungaji wadanganyifu watatolewa na Mchungaji wa Kweli atawekwa-Masihi. Israeli itaishi tena, ingawa itavamiwa. Kujengwa kwa hekalu tena. Yerusalemu kama sehemu ya urejeshaji.

Muundo- Ahadi

Mungu anahukumu Israeli: Utukufu wa Mungu unakuja kwenye hekalu Lake lililotiwa unajisi kwa kuharibu agano na unatoka nje ya hekalu na mji (1:1-11:25). Hukumu ya Mungu dhidi ya Israeli inaelezwa (12:1-23:49). Hukumu ya Mungu iliyo karibu: Yerusalemu inatabiriwa nakuhusuriwa na hekalu kuharibiwa (24:1-27). Mungu anahukumu mataifa ya nje Edom, Filisti, Amoni, Moabi, Tiro (25:1-28:10). Mungu anamhukumu Kerubi aliyeanguka (Ibilisi) au Mfalme wa Tiro (28:11-19). Mungu anathibithisha utakatifu Wake na anaahidi matumaini ya kurejeshwa kwa Israeli (28:20-26). Mungu anahukumu mataifa ya nje mageni (foreign) (29:1-32:32). Hukumu yajia Yerusalemu na inaanguka(33:1-33). Mungu anafariji, na kutoa matumaini na anaahidi kurejesha kwa Israeli (restoration of Israeli) (34:1-39:29). Maono ya siku ya Mungu ya upatanisho, tumaini na kurudishwa kwa Hekalu, mji na ardhi. Utukufu wa Mungu unarudi kwenye hekalu Lake na kukaa kwenye mji (40:1-48:35).

Mafungu Mashuhuri: Maana Mimi sikufurahii kufa kwake afaye, asema BWANA Mungu; basi ghairini, mkaishi 18:32.

Zitakaseni Sabato Zangu ziwe ishara kati ya Mimi na wao, wapate kujua ya kuwa Mimi Bwana Ndimi niwatakasaye. 29L12, 29

Njozi ya Ezekieli ya mifupa mikavu na jinsi Ez 37

Maana nitawatwaa kati ya mataifa, nami nitawakusanya na kuwatoa katika nchi zote, na kuwarudisha katika nchi yenu wenyewe. Nami nitawanyunyizia maji safi, nanyi mtakuwa safi; nitawatakaseni na uchafu wenu wote, na vinyago vyenu vyote. Nami nitawapa ninyi moyo mpya, Nami nitatia roho mpya ndani yenu,Nami nitatoa moyo wa jiwe uliomo ndani ya mwili wenu, Nami nitawapa moyo wa nyama. Nami nitatia roho yangu ndani yenu, na kuwaendesha katika sheria Zangu, nanyi mtazishika hukumu Zangu, na kuzitenda. 36:24-26.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Ezekieli anaonyeshwa njozi ya ajabu ya mifupa mikavu isiyo na nyama kwenye bonde “ 37:7-8,10. Ezekieli anatuonyesha kiti cha enzi cha Mungu kina rangi ya sapphire (bluu kama ya Tanzanite)

Jambo Muhimu: Ezekieli anafundisha kuwajibika kwa hali ya juu “ Roho itendayo dhambi, ndiyo itakayokufa.” 18:4,5,9.

Wahusika Wakuu: Ezekieli, watu wa Yuda, Masihi anayekuja, Waamoni, Mfalme wa Tiro, Farao, Wachungaji wa Israeli, na Gog wa Magogi

Kristo katika Ezekieli: nabii huyu kama manabii wengine wa enzi yake, wanaelekeza watu kuhusu kuja kwa masih. yesu anaonyeshwa kama mfalme mnyenyekevu aliyeinuliwa. ezeieli pia anaitwa mwana wa adamu mara 93 kama anavyoitwa kristo mara 90 hivi katika agano jipya.

SURA YA 27

DANIELI

Daniye'l Mungu ni Mhukumu wangu.

Mwandishi: Danieli 'Mungu ni mhukumu wangu' takribani 605-538, japo sura ya Nne, Mfalme Nebukadneza aliandika. hii ni historia ya miaka 70 hivi. Kitabu hiki na cha Ufunuo kinaitwa 'Apokalipsi' yaani chahusu unabii wa yale yatakayokuja mbeleni, na mengi sana yameshatimia yamebaki machache sana kwani kiliandikwa miaka 2600 iliyopita! Baada ya kuchukuliwa Babeli, Danieli na marafiki zake wanapendekeza lishe inayomheshimisha Mungu. Watoto wengi wamesoma visa hivi na kuvifurahia sana! Kitabu hiki kiliandikwa wakati wa kutawala kwa Kor3eshi

Kwa Ufupi: Danieli na wenzake wa Yuda wakiwa vijana wa miaka kumi na kitu, walikuwa waaminifu na wakachukuliwa kama mateka uhamishoni na Nebuzaradani Jemadari wa Nebukadneza mfalme wa Babeli (Wakaldayo). Hawakukata tamaa kwa vile walijua japokuwa mababa zao wamefanya uovu, wao wakimtukuza na kumwabudu Mungu, atawashindia tu. Danieli aliishi katika falme tatu tofauti, kuanzia ufalme wa Wakaldayo na kisha Waamedini na Persia. Wanakataa kula chakula kibaya na wanamtafsiria mfalme ndoto, kisha wanawekwa kwenye tanuru la moto kwa kukataa kuabudu Miungu. Mfalme wa nchi awa kama mnyama, na baada ya miaka 70, Wababeli wanatolewa na Wamedi na Persia wanaaingia. Sura moja mpaka sita ni za Historia yaani yaliyopita, na saba mpaka kumi na mbili zahusu yanayokuja yaani unabii ambao unaonyesha mwaka kamili Yesu atakaozaliwa. Hapa kuna zinahusu unabii mrefu kupita wote mfano ule wa miaka 2300 wa 8:14. falme zitakazotawala mpaka mwisho wa dunia. Kila mtu anapaswa kuelewa mwaka huu katika siku hizi za mwisho. Mungu hubariki watu Wake hata walio mateka au matesoni

Sababu ya Kuandikwa: Ushuhuda mzuri wa kutia moyo kuhusu ukuu wa Mungu, ambaye ni wa milele, falme zote zitapita ila Yeye hudumu milele. Vijana wadogo wapewa kibali cha mfalme na njozi, na kuhudumu mpaka uzeeni, katika falme tatu tofauti. Mashahidi wa Mungu kwenye nchi ya ugeni (naelewa vizuri maana nami nipo uhamishoni ugenini japo si mateka) ila siwezi kutoa visababu. Danieli anatumiwa kutia moyo watu kuhusu yatakayotokea mbeleni. Ushuhuda ilikuwa ututie moyo kujua kwamba Mungu anajua yote, na atatuongoza katika mambo yasioleweka yanayojia dunia mbeleni. Mungu

hakuumba dunia na kuiacha bila mtawala, la hasha! Bado anatushughulikia na ameshika hatamu mbinguni na duniani leo, jana, na hata milele. Sisi twaweza kusema nilikuwepo, na nipo lakini kwamba kesho tutakuwepo hatujui! Tunapata faraja kwamba YEYE ni ‘Niko ambaye Niko’ jana, leo, na kesho na hata milele. NI MWEZA YOTE.

Maelezo Zaidi: Danieli na wenzake wa koo za kifalme wachukuliwa mateka mwaka 605. Kwa hekima aliyopewa na Mungu na miujiza ya Mungu anakuwa waziri mkuu wa himaya ya Babeli. Kitabu kinaanza na kutaka kumheshimu Mungu na kwa chakula. Danieli anatafsiri ndoto ya mfalme, Azaria, Mishaeli na Anania wanatupwa motoni, kwa kukata ku Anafanya kazi hii na anastaafu, ila Waajemi wanapokuja wanampa tena kazi hiyo akiwa mzee. Mungu hakumpa tu njozi za falme zilizotawala enzi zile, bali hata zinazotawala leo, iwe ni za Ulaya au Marekani, soma kwenye Danieli 7 mpaka 12 uone yale yaliyotabiriwa kwetu leo ambayo tunayaona kwa macho. Mfalme anawapa majina ya Kibabeli na anawapeleka shule kujua yahasuyo Babeli. Alipomaliza alilitumikia taifa la Babeli na Uyunani kwa miaka sabini. Nusu ya kwanza ya kitabu inaeleza Danieli na marafiki zake watatu na jinsi walivyosimama Imara upande wa Mungu, japo Wababeli walitaka wale chakula chao kibaya na kuabudu sanamu zao wakiwa vijana wa miaka kumi+ tu. (pengine 16 hivi) Walikula vyakula vya afya na wakawa na hekima na afya zaidi. Waliazimia moyoni mwao, hawatamtia Mungu aibu. Walitupwa kwenye moto kama adhabu wakiwa wamefungwa pingu, na walijitoa kwa Mungu wakisema hata wakifa potelea mbali hawatamkosea Mungu na kufanya uovu wa kuabudu miungu mingine, Yesu Mwenyewe alikuja kuwaokoa wakiwa watu wa makamo pengine miaka 40. Je, ungekuwa wewe ungetoka kwenye moto au ungebakia na Yesu? Danieli anatupwa kwenye tundu la simba na kuokolewa, akiwa mzee pengine wa miaka 90. Nebukadneza awa kama mnyama na kula majani kwa ajili ya kiburi na anaandika ushuhuda wake na kuwa mwongofu. Uzao wake mfalme, yaani Belshaza anafanya kufuru kwa kutumia vyombo vya Mungu vya wakfu kwa sherehe yake na ufalme wake wanapewa wa mede na waajemi. Nusu inayobakia inaeleza unabii ya mambo yatakayotokea mbeleni, na kwamba Munguanatawala historia ya mwanadamu. Japo manabii wengi wameelezea mambo ya mbeleni, unabii wa Danieli umeelezea ya mbeleni mpaka maisha ya mbinguni. Danieli mbili, na saba yaonyesha mataifa yote yatakayotawala duniani mpaka ule mwisho, Yesu atakapowadia mawinguni. Taifa la kwanza lilikuwa Babeli, kisha Wamedia na waajemi, kisha Wayunani (Wagiriki) na mwishowe Rumi ambayo iligawanyika katika mataifa kumi. Baada ya hapo tunaona jiwe lilikuja kubomoa zile falme na Mungu anasimika ufalme Wake usio na mwisho. Nyakati

hizo zimekaribia. Mungu anawabariki watu hata leo kwa kusoma ndoto na njozi ya falme zikazotawala mpaka mwisho wa Dunia ili tujitayarishe kwani siku hizi ndizo za mwisho “Maarifa yameongezeka na watu wameenda huko na kule”kutumia vyombo vya usafiri vilivyovumbuliwa karibuni, mitandao nk. Unabii huu wa Dan 2, 7, 8 na 9 wapaswa usomwe vizuri na kila mtu maana ni wa muhimu MNO katika wewe kujitayarisha kumlaki Yesu Masihi katika siku za karibuni, kwani ulimwengu utaisha. Tuko kwenye nyayo za miguu ya unabii huu. Unabii huu uko sahihi ana kwani unasema hata mwaka ule Yesu atabatizwa, angalia zaidi unabii wa siku 2300, Patakatifu pa Patakatifu patakapotakaswa (8:14-9).

Muundo wa Kitabu

Maelezo ya Wayahudi walivyochukuliwa mateka na wafalme wa mataifa (1:1-6:28): kwenye jumba la mfalme Babeli na kukataa kula chakula kibaya (1:1-5:31), Kwenye nyumba ya mfalme wa Mede na Uajemi (6:1-28). Unabii mrefu (7:1-12:13): Hukumu ya Mungu kwa watu Wake na kwa waasi (7:1-28), Haki ya Mungu na Patakatifu (Danieli 8), Danieli awaombea watu wake na kupata unabii wa “Wiki 70”, unabii huu unaonyesha kuja kwa Masihi mara ya kwanza, mwaka wa kubatizwa Kwake na hata Kufa Kwake! Kwa usahihi kabisa (Danieli 9) Watu wa Mungu hatimaye wanaokolewa (10:1-12:13).

Mtiririko wake

1] 1-6, Ukuu wa Mungu katika maisha ya Danieli, Mungu aruhusu Yuda ichukuliwe mateka na mfalme wa Babeli,. Mungu anamlinda Danieli na wenzake na wanamtumaini Mungu kwa uadilifu mwingi, katika jamii ambayo ina mvunjiko wa maadili na ukatili. Mungu anawasaidia kwa uchaguzi wa vyakula sahihi, kisha wanapata maono ya kutafsiri ndoto za Nebukadneza, na wanaponyoka kuuawa mara kadhaa katika Danieli 1, 3 na 6, wanatabiri pia kuanguka kwa ufalme wa Babeli. Ndoto ya Mfalme ya falme zote zitakazotawala, ila Mungu ataweka ufalme Wake, na hizi falme ni kama makapi tu. Naye Mungu atausimika ufalme Wake mwishowe, ambao utadumu milele.

2] 7-12, Ukuu wa Mungu katika Historia, Danieli mtu anayependwa, anaonyeshwa kuhusu falme zitakazotawala katika Danieli 2, kwa kutumia chuma mbalimbali kama vile dhahabu, fedha, shaba na chuma, na kisha chuma kilichochanganyika na udongo. Anaonyeshwa tena katika Danieli 7, falme zitakazotawala kwa mfumo wa wanyama wa mwituni, na katika Danieli 8 anaonyeshwa tena falme zitakazotawala kwa mfumo wa wanyama wa kufugwa. Danieli 11 inaendelea kuongezea zaidi njozi hii, wakati wa kuanza kutawala

kwa Medo-Persia. Hapa Babeli imeshatoka kwenye picha. Kitabu cha Danieli kinaishia na kufufuliwa kwa waaminifu wote, waliojiweka kwa Bwana.

Mafungu Mashuhuri:

Danieli aliazimu moyoni mwake ya kuwa hatajitia unajisi kwa chakula cha mfalme, wala kwa divai aliyokunywa....1:8.

Kama ni hivyo Mungu wetu tunayemtumikia aweza kutuokoa na tanuru ile iwakayo moto Naye atatuokoa na mkono wako Ee Mfalme 3:17

Mungu wangu amemtuma malaika Wake, naye ameyafumba makanwa ya simba, nao hawakundhuru.....6:22

Akamwambia. hata nyakati za jioni na asubuhi, elfu mbili na mia tatu, ndipo Patakatifu patakapotakaswa 8:14

Tena wengi wa hao walalao katika mavumbi ya nchi wataamka, wengine wapate uzima wa milele, wengine aibu na kudharauliwa milele. Na walio na hekima watang'aa kama mwangaza wa anga: na hao waongozao wengi kutenda haki watang'aa kama nyota milele na milele. Lakini wewe Lakini wewe Danieli, yafunge Maneno haya, ukakitie muhuri kitabu, hata wakati wa mwisho, wengi wataenda mbio huko na huko, na Maarifa yataongezeka na watu wataendahuko na kule 12:2-4

Danieli akajibu, akasema, Na lihimidiwe Jina la Mungu milele na milele; kwa kuwa hekima na uweza ni Wake. ²¹ Yeye hubadili majira na nyakati; huuzulu wafalme na kuwamilikisha wafalme; huwapa hekima wenye hekima; huwapa wenye ufahamu maarifa;

Yeye hufunua mambo ya fumbo na ya siri; huyajua yaliyo gizani, na nuru hukaa Kwake.2:20-22.

"Na katika siku za wafalme hao, Mungu wa mbinguni atausimamisha ufalme ambao hautaangamizwa milele, wala ufalme huo hataachiwa watu wengine; bali utavunja falme hizi zote vipande vipande na kuziharibu, nao utasimama milele." (Danieli 2:44)

Wakati huo Mikaeli atasimama, jemadari mkuu, asimamaye upande wa wana wa watu wako; na kutakuwa na wakati wa taabu, mfano wake haukuwapo tangu lilipoanza kuwapo taifa hata wakati uo huo; na wakati huo watu wako wataokolewa; kila mmoja atakayeonekana ameandikwa katika kitabu kile. Tena, wengi wa hao walalao katika mavumbi ya nchi wataamka, wengine

wapate uzima wa milele, wengine aibu na kudharauliwa milele. Na walio na hekima watang'aa kama mwangaza wa anga; na hao waongozao wengi kutenda haki watang'aa kama nyota milele na milele. Lakini wewe, Ee Danielii, yafunge maneno haya, ukakitie muhuri kitabu, hata wakati wa mwisho; wengi wataenda mbio huko na huko, na maarifa yataongezeka. 12:1-3.

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Kitabu hiki kinazungumzia kwa uwazi mwaka Yesu atakapobalizwa, na atakapokufa nao ni unabii mrefu kupita wote kwenye Biblia miaka- 2300 Danieli 8:14. Mengi yameshatimia, yamebaki machache sana! Kitabu hiki kiliandikwa kwa lugha mbili Kiaramaiki na Kiyahudi.

*Picha ya tawala zote za dunia mpaka mwisho wa wakati:
Hakika Mungu hajatuficha mambo ya siku zijazo, Je tunasoma unabii wa Danieli 2, 7, 8 na 9?*

Jambo muhimu? Lazima tudiriki kuwa kama Danieli kwa uwezo wa Mungu.
Tuazimu moyoni mwetu kumtumikia Mungu.

Swali Kwangu: Je, umesoma Kitabu cha Danieli kama Yesu alivyosema usome katika Mathayo 24:15? Je, Umeazimia moyoni kwamba hutajichafua na dunia hii

Wahusika Wakuu: Danieli, Anania, Azaria, Mishaeli, Nebukadneza, Belsheza, Dario, na Koreshi.

Kristo katika danieli: unabii unaomhusu masihi upo katika danieli 2:34, 44, na 7:13, 14 na 9:25, 27. ufalme ambao utavunja falme ndiyo ufalme wa mungu. ufalme udumuo milele ambao hautapita 7:14, na mfalme wa wafalme 19:16. ujio wa kwanza wa yesu wa wiki 70, unaelezewa kwenye danieli 9.

SURA YA 28

HOSEA

Yoshua-Yahweh anaokoa

Mwandishi: Hosea mwana wa Beeri ‘wokovu wa Mungu au Mungu ameokoa’ takribani 753-723KK. Nabii wa mwisho wa Israeli kabla ya Waashuru kuwapiga Waisraeli. Alitumika wakati wa wafalme Uzia, Yothamu, Yeroboamu II, Ahazi, na Hezekia.

Kwa Ufupi: Uasi wa Israeli Nabii amwoa malaya, kama mfano wa mahusiano ya Mungu na sisi watu Wake. Mungu Yupo tayari kutusaidia kurudi nyuma kwetu, na kutupenda kwa ukunjufu wa moyo. Mungu atawaleta watu Wake siku moja kutoka kila taifa, na kuingia mbinguni. Watu Wake ambao wamemtumaini Yeye, na kuwa waaminifu.

Sababu ya Kuandikwa: Upendo wa Mungu usio na mwisho. Maisha ya ndoa ya Hosea yalikuwa mabaya kwa kipindi kikubwa, hakika alipata janga. Mke wake alipata watoto nje ya ndoa kwa sababu ya kukosa uaminifu kwake. Nabii anatumia kisa chake cha huzuni, kutupa picha ya uovu na uasi wa Israeli na kukosa kwao uaminifu kwa Mungu. Upendo mkubwa wa Hosea wa kusamehe mke wake ni mfano mdogo tu wa upendo mkuu wa Mungu aliye tayari kutusamehe. Hosea alijua siku za Israeli ni chache na za kuhesabika.

Maelezo Zaidi: Watu wengi hupenda kusoma visa vya mahaba au mapenzi, ila kisa hiki ni tofauti, kwani kinavunja moyo, wala hakisemi, wakaishi raha mstarehe. Nabii Hosea ‘Yoshua’ alitoa ujumbe wa onyo kwa ufalme wa kaskazini yaani Israeli kwa miaka 25 hivi na haukusikilizwa. Matokeo yake, Mungu hakuweza kuilinda Israeli, na Samaria ikaangamizwa, hakika hili lilikuwa janga kama lile lililompata na mkewe.. Anajadili dhambi za taifa na kusema watachukuliwa mateka kwa vile wamekataa maarifa ya Mungu na kusahau sheria Zake. Chini ya Mfalme Yeroboamu II nchi ilipata mafanikio, ila watu hawakuwa na roho ya shukurani na Ashuru walikuwa maadui wao daima, na waliwalipa kodi hatimaye taifa hili lilipotea kwa kuchukuliwa na Waashuru 722KK wakati ambapo walikuwa wamefilisika kimaadili. Katika kitabu chote, tunaona waziwazi upendo wa Mungu, bila ya kujali uovu wa watu Wake. Walimkataa Mungu kwa muda mrefu, ila Yeye alichelewesha hukumu na

kuendelea kuwaonyesha upendo, aliwatahadharisha janga linalokuja. Hosea aliona Waashuru wakija na kuchukua watu mateka na kuangamiza nchi yao na Waisraeli hawakurudi kamwe tena. Moyo wake uliuma kwa hili, aliwatakia mema na wokovu ila wao hawakutaka kufuata njia za Mungu. Waliabudu mungu Baali, walitoa watoto wao makafara, na ulikuwa wakati wa wafalme kuuawa-[Zekaria, Shallum, Pekaia, na Peka.-royal assassinations]. Huduma ya Hosea ilikuwa kwa miaka 30 hivi. 1:2, Hosea anafanya maigizo kupitia ndoa yake chungu na ngumu. Ndoa ni agano la mtu na mke wake, vile vile Mungu ana agano nasi. Mungu anataka tuwe waaminifu Kwake maana Yeye ni mwaminifu kwetu. Hakuna mume anataka mke anayeenda kwa waume wengine. Japo mke wake hakuwa mwaminifu kwake, aliendelea kumpenda. Hosea anatupa picha ya uaminifu wa Mungu kwa Agano Lake, Yeye ni Baba yetu na Muumbaji, hataki tuijizingize kwenye miungu mingine. Kutokana na kisa hiki tunajifunza kwamba japo Israeli haikuwa na uaminifu kwa Mungu, Mungu bado Anapenda watu Wake. Ndoa ni picha ya uhusiano wa Mungu na watu Wake Israeli, Mume anayeheshimika na mwenye upendo anafungiwa nira na mwanamke asiye mwaminifu. Hosea anamwoa Gomeri na kuanza naye familia, Gomeri anarudia maisha ya dhambi ya ukahaba. Na Hosea anaenda kumtafuta kwenye soko la watumwa na kumnunua tena. Ndoa ni agano, talaka inazungumzwa ‘tume kuwa kama njiwa mpumbavu’. Kwa tabia yetu ni rahisi Mungu asitupende tena ila Yeye ni Mwenye rehema na upendo kwetu. Kitabu hichi kina maonyo ya kutotii kutoka kwa Mungu na pia ahadi Zake za kutubariki tunapoungama katika toba ya kweli na kujirudi. Upendo wa Mungu na huzuni Yake na uvumilivu na kutotaka kuwatelekeza Israeli na dhambi zao inajionyesha vizuri kwenye kitabu hiki anaposema “Niwezeje kukuacha Efraimu? Niwezeje kukuponya Israeli?” Siku za Hosea zilikuwa za huzuni kwani maovu yalikuwa mengi, damu za watu wasio na hatia zilimwagwa. Hosea anashuhudia kuangamizwa kwa Israeli na taifa kuchukuliwa uhamishoni na Waashuru. Anasema watu alioumba Mungu wanaangamizwa kwa kukosa maarifa ya Neno Lake. Kama unajiuliza leo kuhusu upendo wa Mungu na una mashaka, basi soma kitabu hiki tena na tena! Mungu ni mwaminifu na Mwenye haki hata watu Wake wasipokuwa na imani na uaminifu, anazungumza urejeshaji, wakati wa ujumbe wa hukumu.

Mtiririko

1]1-3 Mke mzinifu, kama ilivyokuwa mke wa Isaya na Ezeieli, hali ya familia inatumiwa kuonyesha mfano wa mambo makubwa na ya kiroho kati ya Mungu na watu Wake.

2]4-14-Taifa zinifu, lililokosa uaminifu, linaabudu miungu ya sanamu. Mungu hakubali dhabihu zao kwa vile hawaonyeshi huruma kama vile wanavyopaswa.

6:6, hata makuhani na manabii wanashiriki hizi dhambi 4:5, 9 na 5:1, na 6:9. Hukumu ya taifa sura ya 8-9. Mungu anatoa ahadi. Kama vile Hosea anavyomkomboa mkewe, Bwana anafanya vile vile. Kitabu kinaisha kwa kutoa wito wa Israeli kumrudia Mungu na kuacha miungu ya uongo, kuacha dhambi na kutoa dhabihu, wanaporudi, Mungu anaahidi kuwapoya na kurudi kwenye nchi yao.

Muundo wa Kitabu

Mke/Israeli na Mume/Mungu (1:2-3:5): Kushutumiwa kwa ajili ya uzinzi (1:2-9), Ndoa kwenye taharuki (1:10-2:23), Kurejeshwa kwa ndoa tena (3:1-5).
Mwana/Israeli na Baba/Mungu (4:1-14:8): Kesi dhidi ya Israeli (4:1-19) na makuhani(15:1-7). Hukumu na wito wa kuungama (5:8-6:3), Kusihiwa kwa Israeli na Yuda (6:4-9:17), dhambi ya Israeli na kuchukuliwa mateka uhamishoni (10:1-15), Upendo wa Mungu kwa Israeli ((11:1-11), Kesi dhidi ya watu wa Mungu (11:12-13:8), Msamaha na kurejeshwa 13:9-14:6). Hitimisho (14:9)

Mafungu Mashuhuri:

- **Hosea 4:6:** "Watu wangu wanaangamizwa kwa kukosa maarifa..." (*Umuhimu wa kumjua Mungu na Neno Lake*).
- **Hosea 6:6:** "Maana nataka fadhili, wala si dhabihu; na kumjua Mungu kuliko sadaka za kuteketezwa." (*Mungu anapendezwa na moyo wa upendo na utii badala ya matendo ya kidini ya kawaida tu*).
- **Hosea 11:1:** "Wakati Israeli alipokuwa mtoto mchanga, nilimpenda, Nami nilimwita Mwanangu kutoka Misri." (*Utabiri unaorejelea maisha ya Yesu Kristo*).
- **Hosea 14:4:** "Nitawaponya kurudi nyuma kwao, nitawapenda kwa hiari Yangu..." (*Ahadi ya Mungu ya kuwasamehe na kuwarejesha wale wanaotubu na kurudi Kwake*).

• **Hosea 2:19:** "Nami nitakuposa kwangu kwa milele; naam, nitakuposa Kwangu kwa haki, na kwa hukumu, na kwa fadhili, na kwa rehema." (*Ahadi kuu ya Mungu ya upendo wa milele kwa watu wake*). [1, 2, 3, 4]

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Gomeri mke wa Hosea alikuwa na watoto watatu waliopewa majina ya unabii- Yezereeli, mwana wa kiume, jina likiashiria kwamba Mungu angeiweka wazi hukumu dhidi ya ufalme Israeli- binti aliyeitwa jina la Loruhamu likimaanisha ‘asiyehurumiwa’ likimaanisha Mungu hatawahurumia tena Waisraeli na Loami mwana wa kiume, likimaanisha ‘siyo watu Wangu’ kuonyesha kwamba Waisraeli walikuwa wamemwacha Mungu, hivyo Naye hakuwahesabu tena kuwa watu Wake, 14:4.

Jambo muhimu? Mungu ni Mwaminifu japo kuwa watu Wake mara nyingi sio waaminifu, Yeye Yupo tayari kusamehe na kutuponya kurudi nyuma kwetu ‘anatupenda bila mipaka’ 14: 4

Swali Kwangu: Je, nawezaje kuwa mwaminifu kwa Mungu kwa kutokuwa na miungu wengine au na kuwa kama mwanamke aliyeolewa anayetangatanga kwa wanaume wengine ambao hawampendi au kumsaidia kwa lolote bali wanaomwongezea shida na huzuni.

Wahusika Wakuu: Hosea, Gomeri, Watu wa Israeli.

Kristo katika hosea: Mathayo yaoonyesha kristo alitimiza ujumbe wa hosea katika huduma yake, kwani alienda misri. mathayo 2:15 inasema

MFANO WA YESU KAMA BWANA HARUSI NA ISRAELI KAMA BIBI HARUSI YAENDANA NA MIFANO MENGINE YA AGANO JIPYA, KWANI ANAJIITA 9:25, NA PETRO ANAZUNGUMZIA KUHUSU HOSEA 1PET 2:10 AKIREJELEA MUNGU ANAVYOWAJUMUISHA WATU WA MATAIFA KUWA WATU WA MUNGU KUPITIA KIFO CHA YESU.

SURA YA 29

YOELI

Yo'el “Yahweh ni Mungu”

Mwandishi: Yoeli ‘Yehova ni Mungu’ mwana wa Petheueli 1:1. Takribani 630KK. Anaandika mengi kwa mashahiri mazuri, na siku ya Bwana, yaani siku ya hukumu na wokovu kwa wale wanaomtafuta Bwana anatangaza mwito wa toba ili taifa lifurahie baraka za Bwana.

Kwa Ufupi: Baa la nzige linaelezea hukumu ya Mungu kwa watu wenye dhambi ya uasi. Siku ya Bwana au hukumu inatamkwa mara ano kwenye kitabu hiki (1:15, 2:1,11,31, 3:14) Kitabu kimegawanyika kwenye sehemu mbili uovu wa Yuda na ukame wa nzige na kutubu kwa watu. Na pili Mungu anaisamehe Yuda na kutimiza Nneo Lake na kutoa nzige na kuleta mvua na mazao tele. Yoeli analinganisha nzige na kuja kwa siku ya Hukumu ya Mungu. Yoeli alipewa njozi ya Agano Jipya na Mungu kukusanyika kwa mataifa.

Sababu ya Kuandikwa: Yoeli ni rekodi ya baraka na laana. Watu wakitii sauti ya Mungu wanabarikiwa kupindukia, na wasipotii majanga yanawasubiri. Twaweza kufikiri kwamba Ukame na nzige ni adhabu kubwa, ila Siku ya BWANA ya hukumu ndiyo ya kuogopa zaidi. Kabla siku hiyo haijaja kwetu, Mungu anaahidi mvua ya masika, yaani ROHO Wake Mtakatifu. Tunaamini Roho Mtakatifu ameanza kumwagwa kama mvua ya vuli, ila wengine wanasema tayari mvua ya masika, wewe unasemaje?

Maelezo Zaidi: Unabii huu unakuja mwanzoni mwa kutawala Mfalme Yosia wa Yuda. Sefania alifanya naye kazi. Ujumbe wake ni Siku ya hukumu ya Bwana inakuja, ujumbe huu ni wakati leo hukumu inakuja. Ikiwa tutapokea ujumbe huu na kutubu, Roho Mtakatifu atamwaga kwa wingi kwetu. Haelezei kuhusu mataifa ya Ashuru au Babeli. Haelezei kuhusu mfalme wa Yuda, hivyo yawezekana ni wakati Yosia alipokuwa mdogo, na akitawala chini ya uongozi wa Kuhani Yehoadi. Baa la nzige wengi wanaingia Yuda na kutekeleza mavuno. Nabii Yoeli asema baa hilo ni kidogo ukilinganisha na siku ile kuu na mbaya ya Mungu 2:11 na anawasihi watu kugeuka toka kwenye njia zao za uovu waombe toba, na wasipogeuka Mungu ataleta jeshi la watu kama vile jeshi la nzige lilivyokuja kuharibu nchi yao. Mpango wa Mungu ni kuhukuu watu Wake waliotenda dhambi, ila bado amewapa muda wa kutubu makosa yao. Mungu anaahidi kupitia nabii Wake kwamba hata baada ya adhabu Mungu atajibu maombi yao na kuwabariki tena. “Nirudieni Mimi, kwa mioyo yenu yote kwa

kufunga na kwa kulia, kwa kuomboleza, rarueni mioyo yenu na sio mavazi, mkamrudie BWANA kwani Yeyeamejaa huruma si mwepesi wa hasira, ni mwingi wa rehema, naye hughairi mabaya, Naye atatuachia baraka. Baadaye anawaambia watu wa Yuda wafurahi, na wasiogope washangilie kwa kuwa BWANA atatenda matendo makuu na mazao yataoa tena mataunda, wanyama watakuwa na malisho Watu wanatubu na Mungu anarejesha mazao ya nchi na kubariki watu Wake. Mungu anaahidi kumwaga Roho Wake, kwa wote wenye mwili 2:28. Unabii huu unatimizwa Roho Mtakatifu anaposhuka wakati wa Pentekoste na kuwapa watu nguvu kuhubiri. Mtume Petro ananukuu unabii huu akielezea kilichotendeka Matendo 2:17. Leo hii Roho wa Mungu anamwagwa tena kututayarisha na kuja kwa Yesu. Je, mimi nipo tayari kumpokea. Hebu tusome matayarisho ya kuweza kumpokea Roho Mtakatifu, zimekaribia siku za bonde la kukata maneno alizotabiri nabii. Unabii huu utatimilika wakati huu wa mwisho, kuzidi wakati wa Petro, kama Petro alihubiri dakika chache bila laptop, bila kioo/screen wakabatizwa watu 3000.

Mtiririko

1] 1-2:17, Siku ya Bwana itakuwa siku ya hukumu na haja ya kuwa na toba, janga la nzige, kam mfano wa Waashuri na Wakaldayo ambao watawasaidia watu waifikie toba.

1] 2:1-3:21, Siku ya Bwana ni baraka pia. Siku itakuja na uharibifu mbaya, kuliko hata nzige. Hata hivyo Mungu atakuwa na huruma na kutoa mibaraka, mojawapo ikiwa Roho Mtakatifu, kwa wale wanaomgeukia Yeye, na kuitikia mwito wa toba.

Muundo wa Kitabu

Yahusuyo hukumu ya awali: Nzige wanasimamia siku ya hukumu ya Mungu (1:1-20): Maelezo ya mashambulizi ya nzige, wito wa kutubu katika nuru ya hawa nzige (1:13-20). Tahadhari kuhusu hukumu inayokuja mbeleni: Adui avamia na kuleta siku ya BWANA (2:1-17): Maelezo kuhusu uvamizi wa adui (2:1-11), wito wa toba kwa uwiano wa uvamizi (2:12-17). Kuokolewa na marejesho kwa Yuda katika siku ya BWANA (2:18-27). Kumwagwa kwa Roho Mtakatifu toka mbinguni siku ya Mungu (2:28-32). Hukumu kwa mataifa na

baraka kwa Yuda katika siku ya BWANA (3:1-21): Hukumu kwa mataifa (3:1-15), Baraka za Yuda (3:16-21).

Mafungu Mashuhuri:

- **Yoeli 2:12-13:** "Lakini sasa," asema Bwana, "nirudieni kwa mioyo yenu yote, kwa kufunga, kwa kulia na kuomboleza. Rarueni mioyo yenu, wala si mavazi yenu." *(Fungu hili kuu linahimiza toba ya kweli na ya ndani badala ya maonyesho ya nje).*
- **Yoeli 2:25:** "Nami nitawarudishia ile miaka iliyoliwa na nzige..." *(Ahadi kuu ya Mungu ya kurejesha na kubariki kinyume na majanga yaliyopita).*
- **Yoeli 2:28-29:** "Hata itakuwa, baada ya hayo, ya kwamba nitamimina Roho yangu juu ya wote wenye mwili; na wana wenu, na binti wenu watatabiri... na juu ya watumishi wenu, na juu ya wajakazi wenu, siku zile nitamimina Roho Yangu." *(Unabii maarufu kuhusu Roho Mtakatifu ambao ulitimizwa katika Agano Jipya wakati wa Pentekoste).*
- **Yoeli 2:32:** "Na itakuwa ya kwamba kila atakayeliita jina la Bwana ataponywa..." *(Wito wa wokovu uliotolewa kwa wote).* [1, 2]

Jambo Muhimu: Nabii Yoeli anawaambia watu waungame, hataji dhambi zao kama manabii wengine walivyozungumza kuhusu kuabudu miungu mingine, kutotenda haki au mengineyo kwa Wayahudi. Jambo la muhimu ni kumwagiwa Roho wa Mungu ili tuwezeshe kuungama dhambi zetu, kuacha mitendo wa maisha ya uovu na kuifanya kazi Yake siku hizi za mwisho kwani Yesu Yupo mlangoni kurejea ili kuja kutuchukua.

Swali Kwangu: Je! nimeshajitoa na kujiweka wakfu kumwagiwa Roho wa Mungu ili niweze kupata ndoto, maono au njozi ya kutenda kazi yake kwa nguvu na ushujaa na kuacha njia zangu mbaya?

Wahusika Wakuu: Yoeli, na watu wa Yuda

Kristo katika yoeli: MAtendo 2:16-21 ambapo petro ananukuu yoeli 2:28,29 akizungumza kuja kwa roho mtakatifu ailiyeahidiwa na yesu. ahadi hii ya yoeli inapata kutimizwa baada ya yesu kupaa kwenda mbinguni. siku moja yesu atahukumu mataifa kama yoeli 3:2, 12 inavyosema. 2:32 yaonyesha hitaji la kumtambua yesu ambaye kwake, sisi tunapata wokovu “kila aliitaye jina la bwana ataokolewa.

SURA YA 30

AMOSI

Amas-Kunyanyua mzigo, kuubeba

Mwandishi: Amosi Mchungaji wa mifugo na mwokota mikuyu wa Tekoa Yuda, karibu na Bethlehemu, anashughulika na ufalme wa Israeli -kaskazini Takribani 768-753KK wakati wa Yeroboamu II. Amos alibeba mzigo wa kugangaza ujumbe kutoka kwa Mungu kwamba hukumu inakuja kwa taifa la Israeli.

Kwa Ufupi: Dini ya kweli, sio desturi, kaida au mapokeo tu, bali kuwatendea watu haki na kuwa na huruma. Mungu hutumia watu wa aina zote kupeleka ujumbe, hatujui kama mahubiri yake yalimpa dhiki. Amos anatangaza Hukumu za mataifa, kuanguka kwa Israeli na urejeshaji utakuwa kupitia uzao wa Daudi (Masihi).

Sababu ya Kuandikwa: Amosi alikuwa mnyenyekevu, mtu mwenye akili ampendaye Mungu. Alikuwa jasiri kuzungumza aliyoambiwa na Mungu. Japo Ujumbe wake ulikuwa rahisi na wa wazi, ulikuwa na nguvu. Wajumbe wachache wanaoweza kuelezea hekima ya Mungu na utakatifu Wake kama vile Amosi alivyojaliwa. Amosi kama manabii wengine anatabiri hukumu ya Mungu watu wakiendelea na kuabudu sanamu na sherehe za ulevi. Mungu hakosi kutoa ahadi za mibaraka Yake wanapotubu na kuacha njia za uovu na uasi. Japo Israeli itaanguka shina la Yese hatimaye litatawala

Maelezo Zaidi: Mungu atahukumu dhambi, Naye anapenda haki na uadilifu kati ya wanadamu itendwe. Mungu ansema haki na uadilifu ni bora kuliko dhabihu na uadhimishaji wa sherehe za kidini/kaida. Amosi mtu wa kawaida Mchungaji na mwokota matunda ya makuyu, anaacha kwao na kuchukua ujumbe kwa watu matajiri wa Israeli na wafalme, akishutumu vitendo vya ibada za sanamu, kutesa manabii, na kudhulumu masikini na kwamba Mungu atawaadhibu kwa vitendo hivi vya dhuluma wasipoungama na kuishi toba ya kweli. Anashutumu mafanikio yaliyoleta kiburi, na ukatili kwa masikini. Waisraeli walipata afueni kutoka kwa maadui zao wa Misri, Ashuru na Babeli na wakajisahau na kuwa na hiana. Mafanikio makubwa na umasiki mkubwa ndiyo hali halisi ilivyokuwa. Dini ilikuwa kama desturi tu, wala haikutoka moyoni. Si kitu rahisi kuwapa maonyo wafalme na wakubwa wanaoabudu miungu kama ya ndama wa Bethel, katika wakati wa Amosi mfalme Yeroboamu alifanya nchi kuwa imara, na mfalme Uzia alipata utajiri mwingi, ila mafanikio haya yalileta uasi badala ya moyo wa shukrani kwa Mungu. Amosi anamwendea Kuhani mkuu Amazia kwa

kuwaongoza Israeli kwenye kuabudu miungu mingine. Anasema mafanikio na maisha yasiyofanya watoe jasho yamewaletea Israeli kiburi. Mungu hapendi matajiri walio wakatili au waonevu kwa watu ambao hawajiwezi, wana uhitaji kama yatima na wajane au ni masikini. Mungu anataka kila mmoja atendewe haki, pasipo kubaguliwa. Sisi sote ni watoto Wake. Mungu anahesabu nchi yote inawajibika na hatia hii ya dhuluma. Japo Mungu aliwakomboa watu wa Israeli kutoka utumwa wa Misri, anakuwa tayari kuwapeleka kwenye utumwa mwingine. Amosi anaona njozi ya picha ya plumblin/timazi kwa ajili ya kupima, ikimaanisha watu hawana viwango vile Mungu anataka. Kikapu cha makuyu chenye matunda yaliyoiva kinaonyesha tabia imepevuka kupokea hukumu za Mungu. Amosi anawakumbusha watu kwamba kuna siku moja, Mungu ataifanya Israeli kuwa mpya tena. Mungu hutumia watu wote, Danieli na Isaya walitoka koo za kifalme, Ezekieli na Yeremia walikuwa makuhani wasomi, Amosi alikuwa mtu fukara aliyeajiriwa kuchunga na asiye na kisomo ila alikuwa na akili mahiri na hekima. Anaonyeshwa maono ya nzige, moto, na timazi ya kupimia mahali palisiponyoka, Kisha anaonyeshwa kuangamizwa kwa Israeli na kurejeshwa kwake. Hakika Mungu hatafanya kitu chochote bila kutuambia sisi akitumia manabii Wake. Watu hawa wanaoonea masikini na kuwaponda wahitaji, na kunenepa kama..... mmemwuzi mwenye haki kwa fedha na masikini kwa jozi ya viatu”. Hata leo lazima watu wawe waangalifu katika upendo wa kujali na kuwa na huruma nyororo kwa wakosaji, wapweke, vilema, yatima, wajane, wageni, wenye shida na masikini. Mawakili wa kusaidia wenye mahitaji kwenye jumuiya wametumia kitabu hichi. Mungu atahukumu watu wenye viburi wasiotaka kuungama, watu walifikiri mafanikio na nafasi zao ni kubwa hivyo hawataguswa na yoyote wakikandamiza wengine. Tumtafute BWANA tukaishi. Simba amenguruma, maana yake “Mfalme wa mbinguni anawapa onyo”. Tumeshapewa maonyo leo, hebu na tuwe na matengenezo na uamsho badala ya dini ya mapokeo tu, ya kujilimbikizia vitu na familia zetu tu, na kuacha watu wateseke na huku akaunti zetu za benki zimesheheni mahela. Bwana Yu njiani.

Mtiririko:

1] 1:1-2:6-Hukumu kwa Yuda, na Israeli

2] 3:1-6:14-Mahubiri maatau, Amosi anatangaza kwamba Mungu ataihukumu Israeli kwa kuvunja uhusiano Naye, kwa Kukataa kutubu baada ya kupokea maonyo huko nyuma, na kwa kutotenda haki na kutomwabudu Mungu, na ole, huzuni na uharibifu utakaowafikia kwa kuchukuliwa mateka kwa watu wanaoshughulika na uovu.

3] 7:1-7:10- Maonyo nzige na moto, na mapigo kupungua kutokana na nabii kufanya maombezi, Amaziah mfalme kuingia na kutaka kumnyamazisha nabii Amosi, Kwa nini Mungu hawezi kupunguza adhabu, na mwisho maono ya matunda ya mikuyu yaliyoiva. Mungu anasimama kwenye madhahabu, ikionyesha uhakika wa hukumu inayokuja.

4] 9:11-15-Ahadi zinaonyesha urejesho wa nyumba ya Daudi, na kurudi kwa mafaniko katika nchi ya Israeli, na ahadi kwamba Mungu hataing'oa Israeli tena.

Muundo wa Kitabu

Utangulizi (1:1-2). Mashauri ya Hukumu kwa mataifa (1:3-3:15): Dameski (1:3-5), Gaza(1:6-8), Tiro (1:9-10), Edom (1:11-12), Amoni (1:13-15), Moabu (2:1-3), Yuda (2:4-5), Israeli (3:1-15). Kesi kwa wateule wa Mungu (4:1-13): Ng'ombe wa Bashani (4:1-13), Nyumba ya Israeli (5:1-17), Ole oracles (5:18-6:14). Njozi tano za hukumu inayokuja (7:1-9:10): nzige (7:1-3), Moto (7:4-6), Plumb line/timazi (7:7-9). Kibwagizo, Amosi akimfuata Mfalme Amazia (7:10-17): Matunda ya wakati wa hari (6:8:1-14), mwisho wa Israeli (9:1-10). Hitimisho, kisa cha wokovu- salvation Oracles (9:11-15).

Nukuu mashuhuri:

Je! Watu wawili waweza kutembea pamoja, wasipokuwa wamepatana? 3:1

Kwa vile nitakutenda hivi Israeli, jitayarishe kukutana na Mungu wako. 4:12
Tafuteni mema, wala si mabaya mpate kuishi, hivyo BWANA Mungu wa majeshi, atakuwa pamoja nanyi, kama msemavyo 5:14

Hakika BWANA Mungu hatafanya neno lolote, bila kuwafunulia watumishi Wake manabii siri yake. Simba amekwisha kunguruma, ni nani asiyeogopa? BWANA Mungu amenena, ni nani awezaye neno ila kutabiri 3:7,8

Niondoleeni kelele za nyimbo zenu; kwa maana sitaki kuzisikia sauti za vinanda vyenu.

Lakini hukumu na itelemke kama maji, na haki kama maji makuu. 5:23,24.

Angalia, siku zinakuja, asema Bwana MUNGU, ambazo nitaleta njaa katika nchi; si njaa ya kukosa chakula, wala kiu ya kukosa maji, bali ya kukosa kuyasikia Maneno ya Bwana.

Nao watatanga-tanga toka bahari hata bahari; na toka upande wa kaskazi hata

upande wa mashariki; watapiga mbio, wakienda huko na huko, kulitafuta Neno la Bwana, wasilione. 8:11,12

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Amosi mwenyeji wa ufalme wa kusini wa Yuda, anaelekezwa na Mungu kutoa unabii kwa taifa la kaskazini ambalo ni Israeli.

***Jambo muhimu? Unawatendeaje kwa haki watu wanaokuzunguka?
Mbele za Mungu hiki ni kipima-joto chako cha mwamko wa kiroho.
Soma Yakobo 2: 14-18***

Swali Kwangu: Je! napenda kuwanyanyasa masikini, watu wenye mahitaji maalumu kama vilema na kupoteza haki ya mtu ambaye hana uwezo?

Wahusika Wakuu: Amosi, Amazia kuhani, Yeroboamu II na watu wa Israeli.

Kristo katika amosi: Mungu anaahidi kuinua madhabahu ya daudi iliyoanguka, na kuziba mibomoko 9:11, hili lilitimizwa na yesu matendo 15:15-17, kama mwana wa daudi 1:1. kristo anakalia kiti cha daudi na kutimiza ahadi ya mungu kwa daudi ya kuwa na uzao wake katika kiti cha enzi daima [davidic king], amos anawajumuisha watu wa mataifa walio katika yesu 9:2.

SURA YA 31

OBADIA

Obadya “Anayemwabudu Yahweh”, hii inafanana na jina Denis.

Mwandishi: Obadia "Mtumishi wa Yahweh" nabii wa Yuda ufalme wa kusini, takribani 586. Jina lake lina maana Mtumishi wa Mungu. Kitabu hiki ndiyo kifupi cha Agano la kale, kina sura 21. Kuna Obadia watatu kwenye Maandiko, mfano mwalimu wa sheria Yuda aliyetumwa na Yehoshafati (2Kumb 17:7), Msimamiaji wa ujenzi wa Hekalu wakati wa Yoia 2Kumb 34:12) na kuhani aliyehudumu wakati wa Nehemia (Neh 10:5), Pengine ni mmojawapo wa hawa au siyo kabisa.

Kwa Ufupi: Kitabu hiki ni tofauti kwani kimeandikwa kwamba taifa la Edomu itapata shida na kuadhibiwa kwa kusaidia kuangamizwa kwa Yerusalemu. Waedomi walikuwa watu wa kiburi na ukatili kwa ndugu zao Israeli. Maadui wa Mungu mwishowe wataangamia. Mungu husaidia watu Wake japo ni dhaifu na wenye dhambi

Sababu ya Kuandikwa: Yaelekea kwamba daima Edomu ilifurahia wakati Yuda ilikuwa inapata mateso. Obadia anaihukumu Edomu. Uadui ulikuwa umeendelea kati ya mataifa mawili, na Obadia anatoa onyo kwamba kuna siku ya bahati nzuri itakuja kwa Yuda, na kibao kitageuzwa.

Maelezo Zaidi: unabii wa Edomu umegawanyika sehemu mbili, kwanza ni utabiri wa janga linalojia Edomu na siku nzuri zinazojia Yuda. Nabii anatoa onyo kwa taifa la Edomu na ukatili kwa ndugu zao Yuda wakati Yerusalemu inashambuliwa. Taifa la Edomu ni uzao wa pacha wa Yakobo baba wa Israeli. Watoto hawa pacha waligombana kwenye tumbo la mama yao Mwanzo 25:21-26, na magomvi yao yameendelea kwa karne nyingi. Baada ya Edomu kusaidia Babeli kupora Yerusalemu, Obadia anatoa hukumu toka kwa Mungu “kwa ajili ya ukatili kwa ndugu yako 1:10. Unabii huu ulitimia kabisa kwani Edomu ilipotea kabisa kama taifa. Unabii huu ulitimia wakati wa mfalme Yehoram wa Yuda. Maonyo ya Obadia yanafanana na yale ya Yeremia wakati huo. Hata leo watu wakipatwa na mambo mabaya tusifurahi bali tuwe wa msaada maana Mungu ni upendo, hata hivyo ni nani ajuaye siku yetu inakuja, ya kuhitaji msaada. Wasema ukiona mwenzako ananyolewa wewe anza kutia maji kichwani. 1 Korintho 10:11 yasema “mambo haya yaliwapata wao kwa jinsi ya mifano, yakaandikwa ili kutuonya sisi hapa, tunaoshi mwisho wakati.” Je umejifunza kwenye mifano ya wana wa Israeli?

Mtiririko

Unabii wahusu Edomu kuhusu hukumu inayokuja, Obadia hatoi tumaini la kutubu, kwa Waedomu

1] 1-18-Edomu inahukumiwa, anaona uhalifu wa Edomu kwa kakaye na kutoa hukumu ya maangamizi kwa uhalifu.

2] 19-21-Israeli inarejeshwa, kama wakati wa Yakobo na Esau. Edomu kama taifa halipo tena.

Muundo wa Kitabu

Kichwa na utangulizi (v1). Edomu itahukumiwa: Hukumu inatamkwa (v2-9), Sababu za hukumu (v10-14). Siku ya BWANA (v5-21), Mataifa yanahukumiwa (v15-16), Israeli inaokolewa (v17-21)

Mafungu Mashuhuri:

1. Hukumu ya Kiburi (Obadia 1:3-4)

- **Fungu:** *"Kiburi cha moyo wako kimekudanganya; wewe ukaaye katika pango za majabali, mwenye makao yako juu sana; asemaye moyoni, Ni nani atakayenishusha mimi? Ujapopanda juu kama tai, ijapokuwa kioto chako kimewekwa kati ya nyota, nitakushusha kutoka huko; asema BWANA."*

Kwa sababu ya udhalimu aliotendwa ndugu yako Yakobo, aibu itakufunika, nawe utakatiliwa mbali hata milele. 10

Siku ya BWANA na Sheria ya Kuvuna ulichopanda (Obadia 1:15)

- *"Kwa maana hiyo siku ya BWANA i karibu juu ya mataifa yote; kama ulivyotenda, ndivyo utakavyotendwa; malipo yako yatakurudia juu ya kichwa chako mwenyewe." 15*

Bali katika mlima Sayuni watakuwako wenye kuokoka, nao utakuwa mtakatifu; na nyumba ya Yakobo watamiliki milki zao 1:17

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Obadia ni kitabu kifupi cha Agano La kale, kina sura moja tu na mistari 21.

Jambo muhimu?; Obadia inaonyesha wema wa Mungu na uaminifu wake kwa watu wake. Ahadi hii aliitoa kwa Ibrahimu katika Mwanzo 12: 3 “nitawabariki wale wakubarikio

Swali Kwangu: Je, nachukulia kirahisi wema wa Mungu au naitikia upendo wake na kumtii?

Wahusika Wakuu: Obadia na watu wa Edomu

Kristo katika obadia: Jaribio la herode mkuu, muedomu, kutaka kumwua yesu katika mathayo 2, linafanana na waedomu waliokuwa wakitaka kuwaua waisraeli katika kitabu hiki. kisha yesu ndiye atakayefanya hukumu ya mataifa kama ilivyosemwa katika fungu la 15, wokovu katika fung la 17, utimizo wake ni kupitia yesu.

SURA YA 32

YONA

Yonah-Dve

Mwandishi: Yawezekana ni Yona "Njiwa" au mtu aliyemjua, takribani 790KK (2 Wafalme 14:23-25). Kisa chake kinajulikana sana na kinashangaza wengi kwa maswali mengi, iwe ya sayansi nk. Anasimulia kisa kama mtu mwingine.

Kwa Ufupi: Nabii anaitwa kutoa maonyo kwa taifa lenye ibada la sanamu la Ninawi. Nabii hataki kutii maagizo ya Mungu anamkimbia Mungu na kumezwa na samaki. Mungu anamrudi nabii wake na anaenda kufanya alichambiwa kwa shingo upande. Mungu anajali hata watu wa mataifa. Uamsho mkubwa unatokea Ninawi. Tunajifunza kuonyesha huruma, rehema na upendo, na kuacha uchungu, kinyongo na kutosamehe.

Sababu ya Kuandikwa: Elezea zaidi tafadhali: Mungu alimwita Yona kutoka mji ulio karibu na bahari ya Galilaya na kumtuma kuhudumu kwa kuhubiri Ninawi, mji mkuu wa Ashuru iliyokuwa katili sana. Yona hakutii na akapanda merikebu kwenda Tarshishi (Spain) njia tofauti kabisa. Mungu ana rehema hata kwa wale wanaochelewa kujirekebisha

Maelezo Zaidi: Mungu alimwita Yona kutoka mji ulio karibu na bahari ya Galilaya na kumtuma kuhudumu kwa kuhubiri Ninawi, mji mkuu wa Ashuru iliyokuwa katili sana. Kitabu kinaonyesha Yona asivyo na mawazo mapana, mkaidi na aliyejaa unfiki. Japo Yona ni Myahudi, unabii wake unahusu watu wa mataifa, mji mkuu wa ashuru Ninawi. Anaambiwa aende kuwahubiri na hana shauku ya kufanya vile na anakataa kwa kufanya kinyume. Yaani hakujali kama watu wa Ninawi wafe katika dhambi zao bila ya kumrudia BWANA. Watu wa Ninawi walijulikana kama watu wakatili sana. Siku zile watu waliamini dunia ni kama sahani na ukifika ukingoni mwake utaanguka chini. Tarshishi ni mojawapo wa sehemu zilizokuwa zinajulikana kama ‘ukingo.’ Dhoruba yaja na nabii anatupwa kwenye bahari na samaki anammeza. Ndani ya tumbo la samaki anaomba, na kukaa mle siku tatu, na kutapikwa kwenye ufuko wa Ninawi alipokataa kwenda. Anahubiri kwa siku 40 ila moyoni hataki watu hawa wa mataifa wasiojua kutofautisha mkono wa kushoto na kulia waokolewe. Mfalme, wanyama na watu wanafunga na kuomba toba ya kweli. Yona ni nabii aliyekuwa

na mafanikio kuliko wainjilisti wote, kwani 100% waliongoka na kukubali wito wake, hii ni tofauti na Nuhu. Yona anakasirika na kuzira akisema ataonekana nabii wa uongo, na kwa nini Mungu Ana huruma vile, kwa watu ambao si wa kabila lake? Ila Mungu anamfundisha kwamba, Yeye anaita watu wote kuifikia toba ya kweli, maana mapenzi Yake ni kila binadamu apate kukolewa. Na pia Mungu ana uwezo wa kumwokoa mtumishi Wake kutokana na hali zote ngumu, iwe ni kuwa tumboni kutupwa nje ya meli, kuliwa na samaki au kuunguzwa na jua. Mtango unaletwa uwe kivuli kwake, na Mungu anamwonyesha Yona kwamba anasikitikia mtango ambao ni mti tu ulionyauka, naye hakuutengeneza, kwa nini Mungu asijali binadamu aliyeumbwa kwa mfano Wake, aliyetubu? Yona yawezekana alipata kuelewa kwamba binadamu sote tumekosa na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, na kwamba kuokolewa ni karama tu toka Kwake Bwana na si kazi za nguvu zetu, Yona hakutii na akapanda meli kwenda Tarshishi (Spain) kinyume chake. Upepo waja kwa ghafla na meli ikayumbishwa, watu wanapopiga kura kujua ni nini sababu ya hatari ile, wanagundua ni Yona, na wanamtupa nje, naye anamezwa na samaki mkubwa. Mungu anaunusuru mji kwa vile watu wamejutia toba ya kweli. Mungu hana upendeleo wa kabila au taifa, japo Yona na binadamu wengine wana ubaguzi. Yona anaona matishio au unabii wake, Mungu hatautimiza unabii wa namna hii, Kwa vile Yona ana ubaguzi moyoni kwa watu wa mataifa, anakasirika na kuzira. Mungu anaonyesha anajali hata wapagani au makafiri waje kwenye majuto ya kweli na kupata wokovu. Yesu anamkuu Yona kwamba watu wa Ninawi waliongoka na kutubu alipowahubiri ila watu wa Israeli japo Yeye Yesu Mungu aliwahubiri, walikuwa hawako tayari. Mungu Yupu tayari kubadilisha mipango Yake tukiugama. Kitabu hiki ni cha umishenari, Mungu anafikia mataifa mengine.

1]1-2-Yona anapata wito mara ya kwanza kutoka kwa Mungu kwenda Ninawi, na kukutana na watu wa mataifa wenye utii kuliko yeye, na wanaepuka janga, mabaharia na watu wa Ninawi, wanaonekana kumsikia Mungu kuliko Yona.

2] 3-4-Wito wa pili wa Yona, anatumwa tena kwenda Ninawi. Japokuwa Yona anashukuru kwamba Mungu hakumwangamiza kwa kutotii kwake, analalamika kwamba Mungu amewahurumia Waninawi kwani alitaka waangamizwe, na anakasirikia mtango ulipoangamia, hili ni fundisho la Mungu kwa upendo Wake. Kitabu kinaisha bila kujua kama Yona amebadilika au la.

Muundo wa Kitabu

Utangulizi 1:1-2: Mjumbe apatikana (1:1), Utume na ujumbe unatamkwa, Mmishenari akimbia (1:3-2:10): Yona anakimbia (1:3-17), Yona anaomba na anaokolewa (2:1-10). Mjumbe mmishenari (3: 1-4:11): Mungu anamtuma Yona mara ya pili (3:1-10), Mungu anamfundisha Yona kuhusu misheni-utume (4:1-11).

Mafungu Mashuhuri: Watu waangaliao mambo ya ubatili na uongo Hujitenga na rehema zao wenyewe; Lakini mimi nitakutolea sadaka kwa sauti ya shukrani; Nitaziondoa nadhiri zangu. Wokovu hutoka kwa Bwana. 2:9

Bwana akamwambia, wewe umehurumia mtango, ambao hukuufanyia kazi, wala kuuotesha, uliomea katika usiku mmoja na kuangamia kwa usiku mmoja. Na Mimi, Je! haikunipasa kuihurumia Ninawi, mji ule kubwa; ambao ndani yake wamo watu zaidi ya mia na ishirini elfu, wasioweza kupambanua katika mkono wao wa kulia na mkono wao wa kushoto, tena wamo wanyama wa kufungwa wengi sana 4: 10, 11

"Watu wa Ninawi wakamsadiki Mungu; wakatangaza kufunga, wakajivika nguo za magunia... Mungu akaona matendo yao, ya kuwa wameiacha njia yao mbaya. Basi Mungu akalighairi neno lile baya, ambalo alisema atawatenda; asilitende." 3:5,10

Akamwomba Bwana, akasema, Nakuomba, Ee Bwana; sivyo hivyo nilivyosema, hapo nilipokuwa katika nchi yangu? Hii ndiyo sababu nalifanya haraka kukimbilia Tarshishi; kwa maana nalijua ya kuwa Wewe U Mungu Mwenye neema, umejaa huruma, si mwepesi wa hasira, U mwingi wa rehema, Nawe waghairi mabaya.4:2

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: unabii wa Yona hakutokea kwa vile Ninawi ilijirudi ikajutia kwa toba ya kweli, cha kushangaza mhubiri Yona bado anataka waangamizwe akisahau naye kama binadamu ana maovu pia. Mungu anajali wanyama pia, na anasema “tena wamo humo wanyama wa kufugwa wengi sana!|

Jambo muhimu?; Mungu anampenda kila mtu, hata maadui wa watu Wake aliwachagua. Warumi 5: 8 Yasema Mungu alitupenda tukiwa bado wenye dhambi, Yesu alikuja na kufa kwa ajili yetu. Je, mji wako una zaidi ya watu 120,000?! Kama ni ndiyo, basi elezea jinsi unavyowahurumia, na kuwaomba.

Swali Kwangu: Je! napata wivu watu wabaya wanapojutia walichokifanya na Mungu anawasamehe na wanakuwa na sehemu katika uzima wa milele kama mimi?

Wahusika Wakuu: Yona, Watu wa Ninawi

Kristo katika yona: Yesu anamtaja yohana katika mathayo 12, na luka 11. kukaa kwa yona ndani ya samaki kwa siku tatu, ni mfano wa kristo kukaa kwa siku tatu ndani ya kaburi. Kristo ni mkuu kwa yona, kwani alitoa uhai wake ili kutuokoa sisi wenye dhambi. yona alienda shingo upande ninawi, ila kristo alienda msalabani kwa nia moja ili atuokoe. yesu anawakaribisha watu wa kila kabila na jamaa na siyo mji mmoja tu, katika huduma Yake.

SURA YA 33

MIKA

Micaia -Michayahu “Ni nani kama Mungu”

Mwandishi: Mika " Ni nani kama Yahweh" mmoresheti wa Yuda wakati wa mfalme Yothamu, Ahazi, na Hezekia 1:1, takribani 740-700KK.

Kwa Ufupi: Israeli na Yuda wanapata shida kwa ajili ya kuabudu sanamu na kutotenda haki. Wanatolewa nje ya nchi, Mungu anachukia na kushutumu dhambi iwe ni ya kidini, kiuchumi au kijamii, ina adhabu. Kuja kwa Mfalme wa milele pia kunatabiriwa. Hukumu na kurejeshwa.

Sababu ya Kuandikwa: nabii Mika alikuwa mtu wa kawaida (sahili) aliyeonea huruma watu wa kawaida wa Yuda. Alishangazwa na hali ya Yuda na kushutumu viongozi wao walio na tamaa zisizo na mpaka. Mahakimu wasio na uaminifu walisaidia matajiri kupoteza haki za wakulima masikini. Makuhani walifanya hiana na ufisadi kwenye ibada ya Yehova, na manabii wa uongo walikuwa wametapakaa kila pahali. Sadaka si kitu cha muhimu katika maisha yetu bali haki, rehema na kutembea na Mungu kwa unyenyekevu.

Maelezo Zaidi: Ahazi alikuwa mfalme mwovui, alidiriki hata kuweka madhabahu ya kipagani kwenye hekalu takatifu. Mika alifanya kazi wakati mmoja na nabii Hosea na Isaya. Mika anapata ujumbe toka kwa Mungu na anawakaripia Samaria na Yerusalemu (falme za kaskazini na kusini) kwa kuabudu miungu mingine na kudhulumu masikini. Mataifa hayo mawili yataingiliwa na Waashuru ila Mungu atawatunza masalio 2:12, Mungu anasikitika kuhusu kukosa haki kwa watu wa Israeli na Yuda. Maandishi yake mengi yanahusu Yuda. Kama manabii wa wakati huo, alisema dhambi za Yuda na kuangamizwa kwa Yerusalemu na hekalu. Masikini na watu wasiojiweza walikuwa wanatendewa uovu. Asema manabii kwamba wakosesha watu kwa kuwauma meno na kulia amani kumbe wapo hatarini, hivyo BWANA atawakosesha maono manabii, itakuwa giza hata wasiweze kubashiri, manabii hawa wa uongo, mchana utakuwa giza na watapata kutahayarika na kwenye kubashiri. Watu walikuwa matajiri ila walinyanyasa watu, walikuwa na viburi na wakatili. Mika anawaambia watu warudi kwa Mungu. Wakitubu na wakifanya yale yaliyokuwa haki wataepuka adhabu. Mtoto wa Ahazi, Hezekia anatawala

baada ya babaye na kufanya matengenezo ya kiroho makubwa, na kurudisha taifa kumpenda Mungu tena. Kitabu hichi kidogo kinatoa furaha kwetu kwa unabii wa Masihi “Bali wewe Bethlehemu Efrata, uliye mdogo kuwa miongoni mwa elfu ya Yuda; kutoka kwako atatokea mmoja atakayekuwa mtawala katika Israeli ambaye matokeo Yake yamekuwa tangu zamani za kale, tangu milele 5:2. Mika anasema waovu wataadhibiwa, na Mungu atawasamehe watu Wake. Adui wa mtu ni watu wa nyumbani mwake, ndiyo watakaompa shida kama anataka kumtumikia Bwana kuliko wapita njia. “ole wao wakusudiao mambo maovu na kutenda vitandani mwao kunapopambazuka asubuhi hufanya kwa sababu ya uwezo walio nao mikononi mwao, hutamani mashamba na nyumba na kuyashika na kumwonea mtu na nyumba yake urithi wake. Mungu anatoa ilani watu “waondoke maana hapa sipo mahali pa raha au mapumziko yao, kwa sababu ya uchafu wataangamizwa, naam kwa maangamizo mazito sana”. Onyo hili ni langu na lako leo hii.

Mtiririko

1]1-3-dhambi za taifa ikiwemo na kuabudu sanamu, kutotendea majirani mema kwa ajili ya tamaa na ufisadi. Viongozi wa serikali na dini wanahusika pia, lakini kuna matumaini. Hukumu na uangamivu na kuchukuliwa mateka kutakuja, ila kuna maneno ya matumaini katika Yuda, utukufu mkubwa kuliko nyuma wa kusamehewa dhambi.

2] 4-5-Urejeshwaji-Ujumbe wa matumaini, unafuata ujumbe wa hukumu, Mika anatabiri hali ya urejeshaji, na ushawishi chanya kwa mataifa mengine. Anasema mwishowe amani itatawala, ila siyo wakati wa kuwa mateka, na Yerusalemu kuzungukwa, ila kuna matumaini Katika Masihi, ambaye atazaliwa katika mji wa Daudi.

3]6-7-Sura ya sita ni kama mahakama, Mungu analeta kesi dhidi ya watu Wake, Mika kama Shahidi. Mika anatuelekeza kwenye dini ya kweli, ambayo inaonyesha maisha ya toba. Mtu anayetembea na Mungu lazima awe mtu wa haki, rehema na unyenyekevu.

Muundo wa Kitabu

Kichwa na utangulizi:1:1. Hukumu na wokovu (1:2-2:13): Samaria na Yuda wapotea (1:2-16), Makabaila, matajiri, wamiliki wa ardhi, mabepari na manabii wa uongo washutumiwa (2:12-13). Viongozi wa uongo na viongozi wenye haki (3:1-5:15): Viongozi washutumiwa (3:1-12), Ufalme wa haki na Mfalme (4:1-5:15). Hatia ya Israeli na Msamaha wa Mungu (7:8-20).

Mafungu Mashuhuri: Bali wewe Bethlehemu Efrata, uliye mdogo kuwa miongoni mwa elfu za Yuda, kutoka kwako wewe atatokea Mmoja Atakayekuwa Mtawala katika Israeli; Ambaye matokeo Yake yamekuwa tangu zamani za kale, tangu milele 5:2

Nimkaribie BWANA na kitu gani na kuinama mbele za Mungu Aliye juu? Je! nimkaribie na sadaka za kuteketeza na ndama za umri wa mwaka mmoja? Je! BWANA atapendezwa na elfu za kondoo waume, au na elfu kumi za mito ya mafuta? Je! nimtoe mzaliwa wangu wa kwanza kwa kosa langu, mzao wa mwili wangu kwa dhambi ya roho yangu? Ee Mwanadamu, Yeye amekuonyesha yaliyo mema, na BWANA anataka nini kwako, ila kutenda haki, na kupenda rehema, na kwenda kwa unyenyekevu na Mungu wako? 6:6-8

Jambo Muhimu: Mika anaonyesha jinsi Hukumu za Mungu zilivyo na rehema. “ 7:18

Swali Kwangu: Je! ni miungu gani niliyo nayo ambayo inafanya mahusiano yangu na BWANA kuwa madogo au yasiwepo? Je, natendea haki watu wanaonizunguka?

Wahusika Wakuu: Mika, watu wa Israeli, na Masihi aliyeahidiwa.

Kristo katika mika: Hapa tunaona kuja kwa yesu kwa mara ya kwanza na mara ya pili, kabla ya miaka 700 kuzaliwa. katika mathayo 2:5,6 waandishi waliweza kujua yesu atazaliwa wapi kwani mika 5:2 imebainisha kabisa mji. kutawala kwa utukufu katika 2:12, 13; 4:1-8 na 5:4, 5, hii ni baada ya kuja kwake kwa mara ya pili

SURA YA 34

NAHUMU

Nahum, Naoum-Faraja ya Yahweh

Mwandishi: Nahumu mmelkoshiti anazungumza uangamivu wa mji uitwao No Amoni1:1, takribani kati ya 665-626.

Kwa Ufupi: Kuhukumiwa kwa Ninawi. Ninawi yaanguka, mikononi mwa Wababeli. Wakati Yona ameenda Ninawi, wakazi wake walifanya toba na wakanusurika maangamizi. Miaka 150 baadaye, wakarudia ukatili wao, Nabii wa Nahum aambia Taifa lenye nguvu la Ninawi litaanguka kwa hukumu za Mungu. Hatujui kama alienda kule na kuwaambia au alituma ujumbe “Tubuni na mheshimuni Mungu wa mbinguni la sivyo maanguko yenu yatakuwa na uhakika.” Japo Mungu ana rehema, ila kuna wakati adhabu itafikia wakati wake, kwani watu ambao ni waovu, hata mbinguni hawatakuwa na fuaha, watapenda kuumiza wengine, na kuumumiza Mungu, mbingu haitakuwa salama kwa watu wasio wanyenyekevu wa moyo, na kukosa upendo.

Sababu ya Kuandikwa: Mungu aweza kuongeza muda wake wa neema na kujaribu kumrudisha mtu awe na toba ya kweli. Ila mtu huyu asipotubu, basi hukumu ya Mungu lazima ije kukatisha ule uovu wake, Katika kila taifa na kila jambo Mungu Ndiye mtawala. Daima anatawala kwa manufaa ya watu Wake.

Maelezo Zaidi: Nahumu yamaanisha aliyefarijiwa. Baada ya miaka mia moja ya kutubu kwa Ninawi baada ya Yona kuhubiri, waliingia tena kwenye maovu. Nahumu akatabiri kwamba Ninawi itachukuliwa na Wakaldayo (Babeli) na ufalme wa Ashuru utaanguka. Wengine hufikiria kwamba Nahumu mawazo yake ni finyu, anapotoa onyo kwa nini watu wanafanya njama kwa Mungu? Tunaona hukumu inafika kwa wale wasiosikia, wapendao kufanya yanayowapendeza wao binafsi na kuumiza wengine. Ole wao 3:1. Ninawi mji mkuu wa Ashuru umewekewa hukumu na Mungu Mwenyewe, “Tazama, Mimi ni juu yako, asema Bwana wa majeshi; Nami nitafunua marinda yako mbele ya uso wako; Nami nitawaonyesha mataifa uchi wako, na falme aibu yako. Nami nitatupa uchafu uchukizao juu yako, kukufanya uwe mchafu, Nami nitakufanya kuwa kitu cha kutazamwa kwa dharau.3:5, 6. kwa ajili ya dhambi za kuabudu sanamu, kiburi na ukatili. Unabii wa Nahumu unatimia wakati Wababeli wanakuja na kupindua utawala wa Ninawi 612 KK. Mji wa Ninawi umejaa damu, ole wake maana kuna uongo na unyanganyi. Kelele za vita, mijeledi,

magari ya farasi na upanga na mikuki inayometameta huonekana. Watu wengi watauawa na mizogamingi itazagaa kwa sababu ya wingi wa ukahaba, ukahaba wa mambo ya uchawi, Mungu anawatia moyo watu wa Yuda kwamba atawapa adhabu maadui wa Mungu na mji utahusuriwa, na vitu kuchukuliwa na watu wa nje. Nahumu anaelezea kuanguka kwa Thebesi mji wa Misri 3:8, mji huu uliharibiwa na Ashurbanipali mfalme wa Ashuru mwaka 663 KK na mji ukaanza kwisha, Ninawi uliungua mwaka 612 na Nabopolasa baba wa mfalme Nebukadneza wa Babeli. Yona na Nahumu walitaribi dhidi ya Ninawi, Nahumu alitabiri baada ya Yona, ila safari hii Ninawi haikusikia. Ujumbe huu ni mfano kwetu sisi tunaoishi siku za mwisho kuona kama tunataka kusikia tuponywe au kutosikia na kuangamia. BWANA akasema kwamba jeraha za Ashuru zitakuwa kubwa na hazitapungua na watu watakosikia watapiga makofi ya kushangilia kwani hakuna ambaye Ashuru haikumfanyia ukatili. “Dhambi haitajiinua kichwa tena” 1:9. Kweli tuitamani siku hiyo tutakayoishi raha mstarehe

Muundo wa Kitabu

Muhtasari (1: 1)Maono ya Mungu na Mpiganaji Vita. Maono ya Mungu, na hasira ya Mungu kwa Ninawi (1:2-8). Tishio dhidi Ashuru na faraja kwa Yuda (1:9:15). Ninawi yashambuliwa na kuangamizwa (2:1-3:17). Maombelezo dhidi ya Mfalme wa Waashuru shairi -Assyrian (3:18-19).

Mafungu Mashuhuri: Bwana si mwepesi wa hasira, ana uweza mwingi wala hatamhesabia mtu mwovu kuwa hana hatia kamwe 1:3

BWANA ni mwema ni ngome siku ya taabu; naye huwajua hao wamkimbiliao 1:7

Mnawaza nini juu ya BWANA? Yeye atakomesha kabisa, mateso hayatainuka mara ya pili 1:9

Cha Peeke na cha Kustaajibisha: Nahumu anashughulikia mada kama ya Yona Sehemu ya pili (part two). Japo mji huu kwanza uliepuka hukumu ya Mungu miaka 150 hivi, iliyopita kwa kusikia na kutubu kwa mahubiri ya Yona, sasa dhambi zao zimepita kipimo na kufurika tena, kwani wamejisahau na uovu ukakithiri tena.

Jambo muhimu? Hata taifa liwe kubwa na lenye nguvu kiasi gani, haliwezi kushindana na Mungu Mwenye uwezo wote kwani mtu ni nyama tu. Pia matatizo ya binadamu hata yawe makubwa kiasi gani, Mungu ni msaada na kimbilio letu lililo karibu sana.

Swali Kwangu: Je, naona na kusikia karipio na onyo la Mungu na kufuata sheria Zake nikijali kutokuwa mkatili kwa wengine?

Wahusika Wakuu:

Kristo katika nahumu:

SURA YA 35

HABAKUKI

Habaquq 'kumbatia', Amabakouk au Habacuc

Mwandishi: Habakuki, takribani wakati wa uasi mkubwa wa. 626-586KK

Kwa Ufupi: Mungu ni mwenye uvumilivu, ila ana uweza pia, mtegemee na kumtumaini Mungu hata ukidhani kwamba amefanya mambo fulani bila haki, atakuonyesha siku moja nawe utajua Yeye ni wa haki daima na ana upendo mkubwa kwa wanadamu, yote afanyayo ni kwa ajili ya mema yetu. Mwenye haki pia ataishi kwa imani. Kuanguka kwa Yerusalemu mikononi mwa Wababeli na kisha Wababeli waangamizwa.

Sababu ya Kuandikwa: Kumwamini Mungu inaweza kuwa jambo gumu katika ulimwengu wenye uovu, wakati mwingine watu waovu wanaonekana kama vile hawapati adhabu kabisa! Je, kwa nini Mungu aruhusu uovu uendelee? Nabii anauliza hili swali. Mambo hayakuwa mazuri wakati wa wakati wa Habakuki. Matajiri walipora walivyotaka, makuhani waliongoza ibada za sanamu kwenye hekalu, koo za kifalme walimwaga damu za watu wasio na hatia, na Habakuki akatumwa na ujumbe mzito wa kuwaambia muda wao wa uovu ulikuwa unakwisha. Aliomba Mungu awe na huruma, Waisraeli, lakini pia alimwambia Mungu haki itendeke! Mungu anamwambia kwamba awe na imani Naye, japo haelewi kile Mungu anakifanya.

Maelezo Zaidi: Nabii huyu aliishi baada ya Nabii Nahumu. Hawa wanashughulikia watu nje ya Israeli, Obadia nazungumzia kuhusu Waedomi, Nahumu Waashuru na Habakuki Wababeli. mara nyingi watu waovu wanaonekana kuwa na mfanikio, wana maisha mazuri na yote yaenda sawa japo wana dhambi, na Mungu yaonekana kama anawaruhusu kunyanyasa wengine. na hali ni waovu kuliko wao? “Nilie hata lini, wewe usitake kusikia”; anamlilia BWANA kwa udhalimu, uovu, ukaidi, ugomvi, uharibifu na mashindano. Sheria ya BWANA imelegea, na watu wanakosa haki yao kwa ajili ya rushwa, hukumu imepotoka. Mungu amjibu Habakuki, “watastajabu kumwona na atatenda tendo siku zenu ambalo hamtaliadini hata mkiambiwa. Maana BWANA ataondokeshwa Wakaldayo, taifa kali, lenye haraka wayamiliki makao yao. farasi zao ni wepesi kama chui, na wakali kuliko mbwa mwitu wa jioni, na wapanda farasi wao hujitapa, na kuruka kama tai. Hukusanya mateka kama mchanga. Hudhihaki wafalme na wakuu”. Hata leo tunashangaa, uovu wengine watu wanaotendewa

na kusema “mbona Mungu Yupo kimya”. Mungu alinyamaza vile vile Mwana Wake akiwa msalabani, ili atuokoe japo alikuwa na uwezo wote

Hilo ndilo lilitokea Yerusalemu na Habakuki anatoa jibu kwa maswali yake mwenyewe. Nabii huyu alifanya kazi yake wakati wa mfalme mwovu Manase. Kwa kweli maisha yana mitihani mingi na mambo mengine tunashangaa kwa nini yanatutokea. Mungu amwonyesha nabii kwamba atashughulikia uovu wa Yuda wa kuruhusu Wakaldayo waingie katika nchi yao. Japo huyu Nabii wa Yuda amlalamikia Mungu kwamba kwa nini ameruhusu ukatili na kupotezwa haki kwa watu? anashangaa kwa nini Mungu anawatumia Wakaldayo kutatia tatizo hili kwa kuwaletea machungu kwa haraka 1:6. Habakuki anamwambia Mungu kwamba hao ni wabaya zaidi ya Wayahudi wasiotii. Anamwambia Mungu kwa nini awatumie Wakaldayo 1:13. Mungu anamwambia Habakuki, anawatumia Wakaldayo kwa malengo Yake ila baada ya muda atawapa adhabu nao kwa dhambi zao. Si jukumu la Habakuki kuuliza njia za Mungu, ananyenyekea na kusema “BWANA Yumo katika hekalu lake hebu duni ayote inyamaze mbele zake 2:20. Habakuki kama Ayubu anaamua kutulia katika BWANA, akijikabidhi kwenye mamlaka ya Mungu. Habakuki hakujua Mungu aliona Wayahudi wanafanya maovu daima, Mungu haifumbii macho au kuitolea udhuru dhambi. Mwishowe Habakuki anaamua kutumaini na kumtegemea Mungu akisema haijalishi kitachotokea. Ni kweli njia Zake Bwana, mara nyingine hazichunguziki na tunaona ni kitendawili, ila Mungu hapatwi na mshangao, na njia Zake hatimaye ndizo bora. Habakuki anatumia kwamba tunaweza kumwuliza BWANA ila kwa kicho na heshima. Tutulie, na kuwa wavumilivu, tukijua anafanya yote kwa wema kwa ajili yetu. Yeye anatuwazia mema. Mungu hutunza ahadi, ni mwaminifu, atawaadhibu waovu, ingawa hatuoni sasa. YEYE bado Yuko kwenye kiti cha ufalme, yaani ENZI na Mamlaka yote ni Yake, tuwe na imani. Anatawala dunia na sayari zingine, hebu tujikaze moyo. Lazima tuishi kwa imani, na kuelewa kusudi la Mungu kuruhusu dhambi, Bwana ana uwezo na ni Mtawala asiye na ukomo, na Mwenye maarifa yote, tumtumaini Yeye.

Mtiririko

Anajihusisha na taifa geni,

1] sura ya 1-2, Habakuki anauliza swali, kwa nini bwana anaruhusu uovu, kukosekana kwa haki katika nchi ya Yuda, na Mungu anasema atatuma Wababeli kuharibu taifa. Habakuki anauliza mbona atatuma waovu kama

Wababeli, kuadhibu taifa lenye haki kuliko wao. Anaambiwa kuandika, na kwamba hata Wababeli, watalipwa kwa ukatili wao.

2] 3-Habakuki anamsifu Mungu, akijua kwamba ana mipaka ya uelewa na hekima, anaomba msamaha na kunyenyekea. Anaomba rehema za Mungu. Mungu anamjibu kuwa anashughulika na wokovu wa watu waaminifu na atamtupa adui. Habakuki ana ujasiri na imani kwa Mungu na anaafikiana na hekima na mipango ya Mungu kwani ndio mafanikio.

Muundo wa Kitabu

Mazungumzo ya kwanza: Malalamiko ya Habakuki kwa Mungu (1:1-11): Habakuki analalamikia kukosekana kwa haki (1:1-4), Majibu ya Mungu, hukumu inakuja toka Babeli. Mazungumzo ya pili: Malalamiko ya Habakuki na Majibu ya Mungu (1:12-2:20): Habakuki alalamika kuhusu mpango wa Mungu usivyo wa haki (1:12-2:1). Majibu ya Mungu, na kumtumaini na hukumu ya Mungu. Zaburi ya Habakuki, ombi, kuakisi mambo na kumtumaini Mungu.

Mafungu Mashuhuri: “Mwenye haki ataishi kwa Imani” 2:4

... Ee Bwana nmesikia habari zako nami naogopa. Ee BWANA fufua kazi yako katikati ya miaka 3:2

Maana mtini hautachanua maua, wala mizabibuni hamtakuwa na matunda, taabu ya mzeituni itakuwa bure na mashamba hayatatoa chakula, zizini hamtakuwa na kundi, wala vibandani hamtakuwa na kundi la ngómbe. Walakini nitamfurahia BWANA, nitamshangilia Mungu wa wokovu wangu. Yehova aliye BWANA ni nguvu zangu, Yeye huifanya miguu yangu kuwa kama ya kulungu, Naye ataniendesha katika mahali pangu palipoinuka.

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Mtume Paulo anamnukuu Habakuki katika kitabu cha Warumi 2:4 ambacho mwanamatengenezo Martin Luther alifunuliwa.

Jambo Muhimu: Ulimwengu wetu leo ni kama wakati wa Habakuki, ukatili na matukio ya uharamia yanaongezeka kila kukicha, haki za watu zinapotea ila Mungu bado anashikilia hatamu. Haijalishi kama tunaona au hatuoni. Anafanya kutimiza makusudi yake.

Swali Kwangu: Je, niko huru kumwuliza Mungu mambo yanayonitiza bila ya kukosa kicho Kwake na kuwa tayari kukubali jibu Lake?

Wahusika Wakuu: Habakuki na Wababeli

Kristo katika habakuki: msalabani, ilionekana kama waovu wameshinda na wakashangilia, ila wakati wa ufufuo, uwezo wa mungu kuharibu uovu milele

zote ulionekana. kristo aliyakumbatia maneno ya habakuki 2:4 na 3:17-19 kwa kumwamini mwenyezi mungu msalabani. habakuki anayozungumza katika 3:13, 18 na mathayo 1:21.

SURA YA 36

SEFANIA

Tsephan-Yah Yahweh hujificha, Saphnonias

Mwandishi: Sefania "Mungu amefanya kivuli" takribani 640-620, wakati wa mfalme Yosia.1:1 aliyefanya matengenezo na uamsho. Pia wakati wa Manase na Amoni, walioleta miungu mingine, na wakafikiri, Mungu hatafanya kitu chochote

Kwa Ufupi: Siku ya BWANA inakuja na itaruhusu hukumu nzito ziwafikie watu. Nabii anatoa maonyo kwa Yuda, Filisti, Moabu, Ammoni, Ethiopia na Ashuru.

Sababu ya Kuandikwa: Sefania azungumza kwa ujasiri kuhusu siku ya Mungu, japo alikuwa wa ukoo wa kifalme hakuogopa kutoa maonyo kwa mfalme, anasema uharibifu utakuja kama maonyo ya Mungu ya haki haitatiliwa maanani. Hukumu inakuja kisha Masihi atatawala.

Maelezo Zaidi: Sefania wa ukoo wa kifalme kupitia mfalme Hezekia wa Yuda anasema kuhusu kuanguka kwa Ninawi. Mungu alikuwa ametuma manabii kadha wa kadha kabla ya kuangamizwa kwa ufalme wa Yuda akianzia na mfalme Mika, Isaya, Yoeli, Obadia, Habakuki, Yereimia, Sefania, kama vile nabii Amosi asemavyo, Mungu hatafanya lolote bila kutoa tahadhari kupitia manabii wake. Sefania anaanza unabii wake kwa kusema ataangamiza vitu vyote katika nchi ikiwemo watu ila wakitubu watapata baraka, wanyama ndege, samaki, 1:2. Mungu anasema Yuda inaabudu sanamu. Nchi za jirani pia zitaangamizwa kwa moto wa wivu wa Mungu 3:8. Ila kuna matumaini. Mungu kwa rehema Zake siku moja atarejesha masalia wa Israeli.....3:13. Nabii huyu aliishi wakati mmoja na Habakuki. Kupitia nabii huyu tunaonyeshwa kwamba mwisho wa wakati Mungu ataadhibu mataifa kwa uovu wao, na siyo wakati ule tu. Sefania alifanya mengi kutayarisha njia ya matengenezo na uamsho chini ya Mfalme Yosia. Uamsho haukudumu na hivyo Mungu aliwaleta Wababeli waje na kuteka Yerusalemu, ila anaahidi kwamba Yuda itarejeshwa. Mungu hatoi ujumbe wa maangamizo bila tahadhari kwanza, na nia ya adhabu za Mungu ni kutufanya turudi katika akili zetu kutoka katika upumbavu na kuwa watu ambao tuna hekima ya kuwa na maisha me, a (utimamu wa akili). Sefania

anatukumbushia si njia zote zinazoingia mbinguni. Sefania anasema kutakuja siku za tumaini, kwa masalio wa Israeli watatoka utumwani, chini ya Ulinzi wa BWANA kutimiza ahadi. Hawa mabaki ya Israeli hawatasema uongo, wala ulimi wa kuhadaa hautaonekana.” Siku hiyo BWANA ataondoa hukumu zao, na hawataogopa uovu tena.

Sefania anafunua na kusisitiza hukumu kwa dhambi na furaha ya urejesho ambayo itakuweco siku ya Bwana. Sefania inagawanyika katika sehemu mbili

1] 1:1-3:8- Kama manabii wengine, kama vile Isaya, Yoeli, Amosi, Sefania, wanazungumzia kuhusu siku ya Bwana, hukumu ya Yuda kwa mataifa yote ya dunia na Yuda na anaita Yuda kwa ajili ya toba.

2] 3:9-20- Wokovu: Mungu ameonesha nguvu Zake siku za nyuma, na atafanya hivyo katika siku za mbele, nabii anapata ujasiri hata alipokuwa akiishi katika dhoruba katika taifa la Yuda. Sefania anazungumza kuhusu baraka za mbeleni katika siku za mbele na masalio wa Yuda.

Muundo wa Kitabu

Utangulizi (1:1). Siku ya BWANA yaleta hukumu sehemu ya kwanza (1:2-18): Hukumu ya dunia (1:2-3). Hukumu kwa Yuda na Yerusalemu (1:4-13). Hukumu kwa ulimwengu inarudiwa (1:14-18). Siku ya Mungu inakaribisha watu kutubu (2:1-3). Siku ya BWANA inaleta hukumu kwa maadui ya Yuda (2:4-15): Hukumu kwa Filistia (2:4-7), Hukumu ya Moabu na Amoni (2:8-10), Hukumu ya manabii wa uongo (2:1), Hukumu ya Kushi (2:12), Hukumu ya Ashuru (2:13-15). Siku ya BWANA inaleta hukumu kwa wote, sehemu ya pili (3:1-8): Uovu wa Yerusalemu (3:1-5), Yerusalemu inakataa kutubu (3:6-7), Mungu anawakusanya mataifa kwa hukumu (3:8). Siku ya BWANA inaleta wongofu (3:9-13): Kuongoka kwa watu wa mataifa (3:9-10), wokovu kwa masalio wa Yuda (3:11-13). Siku ya BWANA yaleta furaha na baraka (3:14-20): Masalio waambiwa wafurahi (3:14-15), Ahadi za baraka kwa mataifa (3:16-20).

Mafungu Mashuhuri:

1. Siku ya Bwana (Hukumu)

- "Hiyo siku ya Bwana iliyo kuu i karibu; I karibu, nayo inafanya haraka sana; Naam, sauti ya siku ya Bwana; Shujaa hulia kwa uchungu mwingi huko! Siku ile ni siku ya ghadhabu, Siku ya fadhaa na dhiki, Siku ya uharibifu na ukiwa, Siku ya giza na utusitusi, Siku ya mawingu na giza kuu." (Sefania 1:15)

2. Wito wa Kutubu na Unyenyekevu

- "Tafuteni Bwana, ninyi nyote mlio wanyenyekevu wa nchi... Tafuteni haki, tafuteni unyenyekevu; yamkini mtafichwa katika siku ya hasira ya Bwana." (Sefania 2:3)

3. Ahadi ya Rehema na Uponyaji

- "Nitawakusanya wanaousikitikia mkutano wa ibada... nami nitamponya yeye achechemeaye, nami nitamkusanya yeye aliyefukuzwa; nami nitawafanya kuwa sifa na jina." (Sefania 3:18, 19)

4. Wimbo wa Mungu Juu Yako (Upendo)

- "Bwana, Mungu wako, yu katikati yako shujaa awezaye kuokoa; Atakushangilia kwa furaha kuu, Atakutuliza katika upendo wake, Atakufurahia kwa kuimba." (Sefania 3:17)

Cha Peeke na cha Kustaajabisha: Sefania anatoa malekezo zaidi kuhusu yeyé, akisema ni Mfalme Hezekia ni babu wa babu yake.1:1. Huyu ni mfalme aliyetawala wakati wa 1 Mambo ya Nyakati 29.

Jambo muhimu?: Mungu aliwapa onyo kwa muda wa kutosha kama alivyotufanyia sisi tunaoishi siku za mwisho wa Historia ya dunia. Kwa wale Wakristo, walijiweka ndani yake wakimtumaini kwa mioyo yao yetu, siku ya BWANA haileti woga bali furaha.

Swali Kwangu: Je, Nipo tayari kwa siku ile ya BWANA itakapokuja? Kama siko tayari ni nini kinanifanya nisiwe tayari? tuombeane

Wahusika Wakuu: Hezekiah, Yosiah, Watu wa Yuda

Kristo katika sefania: Hakuna unabii wa masihi wa moja kwa moja, ahadi ya 3:9-20, inapata utimizo wake kpitia yesu, atakayewaita waaminifu na kuwashinda maadui. siku ya bwana ni siku ya yesu kristo kama paulo anavyosema.

SURA YA 37

HAGAI

Haggay-Sherehe-Aggaios- pengine alizaliwa wakati wa sherehe.

Mwandishi: Hagai "siku kuu", takribani 520 KK mwaka wa pili wa mfalme Dario,1:1. Wakati Zerubabeli gavana, Zekaria nabii na Yoshua kuhani mkuu walikuwa kwenye utawala

Sababu ya Kuandikwa: Hagai alikatishwa tamaa jinsi ilivyochukua muda kwa Wayahudi kujenga hekalu ambalo lilibomolewa miaka mingi iliyopita. Ujumbe wake ulikuwa ni wa matumani kwa watu waliokuwa wakifanya kazi kwenye hekalu, na wakamaliza kujenga baada ya miaka minne tu.

Kwa Ufupi: Watu wa Yerusalemu walipenda kuzungumza tu bila matendo. Koreshi wa Persia alitoa agizo la kuruhusu Wayahudi kurudi na kujenga tena hekalu, walirudi ila wakajisahau na miaka 16 ikapita, na bado hekalu likawa halijajengwa. Kupitia Hagai Wito wa kujenga hekalu unatolewa tena, wito na kuhusu mambo ya nyuma, ya sasa na ya baadaye ambayo yanahusisha na kutii Amri unatolewa. Wayahudi wanarejea kutoka uhamisho wanajenga hekalu la Mungu. Mfalme mkuu anakuja, na baraka za kutii, na ahadi ya hukumu kupitia Masihi zinatolewa. Japo hekalu ni dogo kuliko la Sulemani, litakuwa na utukufu kwani Masihi ataingia humo, siku atakazoishi duniani alipofanyika mwili. Tunapaswa kutembea kwa imani katika shida na majaribu na kufokasi kwenye kuja kwa baraka za mbinguni, ambazo zitashinda uzoefu wetu wowote ule, wa kidunia

Maelezo Zaidi: Matendo huzungumza kuliko maneno matupu. Wengi huzungumza tu kwamba ndio kipaumbele. Huyu ni mmoja wa manabii watatu baada ya uhamisho waliosaidia katika uongozi. Wengine ni Zekaria na Sefania. Hagai anawatia moyo watu waliokuwa Babeli moyo wa kurejesha majengo ya hekalu la Yerusalemu yaliyobomolewa. Anawaambia watu "Kama asemavyo Bwana Mungu mara 25. Anawaambia kwamba anatoa ujumbe toka kwa Mungu. Yawezekana Hagai aliona hekalu la mfalme Sulemani kabla ya kuharibiwa. Na kuona hekalu likijengwa tena baada ya uhamisho. Pengine aweza kuwa mtu mmojawapo ya watu aliowazungumzika Ezra 3:12. waliona utukufu wa hekalu la kwanza la Sulemani na wakalia machozi wakiona hili lilojengwa baadaye

lilivyopwaya. Falme mpya ya uajemi imewaruhusu mateka warudi Yerusalemu ila wamejiziuka kujenga nyumba zao nzuri wenyewe na shughuli zao za kujinufaisha binafsi ndiyo kumetawala maisha yao na wakaacha kujenga hekalu. Kupitia nabii Hagai, Mungu anawaambia watu Wake washughulike na kazi ya Mungu kwanza. Wajenge hekalu kwanza ili wasiwe na ukame ambao umeathiri mashamba yao. Watu walisikiliza na kwa kipindi kifupi tu, hekalu lilimalizwa kujengwa. Tukifanya kazi kwa ushirikiano na Mungu na kutii maagizo Yake, yale ambayo tungefanikiwa kuyafanya kwa miaka 10 tufanya kwa wiki chache tu!, Mungu anawatia matumaini akiwambia Zerubabeli an Yoshua wawe hodari wakafanye kazi kwa kuwa "Mimi ni pamoja nanyi". Chini ya uongozi wa Zerurabaeli gavana na Yoshua kuhani Hekalu linamalizika kujengwa ila pengine linakuwa halina Sanduku la Agano, Utukufu wa Shekina na Urim na Thumim.

Mtiririko

Kitabu cha Hagai kina mahubiri manne

1] 1:1-15-Kumaliza kazi, Hagai anakabiliana na udhuru ulio dhaifu wa watu kutelekeza hekalu, na kupuuzia ujenzi, wakisema kwamba ni masikini walipokuja toka Babeli na kukuta hekalu likiwa limebomolewa, na mahame tu yamebaki. Watu wanasikia wito wa Hagai na kuanza kazi.

2] 2:1-9-Utukufu mkubwa ajabu-baada ya kuona kwamba hekalu halina uzuri kama lile la Sulemani watu wanakuwa kama wanakata tamaa na Mwenyezi Mungu asema hekalu hili litashinda lile la Sulemani kwa utukufu. Kristo anatimiza unabii huu kwa kuingia ndani ya hekalu [Malaki 3:1 na Yohana 2:13-16], hili hekalu mara nyingine linaitwa Hekalu la Herode-Luka 3:1 na Yohana 2:20.

3] 2:10-19-Kungojea mibarakaa, Utii wa kujenga hekalu, unaleta baraka na kutotii na kutelekeza hekalu, kunaleta laana.

4] 2:20-23-Kuondoa laana, kurejesha nyumba ya Daudi kupitia Zerubabeli wa koo ya kifalme na mbari ya Yesu. Kabla ya onyesho la nguvu za Mungu, kutakuwa na tetemeko la dunia kama ilivyokuwa mlima Sinai, kuonyesha mapenzi ya Mungu. Naye ataonyesha mamlaka Yake kwa wale waendao kinyume, kwa kupindua mamlaka yao. Watu wa Mungu ni muhimu Kwake, Naye hatamwacha hata mmoja ambaye ni mkweli moyoni, na aliyechaguliwa kupambana peke yake na kushindwa au kulemewa,

Muundo wa Kitabu

Ujumbe wa kwanza (Agosti 29, 520 KK) wakati wa kujenga hekalu (1:1-15). Hagai anawakaripia watu na kutoa changamoto ya kujenga (1:1-11), mwitikio wa watu ni chanya (1:12-15). Ujumbe wa pili (Oktoba 17, 520KK). Utukufu wa hekalu mbeleni (2:1-9): Ujumbe wa tatu (Desemba 18, 520 KK baraka za mbeleni za watu (2:10-19). Ujumbe wa nne (Desemba 18, 520KK) kuinuliwa kwa Zerubabeli (2:20-23).

Mafungu Mashuhuri: Mmepanda mbegu nyingi mkavuna kidogo, mnakula lakini hamshibi; mnakunywa lakina hakujazwa na vinywaji, mnaijvika nguo lakini hapana aonaye moto na yeye apataye mshahara apata mshahara kuutia katika mfuko uliotoboka toboka 1:6

Pandeni milimani mkalete miti, mkaijenge nyumba, nami nitaifurahia, nami nitatukuzwa asema BWANA 1:8

Je, ni wakati wenu ninyi wa kuishi katika nyumba zenu zilizojengwa vizuri, wakati nyumba hii ikiwa magofu? Sasa basi, hili ndilo asemalo Bwana wa majeshi: Zitafakarini vyema njia zenu- **Hagai 1:4-5**

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Hagai aelekea kuzungumzia unabii wa siku za mwisho na kuja mara ya pili kwa Kristo Masihi anaposema “nitatingisha” 2:6-7

Jambo muhimu?; Mungu Kwanza! Kipaumbele kwa mambo ya Mungu ni muhimu, Tukimweka Mungu kwanza kabla ya mambo yetu atatubariki. Tuutafute ufalme na haki Yake na yote tutazidishiwa. (Mathayo 1: 12, 13). Kuja kwa Yesu Kristo, kutaleta mabadiliko ya dunia nzima katika ahadi ya Mungu isemayo “Sema na Zerubabeli, liwali wa Yuda, ukisema, Nitazitikisa mbingu na dunia;

Nami nitakipindua kiti cha enzi cha falme, Nami nitaziharibu nguvu za falme za mataifa; Nami nitayapindua magari, na hao wapandao ndani yake; farasi na hao wawapandao wataanguka chini; kila mtu kwa upanga wa ndugu yake” 2:21,22.

Swali Kwangu: Je! nyumba yangu na vitu vyangu naviendekeza viwe vizuri, vya thamani na vya kushughulikiwa kwanza kulikoni nyumba ya Mungu au kazi yake?

Wahusika Wakuu: Hagai, Zerubabeli, Yoshua kuhani Mkuu, Mfalme Dario I, Wayahudi wanaoishi Yerusalemu.

Kristo katika hagai: Kwa vile yesu amekuja, ahadi ya hagai 2:9 inapata utimizo, na yesu analeta utukufu kwa mungu (Ebr 1:3), na amani ya kujenga hekalu wakati wa hagai na linaongezwa kuwa kubwa na herodi mkuu. ahadi ya zerubabeli 2:23 pia inasonda kwa masahi, kwa vile zerubabeli alikuwa katika mbari ya daudi na ukoo wa yesu,

SURA YA 38

ZEKARIA

Zekar-yah, Yahweh anakumbuka, Zacharias

Mwandishi: Zekaria Mwana wa Berekaya, na mjukuu wa Nabii Ido, yawezekana alizaliwa Babeli na babu yake alirudi toka uhamishoni baada ya mbiu- Agizo la Koreshi 1:1, takribani 520-510 KK

Kwa Ufupi: Kitabu hiki kina mambo mengi, hivyo ni vigumu kutoa muhtasari bila kuacha mambo ila Watu wa uhamisho wa Yuda walijenga tena hekalu na wakangoja kuja kwa Masihi. Maono ya Zekaria, kujengwa kwa hekalu na kuwasili kwa Masihi.

Sababu ya Kuandikwa: Kuratibu maisha yetu kwa matumaini kwamba Masihi anakuja. Zekaria alitaka Yuda ijifunze kumtumaini na kumwamini Mungu. Matatizo yangekuja, bali wangemaliza kujenga hekalu, na Jina la Mungu litatukuzwa kwa sababu ya hilo. Zekaria alielewa kuwa ni muhimu kuwa waaminifu kwa Mungu, la sivyo unabii wa mafanikio na utukufu wa taifa lao usingeweza kutimia.

Maelezo Zaidi: Kijana Zekaria ni nabii wa baada ya uhamisho, kama Hagai anasisitiza watu wamalize kujenga hekalu. Na kutenda haki, na kuwa na huruma, kuliko kaida na sherehe za mapokeo, na kufunga -sura ya 7 na 8-. Utimizo wa ahadi za Mungu unakuja wakati wa huduma ya Masihi. Zekaria alikuwa mdogo kwa Hagai na alilelewa na Hagai kihuduma (mentored) Alikuwa na maono nane hivi wakati wa huduma yake yenye ishara -alama. Anaonya watu wa Yuda kuhusu kuabudu miungu na kufunga saumu ili waonekane watu wazuri ila hamna kitu. Anawaambia kama watamtii atarudisha siku nzuri kama zile za mfalme Daudi. Zekaria anatoa maneno ya kutia moyo kwa Zerubabeli gavana wa Yuda aliyehusika kuongoza ujenzi na Yohana kuhani mkuu. Ujenzi ulikuwa umechukua miaka 15 na hekalu lisiishe. Mfalme wa Uajemi Smerdis, akisaidia na Wasamaria waliwalazimisha Wayahudi kusitisha ujenzi. Ila kazi iliendelea tena wakati mfalme mpya wa Uajemi alipokuja. Utumishi wake unafikia miaka kumi hivi. Kitabu hiki kina unabii wa kutia moyo. Anatoa unabii wa kuja kwa Yesu Masihi, ikiwamo na njozi za mambo ya siku za mwisho kama vile pambano la Yerusalemu 14:3-4,9. Zekaria anawaambia watu kwamba siku

Mungu atawasamehe dhambi zao, na siku moja atafuta dhambi zao na atatawala dunia yote. Zerubabeli atamaliza kazi ya kujenga hekalu, “Sio kwa uwezo wala sio kwa nguvu za binadamu, bali ni kwa Roho Yangu asema BWANA wa majeshi”, kwamba tukiwa bado tuna pumzi, tusikate tamaa, kwani tuna tumaini bado la kumchagua BWANA na kuishi milele. Kitabu hiki kina unabii mwingi wa Masihi kama kuuzwa Kwake kwa vipande 30 vya fedha, mikono Yake yenye alama za misumari aliyopata jeraha nyumbani kwa marafiki Zake. ‘Chipukizi’, mtumishi Wake, na katika siku ile ‘ninyi mtamwalika kila mtu jirani yake chini ya mzabibu, na chini ya mtini’. kupigwa kwa mchungaji “nao kondoo watatawanyika.” Hata unabii wa siku za mwisho “siku hiyo miguu Yake itasimama juu ya mlima wa mizeituni utapasuka katikati Yake.” Kitabu hiki mara zingine hakitofautishi ujio wa kwanza wa Yesu na wa pili. “Yerusalemu utakaliwa na watu, kama vijiji visivyo na kuta..... BWANA nitakuwa ukuta wa moto kuzungunga pande zote, Nami nitakuwa utukufu ndani yake.” Je, unapanga kuwa Yerusalemu mpya kule? Hebu funga macho na kuomba ili Mungu akutayarishwe uwe pale siku hiyo, nyanyua mikono, mshukuru Yeye.

Zekaria alihudumu wakati mmoja na Hagai, manabii baada ya kutoka uhamishoni, anazungumzia ahadi za siku za mbele za Masihi. Zekaria na Hosea ndivyo vitabu kirefu katika manabii wadogo. Utimizo wa Ahadi za Mungu unakuja kupitia huduma ya Masihi.

1] 1-6. Maono toka kwa Mungu, wakati wa usiku kuwatia moyo watu waelewe kwamba Mungu atawarejesha na kuhukumu mataifa ya nje ya Israeli, na kuwaonyesha Mungu atatimiza kusudi Lake, na washangilie mpango wa Mungu, kuonyesha nguvu za Kristo na kuwashinda washitaki, kumpa nguvu Zerubabeli ili aweze kuwa na nguvu za kuendesha serikali na utawala kwa Wayahudi na Yoshua, atoe uongozi wa kiroho kwa taifa, na kuonyesha kwamba jinsi Mungu anavyoshughulika na wale ambao ni waasi na kukataa kubadilisha njia zao, na kubadilika.

2] 7-8-Neno la Mungu: Zekaria anatumia Jumbe tatu, kwa swali la msafara kama wanapaswa kuendelea na kufunga baada ya kujenga hekalu. Katika jumbe hizi, watu wanaambiwa kuonyesha rehema, na siyo tu kufanya kaida na sherehe za mapokeo. Hukumu inakuja kwa kupuuza Amri na ahadi ya urejesho ambao utaleta baraka kwa mataifa.

3] 9-14-. Mzigo wa Neno la Mungu: Mzigo wa kwanza ni kuja kwa Masihi na Kukataliwa na watu, na mzigo wa pili ni anapoelezea jinsi Mungu

atakavyoshinda mataifa na kusafisha watu Wake na nchi kupitia Masihi, ambaye atatawala katika dunia yote.

Muundo wa Kitabu

Utambulisho, wito wa toba (1:1-6). Njozi tatu za usiku (1:7-6:15): Njozi ya kwanza, farasi wanatembea na kufanya doria dunia (1:7-6:15). Njozi ya pili, Pembe nne na mafundi stadi (1:18-21). Njozi ya tatu, mtu mwenye timazi-plumbline (2:1-13), njozi ya nne, Kuhani mkuu na adui (3:1-10), Njozi ya tano: Kinara cha taa cha dhahabu na miti miwili ya mizeituni, Njozi ya sita: Gombo linaloruka 95:1-4), Njozi ya saba, mwanamke na kikapu (5:5-11), Njozi ya nane, Magari ya farasi manne, hitimisho la njozi, Kuhani mkuu awekewa taji na kupewa matumaini ya uhakika. Ujumbe wa awali kwa nabii (7:1-8:23): Yuda kutotii na mwishowe kupata hukumu (7:1-14), Yuda kurejeshwa na utukufu wa mbeleni (8:1-23). Hitimisho la ujumbe wa nabii (9:1-14:21): Hukumu kwa Yuda na maadui (9:1-8), kuwadia kwa Mfalme, hukumu na matumaini ((9:9-10:12), Mchungaji na kondoo (11:1-17), Hukumu kwa mataifa na wokovu kwa Yuda (12:1-9), Kilio na kutakaswa Yuda (12:10-13:9), Hukumu na wokovu kwa Yuda na mataifa (14:1-21).

Mafungu Mashuhuri:

.....BWANA wa majeshi asema hivi, nirudieni Mimi, asema BWANA wa majeshi, Nami nitawarudia ninyi, asema BWANA wa majeshi 1:3

- **Sio kwa nguvu wala kwa uwezo:** "Hili ndilo Neno la Mwenyezi-Mungu kwa Zerubabeli: 'Si kwa nguvu, wala kwa uwezo, bali kwa Roho wangu,' asema Mwenyezi-Mungu wa majeshi" (Zekaria 4:6).
- **Kuingia kwa mfalme kwa unyenyekevu:** "Furahi sana, Ee binti Sayuni! Piga kelele kwa shangwe, Ee binti Yerusalemu! Tazama, mfalme wako anakuja kwako; Yeye ni mwadilifu na mshindi, ni mnyenyekevu, amepanda punda..." (Zekaria 9:9).
- **Kusafishwa kama fedha:** "Nami nitawaleta katika moto, nitawasafisha kama fedha inavyosafishwa, nami nitawajaribu kama dhahabu inavyojaribiwa..." (Zekaria 13:9).

- **Kusamehewa dhambi (Kuhani Yoshua):** "Malaika akamwambia wale waliokuwa wamesimama mbele yake: 'Mvue hizo nguo zake chafu.' Kisha akamwambia Yoshua, 'Tazama, nimekuondolea hatia yako, nami nitakuvika mavazi ya sherehe.'" (Zekaria 3:4).
- **Mwenyezi-Mungu kuwa Mfalme wa dunia yote:** "Siku hiyo, Mwenyezi-Mungu atakuwa mfalme wa dunia nzima. Yeye atakuwa Mwenyezi-Mungu mmoja tu, na jina lake litakuwa moja tu" (Zekaria 14:9)

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Zekaria anatoa unabii wa Masihi kupanda punda Yerusalemu 9:9. Unabii wa watu kumtazama Yesu waliyemchoma 12:10, unahusu Askari wa Kirumi aliyemchoma Yesu mkuki baada ya Yesu kuangikwa msalabani Yohana 19:34

Jambo muhimu? Tukijua kwamba unabii wa Zekaria ulitimia, basi hata na unabii wa siku za mwisho wa karibia na kuja kwa Yesu utatimia pia hivi karibuni. Je nimekaa mkao wa matendo na matumaini katika nuru ya kuja kwa Masihi?

Swali Kwangu: Je! ninasoma unabii huku nikijitayarisha kwa Kuja kwa Yesu.

Wahusika Wakuu: Zerubabeli, Yoshua, Kuhani Mkuu, Masihi aliyeahidiwa, Watu wa Yuda, baada ya kutoka mateka.

Kristo katika zekaria: kitabu cha zekaria ni kitabu chenye unabii mwingi kuhusu masihi, kuliko vitabu vyote katika biblia! naam, ni zekaria, isaya na zaburi! masihi amepanda punda 9:9,10, na mathayo 21:5, mchungaji na mfalme anakatiliwa na kuuzwa kwa vipande 30 vya fedha 11:4-13 na mathayo 27:3-10, yule ambaye wamechoma ubavuni 12:10 na yohana 19:37 na mchungaji atapigwa na kondoo wa kundi watatawanyika 13:7 na 26:31 na mengine ni tawi 3:8, 6:12, jiwe la miaka saba (3:9) na mfalme na kuhani (6:13) Jiwe kuu la pembeni (10:4) na chemchemi yenye kusafisha watu na dhambi (13:1) na mfalme anayeshinda mataifa yote na anatawala dunia yote 12:8,9 na 14:3-9.

SURA YA 39 MALAKI

Mal'ki -Mjumbe wangu, alikuwa mjumbe na nabii akizungumzia nabii na mjumbe anayekuja. malachias na maleachi.

Mwandishi: Malaki ina maana Mjumbe wangu, takribani 450KK 1:1. Wakati wa Nabii Nehemia. Anaandika baada ya uhamisho. Anakita kwenye kuonekana kwa Eliya (Yohana Mbatizaji) na Masihi. Anawashauri warudi kwa Bwana, anawakabili wale waliorudi nyuma.

Kwa Ufupi: Wayahudi walikuwa hawajali mahusiano na mwelekeo wao kuhusu Mungu wao. Kitabu cha Malaki kinafunga kitabu cha Agano la kale, na kwa miaka 400 kuna ukimya. Maonyo na kutiwa moyo yanatolewa ili wajitayarisha na kuja kwa Masihi.

Sababu ya Kuandikwa: Hukumu inayokuja na ahadi za baraka, ikiwa watu wa Mungu watarudi na kumtii. Anawakumbusha kwamba siyo hasara kumtumikia Mungu, ila ni hasara kutomtumikia Mungu. Miaka 100 ilikuwa imepita toka mateka warudi Yerusalemu, nchi ya ahadi. Walikuwa wamejisahau na kutojali ibada ya Kweli. Mungu anatumia Jumbe nane kwa watu Wake akiwaita wamrudie, anawakumbusha upendo Wake kama Baba wa milele ila wao wanaishi kwa unafiki na walirudi nyuma kwa uasi. Viongozi wa Yuda wanashangaa kwa ujumbe wa Mungu na wanakataa kutubu. Mungu anaahidi uzima wa milele kwa wale wasikivu wa maonyo yake hata leo.

Elezea Zaidi: Sababu za kuandikwa: Watu walikuwa wanaendelea na maisha ya giza waliyotaka na wakapoteza maana halisi ya ibada. Makuhani walichoka kiroho, na hawakuona tofauti kati ya wema na uovu. Watu hawa walikosa uaminifu na anawapa changamoto ya kuzinduka kwa uamsho na kurudi kwa Mungu. Uamsho wao ni wa muda mfupi tu na kisha wanarudi kwenye dini ya nje, na maadili mabaya. Kitabu hiki ndiyo daraja-unganishi kati ya Agano la Kale na Agano Jipya. Baada ya miaka 400, Mwenyezi Mungu anamleta Yohana Mbatizaji kama Mtangulizi wa Masihi, kutayarisha njia ya Bwana. Kristo hakutoa hukumu bali alitaka watu watubu na wawe na imani, na kusema

kwamba atakuja tena katika siku ya mwisho. Hivyo wito wa mwisho haukuja kupitia Malaki ila Yesu, Yeye Yule ambaye Agano la Kale linamshuhudia - 24:25,-27, 44 na Yohana 5:39, 46.

Kuna vitabu vitatu au vinne kule mbinguni kimoja kipo hapa kwenye Malaki.

- *kitabu cha uzima au kitabu cha Mungu ambacho kina majina ya waliompokea BWANA-Kutoka 32:32-33*
- *Kitabu cha matendo, watu watahukumiwa sawa ya matendo yaliyoandikwa humo (Ufunuo 20:12)*
- *kitabu cha Kumbukumbu cha matendo mema ya watakatifu kwa pamoja na binafsi (Malaki 3:16).*

Je, nawe ungependa kuwa kwenye vitabu hivi? Kristo atakuja na kusafisha ukuhani mbovu. Kisha anasema kwamba Jua la Haki litawazukia wao wapendao amani, Jua la Haki ni Kristo. Naye anasema kwamba akiwa katika mioyo yetu, tutaruka-ruka kama ndama wadogo. Kitabu cha Malaki kinamalizika kwa kutuma nabii aitwaye ‘Eliya’ ambaye ni Yohana mbatizaji, yeye huyu atafanya matengenezo na kusaidia watu, ili “mioyo ya baba iwaelekee watoto wao, na mioyo ya watoto iwaelekee baba zao- wazazi wao” kwa upendo mwingi atatayarisha njia ya Masihi kwa ubatizo wa toba. Tujue kwamba tukilenga mbingu, tutapata mbingu na mema ya dunia pia, ila tukilenga dunia tu, tutakosa mema ya dunia na kutoka patupu kwa yale ya mbingu. Mungu daima na siku zote “Jina Lake litakuwa kubwa kati ya mataifa, kuanzia machweo ya jua mpaka magharibi” tuweke mawazo kwake ili tusije kuwa mabua.

Kitabu cha Malaki kimeundwa kwa mtindo maarufu kwa kutumia mfuatano wa mijadala kwa kutumia muundo tofauti wa "utetezi, swali, na jibu". Mungu hutoa kauli kwa watu, watu hujibu kwa swali la kubishana, na Mungu hutoa jibu la moja kwa moja. Maswali manane ya msingi yanayoulizwa katika Kitabu cha Malaki (mara nyingi huulizwa na watu au makuhani kinyume na shutuma za Mungu)

ni pamoja na

1,: "Umetupenda kwa njia gani?" Watu wana mashaka na upendo wa Mungu (Malaki 1:2) - Mungu anajibu kwa kuashiria kwamba amewachagua watu kama vile ambavyo alimchagua Yakobo juu ya Esau.

2. "Tumedharau jina lako kwa njia gani?" (Malaki 1:6) - Mungu huashiria kutoheshimu kwao madhabahu Yake kwa kutoa dhabihu zilizotiwa unajisi na zisizo na upofu.

3. "Tumekutia unajisi kwa njia gani?" (Malaki 1:7) - Mungu hujibu kwamba waliidharau meza ya Bwana.

4. "Kwa nini hukubali ibada yetu?" (Malaki 2:13) - Mungu anaelezea kwamba ni kwa sababu ya kutokuwa waaminifu kwao na kwa sababu waliwaacha wake zao kwa hila.

5. "Tumemchosha kwa njia gani?" (Malaki 2:17) – Mungu anajibu kwamba ni kwa kuwahesabia haki waovu na kudai kwamba kila mtu atendaye uovu ni mwema machoni pake.

6. "Tutarudi kwa njia gani?" (Malaki 3:7) – Mungu anawaita watubu tu na kuacha kuziacha amri zake.

7. "Tumekuibia kwa njia gani?" (Malaki 3:8) – Mungu anafichua kwamba wanamwibia Yeye katika "zaka na sadaka zao."

"Tumesemaje dhidi yako?" (Malaki 3:13) – Mungu anajibu kwamba walikuwa wamelalamika kwamba hakuna maana kumtumikia Yeye na kwamba watenda mabaya ndio hasa wanaofanikiwa. Ili kuzama zaidi katika muktadha wa kihistoria na kiroho, unaweza kusoma maandishi yote kupitia katika Biblia, kwenye kitabu cha Malaki. Wanaambiwa kwamba siku inakuja, Mungu atawasaidia warudi kwa toba, japokuwa wana dhambi, kupitia huduma ya

Malaki. Anataka waelewe asili y a uasi wao, na matokeo yake, na anaahidi kumtuma mjumbe ambaye atatarisha njia ya Bwana ya hukumu -3:1-5;-4:5,6.

Muundo wa Kitabu

Mzozo na Mjadala #1 Upendo wa Mungu kwa Israeli (1:1-5). Mzozo na Mjadala #2 Kafara zilizokuwa na uchafuzi na makuhani (1:6-2:9). Mzozo na Mjadala #3 Kutokuwa na uaminifu kwenye ndoa (2:10-16). Mzozo na Mjadala #4 Kusafishwa kutakakotokea na hukumu. Mzozo na Mjadala #5 Kutokosa uaminifu wa zaka na sadaka (3:6-12). Mzozo na Mjadala # 6 Zawadi kwa wenye hakina adhabu kwa waovu. Hitimisho, changamoto na ahadi (4:4-6).

Mafungu Mashuhuri: Je, mwanadamu atamwibia Mungu? lakini ninyi mnaiibia Mimi. Lakini mwasema tumekuibia namna ngai? Mmeniibia zaka na dhabihu. Ninyi mmelaaniwa kwa laana maana mnaniibia Mimi, naam, taifa hili lote. Leteni zaka kamili ghalani, ili kiwemo chakula katika nyumba Yangu, mkanjaribu kwa njia hiyo, asema BWANA wa majeshi; mjue kama sitawafunglia madirisha ya mbinguni, na kuwamwagieni baraka, hata isiwepe nafasi ya kutosha au la. Nami nitamkemea yeye alaye, wala hataharibu amzao ya ardhi yenu, wala mzabibu wenu hautapukutisha matunda yake kabla ya wakati wake katika mashamba, asema BWANA wa majeshi 3: 8-10

Mmesema, Kumtumikia Mungu hakuna faida; na, Tumepata faida gani kwa kuyashika maagizo yake, na kwa kwenda kwa huzuni mbele za Bwana wa majeshi?

Na sasa twasema ya kwamba wenye kiburi ndio walio heri; naam, watendao uovu ndio wajengwao; naam, wamjaribuo Mungu ndio waponywao. Ndipo wale waliomcha Bwana waliposemezana wao kwa wao. Naye Bwana akasikiliza, akasikia; na kitabu cha ukumbusho kikaandikwa mbele zake, kwa ajili ya hao waliomcha Bwana, na kulitafakari jina lake. Nao watakuwa wangu, asema Bwana wa majeshi, katika siku ile niifanyayo; naam, watakuwa hazina yangu hasa; nami nitawaachilia, kama vile mtu amwachiliavyo mwanawe mwenyewe amtumikiaye. maagizo yake, na kwa kwenda kwa huzuni mbele za Bwana wa majeshi? Angalieni, nitawapelekea Eliya nabii, kabla haijaja siku ile ya Bwana, iliyo kuu na kuogofya. Naye ataigeuza mioyo ya baba iwaelekee watoto wao, na mioyo ya watoto iwaelekee baba zao, ili nisije nikaipiga dunia kwa laana. 4:5,6

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: unabii wa Malaki ni ujumbe wa mwisho na kabla ya Yesu kuzaliwa aliyetabiriwa na Malaki 3:1, ilipita miaka 400 ya ukimya mpaka Yohana Mbatizaji nabii alipozaliwa. Unabii unasema Mungu anamtuma mjumbe wake 3:1

Jambo muhimu? Mungu hataki kaida, matendo mengi yenye utupu (empty rituals). Ataka watu Wake wamwabudu katika Kweli na haki.

Swali Kwangu: Je, namwabudu Mungu kwa kaida za maneno matupu na uzoefu wangu wa mashughuli nyingi bali moyo wangu hauna mabadiliko au majuto ya maovu yangu

Wahusika Wakuu: Masihi, Makuhani, watu wa Yuda, Mjumbe anayekuja

Kristo katika Malaki: ujumbe wa malaki unasindikiza kipindi cha miaka 400 ya ukimya, kwa vile hakukuwa na nabii, kati ya malaki na yohana mbatizaji. kufungwa kwa kitabu cha malaki, kunamleta yohana mbatizaji-3:1, 4:5, 6 na Isaya 40:3. aliyekuwa eliya katika kutayarisha njia ya huduma ya yesu alikuwa yohana mbatizaji. malaki anazungumza kuhusu huduma ya yesu alivyofika kwenye hekalu. ahadi ya hukumu inangoja kuja kwa yesu kwa mara ya pili.

PENGINE UMESHASIKIA VITABU VINAVYOITWA APOCRYPHA "IMEFICHWA". HIVI NI VITABU 14 VYA KIIAHUDI, NA KWA WALE WALIOVIWEKA KWENYE BIBLIA ZAO VIPO KATIKATI. YAANI KATIKA ILE MIAKA 400 YA UKIMYA. HIVI SI SEHEMU YA AGANO LA KALE. YESU HAKUVINUKUU, AU HATA WAANDISHI WA AGANO JIPIYA. KANISA LA AWALI HAIKUVIKUTAMBUA, VINASAIIDIA KUONA MAISHA YA WAYAHUDI NA HISTORIA YAO YA MIAKA 400 YA UKIMYA, AU YA KABLA YA YESU KUZALIWA. HIVI HAVINA ITHIBATI, NA MATUKIO YAKEHAYANA MPANGILIO. MAFUNDISHO YAKE (DOCTRINES) SI YA KWELI NAYANAPINGANA NA MAANDIKO MENGINE KABISA. NI KAMA HADITHI ZA RIWAYA. HAVINA TABIA YA MAMLAKA YA MAANDIKO AU UNABII. Kuna madhehebu mengine yanaweka vitabu vinavyoitwa apokrifa, Vipo 15, na. Vinarekodi historia, hadithi za dini na mafundisho. Biblia ya Doay inavichukulia kama Maandiko. Maandiko haya yanahusisha vitu kama Purgatori, kuombea wafu, (2 Makabayo 12:39-46) na Kuokolewa kwa matendo ya mwanadamu kwa kutoa sadaka (Tobit 12:9). Vitabu hivi vilikubaliwa na wachache hivi karibuni tu mwaka 1546 baada ya Martin Luther Mwananamatengenezo kuelezea kwamba kuna mafundisho

yanayopinga Biblia, hivyo yeye hakuvihesabu kuvuviwa. Zifuatazo ni sababu za kuzitoa kwenye Maandiko. Kamwe Wayahudi wenyewe hawakuvichukulia kama Maandiko. Apokrifa haidai kwamba imevuviwa, hakuna mahali yasema “Mungu akasema”. Cha kushangaza ni kwamba kuna mahali vinakana uvuvio- 1Makabayo 9:27. Apokrifa haijanukuliwa kama Maandiko yenye Mamamlka au kuvuviwa. Yaonekana kama Yesu alimaanisha kwamba Agano la kale ni mpaka wakati wa Kifo cha Zekaria mwana wa Berakaya (Mathayo 23:35). Vitabu vingine vya Agano la kale viitwavyo Pseodopigrapha (Maandiko ya uongo). Haya yaliandikwa baada ya mitume kufa, karne ya pili. Na katika Agano Jipya vipo vitabu vya Pseudokripha. Hivi ni kama injili ya Mtakatifu Thomas, Petro na wengine. Hawa waliweka hadithi za utoto wa Yesu (hekaya za kufikirikafanciful stories) na Mafundisho ya uzushi [heretical doctrines.] Mkristo anayeshika Neno atagundua haraka kwamba havina uvuvio

AGANO JIPYA –Vitabu 27 (MATHAYO-UFUNUO). -

SURA YA 40

AGANO JIPYA

SURA YA 40

MATHAYO

Matthaion. Injili ya Mathayo. Jina jingine ni Lawi

Mwandishi: Mathayo mtoza ushuru au Lawi, na mtume miongoni mwa wale thenashara Marko 2:14. Takribani 58- 68 BK wakati ambapo Rumi ilivunja hekali la Yerusalemu. Matukio ya kitabu hiki ni kuanzia 5KK-30BK.

Kwa Ufupi: Yesu atimiza unabii wa Agano la Kale wa kuja kwa Masihi, inazungumzia kuzaliwa kwa Yesu, mafundisho Yake, kifo Chake na kufufuka Kwake. Mathayo alijulikana katika ualika watu nyumbani mwake kukutana na Yesu.

Sababu ya Kuandikwa: Mathayo aliandika injili kwa Wayahudi akiwaonyesha utimilifu wa unabii wa Yesu kwamba ni Myahudi na Masihi na Mfalme aliyeahidiwa na manabii kwenye Agano la Kale. Ananukuu angalau sentensi au vipande vya sentensi 36 vya manabii wa Agano la Kale na jinsi unabii ulivyotimizwa. Kama mtoza ushuru alikuwa mtu aliyetengwa, ila alikuwa msomi, akiongozwa na Roho wa Mungu aliweka visa vyake binafsi akiwa na Yesu. Ni shahidi aliyeona vitu hivi kwa macho yake mwenyewe, mbashara! Mathayo 12, hali inaanza kwenda chini, Mafarisayo wanamkataa Yesu kama Masihi, hivi Kristo, anakita kufundisha kwa kutumia mifano, akiwakumbusha mitume kwamba atakufa hivi karibuni, na kisha atafufuka.

Maelezo Zaidi: Mfalme anakuja! Ndilo tangazo, wakati mfalme anapita anafanya watu wasisimike kumwona kwa macho yao, maana ni tukio la nadra! Mathayo anatangaza Mfalme wa Wafalme anakuja. Anaelezea mamajusi wakienda kumwona Mfalme, na nyota ambayo ni ishara ya Mfalme kuzaliwa, na zawadi anazostahili Mfalme, pia anazungumzia mbari ya Mfalme. Kitabu chake cha injili ndiyo daraja la Agano la Kale na Agano Jipya. Anatangaza kwamba Yule aliyetabiriwa amewasili! Ni kiunganishi cha unabii wa Agano la Kale wa kuja kwa Masihi, na utimizo wake. Watu wemegundua kwamba kuna Mungu aliyeumba kila kitu, hata wale wasio na kitabu cha Biblia. Mungu amejionyesha kwao kupitia uumbaji-asili, malaika, Mwana Wake Yesu, manabii au ndoto na njozi. Biblia imemfunua Mungu zaidi kwetu leo, maana tuna bahati ya kuwa nayo tutafakari maisha ya Yesu kila siku hasa kwa kafara Yake. Mathayo mtoza

ushuru aliandika kitabu hiki cha historia ya injili kwa Wayahudi. Kitabu chake cha injili ndiyo kinarejelewa zaidi. Vitabu vya injili vya Marko, Luka na Mathayo vyaitwa neno la Kigiriki Sinoptik ikimaanisha kuona kwa mtazamo wa pamoja. Mathayo alikuwa mtume wa Yesu, jina lake jingine lilikuwa Lawi. Watoza ushuru walichukiwa na Wayahudi, walionekana kama vibaraka wa Warumi. Simoni mzealoti yeyé alikuwa mpinzani wa Warumi kwa maguvu au hata silaha, hii ilionyesha Yesu alichukuliana na watu wa aina zote. Alitumia uzoefu wake wa kuweka rekodi za kodi kwa uangalifu. Stadi hii hata kama ilitumiwa mahali pasipofaa, kama Paulo alivyokuwa kinyume cha watu wa Mungu, inaweza kutumika kwa mambo mazuri ya injili, pale mtu anapoongoka. Zaidi ya Yesu kwenye kitabu hiki, Yohana Mbatizaji na Petro ndiyo wanaofuatia umashuhuri. Mathayo anaanza na uzao wa Yesu kutoa ushahidi kwamba Yeye ni wa uzao wa Daudi na Ibrahimu. Kisha ndiye pekee anazungumzia kuzaliwa kwa Yesu, malaika kuja na mamajusi ambayo idadi yake haitajwi, ila wanakuja kumwona Yesu wakileta zawadi za aina tatu, yaani uvumba, manemane na dhahabu, ambazo zilisaidia maisha ya Yesu Misri kama pale kisa cha Petro cha kupata kodi kwenye kinywa cha samaki. Hata leo watu wenye hekima wanaleta zawadi zao Kwake Bwana. Watu wenye hekima bado wanamtafuta Bwana. Mathayo amependa kuzungumzia kuhusu ufalme wa mbinguni ni kama....'. Wayahudi katika wakati huu walikuwa hawatazamaii sana mpango wa milele wa wokovu, badala yake walikuwa wanataka kuondokana na maadui zao Warumi na unyanyasaji wa Kaisari. Waliamini unabii wa Masihi utawasaidia kupata afueni kisiasa kwa watu walionyanyasa. Kwa vile Kristo hafanyi hivi watakavyo, wanashindwa kumtambua Kristo kama Yule Mmoja ambaye manabii walimtabiri toka zamani. Mathayo anasisitiza Uzao wa Ufalme wa Yesu kwa kuonyesha mbari Yake, ubatizo, jumbe, miujiza, kifo, na kufufuka. Haya yote yanaashiria hitimisho lisilopingika kwamba Yesu ni Mfalme wa milelel, Yeye aliyeahidiwa Zama za nyuma, Tumaini la vizazi na zama zote.

Yohana Mbatizaji anatambulishwa, huyu ndiye mtangulizi wa Yesu, ili kutayarisha njia kama vile Eliya alivyotangulia kutayarisha njia. Mitume wanaitwa, Andrea ndiye wa kwanza, kisha amwita kakaye, Petro, na Yakobo na nduguye Yohana kujiunga. Mahubiri ya Mlima wenye Baraka (Heri) ndiyo kuapishwa/kusimikwa mitume katika Mathayo 5-7, Mathayo amelea mahubiri haya kwa kina. Hapa Yesu anatufundisha kuomba akituambia tukiomba tuombe hivi “Baba Yetu uliye juu mbinguni, Jina Lako litukuzwe, ufalme Wako uje, Mapenzi Yako yatimizwe, hapa duniani kama huko mbinguni, utupe leo riziki zetu, utusamehe deni zetu Bwana, kama sisi tunavyowasamehe wadeni wetu, usitutie majaribuni, bali utuokoe na yule mwovu, kwa kuwa ufalme ni wako, na

nguvu na utukufu, hata milele na milele. Amina”. Mathayo anazungumzia, Kama vitabu vingine vya injili, Mathayo ina maisha na mahubiri ya Yesu ya miaka mitatu na nusu, kuhukumiwa Kwake, kusulibishwa, kifo Chake, kuzikwa na Ufufuo wa Yesu. Mahubiri ya Yesu ni pamoja na mifano Yake ya kama, wanawali watano wajinga na watano werevu yaonekana wote walikuwa washiriki wa kanisa. Analeta mahubiri ya Yesu kama ya dalili za siku za mwisho: Injili kumfikia kila mtu, matetemeko, jua kupatwa, uasi, vita, njaa, Na wito mkuu wa wote “Enendeni kwa kila kiumbe mkawafundishe na kuwafanya wanafunzi wa Yesu...” Mathayo yaorodhesha miujiza ya kupasuka kwa pazia la hekalu, tetemeko kufungua makaburi na watakatifu kutoka nje na kutokea watu wakati Yesu amefufuka 27:50-54. Yesu sio Buddha au Confusious au mtu mzuri tu. Yesu ni Mungu, Ni Njia, Kweli na Uzima. Hakuna Jina chini ya mbingu ambalo watu wanaokolewa isipokuwa Jina la Yesu. Mwaliko mkuu wa Mungu ni kwamba tuje sote tulio na mizigo mizito, Naye atatupumzisha, na Agizo-Mwito mkuu ni tuenende tukawafanye mataifa kuwa wanafunzi Wake Bwana. (Great Commision, and Great Invitation)

Simoni Petro akajibu akasema, Wewe Ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu aliye hai.

Yesu akajibu, akamwambia, Heri wewe Simoni Bar-yona; kwa kuwa mwili na damu havikukufunulia hili, bali Baba Yangu aliye mbinguni. Nami nakuambia, Wewe ndiwe Petro, na juu ya mwamba huu nitalijenga kanisa Langu; wala milango ya kuzimu haitalishinda. Nami nitakupa wewe funguo za ufalme wa mbinguni; na lolote utakalolifunga duniani, litakuwa limefungwa mbinguni; na lolote utakalolifungua duniani, litakuwa limefunguliwa mbinguni.

Muundo-Muhtasari

1. Utangulizi wa Vizazi (1:1-17). 2. Kuzaliwa kwa Yesu na Huduma yake (1:18-4:11). 3. Sehemu ya kwanza (4:12-7:29): Huduma Galilaya na Mahubiri ya mlima wa baraka, Sehemu ya pili). 4.(8:1-11:1): Kisa cha kuponywa, na kutumwa kwa mitume kumi na mbili. 5. Sehemu ya tatu (11:2- 13:53): Huduma ya Yesu Galilaya na Mifano ya Ufalme. Sehemu ya Nne (13:54-19:1): Huduma Galilaya na Maisha katika Ufalme. Sehemu ya tano (19:2-26:1): Mgogoro na Viongozi wa Kiyahudi. Hitimisho (26:2-27:31): Matukio ya Mwisho wa wiki na Kifo na kufufuka. Siku za mwisho: Agizo-Utume mkuu-Enendeni (the great commission): 28: 16-20.

Mahubiri Yake matano makuu ni 1] Mahubiri ya mlimani 2] Mafundisho kwa mitume 3] Mifano ya Ufalme 4] Masharti ya wanafunzi 5]Maneno katika Mlima wa Mzeituni. Mathayo anatumia Ufalme wa Mungu zaidi ya mara 30 na

anapenda kunukuu Fungu na kusema “Ili litimie Andiko, la Nabii Isaya...12:17 nk]

Mafungu Mashuhuri: Naye atazaa Mwana, nawe utamwita Jina lake Yesu, maana, Yeye Ndiye atakayewaokoa watu wake na dhambi zao 1:21

Ninyi ni chumvi ya dunia.... Ninyi ni Nuru ya ulimwengu, mji hauwezi kusitirika ukiwa juu ya mlima.....5:13-14

Msidhani ya kuwa nalikuja kuitangua torati au manabii, la sikuja kutangua, bali kutimiliza.... amin nawaambia mpaka mbingu na nchi zitakapondoka, yodi moja wala nukta moja ya torati haitaondoka hata yote yatimie 5:17:

Msijiwekee hazina duniani, nondo na kutu viharibupo, na wevi huvunja na kuiba. Jiwekeeni hazina mbinguni, kusikoharibika kitu wala nondo wala kutu, wala wevi hawavunji wala hawaibi 6:19

Bali Utafuteni kwanza ufalme na haki Yake na hayo yote mtazidishiwa 6:33

Msihukumu msije mkahukumiwa nanyi 7:1.

Ombeni nanyi mtapewa, tafuteni nanyi mtaona, bisheni, nanyi mtafunguliwa..7:7

Kwa maana nalikuwa na njaa mkanipa chakula, nalikuwa na kiu mkaninywesha, nalikuwa mgeni mkanikaribisha, nalikuwa uchi mkanivika, nalikuwa mgonjwa mkaja kunitazama, nalikuwa kifungoni mkanijia 25:35

Eloi Eloi lama Sabakthani? Yaani, Mungu Wangu, Mungu Wangu, mbona umeniacha 27:45

Basi enendeni mkawafanye mataifa kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa Jina la Baba na Mwana na Roho Mtakatifu na kuwafundisha kuyashika yote niliyowaamuru, na tazama Mimi Nipo pamoja nanyi siku zote mpaka ukamilifu wa dahari 28:19:

Simoni Petro akajibu akasema, Wewe Ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu aliye hai.

Yesu akajibu, akamwambia, Heri wewe Simoni Bar-yona; kwa kuwa mwili na damu havikukufunulia hili, bali Baba Yangu aliye mbinguni. ¹⁸ Nami nakuambia, Wewe ndiwe Petro, na juu ya mwamba huu nitalijenga kanisa Langu; wala milango ya kuzimu haitalishinda. Nami nitakupa wewe funguo za ufalme wa mbinguni; na lolote utakalolifunga duniani, litakuwa limefungwa mbinguni; na lolote utakalolifungua duniani, litakuwa limefunguliwa mbinguni.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Mathayo ndiyo kitabu cha injili pekee kinachotumia Neno ‘kanisa’ na ‘ufalme wa Mungu’

Jambo Muhimu: Kama Masihi, Yesu ni Mfalme pa na anastahili kuabudiwa nasi.

Swali Kwangu: Je! nimemkubali YESU kuwa mkombozi na Masihi wangu na kumpa mizigo yangu yote ili anitue na niitikie mwito Wake wa kuenenda ulimwengu na kufanya wanafunzi Wake

Wahusika Wakuu: Yesu, Mariamu, Yusufu, Yohana Mbatizaji, Mitume, Viongozi wa kidini, Kayafa, Pilato, Mariamu Magdalena.

Kristo katika mathayo: Kwa kutumia zaidi ya rejelea 36 za agano la kale, mathayo anakazia kwamba yesu ni masihi ambaye agano la kale limemtabiri, na kumngojea, mfalme-1:23; 2:2,6; 3:7; 4:15-17; 21:5, 9; 22:43-45; 26:64; 27:11,27-37. yesu anaingia katika historia ili kuleta wokovu. sentensi ya kwanza isemayo “Kitabu cha ukoo wa yesu kristo, mwana wa daudi, mwana wa ibrahimu”

SURA YA 41

MARKO

Markon, Markus, katika kitabu cha Matendo 12:12 anaitwa Yohana-Marko.

Mwandishi: Yohana Marko, rafiki wa Paulo na Barnabasi Matendo 12:25. Takribani 55-65 BK. Wakati Mathayo aliandika kutoa ushahidi kwamba Yesu alikuja kama Mfalme na Masihi Aliyeahidiwa kutoka kwenye Agano la Kale, Marko Aliandikia kwa watu ambao hawakuwa Wayahudi, pengine Warumi, au watu wa mataifa, na kuonyesha kuwa Kristo alikuja kama Mtumishi na Mtesekaji. Maisha Yake yalikuwa ya unyenyekevu, huduma na kufaidisha wengine. Filipi 2:7. Marko alikuwa binamu ya Barnaba. Yawezekana nyumba ya mamaye ndiyo ilikuwa chumba cha juu ambapo watu walikutana baada ya Yesu kupaa. Alikaa karibu na mitume, kwa namna moja au nyingine, Petro anamwita mwanaye. Marko alipata habari zaidi za Yesu kutoka kwa Petro 1 Pet 5:31, Mdo 12:12. Yawezekana alikuwa kijana wa Marko 14:51,52. walikuwa na mfarakano na Paulo Mdo 15:36-41. Ila baadaye Paulo anasema Marko anamfaa kwa utumishi 2Tim 4:11.

“Bali alijifanya kuwa hana utukufu, akatwaa namna ya mtumwa, akawa ana mfano wa wanadamu.”

Kwa Ufupi: Yesu ni Mkombozi, Mfalme, Mungu na Mwana Adamu, ila alikuwa radhi kuwa Mtumishi Mtesekaji, [suffering servant] wa watu wote, akitimiza mapenzi ya Baba Yake, akifa kwa ajili ya dhambi za jamii ya wanadamu wote, hata akienda msalabani, alikuwa na huruma na kuhudumia mahitaji ya watu kimwili na kiroho. Marko anaandika kazi Zake nyingi za huduma, Yesu ni Mwana wa Mungu. Hakuandika kutokana na mtiririko wa ilivyotokea, yaani kwa mfuatano wa haraka, miujiza inaonyesha huruma na uweza Wake, anatupa wito wa kutembea katika nyayo Zake za utumishi, hata kama kuteseka ni sehemu ya safari hii..

Sababu ya Kuandikwa: Habari za Injili zilikuwa zimesimuliwa kwa muda ila Marko ndiye aliyekuwa wa kwanza kuziandika. Wengine husema aliandika Rumi akiwa na Petro na Paulo wakisaidiana kazi.

Maelezo Zaidi: Yumkini hichi ndicho kitabu cha kwanza cha injili kuandikwa na ndicho kifupi. Hata hivyo kina visa 79 kati ya jumla ya visa 179 vya Yesu vilivyorekodiwa kwenye vitabu vya injili na miujiza 18. Marko 1-10 anazungumzia huduma ya mtumishi Anayeteseka ambaye amesimuliwa kwenye Isaya 53. Marko 11-16, inazungumzia kujitoka dhabihu kwa Mtumishi, siku nane

za Mwisho za Yesu, katika maisha yake kabla ya kifo Marko ni kitabu cha utendaji hai “Mara walipotoka 1:29, imerudiwa mara nyingi. Pengine hata Mathayo alipata kunukuu sententesi kutoka humu. Lugha yake ni nyepesi, na anakita kwenye miujiza na mafundisho ya Yesu ila hamnukuu Yesu sana pengine kwa vile alisimuliwa visa hivi. Haweki mbari ya Yesu. Anapotoa maneno ya Kiaramaik, anatoa tafsiri kwa wasomaji wake mfano Boaneri 3:7, wana wa ngurumo, Talitha cumi, msichana, nakuambia inuka 5:41, Efatha -funguka 7:34, na Golgotha, sehemu ya fuvu 15:22. Hazungumzii maisha ya awali ya Yesu. Visa ni kama Yesu amponya aliyepooza, Shamba lenye hazina, Yesu atuliza dhoruba, pepo waingia kwenye nguruwe, kufufuka kwa binti Yairo, na Yuda kumsaliti Yesu. Marko anamtambulisha Yesu kama Mwana wa Adamu Mwenye uwezo wa kuponya, kutawala asili. Mwenye kusikiliza vilio vyetu, Ana Uwezo na Anaokoa. Marko anamwonyesha Yesu kama Mtumishi Anayeteseka-Suffering servant akikutana na viongozi wa Kiyahudi wakatili, majirani na familia waoliomshuku na kufikiria pengine ana shida ya akili (crazy). Yesu anawaambia mitume wake anayetaka kuwa mkubwa sharti awe mtumishi anayehudumia wengine kwa kuwa Mwana Adamu alikuja kutumikia watu na kutoa maisha yake kwa ajili ya wengi 10:43-45. Wengi hufikiri Yohana Marko alikuwa kijana mdogo wakati Yesu alikufa. Yohana Marko yasadikiwa alikuwa karibu na Petro kama baba yake wa kiroho, na ndiye aliyemsimulia kisa cha Yesu, watu wengi hufikiri ndiye kijana mdogo aliyekuwa bonde la Kidron aliyetokomea usiku baada ya kupokonywa nguo yake. (1 Petro 5:13). Binamu yake alikuwa Barnabasi mwana wa matumaini. Mama yake aliitwa Mariamu yawezekana alikuwa na uwezo, Mariamu na ndiye aliyekaribisha mitume hata kwenye chumba cha juu- upper room. Petro alitaka watu wajue kwamba Yesu ni Mwokozi wa dunia na Mfalme wa Wafalme, ila alikuwa tayari kuwa mtumishi. Vitabu vya injili vimesema mara 93 Mwana wa Adamu kama vile Kitabu cha Ezekieli kilivyosema. Yesu alitenda miujiza mingi kusaidia watu wenye shida, aliwaponya vipofu wakaona, na vilema walitembea tena, na alimfufua msichana wa miaka 12. Katika miujiza 35 ya Yesu iliyorekodiwa 23 ilihusu uponyaji, mitatu kufufua wafu, mitatu ni kusaidia maji/chakula na miwili ilikuwa kupata samaki. Minne ilikuwa kutuliza tufani, kutembea juu ya maji, kukausha mti wa mkuyu na kupata pesa za kulipia kodi toka kwa samaki. Anamalizia kwa kifo, kufufuka na kupaa juu mbinguni kwa Yesu. Mathayo 8:29 ndiyo kilele cha kitabu hiki baada ya Petro kuthibithisha dai la Yesu.

Muundo wa Kitabu

Utangulizi: kujitayarisha kwa Misheni (1:1-1:13). Sehemu ya kwanza: Umishenari kwa Matendo Galilaya na sehemu za karibu ya mji huo (1:14-8:30):

Misheni Galilaya na Misheni kwa watu wa mataifa. Sehemu ya pili: Kuelekea njia ya Mateso na Kifo (8:3-15:47): Misheni kwa watu wa mataifa, Misheni Galilaya, Misheni Yuda na Perea, Wiki ya mwisho Yerusalemu (Kuingia kwa bashasha na Vigelegele Yerusalemu- triumphant entry, kutakaswa kwa Hekalu, utata na viongozi Yerusalemu, mwisho wa mahubiri-end of discourse, kutiwa mafuta na Mariamu, Kukamatwa, kutuhumiwa, na kifo cha Yesu. Hitimisho: Kufufuka kwa Yesu (14:12-15:47).

Mafungu Mashuhuri:

Yesu akawaambia njooni mnifuate Nami nitawafanya kwa wavuvi wa watu, mara wakaziacha nyavu zao, wakamfuata 1:17,18

Ila Yesu alipoona alichukizwa sana, akawaambia, waacheni watoto wadogo waje Kwangu, wala msiwazue, kwa maana watoto kama hawa ufalme wa Mungu ni wao 10:14.

Ni rahisi kwa ngamia kupenya katika tundu ya sindano kuliko tajiri kuingia katika ufalme wa Mungu,

wakashangaa mno, wakimwambia, Ni nani basi awezaye kuokoka 10:25,26

Akasema, Aba, Baba, Yote yawezekana Kwako, uniondolee kikombe hiki, walakini si kama nitakavyo Mimi, bali utakavyo wewe 14:36

Kesheni mwombe msije mkaingia majaribuni, roho i radhi ila mwili ni dhaifu 14:38

Naye akawaambia Msistaajabu; mnamtafuta Yesu Mnazareti, aliyesulubiwa, amefufuka, Hayupo hapa; patazameni mahali walipomweka, Lakini enendeni mkawaambie wanafunzi Wake, na Petro, ya kwamba awatangulia kwenda Galilaya....16:6,7

Lakini haitakuwa hivyo kwenu; bali mtu anayetaka kuwa mkubwa kwenu, atakuwa mtumishi wenu, na mtu anayetaka kuwa wa kwanza wenu, atakuwa mtumwa wa wote.

⁴⁵ Kwa maana Mwana wa Adamu naye hakuja kutumikiwa, bali kutumika, na kutoa nafsi yake iwe fidia ya wengi. Marko 10:43-45.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Wengi huamini mtazamaji, aliyekuwapo wakati Yesu alipokamatwa katika kitabu cha Marko 14:51-52, alikuwa Yohana Marko mwenyewe “

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: mateso au kupoteza si lazima viwe vitu vibaya, mara nyingi kwa Wakristo ni njia ya kutuamsha usingizini kuona maisha halisi yalivyo ili tupate kutamani na kukumbuka mbingu- [homesickness]

Jambo Muhimu: Kuwa mtumishi wa Yesu na kujitayarisha kwa ufalme unaokuja. Yesu amefufuka na anakaa upande wa kuume Mungu mbinguni, na anatuomba kama kuhani, wakili na mwombezi wetu. Namwomba Mungu nipokee kafara ya Yesu na kufuata nyayo Zake hatua kwa hatua na kukua kiroho.

Swali Kwangu: Je, nipo tayari kupata shida au mateso kwa ajili ya Yesu na kuwa mtumishi wa watu ili watu wapate kumjua Mwana-Adamu aichukuaye dhambi ya dunia?

Wahusika Wakuu: Yesu, Mitume, Pilato, na Mafarisayo.

Kristo katika marko: Kristo ni mtumishi, ndiyo mada kubwa ya marko, visa vya yesu vinaonyesha huruma na kujali kuhusu hali ya kimwili na kiroho. yesu anasafiri akiwa na kusudi na kwa kuazimia, ili kufikia hatima ya huduma yake, kufa msalabani ili kutoa wokovu kwa jamii ya mwanadamu.

SURA YA 42

LUKA

Mwandishi: Tabibu Mpendwa Luka na mmishenari aliyefanya kazi na Paulo katika safari zake aliandika kitabu hiki kwa Mwungwana Theofilo akimwambia kwamba hayo wanayosadiki ni ya kweli kabisa. Kama Tabibu, ana utafiti au upelelezi kuhusu maisha ya Yesu na umakini wa mambo hata yale madogo. Anamwelezea Kristo kama Mwanadamu Mkamilifu, anayejitambulisha nasi wanadamu kikamilifu. Anakazia kuhusu ubinadamu wa Yesu, na mbari Yake kama mwanadamu, kuzaliwa, utoto, ubatizo, majaribu, huduma, huruma, na kuponya, kifo Chake, na ufufuo Wake wenye utukufu. Kitabu hiki cha injili ndiyo kirefu na chenye ithibati kupita vyote, kwa ajili ya mbingu ya utafiti na kuandika kwake (investigation), 61-80AD.

Kwa Ufupi: Daktari Luka hakumwona Yesu ila alikusanya visa na kuviweka pamoja na akawaandikia Wagiriki kuwafahamisha Yesu ni Mwokozi na Masihi wao na binadamu wote. Na yale yaliyotokea na kuandikwa ya kuzaliwa, kifo na kufufuka ni utimilizo wa Agano la Kale. Anaandikia Wagiriki pia watambue, anumia maneno ya Kigiriki na Kiaramaiki ili aweze kuwaelewesha wasikilizaji wake wa Kigiriki.

Sababu ya Kuandikwa: Tabibu Luka aliwandikia Wagiriki watu wa mataifa wongofu. Anakazia Huduma ya Yesu kwa watu wasio Wayahudi kuliko waandishi wengine wa injili kuonyesha kwamba injili na wokovu wa Yesu ni wa kila mwanadamu, Yeye Ndiye tumaini la yote mema. Myahudi na mtu wa mataifa. Katika ukoo wa Yesu anaanzia Adamu kuonyesha kwamba hakuwa myahudi! Anakazia pia Yesu kama Mwanadamu na Rafiki wa Mwanadamu anaewasaidia katika shida zao kama uponyaji.

Maelezo Zaidi: Tabibu Luka anamwandikia rafiki yake Ofisa wa Kirumi, mwenye cheo Theofilo kwamba yale wanayoandika ni ya kweli. Luka alikuwa Mgriki na hivyo kitabu chake cha injili kinajumuisha wote, na kuonyesha Yesu ni Mkombozi wa wote. ukilinganisha na vitabu vya injili vingine. Luka ameandika yale ambayo yanapatikana kwenye injili ya Mathayo na Marko. Anaandika kwa weledi katika lugha ya Kigiriki. Na akizungumzia kuhusu Warumi, huwasema vizuri. Anazungumzia utoto wa Yesu, mifano mingi, huduma ya mwaka mmoja Samaria, Beroya, na mwishowe Yerusalemu. Luka na mfalme Nebukadnezar ndiyo waandishi pekee wa Biblia ambao hawakuwa

Wayahudi (Nebukadneza aliandika Danieli 4). Luka alielezwa matukio haya na mitume, na hata watu wengine katika utafiti alioufanya ana mambo kama 61, ambayo injili zingine hairodheshi. Luka anazungumza uzao wa Yesu kwa kwenda nyuma zaidi ya Ibrahimu hadi kufikia Mwana wa Adamu ambaye wote tunahusika Naye. Luka anaonyesha Mwana wa Mungu aliyekuja duniani na kuwa Mwanadamu 100%. Anazungumza kuhusu Mariamu, malaika na wachungaji, Zakaria na Elizabeti na jinsi Yesu alivyokua na alivyokuwa Wema kwa kila mtu. Luka ameandika mengi ambayo asingeyajua isipokuwa kama Mariamu mama wa Yesu alimwambia, na wengi wamefikiri alimhoji mama huyu kibinafsi. Luka atuonyesha huruma ya Yesu kwa kila mtu, awe ni Askari wa Kirumi. Visa vingine ni Malaika kutangaza kuzaliwa kwa Yesu. Yesu anahojiwa hekaluni akiwa na miaka 12, kondoo aliyepotea, Yesu kuponya wakoma 10, Petro amkata sikio mtumishi, wajane, wagonjwa tabani, msamaria mwema, Kijana mpotevu, wakoma na hata Barabas mhalifu mkubwa. Luka ana mifano mingi ya Yesu na visa vyake kuliko injili nyingine. Amekumbuka kuandika kwa heshima huduma ya wanawake kwa Yesu na watu. (Mifano 19). Yesu alitembea kama sisi na kupata matatizo, Yeye anatuokoa na kututoa kwenye Jehanamu ya milele 1:77, 2:38, 24:21. Kama vitabu vingine vya injili, Luka anazungumza ufufuo wa Yesu, akiwatokea Kleopa na rafikiye njiani Emaus na mitume kumi na moja waliobaki. Yesu anapaa mbinguni akiacha mitume Wake ili kuanza kanisa Jipya katika kitabu cha Matendo.

Luka anatumia Injili ya Marko, iliyoandikwa kabla yake kama msingi. Anaanza na 1] Luka 1:1-4:13: akimwasilisha maisha ya Yesu kama Mwana wa Mungu mwana wa Adamu, Ezeieli naye anazungumza kuhusu Mwana wa Adamu mara 93.] Luka 4:14- 9:50, anazungumzia Mwana wa Adamu akihudumia, Isaya 61:1-2, (Luka 4:18, inaonyesha kutimiza kwa Yesu unabii, kuanzia na huduma ya hadhara. Yesu anaonyesha mamlaka kupitia unabii na Mafundisho. Luka anaelezea kwa uangalifu huduma ya Yesu kwa wagonjwa kama Daktari. Na hakuna mtu aliyeyonyesha huruma ya Yesu kwa wanawake kama Luka 8:1-3., Mwana wa Adamu anakataliwa, upinzani unakuwa mwingi na anaonekana na viongozi wa kidini, ila anaendelea na huduma Yake ya “Kutafuta na kuokoa, kile kilichopotea”, na 4] Mwana wa Adamu anasubishwa, Yesu anawasili kwa ushindi Yerusalemu, na kusulubiwa, kuzikwa na kufufuka kwa ushindi mkuu. Anaeleza kuhusu Emmaus, akituhakikisha kabisa kwamba tutoe mashaka, kwani Yesu alifufuka, hilo ndiyo tumaini letu wanadamu, vinginevyo hatuna matumaini.

Muundo wa Kitabu

Utangulizi (1:1-4). Ujio wa Yesu na Yohana amtayarishia Njia (1:5-4:15): Unabii kuhusu Kuzaliwa Kwake (1:5-56), Kuzaliwa na utoto Wake (1:57-2:52), Yohana amaliza huduma yake, Huduma ya Yesu yaanza (3:1-4:13). Huduma Galilaya (4:14-9:50): Kutambulisha huduma ya Yesu (4:14-44), Mitume wakusanyika na kupewa mausia wakati upinzani unajiinua (5:1-6:49), Huduma ya Yesu inakuza imani (7:1-8:56), Yesu ajulikana kama Masihi atakayepata mateso [suffering servant] (9:1-50). Kuelekea Yerusalamu (9:51-10:24), Wanafunzi watasikia na watamfuata (9:51-10:24), Uhusiano wa wanafunzi na watu wengine na pia Mungu (10:25-11:26), Kusikia na kulitenda Neno la Mungu (11:27-12:12), Utayari wa kuja kwa Bwana (12:13-13:35), uchaguzi wa mwanafunzi kwenye karamu na katika maisha (14:1-35), Furaha ya Mungu aliyepotea akirudi (15:1-32), Wanafunzi wanavyotumia utajiri wao (16:1-31), Mafundisho kwa wanafunzi ya imani na Ujio Wake (17:1-37), Mtazamo unaotakiwa kwa binadamu mbele za Mungu (18:1-19:27), Yesu aingia Yerusalemu (19:28-48). Matukio ya mwisho ya Yerusalemu (20:1-24:53): Kufundisha na kupambana Yerusalemu (20:1-21:38), Yesu ajitayarisha kwa kifo Chake (22:1-53), Yesu anahukumiwa bila hatia na kusulibishwa (22:54-23:56), Yesu afufuka toka wafu na awaagiza wanafunzi, na anachukuliwa kwenda mbinguni (24:1-53).

Mafungu Mashuhuri:

Kwa kuwa hazina yenu ilipo, ndipo itakapokuwepo na mioyo yenu pia 12:34

Vivyo hivyo kutakuwa na furaha mbinguni kwa ajili ya mwenye dhambi mmoja atubuye, kuliko kwa ajili ya wenye haki 99, ambao hawana haja ya kutubu 15:7

Mtu yeyote atakaye kuiponya nafsi yake ataiangamiza, na yeyote atakayeiangamiza ataiponya 17:33

Kwa kuwa Mwana wa Adamu alikuja kutafuta na kuokoa kile kilichopotea 19:10

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Injili ya Luka ndiyo imetupa kisa cha Msamaria mwema, Mwana mpotevu, Tajiri na Masikini Lazaro. Kitabu cha Luka kinatoa habari za kuzaliwa kwa Yesu kwa undani na maneno aliyozungumza akiwa mtoto katika Sura ya pili.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Haijalishi wewe ni nani, umetoka wapi, au ulichofanya, Yesu alikuja kukutafuta na kukuokoa wewe binafsi.

Jambo muhimu? Yesu siyo tu Mungu bali Mwanadamu. “Kwa kuwa Mwana wa Adamu alikuja kutafuta na kuokoa kile kilichopotea.” Sura ya 15 inaonyesha

mifano mitatu ya upotevu, sarafu iliyopotea ambayo haijui kama imepotea, au jinsi ya kurudi. Kondoo aliyepotea ambaye ajua amepotea, ila hajui jinsi ya kurudi, na mwana aliyepotea, ambaye anajua amepotea na ajajua jinsi ya kurudi. Mifano hii inaonyesha kwamba hata roho moja tu, ni ya thamani sana mbele za Bwana, Naye kwa hali na mali, atafanya jinsi awezavyo kuleta mahusiano Naye.

Swali Kwangu: Je, nipo tayari kama Zakayo kumkubali Yesu nikimpa moyo wangu ili aniokoe.

Wahusika Wakuu: Yesu, Elizabeti, Zakaria, Yohana Mbatizaji, Wanafunzi, Mariamu, Mitume, Herodi mkuu, Pilato, Mariamu Magdalena Wanafunzi wa Yesu, Martha, Lazao, Zakayo

Kristo katika Luka: Yesu anasisitiza ubinadamu wa yesu--akielezea kuzaliwa kwake kama mtoto na kukua. yesu mwana wa adamu na mtu anayejitambulisha na huzuni na taabu za wanadamu ili atuokoe, na kutupa zawadi iliyo na thamani isiyokadirika ya wokovu.

SURA YA 43

YOHANA

Yohanan au Ioannes

Mwandishi: “Hapo Mwanzo” Yohana mtume aliyekuwa wa mwisho kufa ndiyo aliyekuwa mdogo kwa mitume kwa umri. alipenda huyu. Yohana ni ndugu wa Yakobo Mwana wa Zebedayo anaanza kitabu chake cha injili. 90 BK. Matukio yake ni kuanzia 27BK wakati wa Yohana Mbatizaji. Kitabu hiki kama Marko ni cha miaka 3 ½. Yohana aliandika Injili ili watu waweze kuamini Yesu Kristo ni Mwana wa Mungu na kwa kumwamini tupate uzima wa milele-kumwamini kiakili na kiroho, kuamini kunahitaji maaarifa na kuwa na hiari. Yohana anakazia mafundisho ya imani zaidi ya visa -angalia.

Kwa Ufupi: Yohana alitaka watu wajue Yesu ni Mungu kamili, japo alikuwa Mwanadamu, Yeye Ndiye Mwokozi Pেকে wa Dunia na Anatupenda sana na kwa kumwamini Yeye, tupate uzima wa milele. 21:30. Yohana 3:16, inaelezea wokovu kwa njia rahisi, na kuonyesha wokovu ni zawadi, na hupatikana kwa imani. mazungumzo na Nikodemu na Yohana mbatizaji ni njia pekee ya kuupata ufalme 3:5,7. Yohana anajitapa kwamba yeye ni yule mwanafunzi ambaye Yesu alimpenda zaidi. Hii kila mmoja wetu tunaweza kudai, kwamba Mungu ananipenda mimi zaidi! Yohana, Petro na Yakobo, walikuwa watu wa karibu na Yesu. Yohana aliitwa mwana wa ngurumo na ndugu yake kwa ajili ya hulka zao za kulipuka kwa hasira kirahisi.

Sababu ya Kuandikwa: Amini, ndiyo Neno kuu. Akiwa na wasiwasi kuhusu kanisa kwamba uaminifu unapungua na Mafundisho ya uongo, yanakuja kuhusu Yesu na Mateso kwa waumini yalikuwa yameanza. Yohana anaandika kuhusu kufanyika Kwake mwili (incarnation) na kwamba alikuwa Mungu na pia Mwanadamu. Aliishi maisha makamilifu na kufa na kufufuka kwa ajili ya dhambi zetu. Yohana anasema Yesu Ndiye Mkombozi hakika na Mwana wa Mungu.

Maelezo Zaidi: Yohana alimjua Yesu kwa uhakika, maana anazungumza upendo Wake na kujihusisha sana. Injili ya Mathayo, Marko na Luka zinafanana zaitwa (Synopti gospels). Zinashabihiana. Ila ya Yohana ni tofauti kwa vile hakina mifano ya Yesu. Yohana aliandika wakati ambapo uzushi wa mafundisho ya uongo yalikuwa yameanza na anataka kuweka mambo sawa kwamba Yesu ni nani, maana alimwona mwenyewe kwa macho yake na kuwa

Naye kwa karibu sana. Yohana haelezei ni nani anaandika ila asema “Mwanafunzi aliyependwa na Yesu”. Yohana anaelezea kwa undani sababu za Yesu kuja, naam, amekuja tuwe na uzima, uzima tele. Uhusiano wa karibu na Mungu, anasema Yeye na Baba Yake ni umoja. 17:1-2. Yohana anaonyesha uvumilivu wa Yesu kwa mitume Wake, kama vile Thomaso alipoonyesha mashaka, 20:24-29 au Petro aliyemkana 21:15-23. Sura ya kwanza ya Yohana inafanana kidogo na Sura ya Kwanza ya kitabu cha Mwanzo. Yohana anaonyesha Upendo wa Mungu kwetu binadamu hauna kikomo, Yeye anatupenda sana na ana uwezo wa kubadilisha maisha yetu kuwa bora tukimruhusu. Yohana alikabidhiwa na Yesu amtunze mamaye Mariamu, pale msalabani, na mama yake amtunze Yohana. Anaelezea kisa cha Lazaro aliyefufuliwa baada ya siku tatu kaburini, na Yesu alimpenda sana na japo ni Mungu, akalia machozi. Yohana alikuwa msalabani alipomwona Yesu anakufa na alikuwa mtume wa kwanza kufika kaburini na kuliona liko tupu, maana YESU alikuwa amefufuka. Hakuna kaburi la kiongozi yoyote wa dini ambalo liko tupu, kwamba kiongozi huyo amefufuka. YESU amefufuka na hiyo ni habari njema maana Masihi hakufa tu kwa ajili yetu bali amefufuka na anaishi kwa ajili yetu, anatumfanyia maombezi na upatanish. Kuna visa vingi kama vile vya kubadilisha maji kuwa divai, kutakasa hekalu, mwanamke msamaria kisimani, kulisha 5000, Yesu akitembea juu ya maji, kumfufua Lazaro.

Yohana aliandika kuwajulisha watu kwamba Yesu ni Mungu, kwamba wamwamini Yeye na kazi Yake. Injili yake yaweza kugawanyika katika sehemu tano

1] Yohana 1:1-18-Yesu kuwa mwili na kazi ya Mwana wa Mungu. Kabla ya kutwaa mwili alikuwa Mungu, kutoka kwa mwanzo, milele zote. Yohana mbatizaji alikuja kushuhudia kuhusu Nuru, kwa kuilinganisha na giza la dunia [1:4=9, na 1 Yohana 1:5-7]

2] Yohana 1:19-4:54-Mwanzo wa huduma ya Mwana wa Mungu ya hadhara, anasisitiza Mwana wa Mungu anatoa ishara saba za Uungu Wake,

3] Yohana 5:1-12:50-Mizozo aliyopitia Mwana wa Mungu, Yeye aliyesema duniani mtapata taabu ila jipeni moyo (16:33) hakika anajua yote, anapoponya na kufundisha Mafarisayo na Masadukayo wanaanza kupinga huduma Yake, Mungu anaitikia changamoto zao kwa miujiza na mafundisho.

4] Yohana 13:1-17:26, Mafundisho na maombi ya Mwana wa Mungu. Yohana anaeleza kwa ndani kuhusu chakula cha usiku, yaani Meza ya Bwana na Ombi la Kuhani Mkuu.

5] Yohana 18:1 -21:21:26, kifo na kufufuka kwa Mwana-Kondoo wa Mungu na Mwana wa Mungu, kilele cha utukufu. Yesu anafanya mipango ya kutunzwa kwa mamaye, kwa vile haya yaliathiri maisha Yake Mwenyewe 19:25-27.

Muhtasari

Utangulizi (1:1-18). Kuanza huduma duniani (1:19-12:50): Kuanza kwa huduma kwa Yesu, ushuhuda wa Yohana mbatizaji na kisha Wanafunzi wa Yesu wamfuata Yesu. Kutoka Kana kuelekea Kana (2:1-4:54): Muujiza wa kwanza wa Kana, Matukio Yerusalemu, Kuongoka kwa Nikodemu, Kazi ya Yohana mbatizaji, Kazi ya Yesu, Mazungumzo na Msamaria mwanamke kisimani, Matukio Yerusalemu na Muujiza wa pili wa Kana, Yesu na Siku kuu za Kiyahudi (5:1-10:42): Kisima na Bethesda, Mkate wa pasaka wa Uzima, Taharuki kwenye siku kuu ya vibanda, Mtu aliyezaliwa kipofu, Mchungaji Mwema, Siku kuu ya kuweka wakfu (10:22). Yesu atoka Yerusalemu (10:40-42). Yesu aelekea kifoni (11:1-12:50): Kufufuliwa kwa Lazaro, Mpango wa kumwua Yesu, Kupakwa mafuta Bethania, Kuingia Yerusalemu kwa shangwe, Kuwadia kwa saa ya Yesu. Muhtasari wa huduma ya Yesu (12:37-50). Kufa na kufufuka kwa Yesu (13:1-20:31): Chumba cha juu-Upper room, kuosha miguu, kuondoka na kurudi kwa Yesu, Yesu Mzabibu wa kweli, Chuki ya ulimwengu, Kazi ya Roho Mtakatifu, Huzuni yageuka kuwa furaha, ombi la kuwaweka wakfu. Kushikwa kwa Yesu, Kuhukumiwa mbele ya kuhani mkuu, kuhukumiwa Mbele ya Pilato, Kifo cha Yesu na kuzikwa Kwake, kufufuka kwa Yesu, Madhumuni ya Kitabu cha Yohana. Tamati; Misheni ya wanafunzi (21:1-25).

Mafungu Mashuhuri:

Hapo mwanzo kulikuwako Neno, Naye Neno alikuwako kwa Mungu, Naye Neno alikuwa Mungu, huyo Mwanzo alikuwako kwa Mungu, Vyote vilifanyika kwa huyo...1:1-2

Alikuwa kwa watu Wake, wala walio Wake hawakumpokea. Bali wote waliompokea aliwapa uwezo wa kufanyika watoto wa Mungu, ndio wale waliaminio Jina Lake; waliozaliwa, si kwa damu, wala si kwa mapenzi ya mwili, wala si kwa mapenzi ya mtu, bali kwa Mungu.1:11-13.

Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiaye asipotee, bali awe na uzima wa milele... Mungu hakumtuma Mwanawe ulimwenguni ili ahukumu ulimwengu bali ulimwengu uokolewe katika Yeye 3:16,17

Mimi Ndimi chakula cha uzima; Yeye ajaye Kwangu hataona njaa kabisa, Naye Aniaminiye hataona kiu kamwe.... Yeyote ajaye Kwangu sitamtupa kamwe 6:35,37

Mimi Ndimi Mchungaji Mwema, Mchungaji mwema hutoa uhai Wake kwa ajili ya kondoo 10:11

Msifadhaikeni mioyoni mwenu, mnamwamini Mungu, niamini na Mimi, Nyumbani mwa Baba Yangu mna makao mengi..... Maana naenda kuwaandalia mahali..... Mimi Ndimi ni njia, na Kweli na uzima, mtu haji kwa Baba ila kwa njia ya Mimi 14:6

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Muujiza wa kwanza wa Yesu kwenye arusi ya Kana, wa kubadili maji kuwa divai umeandikwa na Mtume Yohana tu 2:1-12, kumfufua Lazaro, 11:1-11, kumponya yule aliyezaliwa kipofu 9:1-38, na kusafiri umbali mkubwa kumponya mwana wa mtu mwenye cheo 4:46-54, na Nikodemo kumtembelea Yesu usiku na kupata mafundisho ya kuzaliwa mara ya pili 3:7 na fungu mashuhuri la 3:16 ‘Kwa maana jinsi hii’. Japo Yohana 3:16 ni fungu maarufu, wengi hawajui maneno haya aliambiwa nani, na sentensi kabla na baada ya fungu hili ilikuwa nini 3:15 au 3:17.

Fungu fupi kupita yote liko kwenye kitabu hiki "Yesu akalia" akiwa kaburini mwa Lazaro

Jambo muhimu? Mambo haya yameandikwa kwetu binadamu sote, ili tuamini kwamba Yesu ni Kristo Mwana wa Mungu, na kwa kuamini tupate Uzima wa Milele kupitia Jina Lake.

Swali Kwangu: Je, Naamini kuwa Yesu Kristo ni Mwana wa Mungu na nimeamua kuacha yote na kumfuata YEYE?

Wahusika Wakuu: Yesu, Yohana Mbatizaji, Wanafunzi wa Yesu, akiwemo na Yohana, Mafarisayo, akiwemo Nikodemu, Mariamu wa Bethania, Martha, Lazaro, Mama wa Yesu, Pilato, Mariamu Magdalena, Mwanamke wa Kisimani, Mwana Mpotevu, Msamaria Mwema, na Askari wa Kirumi.

Kristo katika yohana: Yesu ni mungu katika kitabu hiki, anazungumzia kwa njia sahili ila kwa namna ya kustaajibisha. yohana anatumai “Mimi ndimi saba”,

1] mimi ndimi mkate wa uzima {6:35,41, 48, 51}, 2] mimi ni nuru ya dunia {8:12, 9:5}, 3] Mimi ni mlango wa kondoo 4]mimi mchungaji {10:11,14} 5] mimi ndiyo ufufuo na uzima {11:25} 6] mimi ndiye njia, kweli na uzima {14:6} 7] Mimi ni mzabibu wa kweli {15:1,5}, maneno mimi ndimi ni yale aliyoambiwa musa. yesu hakusema kwamba anatoa mkate, bali yeye ndiye mkate. hii ni kweli katika sentesi zote, anaonyesha waziwazi uungu wake.

YOHANA ANAREKODI MIUJIZA SABA AKIONYESHA ASILI YA UUNGU WA YESU
1]KUBADILISHA MAJI KUWA DIVAI {2:1-11} 2]KUMPONYA MWANA WA MTU
MWENYE CHEO {4:46-54} 3]KUMPONYA MTU MWENYE KILEMA BETHESDA
{5:1-9} 4] KUWALISHA 5000 {6:1-14} 5] KUTEMBEA JUU YA MAJI {6:15-21}
6] KUMPONYA KIPOFU {9:1-7} 7] KUMFUFUA LAZARO KUTOKA WAFU {11:38-
44}. INJILI YA YOHANA HUJULIKANA KAMA KITABU CHA ISHARA SABA KWA
SABABU YA MIUJIZA SABA.

ISHARA KUU AU MUUJIZA MKUU ALIOFANYA YESU NI KUFUFUKA KUTOKA
KABURINI YOHANA ALIMWONA YESU USO KWA USO. YEYE ALIKUWA
MWANAFUNZI WA KWANZA KUONA KABURI TUPU: ANAELEZEA KUONEKANA
KWA YESU BAADA YA UFUFUO, MARA KADHAA [20:11-21:23]

SURA YA 44

MATENDO

Praxeis

Mwandishi: Tabibu Luka aliandika kitabu cha Matendo na Luka (Kolosai 4:14). Mmishenari aliyefuatana na Paulo na aliyeandika Kitabu cha Luka. Ameandika baada ya utafiti, kuwauiza watu (investigation), pengine aliwauliza Yohana na Petro mambo mengine, ila alihusika mbashara na matukio haya (Matendo 1-12). 15:23-29 na 23:26-20 yaonyesha kuwa yawezekana pia alisoma vitabu vya Historia. Matukio ya Matendo ni kati ya 30-67BK, ila kiliandikwa kati ya 62-80BK. Watawala wa Kirumi hapa walikuwa Tiberia, Caligula, Klaudius, na Nero.

Kwa Ufupi: Kuwadia kwa Roho Mtakatifu kwanza kipindi cha kanisa la Kikristo wahusika wakuu ni Petro na Paulo. Kukua kwa haraka kwa kanisa kwa nguvu za Roho Mtakatifu, na mafundisho ya mitume. Kitabu cha Matendo ni kiunganishi cha injili na barua zilizoandikwa kwa ajili ya makanisa ya kwanza wakati aw Matendo. Luka anakiri waziwazi kazi ya Roho Mtakatifu katika huduma, akituambia kuhusu ukuaji wa kanisa, kutoka kwa Wayahudi mpaka kwa watu wa mataifa. Kusambaza injili Yerusalemu na Stefano anatetea injili mbele ya kuhani mkuu, Saulo aongoka na kuwa Paulo, na huduma yake, zikiwemo na safari zake nne za umishenari.

Sababu ya Kuandikwa: Yesu aliwapa wanafunzi agizo la utume wa kuambia ulimwengu habari njema Mathayo 28:18,20. Kanisa la Kikristo lazaliwa na wanaanza kazi nzito. Habari za kulisimua za kanisa la awali. Kwa kuhuishwa na Roho Mtakatifu wanapata nguvu ya kuubadilisha ulimwengu. Roho Mtakatifu awafanya wanafunzi waoga, kuwa majasiri wenye msukumo, nao wanaacha rekodi ya miujiza na shuhuda za neema ya Mungu, uweza, rehema na upendo. Luka akiwa mwanatimu na mchukua habari anataka kuonyesha watu nguvu za Roho Mtakatifu zinavyofanya kazi, na jinsi Wayahudi na watu wa mataifa yote walivyopokea habari njema. Mateso yanaweza kutokea ila damu ya wafiai dini ndiyo mbegu ya kupanda makanisa.

Maelezo Zaidi: Jina rasmi la kitabu ni Matendo ya Mitume. Luka mmishenari aliyefuatana na Paulo anarekodi mengi yaliyowatokea. Kitabu hiki ni

mwendelezo wa kitabu cha Luka. Katika kitabu hiki tunajifunza Yesu alirudi mbinguni, na ROHO MTAKATIFU akaja kuwasaidia mitume kupeleka injili kwa Wayahudi na kisha dunia yote iliyojulikana kwa miaka 30, Yerusalemu, Yuda, samaria, Kaisaria na hata mwishowe Rumi. Ni kiungo kati ya maisha ya Yesu katika injili na kuja kanisa la Kikristo na barua zinafuata wakitembelea makanisa haya. Luka anaanza na kupaa kwa Yesu mbinguni, siku arobaini baada ya kufufuka kwake 1:3. Mitume na waamini wanakaa pamoja katika chumba cha juu baada ya siku kumi, Mungu anatuma Roho Mtakatifu katika siku ya Pentekoste, na kanisa jipya la Kristo lenye nguvu na ushujaa linazaliwa, mitume wanapewa uwezo wa kuhubiri habari njema na watu 3000 wanaongoka siku hiyo. Miujiza mingi ni kama ya Petro na Yohana kufunguliwa gerezeni, Anania na Safira kufa, Filipo na Mkushi, Kornelio Mrumi ampokea Petro, Kuuawa kwa Yakobo, kifo cha mtume wa kwanza, Petro atoka gerezeni, na Paulo na Sila jela. Viongozi wa Kiyahudi wanapata hofu kwamba harakati hii mpya inayoitwa ‘njia hii’ 9:2 itawaondolewa mamlaka yao na watu watagundua wanatesa watu na hivyo wanaanza kuwatesa waumini, na kumwua kiongozi mmoja aitwaye shemashi Stefano, jambo hili linafanya waumini watawanyike kote na kueneza injili katika ulimwengu wote uliojulikana. Saulo wa Tarso, Mfarisayo aliyefundishwa na Mwalimu mkuu Gamalieli, alitoka kabila la Benjamini kule Kilikia. Akiwa mtesaji mkuu kuliko wote, awa Mkristo baada ya kukutana na Yesu kwa na kuona mwanga mkubwa na radi akiwa njiani kuelekea Dameski. Paulo aenda Uarabuni kwa miaka mitatu kufundishwa na Mungu. Sauli abadilishwa jina na kuitwa Paulo na anajiunga na mitume na viongozi wengine wa Kikristo kama vile Petro, akihubiri habari njema na kutenda miujiza na akiimarisha makanisa. Paulo anasafiri safari nne katika kitabu hiki, safari ya mwisho ikiwa ile ya kwenda Rumi kuhukumiwa kwa ajili ya imani yake ya Kkristo Masihi. Paulo anahudumu kwa bidii, bila kuchoka na aliandika barua zake kwa makanisa aliyosaidia kuanza na watumishi wengine, kati ya hizo 14 zimehifadhiwa. Kitabu kinaishia na Paulo kifungoni Rumi akiwa na bwana jela 24/7, wakiwa wamefungiwa pingu miguuni pamoja. Paulo aliendelea kuwahubiria kisa cha msalaba kuwa Yesu Ndiye Masihi aliyeahidiwa, wengine walisikiliza na kumwamini, wengine walikuwa watu wema wakienda na kurudi bila kufanya maamuzi “. Hata watumishi wa mtawala Kaisaria Nero wengine walimkubali Kristo. Katika wafilipi 1:12 alisema yale yaliyompata yamegeuka kuwa baraka. Watu walimchukulia Paulo kama mtu wa kawaida asiye na ujumbe wa maana, na walipokosa kumwona walisoma barua zake kwa bidii, alizowaandikia akiwa kifungoni akitumia viongozi na akituma maelekezo ya kuendelea na kazi. Yasemekana 63 BK alifunguliwa na kusafiri mara moja na kurudishwa tena kifungoni Rumi, ndipo alipouawa. Kitabu hiki si biografia ya

Paulo tu, bali ni changamoto kwa kila Mkristo kuendelea utume wa Yesu mpaka atakapowasili mawinguni hivi karibuni. Anatuonyesha Mungu Ndiye Mwumbaji na Mweza, na Maisha ya Yesu na kazi Yake na umuhimu Wake, kisha Uwezo wa Roho mtakatifu kuwapa washuhudie, na kwenda kila mahali duniani. Matendo ni unabii wa yale yonayokuja kutokea karibuni, tunapomngoja BWANA Roho Wake atamwaga kabla ya ujio wa Yesu kwa kila taifa, lugha, jamaa na kabila na watu kutakuwa na kuhubiriwa injili kwa mara ya mwisho.

Mambo matatu hapa kwenye hiki kitabu ni

1]1:1-8:4-Kuwa mashahidi Yerusalemu, kuanzia Yesu kupaa, akawaambia wangojee ahadi, mpaka Stefano kutetea imani mbele ya viongozi wa Kiyahudi. Kubatizwa na Roho Mtakatifu, kuongezwa Matias katika nafasi ya Yuda, Petro ahubiri kwa nguvu na watu 3000 wabatizwa. Utume, mateso, kuponya mwenye kilema, Petro na Yohana wanapelekwa kwenye Sanhedrin. Kanisa lapata ujasiri, ukarimu, kujali na kukua, Anania na Safira wasema uongo na kupoteza maisha. Kanisa lachagua mashemashi saba.

2]8:5-12:25, Wanashuhudia injili Yuda na Samaria, Filipo anahubiri Samaria, wakati Petro anahubiri na kuponya. Saulo wa Tarso anaonywa na anakutana na Kristo aliyefufuka njiani kuelekea Dameski, na anaagizwa kupeleka injili kwa watu wa mataifa. Petro anamhubiri Kornelio mtu wa mataifa na inabidi ajitete mbele ya viongozi wa kanisa. Yakobo, ndugu ya Yohana anauawa, na Petro kuweka gerezani, ila malaika wanamtoa.

3]13-28, Kwenda kushuhudia mpaka mwisho wa dunia, Paulo ndiye mmishenari mkubwa na Luka anaandika safari za umishenari. Mwishowe anaitwa kwa kesi na Feliki, Festo na Herodi Agripa, na anakata rufaa kwenda Rumi. Paulo anaingia kwenye meli kwenda Rumi, Meli inavunjika kwa dhoruba na wanaponea chupuchupu na mwishowe, anaingia Rumi na kuwekwa kwenye kifungo cha nyumbani.

Muundo wa Kitabu

Kanisa Jipya ya Kikristo lazaliwa (1:1-5:42): Yesu apaa, na wafuasi Wake wadumu wakiomba, siku ya Pentekoste yawasili, kuponywa kwa kiwete, Mambo yote kwa ujumla Wanafunzi mbele ya Sanhedrin. Kanisa linaanza kuteswa na kukua (6:1-9:31): Stefano, Filipo, na kuongoka kwa Saulo wa Tarso. Petro na Mwanzo wa watu wa mataifa kuwa wakristo (9:32-12:24): Petro amponya Ainea na Dorka, Kisa cha Kornelio, Antioka yawa makao ya Wakristo, Herodi Agripa I na kanisa. Safari ya kwanza ya Umishenari ya Paulo Kipro,

Pisidia na Galatia (12:25-14:28): Barnabasi na Saulo, Kupro, Pisidia na Antiokia, Ikonias, Lystra na Derbe. Baraza la Yerusalemu: Wakristo wa mataifa wathibithishwa (15:1-18:22). Safari ya pili ya Paulo: Ulimwengu wa Aegean: Kuzuru makanisa yaliyopandwa karibuni, Filipo, Thesalonika na Athene, Korintho. Safari ya umishenari ya Paulo, Efeso na Yerusalemu ((18:23-21:16): Efeso, Makedonia, Ugiriki, Troa, Mileti, na Safari kwenda Yerusalemu. Safari ya Mwisho ya Paulo kutoka Yerusalemu kuelekea Rumi (12:17-28:31): Yerusalemu, Kaisaria, Safari na Merikebu na kuvunjikiwa njiani, majira ya baridi kule Malta, na Hatimaye Rumi.

Mafungu Mashuhuri:

Lakini mtapokea nguvu, akiisha kuwajilia juu yenu Roho Mtakatifu; nanyi mtakuwa mashahidi Wangu katika Yerusalemu, na katika Uyahudi wote, na Samaria, na hata mwisho wa nchi. 1:8

Wakasema Enyi watu wa Galilaya mbona mmesimama mkitazama mbinguni? Huyu Yesu aliyechukuliwa kutoka kwenu kwenda juu mbinguni atakuja jinsi iyo hivyo hivyo mlivyomwona akienda Zake mbinguni 1:11

Petro akawaambia, tubuni mkabatizwe kila mmoja kwa Jina Lake Yesu Kristo, mpate ondoleo la dhambi zenu, nanyi mtapokea kipawa cha Roho Mtakatifu 2:38

Wakawa wakidumu katika fundisho la mitume, na katika ushirika, na katika kuumega mkate, na katika kusali. Kila mtu akaingwa na hofu; ajabu nyingi na ishara zikafanywa na mitume. Na wote walioamini walikuwa mahali pamoja, na kuwa na vitu vyote shirika,

wakiuza mali zao, na vitu vyao walivyokuwa navyo, na kuwagawia watu wote kama kila mtu alivyokuwa na haja. Na siku zote kwa moyo mmoja walidumu ndani ya hekalu, wakimega mkate nyumba kwa nyumba, na kushiriki chakula chao kwa furaha na kwa moyo mweupe, wakimsifu Mungu, na kuwapendeza watu wote. Bwana akalizidisha kanisa kila siku kwa wale waliokuwa wakiokolewa. 2:42-47.

Imetupasa kumtii Mungu kuliko mwanadamu 5:29

Akaanguka chini akasikia sauti ikimwambia Sauli Sauli mbona waniudhi? 9:4

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Matendo yaeleza mfia dini kwa kwanza Mkristo aitwaye Stefano aliyepigwa na wawe na uongozi wa Kiyahudi kwa vile walisema anawalaumu kwa kumwua Yesu. Matendo yaonyesha mabadiliko

kutoka kanisa la Kiyahudi na kufikia ujumbe kwa watu wote kwa kuanza umishenari wa Kikristo 9:15. 10:45.

Jambo muhimu? Wakristo siku hizi wanasukumwa na nguvu hiyo hiyo inayosimuliwa kwenye Matendo. Leo hii Matendo ya Roho Mtakatifu ni yako na yangu baada ya kumwagiwa Roho Mtakatifu. 1: 8

Swali Kwangu: Je Ninamhubiri Yesu kwa nguvu kama mitume nikijua jambo muhimu ni kufanya jambo muhimu kuwa jambo muhimu.

Wahusika Wakuu: Yesu, Matias, Roho Mtakatifu, Anania, Safira, Saulo/Paulo, Petro, Barnaba, na Stefano.

Kristo katika matendo: Yesu ndiyo kiini cha matendo. wakiwa wanatii amri ya mwalimu na bwana wao, wakristo wa kwanza walikwenda na kushiriki na wengine ujumbe na nguvu za mungu na ulimwengu. walizungumza kuhusu yesu mbele ya watu wa kawaida, viongozi, wakijaribu kuwashawishi ukweli wa maneno ya uesu kutoka kwenye maandiko ya agano la kale, ukweli wa kufufuka kwake na ushuhuda wa mitume.

KWA NGU NGUVU ZA ROHO MTAKATIFU MIOYO YA WATU ILISADIKISHWA, WATU HAWA MASHUJAA WALISHUHUDIA ILE KWELI, KWAMBA YESU NI BWANA NA KRISTO (MAHUBIRI YA PETRO 2:14-40 NA 10:34-43). “Nasi tu mashahidi wa mambo yote Aliyoyatenda katika nchi ya Wayahudi na katika Yerusalemu; Ambaye walimwua wakamtundika mtini.

Huyo Mungu alimfufua siku ya tatu, akamjalilia kudhihirika,” (10:39-40)

Barua ziliandikwa kushughulikia imani za mambo ya kiroho za Hellenism zihusianazo na mapokeo ya Kigiriki, Upagani (Epicureans na Stoic Matendo 17:18). Dini ya Kiyahudi, Gnosticism, Antonimianism, na Mateso

SURA YA 45

WARUMI

Romaious,

Mwandishi: Mtume Paulo aliandika barua hii maarufu 1:1 akisaidiwa na Tertius 16:22, Takribani 55-57 BK akielekea Yerusalemu kwa Pasaka akitaka kuchukua sadaka kwa masikini, alizokusanya kwenye kanisa la Athene na Makedonia, baada ya safari yake ya Magharibi ya Spain alitaka kutembelea kanisa la RUMI

Kwa Ufupi: kama vitabu vya injili viliandika kuhusu maisha na kazi ya Yesu, kitabu cha Warumi kinaelezea maana ya kifo cha Kristo kwa kujitoa dhabihu. Paulo anaenda hatua kwa hatua. Wenye dhambi sote, naam wanadamu wote, tunaokolewa kwa Imani tu kupitia Yesu Kristo. Anaelezea wenye dhambi kwamba ni neema ya Mungu ndiyo njia pekee ya kupata uzima wa milele. Yesu Ndiye njia, uzima na Kweli, ni Yeye aliyekufa na kufufuka tena ni mtetezi wetu mbinguni na ni kwa imani tu wokovu-mwenye haki ataishi kwa imani.

Sababu ya Kuandikwa: Barua hii wengi huona ndiyo injili iliyo wazi kabisa, kwa kile kilichofanyika msalabani, Kinaelezea kuhusu dhambi, kujisalimisha, umoja, upendo na uhuru. Uhuru huu unamfanya mwamini apate tumaini na kutiwa moyo. Anaelezea mapambano yake mwenyewe na dhambi katika Warumi saba. Wakristo wa Rumi walikuwa na matatizo ya tofauti zao kuhusiana na mambo ya dini. Paulo alitaka awaeleze vizuri na kuweka wazi kabisa kisa au habari ya msalaba (injili). Ni nini kilitokea pale. Hapa upo Msingi wa mafundisho makuu. Paulo hakujua ataiona Rumi. Wayahudi walikuwa wanaingia kwenye Ukristo. Ubaguzi ulikuwepo. Anasema binadamu wote tumefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, hivyo wote hatuwezi kuepuka adhabu ambayo ni mauti isipokuwa kupitia kafara ya Yesu, aliyekufa na kujitoa kwetu sisi.

Maelezo Zaidi: wengi wamesema kitabu cha Warumi ni injili iliyo wazi kabisa (clearest gospel). Watu husema ni mkao au msingi wa Imani ya Kikristo-cathedral of Christain faith, ina mpangilio wa kina, kuliko barua zote kwani inafafanua msingi wa mafundisho ya imani-theolojia, nafsi ya Mungu, uhusiano wa jamii ya wanadamu na Mungu, maungamo, wokovu, hali ya mwanadamu, Uungu, matamko muhimu ya imani, Mafundisho makuu ya Biblia, apolojia nk [furnishes a massive and basic theological framework. Creeds, doctrines, confessions, statements of faith, apologetics, salvation, after life, church structure, divine reality, human conditions, ethics, purpose and nature of

universe] Ni nini kilifanyika msalabani. Kitabu hiki ni cha theolojia kinachoelezea kwa undani kilichofanyika msalabani, na kwamba waumini kwa imani katika Yesu na kile alichokifanya msalabani tunahesabiwa haki na Mungu, hivyo tuishi kwa ajili Yake. Yeye anatupa nguvu za kuishi kwa ushindi kwa vile vinavyotupa majaribu kuviacha. Tuishi maisha ya Kikristo tuitoe miili yetu kama dhabihu iliyo hai, tukiishi na watu wengine na watawala kwa upendo, na heshima. Pengine ukisoma barua za Paulo kuna mambo ambayo unapata shida kuyaelewa, kwa urahisi. Usitindikiwe, kwani hata Mtume Petro alisema “kuna baadhi ya mambo ambayo barua za ndugu yetu Paulo, zinakuwa ngumu kueleweka”. Ukisoma kumbuka kwamba barua hizi ziliandikwa kwa nani, kipindi cha kuandikwa na matatizo yaliyokuwepo kwa waamini hao. Wakristo wengi walikuwa wametoka kwenye maisha ya kuabudu miungu mingine (upagani) na walihitaji kufundishwa ile Kweli. Hii ilihitaji umakini na upendo ambao mtume Paulo alikuwa nao. Paulo anasema haionei injili aibu kwa maana ni uwezo wa Mungu wenye kuokoa, kwanza kwa Wayahudi kisha kwa watu wa mataifa. Paulo anaanza kwa kuelezea ghadhabu takatifu ya Mungu dhidi ya dhambi kwenye sura ya kwanza na ya pili. Akisema kila mtu amefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu. Kila mtu ana mapungufu na mshahara wa dhambi ni mauti 3:23 na 6:23, ila Mungu Mwenyewe ndiye njia ya kushinda dhambi- 3:22. Anaelezea kuhesabiwa haki kupitia imani katika Yesu Kristo kwamba tujihesabu “tumekufa..... 6:11 Roho wa Mungu atatuhisha. Paulo anaeleza mapambano ya kila siku ya Mkristo ‘kile tunachotaka kukifanya hatukifanyi na na yale mabaya tusiyotaka kufanya tunayafanya, ni nani atatuokoa?” Ashukuriwe Mungu atupaye kushinda. Wote tumwaminio Yesu atatuwezesha tuitoe miili yetu kuwa dhabihu iliyo hai 12:1. Katika sura ya tisa anasema Wakristo ndiyo wamekabidhiwa kijiti kile walichokuwa nacho taifa la Kiyahudi kwanza, na Wakristo ni watoto wa kweli wa Abrahamu na warithi wa ahadi zile alizopewa mzee huyu wa imani. Inawezekana kwa uwezo wa Mungu kushinda uovu kwa wema 12:21. Anasema kupata mateso kulinganisha na uzima wa milele ni kitu kidogo sana. Hakuna kitu kitachatutenganisha na upendo wa Yesu, hata iwe kifo au malaika. Lazima tuamini kwamba Yesu alifufuka kutoka katika wafu. Paulo anasema mamlaka za serikali zimewekwa na Mungu na hivyo tuzitii, labda zipingane na imani yetu. Kwa kifupi Warumi ni mpango wa Mungu wa wokovu. Paulo anawasalimu watu 29, kwa kuwataja majina yao, akimalizia barua ya Warumi, kwenye Warumi 16,, akionyesha kwamba alipenda watu na kufanya kazi na watu wengi, iwe ni Prisila na Akila, Foebe na wengine. Paulo alitembea pengi na kuonana na wengi siku zile, ambazo kulikuwa hamna magari, ndege, simu za mikononi, barua pepe, uso wa kitabu, WhatsApp, mtandao au treni. Mawasiliano yalikuwa magumu, hivyo barua yake kwa Warumi ilisaidia

wengi. Kwa ujumla Haki ya Mungu inafunuliwa kwetu, dhambi na haki ya Mungu, na upendo Wake na msamaha na kujipatia uhuru na furaha. Haki ya Mungu inaonyeshwa, na uwezo Wake kuokoa, na kisha Haki ya Mungu kuwekwa na kutumika katika maisha yetu. Kuwa na imani katika Kristo sio nadharia tu ya kitheolojia bali ni kuishi katika utimilifu ndani ya Kristo katika maisha yetu ya kila siku.

Muundo wa Kitabu

Utangulizi, kufungua barua, Paulo anajitambulisha mwenyewe na kuelezea injili (1:1-17). hukumu au kesi ya dunia (1:18-3:20): Ulimwengu wa mataifa wahukumiwa, Mungu hana upendeleo katika hukumu, Wayahudi wahukumiwa, Dunia yote yahukumiwa. Kuokolewa kwa njia ya imani (3:21-4:25): Haki ya Mungu, Imani ya Abrahamu. Yesu Haki Yetu (5:1-8:39): Utangulizi, Kifo cha Yesu na dhambi zetu, Kifo cha Yesu na Sheria, Kifo cha Yesu, kufufuka na Ubatizo wetu, Maisha mapya kupitia Ufufuo, Ufufuo na sheria, Ufufuo na Roho, Ufufuo na uumbaji. Israel na Kanisa (9:1-11:36): Israeli na Ahadi, Israeli na Kristo, Israeli isiyoamini na Makusudi ya Mungu. Mwenendo wa Kikristo (12:1-15:12): Mwenendo wa Mkristo kuhusiana na jumuiya na kuabudu, Mwenendo wa Mkristo kuhusiana na dunia, Kuheshimu tofauti, Mfano wa Yesu. Kufunga barua (15:13-16:27):

Mafungu Mashuhuri:

Kwa maana siionei haya injili, kwa sababu ni uweza wa Mungu uletao wokovu kwa kila aminiye, kwa Myahudi kwanza na kwa Myunani pia 1:16, kwa sababu wote wamefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu 3:23. Kwa maana mshahara wa dhambi ni mauti bali karama ya Mungu ni uzima wa milele 6:23

Sasa, basi hakuna hukumu ya adhabu juu yao walio katika Kristo Yesu 8:1

Kwa kuwa ile nia ya mwili ni uadui juu ya Mungu, kwa maana haitii sheria ya Mungu wala haiwezi kuitii 8:7

Kwa kuwa lile jema nilipendalo silitendi, bali lile baya nisilolipenda ndilo nilitendalo.... Ole wangu masikini mimi! Ni nani atakayeniokoa na mwili huu wa mauti? Namshukuru Mungu, kwa Yesu Kristo BWANA wetu.....7:19, 24,25

Nasi twajua ya kuwa katika mambo yote Mungu hufanya kazi pamoja na wale wampendao katika kuwapatia mema, yaani wale walioitwa kwa kusudi Lake 8:28

Basi, Ndugu zangu, nawasihi kwa huruma Zake Mungu, itoeni miili yenu iwe dhabihu iliyo hai, takatifu, ya kumpendaza Mungu, ndiyo ibada yenye maana,.... msifuatisha dunia bali mgeuzwe na kufanya upya nia zenu mpate kujua hakika mapenzi ya Mungu yaliyo mema ya kumpendaza ukamilifu 12:1-2

Msiwiwe na mtu chochote, isipokuwa kupendana, kwa maana ampendaye mwenzake ametimiza sheria..... Pendo halimfanyii jirani neno baya; basi pendo ndilo utimilifu wa sheria 13:8, 10

Je, ni nani atakayetutenga na upendo wa Kristo? Je! Ni dhiki au shida, au adha, au njaa, au uchi, au hatari, au upanga? 8:35

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Paulo aliandika kwa Warumi kabla hata ya kwenda Rumi na kuwaona washiriki hawa. Mmishenari huyu alitegemea kuwaona washiriki hawa alipoenda magharibi mwa Spain 15:23-24. Hatufahamu kuwa Paulo alifika Spain kabla ya kuuwawa

Jambo muhimu? Kuhesabiwa haki- Tukiisha kuhesabiwa haki itokayo katika imani, na mwe na amani kwa Mungu, kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo, 5: 1. Warumi 6-8, ndiyo kilele Paulo anazungumzia mapambano na dhambi na kupata ushindi kutoka kwa dhambi na kuishi kwa uhuru, na jinsi Roho Mtakatifu anavyotuwezesha kuishi maisha ya uaminifu.

Swali Kwangu: Je unaamini kwamba Mwenye haki ataishi kwa imani?

Wahusika Wakuu: Yesu, Paulo, Foebe, na Tertius

Kristo katika warumi: Paulo anamwelezea Kristo kama adamu wa pili, ambaye kupitia kifo na ufufuo Wake, aliweza kutuhesabia haki wanadamu wote 5:8-21. kwa vile kristo amelipia dhambi zetu, yeye anatoa kwetu siyo wokovu tu, bali uhuru wa kuishi kama wafuasi wake, katika ulimwengu ulioanguka.

SURA YA 46

1 WAKORINTHO

Korinthious A

Mwandishi: Mtume Paulo akisaidiwa na Sosthene 1:1. Mwaka 55-57BK kule Efeso.

Kwa Ufupi: mtume anasaidia kutatua matatizo kwenye kanisa la Korintho. Paulo alisaidia kuanzisha kanisa kule Korintho (Matendo 18) na kuishi hapa, analinganisha hekima ya dunia na hekima ya Mungu.. Kuishi kwa imani badala ya kuishi kwa matendo ya mwili. Kristo ni muhimu katika kila nyanya ya maisha leo. Sura ya 13 ndiyo sura inayosomwa zaidi duniani, iwe ni katika arusi au mahubiri, Paulo anaandika ufafanuzi wa upendo, ulio bora kuliko wowote uliwahi kuandikwa. Ni kitia moyo kwa waumini, kwamba upendo unashinda na ndiyo karama iliyo juu, kuliko karama zingine za kiroho katika kanisa, kwani bila upendo sisi si kitu.

Sababu ya Kuandikwa: kama Wakristo, tuna mwongozo, yaani Biblia katika kila tatizo tunalopata iwe, ni dhambi, mafarakano, na shida zinginezo. Paulo alisaidia kuanza kanisa la Korintho katika Matendo 18:1. Paulo alipata ripoti ya kuwa Kanisa la Korintho lilikuwa limerudi nyuma na viongozi wenye uongo, uchafu wa ngono, talaka na magomvi kati ya washiriki na kufikia hatua ya kupelekana mahakamani-vilikuwa vikiendelea. Walingiza mambo waliyopenda kwenye meza ya Bwana wakasherekea kwa kuleta ibada za kipagani. Washiriki walikuwa wanabishana kuhusu ufufuo. Paulo alipopokea habari hizi aliwaandikia barua ya karipio, kwamba wasifanye mambo ya dunia kuwatenga na injili, na anakazia watazamia ujio wa Yesu na jinsi Mkristo wa kweli anavyopaswa kuenenda. Maadili mabovu hayakuwa wakati wao tu, bali yapo kwenye utamaduni wetu pia, hivyo barua hii ni mashauri ya wakati wetu pia, maadamu tupo hapa duniani.

Maelezo Zaidi: Korintho, ambayo iko Ugiriki, ilikuwa makao ya mji wa Akaiya. Mtume Paulo anashughulika na kutatua matatizo ya Korintho ya washiriki wapya, kanisa alilolianza kwenye Matendo 18, na kisha akaenda kwenye utume mwingine. Aliona washiriki walihitaji kujua zaidi kuhusu

utakatifu wa ndoa (sacredness) na uwezo wa Mungu katika uumbaji. Roho Mtakatifu anawezesha uelewaji mzuri wa kazi za Mungu katika dunia yetu. Maamuzi mema ni muhimu kwa Mkristo. Meza ya BWANA au Komunio, uongozi, nyama zilizotolewa kwa ibada ya sanamu, sehemu ya wanawake katika ibada, karama za roho, ufufuo na ibada. Paulo anaelezea karama za roho kwamba kila mtu ana karama fulani iwe ni kufundisha, unabii, kuponya, au utume. Mambo ya kiroho yanaeleweka kiroho. Kisha anaelezea karama ya upendo na kwamba tusipokuwa nao huo tu “shaba iliayo na upatu uvumao”. Tunajifunza kwamba imani, tumaini na upendo ni muhimu ila upendo ndiyo muhimu zaidi katika sura ya 13, kila mtu angenufaika na kukariri sura hii. Upendo. “huvumilia, hufadhili, hauna chuki, hautabakari, haujivuni, haukosi kuwa na adabu, hautafuti mambo yake, hauoni uchungu, hauhesabu mambo mabaya, haufurahii udhalimu. Upendo huvumilia yote, huamini yote, hutumaini yote, hustahimili yote. Basi mambo ya kudumu ni imani, tumaini na upendo na kilicho kikubwa katika hayo ni upendo. Upendo ndiyo sababu ya Yesu kufa kwa ajili yetu, wakati bado tu wenye dhambi. Upendo huu ni wa vitendo, sio porojo za maneno tu! Paulo anaelezea karama ambazo Mungu hutoa, kwamba matendo ambayo kila binadamu anafanya kama vile kuzungumza, kuamua, kusaidia kuponya ila yakitakaswa na Roho wa Mungu hujenga kanisa na jumuiya ya watu wa Mungu. Mungu ametoa karama kwa kanisa ili kumtukua Mungu na kuhudumia watu na kuwajenga na si za kutumia jinsi tunavyotaka. Paulo alipokuwa Efeso aligundua kwamba kuna matatizo makubwa katika kanisa la Korintho na anawaandikia 1:10 kwa kuwaambia miili yao ni hekalu la Roho Mtakatifu. Paulo anasema wasiposhughulikia uchafu kama wa yule anayefanya uasherati na mama yake wakambo, nao wanahusika na uovu huo. Paulo anasema wamtenge mtu huyu 5:3. Na kuhusu wale washiriki wanaoshitaki wengine mahakamani (lawsuits), Paulo anasema kwamba hamjui kwamba wenye haki watahukumu hata malaika waovu, na kesi ndogo-ndogo hizi zinawashindaje asi, kama wao watawahukumu hata malaika siku ya mwisho? Paulo anazungumzia kuhusu ndoa na usafi, Meza ya BWANA, karama za roho, naufufuo wa wafu. Paulo anawakumbusha kwamba Maandiko yaliandikwa kwa ajili yetu ili kwa saburi na faraja tuweze kufika mbinguni. Paulo alimtumikia BWANA kwa moyo wake wote na nguvu zake zote, akijua Yule aliyemwamini na kusadiki ya kwamba anaweza kukilinda kile kilichowekewa amana kwakwe hata siku za mwisho. Paulo anazungumzia kuhusu ufufuo siku ya mwisho kwamba kufumba na kufumbua tutabadilishwa miili yetu ivae kutokufa, yaani isiwe ya kufa tena. Malaika watapiga tarumbeta ya mwisho, wafu watafufuliwa toka makaburini mwao, na mwili wa kuharibika utavikwa kutokuharibika, na mwili wa kufa utabadilishwa na kupewa umilele. Watu hawaendi mbinguni wakifa, bali wanangoja ufufuo, la sivyo Yesu

asingefufua watu watoke makaburini. Katika sura ya 15, anaelezea ushindi wa mwisho kuhusu dhambi na kuweza kupata kutokufa-umilele.

Muundo wa Kitabu

Kufungua barua (1:1-9), Hekima ya dunia na Jumuiya iliyogawanyika (1:10-4:21): wito kuwa na umoja kwenye jumuiya, Msalaba sababu ya umoja, Kuwa mtu wa kiroho kupitia kwa Roho Mtakatifu, Kanisa kama shamba la Mungu, Utupu wa hekima ya dunia, Kushauri, kutohukumumu watu, Maana ya kupokea neema, Wito wa kuwa na mtindo wa maisha kama wa Paulo. Dhambi ya uzinzi (5:1-7:40): Kumshughulikia mtu mwenye mwenendo mbaya kwenye jumuiya, Kristo Mwana-Kondoo wetu wa pasaka ishara ya kutoka kwenye dhambi, Kushitakiana kwa waumini kwenye koti, dhambi za ngono, Ndoa na talaka, Mausia ya Kawaida kanuni ya jumla, Kuchagua kutooa au kuolewa, Kuoa au kuolewa baada ya mwenzi kufa. Kula vyakula vilivyotolewa kwa miungu (8:1-10:33): Kula vyakula vilivyotolewa kafara kwa sanamu, dhamira dhaifu ana dhambi, Haki za Paulo kuhusu utume wake, Upendo unaomfanya Paulo asijali haki zake, Kutong'ang'ania haki ili kuokoa wengine, Onyo dhidi ya uchafu wa kuabudu sanamu, Meza ya BWANA na miungu ya sanamu, Kujali wengine na kula. Tabia njema za kuabudu kwa pamoja (11:1-14:40): Kufunika kichwa wakati wa maombi na kutabiri, Matumizi mabovu ya meza ya BWANA, Maana halisi ya Meza ya BWANA, Aina ya karama za Roho, Mshiriki mmoja mmoja kama kiungo cha mwili wa Kristo, Karama za Roho bila Upendo, Upendo unafanunuliwa vizuri, Umilele wa upendo, Ndimi zisizoeleweka, kunena kwa lugha na kinachosemwa wakati wa ibada, lugha itumiwe kujenga jamii ya Kristo, Kuwa na mpango wakati wa kuabudu pamoja. Ufufuo (15:1-58): Injili kwa ufupi, Kufufuka kwa Yesu, na Ufufuo kwa binadamu atakapokuja Yesu, Yesu kama Adamu wa pili, Adamu wa pili na ufufuo, Kuelezea ufufuo. Kumalizia barua (16:1-24): Kukusanya changizo, na mipango ya Paulo ya kutembea siku za usoni, himizo la mwisho na salaamu.

Mafungu Mashuhuri: kwa sababu Neno la msalaba kwao wanaopotea ni upuzi, bali kwetu sisi tunaokolewa ni nguvu ya Mungu 1:18

Kwa sababu upumbavu wa Mungu una hekima zaidi ya mwanadamu, na udhaifu wa Mungu una nguvu zaidi ya mwanadamu (kama kuna kitu kama hicho, yaani upumbavu wa Mungu)1:25

Mambo ambayo jicho halikuyaona, wala sikio halikuyasikia, wala hayakuvingia katika moyo wa mwanadamu, mambo ambayo Mungu aliwaandalia wampendao 2:9

Maana msingi mwingine hakuna mtu awezaye kuuweka isipokuwa ni ule uliokwisha kuwekwa, yaani Yesu Kristo 3:11

Nijaposema kwa lugha za mwanadamu na za malaika, kama sina upendo, nimekuwa shamba iliayo an upatu uvumao... upendo..... basi sasa inadumu imani, tumaini, upendo, haya matatu na katika hayo lililo kuu ni upendo 13:1....

Basi mlapo, au mnywapo au mtendanpo neno lolote fanyeni yote kwa utukufu wa Mungu 10:31

au Hamjui ya kuwa Mwili wenu ni hekalu la Roho Mtakatifu aliye ndani yenu, mliyepewa na Mungu? 6:19

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Mtume anawauliza wale wapinzani wake "Je mimi si mtume? Je mimi sikumwona BWANA Yesu?" 9:1

Kwa sababu tumekuwa tamasha kwa dunia; kwa malaika na wanadamu. 4:9b

Jambo muhimu? Matatizo yaliyomo makanisani sio kitu kipya ambacho kimeanza leo, na hata kuyaweka sawa pia si kitu kipya. Twapasa kuomba hekima kwani hatuwezi kufunga masikio. kwamba tufanye kama hatukuyasikia kwamba yatapita kwa njia hiyo. Usafi wa maisha ya Kiroho, kuwa na nidhamu, na kumpenda Mungu na watu ndiyo vitu muhimu vinavyotakiwa ili kufanya ushirika au kanisa lolote likue na kuendelea.

Swali Kwangu: Je, mimi ni mojawapo wanaoleta shida makanisani kwa maisha yangu yasiyo na mvuto au Ukristo wa kweli? Je, ninao upendo kwa wale naoabudu nao? Je, kama kiongozi wa kanisa ninashughulikia maisha ya kondoo wa zizi, kama wakili mwema, au naachia mambo yaende tu ovyo ovyo?

Wahusika Wakuu: Paulo, Yesu, Kloe, na Timotheo

Kristo katika 1 wakorintho: watu hawa waliishi maisha ya dhambi na kufanya mambo ya kuchukiza, waliruhusu dhambi kupenyeza, na tunaona huruma nyororo, kujali na upendo mwanana, wa watendakazi-wenza wa kristo. upendo unawatafuta na kuwanyanyua kutoka dhambini wale ambao wameanguka na wanatanga-tanga, na kufuta jinsi ya kurudi nyumbani kwa bwana. paulo alijua kwamba sio kwamba upendo wa kristo unaleta wongofu, na kuishinda dhambi tu, bali huiondoa. paulo anawatia moyo kwamba faraja na maisha bora vipo

katika upendo wa kristo peke yake. “Bali katika yeye ninyi mmepata kuwa katika kristo yesu, aliyefanywa kwetu hekima itokayo kwa mungu, na haki, na utakatifu, na ukombozi” 1:30. lakini sisi tunayo nia ya kristo 2:6. wakorintho wa kwanza inatupa picha ya kutamanika, jinsi kristo alivyo wa maana katika maisha yetu, yeye amebadilisha kila kitu katika maisha yetu, na sasa tunapaswa kujifunza kuishi kwa imani.

SURA YA 47

2 WAKORINTHO

Mwandishi: Paulo mtume wa watu wa mataifa aliandika barua akiwa Filipi, kule Makedonia akiwa katika safari yake ya tatu ya umishenari, wakati Nero akiwa Kaisari wa himaya hiyo Takribani 58BK.

Kwa Ufupi: Paulo awaeleza Wakorintho furaha yake baada ya kusikia wameweza kutatua matatizo yao. Paulo anaelezea maana ya neema ya Kristo na anatoa wosia wa mtazamo na mtindo wa maisha ambao tunapaswa kuwa nao tukipokea neema. Machafuko ya kanisa la Korintho, kupinga mamlaka ya Paulo na ushauri wa kiroho.

Sababu ya Kuandikwa: anawaandikia akifurahi na kushukuru unyenyekevu wao kwamba walikuwa tayari kusikiliza maneno yake ya makaripio na masahihisho katika barua yake ya kwanza. Anawatia moyo wawe waaminifu.

- **Maelezo Zaidi:** Paulo anateua injili ya neema na kuielezea. Katika barua ya kwanza Paulo aliwaandikia Wakorintho kwa masikitiko kwani walikuwa wana matatizo mengi. Paulo kama Myahudi hasiti kusema kwa ukali kwa Wayahudi wenzake. Wakristo hawana sababu ya kuwatesa watu wa mataifa. Paulo anaelezea zile sheria za zamani za sherehe na kaida (ceremonial laws) zilizokwisha baada ya kutoa kafara kusitishwa kabisa. Sheria za Musa hazikwisha zote bali zile tu zinazohusika na kafara. Pengine mwanzo walimu wa uongo walimpakaza Paulo sifa mbaya kwamba hana upendo wa moyoni kwamba ni feki, ila waligundua si hivyo. Walisema Paulo hawapendi wao kama watu wa Makedonia, kwamba Paulo alikuwa amebadilisha mipango yake ya safari, alikuwa goigoi na hakuwa na sifa za utumishi, hakuwa na motisha, na hakuwa na ufunuo au maono. Paulo anajaribu kuyaweka mambo haya sawa ili yasiinue kichwa chake tena. Wakorintho walichukua maneno ya Paulo moyoni na kushughulikia kuyatatua matatizo hayo. Paulo alituma Tito kwenda kusaidia kutatua shida, akitumaini kwenda mwenyewe siku za usoni. Ila mambo ya Efeso yakatokea kuwa magumu, wakafukuzwa watoke nje ya mji na wakaenda Troa ili wakutane na Tito kule ili amweleze yale aliyoyakuta Korintho. Paulo alitoka Filipi kabla ya Tito kuja ila baadaye walikutana Makedonia na hapa Paulo alisikia habari njema toka kwa Tito kwamba mambo yameelekea kuwa mazuri kwa bora zaidi. Barua hii iliandikwa baada ya Paulo kuzungumza na Tito. Paulo anawaalika Wakorintho kuwa wakarimu na kutoa sadaka ya kuwasaidia waumini Palestina. Paulo anawakumbushia kwamba Yeye

ameitwa kuwa mtume, hata watu wasemeje, kwani ni Mungu Ndiye aliyemwekea mikono kuifanya kazi hiyo. Wengine katika kanisa hili wanasema Paulo ni mwoga kukutana nao uso kwa uso (coward) kwa nini asije mwenyewe badala ya kuandika barua. Paulo anajibu changamoto hiyo kwa kusema kwa ujasiri kwamba yeyé ni mmojawapo wa mitume walioteuliwa. Anawaambia wakati wa kufanya uchaguzi kwa ajili ya Kristo ni sasa. Paulo anatumia muda kuwaeleza uzoefu na aliyopitia, pamoja na sifa/stahiki zake, kwenye huduma, maana wengi walikuwa wakisema maneno ya kudharau huduma yake. Hapendi kujisifu na anakazia wote tunapotaka kujisifu, basi na tujisifu kwa kumjua BWANA. Basi sote tujifunze toka kwa Paulo kwamba tukiwa katika Kristo tumekuwa viumbe vipya, ya kale yamepita na tazama! Tumeanza maisha mapya ya kuwa watoto wa nuru. Anasema Shetani anaweza kujifanya kuwa malaika wa nuru na kuangusha wengi, hebu kila mtu na ajichunguze nafsi yake na kuona kama Paulo anajibu changamoto hiyo kwa kusema kwa ujasiri kwamba yeyé ni mmojawapo wa mitume walioteuliwa na Bwana Mwenyewe. Anawaambia wakati wa kufanya uchaguzi kwajili ya Kristo ni sasa. Anasema Shetani anaweza kujifanya kuwa malaika wa nuru na kuangusha wengi, hebu kila mtu na ajichunguze nafsi yake na kuona kama Yesu anaishi ndani yake. Wakorintho ni barua nzuri ya mwongozo wa kutatua matatizo ya washiriki, na inatukumbusha Ukristo unapokuwa na udhaifu, kupata mateso, kukataliwa na kubaguliwa ndipo unapokuwa na nguvu. Kwa uzoefu wangu fungu lenye nguvu kuliko yote ni lile la 2 wakoritho 5:10 “tukiangusha mawazo na kila kitu kilichoinuka, kijiinuacho juu ya elimu ya Mungu; na tukiteka nyara kila fikira ipate kumtii Kristo”. Ni maombi yangu kwamba fikara zangu na zako zitamtamtii Kristo leo na hata milele. Sura ya 8 na 9, inaelezea kuhusu ukarimu wa Kikristo. Anazungumza kuhusu utoaji wa dhabihu kwa kujinyima. “Lakini nasema neno hili, Apandaye haba atavuna haba; apandaye kwa ukarimu atavuna kwa ukarimu. Kila mtu na atende kama alivyokusudia moyoni mwake, si kwa huzuni, wala si kwa lazima; maana Mungu humpenda yeye atoaye kwa moyo wa ukunjufu.” 9:6,7.

Muundo wa Kitabu

Utangulizi (1:1-2:13). Utangulizi wa barua, Majaribu ya Paulo Asia, Paulo atetea uadilifu wake baada ya watu kumshtaki, Safari ya Paulo ya masikitiko kule Korintho. Huduma ya Agano Jipya: Huduma ya Paulo ya shangwe, Huduma ya Paulo ya Agano Jipya, Huduma ya Musa ya hukumu, Huduma ya Paulo ya upatanisho, Wito wa kukubali huduma ya utume wa Paulo, Ndoa na wasioamini, Paulo asihi kupatanishwa. Habari njema kutoka Korintho (7:5-16):

Habari njema ambazo Tito alileta Korintho, Furaha ya Paulo baada ya Wakorintho kuwa na toba ya kweli. Wito kuwa wakarimu kwenye kutoa kihali na kimali (8:1-9:15): Karama ya kutoa, karama ya uadilifu, karama ya sifa njema, kutoa kwa moyo mkunjufu, sadaka kama onyesho la nje la mtu anayemtumaini Mungu. Paul akitetea utume wake (10:1-13:6): Mamlaka na kufanyika kwa Yesu kuwa binadamu, sijivuni kupita kipimo, Paulo aomba wamsikilize kwa haki, Mitume wa uongo Korintho, Majaribu ya Paulo, Maono ya Paulo, Udhaifu wa Paulo, Hitimisho la kujitetea kwa Paulo, Mipango ya kutembelea Korintho mara ya tatu. Mausia ya mwisho na salaamu (13:7-14).

Mafungu Mashuhuri:

Lakina tuna hazina hii katika vyombo vya udongo ili adhama kuu ya uwezo iwe ya Mungu, wala si kutoka kwetu 4:7

Yeye asiyejua dhambi alimfanya Kristo kuwa dhambi kwa ajili yetu ili sisi tupate kuwa haki ya Mungu katika Yeye 5:21

Msifungiwe nira na wasioamini, kwa jinsi isivyo sawasawa, kwa mana pana urafiki gani kati ya haki na uasi 6:14

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Paulo hasemi mwiba mwilini mwake ni nini, wengine wamefikiri ni shida ya macho kuona vizuri, au majaribu yaliyomkuta, au hata pengine sura yake isiyopendeza sana (unattractive)

Jambo muhimu? Wakristo watii mamlaka iwe ni ya kanisa, ya jumuiya, ya nyumbani na ya serikali

Swali Kwangu: Je, mimi nipo tayari kutii mamlaka ambayo hayapingani na sheria ya Mungu au napenda kujifanyia navyotaka kwa kuvunja sheria na kufikiria jambo hilo halihusiani na maisha yangu ya kiroho?

Wahusika Wakuu: Paulo, Timotheo, Tito, Wakorintho walimpinga Paulo.

Kristo katika 2 wakorintho: Kristo amejaa katika nyaraka za wakorintho kwani waamini waliishi katika utamaduni uliokuwa unapinga imani ya kikristo, wakijaribu kuendelea na maisha yao ya kila siku na kutangaza imani katika kristo. paulo anatetea huduma na mamlaka aliyopewa na kristo. wakristo wa uongo walijaribu kuiondoa/kuipuuza huduma yake. yeye alitaka imani ya waamini wa korintho kuwa safi na yenye kudumu. hapa kristo anawakilishwa kama faraja ya mwamini, ushindi, bwana, nuru, hakimu, mpatanishi, mbadala, zawadi, mmiliki na yule mwenye uwezo na nguvu zote.

SURA YA 48

WAGALATIA

Galatas

Mwandishi: Paulo aliandika pengine akiwa Korintho takribani 58 BK, sehemu hii ni Uturuki siku hizi. Hawa watu walikuwa wahamiaji katika siku hizo. safari ya Paulo Yerusalemu, na Petro na Paulo wakutana Antiokia.

Kwa Ufupi: Uhuru kutoka kwa sheria. Wakae katika uhuru ndani ya Kristo, na sio kwenda kwenye imani zao z zamani Paulo anawatahadharisha Wagalatia wajihadhari na watu wanaosema kwamba wanapaswa kufanya kazi ili kupokea upendo wa Mungu. Mada kuu ni haki inapatikana kwa imani katika Yesu tu wamtazame YESU, Zawadi toka kwa Mungu ya wokovu, watofautishe na mapokeo yao ya kiyahudi.1Maana mimi kwa njia ya sheria naliifia sheria ili nimwishie Mungu. Nimesulibiwa pamoja na Kristo; lakini ni hai; wala si mimi tena, bali Kristo yu hai ndani yangu; na uhai nilio nao sasa katika mwili, ninao katika imani ya Mwana wa Mungu, ambaye alinipenda, akajitoa nafsi Yake kwa ajili yangu. 2:20,21.

Sababu ya Kuandikwa: Uwajibikaji na Ustahimilivu. Paulo aliwaandikia Wagalatia maana wa Wayahudi waliingilia kanisa na kuwaambia Wakristo kwamba wanapaswa kufanyia kazi wokovu wao kwa matendo mema. Paulo anawaambia Wagalatia watende matendo mema kwa sababu ya upendo wao kwa Mungu na siyo kwamba matendo yao ya mwili kama kutahiriwa, yatawaokoa kutoka katika dhambi zao. Wagalatia 5 ndiyo kiini, anawaambia waamini waachane na maisha ya dhambi na waishi katika Roho. Wasitumie uhuru wao vibaya ila wahudumiane kwa upendo ambao Kristo amewapa. Katika sura hii kuna mlinganisho wa la tunda la Roho na tunda tunda la matendo ya mwili.

Maelezo Zaidi: Paulo aliacha Wagalatia wanaendelea vizuri, wakijua maana ya habari njema vyema katika safari yake ya kwanza. Alipitia Galatia kwenye safari zake za umishenari mara kadhaa kama 45, 47, 49, 51, 53, 54 BK. Alipotoka tu mwaka wa 58 BK, alisikia kazi aliyoifanya ipo hatarini kwa ajili ya

walimu wa uongo. Akiwa Korintho Paulo aliona aandike akielekea Yerusalemu kwa Pasaka. Wagalatia walikuwa wanashindana kwa matendo yao ya mwili, wakijisifu kwamba hayo ndiyo yanawapatia wokovu-kama vile kutahiriwa. Hakuna tunachofanya kinachotupa wokovu, hii ni karama ya Mungu hivyo hakuna wa kujisifu. Sikukuu au mapokeo ya Kiyahudi havituokoi bali Kifo cha Yesu msalabani ndilo hitaji letu pekee ili kuokolewa. Matendo ya sheria (legalistic Works) hayamwokoi mtu bali imani katika Yesu. Matendo ni zao la wokovu. Maneno ya barua hii yafanana na Warumi. Paulo anashangaa kwamba ni nani aliyewaloga bongo zao, kwamba wabadilishe mawazo yao kwa haraka na ajabu kiasi hicho. Wengine walisema kutahiriwa ndiyo kunafanya wapate wokovu. Paulo anawaambia kama ni kukatwa kipande kidogo cha ngozi ndiyo kinawafanya wapate wokovu, kwa nini wasikate basi kiungo chote. Wagalatia wengi walifikiri kutahiriwa na kuwa Myahudi ndiko kutawafikisha mbinguni. Paulo anajaribu kuwaambia tena A, Be, Che za injili, kwamba upendo wa Mungu hatuufanyii kazi, na ndiyo maana Mungu alimtuma Yesu kwa ajili yetu. Katika kitabu hiki tunaona umuhimu wa kumtazama Yesu Mwanzilishi na Yule atakayeimaliza kazi alioianza miyoni mwetu (author and finisher of our faith). Tunda la roho linatajwa hapa, ambalo kila mmoja wetu apaswa awe nalo nalo ni upendo, furaha, amani, fadhili, uvumilivu, upole, utu-wema, uaminifu, kiasi na kinyume cha tunda hilo ambayo ni matendo ya mwili, twapasa kusoma na kujua pia maana lina mambo ya kuepuka kabisa kama “uchafu, ufisadi, kuabudu sanamu, uchawi, uadui, ugomvi, wivu, hasira, fitina, faraka, uzushi, husuda, ulevi, ulafi na mambo kama hayo, na watu wafanyayo hayo hawataurithi ufalme wa mbinguni. Twajua kwamba hatuwezi kulima bangi tukavuna mchicha. Tupandalo huwa tunavuna. Yesu alikufa msalabani ili atuokoe kutoka kwenye mambo haya mabaya. Paulo aliandika Barua hii kuwaambia Wagalatia kwamba utume wake ni BWANA alimpa na sio mwanadamu. Mkazo wake ulikuwa wokovu hautokani na matendo ya binadamu.

Muundo wa Kitabu

Salamu na utambulisho (1:1-4). Uhusiano wa Paulo na Yerusalemu (1:15-2:15): Safari ya kwanza ya Paulo Yerusalemu, Safari ya pili ya Paulo Yerusalemu, Tukio la Antiokia na Mtume Petro. Injili ya Paulo kwa kifupi (2:16-21). Abrahamu na Musa (3:1-4:31): Ahadi kwa Abrahamu na sheria ya Musa, Madhumuni ya Sheria ya Musa, Ahadi kwa Abrahamu inatimizwa, Mtumwa au Mwana wa Mungu, Sarai na Hajiri. Kutahiriwa na Kristo (5:1-12). Mwili na Roho (5:13-26). Kuwasisitizia na kuwatia moyo (6:1-18).

Mafungu Mashuhuri:

Enyi Wagalatia msio na akili ni nani aliyewaloga, ninyi ambao Yesu Kristo aliwekwa wazi mbele ya macho yenu ya kuwa amesulubiwa? 3:1

Lakini Tunda la Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu, utu wema, fadhili, uaminifu, upole, kiasi, juu ya mambo kama hayo hakuna sheria 5:22-23

Bali matendo ya mwili ni dhahiri, ndiyo haya uasherati, uchafu, ufisadi, ibada ya sanamu, uchawi, uadui, ugomvi, wivu, hasira, fitina, faraka, uzushi, hususda, ulevi, ulafi, na mambo yanayofanana na hayo, katika hayo nawaambia mapema, kama nilivyokwisha kuwaambia ya kwamba watu watendao mambo ya jinsi hiyo hawataurithi ufalme wa Mungu 5:19-21

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Paulo anawaambia Wagalatia ameandika barua hii kwa mkono wake mwenyewe 6:11, watu wengine huamini mwiba kwenye mwili ni kuathiriwa kwa macho yake, 2 Korintho

Jambo muhimu? Sheria za Kafara (ceremonial laws) za Agano la kale siyo kiongozi wa Wakristo, bali Roho wa Mungu “Enendeni kwa Roho, wala hamtatimiza kamwe tamaa za mwili....5: 16

Swali Kwangu: Je, naamini kwamba matendo yangu yataniokoa badala ya Yesu? Je, nikichukuliwa ghafla kwenda mbinguni leo nitakuwa salama kule au nitakuwa hatarishi kwa nadharia zangu!

Wahusika Wakuu: Paul, Petro, Barnabas, Tito, Walimu wa uongo.

Kristo katika wagalatia: Kristo anamweka huru mwamini, kutoka kwa dhambi, na kumpa uhuru kutoka kwa nguvu ya dhambi na kumfanya kuwa huru kutoka kwa kongwa la sheria -ushikaji sheria uliopitiliza (legalism). kristo anatusaidia katika mapambano ya dhambi na kutupa ushindi.

SURA YA 49

WAEFESO

Mwandishi: Paulo 1:1 Mwishoni mwa maisha yake 62BK. Mtu mmoja amesema kama angelazimishwa kuchagua kuwa na kitabu kimoja tu cha Biblia, hichi ndiyo angechagua kuwa nacho na kukariri, maana kina kila kitu, iwe ni uumbaji, injili na kurudi kwa BWANA.

Kwa Ufupi: Wakristo wote Mungu anawapenda na ni sehemu ya viungo vya mwili wa Kristo. Ni sehemu ya familia Yake. Paulo anaelezea umoja katika Kristo. Je, tunathamini kuwa sehemu ya kanisa na kulipenda? Kristo analithamini kanisa Lake. Mungu ametuchagua kabla ya kuumba dunia.

Sababu ya Kuandikwa: Kujenga mwili wa Kristo. Paulo anaandika kwa kanisa la Efeso ambalo kuna Wayahudi, watu wa mataifa, watumwa, watwana, anataka wajue kwamba kanisa litakua tu ikiwa watakuwa imara ndani ya Yesu na kuwa na UMOJA. Paulo ana tashwishwi kwamba mbwa wa mwitu waliojivika ngozi ya kondoo wapo njiani na hawa hawana huruma kwani watafanya uharibifu mkubwa na mafundisho ya uongo

Maelezo Zaidi: Paulo alianza kanisa Efeso (Matendo 19) ambako sio kwa Wayahudi ambapo Timotheo alichunga. Katika barua ambayo Tikiko alipeleka, anawaelezea uhusiano wa washiriki wa kanisa na Yesu Kristo, jinsi ya kuishi kwa furaha na kuwa na nyumba bora yenye umoja, “ili wakue.....” 4:15. Kupitia Yesu Kristo Mungu ametupatanisha sote Wayahudi na watu wa Mataifa Kwake 2:11,18. Maisha haya mapya, yote tunayosoma, yapaswa kumfanya muumini aishi maisha ya uaminifu nyumbani na kanisani. Kanisa si jengo bali ni watu wanaompenda na kumtii Kristo. Barua hii ya Paulo ni tofauti kwani hakuiandika kushughulikia matatizo fulani, bali ni barua nzuri inayozungumza mengi kuhusu kusali na kuabudu, baraka za roho, Kiingereza anasema katika ulimwengu wa mbinguni (In heavenly places) Efeso ilijulikana kwa hekalu kubwa la Mungu wa kike, aitwaye Diana, Mungu wa Artemi. Kwenye mji huu wahunzi walimkasirikia Paulo alipokuja kuhubiri kuhusu Yesu maana walifanywa wakose soko la kuuzwa miungu yao iliyotengenezwa kama vihekalu vya chuma ya Diana. Paulo anasema umoja katika Kristo ni muhimu na watu wote ni sawa mbele ya Kristo. Umoja unakuja kutokana na karama za roho. Anatoa mashauri kwa waume, wake, watoto, watumwa na mabwana zao kuishi kwa maelewano na upendo. Mwishowe anasema tuvae silaha zote za Mungu ili tuweze kumpinga Shetani. Silaha hizi ni sita na maombi ni saba. Hapa ndiyo watu wamekuja na neno “shujaa wa maombi au prayer warrior” Maana kupigana

kwetu si kwa nyama na damu ila katika mawazo yetu. Kila kukicha kuna mapigano yanayoendelea ubongoni ya kumfuata Mungu au Shetani. Kumpendeza Mungu au Shetani. Tuvae dirii za haki kifuari, miguu ya utayari wa injili ya amani, ngao ya imani, chapeo ya wokovu, upanga wa Roho ambao ni Neno la Mungu tukikesha na kudumu katika maombi. Paulo alitaka barua hii iende kwenye makanisa yote yaliyo karibu na hapo. Kariri kitabu hiki cha Biblia kwa vile kuna uwezekano wa Biblia kuondolewa na hatutaweza kuishika kwa mikono yetu tena, basi ni kitabu hiki cha waefeso ndicho kitachukua nafasi ya kwanza. Kina mambo yote yanayohusu wokovu wetu, mahusiano, na Mungu kama Muumba wetu. Kikariri kwa wokovu wako na sio kuonyesha uhodari wa kukariri! Paulo anatukumbusha kuwa “Tangu sasa sisi sio wageni wala wapitaji, bali ni wenyeji pamoja na watakatifu, watu wa nyumbani Mwake Mungu.” Sisi ni warithi wa nyumba ya Mungu, na anatushauri kuishi kutokana na wito wetu, kwa upendo na umoja katika nuru tulioyoitiwa.

Cha kusutajaabisha ni kuwa askari huyu hana kinga nyuma, ila mbele tu, pengine tukirudi nyuma tunakosa ulinzi kwa namna fulani!

Muundo wa Kitabu

Kufungua kwa salamu (1:1-2). Kanisa kama jumuiya ya waliokombolewa (1:3-3:21): Asifiwe Mungu kwa Ukombozi Wake, Shukrani na kuombea wengine, Kutoka mauti kuelekea uzima, Kanisa limeanzishwa kutokana na Wayahudi na watu wa Mataifa, Huduma ya Paulo kwa watu wa Mataifa, Kuombea wengine (huduma ya maombezi) na Kumsifu Mungu. Maagizo ya kanisa duniani (4:1-6:20): Umoja wa kanisa na Karama za Kristo kwake, Msiishi kama watu wa mataifa, Tembeeni na upendo, kama watoto wa Nuru, Kristo ndiyo chanzo cha maisha kwenye nyumba ya Wakristo, Vita ya kanisa dhidi ya uovu. Hitimisho na salamu (6:21-24)

Mafungu Mashuhuri: Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani, ambayo hiyo haikutokana na nafsi zenu, ni kipawa cha Mungu wala si matendo, mtu awaye yote asije akajisifu 2:8-9

Enyi wake watiini waume zenu kama kumtii BWANA wetu. Kwa kuwa mume ni kichwa cha mkewe, kama Kristo Naye ni kichwa cha kanisa..... Enyi waume

wapendeni wake zenu kama Kristo Naye alivyolipenda kanisa akajitoa kwa ajili yake...5:22-25

Enyi watoto watiini wazazi wenu katika BWANA maana hii ndiyo haki..... Vaeni silaha zote za Mungu mpate kuweza kuzipinga hila za Shetani 6:1,11

Angalieni jinsi mnavyoenenda, si kama watu wasio na hekima, bali kama watu wenye hekima mkiukomboa wakati kwa maana zama hizi ni za uovu.... bali mjazwe na Roho mkisemezana kwa Zaburi na tenzi na nyimbo za rohoni huku mkiimba na kumshangilia BWANA mioyoni mwenu 5:15-19

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Paulo anawaambia watumwa wawe watiifu kwa mabwana zao kwa vile Mungu atawalipa 6:5,

Jambo Muhimu: Bwana ametuchagua sisi hata kabla ya kuumbwa kwa ulimwengu. Katika Yeye ninyi nanyi mnajengwa pamoja kuwa maskani ya Mungu katika Roho 2:22. Barua hii inatueleza jinsi Mkristo anavyoweza kuishi maisha halisi ya kila siku, kwa kumtukuza Bwana.

Swali Kwangu: Je, napenda Mungu aweke maskani Yake kwangu? Je, kujenga mahusiano bora na umoja katika kanisa ni muhimu kwangu na najaribu kwa kadiri ya uwezo wangu kujenga kanisa liwe bora kwa mahusiano yangu na mke/mume wangu, watoto wangu, watenda kazi wanaonifanyia kazi, majirani zangu na hata viongozi wa serikali?

Wahusika Wakuu: Paulo, Tikiko

Kristo katika waefeso: waefeso imekita katika uhusiano wa muumini mpya na kristo “katika Kristo” inaonekana kwenye barua hii mara 12 hivi, hakika kuliko kitabu chochote katika agano jipya. katika uhusiano na kristo, mwamini anakuwa ndani ya kristo 1:1. tumechaguliwa katika yeye 1:4. tuna matumaini ndani yake 1:12. tunafanywa kuwa hai pamoja na kristo 2:5. na tunaweza kumfikia mungu kupitia imani ndani ya kristo 3:12.

SURA YA 50 WAFILIPi

Philippinesious, mji uliokuwa Makedonia, kaskazini mwa Ugiriki, baba yake Aleksanda aliupa jina lake. Matendo 16 inaelezea kuhusu mji huu, na watu hapa ni raia wa Rumi.

Paulo, Sila na Timotheo walitaka kwenda mara ya kwanza ila walizuiwa na Roho. Kisha Paulo alipewa njozi aje Makedonia kusaidia, hivyo Paulo na timu yake walienda hapa na kukutana na Lidia na kuabudu naye. Walikuwa hawana waabudu wengi wanaume, hapa walimkuta kijakazi mwenye pepo la uaguzi.

Mwandishi: Paulo akisaidiwa na Timotheo takribani 63BK Hii ni mojawapo wa barua zake nne alizoandika akiwa kifungoni Rumi baada ya kuharibikiwa merikebu. Paulo aliona kazi ya Mungu inarudishwa nyuma kwa kukosa umoja, magomvi na ubatili. Paulo alitaka wawe na unyenyekevu na umoja na furaha ipatikanayo katika Kristo tu. Msijisumbue kwa neno lo lote; bali katika kila neno kwa kusali na kuomba, pamoja na kushukuru, haja zenu na zijulikane na Mungu.

Na amani ya Mungu, ipitayo akili zote, itawahifadhi mioyo yenu na nia zenu katika Kristo Yesu.4:6,7.

Kwa Ufupi: Barua ya upendo, Kirafiki, joto-joto, faraja na furaha kati ya mtume Paulo na kanisa alilolipenda akiwaambia zaidi ya mara 16 hivi wafurahi katika Bwana na haja zao zijulikane Kwake. Anazungumzia furaha ya mateso kwamba japo anateseka gerezeni injili bado inaenda mbele, furaha ya kuhudumu kwa kuungana na Kristo kwa kuwa mnyenyekevu, furaha ya kuamini, kwamba watunze imani yao wakiviruka vizuizi vyote na kisha furaha ya kutoa na ukarimu.

Sababu ya Kuandikwa: Paulo alishibana na washiriki wa Filipi na urafiki wao ulimpa furaha sana. Ndilo kanisa pekee alilokubali kusaidiwa nalo kiuchumi. Aliwaandikia kuwashukuru kwa upendo na ukarimu wao, akiwashukuru kwa faraja yake akiwaambia anafurahi kuteseka kwa ajili ya Yesu

Maelezo Zaidi: Paulo anaandika barua hii akiwa na mada kuu ya furaha katika Kristo miaka kama kumi toka atoke Filipi, alipowekwa jela na Sila na pale askari wa jela alipobatizwa baada ya tetemeko kufungua milango ya gereza. Askari huyu na Lydia ndiyo walikuwa waongofu wa kwanza na wakamsaidia Paulo kwenye mji huu wa Makedonia na wakamuunga Paulo kwenye kazi yake. Neno furaha japo alikuwa kifungoni Rumi 1:13 linaandikwa mara nyingi. Anawashukuru Wafilipi kwa kumuunga mkono na kumsaidia kueneza injili, anawashukuru kwa maombi yao kama marafiki, anasema injili inaenda mbele

katika wakati mgumu na Mungu awape amani Yake, anatusia tuwe na nia kama ya Yesu ya unyenyekevu, kwani alishuka chini kabisa, mpaka kifo cha msalaba. Anazungumzia kuhusu imani mara kadhaa. Na japo msalaba ni nembo ya aibu, na kukataliwa, Yesu alipitia hapo maana hakukuwa na njia nyingine ya kutuokoa. Anasema hajui ya mbele ila kwa chochote kile Mungu anapanga, yeye ameridhika na utoaji wa Mungu na katika yote kwamba anayaweza katika Kristo amtiaye nguvu. Anawatia moyo akisema “Furahini katika BWANA nasema tena furahini.” 4:4. Anawapa moyo kuhusu tabia ya Yesu na kuwasisitizia waendeleo mbele katika goli lao la kufanana na Kristo, anasema Yesu alikuwa mtiifu japo ilimgharimu maisha Yake, nasi tuwe na nia hiyo hiyo kama ya Yesu ya kujinyenyekeza na bila kujiona kama tu muhimu kuliko wengine. Paulo hataki kupoteza muda wa mambo yoyote isipokuwa Kristo tu. Anatusihi turidhike kwa kila jambo. anasema haja zetu tumjulisha Mungu. Yeye Ndiye anayetoa amani ipitayo akili zote. Anatupa kichujio cha mambo yote, iwe ni maneno, mavazi, chakula, tabia, matendo, mazoea nk, tumia kipimo hiki “Hatimaye ndugu zangu, mambo yoyote yaliyo ya Kweli, yaliyo ya staha, yaliyo ya kupendeza, yaliyo ya sifa njema, yaliyo ya sifa nzuri, tutafakari hayo”. Fungu hili ni la kukariri. Maaana ndiyo rula, kichujio au kipimo chako na changu, Anatushauri tukiwa hatujui jinsi ya kuchagua iwe ni kuimba, kutembea, kula au kufanya lolote tujiulize swali hili. Mfano: Je, kitabu nachosoma, nyimbo nayoimba, au programu ya TV nayoangalia Je! ina kweli? Je, ina staha?, Je, inapendeza?, Je, ina sifa nzuri? Kama ni La! Usisome, au kuimba, usiende au kuangalia programu hiyo. Kama ni Ndiyo, basi imba, kula, soma, nenda, zungumza au uangalie programu hiyo. Hiyo ndiyo kanuni ya kuiingiza au kutoa vitu kwenye maisha yetu. Kwa ujumla Kristo Ndiye kiini chetu sisi waumini, “Kwa maana kwangu mimi kuishi ni Kristo, na kufa ni faida.”

Muundo wa Kitabu

Ufunguzi wa barua (1:1-11). Majaribu ya Paulo na kufia dini (1:12-26). Wito wa umoja na kushiriki mateso (1:27-30). Mfano wa Yesu wa unyenyekevu na umoja (2:1-11). Wito wa kuwa waaminifu (2:12-18). Kuwatuma Timotheo na Epafrodito (2:19-30). Nini maana ya kuwa na imani (3:1-11). Nini maana ya kuwa mkamilifu (3:12-21). Nini maana ya kuwa na furaha (4:1-9). Kushukuru kwa sadaka na urafiki (4:10-19). Kufunga barua (4:20-23).

Mafungu Mashuhuri: Kwa maana kwangu mimi kuishi ni Kristo, na kufa ni faida1:21

Msitende neno lolote kwa kushindana wala kwa majivuno; bali kwa unyenyekevu, kila mtu na amhesabu mwenziwe kuwa bora kuliko nafsi yake. Iweni na nia iyo hiyo ndani yenu ambayo ilikuwamo pia ndani ya Kristo Yesu; ambaye Yeye mwanzo alikuwa Yuna namna ya Mungu, Naye hakuona kule kuwa sawa na Mungu kuwa ni kitu cha kushikamana nacho; bali alijifanya kuwa Hana utukufu, akatwaa namna ya mtumwa, akawa ana mfano wa wanadamu; tena, alipoonekana ana umbo kama mwanadamu, alijinyenyekeza akawa mtii hata mauti, naam, mauti ya msalaba. Kwa hiyo tena Mungu alimwadhimisha mno, akamkirimia Jina lile lipitalo kila jina;2:3-9.

Nayahesabu yote kuwa hasara kwa ajili ya uzuri usio na kiasi wa kumjua Kristo Yesu..... Nakaza mwendo niifikie mede ya thawabu ya mwito mkuu wa Bwana katika Kristo Yesu 3:8, 14

Furahini katika BWANA, nasema tena furahini..... Msijisumbue kwa neno lolote bali katika kila neno kwa kusali na kuomba pamoja na kushukuru, haja zenu na zijulikane kwa Mungu.... hatimaye ndugu zangu mambo yoyote yaliyo ya Kweli, yoyote yaliyo ya staha, yoyote yaliyo ya haki, yoyote yaliyo safi, yoyote yenye kupendeza, yoyote yenye sifa njema, ukiwapo wema wowote, ikiwapo sifa nzuri yoyote, yatafakarini hayo 4:4-8

Nayaweza mambo yote katika Yeye anitiaye nguvu 4:13

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Japokuwa barua za Paulo zimesisitiza umoja, hapa Paulo anataja majina ya wanawake wawili wanaogombana daima, Eodia na Sitinke akiwasihwa waache kuzozana, maana wote wanasaidia kazi kwa bidii ila wanaharibu kwa kufanya wengine wakwazikwe na malumbano yao.

Yawezekana Luka alichunga hili kanisa- Matendo 16:20, 20:5 pengine ndiyo maana lilikuwa na nguvu, maana kiongozi mwenye kumpenda Mungu afanya wamfuatao pia kuwa imara

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Japo umoja ni jambo muhimu kwenye barua hii, anatoka nje na kuzungumzia wanawake wawili waliomsaidia kazi ya Mungu Euodia na Sintike, akiwasihwa kwamba wawe na nia moja katika BWANA na kuacha magomvi

Jambo muhimu? Tukiishi katika furaha ya kumjua Mungu, katika shida zetu zote, na amani ipitayo akili zote itatujaza sote, hebu na tumjulishe Mungu shida zetu zote 4: 6,7

Swali Kwangu: Je, ninaomba Mungu anipe furaha Yake au nataka kununa saa zote nikifiriki huo ndio Ukristo na mwishowe amani ipitayo akili zote haionekani kwangu?

Wahusika Wakuu: Paulo, Timotheo, Epafradito, Euodia, Sintike.

Kristo katika wafilipi: Kristo ni msingi ambao paulo alijenga juu yake. 1:2 asema kwa maana kwangu kuishi kwangu ni kristo na kufa ni faida. katika sura ya pili anamtumia kristo kama mfano wa unyenyekevu wa kweli “iweni na nia iyo hiyo ndani yenu ambayo ilikuwamo pia ndani ya kristo yesu 2:5. katika sura ya 3, anamtumia kristo kama mfano wa kubadilishwa ‘atakayeubadili mwili wetu wa unyonge upate kufanana na mwili wake wa utukufu, kwa uweza ule ambao kwa huo aweza hata kuvitiisha vitu vyote viwe chini yake.’ mwishowe anaandika kwamba anayaweza yote katika kristo, amtiaye nguvu.

SURA YA 51

WAKOLOSAI

Kolossaeis, alitaka pia barua hii isomwe kwa watu wa Laodikia 4:16-1:2.

Mwandishi: Paulo akisaidiana na Timotheo mtoto wake katika Kristo 1:1 akiwa kwenye vifungo, 62BK. Aliwaandikia washiriki ambao hakuwai kukutana nao. Kolosai, Heropolisi na Laodikia ilikuwa miji mashariki mwa Efeso, na Paulo aliwiwa kuwajenga japo hakuanza kundi lile. Paulo anasema wabadilishane barua zao na Laodikia, kwa bahati mbaya barua hiyo haijaonekana mpaka leo. Nyaraka nyingine ambazo zimeandikwa kwenye Biblia ila hatuna leo, kama vile 3 Wakorintho, Nathan, Gadi.

Kwa Ufupi: Nafasi ya Kristo, na nafasi yetu katika Yeye. Yesu ni Kinara na ni wa Juu kupita kila kitu au kila mtu. Ukuu wa Kristo kwa kila mtu na katika kila kitu. uzushi uliingia Kolosai, mafundisho ya binadamu yalighafilisha watu. Paulo anawaambia Utimilifu wote umo ndani ya Kristo tu. Kristo alifufuka, hivyo waamini watafufuka pamoja Naye pia, kwa vile sisi ni viumbe vipya katika Kristo, hebu tuachane na utu wa kale na dhambi, na makosa na tuvae utu mpya 3:1-25. tumefufuliwa na Kristo na tumevaa utu mpya, sasa tuenende kwa utakatifu katika mahusiano yetu.

Sababu ya Kuandikwa: Paulo alikuwa na wasiwasi wa mafundisho ya uongo yaliyoingia kanisa la Kolosai. Mafundisho kama malaika yu katikati ya Mungu na mwanadamu na anapaswa kuabudiwa. Wengine walikuwa wanakazia kuhusu mambo ya lishe za ajabu, na mambo ambayo yalifanya wasio Wayahudi wakimbie injili ya Kristo. Paulo anataka Wakolosai wamwangelie Yesu tu, Muumbaji, Mkombozi na Mtetezi wao

Maelezo Zaidi: Japo Paulo hakushughulikia kuanzisha Kanisa la Kolosai mwenyewe, anawaandikia kama baba yao maana mafundisho yake yalifika kule. Yawezekana Epafra na Filemoni walisikia injili wakiwa Efeso na kuipeleka nyumbani Kolosai na kuanza kanisa hilo. Paulo anaandika kuhusu Mafundisho ya uongo yaliyoingia Kolosai 2:4, yakafanya watu waongeze mambo ambayo si ya maana na kuleta usumbufu katika imani ya Kikristo. Walikuwa wameingiza mafundisho ya ajabu ya kipagani kuhusu Yesu, malaika na lishe zisizo za kawaida. Paulo alituma barua kuwaeleza ukuu na ubora wa Kristo ukilinganisha na mapokeo, malaika na sheria zao za Kiyahudi au chochote kile 2:16,18. na 1:15. Yesu ni mkuu na kichwa cha kanisa, na anachosema ni muhimu kuzidi jambo lingine lolote. Tusichanganye imani yetu katika Yesu na mambo mengine

maarufu au yaliyo kwenye fasheni duniani. Paulo hapingi amri kumi za Mungu, La hasha bali anajaribu kuwasaidia kwa yale waliyokuwa wakibishania. Paulo anasema tenzi, nyimbo na Zaburi ni sehemu muhimu katika maisha yetu ya ibada na kuboreshana/kujengana. Paulo anawashauri kuhusu mahusiano yafamilia, mtumwa na mtwana, mke na mume, mzazi na watoto. Mke anayemkosea mume wake heshima anamwangusha Yesu, na kufanya watoto wawe na tabia mbovu. Wanaume wapende wake zao kwa dhati bila kuwachukia au kuwa na uchungu nao, kisha wasiwe wakatili kwao. Watoto watii wazazi wao, maana jambo hili lapendeza katika BWANA. Ni mahubiri makubwa kwa waumini na kwa watu wasiomjua Mungu endapo wakina baba, wakina mama na watoto watafuata maagizo haya. Haya sio maagizo rahisi ila tuombe Mungu tuyafanye na kwa upendo. Anasema waumini wa kweli hufanana na Yesu. Anawakumbushia kwamba vitu vyote vimeumbwa na Kristo na kila wanachofanya wafanye vyema, Paulo alitaka tujue kwamba hatuwezi kushika sheria kwenda mbinguni, ni Yesu peke yake anatupa uzima wa milele. Anatukumbusha wote Twende kwa hekima tukiukomboza wakati, maneno yetu yawe na neema siku zote, yakiwa yamekolea viungo vizuri, tupate kujua jinsi ipasavyo kumjibu kila mtu. Si kwa kuropoka-ropoka, tukishushua watu na kuwavunja watu moyo, au kuwatia huzuni, bali kwa hekima. Mawazo yetu na maneno yana mahubiri makubwa.

Muundo wa Kitabu

Salaam na utambulisho (1:1-2). Wokovu wa Mungu umepewa waumini wa Kolosai (1:3-2:5): Shukrani za Paulo na Maombi kwao, Tendo la Mungu kumtoa Kristo kuwaokoa, Kazi ya Paulo kwa niaba yao. Ushauri kwa waumini (2:6-4:6): Endeleeni kuishi kama mlivyofundishwa, Onyo kuhusu mafundisho ya uongo, Utu wa kale na kuwa mpya tena. Maagizo kwa Wakristo katika nyumba ya Mungu, kuhitimisha kwa kuwatia moyo. Kumalizia kwa salamu na maagizo (4:7-18).

Mafungu Mashuhuri:

Kwa sababu hiyo na sisi nasi tangu siku ile tuliposikia, hatuachi kufanya maombi na dua kwa ajili yenu ili mjazwe maarifa ya mapenzi Yake katika hekima yote na ufahamu wa rohoni 1:9

Maana katika Yeye unakaa utimilifu wote wa Mungu, kwa jinsi ya kimwili. Na ninyi mmetimilika katika Yeye Aliye kichwa cha enzi yote na mamlaka. 2:9,10.

Na amani ya Kristo iamue mioyoni mwenu, ndiyo mliyoitiwa katika mwili mmoja tena, iweni watu wa shukrani 3:1,2

Basi mkiwa mmefufuliwa pamoja na Kristo, yatafuteni yaliyo juu Kristo aliko, ameketi mkono wa kuume wa Mungu. Yafikirini yaliyo juu, siyo yaliyo katika nchi.2:1

Basi kama mlivyompokea Kristo Yesu, Bwana, enendeni vivyo hivyo katika Yeye 2:6

Basi vifisheni viungo vyenu vilivyo katika nchi, uasherati, uchafu, tamaa mbaya, mawazo mabaya na kutamani, ndiyo ibada yasanamu, kwa ajili ya mambo hayo huja ghadhabu ya Mungu katika hayo, ninyi nanyi mlitembea zamani mlipoishi katika hayo lakini sasa yawekeneni mbali nanyi haya yote, hasira na ghadhabu, na uovu na matukano, na matusi vinywani mwenu 3:5-8

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Paulo anaitaja barua kwa kanisa la Laodikia, japo barua hii ilipotea au haikuweza kuwekwa kwenye vitabu 66 vya Biblia 4:16 (canon)

watu hawa walionekana kuchanganya sheria na neema, kwani falsafa za Kigiriki zilikuwa zimeanza kuingia

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Jihadharini na watu wanaokuja na kuwaharibu na falsafa za ulaghai zisizo na maana yoyote, bali ni mapokeo ya mwanadamu tu na siyo Kristo 2;8

Jambo muhimu? Yaonekana shida ilitokea kwa watu waliopenda kujiwekea sheria fulani na kuzikazia japo zilikuwa sio dhambi kuzivunja, bado walizikobeka kwa wenzao 2: 11-23. Twapasa kufuata aliyosema Mungu tu, ila tuangalie kutokwaza watu

Swali Kwangu: Je watu wananidanganya na kunifanya mateka na elimu yao ya bure na madanganyo matupu kwa jinsi ya mapokeo ya mwanadamu, nami badala ya kuweka macho yangu na moyo kwenye injili nayumbishwa na wao kwa vile sisomi Neno kama Mberoya na kulifuata?

Wahusika Wakuu: Paulo, Timotheo, Tikiko, Onesimo, Aristariko, Luka, Yohana, Marko/Markus, Barnaba, Epafra, Washiriki wa Laodikia.

Kristo katika wakolosai: kitabu hiki ni kitabu kinachozungumzia theolojia ya kristo kuliko kitabu kingine, yaani asili yake kristo, nafsi na kazi ya yesu kristo. paulo hawakumbushi tu ukuu wa kristo, bali pia yupo tayari kuwaongoza kila nyanja ya maisha yetu, pale tunapomruhusu na tukiishi kwa uaminifu katika kristo katika tabia na mtazamo, tukiakisi uhusiano wetu na kristo. kristo ndiyo kiini kikuu cha waraka kwa wakolosai. katika yeye tuna wokovu 1:14. mfano wa mungu asiyeonekana, mzaliwa wa kwanza wa viumbe vyote 1:15. katika yeye vitu vyote viliumbwa vilivyo mbinguni na duniani, vinavyoonekana na visivyoonekana 1:16. amekuwako kabla ya vitu vyote, na vyote hushikamana na yeye 1:17. yeye ndiyo kiini cha imani yetu na msingi ambao imani yetu inajengwa. kupitia yeye tuna wokovu 1:14, yeye ni kichwa cha mwili utimilifu wote wakaa ndani yake 19, mpatanishi, 1:22 na ndani yake hazina zote za hekima na maarifa yamesitirika 2:3 na tunashiriki naye ufufuo 3:1.

Kristolojia ni tawi la teolojia ya Kikristo linalochunguza kwa utaratibu nafsi, asili na kazi ya Yesu Kristo.

Je, Unavijua vitabu au rejelea nyingine zilizopotea kwenye Biblia?

Vitabu Vilivyopotea au Nyaraka au Marejeleo

katika Biblia

- 1 Kitabu cha Vita vya Yahweh Hesabu 21:14
- 2 Kitabu cha Yasher Yoshua 10:12-13; 2 Samweli 1:19-27
- 3 Visa vya Wafalme wa Yuda 1 Wafalme 14:29
- 4 Visa vya Wafalme wa Israeli 1 Wafalme 14:19
- 5 Ilsa vya Sulemani 1 Wafalme 11:41
- 6 Matendo ya Wafalme wa Israeli 2 Mambo ya Nyakati 33:18
- 7 Matendo ya Samweli Mwonaji 1 Mambo ya Nyakati 29:29
- 8 Matendo ya Gadi Mwonaji 1 Mambo ya Nyakati 29:29
- 9 Matendo ya Nathani Nabii 1 Mambo ya Nyakati 29:29

10 Historia ya Nathani Nabii 2 Mambo ya Nyakati 9:29

11 Unabii wa Ahiya Mshiloni 2 Mambo ya Nyakati 9:29

12 Maono ya Ido Mwonaji 2 Mambo ya Nyakati 9:29

13 Matendo ya Shemaya Nabii

na Ido Mwonaji 2 Mambo ya Nyakati 12:15

14 Matendo ya Yehu Mwana wa Hanani 2 Mambo ya Nyakati 20:34

15 Matendo ya Waonaji 2 Mambo ya Nyakati 33:19

16 Midrash ya Nabii Ido 2 Mambo ya Nyakati 13:22

17 Midrash kwenye Kitabu cha Wafalme 2 Mambo ya Nyakati 24:27

18 Historia ya Uzia 2 Mambo ya Nyakati 26:22

19 Maono ya Nabii Isaya 2 Mambo ya Nyakati 32:32

20 Kitabu cha Historia cha Nehemia 12:23

21 Barua kwa Laodikia Wakolosai 4:16

22. 3 Wakorintho- 1 Wakorintho 5:6

Je, unajua vitabu vingine vyovyote vilivyotajwa katika Biblia ambavyo vinaonekana vimepotea kwetu?

Nini kingetokea ikiwa tungepata barua kwa Walaodikia?

SURA YA 52

1 WATHESALONIKE

Thessalonikeis A

Mwandishi: Paulo na Silvanus (sila) kiongozi wa kanisa Yerusalemu na wakishirikiana na Paulo na Timotheo na kupata mapigo pamoja. 1:1 takribani 50BK, akiwa Korintho, baada ya kufukuzwa Filipi. yawezekana ni barua ya awali kuliko zote. Mji ulikuwa njia panda ya kushuhudia watu. Wapagani wengi walianza kuvutiwa na dini ya Kikristo. Baada ya Paulo kufukuzwa mji huu katika Matendo 17, alita kujua watoo wake katika Bwana wanaendeleaje.

Kwa Ufupi: Kristo Ndiye tumaini la mwamini sasa na milele. Yesu atarudi kuwachukua wafuasi Wake na kuwakusanya. Anasisitiza utakatifu na kukua katika imani na upendo katika nuru ya ujio wa Kristo. Muumini anatengwa kwa ajili ya Mungu na kubadilishwa tabia wakati anangojea ujio wa Yesu wa hivi karibuni. Kilele chake ni sura ya nne ambayo inazungumza kuhusu ufufuo wa waamini wakati Yesu Anakuja.

Sababu ya Kuandikwa: Paulo alifurahi kusikia kutoka kwa Wathesalonike ila alikuwa na wasiwasi kuhusu matatizo ya kanisa lao, naye anataka kulitia moyo kanisa changa. Mfano, washiriki wengine walifikiri ndugu zao waliokufa wakiadini, hawatafufuka. Paulo anawashauri wamtazame Kristo ambaye ni ufufuo na uzima.

Maelezo Zaidi: Baada ya Paulo kufukuzwa Filipi (Matendo 16), aliamia na wenzake Thesalonika ambayo ilikuwa na sinagogi la Wayahudi, akahubiri kwamba ilimpasa Masihi kuteswa, kufa na kufufuka. Wengi waliadini ila mgomo ukatokea na viongozi wa mji wakaingilia kati na hivyo Paulo, Sila na pengine Timotheo wakahama mji na kwenda Beroya na kisha Athene, na akamtuma Timotheo aende tena Tehsalonika na barua, ili kuona wanaendeleaje naye akaenda Korintho ambapo Sila na Timotheo wakamfuata tena na akaandika barua hii. Paulo anaandikia kanisa alilosaidia kulianza katika Matendo 17. Paulo anawasifu washiriki wa Thesalonike kwa uaminifu, ila wengi walichanganyakiwa na mafundisho ya uongo yaliyobambikwa kwenye injili. Paulo alipokuwa kule kwa wiki chache ilibidi atoke mjini kwa haraka kwa

sababu ya machafuko na migomo, kisha akaenda Beroya. Timotheo alileta habari kwake kuhusu mambo yanavyoendelea naye aliamua awaandikie barua ya kuwaelezea furaha yake. Paulo anawafundisha tena kuhusu kufa, na kufufuka kwa Yesu na uwepowa Shetani na kazi yake ya kuyadanganya makanisa. Paulo anawafundisha kuhusu kuja mara ya pili kwa Kristo mawinguni na kila mtu atamwona, maana wengi walifikiri Yesu atakuja katika maisha yao wakiwa wanaishi kwa udoezi. wakaanza kuwa wavivu wasio na nidhamu wakaleta aibu hata kwa mataifa. “Siku ya BWANA yaja kama vile mwizi.” Watu walipoanza kufa walianza kukata tamaa walipoona ndugu na dada wanakufa, kwani wakifikiri ujio wake utakuwa kabla ya kufa kwao. Paulo anawaambia Jinsi Yesu atakavyowadia ila hawaambii ni muda gani. Maneno makubwa ya kutafakari ni kutembea Naye na kumngoja kwani ni Neno la hakika kwamba Yesu anakuja 2:12. Yesu anapokuja wafu walio watakatifu watafufuliwa na adhabu kwa watenda maovu itatolewa, tukio hili sio la siri. Litakuwa na kishindo na baragumu kupigwa. Paulo anashauri waombe bila kukoma, wakiwa wanamshukuru Mungu daima, wakiwa na furaha kwani BWANA atakuja na wala hatachelewa na parapanda italia na wafu watafufuka. Paulo asema wafurahi na kuomba bila kukoma. Anawasihi waishi maisha ya utakatifu, waishi imani yao na ngono nje ya ndoa huharibu maisha ya watu wote wawili.

Muundo wa Kitabu

Salamu na shukurani (1:1-5). Sababu za kushukuru (1:6-3-13): Waumini wafuatishie, Mfano wa Mtume tabia na mwenendo, Mfano wa Yuda, Shauku ya Paulo kuwaona (aliwatembelea, Kisha alimtuma Timotheo). Ombi la baraka (3:11-13). Mashauri ya kufaa (4:1-5:22). Maadili ya ngono (4:1-8), Maadili ya jamii (4:9-12), Waliokufa katika Kristo (4:13-18). Siku ya Bwana (5:1-11). Maisha ya waumini (5:12-22). ombi la baraka (5:23-28).

Mafungu Mashuhuri: Kwa sababu BWANA Mwenyewe atashuka kutoka mbinguni pamoja na mwaliko na sauti ya malaika mkuu na parapanda ya Mungu, nao waliokufa katika Kristo watafufuliwa kwanza 4:16

Maana ninyi wenyewe mnajua yakini, ya kuwa siku ya BWANA yaja kama vile mwivi ajavyo usiku 5:2

Bwana na awaongeze na kuwazidisha katika upendo, ninyi kwa ninyi, na kwa watu wote, kama vile sisi nasi tulivyo kwenu;¹³ apate kuifanya imara mioyo yenu iwe bila lawama katika utakatifu mbele za Mungu, Baba yetu, wakati wa kuja kwake Bwana wetu Yesu pamoja na watakatifu wake wote. 3:12,13

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Furahini siku zote. Ombeni bila kukoma 5:16 na 5:17 ni nukuu mojawapo za mafungu mafupi ya Biblia.

Kingine cha kustaajabisha ni kuwa watu wengi husema wapendwa wao huenda mbinguni wakifa, ila Maandiko yasema kwamba Yesu atakuja na kwa parapanda makaburi yatafunguliwa na watu watanyakuliwa hewani kumlaki Yesu. Je! kama wapo mbinguni tayari kwa nini watokezee kutoka makaburini basi?

Watu wengi wamezungumza kuhusu kunyakuliwa kutumia kitabu hiki, nasihi kila mtu asome vizuri ili kuepuka mafundisho ambayo hayaendi na injili

Mpinga Kristo anayezungumziwa hapa yaonekana ni taasisi na watu binafsi wanaompinga Kristo kwa maneno na matendo.

Jambo muhimu? Wathesaloniki waambiwa na Paulo waishi maisha ya utakatifu wakimngojea marejeo ya BWANA. Matayarisho ni jambo la lazima

Swali Kwangu: Miaka 2000 imepita toka Paulo awaambie Wathesaloniki wajitayarisha na kuishi maisha yampasayo Mkristo wakimngoje Bwana atokezee mawinguni, Je ujumbe huu leo si una maana zaidi kwetu hata kuliko kwao?

Wahusika Wakuu: Paulo, Timotheo, Sila, Waumini wa Thesalonike

Kristo katika 2 Wathesalonike: kristo anaelezewa kama tumaini la muamini sasa na siku za mbeleni. kuja kwa yesu ni mada inayojirudia 4:13-5:11. yesu atakaporudi atatuokoa kutoka kwenye ghadhabu inayokuja 1:10, atafufua watu kutoka kwenye wafu 3:13. 4:13-18, na anatutakasa 5:23.

SURA YA 53

2 WATHESALONIKE

Mwandishi: Paulo, Silvanus na Timotheo 1:1 takribani miaka ya 50 BK akiwa Korintho. Iliandikwa muda mfupi, pengine miezi michache baada ya barua ya kwanza.

Kwa Ufupi: Wakristo wapaswa wawe na bidii ya kazi na kuwa wanyenyekevu, wakimngojea Yesu arudi na wasiwasadiki wanafiki wanaoweka muda bainishi wa kuja Yesu. Hebu watu washughulikie mambo yao na kutoweka pua zao kwenye shughuli za watu wengine kwa umbeya nk. wengi walifikiri hukumu ya Mungu ilikuwa imeshaanza kuwaangukia watu wa mafundisho ya uongo. Wengine waliacha kazi, wakidhani mwisho uemefika. Paulo anataka kuweka mambo sawa na kuwasaidia waamini wasitoke katika njia sahihi. Anafafanua uhusu somo la kuja kwa Kristo au ‘Siku ya Bwana’ ambalo wengi hawakulielewa

Sababu ya Kuandikwa: Mjumbe aliyechukua barua ya Paulo ya kwanza kwa Wathesalonike alisema mambo sio mazuri kule. Wanafiki walikuwa wameleta matatizo kwenye kanisa, na Paulo akaamua aandike barua nyingine mara moja. Akasema wale walio wadhaifu kiroho wawe imara katika BWANA wakimpinga Shetani na vibaraka zake na kuishi maisha ya kuwajibika kila siku wakimngoja Kristo kwa matumaini.

Maelezo Zaidi: Ilikuwa imepita miaka 20 toka Ukristo ulipokuwa umeanza na watu wakahubiri Ujio wa Yesu wa upesi. Paulo akiwa Korintho, alipata wasiwasi wa kanisa la Thesalonike akaona awaandikie waamini. Baada ya Paulo kuandika barua ya Wathesalonike wa kwanza, kwamba walipata habari za uongo kwamba Paulo aliandika barua nyingine iliyowatisha na kuwapa hofu 2:2, wakafikiria kwamba Yesu amekwishakuja. Paulo anawaambia bado Yesu hajaja, kwani ni tukio la siku zijazo, na kuwaambia waishi maisha chanya na yenye uzalishaji. Paulo anasema wasiwatumie Wakristo wengine kuwatimizia mahitaji yao, maana ni kuwadhulumu wengine. Binadamu aliambiwa atakula kwa jasho, hivyo Paulo anaagiza waumini hawa wavivu watengwe na washiriki

wengine, ili waweze kutubu. Ila wakaribishwe tena kama ndugu, kama wametubu. Uvivu ni kitu kibaya mno, sote tukimngoja Yesu aje, tunapaswa kuwa watu wenye bidii, kuwaambia watu wengine habari njema na kujikimu kimaisha bila tamaa. Kama mtu hatafanya kazi eti anamngoja Yesu aje na kudoea kwa wengine chakula, akiishi kivivu na halimi, eti Mwisho wa dunia umefika, basi na asile 3:10, hili ni tamko kali, Je, unajua asipokula itakuwaje? Kwa maneno mengine twapasa kuendelea kufanya kazi na kuamini. Paulo anawaambia waumini wawe wanyenyekevu,

Muundo wa Kitabu

Salaam na shukrani (1:1-12): Kufungua barua, Shukrani. Wathesaloniki na Apokalipsi (2:1-12): Tatizo, Jibu, Kukumbusha mapokeo waliyosimuliwa, 2:6,7, Mwana wa uasi, Theolojia ya Mwana wa uasi (lawless) 2:10-12. Kukaa katika Msafara (2:13-3:5): Kushirikiana na Mungu, Kuendelea kusali Mashauri ya msingi (3:6-15,18): Kuadabisha wale waliotoka nje ya

Mafungu Mashuhuri:..... Ikiwa Mtu hataki kufanya kazi, basi asile chakula, maana twasikia kuna watu waendao bila utaratibu, hawana shughuli zao wenyewe lakini wanajishughulisha na mambo ya wengine... watende kazi kwa utulivu na kula chakula chao wenyewe... ikiwa mtu haliishi neno letu la waraka huu jihadharini na mtu huyo wala msizungumze naye apate kutahayari, lakini msimhesahbu kuwa adui, bali mwonyeni kama ndugu 3:10-15

Lakini ndugu zangu msikate tamaa katika kutenda mema 3:13

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Paulo anatoa salaam kwa mkono wake mwenyewe 3:1

Pia anatoa maneno makali na mazito kuhusiana na uvivu, akisema mtu mvivu asiyefanya kazi na mikono yake na ana uwezo huo, bora afe kuliko kupewa chakula na mtu na huku ana uwezo wa kujihudumia mwenyewe.

Jambo muhimu? Kama vile yalivyo maisha ya Kikristo, tunahitaji mizania (balansi). Tumsibiri Yesu arudi kwa hamu, ila tuendelee kuwaambia watu habari njema tukifanya huduma mbali mbali, kwani siyo dhambi kutenda mema tukimngoja Yesu awadie. Twapasa tujitayarisha kana kwamba Yesu anakuja leo, ila tuendelee na shughuli zetu kaana kwamba anakuja mwaka ujao.

Swali Kwangu: Je, ninangojea ujio wa Yesu kwa hamu, nikijibidisha kuwaambia watu wengine habari njema au nimezoea tabia ya udoezi au hata udokozi na kwenda majumbani mwa watu au kuwapigia simu na kuomba

msaada na wakati ninaweza kumuda maisha yangu au ningeomba msaada wa kuanzia na kuendelea mwenyewe bila kubugudhi watu?

Wahusika Wakuu: Paulo, Timotheao, Sila, Washiriki wa Thesalonike.

Kristo katika 2 Wathesalonike: kurudi kwa kristo ni fundisho kuu la imani kuliko yote, katika agano jipya na linatajwa mara 318, katika biblia yote. tukio hili limeorodheshwa zaidi ya mara 1500+. wakati wathesalonike wa kwanza yazungumza kuhusu kuja kwa yesu kwa nje, wathesalonike wa pili yazungumzia matayarisho ya ndani ya kukutana na muumbaji wetu mkuu. kurudi kwa yesu kunasemwa kama tumaini lenye furaha kwa waamini, japo kuna mambo ya kuogofya kama mtu hajajiweka sawa [1:6-10 na 2:8-12]

SURA YA 54

1 TIMOTHEO

Timotheon-Kumheshimu Mungu, au kuheshimiwa na Mungu

Mwandishi: Mtume Paulo, Takribani 63 BK. Alimwandikia Timotheo mwenyeji wa Lystra kule Galatia,

Wachungaji waanaagizwa, wanashauriwa na kufundishwa inavyowapasa kuenenda (conduct) maisha yao na kuongoza makanisa yao wazee kwa vijana, masikini kwa matajiri, watumwa kwa mabwana, wongofu wapya na wenye uzoefu kama wazee wa makanisa.

Kwa Ufupi: Paulo alikutana na Timotheo mwaka 49BK Lystra katika safari yake ya pili. Paulo natambua mafundisho ya uongo yaliyoingia na anamwandikia Timotheo kama mtoto wake na kuona ana karama kubwa kama kiongozi. Timotheo hakuwa mkali au mwenye ujasiri katika kukaripia au kukemea kama Paulo alivyofikiri awe! Watu wenye kuleta shida waliingia Efeso na Paulo alitaka Timotheo asimame dede-imara. Anamwambia awe jasiri na mwenye ari kwenye uongozi wake, kisha aongoze kundi, kama Mchungaji wao na kutetea Neno la Mungu. Awe jasiri katika kuendesha ibada na kuchagua viongozi wa kufaa.

Maelezo Zaidi: Hii ni barua ya kwanza ya binafsi ya Paulo kwa Timotheo mchungaji japo twaweza kusema ni barua ya kichungaji ‘pastoral epistle’. Paulo, Timotheo na Sila walifanya kazi pamoja. Anazungumzia kuhusu afya ya ushrika wa Efeso mamkao makuu ya Rumi kwa jimbo la Asia. Timotheo aliyetoka familia ya wasomi, baba yake alikuwa mMgiriki, mama yake Yunia na bibi (nyanya) mzaa mama Lois walikuwa waongofu wa Kiyahudi, waliokuwa Wakristo. Wakati wa kuandika Paulo alikuwa, amefunguliwa na akawa anasafiri kwenye makanisa ya bahari ya Aegean. Timotheo yeyé alikuwa akifanya kazi Efeso. Timotheo wa kwanza inatusaidia kupata hekima kwa viongozi wa makanisa kutoka kwa Mtume Paulo aliyekuwa mzee na mwenye uzoefu. Timotheo ana ujasiri au ushupavu bali alikuwa mpole na kutiwa hofu na washiriki. Paulo anamwambia Timotheo asonge mbele na kuchukua jukumu la kiongozi. Anawapokeza kijiti kizazi cha viongozi au wachungaji wanaokuja ili waendelee na kazi. Timotheo alikuwa amefanya kazi na Paulo, ila sasa Aliachwa

Efeso akichunga 1:3 Paulo anamtahadharisha na ushikaji wa sheria ili kupata wokovu [legalism] na Mafundisho ya uongo kwenye sura ya kwanza. Paulo anasema kupenda pesa ndiyo shina la maovu. Utauwa na kuridhika ni muhimu, maana tulikuja duniani bila kitu na tutarudi bila kitu, Katika sura ya tatu anaorodhesha sifa za Wachungaji na mashemasi ambazo ni sifa za kila mshiriki, kwani kila mshiriki aweza kuchaguliwa kushika kazi hizi wakati wowote. Anamwelekeza mafundisho makuu ya Imani ya Kikristo (doctrines), na tabia impasayo mhudumu wa Yesu Kristo, mwenendo mzuri katika mahusiano. Katika sura zinazofuatilia Paulo anamwambia Timotheo jinsi ya kusaidia washiriki tofauti na matatizo yao. Na anasema Timotheo awe mfano na kielelezo kizuri kwa wengine. Anamwambia jinsi ya kuhusiana na vijana, wazee, wanawake na walimu wa uongo makanisani. Wakati huu kulikuwa na moto Rumi na Wakristo walikuwa walilaumiwa/walipakaziwa kuanzisha moto huu. Hata siku za mwisho Wakristo watazingiziwa mambo mengi na kuteswa. Inabidi kukesha na kuomba. Anasema watu wenye tabia mbovu katika siku za mwisho. Alijua kazi yake ilikuwa karibu imalizike. Akiona shinikizo la majaribu laweza kumfanya kijana Timotheo kuharibikiwa. Wafuasi wengine walikuwa wamemkimbia kama vile Dema, Hermogene, na Figelo. Iskanda mfua chuma alipinga Maneno ya Mungu, Paulo anamtahadharisha Timotheo ajiepushe na watu wa namna hiyo. Ila “Onesiforo hakuona aibu na pingu alizowekewa.” Timotheo anaelezea sifa za wale ambao wanaongoza makanisa. Ni hakika kwamba tabia za kimaadili ni muhimu kuliko mafanikio ya kidunia. Paulo anaonyesha kuwa uongozi wa Kweli unatoka kwenye matembezi ya mtu na Mungu wake, na siyo mafanikio ya ulimwengu huu.

Anatoa uzoefu wake katika barua yote katika mambo halisi ya maisha na Mafundisho makuu ya imani na kusema wapinge maoni yasiyo sahihi na usengenyaji. Anaelekezwa jinsi ya kushughulika na nidhamu ya kanisa, akidumu kuwa safi na bila upendeleao, anazungumza kwa rika zote, iwe ni vijana, wajane, na viongozi wanaoteuliwa. Anazungumza mambo na makundi mbalimbali ikiwemo na watumwa, walimu wa mafundisho ya uongo na Wakristo walio matajiri. Anamwambia aweke mfano kwa watumishi wenzake. Anasema ‘ Lakini nikikawia, upate kujua jinsi iwapasavyo watu kuenenda katika nyumba ya Mungu, iliyo kanisa la Mungu aliye hai, nguzo na msingi wa Kweli.”

Muundo wa Kitabu

Kufungua kwa salaam (1:1-2), Kazi ya Timotheo Efeso (task) 1:3-20), Ombi na Ibada (2:1-15). Maofisa wa kanisa (3:1-16). Uasi na dini yenye mapepo (4:1-5).

Timotheo na Mafudnisho yake (4:6-16). Kuchukuliana na makundi mengine (5:1-6:2). Mafundisho ya uongo na ya kweli, Utajiri usio wa kweli na wa ule wa Kweli (6:3-19). Kuhitimisha na kutoa baraka (6:20-21).

Mafungu Mashuhuri:

Ni Neno la kuaminiwa, tena lastahili kukubalika kabisa ya kwamba Kristo Yesu alikuja ulimwenguni awaokoe wenye dhambi ambao wa kwanza wao ni mimi 1:15

Ni Neno la kuaminiwa mtu akitaka kazi ya askofu atamani kazi njema 3:1

Mtu awaye yote asiudharau ujana wako bali uwe kielelzo kwao waaminio katika usemi na mwenendo na katika upendo na imani na usafi 4:12

Mzee usimkeme, bali umwonye kama baba na vijana kama ndugu, wanawake wazee kama mama, wanawake vijana kama ndugu wa kike katika usafi wote 5:1

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Timotheo anaonekana kuwafagilia wachungaji wapate mshahara mnono “Wazee watawalao vyema na wahesabiwa kustahili heshima maradufu hasa wao wajitaabishao kwa kuhutubu na kufundisha.... Usimfunge kinywa ng’ombe apurapo nafaka, na tena mtenda kazi astahili ujira wake.....” 5:17-18

Cha kutafakari Japo barua hii ya Timotheo wa kwanza wameandikiwa wachungaji, ila kila muumini yuko kwenye ukuhani wa kifalme leo na fungu-3:15 ila wote tu ukuhani wa kifalme, ile rula wanayopimiwa wachungaji nasi twapimiwa hiyo hiyo, ule mwenendo anaopaswa kuwa nao mtu anayechunga kanisa, na mzee wa kanisa tunapaswa kuwa nao.

Jambo muhimu? Paulo amwacha Timotheo Efeso nakumpa maagizo ya Uongozi bora. Barua hii ni mwongozo wa uongozi kutoka kwa Paulo. Anamtia moyo Timotheo kuwa mfano kwa wengine, akitumia karama za roho ambazo Kristo amempa, na kupigana vita vizuri vy aimani 6: 12. Anatoa mashauri ya jinsi ya kuchagua viongozi wanaowajibika.

Swali Kwangu: Mambo gani ni ya kutafakari kwangu maana sote waumini tu makuhani, nasi tumeitwa kwa ukuhani wa kifalme. Je, nachukulia wito wangu kirahisi?

Wahusika Wakuu: Paulo, Timotheo, Zena, Apolo, Artema, na Tikiko.

Kristo katika 1 timotheo: Kristo alikuwa sababu ya zile hatari paulo alipitia, na marafiki zake. paulo anawakumbukusha kwamba yesu alikuja hapa duniani ili

kuwaokoa wenye dhambi, na kulipa fidia, anasema yeye ndiye mkuu wa wenye dhambi 1:15 na 2:6. kristo ni mkombozi wa wanadamu wote, hasa wale wanaomwamini. paulo anasema kwamba yeye ni mpatanishi kati ya mungu na wanadamu 2:5. Yesu aliridhirika katika mwili, akajulikana kuwa na haki katika roho, akaonekana na malaika, akahubiriwa katika mataifa, akaaminiwa katika ulimwengu, akachukuliwa juu katika utukufu, 3:16 kristo ni chanzo cha nguvu zote za kiroho, imani na upendo. 1:12-14.

SURA YA 55

2 TIMOTHEO

Timotheon-Kumheshimu Mungu au kuheshimiwa na Mungu

Mwandishi: Paulo mtume 1:1 Takribani katikati ya miaka ya 67 BK. Pengine Paulo alikuwa Troasi aliposhikwa mara ya pili na kupelekwa gerezani Rumi, na alijua huu ndiyo wakati wake wa mwisho. Timotheo anatajwa kwenye nyaraka za Paulo, kuliko mtu mwingine. Mama yake Yunis, na bibi Lois. Baba yake alikuwa Myunani. Timotheo wa Lystra, kule Uturuki, aliwekewa mikono na kuwa msaidizi wa Paulo, alitembea na Paulo pia Efeso, Rumi, Makedonia, Filipi, Korintho nk. Hata Timotheo naye alikuwa gerezani Ebr 13:23.

Kwa Ufupi: Maneno ya Mwisho ya mtume Paulo kwa mpendwa mshiriki-mwenza, katika kazi Barua hii inaitwa wosia wa mwisho. Akijua ana muda mfupi, alimtia moyo Timotheo, akijua safari hii maisha yake katika kifungo hayana matumaini ya kufunguliwa, na kwamba atahukumiwa kwa kueneza ukristo. Akijua mambo ni mazito, Anamwandikia Timotheo aje Rumi.

Maelezo Zaidi: Yawezekana hii ni barua ya mwisho aliyoandika Paulo “Kwa Timotheo Mwanangu mpendwa” 1:2. Baada ya hapa aliuawa kwa ajili ya imani yake katika Yesu Kristo. Kitabu hiki kinamtahadharisha (au kumwonya) Mchungaji kijana kuhusu mafundisho ya uongo. Anazungumzia afya ya ushirika na jinsi ya kukabiliana na makundi tofauti humo, ikiwemo na wajane. Paulo anaona ana mzigo wa kukabiliana na walimu wa uongo, magomvi ya kanisani na ukosoaji toka nje ya kanisa. Anamsihi mambo ya kumsaidia 1:18-20, 3:14-16,5:21 na 6:13-16, 20-21. Anamkazia kuishi maisha ya usafi, akiwa mfano kwa washirika wake. Anamkumbusha kwamba asifikiri maisha yake yatakuwa bila shida au taabu maana wote wanaoishi maisha ya kumcha Mungu katika Kristo Yesu, watapata mateso 3:12 ila Mungu ni Mwaminifu. Anamwambia asipoteze muda kufanya ubishani kuhusu mambo ya kipuuzi. Anasema Kila Neno la Mungu ni pumzi ya Mungu iliyotolewa na Mungu. Biblia ni Neno la Mungu linalotufanya tuwe na hekima na kutufikisha kwenye wokovu. BWANA ataniokoa..... 4:18. Paulo anamsihi Timotheo aje kwake haraka kadri anavyoweza kwa sababu wakati wake wa kwenda umefika, anamsihi akija amletee koti lake na gombo lake la Maandiko Matakatifu 4:6. Yaonekana wale wainjilisti aliokuwa nao Paulo alipofika kwanza Rumi, walikuwa wameenda kwenye utumishi au kurudi kusalimu nyumbani. Paulo anamtia moyo Timotheo awe askari mwaminifu ailinde imani, na kufundisha ile Kweli kwa uaminifu. Awe safi, mwungwana, mpenda watu na, asome Neno la Mungu maaana wakati

wa hatari unakuja. Aishi maisha ya utauwa na kuridhika. Paul anaeleza kwa mkazo kwamba yupo tayari kumiminwa kwa kifo chake ambacho ki karibu akasema amevipiga vita vizuri, imani ameilinda na mwendo ameumaliza na anangoja taji ambayo Mungu atawapa wote wanaompenda. Wakati akiandika barua hii, mtawala wa Rumi alikuwa akitesa Wakristo Ukristo ukawa dini iliyopigwa marufuku, kwa vile Nero mkuu wa himaya alitumiwa na adui kuwasingiza uovu, ambao hawakuwa wametendewa. Paulo, kuna wakati alitolewa gerezani na kuwa kwenye kifungo cha nyumbani na hata kusafiri, ila wakati huu mambo yalikuwa mabaya na akawekwa tena gerezani tena kwa ajili ya ukatili wa mfalme Nero.

Muundo-Muundo

Utangulizi (1:1-2). Kushukuru kwa yaliyopita (1:3-5). Kuteswa kwa ajili ya injili (1:6-2:13): Kujiunga na mateso katika kueneza injili, vumilia tabu kama askari bora. Acha mafundisho ya uongo na ishi Kweli (12:14-4:8): Onyo kuhusu mafundisho ya uongo, Kuwa mtauwa siku hizi za mwisho, Mfano wa Paulo na mwitikio wa Timotheo, Wito mtakatifu wa kuhubiri Ujumbe wa Mungu. Mausia ya mwisho, salaam na ombi la baraka.

Mafungu Mashuhuri:.... wasiwe na mashindano ya maneno, ambayo hayana faida bali tu huwaharibu wasikiao. Jitahidi kujionyesha kuwa umekubaliwa na Mungu, mtenda kazi asiye na sababu ya kutahayari ukitumia kwa halali Neno la Kweli... Bwana awajua walio Wake na tena kila alitajaye Jina la 'BWANA na aache uovu 2:15 14-19

Ushiriki taabu pamoja nami, kama askari mwema wa Kristo Yesu.
Hakuna apigaye vita ajitiaye katika shughuli za dunia, ili ampendeze yeye aliyemwandika awe askari.2:3,4

Bali wewe ukae katika mambo yale uliyofundishwa na kuhakikishwa, kwa maana unajua ni akina nani ambao ulijifunza kwao; na ya kuwa tangu utoto umeyajua maandiko matakatifu, ambayo yaweza kukuhekimisha hata upate wokovu kwa imani iliyo katika Kristo Yesu. Kila Andiko, lenye pumzi ya Mungu, lafaa kwa mafundisho, na kwa kuwaonya watu makosa yao, na kwa kuwaongoza, na kwa kuwaadibisha katika haki;
ili mtu wa Mungu awe kamili, amekamilishwa apate kutenda kila tendo jema. 3:14-17.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Paulo anamwambia Timotheo Biblia ilipotoka-2 Timotheo 3:16 Kila Andiko lenye pumzi ya Mungu lafaa kwa mafundisho na kwa kuwaonya watu makosa yao na kuwaongoza na kwa kuwaadibisha katika haki ili mtu wa Mungu awe kamili, amekamilishwa apate kutenda kila tendo jema (uvuvio na pumzi), laweza kuwa hata neno moja au dogo.

Jambo muhimu? Waumini wote twapaswa kuishi maisha ya wakfu na utakatifu ili tunapofikia mwisho wa maisha yetu tusiwe na vihofu na kwa ujasiri tuseme “ 4: 7

Swali Kwangu: Je, Ninaishi maisha ya wito nilioitiwa na ninapiga vita vizuri nikilinda imani au niko jeshini kwa kutotilia maanani na kupoteza muda wangu?

Wahusika Wakuu: Paulo, Yesu, Tikiko, Onesiforo, Prisila, Akila, na Dema

Kristo katika 2 timotheo: paulo anamkumbusa tena timotheo kwamba kristo amefufuka katika wafu 2:8, na hii ndiyo maana ya injili. yesu alikuja duniani kukivunja kifo na kuleta uzima na kutokkufa kupitia kupitia injiil. yesu analeta wokovu na utukufu wa milele. akitazamia kifo chake mwenyewe, anasema waamini wanaokufa katika kristo, wataishi katika yeye pia. wote wanaopenda kuonekana kwake katika siku ya mwisho watapewa taji ya haki kama paulo 4:8.

SURA YA 56

TITO

Titon. Mlinzi, Mtetezi

Mwandishi: Mtume Paulo 1:1 Takribani 63 BK pengine akiwa Korintho, pengine wakati akiandika kwa Timotheo. Krete ni kisiwa kwenye bahari ya Mediteraniani inatenganisha Ugiriki na Asia ndogo-Uturuki, na km 250 hivi kwa urefu. Wakrete wanajulikana kuwa waongo kabla ya uongofu 1:12,13. Tito ni mwanafunzi wa Paulo, anafundishwa kuwa mwinjilisti, mtumishi, mzee wa kanisa na mchungaji. Hii kama Timotheo ni Barua ya kichungaji.

Kwa Ufupi: Paulo anamwambia Tito kwamba alimwacha Krete ili ayatengeneze mambo yaliyopunguka, na kuweka wazee katika kila mji kama vile nilivyokuamuru 1:5. Viongozi wa makanisa wanapewa wosia wa jinsi inavyowapasa kuenenda katika maisha yao na mafundisho kwa wengine. Wakati ule kulikuwa na mafundisho yaliyokuwa na falsafa za Hellenic, Theosophy (pantheism), Wayahudi, Gnostics. Paulo anaandika baada ya kutoka gerezeni kwa mara ya kwanza, baada ya kutoka Krete. Utume wa Paulo Krete, na maagizo ya Paulo kuhusu Mafundisho sahihi kutokana na Maagizo ya Mwenyezi Mungu.

Sababu ya kuandika: Hii Barua ya kichungaji kwa Tito mtoto wake kule Krete ni kama ile Paulo alimwandikia Mchungaji Timotheo akimshauri kuhusu shughuli zihusuzo kanisa. Majukumu yake na mwenendo wa mtu anayemfuata Kristo. Anakazia mafundisho ya imani, lazima wawe na tabia njema na kuweka mambo katika mpango ili kuepuka walimu wa uongo na mafundisho ya uongo. Matendo ya uovu yaachwe na mema yafuatwe. Makanisa haya yalitawanyika na hayakuwa na mipango maalumu. Wayahudi wakristo walikuwa wanaleta shida na mapokeo yao kwa watu wa mataifa. Paulo alijua Tito alihitaji kutiwa moyo, kufundishwa, kuongezewa ustadi wa kushughulikia hayo. Anaorodhesha sifa za viongozi wa kanisa, na tabia inayotarajiwa kwa makundi ya watu mbalimbali kanisani. Paulo anataka Tito achague watu wenye tabia njema kumsaidia kazi kanisani, anabainisha hizi tabia za viongozi, na uchaji Mungu “katika mambo yote ukijionyesha wewe mwenyewe kuwa kielelezo cha matendo mema, na katika mafundisho yako ukionyesha usahihi na ustahivu,” 2:9

Maelezo Zaidi: Barua hii pia ni ya kichungaji, anashughulikia mambo ya kuwa kiongozi wa kanisa ni kama mafundisho yaliyokuja siku hizi kama yale ya 'New age' yaliingia kule mambo ya ushirikina na nafsi kuinuliwa na uzoefu wa mtu kuliko Mwenyezi Mungu. Watu badala ya kuchukua Maandiko kama yalivyo,

walijiongezea filosofia zao za kipagani. Paulo alimwacha Mchungaji Tito katika kisiwa cha Krete aangelie makanisa ya kule ili aweke mvuto mwema 1:5. Tito alikuwa msaidizi wa Paulo katika kazi na walitembea naye Antiokia kule Syria wakihubiri na wakaenda pamoja kwenye baraza la Jerusalem, baadaye Anamshauri asome barua kwa washiriki wasikie ili maagizo haya. Paulo amwambia Timotheo kwamba Tito yupo Dalmatia ambayo ni Yugoslavia ya zamani siku hizi ni Serbia. Kanisa lisijifiche na kuwa na tabia mbaya. Washiriki wa Krete walihitaji kiongozi wa kanisa anayeweka viwango vya mafundisho aliyofundishwa na kushughulika na wale wanaopinga waziwazi mafundisho na sera za kanisa ambazo zimethibithishwa kulisaidia kanisa katika kuwa na ibada na uchaji Mungu wanaopaswa kuwa nao 1:9. Paulo aliandika barua kabla ya kuwekwa kifungoni. Paulo anamkumbusha Tito kwamba kufundisha kutoka kwenye Biblia kwafanya tabia ijengeke na Mkristo apaswa aishi kwa ajili ya Kujiweka wakfu kwa Mungu na kuwatendea wengine mema. Paulo anamshauri mwinjilisti Tito, kisha anamworodheshea Tito tabia wanazopaswa kuwa nazo wazee wa makanisa, na anamwambia aepuke magomvi-malumbano. Paulo anawatahadharisha watu kuhusu walimu wa uongo. Anazungumza kuhusu umuhimu wa tabia ya Kikristo. Anatoa mashauri ya kusaidia kanisa likue kiroho. Mwishowe Paulo anamkumbusha Tito kwamba wokovu unapatikana kupitia Yesu pekee, haki yetu. Ujio wake ni tumaini letu la baraka. Paulo anasisitiza Neema ya Yesu imefunguliwa kwetu sote, nayo yatufundisha kukataa tamaa za dunia na uovu wote, ili tuishi maisha ya kiasi na utauwa, tukitazamia Tumaini la baraka yaani kuja kwa Yesu mara ya pili. Avumilie mateso ya sasa na yale yanayokuja mbeleni.

Muhtasari

Kufungua kwa kusalimu (1:1-4), Weka kazini wazee waliohitimu (1:5-9). Wanyamazishe wale wenye Mafundisho ya uongo (1:10-16). Yafundishe makundi mbali mbali ya watu (2:1-15). Tia moyo na shime na matendo mema (3:1-8). Epukana na malumbano na wale wagomvi wachukulie hatua za nidhamu (3:9-11). Maelezo ya kumalizia, salaam na ombi la baraka (3:12-15)

Mafungu Mashuhuri: Wanamkiri kwamba wanamjua Mungu bali kwa matendo yao wanamkana ni wenye machukizo, waaasi, wala kwa kila tendo jema hawafai 1:16

Maana neema ya Mungu iwaokoayo wanadamu imefunuliwa nayo yatufundisha kukataa ubaya na tamaa za kidunia, tupate kuishi kwa kiasi, na haki na utauwa

katika ulimwengu huu wa sasa, tukilitazamia Tumaini lenye barka na mafunio ya utukufu wa Kristo Yesu, Mungu mkuu na Mwokozi wetu 2:11-13

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Paulo anamnukuu mwanafalsafa wao wa Krete” 1:12 Maneno haya ni ya Epimenides wa karne ya Sita Kabla ya Kristo. Anasema Wakrete ni waongo siku zote, hayawani, walafi na wavivu.....

Jambo muhimu? Japo viongozi wa kanisa wanaohudumu kwenye mimbari wamewekewa viwango vya juu, bali nasi tulio kwenye viti (pew). Itasaidia nini Mchungaji pekee akiwa mzuri na watu ni waovu na wasiofuata Maandiko na maadili ya Mungu?

Swali Kwangu: Je, najua kwamba nami pia ni Kuhani na nimeitwa kwa wito maalumu kuishi kutokana na Neno la Mungu

Wahusika Wakuu: Paulo, Tito, Artemas, Tikiko

Kristo katika tito: Paulo anamwagiza tito kufundisha fundisho la mwokozi wetu mungu, katika mambo yote 2:10. ili kuendana na fundisho hili lazima tuweke mbali tamaa za dunia na kuishi maisha ya utauwa na haki mbele zake.

KWANI NEEMA YA MUNGU IWAOKOAYO WANADAMU IMEFUNULIWA, NASI TUNALITAZAMIA TUMAINI LENYE BARAKA NA MAFUNUO YA UTUKUFU WA KRISTO YESU, MUNGU MKUU NA MWOKOZI WETU **1:12,13**. PAULO AELEZEA PIA MFANO WA KRISTO ALIYEJAA WEMA NA UPENDO AMBAYE KUPITIA YEYE TUNaweza kumwagiwa kwa wingi kutoka kwake rehemu na huruma za Mungu.

SURA YA 57

FILEMONI

Pros-Philemona

Mwandishi: Paulo Mtume 1:1. Akiwa mfungwa Rumi Takribani 63 BK

Kwa Ufupi: Onesmo alikuwa mtumwa wa Filemoni, na alitoroka. Jambo ambalo enzi zile lilikuwa baya sana. Paulo alikutana naye na akampa injili. Paulo anamwomba msamaha kwenye barua mtumwa Mwongofu Onesimo aliyemkimbia bwana wake kabla ya kuongoka na kumpa barua hii aende nayo. Hatujui Filemoni aliichukuliaje barua hii bali tunaamini mambo yalikuwa mazuri kwa vile Paulo alikuwa rafiki wa Filemoni pia.

Sababu ya Kuandikwa: Paulo anazungumza na Onesimo kama mtoto wake akimshauri arudi kwa Filemoni bwana wake Mkristo kule Kolosai. Paulo anaandika kwa Filemoni, maneno ya hekima na matamu kumshawishi.

Maelezo Zaidi: Filemoni rafiki na mtendakazi pamoja na Paulo 1:1 ambaye amekuwa faraja katika maisha ya Wakristo wengine kwa upendo na ukarimu wake. Onesimo anapoamua kurudi, Paulo anaandika barua ili aende nayo, akimsihi Filemoni sana kwa huruma zake, amsamehe Onesimo mtumwa wake aliyetoroka, ambaye sasa alikuwa amemjua Kristo na kuongoka kupitia mafundisho ya Mtume Paulo. Kisheria angepaswa kupewa adhabu au kufungwa, ila Paulo anamsihi “ Mwanangu Onesimo 1:10. Paulo anasihi kwamba “kama unanihesabu mimi kuwa mshiriki wako nakusihi umchukue. 1:17. Paulo hamlazimishi bali anamsihi amchukue kama yeyé. Barua hii iliandikwa kwa mtu binafsi, na mafundisho yake kwa sisi wengine ni tupendane na tusameheane kwa yale yaliyopita. Barua hii fupi ya mistari 25 ni kazi nzuri ya hekima ya Kikristo, uinjilisti kupitia barua- master piece of Christian tact. Siku zile watumwa walikuwa wengi wengine walichukuliwa kwa ajili ya vita, madeni au kutumikia mabwana zao. Wengine walikuwa na visomo kama Madaktari, walimu, makarani au wanasheria ila hawakuwa na haki, na walipaswa kufanya kila walichoambiwa na bwana wao. Uchumi ulijengwa na taasisi ya utumwa, Paulo hasemi wazi wazi kwamba utumwa ufutwe, bali anasema wachukuliwe kama ndugu na dada. Leo twapaswa kama waumini kushutumu aina zote za utumwa au unyanyasaji.

Muundo wa Kitabu

Salaam na shukurani (1-7). Kumsihi Filemoni kuhusu Onesimo (8-21). Ombi, salaam na baraka-benediction (22-25)

Mafungu Mashuhuri: Namshukuru Mungu siku zote nikikukumbuka katika maombi yangu, nikisikia habari za upendo wako na imani uliyo nayo kwa BWANA Yesu na kwa watakatifu wote 4,5

Kwa kuwa nakuamini kutii kwako ndiyo maana nimekuandikia, nikijua ya kuwa utafanya zaidi ya hayo nisemayo 21

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Filemoni ni kitabu cha sura moja na mafungu ishirini na tano, hii ndiyo barua fupi ya Mtume Paulo. Japo ni sura moja, imeandikwa kwa jinsi ya kipekee, anawafundisha waumini kutendana kwa msamaha na upendo.

Jambo muhimu? Wakristo wanapaswa kusamehe wengine, na wasiwe na visasi au kulipiza ubaya kwa wema, huu ni mfano wa maisha halisi ya kila siku.

Swali Kwangu: Je, nipo tayari kusamehe, na kuachana na visasi, vinyongo na chuki na watu walionitendea mabaya. Je, kama kiongozi wa kanisa nipo tayari kuwa mpatanishi au naweka mafuta kwenye moto na kuchonganisha watu zaidi?

Wahusika Wakuu: Paulo, Filemoni na Onesimo

Kristo katika filemoni: japo ni kitabu kifupi, paulo anawasilisha Kweli na uzuri wa upendo wa kristo na msamaha. japo onesmo amekosa, paulo anasema yuko tayari kusimama na kumwomba, maombezi na upatanisho huu ni mfano wa kile kristo anatufanyia sasa. yupo tayari kulipa madeni yetu. upendo na msamaha kwa onesmo unawatia moyo waumini, wawatendee wengine vivyo hivyo.

SURA YA 58

WAEBRANIA

Pros Ebraios

Mwandishi: watu wengi husema Paulo aliandika, wengine husema Luka, Barnabasi au Apollo takribani 70 BK. Iliandikwa kwa Wayahudi Wakristo, wengi wakiwa waumini wapya, walikumbana na mateso. Ila uandishi ni wa Paulo kabisaa!

Kwa Ufupi: Yesu anastahili. Ukuu wa Kristo. Ubora kupita wote. Kitabu hiki ni muhimu kinasema Yesu ni bora kuliko kafara yoyote ya Agano la Kale au mtu yoyote, na Madhabahu ile ya Kutoka 25-40, ilikuwa mfano au kivuli cha madhabahu iliyo mbinguni. Kitabu hiki kinaonyesha Yesu Ndiye Masihi aliyeahidiwa kwenye Agano la Kale Mwana-Kondoo wa Mungu aichukuaye dhambi ya dunia, hivyo hamna haja ya kutoa kafara tena. Wanahamasishwa kukua na kuwa kama Kristo. Sura ya 11, ndiyo sura ya imani katika Maandiko,

Sababu ya Kuandikwa: Waraka wa Waebrania uliandikiwa, Wayahudi Wakristo kuwasaidia kuelewa kwa ubora, Yesu alikuwa nani. Paulo aliichukua walichokijua kwenye Agano la Kale, na kuwaonyesha kwamba zile kafara kama katika kitabu cha Walawi 16 na zingine zilikuwa zinasonda Kifo cha Yesu msalabani. Mtume anatoa picha kwa ustadi pale Yesu alipo leo na anasimama kama Kuhani wetu Mkuu mbele za Mungu BABA. Basi, iwapo tunaye kuhani mkuu aliyeingia katika mbingu, Yesu, Mwana wa Mungu, na tuyashike sana maungamo yetu. Kwa kuwa hamna kuhani mkuu asiyeweza kuchukuana nasi katika mambo yetu ya udhaifu; bali yeye alijaribiwa sawasawa na sisi katika mambo yote, bila kufanya dhambi 4:14-16..

Maelezo Zaidi: Waraka huu uliandikwa kwa Wayahudi Wakristo ‘Waebrania’. Wakati huu waumini wa Kikrisro wa kimataifa walikuwa wengi. Ujumbe ni Yesu ni kuhani mkuu Yesu aliyeingia mbinguni, anayechukuliana na udhaifu wetu na ni bora zaidi ya kafara za wanyama walizotoa watu. Yesu ni mkuu zaidi ya Musa, na malaika, ni kuhani mkuu. Anaeleza kwamba yale ya kafara ni kivuli cha kafara halisi. Yeye alijaribiwa sawasawa na sisi katika mambo yote ila hakufanya dhambi. Tukaribie Kwake kwa neema na ujasiri ili tupewe rehema ya kutusaidia. Yesu ni bora kuliko malaika, au kafara zote. Twapasa tutii Neno la Mungu na Kristo kwani amewekwa na Mungu kuwa Mtawala wa mbingu, Leo Yuko mkono wa kuume wa Bab, a na Agano Jipya linatoa msamaha kutoka

dhambini na nguvu za kutuwezesha tuwe waaminifu kwa Mungu. Maisha ya Mkristo duniani ni safari au tunahiji tu. Wayahudi walitaka kuendelea na kaida/mapokeo yao ya zamani, ila wale watu wa mataifa walikuwa huru kutozifuata kwa sababu ya kufa na kufufuka kwa Yesu. Tofauti hizi ziliongeza mgogoro/utata kwenye kanisa. Mtu mmoja alipaswa aandike kuhusu tatizo hili na Paulo ana stahiki kwa hili, kwa vile alijua mapokeo ya Kiyahudi na imani ya Kikristo na anaandika kwa ustadi kuvileta hivyo viwili pamoja. Waraka huu una ustadi wa uandishi (masterpiece) kuhusu mahusiana ya alama/ishara za madhabahu na huduma ya Yesu baada ya kufa msalabani. Alama zile za zamani zimeachwa na alama za kufa kwa Yesu, kufufuka na huduma Yake kama Kuhani Mkuu ndizo zinazotumiwa. Kutunza sheria za kafara hazitatuokoa bali Yesu, kafara zilikuwa kivuli tu. Japo Yesu si wa kabila la Lawi Yeyé ndiye utimilifu/utimizo wa kafara zile za Agano la Kale na ni kuhani bora na hategemei Ukoo, ni kuhani wa Kifalme milele, anayehudumu katika hekalu la mbinguni. Waraka huu mrefu unakazia kwamba Ukristo ni bora kuliko dini ya Kiyahudi ya Agano la Kale 1:4. Kristo ni bora zaidi ya malaika au Musa au kafara iliyotolewa ya wanyama kwenye Agano la Kale” 9:13-14. Wayahudi waliokuwa Wakristo woalikuwa wakiwaya-wayaya, na hata wasiwajibike kwa wito wao wanaambiwa kuwa”Yesu ni mwombezi na mpatanishi 8:6. Yale mengine yalikuwa kivuli tu kwani Kristo Ndiye kafara halisi, iliyotolewa mara moja tu. Hekalu la mbinguni ‘Patakatifu’ lazungumzwa hapa pia kwamba. Yesu sasa hivi anahudumu kwenye hekalu hili, kama Kuhani mkuu, tumwambie matatizo yetu na dhambi zote, kwani anafanya kazi na Mungu, akishughulikia wokovu wetu. Mwenye haki ataishi kwa imani, na imani inakuwa hapa inafafanuliwa kwamba ni bayana ya mambo yasiyoonekana, ni mambo yatarajiwayo. Sura ya 11 imejuliza kama kama Ukumbi wa watu mashuhuri wa imani- Hall of fame of faith. Watu hawa walikuwa wasafiri na wapitaji, na ijapo walikuwa wangali wakinena.

Muundo wa Kitabu

Mungu amezungumza nasi kupitia Mwana Wake (1:1-4). Mungu amemkuza Mwana Wake kama Mtawala wa sayari zote, na mbingu (Universe) (1:5-14). Msikatae Neno ambalo Mungu amezungumza kupitia Mwana Wake (2:1-4). Mwana amepata mateso ili atulete wanadamu kwenye utukufu Wake ((2:5-18). Wasomaji wapaswa kuwa waaminifu kwa Neno la Mungu ili kurithi ahadi Zake (3:1-4:16). Mwana baada ya kupata mateso amepewa kazi ya kuwa Kuhani Mkuu kutokana na mfano wa Melkizedeki (5:1-10). Wasomaji wanakomaa wanaposoma historia ya matendo ya Mungu-oracles of God (5:1-6:20). Ukuhani wa Yesu ni wa juu kuliko wa Haruni (7:1-28). Ukuhani wa Yesu umesimikwa na kuwa wa juu katika Agano Jipya, kupitia kafara yake (8:1-10:18). Wasomaji

wajongee karibu na Mungu kwa ujasiri, na kushikilia imani yao kwa bidii (10:19-12:29). Mashauri ya muhimu (13:1-19). Benediction (13:20-21). Hitimisho (13:22-25)..

Mafungu Mashuhuri:

Sisi Je tutapataje kupona tusipojali wokovu mkuu namna hii 2:3

Leo mkisikia sauti Yake msifanye migumu mioyo yenu... Basi imesalia raha ya Sabato kwa watu wa Mungu 4:7, 9.

Basi na tukikaribie kiti cha neema kwa ujasiri, ili tupewe rehema, na kupata neema ya kutusaidia wakati wa mahitaji. 4:12.

Wala tusiache kukusanyika pamoja kama ilivyo desturi ya wengine, bali tuonyane na kuzidi kufanya hviyo kwa kadiri mwonavyo siku ile kuwa inakaribia 10:25

Basi imani ni kuwa na hakika ya mambo yatarajiwayo ni bayana ya mambo yasiyoonekana 11:1

Basi na sisi pia kwa kuwa tunazungukwa na wingu kubwa la mashahidi namna hii, na tuweke kando kila mzigo mzito na dhambi ile ituzingayo, kwa upesi na tupige mbio kwa saburi katika yale mashindano tuliyouwekwa mbele yetu, tukimtazama Yesu Mwenye kuianzisha na Mwenye kuitimiza imani yetu ambaye kwa ajili ya furaha iliyowekwa mbele Yake aliustahimili msalaba na kuidharau aibu, Naye ameketi mkono wa kuume wa kiti cha enzi cha Mungu 12:1,2

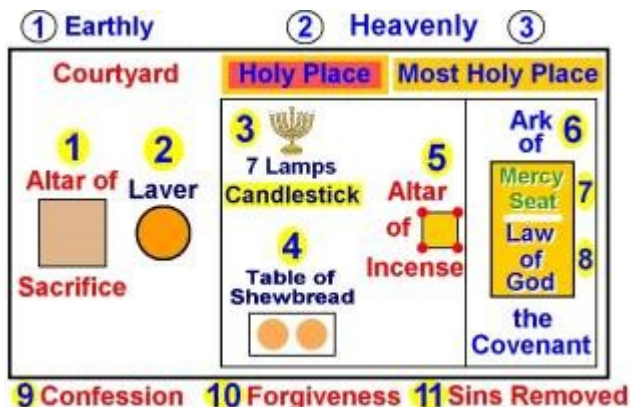
Upendo wa ndugu na udumu 3:1

Basi katika hayo tunayosema neno lililo kuu ndilo hili. Tunaye kuhani mkuu wa namna hii, aliyeketi mkono wa kuue wa kiti cha enzi cha ukuu mbinguni, mhudumu wa patakatifu na wa ile hema ya kweli ambayo BWANA aliweka na wala si mwanadamu 8:1-2

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Waebrania na Yohana wa kwanza ndiyo vitabu pekee ambavyo Mwandishi hakutajwa

Jambo Muhimu: Kufa na kufufuka kwa Yesu, Yesu ni kuhani wetu anayetuomba kwa BABA mbinguni. Twahitaji kusoma kuhusu madhabahu ya jangwani ya Kutoka 25-40, na kitabu hiki maana njia ya Mungu imo madhabahuni-katika Patakatifu. Kafara yetu leo ni Yesu, hakuna haja ya kutoa kafara za wanyama tena. Soma kitabu hiki na kujua kila samani ya Patakatifu

katika zile sita na kitabu cha Walawi hasa 16-Ua wa Nje, Mahali pa dhabihu, Beseni ya kuosha mikono, Taa saba, Mkate wa Wonyesho, Madhabahu ya Uvumba, Sanduku la Agano, Kiti cha Rehema, Sheria ya Mungu, Chungu cha Mana, Makerubi nk-Kuungama, Kusamehewa, Dhambi Kuondolewa. Kuhesabiwa Haki, Kutakaswa na Kutukuzwa.

Swali Kwangu: Je nina ujasiri wa kupaingia Patakatifu kwa damu ya Yesu ili kuungama dhambi zangu kuhesabiwa haki na kuishi maisha matakatifu kwa msaada Wake Bwana? 10:19,22

Wahusika Wakuu: Watu waaminifu katika Zama zote.

Kristo katika Waebrania: waraka unatukumbusha kuwa kristo ni bora kuliko wote, bora kuliko malaika 1:4, kwa sababu yeye ni chapa ya nafsi ya Mungu 1.3 na bado alishuka chini zaidi ya malaika na kuteseka kwa kifo, sasa amevikwa utukufu na heshima 2:9. ni bora kuliko musa, anayewakilisha sheria (Walawi 3:1-6). kristo anaelezewa kama kuhani mkuu, kwa mfano wa melkizedeki 5:6,10. ni mkuu kwa vile amejitoa kuwa kafara kamilifu kwa dhambi. kwa sababu ya kafara yake, tuna agano jipya na mungu. yeye ni mwenye kuianzisha na kuitimiza imani yetu -12:2.

Kristo katika Waebrania:

SURA YA 59 YAKOBO

Ialobos, mdanganyifu, (James) Iakobou Epistole

Mwandishi: Yakobo Ndugu wa Yesu Mathayo 13:55 Marko 6:3 Takribani 48 BK. Imani ipo katika mambo yote ya kila siku, mfano unakula kwenye mgahawa wa mtu usiyemjua, na humwoni anapopika, na bado unaamini kwamba ni wasafi, na tena hawatakudhuru. Bila imani kwa Daktari, au katika kununua chakula, huwezi kuishi, maana yule daktari humwulizi kama amesoma shule gani ndiyo akapata kazi hii, ili akupasue tumbo lako lenye shida. Imani ndiyo msingi wa Ukristo.

Kwa Ufupi: Imani ya Kweli ya Kikristo inaonekana kupitia matendo yetu, barua hii inapitia mambo mengi ya Mlima wa Baraka wa Mathayo 5-7. anazungumza imani katika majaribu, mitihani, Ukweli wa Neno la Mungu, ulimi, hekima, kujitenga na dunia, kujisalimisha kwa Mungu. Ili maisha ya kiroho yasonge mbele ni lazima imani yako iwe na utendaji hai, na siyo porojo tu. Imani lazima iwe katika matendo na maneno. Imani bila matendo imekufa! Anazungumzia umasikini, utajiri, kupata mateso, kutumia ulimi vizuri na majaribu. Wakristo wengi walifikiri kwamba wanaweza kuendelea na uovu au maisha ya giza na kuwa Wakristo wakati huo huo. Anazungumzia kuhusu kanisa na sinagogi, baraza la Yerusalemu. Yaonekana alikuwa akiwaandikia Waebrania Wakristo wa awali. Wengi husema Yakobo na Yuda walikuwa kaka za Masihi.

Sababu ya Kuandikwa: haikuandikwa kwa mtu mmoja ila kwa Wakristo wote kwa ujumla. Kama kiongozi wa kanisa Yakobo anaandika kwa makabila ya Israeli yaliyotawanyika. Anahusisha Wakristo zaidi ya taifa la kiyahudi. Anatuambia imani peke yake bila matendo haina maana.

Maelezo Zaidi: Imani bila matendo imekufa, tusimwambie mtu mwenye njaa, nenda kwa imani bila kumpa chakula. Watu wengi wamekasirikia kitabu hiki wakisema hakuna haja ya sheria kwani Yesu anatosha. Kitabu hiki kilikuwa cha mwisho kuingizwa rasmi kwenye Biblia. Pengine kwa ajili ya Maneno makali kwa watu ambao walikuwa na uwezo wa mali au kwa vile Wanatheolojia wengine waliona inapinga Maandiko mengine "Mwenye haki ataishi kwa imani" tu! Martin Luther mwana-matengenezo wa Ujerumani aliona ni barua ya majani makavu 'straw" Na hapa matendo yanazungumzwa yaende na imani tuliyo nayo. Paulo hafokasi sana kwenye mambo ya theolojia bali maadili na maisha halisi

anayopaswa kuwa nayo Mkristo wa kweli kila siku. Japo Mtume Paulo alipoandikia Warumi alisema kwamba tunaokolewa kupitia imani yetu kwa Kristo Yesu pekee, na si kwa matendo. Yakobo anasema imani ya Kweli itaonyesha matunda ya matendo mema. Itamsaidia nini mtu akisema ana imani bali matendo yake ni mabaya au hayuko tayari kumsaidia muhitaji? 2:14 hata wapagani watakuwa bora ikiwa wanatenda kwa ukarimu na fadhila. Anatuwosia tuombe hekima ila tusiyumbe-yumbe. Yakobo anawatia Wakristo moyo kuona mateso na majaribu wapitiayo kila siku, kwamba ni nafasi/fursa za kukua. Anatusihi sote tuombe hekima ila tusiwe tunayumbishwa kama mawimbi. Anawasihi wajue kutawala ndimi zao na si kuleta magomvi, bali wawe watu wa kuleta amani, wakiepuka ubaguzi au kupendelea watu wenye uwezo au nafasi. Wasaidie watu wenye mahitaji kama yatima, wajane na kujilinda na mawaa. Yakobo anatumkumbusha kwamba Maombi ya mtu wa Mungu yana nguvu mno, na kwamba yanaweza kumponya mgonjwa, kama Mungu anaona itamfaa mtu huyu, kunyanyuka. Anashauri mtu akiwa mgonjwa aite watu wa Mungu kumwombea na kumpaka mafuta. Anakazia kwamba “Yeye ajuaye kutenda mema na asitende kwake huyo ni dhambi” 4:17. Anasema tumkaribia Mungu Naye atakaribia kwetu. Anatuasa kuwa utajiri unaweza ukamkwamisha mtu na kuwa mtego (snare). Anawatahadharisha matajiri wasiwe waonevu wanaojiri watu na kuwapunja au kuwatesa watu maana vilio vya watumishi wao vimefika mbinguni. Mwajiriwa anapaswa kupewa mshahara wake na kutendewa kama mtarajiwa wa uraia wa mbinguni. Barua hii ni ya kiongozi kwa watu wote na imejaa hekima, ambayo Waiingereza huiita, ‘Common sense’, ambayo ingekuwa msaada mkubwa wa kanisa la awali na zaidi kwetu sisi tunaoishi mwisho wa wakati

Muundo wa Kitabu

Salaam (1:1). Majaribu na mitihani (1:2-18). Majaribu na uvumilivu, Mitihani na majaribu. Dini ya kweli (1:19-2:26): Kusikia, kuongea na kutenda, kujali masikini na wale walioonewa, muhtasari wa dini ya Kweli, Ubaguzi washutumiwa. Imani bila matendo imekufa. Hekima ya kweli (3:1-18): kutawala ulimi, hekima ya uongo na ya Kweli. Mkazo (4:1-5:6): Ukatili na kupakazi watu maneno ya uongo, Umasikini na utajiri, mkazo unaotolewa na wafanya biashara, mkazo unaotolewa na wakulima. Jinsi ya kuchukuliana na mateso (suffering) (5:7-18): Uvumilivu, maombi, na Hitimisho (5:19-20).

Mafungu Mashuhuri: Mkaribieni Mungu, Naye atawaakaribia ninyi itakaseni mikono yenu enyi wenye dhambi na kuisafisha mioyo yenu enyi wenye nia mbili 4:8

Na kule kuomba kwa imani kutamwoko a mgonjwa yule na BWANA atamwinua hata akiwa amefanya dhambi atasamehewa 5:16

Heri mtu astahiliye majaribu kwa sababu akiisha kukubaliwa ataipokea taji ya uzima 1:12

Vivyo hivyo ulimi nao ni kiungo kidogo nao hujivuna majivuno makuu angalieni jinsi moto mdogo uwashavyo msitu mkubwa 3:5

Maana mtu yoyote atakayeishika sheria yote ila akajikwaa katika neno moja, amekosa juu ya yote 2:10

Lakini mtu wa kwenu akipungukiwa na hekima na aombe dua kwa Mungu awapaye wote kwa ukarimu wala Hakemei, Naye atapewa ila na aombe kwa imani pasipo shaka yoyote maana mwenye shaka ni kama wimbi la bahri lililochukuliwa na upepo na kupeperushwa huku na huko 1:5

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Kwa wale wanaofikiria kwamba kuamini Mungu peke yake inatosha, Yakobo anawakumbushia kwamba hata Ibilisi anaamini kweli kweli na kutetemeka 2:9 ila hatii, yeye. Imani yetu katika Kristo yapaswa ibadilishe maisha yetu. Kuwa huru katika Kristo haina maana tufanye mambo ya giza na kutotii amri za Mungu.

Ndugu zangu, yafaa nini, mtu akisema ya kwamba anayo imani, lakini hana matendo? Je! Ile imani yaweza kumwoko? Ikiwa ndugu mwanamume au ndugu mwanamke yu uchi na kupungukiwa na riziki, na mtu wa kwenu akawaambia, Enendeni zenu kwa amani, mkaote moto na kushiba, lakini asiwape mahitaji ya mwili, yafaa nini? Vivyo hivyo na imani, isipokuwa ina matendo, imekufa nafsini mwake. Yakobo 2:14-17.

Jambo muhimu? Je, unahitaji hekima ya kuishi maisha ya Ukristo? Utaipata kwenye kitabu cha Yakobo

Swali Kwangu: Je, ninajua kama binadamu sina hekima, Je, ninamuomba Mungu hekima bila kuyumba-yumba kama mawimbi ya bahari

Wahusika Wakuu: Yakobo, na waamini ambao wametawanyika kila mahali.

Kristo katika yakobo: mwandishi hamtaji kwa jina kristo moja kwa moja ila anazungumza kuhusu mafundishi ya kristo, hasa mahubiri ya mlimani (1:2,4; 2:13,; 4:11, na 5:2)

SURA YA 60

1 PETRO

Petros apostolos Iesou Christou

Mwandishi: Mtume Petro akisaidiwa na Silvano (Sila) 5:12 Takribani 65 BK, akiwa au Rumi au Babeli, japo wengine husema Babeli hapa ni machafuko, Petro alihusika na kupeleka injili kwa watu wa mataifa. Yawezekana kabla ya Paulo kufika Rumi.

Kwa Ufupi: Kupata mateso kwa ajili ya Kristo ni jambo la utukufu na zuri, Mkristo ni muumini na msafiri.

Sababu ya Kuandikwa: Barua hii iliandikwa isomwe kwa makanisa mengi katika sehemu tano za Asia ndogo. Pontus, Galatia, Kapadokia, Asia, na Bithinia. Petro kama Mchungaji atuwaambia Yesu ametutoa toka gizani hadi kuingia katika nuru Yake ya ajabu 1 Petro 2:9

Maelezo Zaidi: Petro Mchungaji wa kundi la Mungu na aliyeshuhudia mateso ya Kristo awaandikia watu wanaoishi katika diaspora kule Asia ndogo, kwa ajili ya mateso makali, chini ya himaya ya Rumi.. Walikuwa na muda wa hatari na Petro anawahakikishia kwamba Mungu bado ameshikilia hatamu kwani ni Mwamba ambao imani yao imejengwa na ni watu waliochaguliwa hivyo waendele kuwa raia wema, na wapendane wakimtii Mungu hata hali iweje “Wapendwa 4:12 Je, mtu afanye nini akiwa anapitia mateso hayo? 4:13. Anawaambia waendele kuwa raia waaminifu na kujitayarisha kwa ujio wa upesi wa Yesu. Anasema sisi ni wateule, ukuhani wa kifalme. Anasisitiza kwamba tumtwishe Yesu matatizo yetu yote maana Yeye anajishughulisha na mambo yetu mno.

Muundo wa Kitabu

Linganisha na Petro mbili

Salaam na kutakiana heri (1:1-2). Muhtasari wa ujumbe wa Petro, wito wa kuishi maisha ya utakatifu na ya kukua kiroho (1:3-11). Kuhusiana na kifo cha Petro kinachomkakabili (1:12-15). Uhakika wa ujio wa Yesu na uhakika wa unabii (1:16-19). Madhumuni ya Mungu kuhusu unabii wa Biblia (1:20-21). Kutabiri kuja kwa walimu wa uongo (2:1-3^a). Uhakika wa hukumu (2:3b-10^a). Kupinga walimu wa uongo (2:10b-22). Kutabiri kuhusu watu wanaodhihaki kuhusu ujio

wa pili (3:5-10). Himizo la kuishi maisha matakatifu, tuingojea kuja kwa Yesu mara ya pili (3:11-16). Hitimisho (3:17-18).

Mafungu Mashuhuri:

Muwe na kiasi na kukesha kwa kuwa mshitaki wenu ibilisi kama simba angurumaye huzunguka-zunguka akitafuta mtu ammeze 5:8

Kwa kuwa macho ya Bwana huwaelekea wenye haki, Na masikio yake husikiliza maombi yao; Bali uso wa Bwana ni juu ya watenda mabaya. Naye ni nani atakayewadhuru, mkiwa wenye juhudi katika mema? 4:2-13.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Petro anatoa uhakika wa hesabu ya watu waliokuwa ndani ya safina (nane), kitabu cha Mwanzo chasema Nuhu na watoto wake, mkewe na wake za watoto wake Mwanzo 6:7.

Katika habari ya wokovu huo manabii walitafuta-tafuta na kuchunguza-chunguza, ambao walitabiri habari za neema itakayowafikia ninyi. Wakatafuta ni wakati upi, na wakati wa namna gani ulioonywa na Roho wa Kristo aliyekuwa ndani yao, ambaye alitangulia kuyashuhudia mateso yatakayompata Kristo, na utukufu utakaokuwako baada ya hayo.

Wakafunuliwa ya kuwa si kwa ajili yao wenyewe, bali kwa ajili yenu walihudumu katika mambo hayo, ambayo sasa yamehubiriwa kwenu na wale waliowahubiri ninyi Injili kwa Roho Mtakatifu aliyetumwa kutoka mbinguni. Mambo hayo malaika wanatamani kuyachungulia. 1:10-12

Jambo muhimu? Maisha yanaweza kuwa magumu ila Mungu ni mwema wakati wote, na wakati wote Mungu ni mwema. Zama hizi zilikuwa za mateso y a Nero Kaisaria wa himaya ya Rumi na Wayahudi walitawanyika kwa ajili ya haya mateso. Neno kuu hapa ni mateso, kwamba Kristo atawasaidia katika nyakati hizi ngumu, ndivyo Petro alivyoona kwamba, kuteseka kwa ajili ya Kristo ni upendeleo kwake.

Swali Kwangu: Je, mimi kama Mkristo naelewa siku njema inakuja japo katika maisha yangu duniani napitia shida na matatizo mengi?

Wahusika Wakuu: Petro, Sila, na Marko.

Kristo katika 1 petro: kwa vile kristo ameteseka katika mwili, yeye amekuwa mfano wetu wa mateso na tumaini, wakati tunaishi katika ulimwengu ulioanguka. anatumia matosa haya kwa waumini katika sehemu zingine na zama

zao. kifo cha yesu na ufufuo, watupa sisi fursa wa kujipatia imani katika Yeye. Yeye Mwenyewe alizichukua dhambi zetu katika mwiliWake juu ya mti, tukiwa wafu kwa mambo ya dhambi, tuwe hai kwa mambo ya haki; na kwa kupigwa Kwake mliponywa.’ 2:24.

SURA YA 61

2 PETRO

Petrou B, waraka wa pili wa Petro.

Mwandishi: Petro 1:1 Takribani 60BK akiwa Rumi kabla ya kuuwawa kwa ajili ya imani yake.

Kwa Ufupi: Jihadharini na Walimu wa uongo, wanaofundisha Mafundisho ya imani yenye hatari na uzushi ndani ya kanisa, waumini wapaswa kujitakasa kwa mafundisho na matendo. Anasema kila mmoja ajue habari za Yesu vyema na kukua kiroho, kisha waepuke walimu wauongo.

Sababu ya Kuandikwa: Petro alikuwa mchungaji mhubiri na barua yake yaonyesha hili. Anaandika kwa wasomaji kama ndugu zake, akiwaambia wawe waaminifu na kuangalia juu kwani siku ya wokovu wao itakuja, na Yesu atarudi na thawabu kwa wote wema na wabaya. Kitabu hiki ndicho cha mwisho kuongezewa kwenye Agano Jipya (Canon).

Maelezo Zaidi: Anawakumbusha Wakristo kila kitu alichowaambia kuhusu Yesu ni kweli. Anawaambia wakue katika neema na maarifa ya Kristo. Anasema wameitwa wawe wabeba nuru wa Yesu na hivyo Neno la Mungu la unabii lingae miyoni mwao, ili watu wengine walione. Anawaonya kuhusu walimu wa uongo, ambao hawaamini kwamba Yesu anarudi tena. Anawakumbusha imani yao mpya katika Kristo, imani ambayo haipaswi kudumaa, bali wakue na kujikimu kukabiliana na changamoto za ulimwengu ulioanguka. Petro yawezekana alikufa 67 BK, na hii inamaanisha mara tu baada ya kuandika. Anawaita hawa watu wa ‘dhihaka’ watasema tumengoja muda mrefu na hatujaona lolote, Ila Yesu anarudi tena na ataangamiza dunia hii na kuumba mbingu mpya na nchi mpya. Sifa za Kikristoambazo watu wameiita Ngazi ya Petro imani, wema, maarifa, kujikana nafsi, uvumilivu, utu-wema, upendo wa ndugu na upendo 1:5-8 na kutegemea Maandiko, Neno thabiti ambalo watu wa Mungu waliongozwa na Roho Mtakatifu kwa kuvuviwa waliandika kama vile Mungu alivyowaonyesha 1:19-21 kutamsaidia muumini kuepuka walimu wa uongo “ 2:1. Petro anasema Mungu hataki mtu yoyote aangamie. Anatusiii tunyenyekee daima chini ya mkono wa Mungu naye atakukweza, tukimtwika Mungu fadhaa na matatizo yetu yote, maana yeye hujishughulisha sana na mambo yetu.

Muundo wa Kitabu

Utangulizi (1:1-2). Kuzaliwa tena na kuteuliwa kwa muumini kama watu wa Mungu kupitia rehema za Mungu. Jinsi impasavyo kuenenda mtu anayempenda Mungu wakati wa hostility ili ampe Mungu utukufu (2:11-4:6). Mausia kuhusu kanisa linavyopaswa kuishi kuhusiana na mateso (4:7-5:11). Salaamu na kuaga (5:12-14). Msamiati wake unafanana kidogo na wa Yuda.

Mafungu Mashuhuri: Maana hatukufuata hadithi zilizotungwa kwa werevu tulipowajulisha ninyi nguvu zake BWANA wetu Yesu Kristo na kuja kwake, bali tulikuwa tumeuona wenyewe ukuu wake 1:16

au dhahabu mpate kutoka katika mwenendo wenu usiofaa mlioupokea kwa baba zenu 2 Petro 1:18

Basi wekeni mbali uovu wote na hila yote na unafiki na husuda na masingizio yote 2 Petro 2:1

Wapenzi nawasihi kama wapitaji na wasafiri ziepukeni tamaa za mwili zipiganazo na roho 1 Petro 2:11

Mkijua neno hili kwanza, ya kwamba hakuna unabii katika maandiko upatao kufasiriwa kama apendavyo mtu fulani tu. Maana unabii haukuletwa po pote kwa mapenzi ya mwanadamu; bali wanadamu walinena yaliyotoka kwa Mungu, wakiongozwa na Roho Mtakatifu. 1:20,21.

Kwa hiyo, wapenzi, kwa kuwa mnatazamia mambo hayo, fanyeni bidii ili mwonekane katika amani kuwa hamna mawaa wala aibu mbele Yake.3:14.

Bwana hakawii kuitimiza ahadi yake, kama wengine wanavyokudhani kukawia, bali huvumilia kwenu, maana hapendi mtu ye yote apotee, bali wote wafikilie

toba.

Lakini siku ya Bwana itakuja kama mwivi; katika siku hiyo mbingu zitatoweka kwa mshindo mkuu, na viumbe vya asili vitaunguzwa, na kufumuliwa, na nchi na kazi zilizomo ndani yake zitateketea. 3:9,10.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Petro aliandikwa waraka huu akijua kifo chake Kipo karibu sana 1:14

Jambo muhimu? Jilindeni nafsi zenu msije mkachuliwa pamoja na kosa la hao wahalifu mkaanguka na kuacha uthibitifu wenu 3: 17

Swali Kwangu: Je, ninajua siku za mwisho ambazo manabii na walimu wa uongo watatokea na wakati usalama wangu ni kumtegemea Mungu na kusoma Maandiko Mwenyewe na si kutegemea watu wengine wanicheulie walichosoma

Wahusika Wakuu: Petro na Paulo

Kristo katika 2 petro: petro anatumia jina bwana, akimaanisha kristo katika waraka huu tena kila kitu tunachohitaji katika kristo “Kwa kuwa uweza Wake wa Uungu umetukirimia vitu vyote vipasavyo uzima na utauwa, kwa kumjua Yeye aliyetuita kwa utukufu Wake na wema Wake Mwenyewe,” ili kukabiliana na changamoto ambazo dunia inatutupia, ikiwemo na walimu wa uongo ambao wanapiga kuja kwa yesu kristo kwa mara ya pili.

SURA YA 62

1 YOHANA

Ioannou A, 1 Yohana.

Mwandishi: Hawakusema ila Mtume Yohana yawezekana aliandika Takribani 92 BK akiwa mzee kule Efeso. Watu huipenda barua hi kwani iko wazi kabisa kuhusu upendo na uhakika wa Yesu

Yesu alikuwa mwanadamu halisi kama vile alivyo Mungu halisi 100% na anatupa uhakika wa uzima wa milele na twapaswa kutunza amri Zake na kuzithamini. Yesu alikuja duniani na kufanyika mwili, na akafa. Katika sura ya kwanza anazungumza juu ya kudumu katika ushirika na Mungu. Kukaa ndani ya Kristo. Barua hii ni ya kichungaji, anawaita washiriki wake ‘watoto wadogo’ na wapenzi. Kujali huku kwa watoto wake kulimfanya atumie maneno makali kwa wale walimu wa uongo aw ‘Gnostic’ waliokuwa tishio kwa jumuiya.

Sababu ya Kuandikwa: Mungu ni upendo na anatupenda na akamtuma Mwana Wake kufa na kutukomboza, ujumbe wa upendo uko wazi kabisa. Kuwa na tabia ya Baba na kumpenda kutatufanya tuzishike armu Z ake.

Elezea zaidi: Yohana hatoi salaam balia kwa kusema Yesu ni NENO 5:7, kama vile Yohana sura ya kwanza inavyotuambia. Yesu amelipa kanisa amri mpya ya kupendana. Anawaambia wafurahi kwani waumini wanapomjua Kristo, wamepita mauti na kuelekea uzima. Waumini wanapata furaha kwa kuwa na ushirika na Mungu milele zote Waraka wa kwanza wa Yohana unahusu uzushi wa uongo wa mpinga Kristo uliotokea kwamba Yesu alikuja duniani kama roho na si nyama na mwili” wazizime kila roho za uongo, kwani kila roho isiyomkiri Yesu haitokani na Mungu. Na hii ndiyo roho ya mpinga Kristo ambayo mmesikia kwamba yaja; na sasa imekwisha kuwako duniani. 4:3. Yesu anakita kwenye upendo wa Mungu na wala si uzushi na mafundisho ya uongo na ajabu. Yohana anaandika akisema amemjua Yesu binafsi, na amemwona na kumgusa pia. 1:1. Anasema maarifa haya yanaongoza kwenye imani ya kuokolewa na Yesu. Ambayo inatufanya tutii, Yohana anatukumbusha waumini kwamba tunapotenda dhambi na tukaziungama kwa toba ya dhati, Yeye Mungu ni mwaminifu na Mwenye haki kutusamehe dhambi zetu 1:9. Yohana anasema

tunaonyesha upendo wetu kwa Mungu tunapomtii. Yesu alikuwa mwanadamu kamili na alikufa ili kuondoa dhambi zetu, kila unachokisikia kipime na Biblia, usichukue uzushi wowote na kuuamini na tukumbuke kupendana sisi kwa sisi. Yesu Ndiye Anayetuomba na makosa yetu yanafutwa.

Kumjua Mungu ni kuenenda katika njia Yake, tukishika Maagizo Yake, yaani Maandiko Yake. Hatuwezi kusema tunamjua na kumpenda Mungu na kujifanyia tunavyotaka. Hata watu wanaotua watasema “Watu hawa wana porojo tu, na kuishi maisha ya unafiki”. Yohana mtume aliyekuwa karibu na Yesu aliyeshi naye miaka mitatu na nusu, na pengine alikuwa na undugu Naye, alijikanyaga kumweleza Mungu na kwa kutumia hesabu za kibinadamu akasema Mungu=Upendo 4:8. Hebu Mungu atusaidie kuwa na upendo maana anasisitiza upendo wa Kweli hauna hofu. Anasema kumpenda Mungu na kuchukia watu ni upendo wauongo maana Mungu hajamwona ila mwenzake amemwona. Anasisitiza kuhusu msigi wa ushirika na namna ya kuhusiana wkwenye ushirika. Wasipende ulimwengu ila wakae katika Kweli, anaitwa Wakristo wa uongo kama ‘wapinga Kristo’, ‘watoto wa ibilisi’.

Muundo wa Kitabu

Utangulizi (1:1-4). Kukumbushia waamini na maonyo (2:12-29): Kile Mungu ametoa, Tafuta kushinda dunia, Tahadhari kuhusu Mpinga Kristo (2:18-29). Upendeleo na matokeo ya kuwa mtoto wa Mungu: Watoto wa Mungu watakuwa watakatifu kama Baba Yao, watoto wa Mungu watakuwa na upendo kama Baba Yao. Aina mbili za roho (4:1-6). Upendo wa Mungu ndiyo msingi wa kupendana (4:7-5:5). Ushuhuda wa Mungu wa Uzima wa milele Katika Mwana Wake (5:6-13). Kuhitimisha (5:14-21).

Sababu ya Kuandikwa: Yohana alikuwa mchungaji na anawaandikia watoto wake wa kiroho akiwa mzee sana kwamba walimu wa uongo wamelivamia kanisa katika siku zile wakisema Yesu sio mwanadamu. Anawapa changamoto kwamba Yeye alimwona na macho yake mwenyewe. Goli lake ni kufanya injili ya Yesu kuwa ya kutamanisha sana (attractive) na watu watavutwa sana. Anasema amewaandikia ili wajue wana uzima wa milele, wale wanaolimini Jina la Mwana wa Mungu

Mafungu Mashuhuri:

Tukisema ya kwamba twashrikiana Naye, tena tukienenda gizani twasema uongo, wala hatuifanyi iliyo Kweli, bali tukienenda nuruni kama Yeye alivyo katika nuru twashrikiana sisi kwa sisi na damu Yake Yesu, Mwana Wake yatusafisha dhambi zetu zote 1:6,7

Watoto wadogo nawaandikia msitende dhambi, Na kama mtu akitenda dhambi tunaye Mwombezi kwa Baba, Yesu Kristo Mwenye haki, Naye Ndiye kipatanisho kwa dhambi zetu, wala si dhambi zetu tu bali na dhambi za ulimwengu wote 2:1,2

hilo tuliloliona na kulisikia, twawahubiri na ninyi; ili nanyi pia mpate kushirikiana nasi: na ushirika wetu ni pamoja na Baba, na pamoja na Mwana wake Yesu Kristo.

Na haya twayaandika, ili furaha yetu itimizwe.1:3,4

Yeye aliye naye Mwana, anao huo uzima; asiye naye Mwana wa Mungu hana huo uzima. Nimewaandikia ninyi mambo hayo, ili mjue ya kuwa mna uzima wa milele, ninyi mnaoliamini Jina la Mwana wa Mungu.5:12,13.

Yeye asemaye nimemjua, wala hazishiki amri Zake ni mwongo wala Kweli haimo ndani yake 2:4

Msiipende dunia wala mambo yaliyoomo katika dunia. Mtu akiipenda dunia, kumpenda Baba hakumo ndani yake 2:15

Tazameni ni pendo la namna gani alilotupa Baba kwamba tuitwe wana wa Mungu na ndivyo tulivyo...3:1a

Watoto wadogo tusipende kwa neno wala kwa ulimi, bali kwa tendo na Kweli 3:18

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Yohana hakuandika waraka huu kama nyaraka zingine za Biblia zenye salaam, kwa kujitambulisha kama mwandishi na

mambo kama yale. Ila ameandika nyaraka hii kwa joto-joto jingi la upendo na huruma nyororo.

Jambo muhimu? Yohana aliandiaka ili tujue tuna uzima wa milele 5:13

Swali Kwangu: Je, ninajua kwamba nina uzima wa milele nikimkiri Yesu kuwa Mwokozi wangu na kuwa mfuasi Wake na kupitia nyayo Zake? Je, nina upendo wa kweli na wa halisi katika maisha nayoishi kila siku?

Wahusika Wakuu: Yesu, Yohana na Walimu wa Uongo.

Kristo katika 3 Yohana: yohana anaeleza yesu ni nani na kile ambacho amekifanya. yesu ni ni mwana wa mungu, imeandikwa x 18, na inasisitiza kwamba yesu ni mungu kutoka kwa ubatizo/maji na kifo/damu yake. mbali na kuwa kristo ni mungu, pia ni mwanadamu kamili 4:2,3. kifo chake hutusafisha kutoka kwa dhambi 1:5-2:2 na kuvunja kazi za uovu 3:8 na kufanya tupendane 4:7-12 na kutuwezesha kupata uzima wa milele 5:12.

SURA YA 63 2 YOHANA

IANNOU B AU BARUA YA YOHANA YA PILI.

Mwandishi: Mtume Yohana japo barua yasema Mzee tu 1:1, takribani 92 BK. Wanahistoria wanasema mitume wote walifia dini, isipokuwa Yohana ambaye aliishi mpaka uzeeni Patmos, kule bahari ya Aegan. Yohana anajulikana kama mtume wa upendo. Wengine husema mzee ni yeye Yohana.

Kwa Ufupi: Mtume Yohana alimwandikia mama mwenye cheo mkristo, akimwambia jinsi watu wanavyompenda Mungu na akisisitiza wajihadhari na walimu wa uongo wanaopinga kwamba Kristo alikuja katika mwili alipoishi duniani, mtume anasisitiza upendo ambao watu wanapaswa kuwa nao kama waumini, miongoni mwao wenyewe kwa wenyewe. Anaonyesha uhusiano wa Ukweli na upendo.

Sababu ya Kuandikwa: barua hii iliandikwa kwa mtu binafsi. Kama ilikuwa iwafikie kanisa zima au mtu mmoja hatufahamu. Anaandika kwa upendo mkubwa, upendo mwanana na kujali (tender love) kama vile baba, anawapa onyo la mafundisho ya uongo, na kuwaambia angependa kuja kuwaona karibuni. Anasema upendo ni pamja na kuwakataa walimu wa uongo, siyo kwamba wasuzungumze nao, bali wasisapoti imani zao zenye udanganyifu na maadili potofu.

Maelezo Zaidi: Barua hii imeandikwa kwa mama Mkristo 1:1, pengine iliandikwa kwa familia au kwa kanisa kama mfano wa Mwanamke. Ila Paulo anafurahi kwamba kila mtu anampenda na watoto wake wameshikilia imani bado. Anatia watu moyo kuwa waaminifu na wakarimu. Yohana wa pili inashughulikia na mafundisho ya uongo yaliyozuka kwamba Yesu hakuishi katika mwili duniani. Mafundisho haya yalihatarisha maisha ya kiroho ya waumini. Barua yaweza kuwa iliandikwa kwa watu walioitwa ‘Gnostic’ hawa waliamini kwamba Yesu alikuwa roho tu bila mwili, na alitokezea duniani, ili kuteswa na kufa kwenye msalaba tu, wala hakuishi na watu. Fundisho hili ni la Mlaghai Ibilisi na Yohana anatoa tadhadhari kwa mama huyu kushikilia imani yake na kujihadhari na Mpinga Kristo 1:7 Moto wa kuotea mbali, yaani

twapaswa hata tusifungue milango yetu kuwakaribisha wazushi wa uongo huu 1:10. Hata leo wapinga Kristo wapo na tujihadhari na kuepuka mafundisho ya uongo ndani ya kanisa, kama hawa Gnostic. Watu waliamini wokovu watokana na elimu au maarifa. Waliamini kwamba roho ni takatifu na njema wakati wote. Ila mwili ndiyo mwovu. Ubinadamu wa Yesu ulikataliwa. Kwani waliamini mwili ni muovu. Walisema mwili utendewe kwa ukatili(harshly). hata maneno makali anayoandika Yohana, yanaandikwa kwa upendo na kuzungumzwa katika ile Kweli.

Muundo wa Kitabu

Salaam (1-3). Kiini cha barua (4-11): Kuwasihi kumpenda Mungu kama alivyooagiza, onyo kuhusu walaghai wanaokuja. Kufunga barua (12-13)

Mafungu Mashuhuri:

Na sasa mama nakuomba, si kwamba nakuandikia amri mpya bali ile tuliyokuwa nayo tangu mwanzo, kwamba tupendane na huu ndio upendo: tuenende kwa kuzifuata amri Zake 1:5,6b

1:6

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Waraka wa Yohana wa pili ni mojawapo wa nyaraka nne zenye sura moja, ila ina mafungu machache kupita yote,- kumi na tatu tu

Kila apitaye cheo, wala asidumu katika mafundisho ya Kristo, yeye hana Mungu. Yeye adumuye katika mafundisho hayo, huyo ana Baba na Mwana pia. Mtu akija kwenu, naye haleti mafundisho hayo, msimkaribishe nyumbani mwenu, wala msimpe salamu.9,10.

Jambo Muhimu: Kama ilivyokuwa wakati wa Yohana, tuna walimu wa uongo wanaoeneza mafundisho ya hatari. Kila fundisho lipimwe na Maandiko “ 1:9

Swali Kwangu: Je najua kutofautisha kati ya mafundisho ya uongo au uzushi na mafundisho yale ambayo yanatoka kwenye Maandiko Matakatifu? Naitimizaje amri ya kupendana siku kwa siku?

Wahusika Wakuu: Yohana, Yesu na Walimu wa uongo.

Kristo katika 2 Yohana: yaonyesha umuhimu wa kumwamini yesu aliyekuwa mwili f7. haya ya kukaa ndani ya Bwana f5 na 9- kama ilivyo katika yohana 15.

SURA YA 64

3 YOHANA

Ioannou Gamma herufi ya tatu Kigiriki-Yahweh has been gracious

Mwandishi: Ni mtume Yohana japo jina halitajwi ila neno Mzee 1:1, takribani 92 BK akiwa mzee pengine kutoka Efeso. Hatufahamu aliipeleka wapi. Wakati huu Kaisari Domitian aliongeza mateso na Yohana mwenyewe aliteswa kwa ajili ya injili. Anaonekana kuwa mtu anayeshuhudia tukio. Mwandishi asema mzee, kama vile alivyosema katika 2 Yohana.

Kwa Ufupi: Yohana, kiongozi wa kanisa anaandika kwa Gayo anayempenda kweli. Viongozi wa makanisa wapaswa kuwa wanyenyekevu na sio wenye viburi, viongozi walaghai hawafai

Sababu ya Kuandikwa: barua hii iliandikwa kwa wanaume watatu katika kanisa la siku hiyo akiwashukuru Gayo, Demetrio kwa kutoruhusu walimu wa uongo kwenye ushirika. Diotrefe yeyé alikuwa na mafundisho ya uongo na mbinafsi/mchoyo katika kukaribisha wageni. Alipenda mamlaka na akawapinga watu wasiopenda ushawishi wake, ufumbuzi wa walimu wa uongo ni kusambaza Ukweli wa injili.

Maelezo Zaidi: Barua hii iliandikwa kwa muumini Gayo rafiki yake pengine aliyekuwa na uwezo, Yohana, anamtakia afya njema ya mwili kwamba ni muhimu kama vile afya yake ya kiroho ilivyo. Ushirika na wenzi ni muhimu, na ushirika na Mungu, kukaa ndani ya Kristo- kama Yohana 15. Waraka huu wa tatu wa Yohana unasifu waumini kama Gayo, kwa upendo na ukarimu wake na kusema yeye na Demetria ambao wameongoza kwa matendo mema ya ukarimu kwa wageni, na walimu wa injili 1:6. Waraka huu pia una Maneno makali kwa watu kwa Diotrefe “aliyeipenda dunia na kuwa na mafundisho ya uongo” 1:9. Ambaye amekataa kuonyesha ukarimu na wema kwa kukaribisha wainjilisti walio safarini kueneza injili na anaeneza mafundisho ya uongo miongoni mwa waumini. Yaonekana Diotrefe hakutaka kusoma barua ya Yohana ya mwisho na pia hakutaka mwingine aisome. Yohana anataka walimu wa injili wawaunge mkono kwa heshima na maneno yao. Viongozi wabinafsi na waongo hujitukuza na kujifanyia promosheni ila wale wa kweli Humtukuza Mungu na kufuata mpango wa uongozi wenye utumishi

Muhtasari

Salaam (1-2). Kiini cha ujumbe wa barua (3-12): Ukarimu na ukaribishaji wa Gayo, Matatizo ya Diotrefe, Mfano mzuri wa Demetrio. Mawazo ya kufunga barua (13-14).

Mafungu Mashuhuri:

Mpenzi naomba ufanikiwe katika mambo yote na kuwa na afya yako kama vile roho yako ifanikiwavyo 1:2

Maana nalifurahi mno walipokuja ndugu na kuishuhudia Kweli yako, kama uendavyo katika Kweli. 3

Sina furaha iliyo kuu kuliko hii, kusikia ya kwamba watoto wangu wanakwenda katika kweli 1:4

Mpenzi usi uige ubaya bali uige wema, Yeye atendaye mema ni wa Mungu, bali atendaye mabaya hakumwona Mungu 1:11

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Waraka wa Yohana wa tatu ni mojawapo wa Nyaraka nne zenye sura moja na ndiyo wa pili kwa ufupi kwa mafungu, Mafungu kumi na nne

Jambo Muhimu: Kukaribisha wageni ni wajibu wetu wote, na si watu washuhuri na wanaojiwezea walio na majumba ya fahari bali imetupa, kila Muumini kuwapa wageni na wahudumu wa kazi ya Mungu chakula, mahali pa kulala, na mahitaji mengine. Twapaswa tuwahimiza washiriki wengine wasiwe wabahili na wasiotaka kukaribisha wageni, wakisema “Nendeni mkalale kwenye nyumba za wageni’ Wakati ambapo wangetubariki miji yetu na tungeweza kujenga mahusiano bora katika kufanya kazi shambani mwa BWANA. Twaelewa siku hizi watenda kazi wengine hulipiwa nyumba ya wageni, ila wengine hawana uwezo. Hata wale wanaolala nyumba za wageni bado wanahitaji huduma fulani katika yale makanisa wanayohudumu. Huduma za unyenyekevu ni kwa wengine ni kufuata nyayo za BWANA wetu Yesu Kristo Yohana 13:14. Neno ‘Dsozo’ la Kigiriki linasimamia afya na wokovu pia. Tukiwa na afya na kuishi miaka 70, ni jambo dogo kulinganisha na wokovu, kisha tuishi katika umilele. Kwa ubongo wetu ndiyo tunamjua au kumwelewa Mungu. Mfano endapo tunavuta sigara, na kunywa pombe au kufikiri mawazo machafu, haya yanaharibu bongo zetu na kufanya tusielewe Neno la Mungu au mpango wa Mungu kwetu. Ndani ya bongo zetu, ndiyo yapo mapambano kati ya malaika wa Mungu na shetani, maana kupigana kwetu si kwa nyama na damu

Swali Kwangu: Je ninapenda kukimbia wageni, au nina ukarimu na nataka watu waje kwangu niwahudumie?

Wahusika Wakuu: Yohana, Gayo, Diotrefe, Demetrio

Kristo katika 3 Yohana: Hapa jina yesu halipo ila katika fungu la 7 tunaona watu waendao kwa jina la yesu, tukumbuke barua inasisitiza kuhusu ile kweli, na Yesu ndiye kweli, UZIMA NA NJIA.

SURA YA 65

YUDA

Judas, Judah, Iouda

Mwandishi: Yawezekana ni Yuda ndugu wa Yesu ila hakusema kakaye alikuwa Yakobo 1:1, takribani 82 BK.

Kwa Ufupi: Anaeleza kuhusu kifo cha watu jangwani, na uharibifu wa Sodoma na Gomora na huku ya siku zijazo na kuingia kwa walimu wa uongo. Anawaambia wajihadhari na mafundisho yao ya hatari yasiyotoka kwa Mungu yakavyoangamizwa siku ya mwisho (dangerous doctrines). Walimu wa uongo walijifanya kuwa watu wa kiroho bali wakukuwa wazinifu, wapenda pesa, watu wenye kelele na kujisifu, walijitia kuwa na maono na kuharibu meza ya Bwana.

Sababu ya Kuandikwa: Mafundisho ya ajabu yalianza kuwafanya Wakristo wawe dhaifu, hivyo Yuda anawapa tahadhari ya waongo hawa. Anawaambia wapendwa wa imani, dhiki kubwa inaijia dunia ila wakite kwenye ujio wa Yesu ambao unakuja kwa upesi.

Maelezo Zaidi: Barua hii haikuandikwa kwa mtu maalumu kama vilivyo vitabu vingi vya Agano Jipya, bali kiliandikiwa ndugu wa sehemu mbali mbali. Yuda anashughulikia yale Petro alishughulikia kwenye waraka wake wa pili 2 Petro 2:1-3:3. Walimu wa uongo ambao wanapoteza watu (wapotoshaji). Watu waliokuwa washiriki ila wamerudi nyuma (backsliders). Ambao wananuia kufanya dhambi za uasherati, kupenda pesa, kujisifu, wakiharibu mlo wa meza ya BWANA wakijidai wamepata maoni na hawataki kurudi nyuma. Watu wa manung'uniko na kulalamika 1:16. Hawa walitumia neema ya Mungu kufunika mitindo yao ya maisha ya dhambi, wakiwahamasisha Wakristo wengine kufanya uovu huu. Yaonekana ndiyo hali ilivyo leo, watu wengine hawapendi Ukweli, husema usinichanganye na kuniambia Ukweli, maana napenda kufanya vile navyotaka, Na dini yetu ya Kikristo haituruhusu kufanya tunavyotaka, Je mtu akifanya anavyotaka na akachukuliwa mbinguni kwa ghafla atakuwa na usalama kwa wengine. Anazungumzia malaika walioanguka toka mbinguni na Sodoma na 'Gomora. Anazungumzia pia hukumu inayokuja. Yuda anasema Wakristo wa kweli wanaakisi upendo wa Kweli wa Mungu, wanaonyesha huruma na kusaidia kuwanyakua Wakristo wengine motoni ili wasiangamie 1:23. Barua hii yaelezea mengine ya Agano la Kale mfano Henoka alionyeshwa kuja kwa Bwana mara ya pili, Musa alifufuliwa na yupo mbinguni leo. Tuhurumie wale wenye mashaka, na kuwaokoa kwa watu kama vile tuonavyo mtoto asiyejua hatari akiingia

motoni, nasi tuwanyakue kutokana na uovu au kutomjua BWANA Yesu. Yuda anamaliza barua kwa kutupa moyo kwamba Mungu anaweza kutulinda tusijikwae na kutusimamisha mbele ya Utukufu Wake bila mawaa katika furaha kuu. Yeye Mungu pekee, Mwokozi wetu kwa Yesu Kristo BWANA wetu.

Muundo wa Kitabu

Salamu 1-2, sababu za barua 3-4, Tahadhari ya walimu wa uongo na adhabu zao 5-19. Changamoto ya kusimami imani 20-23, Sifa kwa Mungu 24-25.

Mafungu Mashuhuri: Naliona imenilazimu kuwaandikia, ili niwaonye kwamba mwishindanie imani waliyokabidhiwa watakatifu mara moja 3b

Tena napenda kuwakumbusha ijapokuwa mmekwisha kujua haya yote, ya kwamba Bwana akiisha kuwaokoa watu katika nchi ya Msiri, aliwaangamiza baadaye wale wasioamini 5.

Lakini Mikaili, Malaika mkuu, aliposhindana na Ibilisi na kuhojiana naye kwa ajili ya Mwili wa Musa, hakuthubutu kumshitaki kwa kumlaumu, bali alisema Bwana na akukemee. 10

Yeye awezaye kuwalinda ninyi msijikwae, na kuwasimamisha mbele ya utukufu wake bila mawaa katika furaha kuu. Yeye aliye Mungu pekee, Mwokozi wetu kwa Yesu Kristo Bwana wetu, utukufu una Yeye, na ukuu na uwezo na nguvu, tangu milele na sasa na hata milele. Amina 24,25

Cha Pekee na cha Kustaajibisha: Yuda anatusaidia kuelezea kwa kirefu mambo ya Agano la Kale ambayo hayakuelezwa kwa kirefu

- Mikaeli Malaika mkuu aligombana na Shetani juu ya mwili wa Musa, Musa alifufuliwa kwenda mbinguni, na yupo kule na watu wengine waliotajwa kama Eliya na Henoka, na ndiyo maana Musa alikuja kumpa faraja Yesu kwenye bustani ya Gethsemane akiwa na Eliya
- Henoka mtu wa saba alionyeshwa hukumu ya Mungu

Cha kutafakari

Jambo muhimu? Shetani ana mawakala wa siri kanisani kuwachanganya waumini na mwishowe kuwaangusha waumini wa Kweli. Ni jukumu la kila muumini wa kweli “Kuishindania imani kama Yesu alivyotufundisha kupitia mitume

Swali Kwangu: Je unaipigania imani aliyofundisha Yesu au unayumbishwa na mawimbi ya mafundisho ya uongo?

Wahusika Wakuu: Yesu, Yuda, Mikaili, Kaini, Balaam, Kora, na Henoka

Kristo katika Yuda: yuda anaanza na kumalizia kwa kusema kwamba kristo huwaifachi wale amboa wanamuamini. ila wale wanaotaka kumkana yesu watahukumiwa. tunapaswa kujilinda na upendo wa mungu, huku tuingojea rehema ya bwana wetu yesu kristo, hata tupate uzimawa milele.

SURA YA 66 UFUNUO

Apokalypsis Ioannou, Ufunuo wa Yohana, matukio ya siku za mwisho yanafunuliwa kupitia maono aliyopewa Mtume Yohana.

Mwandishi: Yohana mtume 1:1, takribani 90- 95 BK akiwa kifungoni kisiwa cha karibu na Ugiriki, kiitwacho Patmo (Uturuki) kwa ajili Domitian Kaisari wa Rumi aliyetesa na kuwasulubisha waamini na hata kuwachoma wakiwa hai na kuwatoa wararuliwe na wanyama wakali alitoa hiyo adhabu. Katika Aya 404 za Ufunuo, 278 zinatoka kwenye Agano la Kale. Hapa kuna shina la kisa cha wema na ubaya na mwisho wake. Kitabu kinaishwa kwa ndoto ya utukufu wa mbinguni na zawadi kwa jamii ya mwanadamu “Uje Bwana Yesu”.

Kwa Ufupi: Mungu atahukumu waovu na kuwazawadia watakatifu Wake. Siku ya hukumu itakuja. Na kilele chake ni vita vya Armageddon Mungu anataka watu Wake wasifichwe mambo yatakayotokea na anatumia ishara za kinabii kufunua matukio yanayokuja mbeleni. Kwa kifupi Mungu anashikilia usukani wa siku zijazo, Yote ya mbele yapo mikononi mwa Yeye anayetupenda na anayetaka bora kuliko yote kwetu. Tujitaarishe kukutana na Mungu wetu. Wema utashinda. Mwana-Kondoo aliyechinjwa Atarudi kama Mshindi. “Nimesoma mwisho wa kitabu upande wa Mungu unashinda” waliimba wanakwaya. Mungu hakuumba dunia na kuiacha ijiendeshe yenyewe, la! Hasha. Hapa ametupa darubini ya kuona ya mbele, ili tusiogope, hata kama majanga yatatokea. Pia anatufa faraja na kututayarisha na ujio wa upesi wa Yesu Kristo. Namba 4, 7, 10 na 12 zinarudiwa mara nyingi mfano, makanisa saba, baragumu saba, taa saba, nyota saba, vinara saba, vichwa saba, mihuri saba, pembe saba, malaika saba, radi, na mapigo [namba saba imetajwa mara 57]. Kitabu cha Danieli kinashabihiana kabisa na kitabu hiki,

Sababu ya Kuandikwa: Mengi yaliyofungwa kwenye kitabu cha Danieli yamefunuliwa kwenye Ufunuo. Kitabu hiki kinaeleza maajabu na unabii wa mambo ya ajabu yatakayotokea mpaka mwisho wa dunia. Kitabu hiki kimefunuliwa! kinaeleza pambano kati ya wema na ubaya, na kuwekwa katika njozi na alama, na ishara ili watu wa Mungu wapate faraja kupitia Neno Lake. Mwisho wa historia ya dunia na ujio wa Yesu litakuwa tukio la vishindo na kushangaza na kutimia kwa ahadi za Mungu katika Nchi Mpya.

Maelezo Zaidi: Yohana akiwa kizuizini kisiwani Patmo yasemekana walitaka kumwua kwa mafuta ya moto, na iliposhindikan, wakamhamisha awe mwenyewe kule Uturuki ya leo. Yesu Kristo Mwenyewe anafanya mpango wa kumpa Yohana njozi ya yale yatakayotokea kabla ya Yeye kuja, anampa Ufunuo wa yote yatakayotukia mbashara 1:1, Kitabu cha ajabu. Chukua muda kukijua vizuri maana kimefunuliwa na wengi husema ni kitabu cha Danieli kimefunuliwa na kitabu hiki. Namba saba inajitokeza mara kadhaa hapa. Mekanisa saba, vinara saba, magombo saba, mihuri saba, malaika saba, tarumbeta saba, ngurumo saba, Joka mwenye vichwa saba, mapigo saba milima saba na wafalme saba! Namba saba kwenye Maandiko inamaanisha ukamilifu. Mfano uumbaji ulichukua siku saba. wengi husema tunachopaswa kufanya ni kuamini tu! Si kweli lazima tuishi maisha ya utauwa pia. Wanikolai wao waliamini kwamba "Matendo yako hayajalishi, bora uwe na imani tu!". Yaonekana kama haya mekanisa saba ni vipindi mbali mbali kanisa lilipitia. Waandishi wa Historia wanafikiri Efeso ni kanisa la mitume kuanzia 33 BK mpaka 100 BK. Smarna ni 100 BK mpaka 313BK. Wakristo wengi walipata mateso. Pergamo ni 313 mpaka 538 BK. Watu wa Mungu walipata shida ya kuabudu kama amri ya Mungu inavyosema. Thiatira mwaka 538 mpaka 1500 hapa uasi uliongezeka, watu kama milioni 60 waliuawa kipindi hiki kwa ajili ya imani yao. Sardi ni kutoka 1500 mpaka 1830, kanisa hili lilionyesha matumaini ila lilikuwa halina matunda. Kanisa la Filadelfia likimaanisha upendo wa ndugu lilikuwa na waumini wa dhati mwaka 1830-1840. Waamini walitarajia Yesu angekuja mwaka wa 1844 ila hakuja. Kanisa la mwisho ndilo la kipindi chetu linaloitwa Laodikia, ikimaanisha kuhukumu kuanzia mwaka 1844 mpaka leo. Yesu hapa anasema "Anachukia wanikolai. Kwenye kanisa la Efeso. Utaona kwamba vita vilianza miaka 6000 iliyopita. Kwenye kitabu cha ufunuo sisi tulio upande wa Mungu ndiyo tutashinda. Yeye atatupa ushindi tukiamua kumsikiliza. BWANA apewe sifa!. Usipate jibu kwa maswali yako kwa wabashiri, wanajimu, wanasayansi, runinga, kompyuta, wachawi au watu wa dunia, bali kwenye Biblia tu! Namba saba inarudiwa mara 13 hapa.

Wabashiri wewe unajua kuwabarishiria maisha yao ya mbele kuliko wao! Usipoteze muda wako kutafuta kubashiriwa nao, wewe kwa kutumia Biblia unajua Historia yote mpaka mwisho. Katika ufunuo mbili Yohana aliona matatizo ya kiroho ya mekanisa na vita kati ya Kristo na shetani na uadilifu wa watu wa Mungu mpaka kuonekana kwa Yesu mawinguni. Ufunuo ni ufunuo wa Yesu Kristo, na sio ufunuo wa mnyama. Mungu Ndiye Mwanzo na mwisho. Alfa na Omega. Mungu na Kristo wanatawala toka kwenye Kiti cha enzi-Patakatifu/Hekalu la mbinguni. Msalaba na injili ni mambo muhimu sana.

Kanisa la Kristo ndiyo fokasi anaponza kitabu. Mwisho wa dunia unaelezwa na pambano kuu linavyoisha. Katika mlolongo wa ishara na alama, Mungu anafungua kwa kanisa Lake yale yanayokwenda kutokea kuanzia wakati wa Yohana mpaka mwisho wa historia ya dunia. Katika kanisa la Laodikia ambalo ndilo la wakati wa mwisho, anasema kwamba kuna uvuguvugu, sio baridi au moto. Bora kuwa baridi au moto, la sivyo atatajikwa. Shida ya Laodikia anasema mimi ni tajiri, nimejitajirisha, wala sina haja na kitu, naye hajui ni mnyonge, mwenye mashaka masikini kipofu na dhaifu. Katika siku hizi tunapewa ushauri tununue Kwake dhahabu iliyosafishwa kwa moto, na dawa ya macho tuone, na mavazi yanayotakiwa ya haki Yake. Anasema anabisha mlango wa mioyo yetu tumfungulie, akae nasi na kuzungumza nasi maneno matamu na ya faraja na atusaidie. Bwana Anabisha mlangoni wetu, maana Yuko nje. Je, wewe upo tayari kumfungulia moyo wako ili aingie? Tunaona makundi saba ya makanisa, muhuri, radi, tarumbeta na mapigo. Hali ya maisha yetu ya kiroho itakuwa bora sana tukielewa haya. Kitabu hiki kimefunuliwa sasa kwa kila mtu, chuka muda kukisoma (google Revelation prophecy by amazingfacts) soma na linganisha na Biblia. Yesu anatoa changamoto, na faraja kwa makanisa saba ya nyakati mbali mbali. Anaelezea mazuri, mabaya, na ya kawaida ya makanisa haya pamoja na mshahara wao. Anaelezea muhuri saba na tarumbeta saba zikieleza hukumu za Mungu. Ufunuo tano, yaonyesha njozi ya Mwana-Kondoo wa Mungu Yesu Kristo aliyechinjwa toka misingi ya dunia 5:6 akivunja mihuri sana ambayo na vita, njaa, na matukio mengine kama vile majanga mengine yakatokea. Mnyama na mwanamke na historia ya Shetani kuanguka kutoka mbinguni na theluthi ya malaika 12. Watu 144,000 ambao hawataonja mauti na wamejilinda na mawaa. Malaika watatu wanaelezwa na ujumbe wa injili na hukumu. Mapigo saba yanatajwa hapa. Wanyama wawili mmoja akimpa nguvu mwingine wakijipanga kinyume cha Mungu, wanatajwa na namba 666 ambayo tumeisikia mara nyingi, na wenye hekima wataielewa maana yake. Ibada ya kwel ina uongo inazungumziwa na mapigo kama yale ya Misri yanaelezwa katika Ufunuo- giza na mvua ya mawe, na tunasikia umeanguka Babeli mji ule.... mwishowe Shetani anakuwa kifungoni kwa ukiwa kwa miaka 1000, na baada ya hapo kutupwa kwenye ziwa la moto na yule nyoka wa kale 20:2. Mtu aliyefungwa kwa mfano wapingu inaonyesha kwamba hana nguvu kuliko yule aliyemfunga. Shetani ataona vurugu, ukatili, na uovu alioufanya akiwa kifungoni mwenyewe. Hapo ndiyo wote watajua Mungu ni wa haki na Shetani hana wema kwa binadamu au kwa kiumbe chochote. Anawafanyia uovu hata malaika zake waliomfuata. Wakati huu watakatifu wakiwa mbinguni kwa miaka 1000. Watapata muda wa kujua kile kilichokuwa kinaendelea, na wataruhusiwa kuhukumu malaika waovu na watu waovu, kwa kupitia rekodi zao-1 Wakorintho

5:2, Luka 22:30. Hapa pengine tutaonyeshwa wale ambao tulipaswa tuwaambie habari njema ila tukaona haya au ule ujinga tulioufanya duniani na tutashangaa kwa nini tulidanganywa na Shetani kiasi hicho! Au hata yale ambayo tulipaswa kuyaomba na kuwa nayo ila tukapuuzia. Nafikiri hapa ndipo wale wanaokuwa na maswali kuhusu wale wapendwa wasiokuwepo mbinguni, watauliza na wale waliokuwepo, waliokuwa waovu duniani. Ndipo sasa watalia machozi kwa wapendwa kutokuwepo. Na Mungu atafuta machozi yao. Mungu anaonyesha mbingu mpya na nchi mpya 21: 1 ambapo atafuta machozi ya watu Wake, huko hakutakuwa na vilio, maumivu, huzuni, wala kifo. Shetani atajaribu kushambulia mji ukishuka kwa mara ya mwisho ila atashindwa. Hebutuwekeze nguvu zetu kumfuata Yesu na sio kuvamia mji. Basi yote maovu na ya huzuni yatakuwa yatakuwa yamepita. Mbinguni ni afya tupu, hii imezagaa na hakuna udhaifu kule. Wazungu husema ‘heaven is all health’. Wenye haki watafurahi kwenye bahari ya kioo na kula matunda ya mti ule wa uzima kwa uponyaji wa mataifa. Mambo yote yatakuwa makamilifu kabisa na yatakuwa vile milele. macho hayajaona wala masikio kusikia, wala kuingia katika mawazo ya mwanadamu yale ambayo BWANA amewaandalia wanaompenda.

MUundo na muhtasari-Tathmini ya makanisa saba. Kufia dini kwa mashahidi wawili. Vita kati ya mwanamke na joka, 144,000 kuwekewa muhuri, Mpinga, Kristo na nabii wa uongo, mapigo saba ya mwisho, Babeli kuanguka na harusi ya Mwana-Kondoo, na vita vya Armageddon, milenia na kuangamizwa kwa Shetani na hukumu ya mwisho, kisha kuangamizwa kwa Shetani na waovu na maono ya mbinguni, kisha mpya na nchi mpya. **Utangulizi (prologue) Ufunuo 1:** 1-8, Makanisa saba Ufunuo 1:9-3:22, Muhuri saba 4:1-8:1, Tarumbeta saba (8:2-11:18), Ghadhabu ya mataifa (11:19-15:4), Ghadhabu ya Mungu 15:5-18:24, Kuangamizwa kwa uovu 19:1-20:15, Yerusalemu mpya 21:1-22:5), Hitimisho 22:6-2.

Mafungu Mashuhuri: Heri asomaye na wao wayasikiao maneo ya unabii huu, na kuyashika yaliyoandikwa humo; kwa maana wakati u karibu 1:3.

Tazama Nasimama mlangoni, nabisha mtu akiisikia sauti Yangu, na kuufungua mlango nitaingia kwake, Nami nitakula pamoja naye, na yeye pamoja Nami 3:20 Wakisema kwa sauti kuu, Astahili Mwana-Kondoo aliyechinjwa, kupokea uweza na utajiri na hekima na nguvu na heshima na utukufu na baraka 5:12.

Na tazama Naja upesi, heri yeye ayashikaye Maneno ya unabii wa kitabu hiki 12:7

Mimi ni Alfa na Omega, Mwanzo na Mwisho, wa Kwanza 22:13

Nikasikia.... tazama maskani ya Mungu ni pamoja na wanadamu Naye atafanya maskani Yake pamoja nao watakuwa watu Wake, Naye Mungu Mwenyewe Atakuwa pamoja nao. Naye atafuta kila chozi katika macho yao, wala mauti haitakuwapo tena, wala maombolezo, wala kilio, wala maumivu hayatakuwapo tena, kwa kuwa mambo ya kwanza yamekwisha kupita..... Tazama nayafanya yote kuwa mapya.... andika Maneno hayo ni amini na Kweli 3b-5b.

Cha Pekee na cha Kustaajabisha: Ufunuo ni kitabu cha unabii ambacho kinafunua siri “apocalypse”. Ufunuo ni kitabu pekee cha kufunua siri kwenye Agano Jipya. Ufunuo inafunua kitabu cha unabii cha Danieli cha Agano laKale. Kitabu hiki kinamtaja Yesu kama Alfa na Omega, au Mwanzo na Mwisho na inataja namba 666 kama Alama ya Mnyama. Wengi wamekiita kitabu hiki kama kitabu cha Injili cha tano, maana kinamwelezea Yesu yaani ni Ufunuo wa YESU KRISTO na sio ufunuo wa mnyama japo Mwana Kondoo ni mnyama pia!

Jambo muhimu? Katika kisa cha kisisimua, mwovu anawaangamiza watu, watu hupenda kusoma mwisho wa kitabu kwanza kuona kisa kitakavyoishia. Ufunuo ndiyo kitabu cha mwisho kinachotuonyesha mambo yatakavyoishia. Wimbo wa Kwaya ya Southern góspel, Wasema “ Nimesoma mwisho wa Kitabu na upande wetu unashinda. Mungu amewapa watoto wake ‘onyesho la awali’ au watu wengine waliita ‘trailer-partgazeti’ la jinsi ulimwengu huu utakavyoisha. Ulimwengu mpya ambao tutaufurahia milele zote. Laana ya dhambi itakwisha na tutaishi katika ushirika na Mungu tukitawala milele zote 22: 5. Hili linasaidia katika zile siku mbaya za matatizo tunazokutana nazo kwamba siku moja hazitakuwepo.

Swali Kwangu: Maisha ni mafupi sana, na hatuna nafasi ya kufanya makosa mengi na kubondwa bondwa na dunia na kisha kuangamia milele. Swali lako leo wewe, nalo wapaswa ujiulize ni “Je nimechagua upande unaoshinda au unaoshindwa?” Je nipo upande wa Mwana-Kondoo au wa Joka atakayepata adhabu na vibaraka Wake siku za mwisho?

Hebu tufanye mihadi na Mungu kumwona uso kwa uso mbinguni, nasi tukutane katika mti wa uzima kwenye bahari ya kioo. Ubarikiwe sana msomaji

Wahusika Wakuu: Kristo Aliyefufuka, Yohana, viongozi wa makanisa saba [Efeso, Smarna, Pergamo, Thayatira, Sardi, Filadelfia, Laodikia], mwanamke aliyevikwa jua, joka (Shetani), Mikaeli, Mnyama anayetoka majini, na Mnyama anayetoka kwenye nchi kavu, 144,000, wazee 24, waumini wengi, Babeli mkuu mama wa makahaba, Malaika watatu wanaobeba ujumbe wa Ufunuo 14.

Kristo katika ufunuo: Kristo aliyefufuka anaonekana kote katika kitabu cha ufunuo. zile kweli zake zilizofunuliwa, zinatolewa kwa yohana. yeye ni shaidi mwaminifu na mzaliwa kwa kwanza wa waliokufa, na mkuu wa wafalme wa dunia. yeye atupendaye na kutuosha dhambi zetu katika damu yake 1:5. alfa na omega, mwanzo na mwisho. mwana-kondoo anayesujudiwa mbinguni. mshindi, mwaminifu na wa kweli, anayekuja na farasi mweupe na vazi jekundu. bwana wa mabwana na mfalme wa wafalme. ujio wake unatamaniwa sana na kila muumini wa kweli!

UWAKILI, ni jinsi tunavyotumia maisha yetu, na hii ni muhimu sana, kwamba japo tunaposoma Neno tunaliishi kwa kuwa mawakili wema. Na hii ni Mungu tu ndiye anayesaidia.

SEHEMU YA TATU

MAFUNZO YA ZIADA YA KUJIFUNZA BIBLIA

WAKILI WA MUNGU

Sisi sote ni mawakili wa Mungu kila tulichopewa ni dhamana na tutatoa hesabu kwa mambo matano au sita hivi! Muda, talanta, mali, mvuto, mahusiano yetu, afya, na hata haiba zetu. Hatuwezi kupenda bila kutoa. Angalia marafiki zako na jinsi urafiki wenu ulivyo; mara nyingi una furaha nao na unajisikia vizuri kutoa hata usipoombwa, unacheka mpaka jino la mwisho kwa sauti ya juu. Je, Yeye Baba wa upendo anayetupenda na kutukirimia yote mema, vipi? Tujifunze kuishi bila uchoyo na ubinafsi, ndiyo tutapata furaha na afya ya kweli. Roho iliyochangamka ni bora kuliko dawa Sulemani alisema. Hakuja duniani na kitu na tutaondoka bila kitu. Kwamba tunapenda vya bwerere, au tunapenda sana kupewa kuliko kutoa si jambo jema

Mjane wa senti mbili alipongezwa si kwa sababu ya vijisenti viwili alivyotoa, bali kwa vile alivyobakiza nyumbani! Mara nyingi tunatoa makombo yetu na vile vinavyotuzid kwa masikini yatima, wajane na wahitaji ila watu tunawaowapenda tunawapa vitu ambavyo pengine hawavihitaji na huku ‘tumekomba sufuria lote,’. tujihadhari na hili limenihusu mara nyingi pia, naomba hekima kulikwepa.

Kutoa ni kwa ajili ya usalama kwetu ili tusiwe na tamaa au wivu. Amri ya kumi ni ngumu kuliko zote kutekeleza, maana huioni! Ni rahisi kuona viwivu viwivu kwa wale walio na vitu kama wewe huna ukijaribu kuwapangia bajeti jinsi ambavyo wanapaswa kutumia pesa zao kusaaidia watu, ikifika zamu yako kupewa na Mungu hizo, unababaisha babaisha kwa kuwapa chenji chenji watu wenye mahitaji, ila watoto wako unawapa vitu wasivyohitaji na wanaenda kujisifu.

Rockferller tajiri wa Marekani mkubwa wa mafuta ya Petroli, alikuwa bahili na mchoyo wa mali yake, mwenye hasira na huzuni (miserable). Alipofika umri wa miaka hamsini, aliugua sana. Rafiki yake mmoja alimshauri awe anajitoa kihali

na mali kwa wahitaji na atapona na kuishi vizuri. Alijaribu hili, na aliishi miaka tisini, akitoa ajabu! Kuna hata kitengo cha Rockefeller (foundation) kikisaidia mashule, scholarship, vilema n. k. Tusifikiri kwamba watoa kwa vile wanavyo! La hashu! hiyo ni nusu tu ya hadithi nzima. Mara nyingi nimekuwa mchoyo na kukumbuka hadithi niliyosoma nilipokuwa darasa la kwanza. Kwamba mama mmoja alikuwa mchoyo sana. Naye alikuwa na watoto wakambo waliomtembelea Alipoishi alikuwa na mtego wa paa ambao mume wake aliweka; aliposikia sauti, alijua paa amenaswa. Akaona kwamba wale watoto watafanya asifaide ile nyama peke yake na mume wake na watoto wake. Aliwaaga wale watoto wakambo waende ghafila kama akiwafukuza waende kwao. Kuja akaangalie mtego kumbe ni chui, naye akamvamia na akauwawa kwa vile hakuwa na msaada wa watu wengine.

Mara nyingi nimetaka kupata mwenyewe ambapo ningealika wengine tupate pamoja nikakosa kabisa. Nimekutana na wale wanaokataa kugawa vitu vyao, hata iwe mirathi na kubania na mwishowe ikaliwa na tunutu, au kuleta huzuni nyingi. Mtu hapati furaha kwa vile alivyo navyo. Furaha yaja kwa kumjua Mungu, kumtumikia na kuhudumia watu. Furaha ya ajabu nafikiri ni Mungu mwenyewe anatoa, ukihudumu au kutoa kitu, unajisikia unavamiwa na tabasamu (smile attack) hata kama umevaa kiraka, una furaha kuliko wanaoishi majumba makubwa. Kuhusu majumba makubwa fasheni hii imeingia ya kujenga majumba makubwa ila hatukaribishi mtu. Tunajenga tupate sifa, na mtu anaweza kusaidiwa na mtu mwenye nyumba ya majani kuliko sisi wenye nyumba kubwa. Wengine tulianza mahali pagumu tukitembea bila viatu, tulipoona wale wenye viatu vingi tulifikiri wana roho za ukatili, kwamba wangetufikiria tu wangepata thawabu. Leo hii hatutoa vitu vya maana kwa mtu, tunanunua nguo Ghali mno, na zikituchosha ndiyo tunampa mtu ili aonekane alipewa na sisi.

Vitu vya dunia vyinapungua thamani, leo ***nanunua kitu kipya na kesho huwa najiuliza***. “kwa nini nilipoteza pesa zangu na kitu ***hiki*** kibaya au kibovu, mbona hakivutii”. Wengine wadai wakitoa kusaidia kazi ya Mungu ‘zangu zitiliwa kanisani, hekaluni au msikitini.’ Hivi kama nimempa mtu pesa ya kumpa mzazi wangu, naye akatumia nitaacha sasa kumpa mzazi wangu pesa kwa sababu ya wizi wa niliyemtuma? Kama kuna watu wanakula pesa za kanisani, washitaki wachukuliwe hatua. Usimpunje Mungu wako na kukosa baraka kwa watu wapitao kama moshi. Endapo unafikiri umempa Mungu sana, uwe na amani

moyoni Yeye si dhalimu, atakurudishia ile ambayo unafikiri umezidisha! Ila kumbuka zaka yaani moja ya kumi ya mapato yako ni ya BWANA. Yaani Neno linasema ukichukua hiyo si wizi bali umepora kama jambazi mwenye silaha (rob). Jambazi ni yule anayechukua kitu cha mtu, mwenye kitu akiangalia, na kwa nguvu au silaha. Mrudishie Mungu 10% ya mapato yake, ili ubarikiwe au niseme ili usilaaniwe. Mwizi anaiba kwa kunyemelea wakati mwenye mali haoni, ni kama mdokozi hivi. Muumini asiyetoa zaka, anafanya ujambazi- kwa kifupi.

Wanasema, “Nionyeshe ratiba yako ya siku na bajeti yako, nitakwambia usongo wako upo wapi.” ‘Show me how you use your time and your money, I will tell you what is your passion.’ Pia hundi ni karatasi inayoonyesha upendo wako kwa Mungu (Your cheque book is a theological document). Theology ni mafundisho yahasuyo kumpenda Mungu na kumjua. Usibanie banie vitu na kuwanyenga watu wasio na uwezo, ukiwapa vitu kwa namna mbali mbali. Tukifa hatutazikwa na vitu ila tunaweza kuvitanguliza leo mbinguni, vitungoje huko kwa kusaidia wenye mahitaji na kutoa sadaka kwa Mungu anayetupenda kupindukia.

Kila mtu ana talanta ya muda, hakuna asiyekuwa nayo! Ni kweli pengine hatuna mali, ila muda je? Tumia muda wako na karama zako za roho vizuri! Maana karama za Roho tumepewa kubariki wengine.

Soma vitabu vya uwakili kama “The Blessed Life.” Tumia muda kuiombea kazi hiyo pia. Utashangaa utakavyopata upendo na furaha. Nilishangaa sana kwamba bilionea wa nchi masikini kama India ana nyumba ghali kupita ye yote duniani, dola bilioni mbili! Wakati ambapo Warren Buffet bilionea wa pili Marekani, alisema kwamba yeye anaishi nyumba ile ile aliyoishi miaka hamsini iliyopita ya vyumba vitatu vya kulala! Anatembea na gari la kawaida na anaishi maisha ya kawaida. Amehojiwa na wengi; historia ya maisha yake waweza kuipata kwenye web. Watu wengi wa nchi zinazoendelea wanaweza wakawa kama yule mtu ambaye hakutegemea atapata na wanafuja na kuonyesha visivyo kawaida. Watu wawili hawawezi kuwa matajiri kamwe nimefundisha somo hili kwenye uwakili nchi kadhaa kwenye mabara manne. Mwafrika na anayempenda Mungu. Mwafrika ana ndugu na jamaa na marafiki masikini weengi na jumuiya yake ina mahitaji mengi, hata leo ningepata dola bilioni mia moja ningekuwa na mengi ya kufanya kwani mtu anayempenda Mungu apaswa kujua tunaishi kijiji kimoja

cha dunia. Albert Sweitzer aliyefanya kazi Afrika ya magharibi kama tabibu alisema wewe umewekwa na Mungu duniani, na kumbuka una kaka zako wahitaji. Daktari huyu alisaidia afya za watu nchi hizo kwa miaka mingi, maisha yake yanapaswa kusomwa na kila mmoja wetu. Tajiri Rockefeller alipofariki, mhasibu wake aliulizwa na gazeti “Je, aliacha fedha ngapi?” Alijibu, “Aliacha zote!” –he left it all.

Hata tukiwa na vitu vingi hatuwezi kuvitumia. Naweza kuvaa viatu jozi moja kwa wakati mmoja, au kulala kwenye nyumba moja kwa wakati mmoja au kuendesha gari moja kwa wakati mmoja. Na hata tukiwa na pesa asana hatuwezi kula Tanzanite au dhahabu. Tutakula wali, maharage, ugali au mboga tu

Maisha yetu duniani tukizaliwa tunasema wacha ngoja niende shule nitakuwa na raha na kuridhika, kisha tunasema wacha nipate kibarua au nichume hela nitakuwa na raha, kisha wacha ngoja nioe na kuwa na watoto nitakuwa na raha, kisha wacha nistaafu nitakuwa na raha, kisha wacha nipate wajukuu nitakuwa na raha, kisha wacha watoto wajitegemee basi nitakuwa na raha, mwishowe uzee unaingia na tunasema mimi sina raha na siku hizi mara magonjwa na udhaifu, kisha kuwategemea watu kunaingia. Bibi yangu mzaa mama mwaka wa 1969 alikuja kututembelea tukiwa Arusha, alikuwa na miaka 48, nilimwona ni mzee sana, nikasema bibi wewe ni mzee hivi. Alinijibu ‘Grace nilitazama tu upande huu nikigeuka nikajikuta ni mzee!, haikuchukua muda, hata wewe utazeeka na utashangaa miaka imeenda wapi!’. Ni kweli nilikuja Marekani nikisema nitakaa miaka sita mpaka leo nimekaa miaka mingi nje ya nyumbani Zaidi ya ndani, na sasa nina umri wa miaka kadhaa kumshinda bibi mwaka 1969, na nashangaa hivi muda umeenda wapi?

Hatukuja na vitu duniani na wala hatutaondoka na kitu. Isipokuwa tunaweza kutuma vitu vyetu mbinguni kabla ya wakati (advance) kwa kufanya matendo mema, ndipo nondo na kutu hawatakula mali zetu hapa duniani. Toa vitu vyako mpaka ikuume, si vile ambavyo ulikuwa unataka kuvitupa. “Nilikuwa na njaa ukanilisha, nilikuwa na kiu, ukanipa chakula, nilikuwa uchi ukanivika, nilikuwa gerezani ukaja kunitembelea,” tunaambiwa kwenye Neno kwamba hiyo ni pasipoti ukifanya kwa moyo wako na siyo kulazimishwa. Hebu tuombe hili ili tuwe mawakili wema, na tusije ambiwa, “Ondokeni kwangu, mliolaaniwa, mwende katika moto wa milele, aliwekewa tayari ibilisi na malaika zake.”. Mimi kwa neema ya Mungu sitaki kwenda motoni, wewe Je?

Neno la Mungu lasema ufalme wa Mungu ni kama lulu kubwa ambayo mtu alipogundua katika aliuza kila kitu na kwenda kuinunua. Tukiwa wadogo tuliimba wimbo wa sauti ya Yankee Doodle, “Mkulima mwenye shamba alipanda viazi, akachimba chimba akaona almasi. Lo! Lo! Bahati ya mtu mwenye shamba, akatupa jembe upande akaenda zake mjini, kununua gari lake sasa ni tajiri. Lo! Lo! Bahati, Loo; Loo; bahati ya mtu mwenye shamba.”

Ufalme wa Mungu ni kitu cha thamani, kwako wewe mpenda afya ni vyema uuze vyote na kununua huo. Usikazane kujiwekea hazina duniani sana na kujawa na tamaa ya pesa, maana kwa maumivu watu wengi wamejichoma sana. Watu wengi wamefanya mambo ya ajabu kwa ajili ya pesa, “Shina la maovu yote ni kupenda pesa.” Pesa itakubadilisha tabia, jihadhari, watu wengi wakiwa hawana pesa wanajua jinsi ya kuangalia wengine na kuwaona udhaifu wao wa tamaa ya kupenda pesa; ila wakiwa nayo wanajisahau kwamba na wao wana shida hiyo hiyo. Mara nyingi tuna tamaa ya vitu moyoni ila haionekani kwa vile tu maskini. Masikini ana tamaa pia ila hana nafasi watu waone (opportunity). Kamwe usiache kurudisha zaka (moja ya kumi).

Kuna tabia ya wengi wetu kuwatendea mema wale tunaowapenda na si ye yote yule anayehitaji msaada wetu. Hata watu wabaya wanafanya hivyo kwa ndugu zao na marafiki zao. Utamaduni wa sisi waafrika kumpa mtu tusiyejua ni mgeni. Kama ni watoto yatima tutatunza wa ndugu zetu, kama ni kumsaidia mtu tutasaidia ndugu zetu. Hiki nawasifu ndugu zetu wazungu sana kwani wanaweza kumpa mtu wasiyejua hata shirika au taasisi fulani, kama vile watoto yatima, utafiti wa kansa n. k. Sisemi usahau ndugu zako; la, hash! Kusahau ndugu zako ni kama kuwa kafiri. Ila katika ukarimu wako, ukisaidia watoto wa ndugu zako yatima sita, msaidie na mwingine mmoja usiyejua mwenye mahitaji.

Nimekutana na mhubiri mmoja na mke wake, aliyeniambia yeye kipato chake ni kidogo na ndiyo maana hatoi zaka. Nilimwuliza anakula nini na kuvaa nini? Je, ana shamba? Basi atoe mazao yake. Wanawake wengi au waume wengi wamewakataza wenzi wao kutoa zaka, **usiingie** dhambi hii. Watu wawili wanaona vitu kwa ubora kuliko wewe peke yako ukiwa ndiyo bosi wa kamati ya mtu mmoja kuamua pesa zitumiwaje nyumbani mwako. Zaka ni kwa ajili ya manufaa yetu na si ya Mola. Yeye ana kila kitu. Nikimpa senti mbili tatu zangu

au nikiacha, yeye hawi masikini kamwe; ni kama mtoto wako mdogo unayemfundisha asiwe na uchoyo kwa kumwomba kiasi kidogo ulichompa akumegee. Hata hivyo kama unafikiri umempa Mungu zaidi ya unavyopaswa kumpa, Yeye si kama mfanya biashara anayengoja uende bila chenji kamili ili aichukue! Yeye ni mwaminifu, na kama ulimpa kupita inavyotakiwa, atakurudishia tu! Hakuna aliyetoa kwa Mungu akafilisika. Haleluya!

Wakati Musa akiandika Torati na kuongoza wa walikuwa na mafanikio ya kupita mpaka walikuwa wa ikitoa 33%; ambayo ni theluthi ya mapato yao! Kulikuwa hakuna aliyekuwa na njaa. Jumuiya *ilibuni* vitu vya kufanya ili kila mtu awe na kitu cha kumudu maisha au kupata rizidi za kukidhi malazi, makazi na chakula. Mpangilio wa Mungu daima unakufanya uwe na heri na fanaka. Wape watu mitaji ya kujiendelea na wasimamie ukiwa na ujuzi au umtafute mtu wa kuwaendeleza. Watu wengi wenye uwezo wanalia lia, au wanakuwa matapeli kuwaahidi watu mambo makubwa kisha hawaonekani wanayeyuka tu. Wengine walipokuwa hawana uwezo walifuata watu wenye uwezo daima, walipopata afuteni walisahau watu. Walikumbuka watu walipohitaji connection au kupata wateja wa kusikiliza ukubwa au maendeleo yao yalivyo. Wazungu husema huwezi kumpa Mungu zaidi ya anavyokupa, eti umovetake, haiwezekani “You can not outgive God”. Anza kumtumikia Mungu na kumpenda Mungu kwa usongo na ushujaa mwingi. YEYE atakuwa njozi, utume, usongo na nyenzo (vision, Mission, Passion and provision).

Na kumbuka mambo matano muhimu kwa kila binadamu

- Mwamini Mungu, na ungama dhambi zako, na Mpende sana
- Soma Neno la Mungu kila siku
- Omba bila kukoma kila siku
- Tafuta ushirika utakaokusaidia kukua na kuishi katika Kweli
- Waambie watu wengine kuhusu habari njema na hukumu inayoujia ulimwengu kwa uhakika

Mvuto wako ni muhimu sana. Watu wanapokupenda na kukutetemekea, usitumie nafasi hiyo bila kuwa na hekima. Kuna wengine wanafanya bila kuelewa nawe unaweza uwatumie na baadaye kuharibikiwa. Kutofautisha

inahitaji hekima. Nilimjua Dwight Nelson mhubiri kule Michigan. Siku moja nikiwepo alitoa kisa cha safari yake, wiki hiyo. Alisema aliendesha kwenda Califonia akitoka Michigan, umbali wa kama kilomita 4000. Gari lake lilikuwa Honda **kuukuu**. Alisema aliharibikiwa gari, mara saba hivi. Baada hotuba yake, wiki iliyofuata walijitolea kama watu kumi hivi kumnunulia gari jipya! Alikuwa na mvuto (influence). Angeweza kununua gari lake, ila aliwaambia watu wale walete hizo pesa waingize kwenye huduma yakusaidia wenye mahitaji. Je una yatima wangapi, wajane wangapi, masikini wangapi au wageni wangapi unawaosaidia leo katika maisha yako. Naomba utafakari maaana ndiyo utu wa binadamu na dini ya kweli ilipo. Jipime na jichunguze leo. Je una magari yamezagaa zagaa nje ya uwanja wako, na utakapoaga dunia watagombania watu ambao hawakuyatolea jasho? Basi anza kuyagawa mahali penye mahitaji. Tajiri Colgate alimpenda Mungu sana, alitoa zaidi ya 10% kwa watu wenye mahitaji na kusaidia kazi ya Mungu ili watu wengi waende mbinguni, ila alipokufa alisahau kuandika mirathi. Watoto wake hawakujali watu wala Mungu na wakatumbua zile pesa wakisahau yale baba yao aliyoyasimamia. Leo hi weka mirathi, haimaanishi utakufa haraka ukiweka mirathi. La hash. Watoto wako uwape vitu vichache tu vya kusaidia wawe na bidii ya kazi na kuendelea kuendesha maisha yao bila ufukara sana. Unapowakuza waonyeshe wewe unajali masikini, wajane, na yatima na kujilinda na mawaa.

Kutotoa zaka Ni kama ukimtembelea mtu ukiwa umempelekea kapu la vyakula (shopping), na vitu vingine kama zawadi, halafu ukishaondoka anakatalia hata lile kapu. Kiafrika, hata hapaswi hata kurudisha lile kapu likuwa tupu. Atajitahidi atafute hata kitu kidogo aweke ndani. Utamwonaje huyu mtu? Kwamba hana shukrani hata kidogo. Ndivyo tunavyomtendea Mungu wetu. Baada ya kutukirimia na mengi, tunakatalia hata kapu! Lakini tukitoa tunabarikiwa. Alisema tumjaribu, tuone kama Hatafungua madirisha ya mbinguni na kutumwagia mibaraka. Watu wengine wamebarikiwa kutoa zaidi ya 10%; walipobarikiwa kama mfamasia mmoj kule Uswiss, alitoa 90% kama zaka maana alibakiwa na mahitaji yake yote. Usijali vitu vidogo vidogo kwa ubahili unavihesabu.

Kama una nyingi, fanya kama ujumbe wa Yohana mbatizaji “Mwenye makoti mawili ampe moja mwingine”. Ukiwa hauongezeki saizi huna haja ya kununua nunua nguo na vitu. Msafiri wa mbinguni pesa zako zilete roho siyo vitu. Hata hivyo Roho Mtakatifu, si roho ‘Mtakavitu’ kama asemavyo rafiki yetu mwinjilisti. Rahisisha maisha yako, wanasema vichache ni vingi (more is less). Yaani una vichache kwa kutazama ila moyoni una furaha na mengi yanayoburudisha roho mpaka unajiona tajiri zaidi ya Bill Gates kwa vile Mungu

amekupa roho ya kuridhika, na amekupamba, hata ukivaa kitu kisicho cha thamani watu wanauliza umepata hiki wapi jamani? Unanawiri ni ajabu. Nafikiri mbinguni patakuwa pazuri si sana kwa sababu ya vitu bali kwa ajili ya furaha moyoni, yaani pale kwenye mto maji yakitiririka, unaburudika, na kutabasamu, na wapendwa nao wanafurahi nawe, mnapiga masoga, kisha Malaika wanapita kuja kukaa nanyi, kisha Mungu anazungumza nanyi. Hata usipewe kitu yaani taabu zako zimeisha, hakuna kifo, huzuni, vilio, maumivu, wala yote mabaya. Si mambo ya vitu la! Dhahabu kule itakuwa lami tu ya kila kinjia.

Ukiwa una talanta, una sura nzuri, haiba nzuri, mwandishi mzuri, n. k tumia haya yote kwa kuongoa roho. Siyo yakuletee kiburi, kwamba “Mimi ndiyo mwenyewe.” Uwe mnyenyekevu. Unajua mnyenyekevu hajitambui? Mtu mmoja aliyekuwa mnyenyekevu sana hata alipewa medali na kijiji chake ya unyenyekevu. Siku iliyofuata alipoivaa, ilitwaliwa, kwa vile alikuwa anajitangaza unyenyekevu!

Panga bajeti yako vizuri ili usiwe na madeni madeni. Hali ya madeni na hasa ya nyumba imenipata; naomba usiku na mchana yanitoke. Ogopa madeni kama vile ukoma. Wiwa upendo tu. Ukiwa na madeni unampunja Mungu sana kwa kulipa madeni, maana waweza kwenda jela. Na hilo wengi twaogopa kuliko kumwibia Bwana; hata kama hutoi sadaka au zaka bora ulipe deni; ni hatari. Hata tunasema eti Mungu anaelewa kwamba nina madeni, nisipotoa zaka na sadaka.

Jifunze bajeti uishi kutokata na kipato chako. Usinunue usichohitaji au kuishi kwenye madeni. Wanaume wengi wanapokea pesa, na kupanga matumizi wenyewe. Mke ana mahitaji mengi, hasa kama hafanyi kazi. Ila fanya hivi: Jiweke kwenye viatu vyake, kwamba yeye ndiye mwenye mshahara nawe huna senti bali hakushirikishi kabisa, mradi anakupa taarifa kidogo hapa na pale inapobidi! Watoto wa nyumba hii wanagundua wakianza kufanya kazi wanamtumia mama tu na wala si baba. Kule Kisii watoto wengi walianza kuchukua mama zao kwenda Nairobi wakiacha mababa wabahili wenye roho

mbaya wakijipulizia moto na kuchemsha ugali wenyewe. Baba hawa walikasirika maana walisaidia watoto kusoma kwa kiasi ila wakiamua tu (at their convenience). Wengine naoishi nao karibu wameleta mama zao ughaibuni, baba akawa anatoa dua lisilompata mwewe, yaani mke, ila linawapata watoto. Watoto wanapaswa wajali wazazi wao, hata kama wazazi hawakujali. Ni dhambi kumtelekeza baba hivyo au mama. Mama huyu apaswa amtetee mume wake na mzazi mwenzake. Mara zingine wakina mama wanaleta picha kwamba wameteswa sana na wanakuwa si wakweli kusema mema mengi ya mume wanavyopaswa. Tujihadhari sana tutachuma dhambi kwa Mungu. Nakumbuka nilipogombana na mume wangu na kukasirika mtoto wangu wa miaka saba aliniuliza na nikamweleza, akajibu ‘mama usijali, akija baba toka kibarua mimi na mdogo wangu tutamchangia tumpige’. Mdogo wake alikuwa na miaka mitatu. Hapo ndiyo nilingamua kwamba hata mimi nilikuwa na makosa makubwa tu kwenye huu ugomvi. Hata mume wangu ndiye alikuwa sawa. Na sasa nataka kuwaingiza watoto wadogo kwenye chuki na ugomvi wa muda mrefu na kisha walaaniwe kwa kumchukia baba yao na kutomsaidia kweli? Niliomba Mungu anihurumie na kunisamehe. Najua amenisamehe.

Zamani nilipokuwa sina madeni nikisikia mtu ana shida nilitoa. Siku hizi nalia lia madeni! Madeni! na wala sitoi. Tusaidiane kuombeana tabia hii tukome na Mungu atupe vipato. “Niende mbele za Bwana na mikono mitupu?” Ulisema wimbo wa watoto. Ni aibu, kama wewe ni maskini, na huna yaeleweka; ila ni aibu na si baraka kwako. Fundisha watoto wako kutoa sadaka na zaka. Wakuone unaitoa kila inapotolewa ibadani Sabato. Wafundishe jinsi ya kutumia pesa, najaribu hilo kwa watoto wasije wakakumbwa na yalinyipata. Utasaidiaje watu wanaohitaji kusaidiwa kama unakopa kopa, na ambavyo si vya lazima. yatima au huduma fulani za kushuhudia watu na kuwaleta kwa Bwana.

Usisahau kutunza jamaa, “Mtu asiyetunza jamaa zake ni mbaya kuliko asiyeamini.” Wengine waambiwa wazazi wao ‘Korban’. Hii inamaanisha kwamba hawawezi kuwasaidia kwa vile vitu vyao vimewekwa wakfu. Mtu ambaye ana kitu na anashindwa kutunza wazazi wake au ndugu zake ni kama kafiri. Naelewa ndugu wengine hutawaweza, wana tamaa kibao, na wanaona wivu ukifanya kazi ya Mungu.

Ndugu zako na hata mke/mume wako, watakuendesha usisaidie watu wenye mahitaji. Watatazama kwa wivu unampa nani, nini na kusema wawafanya wawe masikini. Japo sijaona anayemsaidia masikini akawa masikini. Ahadi za Mungu ni za kweli kabisa. Na wengine wakiona unapatana na mume wako au mnaishi

vizuri kwa amani na kumfanyia kazi Bwana; na miji yao wanapigana pigana atasema “mke wake kamkalia.” Tafsiri yake, mke asipendwe, akipigwa kofi ndiyo mambo sawa! Au, ‘wanajidai wazungu.’ Hivi wazungu ndiyo walikuwa Edeni kwanza au ndiyo wanaopendana kuliko waumini kweli? Hivi wao ndio wana upendo wa agape kweli? Mbona wanaachana kila kukicha na **kesi za** kuuana ni zaidi ya kwetu? Au utasikia “wanajidai tu tutawaona, wataachana tu!” Hivi wewe unaombea maanguko ya wenzako tu?

Mtu mmoja alifurahi na kucheka wakati mtoto wa mwenzake anaharibikiwa akisema, “Amejiunga kwenye kundi letu. Amekuwa kama sisi, au watoto wake watakuwa wabaya kuliko wangu!” Na huyo mtu hakukuuliza kuhusu ya watoto wako hata pengine alikuombea. Mtu mmoja alimwona bwana mmoja akimfungulia mke wake mlango wa gari akasema, “Mambo mageni haya; nafikiri ni mke mpya au gari jipya!”. Usiwe mtu wa kutaka wenzako washindwe, waombee. Mungu bado ana uwezo, mbona Sauli akawa Paulo bila hata yeye mwenye kuomba?

Tuliishi na rafiki yangu na mke wake Michigan. Walinionyesha barua waliyoandikiwa na kaka yao aliyewasomesha wakiwa sekondari, “Mpendwa tulikusomesha, na tumekuambia utununulie lori na trekta, mpaka leo hujatununulia, umeenda Marekani na sasa umebadilika, tutaomba Mungu akukatekate miguu ndiyo utatukumbuka nasi, na kutuona wa maana!” Rafiki hawa walilia machozi, kwani walikuja kusoma kwa kujitegemea, na walikuwa wakisaidiwa kodi na kufanya vibarua vidogo vidogo vya kubangaiza ili kuponea maisha (survive). Utakumbana na jamaa wa namna hii, ila hilo lisikupe homa ukaacha kuwasaidia wenye mahitaji ukiwa nacho. Kila siku ukiamka, mkabidhi Bwana mipango yako na umwombe akuongoze.

Tembea na vitabu na visome ukiwa unangoja mahali. Wape watu zawadi ya vitabu vizuri. Sio kutabasamu na kukenua nao meno tu, bila ya kuwapa kitu Chema kama unacho. Mvuto si wewe ukwezwe, bali Mungu aonekane katika maisha yako. Hata ukiwa umejaliwa nyumba nzuri, karibisha watu na uwaambie kwa upendo hukumu inayoihia dunia karibuni. Unajua Maandiko yanasema Mungu ana vitabu vitatu. Kimoja ni cha kurekodi mambo. Vitabu hivi vitaletwa hukumuni siku moja na kila tendo tulilotenda liwe jema au baya litaletwa.

Filamu ya maisha yetu itapita pale na kila tulichofanya kitaletwa cha kila mmoja wetu. Unayakumbuka yale mambo unayoyafanya ya siri, ambayo hutaki hata mume, mke, mtoto, dada, kaka, bibi, babu, mjomba, mpwa, shanazi, au mtu yoyote ajue? Yote yataletwa. Ila zile dhambi tu ambazo zimeungamwa hazitaletwa. Mungu akitusamehe anafuta yote na mfuto wake mkubwa na kuzika dhambi zetu chini sana kama baharini Pacific kule Mariana Trench ambayo ni maili saba. Japo dhambi zetu ni nyingi na nyekundu kama damu zinakuwa kama theluji ya mlima Kilimanjaro tukiziungama. Je, leo mpendwa msomaji umeungama dhambi zako na toba ufungue ukurasa mpya wa maisha yako?

Saidia watu ili wajisaidie; siyo wakutegeme. Kwenye kitabu cha Ron Sead Rich, kwenye kitabu chake cha “waumini matajiri kwenye ulimwengu wa njaa, anaeleza mambo ya ajabu mno! Anasema utafiti umeonyesha kwamba, Mwenyezi Mungu Amekuwa mwaminifu ni ajabu, (nitakufanya kichwa na wala si mkia)! Akasema 80% ya utajiri wote duniani umo mikononi mwa waumii wanaokiri Jina la Mungu. Akasema shida ni mabahili ajabu! Mungu ametubariki na matrilioni ila tukitoa msaada kwa maskini tunatoa chenji, chenji tu. Badala ya kupanga program za kuwakomboa watu wasitutegeme. Badala ya kutoa jozi ya ng’ombe, mbuzi au miradi itakayozalisha, tunatoa unga au kitu ambacho watakula kisizae ili kesho watuombe tena! Huu ni ukatili wa aina fulani. Ni vyema mno watu hawa uwape elimu, na mitaji midogo midogo ili wajikwamue. Wasiwe daima mbele yako wakikufagilia na kukusujudu tu.

Rafiki ya mume wangu wanayefanya kazi naye ni milionea, alianza biashara yake kwa dola milioni sita alizopata kwa kuvumbua dawa (pharmaceutical). Anatoka India, siku moja mume wangu alitumbua tukwia na marafiki, kwamba rafiki huyu alisema kwamba ana pesa nyingi wala hajui la kuzifanyia! Nilicheka moyoni, kwa mtu anayetoka India kweli, watu wanalala mabarabarani na kwenda choo barabarani, na leo mtu mzima mwenye kisomo cha shahada ya udaktari wa Kemia kutoka nchi masikini anajidanganya kwamba ana pesa nyingi hajui jinsi ya kutumia kweli? Leo hii nikitembea chuo kikuu cha karibu yangu University of Scranton, au University of Marywood, au East stroudsburg University au Penn state University nitakutana na maelfu wasio na karo ya shule! Mtoto mmoja katika ya kumi america anakula mlo mmoja kwa siku, kweli binadamu akitafuta watu wa kuwasaidia sytematically atakosa kweli? Hata leo nisipokuwa na kibarua nipate mtu wa kuniunga mkono niwe nafanya huduma

fulani sitapata watu wa kuwahudumia kweli kiroho, kimwili, kiakili, kiuchumi au kijamii kweli? Mtu akikwambia ana pesa tele hajui la kufanyia mwelimishe. Ubaya ni kwamba tukiwa na pesa hekima inapungua na tukiwa masikini tunajua cha kufanyia, na wale walio na pesa tunajua wafanye nini na pesa zao! Mungu aturehemu.

Wachina wasema ukitaka kufanya tofauti kwa siku moja kula chakula kwenye hoteli nzuri. Ukitaka kufanya tofauti kwa mwezi mmoja oa/olewa (mfano mbaya). Ukitaka kufanya tofauti kwa mwaka mmoja panda bustani. Na ukitaka kufanya tofauti maishani ‘panda mtu;’ yaani saidia watu kupata elimu, au peleka watoto shule. Utakuwa umemkwamua mtu. Maisha ni vita kubwa, kila siku ina pambano lake, tunataka kushinda vita na pia mapambano ya kila siku_

Hatua saba za kuelekea kileleni:

Hizi ni hatua saba katika kanuni ya asilimia 1.000 ambazo zitakushangaza endapo utazifanyia mazoezi

Hatua ya 1: Amka masaa mawili kabla ya miadi yako ya kwanza au kabla ya kufika kazini. Wekeza masaa ya mwanzo kwa kusoma vitabu vya kiroho, Elimu na vya kutia hamasa. “Masaa ya kwanza ndio gurudumu la kuendesha siku” Unapoamka, jiongezee mwenyewe maarifa ya kiakili ili uwe na siku njema. Utakuwa na mtazamo sahihi, makini, mbunifu na mwenye tija kazini kwa siku yote kama utafanya hivi. Kama utawekeza katika fani yako saa moja tu kwa siku, hiyo itakuwa ni sawa na kusoma kitabu kimoja kwa juma, na vitabu hamsini kwa mwaka. Mtu mzima kwa kawaida anasoma kitabu kimoja kisicho cha hadithi kwa mwaka. Endapo unasoma kitabu kimoja kwa juma unafikiri utakuwa mkuu katika taaluma yako na kusonga mbele katika hekima dhidi ya watu wengine wote kwenye biashara yako? Ni hakika ndivyo itakavyokuwa! Hiyo itakuwa ni sawa na vitabu 500 kwa mwaka, utahitaji nyumba kubwa ya kuhifadhi vitabu vyako! Hii itakufanya uwe mtu mwenye mamlaka katika taifa lako kuhusiana na taaluma yako kwa miaka mitatu hadi mitano.

Hatua ya 2: Andika tena malengo yako makuu kila siku katika daftari katika wakati uliopo kila asubuhi kabla ya kuondoka, bila kuangalia kile ulichoandika jana. Kitendo cha kuandika na kurudia ni cha kuunda kanuni ya uundwaji wa taarifa katika mfumo wa kuongoza akili yako. Unaporudia kuandika malengo

kumi kila asubuhi unataendelea kuona na kufikiri juu ya fursa za kufikia malengo hayo hatimaye. Utakuwa makini, mwenye mwelekeo sahihi na usiyeyumbishwa, utakuwa mtu mwenye malengo na nia thabiti. Na utafanikiwa katika malengo yako kwa haraka zaidi kuliko kama yangukuwa ni mawazo tu yanayoelea katika akili yako.

Hatua ya 3: Kila siku weka mipango mapema. Andaa orodha na panga vipaumbele katika kazi yako kabla ya kuondoka nyumbani. Uwezo wako wa kuona vipaumbele na kuchagua kile ambacho ni cha muhimu zaidi ambacho utakuwa ukifanya kila wakati ni ufunguo wa kupangilia maisha yako na kuzidisha matokeo yake.

Hatua ya 4: Jenga nidhamu ya kushughulisha akili yako yote katika jambo MOJA. Chagua kitu ambacho ni cha muhimu kuliko vyote ambacho unaweza kufanya kila siku. Halafu anza nacho kwanza na kifanyie kazi mpaka kimekamili kwa 100%. Uwezo wako wa kuwa makini na kufanya kazi, wakati unaendelea na na zoezi la kujijengea hiyo kuwa tabia, yenyewe, itakuwezesha kukuza uzalishaji wako, ufanisi, na matokeo mazuri katika mwezi unaofuata.

Hatua ya 5: Sikiliza vipindi vya kuelimisha katika gari lako: mfanyabiashara wa kawaida anayeendesha gari anatumia masaa 500 – 1000 kwa mwaka akiwa katika usukani wa gari. Unapogeza gari lako kuwa jingo la chuo kikuu ama darasa la simu ya mkononi unapata elimu sawasawa na kuhudhuria mihula miwili ya masomo ya chuo kikuu wakati unapokuwa unaendesha gari. Watu wengi wamebadilika toka katika ufukara hadi kuwa matajiri kwa kusikiliza vipindi mbalimbali vya sauti kwenye magari yao.

Hatua 6: Uliza maswali mawili ya tafakuri kila baada ya kupiga simu, kuhudhuria sherehe au kukutana na mtu fulani: swali la kwanza ni “Je ni jambo gani nimefanya vyema?” swali la pili “ni kitu gani naweza kufanya tofauti?” Swali la kwanza linakulazimisha kufikiri kwa kina na kukumbuka mambo yote sahihi uliyoyafanya mara ya mwisho ulipokutana na mtu fulani, katika mkutano, ulipofanya uwasilishaji ama sherehe: hata kama haikufanikiwa. Swali la pili linakulazimisha kufikiri juu ya njia mbalimbali tofauti unazoweza kutumia

kuongeza ufanisi katika mazingira yaleyale. Andika mawazo haya mahali fulani pia. Njia hii ndiyo ya haraka na zoezi la muhimu zaidi katika ukuaji binafsi na kuendelea kwa mtu.

Hatua ya 7: Mchukulie kila mtu unayekutana naye kama lulu ama thamani kubwa ya fedha: kote nyumbani na ofisini, unapotembelea watu nyumbani kwao na kila unayekutana naye. Unapowachukulia watu kuwa wa muhimu na wa thamani, watarejesha fadhila kwa kukuchukulia kama mtu wa thamani pia. Watatamani kuhusiana nawe, kufanya kazi nawe, na kununua vitu kutoka kwako na kukutambulisha kwa marafiki zao. Anza kwa watu wa nyumbani kwako unapoamka asubuhi, washukuru, kuwa na mtizamo sahihi utajikuta una amani na furaha siku nzima. 85% ya mafanikio yako yanategemea mahusiano yako na watu, usiwe mtu wa kukasirika kasirika.

te:

"THE Human brain is GOD SHAPED "

AKILI YETU IMEUNDWA KWA MKAO WA KUMWELEKEA MUNGU NA KUISHI YALE ALIYOTUUMBIA

1. Fikiria kama ambavyo mazoezi ya viungo humsaidia yeye afanyae, ndivyo nawe inavyokuwa unapoizoesha sehemu ya mbele ya ubongo wako kufikiri, uwezo wako wa kufikiri unaongezeka.
2. Kuwa mtu anayependa ukweli, kuwa na shauku nao, tunashindwa kuufikia ukweli kwa sababu Mungu hana ukomo, Naye huudhihirisha upendo wake kwetu kila siku (Maandiko, Sayansi na uzoefu)
 - a. Jifunze na ufurahie Amri za Mungu na kanuni zake. Sheria ya Upendo, Sheria ya uhuru.
3. zithibitishe nadharia zote kuhusu Mungu kwa kutumia maandiko

4. kwa kulingana na ushahidi wa tabia ya Mungu Uaminifu wa kiwango cha juu na tabia ya upendo, jisalimishe kwake. Anza kila siku kwa kumualika roho wake.
5. tafakari kila siku kuhusiana na tabia ya Mungu ya upendo na ufahamu, Ukweli uliojazwa na shukrani, na tafakari juu ya Mungu na ufalme wake wa upendo na kazi ya uumbaji.
6. Mwamini Mungu katika maisha yako, siku za usoni na matokeo yake baada ya kuelewa uaminifu wake na kupitia uzoefu wake.
7. Fanya mazoezi ya kanuni za Mungu. Ishi bila choyo, kwa kuwapatia wengine, jitolee na tafuta kuwashirikisha wengine kile Mungu alichokupa. Kadri unavyotoa ndivyo utakavyopokea.
8. Tafuta namna ya kushiriki ukweli kuhusiana na ufalme wa Mungu na upendo kwa wengine, jiunge na taasisi zinazojishughulisha na kudhihirisha upendo wa Mungu ulimwenguni. Anzisha huduma, ongoza masomo ya biblia, shirikiana na waumini mlio na mtizamo sawa wa kiimani. Ushirika hukuza uwezo na maarifa, hudhihirisha upendo wa Mungu katika kuponya na kuhuisha.
9. Ishi kwa kulingana na mpango wa Mungu wa maisha ya kimwili. Jiepushe na sumu zinazoweza kudhuru mwili na roho kama vile, tumbaku, pombe, madawa ya kulevya, viburudisho, michezo ya kupigana, kusoma vitabu vya kidunia, ama mambo yanayohafifisha tabia ya Mungu.
10. Fanya mazoezi ya mara kwa mara ya viungo na ukuaji wa mishipa ya fahamu, pamoja na chembechembe za kusawilisha kiwango cha hasira.
11. Pata muda wa kutosha wa kupumzika, kunywa maji, vuta hewa, kula vizuri na kulala ili kwamba ubongo wako usije ukaathirika katika uwezo wake wa kufanya kazi.
12. Ishi kwa kulingana na kanunu ya Mungu ya Asili. Kula vyakula vyenye afya, hakikisha unatoa uchafu mwilini, pata mwanga wa jua, utapunguza magonjwa mengi.
13. Samehe: usishikilie jambo kifuani, Kutunza hasira kifuani kunakufanya kuwa mtu wa hofu na mashaka na hatimaye hupunguza Amani na afya kwako

14. Usiwe na hatia: inapunguza Amani, na kuongeza mashaka, na inawathiri wengine wasio na hatia, ungama dhambi zako na endelea na maisha.
15. Kama hofu na mashaka imekujaribu ili kutenda kinyume na dhamiri yako ili kwamba upate ukubali wa wenzio, kumbuka kujiweka pembeni na kujiuliza.

- a. Ukweli ni nini? Kipi ni sahihi? Kipi kina afya? Na kipi kinastahili? Je nifanyeje?
- b. Jiulize mwenyewe endapo mtu fulani amekukataa ama amekukasirikia kwa kufanya kile unachoamini kuwa ni sahihi je huyu aweza kweli kuwa ni rafiki yako, je unahitaji ukubali wao?
- c. Kuwa tayari kuwaweka watu wengine huru kufikiri ama kuhisi kadri watakavyo kuhusiana na wewe. Endapo unafikiri “kama nikifanya kile wanachohitaji, basi hawatanikasirikia”. Basi jaribu kuwaacha huru wafikiri kadiri wanavyochagua kufikiri juu yako na utakuwa huru kutokana na misongo ya kutaka kuridhisha matakwa yao.
- d. Kumbuka upendo hufanya kile kilicho sahihi kiafya na kimantiki, kwakuwa ndivyo, si kwakuwa inasikika vizuri wakati huo. Tazama ng’ambo na utumie kanuni hizi za Mungu hata kama zinaonekana kuwa ngumu kwa wakati huo.
- e. Daima MTAZAME YESU, ishi kwa ujasiri katika uzuri wa MUNGU, ukijua ukweli wa SHERIA YAKE ya upendo, mpango wa maisha, kwa moyo wako wote itazamie siku ya YA MAREJEO YAKE.

Mara nyingi tumejikuta tukisema kwamba masikini hawa ni waongo, hawahitaji msaada, na pengine ni wavivu. La! Ajabu tulipokuwa na hali mbaya au maskini, hatukufikiri haya, tulitaka tusaidiwe, na tukashukuru. Sasa tukiwa na hali nzuri tunapepeti mengi kuhusu jinsi ya kusaidia watu na kusema lazima nichunguze mno, kwani hawa watu ni waongo. Nimechunguza mara nyingi na nikagundua ni lazima niwe mwangalifu, kwani ni Mungu anayepima waongo na tochi yake.

Hajanikabidhi kazi hiyo, au wewe amekukabidhi? Wengine tumesema, nikimpa msaada, aenda kunywea pombe, ni kweli, ila ni lini wewe, utamsaidia mjane, yatima au maskini ukifanya machambuzi haya mengi? Maneno ya “Nilikuwa na njaa, kiu, uchi, jela;” haikuzungumzia kwamba ufanye utafiti. Mungu atajaji. Hatusemi uwasaidie watu wasiohitaji, ila wengi wetu hatuko tayari kutoa, na tunapata sababu ya kuchelewesha utoaji au kutotoa, kwa kisingizio cha ‘utafiti wa mwongo asiyehitaji msaada.’ Mara zingine nimependa kuangalia picha za maafa ya watu, watu kwenye mafuriko, tunaona kwenye runinga au kwa macho “yulee anaenda masikini”. Ila hata senti hatutoi, na wala hatuwaombei kama hatuna senti. Hivi ni haki kweli, maafa ya watu yawe burudani yasiniume hata nitoe dola moja ya kusaidia mtu anayepatwa na huzuni vile?

Usiache mtu akuombe ombe na kukutegemea. Waumini wengine ni wachungu au bahili sana wakiwa na vitu, ila wanapokuwa hawana wanajua jinsi ya kuwapangia walio navyo kufanya kazi ya Bwana au huduma. Tunavaa nguo na vitu vya fahari, rafiki toka Tanzania alijisifu kwangu eti suti yake ni ya dola 5000! Ila tukisikia watu wenye shida tunatoa chenji chenji ndogo ndogo tu, na tunafikiri tunawapwaga watu, kumbe maskini tunajipwaga vibaya!

Nashindana na uchoyo, na kuomba Mungu kila siku niendeleo kutoa; maana hatuwezi kumgusa Muumba bila kugusa viumbe vyake. Wengi tu ‘shaba iliayo na upatu uvuma’. Hata ukiwa na vitu vingi sana; huwezi kuvaa viatu viwili kwa wakati mmoja, kuendesha magari matatu kwa wakati mmoja au kulala vitanda viwili kwa wakati mmoja. Hata nikikutembelea hauwezi kusema leo hapa **tutakula** dhahabu na almasi. La; hash! Utakula ugali ule ule na mboga **ile ile**, au vyakula vya kawaida tu, la sivyo matumbo yatadhurika! Toa vitu vyako mpaka vikuume, siyo kutoa chenji chenji hata zikidondoka mfukoni mwako **huzitupii jicho**. “Mjane wa senti mbili, alipongezwa kwa vile alivyobaki navyo na siyo alivyotoa”

Angalia kama nyumbani mwako kuna vitu vilivyozagaa zagaa, vitoe. Mama mmoja aligundua ana kaseti na DVD kama 200 hivi ambazo alikuwa ameangalia na wala hazitumii! Aliamua kuziua za zile pesa atumie kwenye kazi ya Bwana. Usiwe mtu wa kulundika vitu vya bohari, ukifikiria kwamba kesho utapata shida na kuvihitaji, wape wengine na Bwana hatakutindikia kesho. Siyo mzungu tu eti anatoa kwa mtu asiyemjua, la Mwafrika pia, maana anajua uchungu wa umasikini.

Ndugu yangu toka Mara, niliona amejaza nguo tele kwenye makabati yake, hata vyumba vingine. Nguo nyingi za watoto za zamani. Anakaa nazo tu akikumbuka watoto wake walivyokuwa wadogo walivaa hichi au kile kiatu mguu wa mtoto ulikuwa mdogo! Shida hii nilikuwa nayo pia, mpaka rafiki yangu, Grace Zuzo wa Afrika kusini aliponiambia, “Ukiwa na nguo 20 au 30 zatosha kwenda kibaruni, na nguo yoyote ambayo huivai zaidi ya mwaka si yako wape watu wengine.”. Mara zingine tumepata kuleta macontainer ya nguo, na vitu kwa wahitaji ila tumepata matapeli au ugumu wa kukomboa bandarini, lakini hii haina maana tuache kusaidia mtu kabisa au kutofanya utafiti wa kufanya mambo bora. Mara nyingi na rafiki yangu Zuzo tumeomba Mungu atusaidie kuishi karibu na mpaka wa Mexico au Sudan ili tuwe tunarusha vitu kule kwa watu maana tunapoishi watu hutupa nguo kwenye takataka, na wengine hutupa chakula bure, hatujakata tamaa kuna siku Mungu atafungua milango, tunatamani maombi yenu.

“Nimegundua kwamba ninapotoa nguo zangu kuwapa watu, si sadaka ya dhiti. Kwani mara nyingi fasheni ikiisha au zikinichosha nazitoa kwa watu maskini. Ni kweli watu masikini wanapata ila utoaji wangu unakuwa na walakini. Maana nguo ninazonunua ni ghali, ila siko tayari kutoa pesa kusaidia mahitaji ya kazi ya Mungu na nipo tayari kutoa mitumba ikinichosha kwa maskini.”

Nimekuwa nikitafakari haya. Nawe pia nanyi waweza kuyacheua haya. Kwamba unanunua kitu ili uwe nacho kwanza uonekane uko kwenye fasheni kisha unagawa, yaweza kuwa sawa kama unampa binadamu, ila kama ni Mungu itabidi utathmini tena. Kama unasali nao kanisa moja, au unaishi nao kijijini, unawadhalilisha ikiwa kila mtu akiona wanavaa mtumba wako wanajua ni wewe ndiye umetoa.

Wengine wamekuwa na tabia ya kujenga nyumba kila mji zisizoleta kodi, bali gharama kuzitunza. Tukiweka watenda kazi tuje mara moja kwa mwaka watu wa kule masikini watushabikie, tajiri amekuja. Alinichekesha rafiki wa Korogwe aliyesema kwamba nyumba yake haikuwa na watu miaka mingi; hata kenge waliingia na kuishi mle. Mambo ya kununua vitu usivyopima vizuri ni shida, ila

kama ni rasilimali ni sawa. Wengine wamejenga majumba makubwa kama mapango na kushindwa hata kufuta vumbi kwenye vyumba vingine. Watoto walishaenda makwao, Mtu anasumbuka kupiga deki na kutoa buibui, badala ya kufanya kazi ya kuhudumia watu. Mambo ya majumba makubwa Afrika yalikuwa hayapo, ila sasa yameingia, wakati wazungu wanataka kuyapunguza, sisi ndiyo tumeyakolezea moto. Wazungu wana majira ya wakati wa baridi, kwa hivyo waishi majumbani siku nzima. Sisi tuna hali nzuri ya jua, twaweza kuwa na nyumba ndogo, na kukaa nje na kupata hewa bora na jua!

Siku hizi kuna shida ya mali na muda wa kutunza hivyo tunashauri viongozi wa kiroho wasiwe na watoto zaidi ya sita. Huu si ulimwengu wa kuzaa watoto kumi kama zamani. Rafiki mmoja alisema, “Mpaka mayai yaishe. Mungu ametuumba tuwe na watoto, hivyo nitazaa wale atakaonipa.” Mungu ameumba pia mizunguko ya mwili ya siku salama ambazo mtu hashiki mimba. Tumia hizo, maana hata kama una uwezo, saa ngapi utajitayarisha na hukumu ya Mungu inayotujia karibuni ukiwa una watoto wadogo kwa muda miaka 30? Ila Ulizia njia za uzazi wa majira zisizoua mimba iliyotungwa. Siku hizi mapambano ya kulea watoto ni mazito, jihadhari usikwazike, maana watoto ni kitu cha maisha yote, hata wakipigana huko na mke au mume, watarudi kwako tena uanze upya.

Ni rahisi kuwa mwema kwa watu tusiowajua, ila maneno yetu yanakata kata watu wa karibu. Lazima tuwe na unyenyekevu mahali pote. Kwenye kitabu chetu cha malezi ya watoto, wazazi wengi, hasa sisi kina mama tuna maneno ya kufisha watoto moyo. Hatuyaamini, ila tunayasema: “Hutafaa kwa lolote maishani mwako!” Hilo ni kofi kubwa, afadhali umchape mtoto kiboko. Au “Mbwa wewe kama baba yako!” Kweli haya ni maneno ya binadamu aliyeumbwa na mfano wa Mungu kweli? Ukichanganua:- mbwa anazaa mbwa, na kama wewe umeolewa na mbwa ulifanyaje uchaguzi huu? Maneno yetu ni uwakili pia, je, wewe unapenda kutukana tukana maneno machafu yanakutoka saa yote kwa watu wa nje na ndani, na mahasira. Acha, haisaidii afya katu. Tafuta sabuni na Chlorite na mswaki uoshe kila unaponena maneno machafu. Tuepuke uhodari wa matusi. Doug Batchelor wa Amazing Facts, alinipa moyo. Alisema aliendelea kutoa lugha za matusi baada ya kumjua Mungu kwa miaka michache. Alikuwa mhubiri wa nguvu akihubiria watu kila mahali. Ila aliendelea kuzidiwa nguvu na matusi. Mwishowe alipiga magoti na kuomba; “Bwana midomo yangu ni michafu, najaribu kutotoa matusi, ila nikikasirika natupa makombora yo yote, nisaidie.” Alisema kutoka siku hiyo matusi yote yalimtoka. Ni ombi langu pia Mungu anisaidie matusi yanihame pia. Na ukipata

ushindi kwa Neno lolote jema mshukuru Mungu na utoe ushuhuda. Wanasema kushuhudia wema wa Mungu kunamwangusha Ibilisi chini ‘wakamshinda Ibilisi kwa ushuhuda wa maneno ya mdomo wao na Kafara ya Masihi”.

, “Safari ya maili 1000 huanza na hatua moja.” Tulitoa nadhiri kwa Mungu kwamba akituwezeshwa kumaliza shule tutarudisha 25% kwake kama zaka na sadaka na kusaidia wenye mahitaji. Nipolimaliza shule na kupokea dola 2000 kwa mwezi, nilihama nilipokuwa naishi ili kupisha wengine wapya kusaidiwa na wamishonari wema; kisha nikaanza kutoa 25% mpaka 50% kwa zaka, sadaka, na wenye mahitaji. Mungu alibariki na tukashughulika na wachungaji na walei tofauti, kujenga vikanisa 80 hivi, (bush churches) na kupeleka watenda kazi (walei) 350 kwenye kozi mbali mbali. Wachungaji na walei pia walitufanya tuwe wabia (partner) wao kwa kufanya mikutano ya hadhara ya uinjilisti 65 hivi.

Imekuwa safari ya imani, na tuligundua kwamba mkristo hana mpaka, lolote lile muumini afanyalo jiunge tu, nawe utapata baraka, hatujawahi kukaa na **kupanga** vitu vya kufanya, kwa vile sisi si watu wa mipango vile, ila wengi wametubariki kwa kutujumuisha kwa mipango yao. Kweli hatuwezi kufanya mambo makubwa, ila yale madogo kwa upendo, na pia hata kama kazi yenyewe ni tone kwenye bahari, basi tukumbuke kwamba tone moja ndiyo linayofanya bahari iwe.

Zamani tulifikiri kwamba tukiwa na pesa au muda siku moja, tutafanya hili au lile katika shamba la Bwana. Tukajikuta kwamba hakuna siku tulikuwa na pesa kwenye akiba, ni kudunduliza na kukata kila tunapopata mshahara au kutoa mda wetu (kihali na mali). Kitu kikubwa ni kumtegemea Bwana na kuendelea siku kwa siku (consistent).

Shemeji yangu mmoja aliviona vile vikanisa vidogo tukivijenga, alicheka akasema, hivi msingi wake si imara vitaanguka; “Mimi nangoja nijenge kanisa kubwa la dola 50,000 lililo na kituo cha vijana kwenye ghorofa yake (youth

center);” alisema. Baada ya miaka 10 alikuja kwangu na kusema, “Nimegundua kwamba hakutafika wakati kama huo, maana pesa inaingia mkononi na kutoweka, afadhali kujenga hivi vibanda vya makanisa kama vyenu!”

Mchungaji mmoja alituita siku moja ili tujenge kwa wahitaji kule Kigoma. Hatukuwa na uwezo. Akasema, “Je, hamna hata dola 100, tupate wanawake wachote maji na kukandika udongo na kuleta miti, ili niwajengee hawa watu nyumba ya udongo na majani?”. Kabla hatujafikiria nyota juu kwenye anga, wacha tufikirie madogo tu yale ambayo Mungu Anatuwezesha kufanya siku kwa siku. Ni nani ajuaye pengine siku moja akatukabidhi hayo makubwa tuyafanye? Hitaji letu kuu ni maombi tafadhali jiunge kuomba nasi ili Bwana atutumie katika shamba lake. Yeye aliyeanza kazi njema moyoni mwenu Ataimaliza, ni jambo la kututia moyo katika uwakili wetu. Mwitiko wetu uwe, “Nipo hapa Bwana nitume!”. Kwa kifupi tukumbuke kwamba si tu 10% ya vyote tulivyo navyo ndiyo vya BWANA bali 100%.

Nimejiuliza mara nyingi nitapata wapi. Na kwa vile nina watoto wadogo, maana nilizaa nikiwa na zaidi ya miaka 40, nimejiuliza sasa nikitoa kwa mtu watoto wangu watasomaje? Maana karibu nastaafu na nguvu zinanipungua ila watoto bado wadogo. Siku moja nikitembea mtaa nilioishi kule Jersey City, New Jersey, maili tatu kufikia Manhattan yale majengo marefu yalipopigwa na magaidi. Nilimwona bwana fulani ana mbwa mkubwa sana mweupe, anapendeza kweli kweli. Nikamkimbilia na kumwuliza mbwa wake ana uzito gani? Akasema kilo 140! Nikashangaa sana, akaendelea kujigamba kwangu “Jibwa hili linakula si mchezo!”. Nikasema kwa mwezi anakula kiasi gani, akasema “natumia dola elfu moja kumlisha kila mwezi!”. Nilishangaa maana tulikuwa sita ndani ya nyumba, na pengine tulitumia pungufu ya dola 500 kwa mwezi, na huyu mbwa tu anamendesha hivi. Ndipo jibu likaja moyoni, huyu anapenda mbwa na amemwomba Mungu wake amsaidie kufanikisha mapenzi yake hayo (hobby). Wewe kama unapenda watu mwambie Mungu akusaidie, daima hatakuacha, atakusaidia ili ufanye huduma ya kusaidia watu na kazi ya Mungu. Hebu tusaidianie kuombeana tuwe mawakili wema tushinde uchoyo kabisa.

Je leo ungeambiwa una masaa 24 tu kuishi, kesho ungekufa, ungefanya nini kwa haraka? Daudi asema ‘nimrudishie nini BWANA kwa wema wake alionitendea?’. Aligundua Mungu ana kila kitu, kinyangarika mimi nitampa nini Mungu. Akaona kilichobakia kwake ni kumshukuru BWANA, na kuwaambia

watu wengine mema ya BWANA na yeyé mwenyewe kushika amri za BWANA, na shuhudia zake.

Hatua saba za kuelekea kileleni:

Hizi ni hatua saba katika kanuni ya asilimia 1.000 ambazo zitakushangaza endapo utazifanyia mazoezi

Hatua ya 1: Amka masaa mawili kabla ya miadi yako ya kwanza au kabla ya kufika kazini. Wekeza masaa ya mwanzo kwa kusoma vitabu vya kiroho, Elimu na vya kutia hamasa. “Masaa ya kwanza ndio gurudumu la kuendesha siku” Unapoamka, jiongezee mwenyewe maarifa ya kiakili ili uwe na siku njema. Utakuwa na mtazamo sahihi, makini, mbunifu na mwenye tija kazini kwa siku yote kama utafanya hivi. Kama utawekeza katika fani yako saa moja tu kwa siku, hiyo itakuwa ni sawa na kusoma kitabu kimoja kwa juma, na vitabu hamsini kwa mwaka. Mtu mzima kwa kawaida anasoma kitabu kimoja kisicho cha hadithi kwa mwaka. Endapo unasoma kitabu kimoja kwa juma unafikiri utakuwa mkuu katika taaluma yako na kusonga mbele katika hekima dhidi ya watu wengine wote kwenye biashara yako? Ni hakika ndivyo itakavyokuwa! Hiyo itakuwa ni sawa na vitabu 500 kwa mwaka, utahitaji nyumba kubwa ya kuhifadhi vitabu vyako! Hii itakufanya uwe mtu mwenye mamlaka katika taifa lako kuhusiana na taaluma yako kwa miaka mitatu hadi mitano.

Hatua ya 2: Andika tena malengo yako makuu kila siku katika daftari katika wakati uliopo kila asubuhi kabla ya kuondoka, bila kuangalia kile ulichoandika jana. Kitendo cha kuandika na kurudia ni cha kuunda kanuni ya uundwaji wa taarifa katika mfumo wa kuongoza akili yako. Unaporudia kuandika malengo kumi kila asubuhi unataendelea kuona na kufikiri juu ya fursa za kufikia malengo hayo hatimaye. Utakuwa makini, mwenye mwelekeo sahihi na usiyeyumbishwa, utakuwa mtu mwenye malengo na nia thabiti. Na utafanikiwa katika malengo yako kwa haraka zaidi kuliko kama yangukuwa ni mawazo tu yanayoelea katika akili yako.

Hatua ya 3: Kila siku weka mipango mapema. Andaa orodha na panga vipaumbele katika kazi yako kabla ya kuondoka nyumbani. Uwezo wako wa

kuona vipaumbele na kuchagua kile ambacho ni cha muhimu zaidi ambacho utakuwa ukifanya kila wakati ni ufunguo wa kupangilia maisha yako na kuzidisha matokeo yake.

Hatua ya 4: Jenga nidhamu ya kushughulisha akili yako yote katika jambo MOJA. Chagua kitu ambacho ni cha muhimu kuliko vyote ambacho unaweza kufanya kila siku. Halafu anza nacho kwanza na kufanyie kazi mpaka kimekamili kwa 100%. Uwezo wako wa kuwa makini na kufanya kazi, wakati unaendelea na na zoezi la kujijengea hiyo kuwa tabia, yenyewe, itakuwezesha kukuza uzalishaji wako, ufanisi, na matokeo mazuri katika mwezi unaofuata.

Hatua ya 5: Sikiliza vipindi vya kuelimisha katika gari lako: mfanyabiashara wa kawaida anayeendesha gari anatumia masaa 500 – 1000 kwa mwaka akiwa katika usukani wa gari. Unapogeza gari lako kuwa jingo la chuo kikuu ama darasa la simu ya mkononi unapata elimu sawasawa na kuhudhuria mihula miwili ya masomo ya chuo kikuu wakati unapokuwa unaendesha gari. Watu wengi wamebadilika toka katika ufukara hadi kuwa matajiri kwa kusikiliza vipindi mbalimbali vya sauti kwenye magari yao.

Hatua 6: Uliza maswali mawili ya tafakuri kila baada ya kupiga simu, kuhudhuria sherehe au kukutana na mtu fulani: swali la kwanza ni “Je ni jambo gani nimefanya vyema?” swali la pili “ni kitu gani naweza kufanya tofauti?” Swali la kwanza linakulazimisha kufikiri kwa kina na kukumbuka mambo yote sahihi uliyoyafanya mara ya mwisho ulipokutana na mtu fulani, katika mkutano, ulipofanya uwasilishaji ama sherehe: hata kama haikufanikiwa. Swali la pili linakulazimisha kufikiri juu ya njia mbalimbali tofauti unazoweza kutumia kuongeza ufanisi katika mazingira yale yale. Andika mawazo haya mahali fulani pia. Njia hii ndiyo ya haraka na zoezi la muhimu zaidi katika ukuaji binafsi na kuendelea kwa mtu.

Hatua ya 7: Mchukulie kila mtu unayekutana naye kama lulu ama thamani kubwa ya fedha: kote nyumbani na ofisini, unapotembelea watu nyumbani kwao na kila unayekutana naye. Unapowachukulia watu kuwa wa muhimu na wa thamani, watarejesha fadhila kwa kukuchukulia kama mtu wa thamani pia. Watatamani kuhusiana nawe, kufanya kazi nawe, na kununua vitu kutoka kwako na kukutambulisha kwa marafiki zao. Anza kwa watu wa nyumbani kwako unapoamka asubuhi, washukuru, kuwa na mtizamo sahihi utajikuta una amani na

furaha siku nzima. 85% ya mafanikio yako yanategemea mahusiano yako na watu, usiwe mtu wa kukasirika kasirika.

Ubongo wako ulivyoubwa yapasa uyafanye haya.

1. Fikiria kama ambavyo mazoezi ya viungo humsaidia yeye afanyae, ndivyo nawe inavyokuwa unapoizoesha sehemu ya mbele ya ubongo wako kufikiri, uwezo wako wa kufikiri unaongezeka.
2. Kuwa mtu anayependa ukweli, kuwa na shauku nao, tunashindwa kuufikia ukweli kwa sababu Mungu hana ukomo, Naye huudhihirisha upendo wake kwetu kila siku (Maandiko, Sayansi na uzoefu)
 - a. Jifunze na ufurahie Amri za Mungu na kanuni zake. Sheria ya Upendo, Sheria ya uhuru.
3. zithibitishe nadharia zote kuhusu Mungu kwa kutumia maandiko
4. kwa kulingana na ushahidi wa tabia ya Mungu Uaminifu wa kiwango cha juu na tabia ya upendo, jisalimishe kwake. Anza kila siku kwa kumualika Roho wake.
5. tafakari kila siku kuhusiana na tabia ya Mungu ya upendo na ufahamu, Ukweli uliojazwa na shukrani, na tafakari juu ya Mungu na ufalme wake wa upendo na kazi ya uumbaji.
6. Mwamini Mungu katika maisha yako, siku za usoni na matokeo yake baada ya kuelewa uaminifu wake na kupitia uzoefu wake.
7. Fanya mazoezi ya kanuni za Mungu. Ishi bila choyo, kwa kuwapatia wengine, jitolee na tafuta kuwashirikisha wengine kile Mungu alichokupa. Kadri unavyotoa ndivyo utakavyopokea.
8. Tafuta namna ya kushiriki ukweli kuhusiana na ufalme wa Mungu na upendo kwa wengine, jiunge na taasisi zinazojishughulisha na kudhihirisha

upendo wa Mungu ulimwenguni. Anzisha huduma, ongoza masomo ya biblia, shirikiana na waumini mlio na mtizamo sawa wa kiimani. Ushirika hukuza uwezo na maarifa, hudhihirisha upendo wa Mungu katika kuponya na kuhuisha.

9. Ishi kwa kulingana na mpango wa Mungu wa maisha ya kimwili. Jiepushe na sumu zinazoweza kudhuru mwili na roho kama vile, tumbaku, pombe, madawa ya kulevya, viburudisho, michezo ya kupigana, kusoma vitabu vya kidunia, ama mambo yanayohafifisha tabia ya Mungu.

10. Fanya mazoezi ya mara kwa mara ya viungo na ukuaji wa mishipa ya fahamu, pamoja na chembechembe za kusawilisha kiwango cha hasira.

11. Pata muda wa kutosha wa kupumzika, kunywa maji, vuta hewa, kula vizuri na kulala ili kwamba ubongo wako usije ukaathirika katika uwezo wake wa kufanya kazi.

12. Ishi kwa kulingana na kanunu ya Mungu ya Asili. Kula vyakula vyenye afya, hakikisha unatoa uchafu mwilini, pata mwanga wa jua, utapunguza magonjwa mengi.

13. Samehe: usishikilie jambo kifuani, Kutunza hasira kifuani kunakufanya kuwa mtu wa hofu na mashaka na hatimaye hupunguza Amani na afya kwako

14. Usiwe na hatia: inapunguza Amani, na kuongeza mashaka, na inawathiri wengine wasio na hatia, ungama dhambi zako na endelea na maisha.

15. Kama hofu na mashaka imekujaribu ili kutenda kinyume na dhamiri yako ili kwamba upate ukubali wa wenzio, kumbuka kujiweka pembeni na kujiuliza.

a. Ukweli ni nini? Kipi ni sahihi? Kipi kina afya? Na kipi kinastahili? Je nifanyeje?

b. Jiulize mwenyewe endapo mtu fulani amekukataa ama amekukasirikia kwa kufanya kile unachoamini kuwa ni sahihi je huyu aweza kweli kuwa ni rafiki yako, je unahitaji ukubali wao?

c. Kuwa tayari kuwaweka watu wengine huru kufikiri ama kuhisi kadri watakavyo kuhusiana na wewe. Endapo unafikiri “kama nikifanya kile wanachohitaji, basi hawatanikasirikia”. Basi jaribu kuwaacha huru wafikiri kadiri wanavyochagua kufikiri juu yako na utakuwa huru kutokana na misongo ya kutaka kuridhisha matakwa yao.

d. Kumbuka upendo hufanya kile kilicho sahihi kiafya na kimantiki, kwakuwa ndivyo, si kwakuwa inasikika vizuri wakati huo. Tazama ng'ambo na utumie kanuni hizi za Mungu hata kama zinaonekana kuwa ngumu kwa wakati huo.

e. Daima MTAZAME YESU, ishi kwa ujasiri katika uzuri wa MUNGU, ukijua ukweli wa SHERIA YAKE ya upendo, mpango wa maisha, kwa moyo wako wote itazamie siku ya YA MAREJEO YAKE.

Je, UNATUMIAJE MUDA WAKO?

Ikiwa una masaa 24 tu ya kuishi utafanya nini katika masaa hayo? Muda ni amana katika benki, lakini hakuna Anayejua Salio lake.

Timepewa na Mungu vitu saba kama amana - Injili, wakati, talanta, pesa, ushawishi, mazingira na afya ya kutunza. Mwanzo 1:1 "Hapo mwanzo Mungu aliumba....." inatuonyesha kuwa anamiliki kila kitu na sisi ni watunzaji.

Uwakili sio njia ambayo Mungu anachukua kitu kutoka kwetu, lakini njia yake ya kutupa utajiri na zawadi zake. Uwe na amani hata kama kuna chenji inabidi akurudishie, Yeye ni Mwaminifu, hatakuchukulia hata senti

Uwakili ni njia ya maisha na hauwezi kutenganishwa na Habari Njema.

Biblia haitenganishi MUDA na UZIMA. Je, Mimi ni Bwana wa maisha Yangu au Kristo?

Kuna Aya nyingi za Biblia kuhusu wakati, itakuwa vizuri kwetu kuzichunguza.

Kutumia wakati bila hekima huenda lisiwe suala la maadili (Martha na Mariamu), lakini ni kielelezo cha kuboresha au kutenda kwa hekima.

Ikiwa mtu ataishi hadi miaka 70 kwa ujumla atatumia miaka 20 kulala, miaka 20 akifanya kazi, miaka 6 kula, miaka 5 akivaa, mwaka 1 wa simu (mwaka mmoja tu?!), miaka 3 akimngojea mtu,

Ni aina gani ya mambo ni muhimu?

Hii hapa orodha ya mambo 11 ninayoamini yanapaswa kujumuishwa mara kwa mara katika maisha ya kila Mkristo:

1. Ushirika
2. Maombi
3. Kutafakari katika Neno la Mungu
4. Kushiriki imani yako

5. Wakati na familia yako na marafiki
 6. Kazi
 7. Kusoma
 8. Kuhudumia wengine
 9. Kupumzika (kutotazama TV)
 10. Kusoma au kujifunza (Dakika kumi na tano kwa siku zinazotolewa kwa utafiti mmoja mahususi zitamfanya mtu kuwa bwana katika miaka kadhaa. Edward H. Griggs)
 11. Kutunza mwili wako - kulala, kula, kunywa, kufanya mazoezi
- Na kwa njia, orodha hiyo haikuwa katika mpangilio wa umuhimu.

Lakini kila moja ya haya yametajwa katika Maandiko mara nyingi.

Wakati unatusawazisha sote binadamu, kila mtu ana 24/7. na Unaweza kujua mengi kuhusu mtu, kwa jinsi anavyotumia muda wake. Anasema nipe ratiba yako na bajeti yako, nami nitakueleza vipaumbele vyako. Ndiyo maana katika Zaburi ya 90 tunaambiwa “Unifundishe kuzihesabu siku zangu nipate kuishi kwa hekima”. Kuondoa au kupunguza muda wa kutumia kwa mambo yasiyo muhimu. Omba ili kupunguza ucheleweshaji. Watu ni muhimu kuliko matukio. Hakuna mahali Yesu tunaposoma ‘Yesu alikimbia’. Tunachopenda kufanya huwatunapata wakati,

| Waefeso 5:15-17

Basi angalieni sana jinsi mnavyoenenda; si kama watu wasio na hekima bali kama watu wenye hekima; mkiukombo wa wakati kwa maana zamani hizi ni za uovu. Kwa hiyo msiwe wajinga, bali mfahamu ni nini yaliyo mapenzi ya Bwana.

| Zaburi 90:12

Basi utufundishe kuzihesabu siku zetu ili tujipatie moyo wa hekima.

| Wakolosai 4:5

Enendeni kwa hekima kuelekea watu wa nje, mkiutumia wakati vizuri zaidi.

| Mhubiri 3:8

Wakati wa kupenda, na wakati wa kuchukia; wakati wa vita, na wakati wa amani.

Kama ungekuwa na saa 24 za kuishi utafanya nini katika saa hizo? Muda ni amana katika kila benki, lakini hakuna anayejua Mizani.

Tumepewa na Mungu vitu saba kama uaminifu - Injili, wakati, vipaji, pesa, ushawishi, mazingira na afya ya kutunza. Mwanzo 1:1 "Hapo mwanzo Mungu aliumba....." inatuonyesha kwamba anamiliki kila kitu na sisi ni wasimamizi.

Usimamizi si njia ambayo Mungu anachukua kitu kutoka kwetu, bali ni njia yake ya kutupatia utajiri na vipawa vyake.

Usimamizi ni njia ya maisha na haiwezi kutenganishwa na Habari Njema.

Biblia haitenganishi MUDA na UZIMA. Je, mimi ni Bwana wa maisha yangu au Kristo?

Kuna Mistari mingi ya Biblia kuhusu wakati, itakuwa vizuri kwetu kuichunguza.

Kutumia muda bila busara kunaweza kusiwe suala la maadili (Martha na Mariamu), lakini ni kiashiria cha kuboresha au kutenda kwa busara.

Ikiwa mtu ataishi hadi miaka 70 kwa ujumla atatumia miaka 20 kulala, miaka 20 kufanya kazi, miaka 6 kula, miaka 5 kuvaa, mwaka 1 wa simu (mwaka mmoja tu?!), miaka 3 kumsubiri mtu,

Ni mambo gani muhimu?

Hapa kuna orodha ya mambo 11 ambayo naamini yanapaswa kujumuishwa mara kwa mara katika maisha ya kila Mkristo:

1. Ushirika
2. Maombi
3. Kutafakari Neno la Mungu
4. Kushiriki imani yako
5. Muda na familia yako na marafiki
6. Kazi
7. Kusoma
8. Kuwahudumia wengine
9. Kupumzika (kutotazama TV)
10. Kusoma au kujifunza (Dakika kumi na tano kwa siku zilizotengwa kwa ajili ya utafiti mmoja dhahiri zitamfanya mtu kuwa mtaalamu katika miaka kumi na miwili. Edward H. Griggs9)
11. Kutunza mwili wako - kulala, kula, kunywa, kufanya mazoezi

Na kwa njia, orodha hiyo haikuwa katika mpangilio wa umuhimu.

Lakini kila moja ya haya yametajwa katika Maandiko mara nyingi.

Muda ni usawazishaji mzuri, kila mtu ana saa 24 kwa siku, siku 7 kwa siku. na Unaweza kusema mengi kuhusu mtu kuhusu jinsi anavyotumia muda wake. Ndiyo maana katika Zaburi 90 tunaambiwa “Nifundishe kuhesabu siku zangu ili nipate kuishi kwa hekima”. Ondo au punguza muda unaotumia kwenye mambo yasiyo muhimu. Omba ili kupunguza kuahirisha mambo. Watu ni muhimu kuliko matukio. Hakuna mahali popote tunaposoma Yesu ‘Yesu alikimbia’. Tunachopenda kufanya, tunapata muda,

Waefeso 5:15-17 Basi angalieni kwa makini jinsi mnavyoenenda, si kama wasio na hekima bali kama wenye hekima, mkiutumia wakati vizuri, kwa maana siku hizo ni mbaya. Kwa hiyo msiwe wajinga, bali mfahamu mapenzi ya Bwana ni nini.

Zaburi 90:12 Kwa hiyo tufundishe kuhesabu siku zetu ili tupate moyo wa hekima.

Wakolosai 4:5 Enendeni kwa hekima kwa watu walio nje, mkiutumia wakati vizuri.

Mhubiri 3:8 kura 130 zenye manufaa

Wakati wa kupenda, na wakati wa kuchukia; wakati wa vita, na wakati wa amani.

If you had 24 hours to live what will you do in those hours? Time is a deposit in each ones bank, but nobody Knows the Balance.

We have been by given by God seven things as trust - The gospel, **time, talents, money, influence, environment and health** to take care of. Genesis 1:1 “In the beginning God created.....” shows us He owns everything and we are caretakers.

If one is to live up to 70 years generally they will spend 20 years sleeping, 20 years working, 6 years eating, 5 years dressing, 1 year telephone (only one year?!), 3 years waiting for somebody,

10. Study or learning (Fifteen minutes a day devoted to one definite study will make one a master in a dozen years. Edward H. Griggs9)

Time is a great equalizer, everybody has 24/7. and You can tell a lot about a person on how they spend their time. That is Why in Psalm 90 we are told “Teach me to number my days that I may live in wisdom”. Eliminate or reduce time spend on unimportant stuff. Pray to reduce **procrastination**. People are

important than events. Nowhere Jesus we read ‘Jesus ran’. What we love to do, we find time,

Look carefully then how you walk, not as unwise but as wise, making the best use of the time, because the days are evil. Therefore do not be foolish, but understand what the will of the Lord is.

Muhtasari wa Biblia-Uuumbaji, Maanguko, Wokovu

KUSOMA NENO LA MUNGU

Twajua watu wengine ni wavivu kusoma, hata mtu mmoja alisema ukitaka kujua watu hawasomi, weka dola 100 kwenye kitabu na utaikuta baada ya miaka mingi. Wengine wamesema walisahau vitabu vyao kwenye basi, na walienda kulifuata lile basi baada ya siku mbili na bado walikuta vitabu kwenye kile kile kiti walikuwa wamekaa. Yawezekana tusipende kusoma vitabu, ila Kusoam Neno la Mungu ni muhimu mno. Hatuwezi kuishi bila kusoma Neno la Mungu, maana ndiyo sauti yake.

Asilimia 65 ya waumini hawasomi neno la Mungu kwenye takwimu za mahali ninapoishi, dai lao ni kwamba hawana muda. Japo wanajua kwamba Biblia ni Neno la Mungu, wanaiheshimu na karibu kila nyumba ina Biblia zaidi ya moja. Katika nyumba yetu tuna Biblia zaidi ya 50 ila ni mapambano kupata muda wa

kusoma. Je, shida hii inakupata nawe pia? Hii ni huzuni kubwa, kwani kule Uchina, India, na mashariki kati wengi hawajawahi kuona Biblia (forgottenchristmas.org). watu wengi wanamtafuta Mungu usiku na mchana, na hii imeonyeshwa hata katika ununuaji wa vitabu, kwani Biblia ndiyo kitabu kinachonunulika duniani kupita vyote. Mwaka jana pia kilikuwa cha kwanza, na cha pili Kuruhani, cha tatu ni ni kitabu cha mapinduzi cha uchina cha ukomunisti ambayo pia ni dini ya kule kwao. Watu wengi duniani wanajua Neno la Mungu ni nini, ila kulisoma wanasema hawana nafasi mpaka mambo yaharibike wanakuwa kama wanzima moto, mambo Yakiwa shwari wanaendelea na pande mbili yaani dunia au unafiki. Utagundua ni rahisi kuwa msanii usipoomba Roho Mtakatifu akuongoze kulisoma, kwani hili si gazeti au kitabu cha matukio.

Biblia ni ramani, taa na maktaba. yawezaje kitabu kimoja kikawa na vitu vyote hivi? Biblia ni ramani kwa vile inatuonyesha njia salama, na kwamba tukikaa katika njia hii tuna uhakika kwa kufika kwa Yesu aliye upande usioshindwa dhidi ya shetani, adui yetu. Yesu ni njia hii. Biblia ni mwanga wa njia yetu, ikingaa na kungaa kwenye ile njia iendayo uzimani. adui alijaribu kuizima ile taa, ila mwanga wake umekuwa zaidi kutuonyesha ile njia salama. angalia Biblia yako na isome. Biblia ni maktaba ya vitabu 66, kuhusu watu, sehemu, na mambo yaliyotokea zamani, leo na hata siku za mbeleni. vitabu vyote vyatuonyesha pambano kati ya shetani na MUNGU linaendelea. Na kila binadamu anachagua upande kila kukicha anaotaka kuwa. Watu, vitu na sehemu za Biblia zinatonyesha mapambano haya zikitupa maonyo ili kwa saburi na faraja tuchague upande ulio salama, upande wa Mungu. vitabu vya Agano la Kale viliandikwa Kabla ya Kristo kuzaliwa duniani, na vitabu vya Agano Jipya viliandikwa baada ya YESU kufa na kufufuka. vitabu vyote ni muhimu na vinasaidiana kutuongoa tujue kila tunachopaswa kujua kuhusu Mungu nampango wake wa wokovu. vinatusaidia sana tufanane naye. Kwa nini tusome Biblia kila siku? toa sababu zako Nne! kila asomaye hujifunza kumtumaini na kumtegemea Mungu, na kujua Mungu afanya kila kitu kutuokoa na ujanja wa ibilisi kutuagamiza. Zaburi 119:9-11.

mambo mane ya Biblia

1. hakuna kitabu kinachopendwa na watu wapo tayari kufa kwa ajili yake
2. hakuna kitabu kinachochukiwa kama hiki na watu wengi wametaka kukiangamiza
3. hakuna kitabu ambacho watu wengi wanacho kama hiki bali

Hawakisomi.

4. hakuna kitabu ambacho watu wengi wanasema wanakiamini, bali hawajui hata mambo machache yahusianayo nacho

*Je, wewe upo kundi gani kati ya haya mane?

Vitabu vya Biblia katika makundi kumi:

1. Vitabu vya vitano vya Musa (Pentateuch):

Mwanzo, Kutoka, Walawi, Hesabu, na Kumbukumbu la torati,

2. Vitabu vya Historia: Yoshua, Waamuzi, Ruthu, 1 Samweli, 2 Samweli, 1 Wafalme, 2 Wafalme, 1 Mambo ya Nyakati, 2 Mambo ya Nyakati, Ezra, Nehemia, Esta, na Ayubu (Yumkini iliandikwa na Musa).
3. Vitabu vya mashairi: Zaburi, Mithali, Mhubiri na wimbo ulio bora au Wimbo wa Sulemani.
4. Manabii wakubwa vitabu vyao ni virefu: Isaya, Yereimia, Ezeieli na Danieli.
5. Manabii wadogo, vitabu vyao ni vifupi: Hosea, Yoeli, Amosi, Obadia, Yona, Mika, Nahumu, Habakuki, Sefania, Hagai, Zekaria, Malaki.
6. Vitabu vya Injili: Mathayo, Marko, Luka, Yohana.
7. Kitabu cha Historia Agano Jipya: Matendo.
8. Barua za Paulo: Warumi, 1 Wakorintho, 2 Wakorintho, Wagalatia, Waefeso, Wafilipi, Wakolosai, 1 Wathesaloniki, 2 Wathesaloniki, 1 Timotheo, 2 Timotheo, Tito, Filemoni, Waebrania.
9. Nyaraka zingine: Yakobo, 1 Petro, 2 Petro, 1 Yohana, 2 Yohana, 3 Yohana, Yuda.
10. Unabii: Ufunuo

Nipe Biblia(chukua muda kukariri wimbo huu wa Pricilla Owens).

1. Nipe Biblia nyota ya furaha, wapate nuru wasafirio;
Hakuna la kuzuia amani, Kwani Yesu alituokua.

Pambio...

Nipe Biblia neno takatifu, Nuru yake itaniongoza;

Sheria na ahadi na upendo, Hata mwisho vitaendelea.

2. Nipe Biblia nihuzunikapo ikinijaza moyoni dhambi;
Nipe neno zuri la Bwana Yesu, Nimwone Yesu Mwokozi wangu.
3. Nipe Biblia nipate kuona, hatari zilizo duniani;
Nuru ya neno lake Bwana Yesu, itaangaza njia ya Kweli.

4. Nipe Biblia taa ya maisha; Mfariji tunapofiliwa;
 Unionyeshe taa ya mbinguni, nione utukufu wa BWANA

Ubora wa binadamu hautokani na kisomo chake, ila kujilisha kiroho ndiyo kipaumbele. Kila siku akiamka aseme “Bwana nipo hapa, unataka nifanye nini leo?”. Usiwe mnafiki na kuishi maisha faida na shughuli nyingi ya uongozi, ukajisahau. Watu wa Agano la kale walikuwa na shida ya miungu mingi, wale wa Agano Jipya walipata shida ya unafiki, leo tuna shida zote mbili na zaidi tuna shida tamaa ya mali (materialism). Matajiri hata masikini tunataka tuwe na mali. Mnafiki ni Yule anayesema kitu ila hukiishi, utajidanganya mwenyewe, na wala si watu! Watagundua mapema, na mara nyingi hawatakuambia. Haya yaliwapata Mafarisayo, walijua mengi mpaka kwa nukta. Ila hawakuyafanya. Mtoto wangu wa miaka saba, aliona nachelewa kutoka ndani ya nyumba kwenda kanisani, akasema mama wewe ni mfarisayo! Nikasema una maana gani? Akasema “mafarisayo ni watu wanasema mambo, ila wanaishi maisha tofauti, ila wanategemea wengine wafanye wanavyosema”. Jiulize mwenyewe maswali haya ukisoma Zaburi 139 ya unichunguze: Je, mimi ni mkweli? Muwazi? Safi? au mbinafsi. Hatuhitaji kuwa mainjinia wa ndege kuwa wanafiki. Ni rahisi mno kuwa mnafiki, yaani kuwa na matendo ya nje mema tu, ila nia (attitude), na moyo usiobadilika. Mafarisayo walio viongozi wa dini waliacha kazi zao na kuwa wapelelezi, wakisafiri maeli nyingi wakiacha kazi zao, ili tu wamtege Yesu. Kuwa Mfarisayo kuna gharama zake pia kama vile watu wa wanavyogharimia maisha yao. Tumwombe BWANA atutoe kwenye kongwa hilo..

shughuli nyingi zinafanya upunguze ufanisi, na njozi ya wito wako wa kuendeleza karama yako ya uinjilisti. Wengi wana kazi mbili, na wakifika nyumbani wana miradi mingi mno. Hii inafanya watu tuwe butu. Nasema nikiangalia maisha yangu kupunguza mambo ni karama ‘downsize-less is more’. Kristo alikuwa tayari kujibu maswali ya mafarisayo na kukabiliana na yote, kwa vile alitumia muda na Baba yake. Wengi wanaamini kwamba Neno limevuviwa na lina nguvu ila hawalisomi! Inashangaza kwa kiasi Fulani, ila kwa sababu shida hiyo inanipata mara kwa mara, naielewa kwa kiasi fulani. Wengi walipoulizwa unaisikiaje sauti ya Mungu walijibu kwa maombi na matukio! Jifunze kupenda Neno la Mungu. Kutokuwa na muda si ukweli, ni kipaumbele, tuna masaa 24 kwa siku, na 108 kwa wiki. Kusoma Biblia mwanzo mpaka mwisho, kwa mwendo wa kawaida, huchukua masaa 70. Je, una muda wa kuoga?, kupika?, kwenda shule?, au kazi? basi una muda wa kulisoma Neno. Tuisome kama anayezima moto, wakati wa dharura tu na wakati mambo

yameharibika, bali wakati wote. Najua watu ambao wamemaliza kulisoma kwa wiki mbili. Simaanishi tulisome kwa wiki mbili, ila tuna muda wa kulisoma. Japo nimekuwa Mkristo kwa miaka zaidi ya 35. ni miaka michache tu iliyopita nimetilia makini kulisoma. Shetani ameniibia muda wangu wa mahusiano na Yesu, naomba Yesu anisaidie nitumie muda wangu kujilisha kiroho. Ni Kama miaka 10 hivi nimekuwa makini, zamani nililisoma ila siku nyingine nikiwa na shughuli niliacha. Kimbilio na kinga yetu ni Neno la Mungu. Endapo unapata barua ya Raisi wa nchi au mtu unayempenda huwezi kusema kwamba huna nafasi ya kusoma. Nilisikia msichana Fulani kwenye taarifa ya habari ametuma SMS 6000 kwa mwezi! Shetani ana mambo ya kutushughulisha, japo mambo hayo ni mazuri tu, na si dhambi, yeye hajali, alimradi yanatupoteza kulenga kwenye shabaha yetu ya Neno.

Zamani watu waliniambia Neno ni tamu kusoma, “Je wanaona nini kitamu’. Kama mwalimu wangu toka Uingereza wa miaka 80 alisema “siwezi kukaa bila kusoma, Neno, lanipa faraja, ni kitu nangoja nikiamka kwa hamu nikifanye!” Sasa ndiyo nimeanza kuelewa masikini!. Neno linalinda moyo na unyenyekevu. Ishi kwa kujenga mahusiano na Yesu na si kuwaonyesha watu kwamba tunachunguza Neno na siku ya hukumu tukataliwe. Wengi tunaishi kwa mapokeo na kujikurupusha hapa na pale ila hatusomi, mpaka tuwe wazee. Kisha tunawalaumu vijana kwamba hawasomi, na wanatujibu “nyinyi mko karibu kufariki hivyo mwahitaji kuwa karibu na Yesu. Ni nani ajuaye siku yake? Siku hizi haijalishi umri, mtu alala usingizi wa mauti wakati wote. Nashauri vijana msifanye kosa hili. Watu wengi wanafikiri wale watumishi walioajiriwa saa 11 jioni wakapata mshahara ni sawa kabisa, na wale wa saa 12 asubuhi kwa manufaa! La hasha wale waliokuja asubuhi walijenga mahusiano makubwa na BWANA. Fikiria mtu unayetaka kutumia muda wako wote naye, na ukapata kufanya vile, hautafurahi?

Jifunze kukariri mafungu. Halina maswali hili. Ahadi wakati wa shida utazidai kama unazijua, na hiyo ni sababu tosha. Kuna tovuti ya kusaidia watu kukariri mafungu inaitwa ‘FAST memorization of scripture’, kuna wengine kanisani kwetu wamekariri, mawazo toka kwenye mlima wa Baraka yaani Mathayo 5,6-7. na Kitabu cha Waefeso ambao ni kitabu kizuri mno kwa mahusiano na ufupi. Kinakusaidia mambo karibu yote kwa muhtasari, jaribu kukariri Waefeso!, Zaburi 91, Isaya 53, I Wakorintho 13 n. k. Biblia ni kitabu cha ajabu na ni Cha Mungu Mwenyewe. Mambo yaliyotabiriwa kama Danieli 2, Danieli 7, Danieli 8 na mengi yametokea. Anza kusoma hizi sura za Danieli. Baba yangu hakutilia makini kuhusu Maandiko, ila alikuwa mwanahistoria, nilipomfunullia Danieli 2 na 7 na kuzungumza mambo ya Alexander mkuu wa Makedonia na falme zile

zote, alishangaa akasema “kweli ni ajabu, haya tuliyasoma yote kwenye historia. Biblia! Isome, iamini, ithamini, itafakari, ikariri, na itii. Hakuna maandishi ya awali yenye ithibati kama haya!

Kuna unabii zaidi ya 600 zilizotimia kwenye Biblia. Unaona hata Mathayo ananukuu zaidi ya mara 27 Agano la Kale zikitimia machóni pake. Uwezekano wa kutimia hata unabii 8 ni kitu adimu sana kama 1 kwa 100,000,000,000. Angalia unabii wa Danieli 2 na Danieli 7 ulivyotimia, usome ukilinganisha na historia ya Dunia kwenye vitabu vilivyoandikwa na wanahistoria. Tuisome tu na kushangaa maajabu ya visa, bali itubadilishe mioyo na nia zetu. Mungu anazungumza nami katika Biblia, ananipa hekima, uwazi na mibaraka nayohitaji. Anahitaji nikae miguuni Pake na kumsikiliza. Maombi, ni mimi nazungumza Naye, Biblia ni Y eye anazungumza nami. Utakuwa kama mti uliopandwa mtoni. Siku hizi tuna watu wengi wenye shida ya kutojiadini. Wanasaikolojia na wanamapodozi wanatuuzia bidhaa zao ili kutusaidia kutojiadini. Je umekata tamaa, Je una woga? Je unahitaji kuwa na tabia yenye kina cha kiroho? Je, una ndoto mbaya za kutisha, basi soma kitabu hiki na Umkiri ‘Yeye ni BWANA’. Tunaambiwa kwamba mtu aliye katika Mungu anakuwa kama mti uliopandwa mtoni. Angalia maisha ya wale waliomthamini kama; Ayubu, Paulo, Yusufu na Danieli. Mungu alikuwa kiini cha maisha yao. Mungu hakutupa roho ya woga, bali ya upendo, nguvu na mawazo bora?

Soma Biblia na kuiweka kiini cha maisha yako. Mtu ambaye Biblia yake imechakaa na kupasuka, kwa kawaida yeye mwenyewe anakuwa hajapasuka au kuvunjika, bali yu imara. Vitabu vinginevyo kwa tabia ni makapi, viko tupu, havina kina. Fokasi kwenye Neno. Usikae bila ya kusoma kila siku.

Kaa ndani ya Kristo, mwombe Roho wa Mungu kabla ya kufungua Neno ili uelewe. Hii ni muhimu. Lisome, sikiliza kile Mungu anataka kukwambia, liamini, litii, lifurahie, liishi, nawe utafanikiwa

Katika Zaburi 119, tunaona Daudi Akichukua na kulitafakariNeno. Amelitaja Neno kama ‘amri, shuhuda, Maagizo, kanuni, n. k’. Zaburi 119 isomwe mara kwa mara! Watu wengi siku hizi hupoteza muda kuangalia mikanda ya kwetu kuzuri, futuhi, na michezo ya kuigiza makanisani badala ya kusoma Neno. Yote haya si mabaya, ila yanapoteza shabaha ya kulenga pale tunapohitajika, na adui appenda. Mikanda ya mahubiri na Neno ni muhimu sana, wachache wamerekodi mahubiri au Biblia kusikiliza. Nyimbo za kumsifu Mungu, tutafakari maneno na si ‘kutumbuzwa tu’. Usigandishe macho yako kwenye kuangalia ‘kwetu kuzuri’ saa yote, haiwezi kuchukua nafasi ya Neno, kamwe! Mara nyingi pia tuna mijadala kuhusu hoja fulani. Nilisikia kama Tanzania, balozi wa nchi fulani

alikuwa alisema atakuja na shoga wake. Nafikiri akimaanisha mwanamume ameo mwanamume. Niliona watu wakiingia mijadala kwamba ni vibaya au vizuri! Kwa kweli yale Mungu Ameshatuonyesha, yaani jinsi ya kuoa. Ushoga ni dhambi, halina mjadala, nukta! (Funga majadiliano). Hata kuishi na mwanamke au mwanamume bila ndoa ni dhambi. Neno la Mungu liko wazi kuhusu mwanamume kuoa mwanamume au mwanamke kuoa mwanamke, usipoteze muda wako kwa mijadala isiyo na faida. Wote tumefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu, ila tuombe msamaha na si kusema si dhambi. Wapaswa kusema ‘unifumbue macho yangu niyatazame maajabu yatokayo katika sheria Yako’ Zaburi 119:18. Biblia ina Ukweli mtupu na Kweli tu.

Milele Mungu Neno Lake limeidhinishwa mbinguni, halina maswali huko kwa akili za mbinguni Neno lake halina maswali wala mabishano, wamelikubali, wanalipenda na kulihangaikia kwa furaha mchana na usiku.

Ametuambia kwa kukazia, kwamba ni rahisi mbingu na dunia kupita bali Neno Lake kamwe! Hili ni jambo zito sana. Kama huelewi kitu, mwambie Mungu akueleweshe. Maana Yeye awaonyesha watu wadhaifu, ila wenye viburi waweza wapitwe na maana halisi ya fungu hilo. Waweza wabishane usiku na mchana ila wasielewe kitu. Nilisoma Seminari na kule watu walikaa kwenye mjadala usiku mzima, mfano wakijadili: Je Yesu ni 100% Mungu na 100% binadamu?. Wakifika usiku wa manane, wanakuwa wamechoka-choka, wanazungumza kwa kutofikiri sana, na kugombana-gombana. Niliona akili zangu si nyingi na haya siyaelewi. wanasema ukiwa umechoka na usingizi, utendaji wako ni kama mtu aliyekunywa chupa nne za pombe. Nilijiondokea maana yalinipita hewani.

Nashauri hata kama wewe ni mtu wa teknolojia au vinginevyo, pata nakala ngumu ya Biblia. Waweza kushiriki na mwingine kirahisi kuliko kwenye simu. Kila Andiko lenye pumzi ya Mungu, lafaa kwa mafundisho na kwa kuwaonya watu makosa yao na kuwaongoza na kwa kuwaadabisha katika haki, ili mtu wa Mungu awe kamili, amekamilishwa apate kutenda katika kila tendo jema, anatumkumbusha Paulo kwenye 1 Tim 3:16,17.

Biblia ni Mamlaka, mamlaka ya Mungu mwenyewe. Mungu akizungumza, tunanyamaza na kufuata, majadiliano ya hilo suala yaishe hapo hapo. Waingereza wanasema “the Lord says it, and I believe, and that settles it”. Yaani Mungu amesema, nami naamini, na hilo ndilo hitimisho. Biblia imebadilisha maisha ya watu waliokuwa wenye dhambi na uovu mwingi. Hakuna ambaye alishawahi kusema nilisoma uhasibu, na ukanibadilisha moyo wangu kuacha wizi. Au hisabati ilibadilisha moyo wangu na kuacha uzinzi. La hash! ni Biblia

tu, yaani Neno la Mungu ndilo linalotubadilisha. Nafikiri muamini utachunguza katika maisha yako kwamba unaendelea katika safari na kuzidi kubadilishwa na neno “Hivyo BWANA Moyoni mwangu nimeliweka Neno Lako, nisije nikakutenda dhambi”. Neno Lake, ndiyo mamlaka pekee na mamlaka ya mwisho. ‘Wewe unafikiri una mawazo ya hekima, nami pia nafikiri ninayo mengi ya hekima!’. Hiyo haijalishi, mawazo yangu ya hekima, au yako ya hekima, ni upuuzi tu. Akizungumza BWANA, sisi hatuna haja ya mjadala wa kusema kwamba tutafannya tutakavyo. Uzoefu wetu si Mamlaka ya Biblia, waweza kuwa na uzoefu mzuri, lakini unapopingana na Neno la Mungu basi uzoefu huo hauna maana, ni wa kutupilia mbali. uzoefu wako, wakati wote, uupime na Biblia, usijiweke wewe kuwa fokasi na uzoefu wako, bali Neno la Mungu. Uzoefu wetu sio Kweli yote. Wainjilisti walei wengine wanapata mambo ya kutoka kwenye ndoto au mapokeo yanayopingana na Neno la Mungu na kuyahubiri na kukwaza watu. Epuka haya. Wakristo wengi hapa Marekani wamezungumzia mambo ya Near death Experience kwamba walikufa, na kisha wakarudi tena kusimulia. Hii inapingana na Neno la Mungu. Ila wengi wameliamini na kupata ndoto nyingi zaidi kuhusu hili. Huu si ufunuo wa Mungu. Wengi wasema ni manabii na BWANA amewafunulia mambo Fulani nje ya Biblia. Epukana na hawa! Waweza kuonekana wana ari ila jihadhari. Biblia ndiyo mamlaka pekee ya sauti ya Mungu. Biblia ni sauti ya Mungu, na ufunuo wa Mungu, na siyo kitabu cha kawaida cha saikologia cha kukusaidia maisha tu (self help book)

Neno Lako ni taa ya miguu yangu na mwanga wa njia yangu Zaburi 119:105. Tunza shuhuda za Mungu kwa moyo wako wote, si nusu nusu. Tuombe ombi la Daudi “Ningependa njia zangu ziwe thabiti, nizitii amri zako, ndipo sitaabika, nikiyaangalia maagizo yako yote Zab 119:5.6. Tuombe toba ya kweli, tukae ndani ya Kristo, Yeye ni mzabibu wa kweli. Tukae ndani ya Kristo. Kuna wakristo waliojichomeka kwa wakristo wenzao na wala si mkristo. Hii ni hatari kubwa. Ushauri wa Laodikia kwenye Ufunuo tatu yabidi tusome mara kwa mara. Nayajua matendo yako. Matendo tunayo mengi ya kazi za Mungu ila asema atatutapika. Tunamtia kichefu chefu! Yaani mara nyingine kazi zetu kama waamini zamtia kichefu chefu. Tunafikiri tunamfanyia Yeye kazi, kumbe zinamtapisha! Nimekuwa nikitafakari hili kwa miezi mitano sasa. Nimeomba msamaha kwa Yesu kwamba kazi zangu au matendo yasimtapishe. Nisije nikajichosha kwa matendo mengi nikijisumbua kumbe ni kichefuchefu tu kwa Muumba. Matendo hata ya huduma yaongozwe na Roho Mtakatifu.

Ni rahisi kufanya shughuli za Kikristo, kuliko kuwa Mkristo. Nimegundua hili na naomba Mungu Anisamehe nisijifanyie kazi zangu na kumtapisha, ila niwe

ndani Yake na kufanya analotaka Yeye nifanye na siyo lile nataka. Ni rahisi sana kuwa mnafiki, nafikiri umegundua hilo.

Soma Neno kwa undani. Tulianza kunywa maziwa ila sasa inabidi tule vigumu. Maombi mazito yabidi yatumwe mbinguni, ombea na wengine unaowafikia, usiombe na hasira, usione dhambi za wengine tu, ona na zako na kuungama. Lazima tujikabidhi kwa Mungu na kumpinga Shetani. Ni Muumba tu anayeweza kutusaidia kufanya haya. Tumepewa nguvu za kuishinda dhambi. Tunapoanza kuona hatutaona vizuri kama yule kipofu aliyesema “naona watu wanatembea kama miti” ila baadaye aliweza kuona vizuri. Tunatupa makombora na kusonga mbele. Ni pambano na gwaride la kusonga mbele. Hatukai pale pale. Kuhesabiwa haki ni kazi ambayo Mungu anafanya kwetu. Ila binadamu yabidi amruhusu Mungu.

Neno la Mungu si kwa ajili ya kutujulisha habari tu, ila kwa ajili ya kutubadilisha (not Book of information but transformation. Yasemekana majani 50 ya tunda la apple yanatoa tofaa moja, kusoma kwetu Biblia kutaonyesha matunda yetu. La sivyo itakuwa majani tu kama ule mtini, na hakuna matunda! Asema kwa matunda yao mtawajua. Tunda hili ni lile tunda la Roho la Wagalatia 5. Neno ni kama nyundo, linagonga na kuweka wazi dhambi, ubaguzi na kila uovu. Zaburi 119:14, yasema nimefurahia njia ya shuhuda Zako kama kwamba ni mali nyingi. Ni tamu kuliko asali. Vitu vya ladha nzuri, huli haraka haraka ukamaliza. Unamungunya polepole, ili ufaidi uhondo huo. Basi Neno ni vile vile, usipite ukiwa na haraka, na kuparaza-paraza. Martin Luther mwana-matengenezo wa Ujerumani alichukua masaa 3 hata akiwa shughuli sana, kusoma na kuomba. Usiwe katika kazi hii ila akili yako imekaa juu juu tu “watu wameniita inabidi niende” bila kusoma. Kumbuka Yesu Mwenyewe aliyeandika Neno alichukua muda kulisoma! Akasema imeandikwa. Hushangai kwamba hakusema, nalijua ni Mimi Mwenyewe nimeliandika!

Neno ni upanga ukatao, ukiangalia hata mawazo. mawazo ya watu yaweza kuwa ya Kweli ila, si kweli kamili. Ila neno la Mungu ni kioo cha uhalisi. Si kama vile vioo vinavyoonyesha kichwa kikubwa kuliko mwili au miguu mikubwa na kichwa kidogo kwenye maonyesho. Nitajuaje mimi ni nani!?. wenzetu wengine wameshasema tumetoka kwa sokwe. Siku moja nikiwa duka la nguo mtoto wa miaka 16 alinijia akasema “mama, si kwa ubaya ila nataka kukuuliza, unatoka Afrika?” nikamwambia “ndiyo”. akasema je wanavaa nguo huko?” nilimweleza kwa uzuri hali halisi. Alishangaa. Wengi wanaamini mambo ya ajabu!. Hata kuna mmishonari mmoja kule Musoma miaka ya 50 jamaa yangu aliniambia, alikuja na nguo za watoto zimeshonwa pa kuingiza mikia! Kwamba huku watu hawajakatika mikia. Wengi wana ukweli pungufu wa mambo halisi.

Neno la Mungu ndilo litakueleza ukweli kamili kwamba wewe ni nani. Halitakudanganya kamwe. Je unaishi kutokana na Kitabu cha Mungu? Kwa vijana “jinsi gani kijana aisafishe njia yake? Zaburi 119:8,9 si kutokana na maisha chuoni, au kijijini mwake. Tulitembelea kule chuo kikuu Nairobi tukitoka Chuo cha Baraton, Eldoret, tukakuta mambo ya ajabu. Eti vyuo vingi Afrika mabweni ni wasichana na wanaume pamoja, mabafu wanatumia pamoja. eti mambo ya kisasa. Wanasema wanafuata wazungu, jinsia zote ni sawa(Co-education?). Tukaona pazia limeweka kwenye chumba tulichoingia kwenye kitanda kinachofuata. Basi tukilala tukasikia sauti ya mwanamume anakohoa. Nikauliza, kuna nini hapa? Eti wanaishi pamoja? bafu zote na choo ni pamoja na kadhalika?? Mambo haya ya kisasa yanayopingana na neno la Mungu yameletea machozi mengi mabinti na vijana wetu. Njia isiyo ya Mungu ina huzuni nyingi. Wakasema hapa si shida eti wanatumia kondom. Nikashangaa, hivi Kondom inasaidia kufuta huzuni, na hatia? Je watu hawajapata shida ya kupata ukimwi au mimba wakiwa na Kondom. Kweli kuna njia njema machoni pa mtu ila mwisho wake ni majuto Mithali 14:12. Ni Neno tu litatusaidia. Maana wote tumepotea, ila tutaonaje njia bila Neno? Lolote nje ya neno linaleta huzuni nyingi.

Nchi zingine kama Marekani watu wanaheshimu Biblia, kila nyumba inazo, wastani wa nne, ila hawazisomi. Dhambi itakufanya uwe mbali na kitabu hiki, na kitabu hiki kitakufanya uwe mbali na dhambi. nashauri mlei kisome na kukimaliza kila mwaka angalau mara moja. Kisome, kikiriri, kitafakari, kinakili, na kitende. Ni sabuni ya dhambi, tafakari kila siku, omba. Neno ni takatifu, linatusafisha kwa miujiza ya Mungu. Linatufanya tuwe watakatifu kwa Neema yake.

Jaribu linapokuja, Roho Mtakatifu analeta kwenye mawazo yale tuliyosoma ili tushinde majaribu. Usisome kutimiza wajibu, tulitafakari, na kuwa watendaji wa neno na si wasemaji au wasomaji tu. Usilalamikie kioo, ambalo ndilo neno. Tusiwe na kichwa kilichojaa maandiko ila moyo uliojaa dhambi. Neno halijatolewa kwetu kutufanya watenda dhambi werevu limetolewa litubadilishe. Ni kama ujumbe wa afya si kwa ajili ya tuishi maisha marefu tukitenda dhambi bali tubadilike na kufanana na Yeye.

Walei wengine wanaohubiri kwenye Televisheni wamesikika, badala ya kuinua Neno wanasema “tuma pesa kwetu, na utapata baraka nyingi”. Wengine wameonekana kama wana programu ya kuomba omba pesa badala ya kulisha watu neno. Ukipata muda wa kuhubiri hadharani, redioni, na popote, epuka hii tabia ya Gehazi. Huyu Alikuwa mtumishi mwema, ila alijali mali kuliko Neno la Mungu. Usipoteze muda kusoma mambo ya makafiri eti ndiyo mifano, una saa moja la kuhubiri, Mwubiri YESU hayo mengine yasikupotezee nafasi

Bingwa wa upasuaji alikaa kumngoja mgonjwa wake, mgonjwa alipowasili alimkuta mpasuaji anasoma Biblia. Alimwuliza huyu tabibu “je usomaji wa Biblia unakusaidia kabla ya upasuaji au baada?”. Yule mpasuaji alijibu “wakati wa upasuaji”. Ndiyo hivyo kwetu pia, linatusaidia tunapopitia kwenye shughuli zetu za kila siku. Kila siku uwe kwenye Neno. Tunarudia kusema, Lisome!, likariri! na Litii!. Kama hauna muda fanya mbinu hii, imenisaidia mimi sana. sema hivi “Leo nina shughuli nyingi sina muda wa kusoma Biblia, hivyo hata muda wa kula sina”. Na usile! Mpaka umelisoma. Ukikosa milo miwili au mitatu, utatoka kasi na kwenda kulisoma. Ndiyo mbinu nimetumia na imefanya kazi.

Wimbo wa zamani ulisema

1. Milima yote na mabonde, itayeyuka, Neno lake Bwana imara litasimama
Chorus: Simama imara jilinde, neno lake Bwana imara, kesha kila siku uombe ukasimame.

Neno la Mungu ni zaidi ya mashauri au maoni bora tu, bali ni amri, maagizo, na Maneno ya mwisho yenye mamlaka duniani na mbinguni.

Mamilioni ya watu wamelifia Neno hili. Hebu tumwombe Mungu “fungua macho yangu nione maajabu ya Neno lako”. Utashangaa; kweli ni kipi neno hili hakichanganua? Kina majibu kwa kila hali unayokutana nayo. Ni kweli chatoka kwa Mungu Mwenyewe.

Kuna njia mbali mbali za kusoma Biblia. Penguin hata maelfu! Ila mimi nitasema chache nazozijua

Kamwe Biblia isisomwe bila kuomba Roho wa Mungu Atuonyeshe kama kioo makosa yetu na kutuvuvia. Tusome ili itusaidie katika kuongoa roho. Si wewe unayeongoa roho (nitamwongoa) bali Mungu. Hata kama unaijua sana, utashangaa mwangaza mwingine utakaoonyeshwa kwenye fungu hilo hilo. Na kama tulivyosema Kristo Ambaye ndiye Neno, alivuvia watu kuandika, akiwa duniani alisoma maandiko, na akanukuu “imeandikwa” sisi je tutaponaje, tusipojali Neno?

Hata watoto watafaidika, Paulo anampa nguvu mtoto wake Timotheo kwamba ameyajua maandiko toka utoto 2 Tim 3:15

Biblia ina sura 1189. waweza kusoma moja kwa siku na kumaliza miaka 3 au tatu kwa siku na kumaliza mwaka.

Aina za kusoma: Bora usome mistari michache na udai ahadi zake na kuyaelewa vizuri

1. Kusoma kwa sura na baadaye chambua hiyo sura
 - a. wazo kuu ni nini. Mfano Mwanzo moja uumbaji
 - b. Somo linaloongoza ni nini?(leading subject)
 - c. Fungu maalumu ni lipi katika sura hiyo?
 - d. Fungu unalolipenda kupita yote ni lipi? e. Watu gani wahusika sura hii?
 - f. Sura hii yaonyesha nini kuhusu Kristo g. Mfano gani wa muhimu upo wa kuufuata katika maisha yako leo
 - h. Je kuna ahadi gani kwangu katika sura hii
 - I. kuna jukumu, nalobidi nitelekeleze kwa mtu Fulani baada ya kusoma sura hii?
 - J. Mambo ya kuombea katika sura hii
 - Kusoma kwa paragrafu
 - Kusoma kutokana somo au kichwa cha habari mfano mifano ya Yesu, maombi ya watu mbali mbali, miujiza, visa, na mazungumzo ya watu waliotajwa
- ***Soma kwa mafungu mfano Warumi 8:28***
- Kusoma kutokana na maneno, agano la kale kwenye Kiebrania lina maneno 8674 na agano jipya 6000 hivi
 - Kusoma kutokana na maombi ya watu. Agano la kale lina sala 83 na jipya sala 49
 - Kusoma kutokana na historia ya maisha ya watu mfano Mfalme Daudi au Yusufu Mume wa Mariam twaona Biblia ina zacharia 30 kwenye agano la kale na 15 agano jipya, Yona saba na Yakobo watano.

- Kusoma kutokana na unabii uliotimia, mfano Danieli 2 au 7.
 - *Kusoma mafungu yote yenye Kristo katika Biblia yote. Luka 24: 27 yasema Mandiko yote na manabii Yamweleza Yeye.*
- Kusoma kitabu kimoja, mfano Mathayo yote, kwa siku moja na kuitafakari
- Kunakili Biblia kwa mkono mpaka mwisho. Kusoma Biblia kwa maswa

*Mchungaji Ivory Myers wahuduma ya Uwezo wa Mwanakondoo (Power of the Lamb), alitufundisha PHOTOTHEOLOGY. Alisema tukisoma Biblia mara nyingine tunaona viluwiluwi. Ila tukiweka ile picha kwenye maumbo matano (dimensions) tunafanya somo letu liwe la kufurahisha na tunaboreka zaidi. Picha husmea zaidi ya maneno 1000. Tunaposoma Biblia ni vyema tuangalie katika kisa hicho, au sura hiyo

- Hadithi yenyewe ilivyo (literal story).
- Je, Yamhusuje Kristo
- Je, Yanihusuje mimi na maisha yangu, mfano Je, napaswa kujifunza au kuomba toba.
- Je, Yahusianaje na pambano kuu kati ya shetani na Mungu leo?
- Je, yahusianaje na kanisa langu leo?

Ni hakika kwamba usivutie hadithi kama mahali fulani hapaonekani katika haya sita, pengine ukapata kujua siku za mbele, ila usilazimishe au kutunga vitu ambavyo havipo. Wacha nitoe mfano, kwenye Kisa cha Eliya na Elisha ambacho wengi tunakifahamu, yaani hadithi yenyewe ilivyo.

- Hadithi yenyewe ilivyo kama inavyoelezwa kwenye vitabu vya Wafalme, na Mambo ya Nyakati.
- Eliya yaonekana kama Yohana Mbatizaji hapa, na Yesu kama Elisha. Yohana Mbatizaji aliacha Yesu akifanya kazi, naye akatoweka, na wanafunzi wake wakawa wanafunzi wa Elisha, na awa Yohana wakawa wa Yesu.
- Yanihusu maisha yangu kumwagiwa kwa Roho Mtakatifu, na kutilia maani kuomba Roho maradufu.

- Yahusiana na kanisa letu leo, maana tunangojea kumwagiwa mvua ya Roho wa Mungu kuendelea na kazi.
- Yahusiana na pambano kuu leo, kwamba adui shetani anapinga kazi yake na kutaka kututumikisha tuwe upande wake kama wale watu mlima wa Karmeli, ila tuchague ni nani twataka kumtumikia, kama ni Baali au Mungu.

Hakuna kitu kinasaidia ubongo kama vile kusoma Neno la Mungu.

Mungu amewapa watu Wake mambo mazuri sana ya kusoma. Neno la Mungu katika mioyo na nyumba zetu. Weka Biblia, mkate wa uzima, mahali pa wazi inapoweza kuonekana, Daima chagua vitabu vinavyokuinua na kukufanya upende Biblia. Fanya bidii kuyajua mafundisho ya Neno la Mungu. Usijishughulische kusoma hadithi duni, za uongo na mambo ambayo shetani anatuanamiza nayo. Epukana na ulevi wa kusoma ‘novels maana hazitakazi mapenzi yetu kwa Mungu. BWANA ametupa macho, na masikio na kwa haya twalinda njia ziendao mioyoni

UBONGO wa mwanadamu umeumbwa kumtukuza MUNGU

1. Fikiria kama ambavyo mazoezi ya viungo humsaidia yeye afanyae, ndivyo nawe inavyokuwa unapoizoesha sehemu ya mbele ya ubongo wako kufikiri, uwezo wako wa kufikiri unaongezeka.
2. Kuwa mtu anayependa ukweli, kuwa na shauku nao, tunashindwa kuufikia ukweli kwa sababu Mungu hana ukomo, Naye huudhihirisha upendo wake kwetu kila siku (Maandiko, Sayansi na uzoefu)
 - a. Jifunze na ufurahie Amri za Mungu na kanuni zake. Sheria ya Upendo, Sheria ya uhuru.
3. zithibitishe nadharia zote kuhusu Mungu kwa kutumia maandiko
4. kwa kulingana na ushahidi wa tabia ya Mungu Uaminifu wa kiwango cha juu na tabia ya upendo, jisalishe kwake. Anza kila siku kwa kumualika roho wake.

5. tafakari kila siku kuhusiana na tabia ya Mungu ya upendo na ufahamu, Ukweli uliojazwa na shukrani, na tafakari juu ya Mungu na ufalme wake wa upendo na kazi ya uumbaji.
6. Mwamini Mungu katika maisha yako, siku za usoni na matokeo yake baada ya kuelewa uaminifu wake na kupitia uzoefu wake.
7. Fanya mazoezi ya kanuni za Mungu. Ishi bila choyo, kwa kuwapatia wengine, jitolee na tafuta kuwashirikisha wengine kile Mungu alichokupa. Kadri unavyotoa ndivyo utakavyopokea.
8. Tafuta namna ya kushiriki ukweli kuhusiana na ufalme wa Mungu na upendo kwa wengine, jiunge na taasisi zinazojishughulisha na kudhihirisha upendo wa Mungu ulimwenguni. Anzisha huduma, ongoza masomo ya biblia, shirikiana na waumini mlio na mtizamo sawa wa kiimani. Ushirika hukuza uwezo na maarifa, hudhihirisha upendo wa Mungu katika kuponya na kuhuisha.
9. Ishi kwa kulingana na mpango wa Mungu wa maisha ya kimwili. Jiepushe na sumu zinazoweza kudhuru mwili na roho kama vile, tumbaku, pombe, madawa ya kulevya, viburudisho, michezo ya kupigana, kusoma vitabu vya kidunia, ama mambo yanayohafifisha tabia ya Mungu.
10. Fanya mazoezi ya mara kwa mara ya viungo na ukuaji wa mishipa ya fahamu, pamoja na chembechembe za kusawilisha kiwango cha hasira.
11. Pata muda wa kutosha wa kupumzika, kunywa maji, vuta hewa, kula vizuri na kulala ili kwamba ubongo wako usije ukaathirika katika uwezo wake wa kufanya kazi.
12. Ishi kwa kulingana na kanunu ya Mungu ya Asili. Kula vyakula vyenye afya, hakikisha unatoa uchafu mwilini, pata mwanga wa jua, utapunguza magonjwa mengi.
13. Samehe: usishikilie jambo kifuani, Kutunza hasira kifuani kunakufanya kuwa mtu wa hofu na mashaka na hatimaye hupunguza Amani na afya kwako
14. Usiwe na hatia: inapunguza Amani, na kuongeza mashaka, na inawathiri wengine wasio na hatia, ungama dhambi zako na endelea na maisha.
15. Kama hofu na mashaka imekujaribu ili kutenda kinyume na dhamiri yako ili kwamba upate ukubali wa wenzio, kumbuka kujiweka pembeni na kujiuliza.

- a. Ukweli ni nini? Kipi ni sahihi? Kipi kina afya? Na kipi kinastahili? Je nifanyeje?
- b. Jiulize mwenyewe endapo mtu fulani amekukataa ama amekukasirikia kwa kufanya kile unachoamini kuwa ni sahihi je huyu aweza kweli kuwa ni rafiki yako, je unahitaji ukubali wao?
- c. Kuwa tayari kuwaweka watu wengine huru kufikiri ama kuhisi kadri watakavyo kuhusiana na wewe. Endapo unafikiri “kama nikifanya kile wanachohitaji, basi hawatanikasirikia”. Basi jaribu kuwaacha huru wafikiri kadiri wanavyochagua kufikiri juu yako na utakuwa huru kutokana na misongo ya kutaka kuridhisha matakwa yao.
- d. Kumbuka upendo hufanya kile kilicho sahihi kiafya na kimantiki, kwakuwa ndivyo, si kwakuwa inasikika vizuri wakati huo. Tazama ng’ambo na utumie kanuni hizi za Mungu hata kama zinaonekana kuwa ngumu kwa wakati huo.
- e. Daima MTAZAME YESU, ishi kwa ujasiri katika uzuri wa MUNGU, ukijua ukweli wa SHERIA YAKE ya upendo, mpango wa maisha, kwa moyo wako wote itazamie siku ya YA MAREJEO YAKE.

MAOMBI: KUISHI MAISHA YA MAOMBI

Kusoma neno la Mungu ni kusikiliza sauti ya Mungu akizungumza nawe, bali kusali ni wewe kuzungumza na Mungu. Hayo mawili ni ya muhimu katika mahusiano yetu na Mungu. Na kama msemu wetu unavyosema “Jambo muhimu ni kulifanya jambo muhimu liwe jambo muhimu”. Hebu ulifanye hili liwe jambo muhimu. Maombi ni kuzungumza na Mungu mambo yahasuyo maisha yetu ya kila siku. Furaha, shida na kila kitu. Kwa marafiki wetu wa karibu, hatukosi ya kuzungumza nao. Piga picha, ukiwa na rafiki zako wa karibu unanyamaza tu bila kujadili chochote?

Maombi ni kuzungumza na Mungu kama rafiki. Siyo kwamba tunabadilisha nia ya Mungu bali tunakuwa karibu naye, ni rafiki yetu. Wimbo mashuhuri unasema tunasahau kuzungumza naye “Lakini twajikosesha, twajitwika mabaya, kama tungemwomba Mungu dua angesikia. Una dhiki na maonjo, una

mashaka pia? Haifai kufa moyo dua atasikia”. Mungu anatupenda kuliko tunavyojipenda wenyewe, wale tunaowapenda na kuwaombea, Yeye anawapenda zaidi yetu. Nafikiri kwa akili zetu binadamu ni vigumu kupembua haya.

Ni muhimu kusali asubuhi na jioni. Na pia mchana ni muhimu, “tuombe bila kukoma”, haja zetu zijulikane kwake. Watu wengi tuna maneno mengi ya kujaza vikapu, ila tunapopiga magoti kuomba, maneno yanatukauka. Imenitokea mara

nyingi, maneno kunikauka! Nimekuta inabidi nijenge mahusiano na Mungu na kumsikiliza, ili akiita niweze kujua sauti yake.

Tukitembea, na kufanya shughuli zetu katikati ya siku tuendelee kuomba mioyoni mwetu. Unapopata jambo, fikiria mambo ya kimbingu. Kama ukiwa kwenye foleni ya magari,(traffic), jiambie kwamba mbinguni hatutakuwa na foleni kama hizi, na utafarijika. Fanya mambo ya kwanza yawe kwanza. Kuna uhusiano mmoja tu ambao ndio wa muhimu kupita yote, uhusiano huu ni ule wako na Mungu.

Mafungu mengi kwenye neno la Mungu yanatupa nguvu kwamba Mungu yupo upande wetu, “Nimeufungua mlango mbele yako ambao hakuna awezaye kufunga.” Maombi hufungua milango na madirisha ya mbinguni. Amesema “ombeni nanyi mtapewa, tafuteni nanyi mtapata, bisheni nanyi mtafunguliwa. Kila aombaye hupewa na kila atafutaye hupata na kila abishaye hufunguliwa.” “Ombeni lolote kwa jina langu na mtapokea.” “Hamna kwa vile hamwombi.” Mimi nimeamua sitakupungukiwa kwa vile siombi, nitaomba. Maombi ya pamoja pia ni muhimu “wawili au watatu wakusanyikapo, Yeye yupo”. Wengi tumeogopa tuzisomapo amri za Mungu kwenye kitabu cha Musa, Kutoka 20. Yaani tumesahau upendo ulioandikwa kabla ya amri ya kwanza kutajwa “MIMI ni BWANA Mungu Wako niliyekutoa kwenye utumwa!”

Mungu ana ahadi zaidi ya 3500 kwenye neno lake! Mambo ambayo anayotaka kutufanyia, ila utayadaije nawe huyafahamu? Soma neno lake!. Katika ahadi hizo amesema mara 365 “Usiogope”. Kila siku ya mwaka ina usiogope moja! Mwalimu na Mchungaji, Elisha Okeyo ameandika kitabu USIOGOPE kama kesha ya kila siku kwa siku 365. Hiki ni kitabu kizuri sana kukisoma, kimenibariki sana, kama unakihitaji, Adventist Press ya Morogoro ilikichapa”. Usiogope! Ni AGIZO toka kwa Bwana.

Maana nayajua mawazo ninayowawazia ninyi asema Bwana, ni mawazo ya amani wala si ya mabaya, kuwapa ninyi tumaini... nanyi mtaniita, mtakwenda na kuniomba, nami nitawasikiliza nanyi mtanitafuta na kuniona, mtakaponitafuta kwa moyo wenu wote. Nami nitaonekana kwenu, asema Bwana..” Yeria 29:11-13. Soma kila siku na udai ahadi hizi.

Usianze siku bila hili. Siku moja niliamka nikaanza kupika na shughuli nyingine, nikastukia jua limezama bila kuzungumza na Mungu Baba yangu. Hebu machovu ya maisha haya yasikufanye mpaka ukaacha kuzungumza na Baba yako wa mbinguni.

Unapoanza kuomba msifu na kumshukuru, ungama dhambi, kisha mwombe unachotaka, na kumshukuru. Wakolosai 3:16 azungumzia tenzi, zaburi na nyimbo. Tumsifu Mungu tukiwa na pumzi. Mwombe akupe toba ya kweli, usiungame kinafiki. Usichoke, maana hata Eliya aliomba mara kadhaa kabla yakuona wingu la mvua. Pia “ujitahidi kuishi na watu wote kwa amani na utauwa”. Mungu anaishi katika sifa za watu wake, jifunze kumsifu kila mara. Yeye ni Mweza. Tungejua tu utukufu wake na malaika wanavyomsujudu, midomo yetu ingerusha sifa Zake kama bisi kwenye sufuria. Kumsifu Mungu ni tofauti na kumshukuru. Twamshukuru kwa zawadi zake, na kumsifu kwa tabia zake.

Omba kwa dhati, si kusema **umekagua** kwenye orodha ya vitu vya kufanya siku hiyo na uka “tick”. Mwombe mume wako na huduma yake, na mwambie kwamba unamkumbuka katika maombi yako ya faragha, ili afanikiwe katika wito wake. Wanawake wengi ni mashujaa wa maombi “prayer warrior”. Wanajihusisha mno na mengi ya kiroho siku hizi. Yasemekana nyumba nyingine za ibada zina 70% mpaka 80% ya washiriki wake wanawake. Usiombee wokovu wa familia yako tu bali familia kubwa mnayoiongoza.

Kuna maombi fulani ambayo Mungu hawezi kusema hapana. Kama kwa mfano unaomba Mungu akusamehe dhambi, kumwomba akufanye uwe mbaraka kwa wengine, kumwomba akuonyeshe kile ambacho anataka ufanye, kumwomba uwe chombo chake kiteule, kumwomba upende watu, kumwomba unyenyekevu au kumwomba ujikane nafsi.

Ni muhimu kusujudu au kupiga magoti, malaika mbinguni wanafanya hivyo 24/7 isipokuwa kama unatembea au umo safarini. Nyumba nyingi za ibada watu hawapigi magoti wakiomba, ni muhimu kufanya hivyo, hata uchafuke, Mungu anaabudiwa na kuheshiwa, kusujudu ni muhimu.

Tuna upweke kama ule alisema St Augustine; “Mioyo yetu ina utupu mpaka tumwalike Mungu katika mioyo yetu”.. Katika maombi omba lile ombi la Zaburi 139:23,24: “Eh Mungu unichunguze, uujuje moyo wangu. Unijaribu uyajue mawazo yangu; uone kama iko njia iletayo majuto ndani yangu, ukaniongoze katika njia ya milele.” Utajisikia utulivu katika nyua zake. Kuna mawazo au mahitaji hatuwezi kumwambia mtu, hata sisi wenyewe hatutaki kuyakumbuka, Bwana anatusaidia kutoa hii miiba yote tukimruhusu. Angalia kwenye kitabu cha Waebrania jinsi Kuhani wetu anavyotuumbea.

Kuna mengine ambayo tumefanya na hatutaki mtu ajue. Tumwambie yeye naye atatuweka huru kutokana na dhamira kutushitaki na hofu. Vitambaa vyetu vibovu tunampa Mungu naye anatuosha na neema yake. Amehahidi kwamba “Hatazikumbuka dhambi zetu tena.”

Katika kusali, tunapata nguvu mpya, tukiamka na tuna mengi ya kufanya na mengine ni magumu kwetu tunaanza kuchoka japo ni asubuhi, ila YEYE ni Mweza. Tunakita magotini tunakuwa tumehuhishwa (restored) na kufanywa upya. Yeye ndiye nguvu zetu na Mwamba wetu.

Maombi ni kama kukutana na wapendwa mliokaa muda bila kuonana na kufurahiana. Kutembea na Mungu kunatusaidia kushuhudia. “Enoka alitembea na Mungu” na kila mtu akajua, “alishuhudiwa akimpendeza Mungu”. Kutoka 34 yatuonyesha Musa alitembea na Mungu na uso wake ukang’aa. Huwezi kuwa na mng’ao bila kuwa karibu na Mungu. Watu watajua kama unatembea na Mungu kwa mng’ao wako. Hutahitaji kuwahubiria sana watavutwa na mng’ao wako. Kiongozi wa kiroho anakuwa na watu kila mara ni muhimu kabla hajasimama mbele za watu, apige magoti mbele za Mungu. Hata mitume walikuwa hawana nguvu wakaambiwa wakae Yerusalemu wakingoja nguvu. Omba nguvu, matengenezo na uamsho. Hebu hili liwe mzigo wako, ratiba yako uiangalie na hili liwe namba moja. Kukutana na watu na mengine yafuatie.

Martin Luther jasiri na mwanamatengenezo wa Ujerumani alisema siku akiwa **na shughuli nyingi** sana alitumia muda wa masaa matatu kuomba. Mara nyingi uamke kabla ya wengine hasa watoto, la sivyo hutaweza! Wengine wapata nafasi jioni, ila anza kidogo asubuhi yakusaidie kwa siku nzima kabla hujajikwaa na mengi, “Hivyo Bwana moyoni mwangu nimeliweka neno lako nisije nikakutenda dhambi” Zaburi 110:11. Mwombe Mungu akupe hitaji hili moyoni,

na pia muda. Fanya uwe muda wa agano lako na Mungu. Tathmini muda huu wa sala mara kwa mara usije ukaingia kwenye mapokeo ya kutimiza ratiba tu kama mafarisayo; “Watu hawa wananiabudu kwa mdomo, ila mioyo yao i mbali nami.”

Nyimbo za kumsifu Bwana ni nzuri mno. Zimetusaidia mno. Hata ukiweza kuimba peke yako usisite (soma wakolosai tatu). Naamini maisha ya Kristo alipoishi duniani aliimba sana akiwa peke yake, alipoamka alfajiri ya majogoo kuzungumza na Baba wa mbinguni. Tunapata nguvu tukiimba na kumsifu Mungu hata **tutawapita** ndege kudamka!. Ni vyema ukiomba ukiwa faraghani upige magoti kama hali yako inakuruhusu. Mwenyezi anastahili heshima na utukufu kuliko yoyote yule. Naona wanawake wa makabila mengine wapiga magoti kwa waume, basi huyu ni zaidi ya mume. Kuomba kwa sauti kunasaidia pia kusikia unayoomba ukiweza, na hili litakutia nguvu. Neno la Mungu lina wengi walioomba kwa sauti, japo hata ndani ya moyo ni sawa. Ila ukiwa pekee yako inakusaidia kutia **umakini**. Hata kunyanyua mikono ikibidi usiogope! Ipo kwenye maandiko. Hata polisi akikusimamisha upo tayari kuinua mikono kusalimisha amri, Mungu je?

Nakumbuka nilifanya kazi kwa masaa 16 kwa siku mfululizo, nilikuwa tu nimejifungua! Nilikuja kupiga magoti kuomba saa 5 usiku na kimoyomoyo, nilisali “Baba Mungu....,” nikajiuliza mbona magoti yauma sana, kuangalia saa ilikua saa 11 asubuhi, nilikuwa nimepiga magoti masaa 6 bali nikiwa nimelala! Usichoke na shughuli mpaka ibada yako ikawa hafifu! Usimpe Mungu makombo ya dhabihu zako. Mwili wako ni dhabihu hai.

Hata ukiwa na watoto wadogo, siku moja watakua na kwenda, ni kweli watakua! Wakiwa wadogo huoni kama wanakua. Ila cha kusikitisha maisha yako ya kiroho yatakuwa mbilikimo, yamedumaa na hayajakua. Usikate tamaa anza muda kidogo kidogo, na utasonga mbele, mwombe Mungu akupe NIA na muda.

Neno la Mungu na kitabu cha kesha ni vizuri kuwa navyo (tumeandika Kesha ya visa vya Biblia). Kuna kesha nyingi za siku 365. Hata vitabu vya kutunza watoto, vya ndoa vilivyoandikwa na watu wa Mungu waweza kuviongeza kuwa vya ziada. Nyuma ya hichi kitabu tuna **orodha** ndogo. Uwe na orodha ya maombi, maana ni rahisi kusahau. Wengi wanasema tuwakumbuke katika maombi na tunasikia vibaya wakituuliza nasi hatuna Kumbukumbu yote (tafuta

daftari na kalamu). Weka katika makundi ya kuombea; mfano: huduma, mume, watoto, washiriki, wagonjwa, marafiki, viongozi wa nchi, viongozi wa kanisa. Waweza kuandika maombi maalum ya watu mfano: kutafuta kibarua, shule ya mtoto, kuondoa hofu, kupata usingizi, mahusiano ya familia n. k. Waweza hata kuwa na kalenda mfano Jumatatu waombea ndugu wasiomwamini Mungu. Angalia “Yoshua project”, Jumanne, viongozi wa nchi, Jumatano washiriki wa kanisani, Alhamisi

majirani zako, Ijumaa wewe na familia yako ili majina yenu yaweze kuwa kwenye kitabu cha uzima, Jumamosi wanaoteswa kwa imani zao duniani voiceofmatyr.com au “1040 window” au nchi ambazo zinaongezeka makafiri wanaosema Mungu hayupo (atheist).

Jaribu kusoma neno na kukariri mafungu pia. Hata ukiwa mtu mzima kiasi gani utaweza! Andika kwenye daftari lako yote unayotaka kumweleza Mungu, hofu zako na ushindi. “Hili ni daftari langu la kumsifu Mungu, kumshukuru na kuzungumza naye;” mke wa mchungaji mmoja aliandika. Ni vyema nyenzo zako hizi za maombi, Biblia, kalamu, daftari na kasha ziwe sehemu moja. Waweza kutafuta kikapu kizuri cha kuvutia uviweke karibu, ili uvipate kila siku! Nilichunguza nikihamisha Biblia yangu hapa na pale nikiitafuta na kuikosa nakosa moyo wa kuisoma siku ya pili yake au nikisoma ya mwingine ***hainivutii*** kama yangu ambayo nimeandika mafungu na mambo yangu ya mahusiano au uzoefu na Mungu. Waweza kuwa hauna kikapu kizuri bali ukiwa na kitambaa kilichobaki, waweza kumwambia fundi akushonee kukizungushia kikapu chako kizee kipendeze na hata kuweka lesi, au vifungo.

Kuna mengi ya kusema kuhusu sala, sura hii ndogo haiwezi ikakidhi, hata wewe tuandikie na kutusaidia maana ni safari ya kusaidiana! Sala ni muhimu kwa kukua kwako kwenye neema na kiroho zaidi hata ya chakula kilivyo kwa miili yetu! Kama vile ambavyo hatuwezi kuishi bila kupumua, vivyo hivyo hatuwezi kuishi bila kusali na kujiweka wakfu kwa kusoma neno lake kila siku.(devotion).

Mara nyingine tunajaribiwa kujiombea wenyewe tu na familia zetu! Hili ni kosa. Samueli alimweleza Sauli kwamba ni dhambi kwake asipomkumbuka katika maombi. Ni rahisi kujiombea wenyewe maana tunajua udhaifu na mahitaji yetu. Kuombea wengine ni lazima (intercessory prayer). “Mimi nawaombea hao,

siuombe ulimwengu; bali hao ulionipa, kwa kuwa hao ni wako,” aliomba Kristo.

Je, siri ya maombi yanayojibiwa ni nini? Peleleza kwenye Neno lake. Mfano kuungama dhambi, tukiomba tuongozwe na Roho, tukiwa wanyenyekevu, tukiachana na unafiki, tukiomba kutokana na mapenzi yake, tukiomba kutokana na maandiko, tukisamehe wengine. Peleleza zaidi siri hizi.

Kina mama wengi wamejulikana kama waombezi wa watoto wao. Watoto wengi wamekiri; “Nisingekuwa hapa na mafanikio haya, na kumpenda Mungu kama si maombi ya mama yangu.” Ni vigumu kwetu binadamu kujua faida zote za maombi ya mama zetu au wale tunawaomba, ila tungefunguliwa macho yetu tungeona ya maajabu yaliyofanyika kwa ajili ya kuomba wengine.

Kusamehe ni muhimu sana hapa kwenye kuomba. Kusamehe wengine, na kujisamehe wenyewe ili maombi yetu yapate kibali mbele zake. Ombi la Bwana lile la Mathayo sita ni la muhimu sana, uliombe hapa na pale. Hatusemi uombe kila siku hilo, la hasha ila hilo ni la kiwango cha juu! Linafunika kila kitu tunachohitaji! Maana Yeye anajua kuomba zaidi yetu! Au tunachohitaji. Maana mara zingine tunaomba na wala si kwa mapenzi yake. Unapondelea kukomaa utaomba Roho Mtakatifu naye si mtaka vitu. Huyu Roho wa Mungu atakufundisha kuomba vile unavyohitaji tu! Yeye ni mshauri, kiongozi, mwalimu, na yote yaliyo mazuri. Huyu ndiye hitaji letu na zawadi yetu kuu. Kutosamehe ni kama kula sumu, na tukitegemea yule aliyetukosea atakufa. Jifunze kusamehe kwa dhati, na hatua na si kwa juu, juu tu. Hii itakusaidia usiwe na chuki usikiapo jina la mtu huyu.

Kwa Miaka mingi niliomba hiki na kile hata nilisema, “Ukinipa hiki Mwenyezi sitakusumbua tena na kingine, nitaridhika.” Ila kila kukicha nikagundua shida nyingine zinajiinua kichwa! Kumbe hata sijui ninachohitaji! Sasa naendelea kuomba, ila nikimaliza nasema “Wewe ndiyo unajua kabisa ninachohitaji, nacho hakitanipa huzuni bali furaha na kitasawazisha kila kitu kwani waona mbele, nyuma na ya wote”.

Mwombe Mungu msamaha pia kwa makosa yako, funga ukiweza hata mara moja kwa juma. Soma kuhusu maombi ya kufunga, kama Isaya 58. Mengine hayawezekani mpaka kwa maombi ya kufunga.

Siku nyingine fanya maombi ya shukurani na kumsifu Mungu tu. Isiwe siku ya kuomba vitu. Jaribu uone, utagundua una mengi ya kushukuru na kumsifu. Ondoa jaribu la kupenyeza mahitaji siku unayofanya maombi ya kushukuru. Zaburi 119:164 Daudi anasema, “Mara saba kwa siku nitalisifu jina lako.” Kumshukuru na kumsifu ni vitu viwili tofauti. Tunamshukuru Mungu kwa yale aliyotufanyia na kumsifu kwa jinsi alivyo. Alivyo ana uwezo, rehema, nguvu, maarifa, hekima, furaha, mkombozi, mwongozi n. k.

Ombea uvumilivu kwa kazi uliyo nayo na mume wako. Mara nyingi inabidi tuangalie makosa yetu na si ya mume au washiriki au watu wengine, ndiyo tutakovyoweza kujongea karibu na watu.

Wanawake wengi wamekiri “inabidi niache tabia ya kuwa Roho Mtakatifu kwa mume wangu!”. Utatu mtakatifu hauna nafasi ya kazi (job vacancy). Uhusiano na mume wako ni jukumu lako, na si lake! Naye akielewa litakuwa lake na si lako! Unapofanya kwa upendo huduma yako ni Neno la Mungu linasomeka. Kumbuka unaweza kuwa na nia njema na mkosaji. Mwombe Roho Mtakatifu apitishie taa kwenye moyo wako *akukague*. Ombi lako liwe hili mchana au usiku, kwani sote binadamu ni rahisi mno kujidangaya maana moyo wetu ni mdanganyifu wenye magonjwa ya kuficha, ni nani awezaye kuujua kweli?: “Eh; Bwana unichunguze, uujiue moyo wangu, unijaribu uyajue mawazo yangu, uone kama iko njia iletayo majuto ndani yangu, ukaniongoze katika njia ya milele.” Zaburi 139: 23,24.

Tunasisitiza tena, watoto wasiwe sababu ya wewe kutoweka muda na Mungu wako. Susana Wesley alikuwa na watoto 19 ila aliomba na watoto wake kila siku, na alikuwa na nyumba ndogo, aliweka kitambaa (apron) kichwani akapiga magoti kwenye kona akitaka kusali na kusoma neno la Mungu. Watoto walijua ni wakati wa mama kusali na hawakumbughudhi. Soma sura ya Mithali 31 ya mwanamke anayeshughulika au mchapa kazi, alitumia hata watenda kazi kumsaidia ili awe bora. Mwanamke mgeni ni wa Mithali saba ndiye kinyume cha Yule wa mithali 31.

Hata kumfanyia kazi Mungu na kuwa na *shughuli nyingi* si sababu ya sisi kutopata muda wa kusali, kwani ni YEYE Ndiye muhimu si kazi! Basi tujenge mahusiano naye. Mungu ana nguvu za kutosha na kwa beleshi lake ukimwomba atakuamsha na kukuzoa utoke kitandani na usome.

Maombi ni kama pumzi, ni lazima yafanywe kila mara, katika siku nzima bila kukoma! Omba na kanisa lako pia, hata katikati ya wiki. Mungu ametueleza wazi wazi kabisa, “Nyumba yangu, itaitwa nyumba ya sala.” Si ya kuhubiri, kuimba, kusifu, kula au kucheza mpira. Japo haya ni ya muhimu yatanguliwe na maombi. Usiwe na mlolongo wa programu kanisani bila maombi. Imenichukua miaka 30 toka nimwamini Bwana kujua hili, kwamba magotini ndiyo liwe jambo la kwanza. Nilipokuwa mdogo wa pungufu ya miaka sita nilimsikia bibi akiomba kwenye nyumba isiyo na dari, saa kumi asubuhi, kwa sauti “Mungu wa Isaka, Ibrahim na Yakobo.” Nikaona kama anapoteza muda, akiomba kila asubuhi, wala nilikuwa naona *haipendezi!* Sasa ndiyo nagundua, na kuona ladha, aliyokuwa nayo ajuza wa watu! MKK bora ni yule anayepata uongozi wake kutoka kwa Mungu akiomba, na siyo kwenye masemina.

Danieli aliomba mara tatu kwa siku au pengine zaidi, tuombe bila kukoma. *Kwa wenye hila, alionekana hana mawaa isipokuwa kusali! Kama huna nafasi ya kuomba kwa sababu ya shughuli nyingi*, huwezi kufanya kazi ya Mungu, kama mke wa kiongozi. Ni lazima kujilisha, kukua na kuhudumia watu, na haya yote hayawezekani bila maombi Yer 10:21. Anza kila kazi kwa kusikiliza sauti ya Mungu kwanza. Watu wanagundua baada ya muda kama MKK ni wa magotini au wa porojo tu.

Tunaona madhehebu mengine wakiomba hata vituoni mwa mabasi na tunashangaa, angalau wanatimiza wajibu wao. Maombi ndiyo suluhu yetu ya kwanza na si ya mwisho. Tumwombe Mungu atufanye watu wa maombi ya dhati. Usikae na kutayarisha mahubiri tu bila kutafuta uso wa Mungu. Tujifunze kuitambua sauti ya Mungu. Tafuta watu katika ushirika ambao wako tayari kufanya timu ya maombi ya kuomba watu. Waambie wakuombe uwe mtu wa maombi. Uwe na *orodha* ya watu unaowaomba, *kila siku au kila juma*. Waombee *viongozi wa kiroho*, ulinzi, na mibaraka. Usihubiri watu ambao

hukuwaombea. Kuomba kunaonyesha u tupu, na uko tayari Mungu akuvike. Bila maombi ni meli bila usukani.

Adui mkubwa wa maombi ni nidhamu ya kuomba, kuwa na *shughuli nyingi*, au kujikimbiza hapa na pale. Fanya maombi na kisha kujitoa kikamilifu kuwa kipaumbele. Tafuta *mshirika* wa kuomba naye, ikiwa hauwezi kupata, omba naye kwenye simu. Yapange vizuri yale unayotaka kuyaombea kisha uyaandike. Kama vile Mungu asivyotutelekeza, nasi hatumtelekezi kwa kuacha maombi. Maombi ndiyo yanayotuwezesha kuwa watenda kazi yake, wanaofanya mapenzi yake.

Usiwe na maombi kama ya kuzima moto, tukiwa na shida tunapiga mayowe, zikiisha tunapotea kabisa. Mungu ni mwenye huruma, wote tumefanya vile, tukiwa na shida tunaenda kwa Mungu, zikiisha hatuonekani, tunapotea mpaka tunapopata shida nyingine.

Mshiriki mmoja alipotembelewa na wazee wa kanisa alisema; “Nimemwomba Mungu wee katika maisha yangu ili nipate utajiri, sasa amenipa, nikirudi kuomba tena atasema mbona wewe unaendelea kuniomba nami nimekupa”. Nafikiri ni vyema tutumie neno kusali. Jambo muhimu ni mahusiano yako na Yesu. Ukisoma Neno la Mungu, unazungumza *na* Mungu. Biblia, ni neno Lake, anazungumza nawe. Mara nyingi twapenda kumwambia Mungu mambo yetu, ila hatuna haja ya kusikia sauti yake. Tuwe na wakati mtulivu pia, wa kusikiliza sauti yake.

Mengi yamezungumzwa kuhusu maombi katika Neno lake. Kristo aliamka asubuhi akaenda kuomba, hata picha nyingi za Kristo zaonyesha alipiga magoti. Kama Yeye alipiga magoti mimi kinyangarika je? Nafurahia sana ndugu zetu waislamu na wengine wa dini zingine, hawaoni aibu kupiga magoti, tena wana kanuni za maombi. Ni baraka kwetu kwa kadiri tunavyoweza kupiga magoti kwa maombi ya faragha na hadhara, hata mitume walipiga magoti pia. Tunaona kicho cha malaika mbinguni kwa utukufu wake wanafunika nyuso zao, na kusujudu, sisi je, tutaponaje, tusipojali haya? Mungu ana nguvu za kutosha kumwamsha mwanamke aliyechoka asubuhi, ili asome neno lake, mwombe akuamshe.

Tuombee tabia zetu, Roho mtakatifu atushukie, ili kufanikisha kazi yetu kila siku. Je kazi yako yakufanya uwe mtu mwenye maneno ya mkato mkato,

mashindano au ubinafsi?. Mwombe Mungu akupe nyingine maana hukumuni utashindwa kusimama. Kumbuka wana wa Israel. Siku ya Upatanisho waliacha kazi zao ili wawe na upatanisho na Mungu (atonement). Ombea mambo *yako*. *Kama unaishi mahali ambako washiriki wana vituko Viingi na ni rahisi ukamatwe na roho ya kuwahukumu, mpaka ukawa nawe mdhambi kwa kuhukumu watu, kazi ambyo hatukupewa sisi wenye damu na nyama. Mwambie Mungu ukweli roho hiyo iliyokuingia, na mwombe aitoe, usimdanganye, maana aijua, ila ukiitaja mwenyewe, uponyaji waja haraka!*

Ombea dhambi, sio kitu kidogo. Dhambi yatutenganisha na Mungu wetu. Lazima tuelewe kazi ya Yesu na kumfuata Mwana-Kondoo kwa imani, kila aendako. Mwana-Kondoo ndiye msingi wa imani yetu, na ametajwa kwenye kitabu cha ufunuo zaidi ya mara 27! Wengi tunasoma kuhusu wanyama wengi kwenye ufunuo, na kusahau kwamba ufunuo ni wa Mnyama aitwaye Mwana-Kondoo na si wengine! Mwanakondoo huyu ndiye atuondoleaye dhambi zetu ili tuwe na haki mbele za Mungu.

Tukazanie Bwana atuchunguze njia zetu zinazoleta majuto”. Dhambi ni hali ya uasi inayofanya Mungu asisikie dua zetu. Tuweke kila kitu kando na kuingia katika Hekalu kama wana Israel. Siku ya Upatanisho. Waliacha kupika na kazi zote, kuatafuta uso wa Mungu. Mambo mengine hayawezekani mpaka kwa kufunga na kuomba. Shughulikia jambo muhimu kwanza.

Somo la Kufunga ni refu kidogo. Kwa kifupi nakushauri kama hauna shida yoyote ya afya, kufunga mara moja au mara mbili kwa wiki hukusaidia kiroho na hata kimwili. Hiyo usihesabie sana mahubiri ya kufunga ya pamoja na ushirika wako au mama wenzako.

Kuna kufunga kwa aina nyingi. Katika notisi hizi sitaweza kwenda kwa undani sana. Mifano: Kwa kula vyakula rahisi vya mimea (ondoa nyama, maziwa, samaki, mayai, sukari, vilivyokaangwa, vilivyoungwa sana, vya kukoleza mno, vya kukobolewa na kadhalika). Wengine hufunga na kula matunda na mboga mpaka walipojibiwa maombi yao. Hiyo ni aina ya kufunga. Kufunga kwa kutokula kwa masaa 24 ukinywa maji tu, na kisha kula mlo mmoja tu. Kufunga kwa masaa 72 ukinywa maji tu, na kisha matunda na mboga mboga tu kwa siku saba. Kunywa maji tu kwa siku saba mpaka arobaini au juisi za matunda na

mboga (hii wahitaji tabibu wako aidhinisha). Kufunga kwa siku 21 mfungo wa Danieli 10 (unaacha vinywaji, nyama, mkate, na vyakula vya fahari). Kwa kweli kuna mifungo mingi. Kufunga kwasaidia mwili, roho na jamii. Angalia sura zote za mifungo kwenye Biblia kama ile ya Isaya 58 yatueleza saumu ambayo Bwana ataka tufanye.

Tunaambiwa tukifunga tusiwe kama mataifa kwa kujionyesha. Twaona wahubiri kama Yona akihubiri hata watu wote na wanyama wakafunga. Mabadiliko yakatokea na Mungu akaghairi mabaya. Tunafunga ili kujinyeyekeza kwa Bwana atubadilishe mioyo yetu na kusikia dua zetu. Tunaweza kuwaambia wengine wajiunge nasi, kwani maombi mengi, yana nguvu nyingi. mtu yeyote yule asiye na shida ya afya asipende chakula sana kufikia hatua ya kutofunga. Usile chakula kila mara bila kuweka nafasi ya kufunga labda uwe mgonjwa wa sukari au vidonda vya tumbo. Hii ni muhimu kama vile maombi yako unavyoyapa nafasi. Kuwa na siku za maombi kwenye familia yako, kanisa lako au hata jumuiya katika yako ni muhimu sana.

Maombi ya kufunga siyo tu kuacha chakula tu, bali kusoma neno na kuomba. Nimefunga mara nyingi nikajikuta niliacha kula ila sijasoma neno wala sijaomba kwa vile niko kibarua nashughulika, nikitumika kwenye nyumba ya wazee. Kufunga ni kuacha kula kwa kujijenga kiroho. Ukifunga weka muda maalum wa maombi, wengine nimeona wameweka kila baada ya masaa matatu mpaka walale. Kama saa 9 usiku, saa 12 asubuhi, saa 3 asubuhi, saa 6 mchana, saa 9 mchana, saa 12 jioni, saa tatu usiku, na kadhalika. Nafikiri ingekuwa vizuri uombe zaidi ya mara tatu kwa siku ukifunga au zaidi ya unavyoomba siku za kawaida.

“Modern Manna Ministry” kilichoandikwa na Dan Vierra kina habari za maombi ya kufunga. Kutokana na Biblia kila mtu anapaswa kufunga, walau mlo mmoja kama ana shida ya afya. “Aboverubies”, womenlivingwell, fly (finally love yourself), doorpost. org, Amazinghealth, reviveourheartsradio ni website nzuri za kuangalia kwa wanawake walio katika huduma. Twaona siku ya upatanisho na siku zingine. Narudia, mtu asiwe anakula kula kila siku bila kufunga hasa kama afya yake haina tatizo. Agano la kale na hata jipya lina mifano. Kitabu cha Matendo ya Mitume tunaona walifunga. Mwana matengenezo Wesley wa Methodist, alitoa sheria kwamba mtu hawezi

kuwekewa mikono mpaka awe na maombi ya kufunga mara mbili kwa wiki, Jumatano na Ijumaa! Tayarisha mawazo yako, kupokea baraka toka kwa Bwana na kuwa na ari (attitude) ya kufunga. Hatuhitaji uvuvio zaidi kwamba kufunga ni agizo la Bwana. Matatizo mengine hayaondoki pasipo kufunga na kuomba.

Siku hizi nimeona Wakristo wengi wameng'amua kwamba kufunga huwapa nguvu za kushinda majaribu na kuepuka tamaa za ulafi. Kama unapata majaribu ya kula vyakula vya “junkfood”, vya kukaanga sana, au vya makolezo mengi na kukobolewa, funga kwa siku tatu kwa kunywa maji tu kisha matunda na mboga mbichi, uchu wa vyakula vya vikolezo utatoka! Utaona hata machicha ya karoti baada ya kutoa juisi, yana ladha nzuri! Watoto wangu walifanya mfungo wa Danieli, walinisaidia kutolalamika, maana kila mara nikipika walilalamika, ila baada ya mfungo, walishukuru kila nilichopika.

Maombi yako yawe ya imani, bila imani ni vigumu kumpendeza Yeye. Tuombe tuwe na imani (nisaidie kutoamini kwangu). Yabidi tuamini yupo, na yuko tayari kutupa thawabu. Thawabu yaweza usiione, ila Mungu atakuonyesha vito vilivyofichika, vya thamani kuu. Usingoje ufunuo maalum ili ufunge. Mtu anayefunga hupata mwangaza maalumu, husaidiwa kiafya, inamsaidia kuipokea haki ya Yesu, kuelewa utukufu wa Mungu. Maombi mengi yajibiwa ya kufunga ambayo yasingejibiwa, anapata uongozi wa Mungu na kuridhika, anaburudishwa na mwili kuuhusishwa (restoration). Kufunga kwaongeza nguvu za mtu. Miili yetu ni hekalu la Roho Mtakatifu, tukifunga atatufundisha kutumia miili yetu vizuri.

Kufunga ni msaada wa mambo mengi, yajue ili uyadai. Ukilenga sifuri, utapata sifuri. Daudi amesema kwamba kufunga kunamsaidia unyenyekevu Zaburi 35:8. Tujinyenyekeze kwa Bwana, naye atatukweza, na pale tunapokuwa dhaifu Yeye ni nguvu yetu. Kufunga hutufanya kusikia sauti Yake kwa ubora zaidi. Yakobo anatuambia tunafunga ili kukaribia karibu na Bwana. Twafunga pia ili kuelewa Neno vyema, mawazo yetu yawe shwari bila takataka nyingi, na kuelewa neno kwa kina. Tukiwa na shida kama ya Yehoshafati, (2 Mambo ya Nyakati 20), twapata suluhisho. Maombi ya kufunga pia ni huduma kwa ajili ya kuombea wengine waokolewe na mahitaji yao (intercessory prayer). Je, umeshawahi kufunga na kumwombea kaka yako au mume wako ambaye

hajamwamini Mungu? Weka **orodha** ya vitu vya kuombea, na ukiirudia baada ya miaka michache utashangaa!

Kama hujawahi kufunga, anza mfungo mfupi kwa kutoa chakula cha usiku, utakuwa umefunga masaa 18. Ukiweza hilo, toa milo miwili yaani, kifungua kichwa na chakula cha mchana. Utakuta umefunga kwa masaa 24 hivi. Kama huna shida ya afya fungua masaa 72 ukinywa maji. Ebrania 11:6, Mungu anatoa thawabu katika huduma yako, utashangaa Mungu anaibariki ukiomba na kufunga ili ufikie watu. Ukinuia kufunga, usibadilike-badilike ukiona chakula mahali, labda iwe dharura. Jaribu kuepuka kukaa kwenye simu na runinga wakati wa mfungo, isipokuwa hali dharura. Danieli 9:3. Ukisikia maumivu ya njaa, chukua muda kusali na kukaa pahali patulivu. Tumbo lako limezoea chakula, utasikia njaa! Usiwe mwoga wa njaa. Kunywa maji, tumbo litatulia kunguruma-nguruma. Kufunga kunafichua matatizo yetu ya kiroho na kimwili, usilaumu kufunga ndiyo kumeleta, ila mshukuru Mungu na mwombe akusaidie suluhisho.

Ukifunga kwa muda mrefu kama wiki na ukitaka kufunga kwa matokeo mema, chukua muda kupumzika na kusoma neno, **ama umbe ruhusa** kazini mwako, fanya mazoezi na kupata hewa **safi**, itakuongezea nguvu. Kunywa maji mengi hata lita nne au tano kusafisha mwili vizuri na kutumia maji ya vuguvugu ya chumvi asubuhi(salt flush). Waweza kukamulia ndimu kwenye maji yako. Usinywe chai wala kahawa. Kama unakunywa chai iwe ya mitishamba (herbs).

Chunga kufunga choo, Kama una shida hiyo, kunywa maji ya chumvi kila asubuhi kwa siku zile za mfungo, kama tumbo halina kitu (salt flush). Chukua kijiko kikubwa vya chumvi, isiyo na madini ya Iodine na kuweka kwenye lita ya maji ya moto ya vugu vugu. Kunywa kwa mkupuo. Itafanya uende chooni, ni njia nzuri ya kusafisha mwili. Kwani ukifunga mwili wajisafisha na ukifunga choo uchafu unaosafishwa unanyonywa tena na mwili, hivyo jitahidi kuutoa na maji ya chumvi (salt flush). Wengine hutumia enema za kahawa, ila maji ya chumvi ni rahisi. Ukishakunywa, uwe karibu na choo. Maana utaenda kama mara mbili tatu na kuacha utumbo wazi na msafi.

Angalia wakati huu, mjaribu aja kwako na kukuvamia kama alivyokuja kwa Yesu. Jambo muhimu si kuacha chakula, ila kutumia muda wako kujikaribisha na Mungu. Waweza kuona furaha, amani ucheshi unakutoka. Waweza kuwa na

hofu, upweke, wasiwasi na kushuku (doubt). Usikaribishe hisia hizi zikuandame.

Mathayo 6:16 yatutahadharisha tusijisifie kufunga kwetu kama wanafiki maana wanameshapata thawabu, (ya kutaka watu wajue). Najua tukifunga wakati mwingine inabidi watu wengine wajue kama wa nyumbani mwako, ila epuka kujisifu. Hii pia inahusika na kukariri mafungu, wale wahudumu wa “FAST memorization of scriptures” waligundua watu wanajisifu wakikariri vitabu vya Biblia. Nia ya kufunga au kukariri neno si watu watuone! Endelea na shughuli zako kwa unyenyekevu kama kawaida!

Wachache hupata shida ya vichwa kuuma, kizunguzungu na kichefuchefu. Wataalamu wengi wasema hili lahusika na mwili kusafishwa, na damu ina uchafu unaotolewa (cleansing) mwili ukimaliza kazi, mawazo na mwili huwa shwari. Kama ni dharura ya afya mwone daktari. Kuyeyusha chakula ni kazi kubwa, na unaacha mwili wako huru kudekiwa siku hizo. Epuka kujaza tumbo mnapoenda kuhubiri. Mhubiri tumbo likiwa limepwaya kidogo, ili ubongo uwe umenolewa.

Unapoanza kula tena baada ya mfungo, jihadhari usile kwa pupa. Tumbo litakupa shida, anza na matunda na mboga na vitu rahisi. Tumbo linakuwa kama la mtoto! Pupa ya kula inaharibu mwili baada ya deki nzuri na inabomoa miamko ya kiroho. Tumbo limepungua ukubwa, na ukila unashiba mapema. Ila sasa utanza kusikia njaa! Baada ya kufunga muda njaa inapotea. Pengine unafikiria vyakula vyote ambayo ungekula, vile vitamu vitamu, basi usifikirie sana wakati wa mfungo. Epuka pilipili wakati wa kufunga, hii inakwangua tumbo na kupata vidonda vibaya. Hata hivyo pilipili ni mbaya kwa afya, isipokuwa Cayenne kwa kusafisha mwili kidogo tu (pinch only).

Shida hii imetutokea wengi wetu, tukifungua tunakula kwa pupa ili tule vyote ambavyo tuliviacha, hata usiku ukiwa umeshafika! Hii si sawa; huku si kufunga, kwamba uliacha kula mchana sasa usiku ule mpaka usiku wa manane. Nimeharibikiwa tumbo na shida hii ya kufungua kwa pupa! Ulafi ndiyo dhambi ya kwanza duniani, iliambatana na kutosikia mausia ya Mungu, basi Edeni ikapotea. Kwa vile mboga na matunda twapishanisha, ukifungua jipe masaa mawili tu hivi ya kula. Saa moja mboga na chakula, pumzika, kisha ule matunda.

Baada ya hapo ngoja kesho. Huu ni wakati mzuri wa kuanza tabia nzuri za afya, na kutupa zile mbovu za zamani kirahisi. Mambo ya kula kama kiwavi au mchwa yapitwe na wakati! Kufunga hakusaidii sana kupunguza unene endapo ukianza kula ufanye pupa, utarudi pale pale.

Kuna aina mbali mbali ya mifungo kwenye Biblia, mfano; kufunga kwa siku 40 bila chakula au maji, hii kwa binadamu haiwezekani ni Mungu tu. Yesu, Eliya, Musa na Paulo walifanya hivi. Esta na Wana israeli walifunga siku tatu bila maji. Kwa hali ya leo hatukushauri kuacha kunywa maji!

Mfungo wa Danieli 10:2-3 alikula vyakula rahisi. Aliacha nyama, vyakula vya burudani au serena mafuta. Danieli alikuwa ana machozi na huzuni, Mathayo 5:4. Endelea kukutana na kuomba na wengi na ushirika wako kwenye mifungo mingine, maombi mengine yajibiwa mkiwa pamoja na siyo ukiwa peke yako. Waebrania 4:9, Yoel 1:14 walawi 16: 29-31, na Isaya 58 anahusianisha kufunga na mapumziko (Sabato). Mara nyingine ni bora kuacha kazi zetu na kufunga, na kutafuta uso wa Mungu ili tujue mapenzi yake.

Maombi ni kuzungumza na Mungu kama rafiki. Wanasema hatuwezi tukadilisha mawazo ya Mungu. Ila Mungu hughairi jambo kutokana na mabadiliko ya mioyo yetu. Najua kabisa Mungu anafurahishwa tukimwomba mambo makubwa. Siwezi kwenda kwa Rais wa nchi yangu, akasema omba lolote nitakupa, nikaomba chungwa moja au sindano. Tunamtukuza Mungu tukimwomba makuu katika mapenzi yake. Tukiwa tumeungama dhambi zetu ili aweze kusikia dua zetu, tuwe na imani na ahadi zake, tuombe kutokana na Neno na kudai ahadi zake. Nina imani kwamba mambo mengine Mungu hawezi kutufanyia mpaka tuwe tumeomba! Tudai ahadi zake “ombeni mtapewa, tafuteni, mtapata, bisheni mtafunguliwa, “hamna kwa sababu hamkuuliza.”

Wakati mwingine mtu anaogopa kufikia watu wenye hali nzuri kiuchumi. Usiogope omba Mungu atajibu na ukiwafikia watu kama hawa watafikia watu wengi kirahisi kwa hadhara au kwa vyombo vya habari. Watatumia pesa na **muda wao** kuwa **mawakala** wa habari njema. Watafikia watu pia wa tabaka lao na jamaa zao. Watembelee na omba nao, ili waone kwamba unajali maslahi yao. Waonyeshe unajali mahitaji ya familia zao. Usiwe na woga na kujiona duni. Chukua muda kuomba wale kwenye mamlaka pia, maana wakimwamini Bwana watakuwa maajenti wa wokovu kwa wengi. Waombee wanajeshi,

mapolisi, zimamoto na watu wanaoishi mijini ambao kwa sasa ni zaidi ya nusu ya watu wote duniani.

Mwombe Mungu msihubiri mahubiri ya kupendeza na ya kutumbuiza tu bali ya kuongoa roho. Ila ujitayarishe vizuri kisha watu walishwe vyema. Mahubiri si futuhi. Staili, mtindo wa unenaji au mifano mingi mizuri, bali kuweza kutumiwa na Mungu kuvuta watu. Hivyo ombea mahubiri yako yaeleweke, yamwinue Yesu, yasaide watu, na yawe yanaendana na neno la Mungu. Waambie washiriki pia wakuweke kwenye maombi ili muweze kuhubiri, na kuweza kuchimba neno la Mungu kwa undani. Waambie wakuombe ili waweze kuelewa unachohubiri, uishi unachohubiri na upate muda na uvuvio. Omba mumewe awe mhubiri ushujaa na mwenye ari (dynamic).

Mshiriki mmoja alisema mhubiri wetu sijawahi kuona macho yake, akiomba anayafunga macho yake na akihubiri *ananiboesha*, nami najikuta nimefunga macho yangu. Msitagemee nguvu au akili zenu kuhubiri, ila omba. Omba! la sivyo utaishiwa nguvu.

Tembelea watu na omba nao watajua kwamba unawafahamu na kuwapenda, nalo litajenga madaraja. Tembea kwenye mtaa na kuombea mitaa hiyo, na majirani zako; ombea miji maana kuna majaribu mengi kuliko vijijini. Omba Roho akuongoze maana kazi ya kuongoa Roho ni ya Bwana.

Mnapokaa kuzungumza na mtu na kumfundisha Biblia, omba kimoyo moyo Mungu akufanyie miujiza kwa mtu huyu. Wewe ni balozi wa Mungu pale ulipo. Usibishane kuhusu dhehebu au dini yako ili au uwe mshindi, kwa kujua mengi! Waweza ushinde kwa kujua, bali ukapoteza roho ya thamani. Omba Mungu unapokatisha watu shauri. Usiache muda kwamba utakatisha watu shauri kesho, la! Omba nao na kuwakatisha shauri kila unapokutana nao. Ya kesho huyajui kama mtu huyu atakuwepo.

Mhubiri H M S Richard alisimulia kwamba alienda kumtembelea mama fulani aliyekuwa anataka kukata shauri kwa Kristo. Alifika na kuona ana wageni, hivyo alifanya ugeni naye, ila hakusema kitu cha kumkatisha shauri kwa vile aliona aibu. Kesho yake alisikia yule mama alijiua, na aliitwa kwenda kufanya ibada ya

kumzika yule mama. Alisema kutoka siku hiyo, alimsihi Mungu amsaidie kumkatisha shauri mtu yoyoe kila anapozungumza. Mwinue Yesu kwa watu mara zote, kisha wainue watu kwa Yesu kwenye maombi. Wengi wajao mikutanoni wamealikwa na marafiki na jamaa. Ombea wale washiriki pia ili waalike watu na wasiwe wavivu. Weka yote uombeayo kwenye *orodha* ili utilie makini.

Usiwe mvivu kuomba. Maombi mengi nguvu nyingi. Malaika wa mbinguni wanashangaa kwamba Mungu yupo tayari kutoa vingi kwetu, ila hatumwombi! Jambo la ajabu hili! Lazima tuombe kwa imani. Twaweza kuhamisha milima kwenda au matatizo kuyeyuka kwa maombi. Yesu aliamka usiku kuomba, mimi na wewe Je? Si twahitaji maombi zaidi? Twarudia, Piga magoti kwa kicho uombe. Katika maombi yako ya faragha, piga magoti, na kumshukuru Mungu. Panga siku ya maombi maalumu ya binafsi na hata na wengine. Twashauriwa tuombee watu wa madhehebu mengine na tuombe nao. Hili ni agizo zuri sana. Tunaambiwa wenye ukoma 10 waliponywa ila mmoja tu alirudi kushukuru. Je, unajua kwa nini tisa hawakurudi? Pengine walisema “Nitakwenda kesho, wacha nione kama nimepona kweli, hata hivyo ningepona si Yeye amenisaidia n. k.” Hata siku hizi tukiwa na shida kama ugonjwa na mtu akituuliza kama tumepona, badala ya kumshukuru Mungu twasema, “Nilipata Daktari mtaalam mzuri amenisaidia.” Au ile kazi ni kwa ajili ya bahati na kisomo changu, basi nikaipata!”

Jiweke wakfu mara uamkapo. Mchungaji Randy Skeete anasema, mara tu unapofungua macho, na kujikuta uko hai, hata kabla ya kutupa blanketi, shukuru na kumwambia Mungu, “Asante Baba kwa kunipatia siku nyingine. Nipo hapa nitumie leo.” Anasema ukiamka na kutoka kitandani kwanza, unaweza kukanyaga kitu, kikakuchoma, au ukaona mende, ukaanza kukimbizana na kumuua, hadi usahau kuomba). Hivyo amka, piga magoti na uendele kushukuru na kujitoa wakfu kwa siku hiyo. Omba msamaha na uongozi wa Mungu. Weka programu zako zote kwake, mwombe uishi ndani Yake, Naye ndani yako. Jitoe kikamilifu. Soma neno. Endelea kuwa na mawasiliano na Mungu kwa siku nzima, kama rafiki wa karibu. Zungumza naye, mwachie masumbufu yako yote. Bwana anataka kutufanyia makubwa sana, ni bahati yetu namna gani kunywa kwenye chemchem yake ya upendo usio na kifani? Kristo alipata tumaini, na furaha akiwa duniani kwa kuzungumza na Baba yake. Nasi ni Baba yetu, tusisite

kudumu katika maombi. Tusisite kumtegemea hata kama majibu mengine yatachukua wakati.

Maombi ni ufunguo wa imani, kufungua hazina za mbinguni. Bila maombi ni rahisi kuingia majaribuni. Tukiwa na kiu ya haki yake, Yeye ataturajaza. Tumeambiwa, ‘Ombeni, nanyi mtapewa.’ Tunaenda kwake, kwa kupitia damu ya Yesu. Tuombe kwa imani, kwamba Yeye yupo na anatoa thawabu. Mara nyingi

kwa ajili ya dhambi zetu hatujui chema kwetu, na tusipopokea, tujue kwamba Yeye anajua chema kwetu.

Tukija kwake tuwe na roho za rehema na kusamehe wenzetu. Tuwe wepesi, kushukuru kwa kila yale Bwana anayotufanyia. Hatuna haja ya kuwa watauwa na kutumia muda wote kwa maombi, ila tuwe kama Kristo akitumia muda wake kwa huduma na maombi. Daima tuendeleo kuzungumza naye, na kufikiri habari za mbingu. Hii itakuwa rahisi kama tukilisoma na kutafakari Neno lake. Maisha yetu ya maombi, yajae kumsifu na kumtukuza Mungu, na si kuuliza vitu tu. Mungu wetu ni mwenye huruma na rehema na tusione kama kazi yake ni ya kuleta huzuni kila mara. Tuwe na furaha tukimwabudu na tukifanya kazi yake. Mungu hafurahi tukimwona Yeye kama Bosi asiye na huruma. Hebu daima tumsifu na kumtukuza kwa nyimbo, tunapoomba.

WAKILI WA MUNGU

Sisi sote ni mawakili wa Mungu kila tulichopewa ni dhamana na tutatoa hesabu kwa mambo matano au sita hivi! Muda, talanta, mali, mvuto, mahusiano yetu, afya, na hata haiba zetu. Hatuwezi kupenda bila kutoa. Angalia marafiki zako na jinsi urafiki wenu ulivyo; mara nyingi una furaha nao na unajisikia vizuri kutoa hata usipoombwa, unacheka mpaka jino la mwisho kwa sauti ya juu. Je, Yeye Baba wa upendo anayetupenda na kutukirimia yote mema, vipi? Tujifunze kuishi bila uchoyo na ubinafsi, ndiyo tutapata furaha na afya ya kweli. Roho iliyochangamka ni bora kuliko dawa Sulemani alisema. Hakuja duniani na kitu na tutaondoka bila kitu. Kwamba tunapenda vya bwerere, au tunapenda sana kupewa kuliko kutoa si jambo jema

Mjane wa senti mbili alipongezwa si kwa sababu ya vijisenti viwili alivyotoa, bali kwa vile alivyobakiza nyumbani! Mara nyingi tunatoa makombo yetu na vile vinavyotuzid kwa masikini yatima, wajane na wahitaji ila watu tunawaowapenda tunawapa vitu ambavyo pengine hawavihitaji na huku ‘tumekomba sufuria lote,’ Tujihadhari na hili limenihusu mara nyingi pia, naomba hekima kulikwepa.

Kutoa ni kwa ajili ya usalama kwetu ili tusiwe na tamaa au wivu. Amri ya kumi ni ngumu kuliko zote kutekeleza, maana huoni! Ni rahisi kuona viwivu-viwivu kwa wale walio na vitu kama wewe huna ukijaribu kuwapangia bajeti jinsi ambavyo wanapaswa kutumia pesa zao kusaidia watu, ikifika zamu yako kupewa na Mungu hizo, unababaisha-babaisha kwa kuwapa chenji-chenji watu

wenye mahitaji, ila watoto wako unawapa vitu wasivyohitaji na wanaenda kujisifu.

Cha kukumbuka daima ni kwamba BWANA Ndiye anatusaidia kila siku na si0 uwezo wetu. Nilipojifungua baada ya muda wa dakika 30 nilipokuwa kwenye chumba cha mapumziko, sikujuwa kwamba tulikuwa wawili na binti wa miaka 20 ambaye pia tulijifungua wakati unaokaribiana. Daktari mmoja wa watoto alikuja kwetu, na kunifuata kwenye kitanda changu moja kwa moja. Pazia lilitutenganisha sisi wagonjwa wawili. Daktari yule akasema akasoma jina langu kwenye kitanda na kuniita kwa jina akinipa habari za mtoto. Alisema nasikitika kwamba mtoto wako ana hali mbaya sana tumemweka kwenye hewa ya oksijeni na kuanza kumpatia drip ya dawa na kifaa cha monitor kujua hali yake moyo unavyoenda, na presha, na sasa tumeita helikopta impeleke hospitali ya rufaa ya watoto. Alielezea hili ni jambo linalotokea kwa kina mama wanaojifungua wakiwa watu wazima. Nilikuwa na miaka 42. Nilipatwa na mstuko, na huzuni. Akiniangalia, akaona jina langu kwenye mwisho wa kitanda, na kugundua si mimi mama mtoto bali jirani yangu. Hapo ndipo alipoanza kuomba msamaha kwa mfululizo, na kurudia-rudia na kuonyesha woga. Nilimwambia Daktari ni asiwe na wasiwasi ni ubinadamu kukosea. Nikajiwazia, daktari huyu aliona Mama huyu mzee ndiye mtoto wake atakuwa na shida, hajui Mungu anaweza kumsaidia mtu yoyote kwani kwa Mungu yote yanawezekana. Yeye Ndiye mpaji.

Uwakili mkubwa wa katika maisha tunayoishi ni kuiwakilisha tabia ya MUNGU kwa watu na kuwaaambia watu kisa cha wokovu. Tunapowaambia watu kuhusu wema, upendo na Maajabu au siri za MUNGU watu na kuwaambia kisa cha wokovu, huu ni uwakili wa muhimu sana hata zaidi ya mengineyo yote.

Rockefeller tajiri wa Marekani mkubwa wa mafuta ya Petroli, alikuwa bahili na mchoyo wa mali yake, mwenye hasira na huzuni (miserable). Alipofika umri wa miaka hamsini, aliugua sana. Rafiki yake mmoja alimshauri awe anajitoa kihali na mali kwa wahitaji na atapona na kuishi vizuri. Alijaribu hili, na aliishi miaka tisini, akitoa ajabu! Kuna hata kitengo cha Rockefeller (foundation) kikisaidia mashule, scholarship, vilema n. k. Tusifikiri kwamba watu watoa kwa vile wanavyo! La hashi! hiyo ni nusu tu ya hadithi nzima. Mara nyingi ninapokuwa mchoyo huwa kukumbuka hadithi niliyosoma nilipokuwa darasa la kwanza. Kwamba mama mmoja alikuwa mchoyo sana. Naye alikuwa na watoto wakambo waliomtembelea Alipoishi na walikuwa wameweka mtego wa paa - mume wake aliweka; aliposikia sauti ya mtego kufyatuka, alijua paa amenaswa. Akaona kwamba wale watoto watafanya asifaide ile nyama peke yake na mume wake na watoto wake. Aliwaaga wale watoto wakambo kwa kuwaambia waende

ghafla, ni kama vile akiwafukuza waende makwao. Kuja akaangalie mtego kumbe ni chui, naye akamvamia na akauwawa kwa vile hakuwa na msaada wa watu wengine. Kuwa na maneno matamu ila kuwa bahili, ukiwatupia watu chenji-chenji na vipunje vya makombo vinavyodondoka yaani unawapa chakula ila hakishibishi kwani mahitaji yao ni kusaidiwa kujikwamua kimaisha kwa ushauri, elimu, ustadi au rasilimali.

Mara nyingi nimetaka kupata mwenyewe ambapo ningealika wengine tupate pamoja kisha nikakosa kabisa. Nimekutana na wale wanaokataa kugawa vitu vyao, hata iwe mirathi na kubania na mwishowe ikaliwa na tunutu, au wakafa au kuleta huzuni nyingi. Mtu hapati furaha kwa vile alivyo navyo. Furaha yaja kwa kumjua Mungu, kumtumikia na kuhudumia watu. Furaha ya ajabu nafikiri ni Mungu Mwenyewe anatoa, ukihudumu au kutoa kitu, unajisikia unavamiwa na tabasamu (smile attack) hata kama umevaa kiraka, una furaha kuliko wanaoishi majumba makubwa. Kuhusu majumba makubwa fasheni hii imeingia ya kujenga majumba makubwa ila hatukaribishi mtu. Zamani watu waliishi nyumba za majani na udogo na wakaalika watu. Tunajenga tupate sifa, na mtu anaweza kusaidiwa na mtu mwenye nyumba ya majani kuliko sisi wenye nyumba kubwa. Wengine tulianza mahali pagumu tukitembea bila viatu, tulipoona wale wenye viatu vingi tulifikiri wana roho za ukatili, kwamba wangetufikiria tu, basi wangepata thawabu. Leo hii hatutoi vitu vya maana kwa mtu, tunanunua nguo ghali mno, na zikituchosha ndiyo tunampa mtu ili aonekane alipewa na sisi.

Vitu vya dunia vinapungua thamani, leo ***nanunua kitu kipya na kesho huwa najiuliza***. “kwa nini nilipoteza pesa zangu na kitu ***hiki*** kibaya au kibovu, mbona hakivutii”. Wengine wadai wakitoa kusaidia kazi ya Mungu ‘zangu zitiliwa kanisani, hekaluni au msikitini.’ Hivi kama nimempa mtu pesa ya kumpa mzazi wangu, naye akatumia nitaacha sasa kumpa mzazi wangu pesa kwa sababu ya wizi wa niliyemtuma? Kama kuna watu wanakula pesa za kanisani, washitaki wachukuliwe hatua. Hata hivyo Kristo aliwapongeza watu waliotoa sadaka kwa ukarimu kama mwanamke mjane wa senti mbili, japo alijua makuhani walafi au masadukayo watajinufaisha! Usimpunje Mungu wako na kukosa baraka kwa watu wapitao kama moshi. Endapo unafikiri umempa Mungu sana, uwe na amani moyoni Yeye si dhalimu, atakurudishia ile ambayo unafikiri umezidisha! Yaani chenji yote Ila kumbuka zaka yaani moja ya kumi ya mapato yako ni ya BWANA. Yaani Neno linasema ukichukua hiyo si wizi bali umepora kama jambazi mwenye silaha (rob). Jambazi ni yule anayechukua kitu cha mtu, wakati mwenye kitu akiangalia, na kwa nguvu au silaha. Mrudishie Mungu 10% ya mapato yake, ili ubarikiwe au niseme ili usilaaniwe. Mwizi anaiba kwa

kunyemelea wakati mwenye mali haoni, ni kama mdokozi hivi. Muumini asiyetoa zaka, anafanya ujambazi- kwa kifupi.

Wanasema, “Nionyeshe ratiba yako ya siku na bajeti yako, na burudani yako, nami nitakwambia usongo wako upo wapi.” ‘Show me your schedule, entertainment and check book and, I will tell you what is your passion.’ Pia hundi ni karatasi inayoonyesha upendo wako kwa Mungu (Your cheque book is a theological document). Theolojia ni mafundisho yahasuyo kumpenda Mungu na kumjua. Usibanie-banie vitu na kuwanyenga watu wasio na uwezo, ukiwapora vitu kwa namna mbali-mbali. Tukifa hatutazikwa na vitu ila tunaweza kuvitanguliza leo mbinguni, vitungoje huko kwa kusaidia wenye mahitaji na kutoa sadaka kwa Mungu anayetupenda kupindukia.

Kila mtu ana talanta ya muda, hakuna asiyekuwa nayo! Ni kweli pengine hatuna mali, ila muda je? Tumia muda wako na karama zako za roho vizuri! Maana karama za Roho tumepewa kubariki wengine. MUNGU atusaidie kunuia au kuazimia kama Danieli Nabii katika Danieli 1 alivyoazimu kwamba hatamwanguka MUNGU kwa vile alivyombariki na kwa upendo wake kwake

Soma vitabu vya uwakili kama “The Blessed Life.” Tumia muda kuiombea kazi hiyo pia. Utashangaa utakavyopata upendo na furaha. Nilishangaa sana kwamba bilionea wa nchi masikini kama India ana nyumba ghali kupita ye yote duniani, dola bilioni mbili! Wakati ambapo Warren Buffet bilionea wa pili Marekani, alisema kwamba yeye anaishi nyumba ile ile aliyoshi miaka hamsini iliyopita ya vyumba vitatu vya kulala! Nikashangaa kwamba nchi zinazoongoza kwa mabilionea duniani ni Marekani wako 800, China wapo 500 na India wapo 200, ila kwa nini hatusikii watu wa nchi hizi wakigawa vitu vyao, wote tunafikiria jinsi mzungu akavyosaidia? Warren Buffetanatembea na gari la kawaida na anaishi maisha ya kawaida. Amehojiwa na wengi; historia ya maisha yake waweza kuipata kwenyemitandao. Watu wengi wa nchi zinazoendelea wanaweza wakawa kama yule mtu ambaye hakutegemea atapata na wanafuja na kuonyesha visivyo kawaida. Watu wawili hawawezi kuwa matajiri kamwe, na nimefundisha somo hili kwenye uwakili nchi kadhaa kwenye mabara manne. Mwafrika na mtu anayempenda Mungu. Mwafrika ana ndugu na jamaa na marafiki masikini wengi na jumuiya yake ina mahitaji mengi, hata leo ningepata dola bilioni mia moja ningekuwa na mengi ya kufanya kwani mtu anayempenda Mungu apaswa kujua tunaishi kijiji kimoja cha dunia. Albert Sweitzer aliyefanya kazi Afrika ya magharibi kama tabibu alisema wewe umewekwa na Mungu duniani, na kumbuka una kaka zako wahitaji. Daktari huyu alisaidia afya za watu nchi hizo kwa miaka mingi, maisha yake yanapaswa kusomwa na kila mmoja wetu. Tajiri Rockefeller alipofariki, mhasibu wake aliulizwa na gazeti “Je, aliacha

fedha ngapi?” Alijibu, “Aliacha zote!” –he left it all. Soma Isaya 58 jinsi nuru ya Bwana itakavyotuzukia na kuondoa shida mwilini na moyoni!

Hata tukiwa na vitu vingi hatuwezi kuvitumia. Naweza kuvaa viatu jozi moja kwa wakati mmoja, au kulala kwenye nyumba moja kwa wakati mmoja au kuendesha gari moja kwa wakati mmoja. Na hata tukiwa na pesa asana hatuwezi kula Tanzanite au dhahabu. Tutakula wali, maharage, ugali au mboga tu

Maisha yetu duniani tukizaliwa tunasema wacha ngoja niende shule nitakuwa na raha na kuridhika, kisha tunasema wacha nipate kibarua au nichume hela nitakuwa na raha, kisha wacha ngoja nioe na kuwa na watoto nitakuwa na raha, kisha wacha nistaafu nitakuwa na raha, kisha wacha nipate wajukuu nitakuwa na raha, kisha wacha watoto wajitegemee basi nitakuwa na raha, mwishowe uzee unaingia na tunasema mimi sina raha na siku hizi mara magonjwa na udhaifu, kisha kuwategemea watu kunaingia. Bibi yangu mzaa mama mwaka wa 1969 alikuja kututembelea tukiwa Arusha, alikuwa na miaka 48, nilimwona ni mzee sana, nikasema bibi wewe ni mzee hivi. Alinijibu ‘Grace nilitazama tu upande huu nikigeuka nikajikuta ni mzee!, haikuchukua muda, hata wewe utazeeka na utashangaa miaka imeenda wapi!’ Ni kweli nilikuja Marekani nikisema nitakaa miaka sita mpaka leo nimekaa miaka mingi nje ya nyumbani Zaidi ya ndani, na sasa nina umri wa miaka kadhaa kumshinda bibi mwaka 1969, na nashangaa hivi muda umeenda wapi?

Hatukuja na vitu duniani na wala hatutaondoka na kitu. Isipokuwa tunaweza kutuma vitu vyetu mbinguni kabla ya wakati (advance) kwa kufanya matendo mema, ndipo nondo na kutu hawatakula mali zetu hapa duniani. Toa vitu vyako mpaka ikuume, si vile ambavyo ulikuwa unataka kuvitupa. “Nilikuwa na njaa ukanilisha, nilikuwa na kiu, ukanipa chakula, nilikuwa uchi ukanivika, nilikuwa gereza ukaja kunitembelea,” tunaambiwa kwenye Neno kwamba hiyo ni pasipoti ukifanya kwa moyo wako na siyo kulazimishwa. Hebu tuombe hili ili tuwe mawakili wema, na tusije ambiwa, “Ondokeni kwangu, mliolaaniwa, mwende katika moto wa milele, aliwekewa tayari ibilisi na malaika zake.” Mimi kwa neema ya Mungu sitaki kwenda motoni, wewe Je?

Neno la Mungu lasema ufalme wa Mungu ni kama lulu kubwa ambayo mtu alipogundua aliua kila kitu na kwenda kuinunua. Tukiwa wadogo tuliimba wimbo wa sauti ya Yankee Doodle, “Mkulima mwenye shamba alipanda viazi, akachimba chimba akaona almasi. Lo! Lo! Bahati ya mtu mwenye shamba, akatupa jembe upande akaenda zake mjini, kununua gari lake sasa ni tajiri. Lo! Lo! Bahati, Loo; Loo; bahati ya mtu mwenye shamba.” Ufalme wa Mungu ni kitu cha thamani, kwako wewe mpenda afya ni vyema uuze vyote na kununua

huo. Usikazane kujiwekea hazina duniani sana na kujawa na tamaa ya pesa, maana kwa maumivu watu wengi wamejichoma sana. Watu wengi wamefanya mambo ya ajabu kwa ajili ya pesa, “Shina la maovu yote ni kupenda pesa.” Pesa itakubadilisha tabia, jihadhari, watu wengi wakiwa hawana pesa wanajua jinsi ya kuangalia wengine na kuwaona udhaifu wao wa tamaa ya kupenda pesa; ila wakiwa nayo wanajisahau kwamba na wao wana shida hiyo hiyo. Mara nyingi tuna tamaa ya vitu moyoni ila haonekani kwa vile tu maskini. Masikini ana tamaa pia, ila hana nafasi watu waone (opportunity). Kamwe usiache kurudisha zaka (1/10).

Kuna tabia ya wengi wetu kuwatendea mema wale tunaowapenda au ndugu na si yeyote yule anayehitaji msaada wetu. Hata watu wabaya wanafanya hivyo kwa ndugu zao na marafiki zao. Utamaduni wa sisi Waafrika kumpa mtu tusiye mjuu ni mgeni. Kama ni watoto yatima tutatunza wa ndugu zetu, kama ni kumsaidia mtu tutasaidia ndugu zetu. Hiki nawasifu ndugu zetu Wazungu sana kwani wanaweza kumpa mtu wasiye mjuu hata shirika au taasisi fulani, kama vile watoto yatima, utafiti wa kansa n. k. Sisemi usahau ndugu zako; la, hashu! Kusahau ndugu zako ni kuwa kama kafiri. Ila katika ukarimu wako, ukisaidia watoto wa ndugu zako yatima sita, msaidie na mwingine mmoja usiye mjuu mwenye mahitaji.

Nimekutana na mhubiri mmoja na mke wake, aliyeniambia yeye kipato chake ni kidogo na ndiyo maana hatoi zaka. Nilimwuliza Je, anakula nini na kuvaa nini? Je, ana shamba? Basi atoe mazao yake. Wanawake wengi au waume wengi wamewakataza wenzi wao kutoa zaka, **usiingie** dhambi hii. Watu wawili wanaona vitu kwa ubora kuliko wewe peke yako ukiwa ndiyo bosi wa kamati ya mtu mmoja, ya kuamua pesa zinatumiwaje nyumbani mwako. Zaka ni kwa ajili ya manufaa yetu na sio ya Mola. Yeye ana kila kitu. Nikimpa senti mbili tatu zangu au nikiacha, Yeye Bwana hawi masikini kamwe; ni kama mtoto wako mdogo unayemfundisha asiwe na uchoyo kwa kumwomba kiazi kidogo ulichompa akumegee. Hata hivyo kama unafikiri umempa Mungu zaidi ya unavyopaswa kumpa, Yeye si kama mfanya biashara anayengoja uende bila chenji kamili ili aichukue! Yeye ni mwaminifu, na kama ulimpa kupita inavyotakiwa, atakurudisha tu! Hakuna aliyetoa kwa Mungu akafilisika. Haleluya! Wimbo umesema “yote kwa Yesu natoa ikimaanisha si 10% bali kila kitu”.

Wakati Musa akiandika Torati na kuongoza wa walikuwa na mafanikio ya kupita mpaka walikuwa wa ikitoa 33%; ambayo ni theluthi ya mapato yao! Kulikuwa hakuna aliyekuwa na njaa. Jumuiya **ilibuni** vitu vya kufanya ili kila mtu awe na kitu cha kumudu maisha au kupata rizidi za kukidhi

malazi, makazi na chakula. Mpangilio wa Mungu daima unakufanya uwe na heri na fanaka. Wape watu mitaji ya kujiendelea na wasimamie ukiwa na ujuzi au umtafute mtu wa kuwaendeleza. Watu wengi wenye uwezo wanalia lia, au wanakuwa matapeli kuwaahidi watu mambo makubwa kisha hawaonekani wanayeyuka tu. Wengine walipokuwa hawana uwezo walifuata watu wenye uwezo daima, walipopata afuteni walisahau watu. Walikumbuka watu walipohitaji connection au kupata wateja wa kusikiliza ukubwa au maendeleo yao yalivyo. Wazungu husema huwezi kumpa Mungu zaidi ya anavyokupa, eti unampikua, haiwezekani “You can not outgive God”. Anza kumtumikia Mungu na kumpenda Mungu kwa usongo na ushujaa mwingi. YEYE atakuwa njozi, utume, usongo na nyenzo (vision, Mission, Passion and provision).

Na kumbuka mambo matano muhimu kwa kila binadamu

- Mwamini Mungu, na ungama dhambi zako, na Mpende sana
- Soma Neno la Mungu kila siku
- Omba bila kukoma kila siku
- Tafuta ushirika utakaokusaidia kukua na kuishi katika kweli
- Waambie watu wengine kuhusu habari njema na hukumu inayoujia ulimwengu, na mbingu.

Mbinguni ni mahali halisi, Ufunuo 21 yasema kwenye mafungu yake. Fungu la 12 kuna kuta, la 13 kuna malango, la 14 kuna msingi na la 15 kuna vipimo! Mji halisi kama miji tunayojua na kiti cha enzi cha Mungu kitakuwa pale. Mungu ataendelea sayari zote akiwa pale, yatakuwa makao makuu yake mapya. Mti wa uzima, hakuna machozi, vilio, kifo, huzuni, usiku, au maumivu. Kule tutafuata sheria ila hatutaona shida tutaona sheria na upendo vinaenda pamoja. Yule anayefikiri sheria si muhimu asome fungu la 22:14 “ Heri wazifua ngo zao wanaotenda amri zake ili wawe na haki ya kuuendea huo mti wa uzima na kuingia mjini kwa malango yake. Shetani akiwa amefungwa kifungo miaka 1000 katika ufunuo 20 ataona vurugu, uharibifu, na uovu alioutenda mizoga ya watu itakuwa kila mahali naye atajionea uovu wake na kukiri hakika Mungu ni wa haki na upendo. Kufungwa kwake ‘pingu’ kunaonyesha wazi hana uwezo kulinganisha na Mungu kama wengine wanavyofikiri. Alitaka kumshusha binadamu awe chini ya mfano wa mnyama, badala ya mfano wa Mungu. Ila Yesu akaja na kuzaliwa akafurahi amemtoa Yesu kwenye enzi na atampiga mweleka aanguke bali tunashukuru Mungu ameshinda. Hata malaika waliokuwa na mashaka wameona kwamba shetani ana hila za ukatili mkubwa. Mvuto

wako ni muhimu sana. Watu wanapokupenda na kukutetemekea, usitumie nafasi hiyo bila kuwa na hekima. Nilimjua Dwight Nelson mhubiri kule Michigan. Siku moja nikiwepo alitoa kisa cha safari yake, wiki hiyo. Alisema aliendesha kwenda Califonia akitoka Michigan, umbali wa kama kilomita 4000. Gari lake lilikuwa Honda **kuukuu**. Alisema aliharibikiwa gari, mara saba hivi. Baada hotuba yake, wiki iliyofuata walijitolea kama watu kumi hivi kumnunulia gari jipya! Alikuwa na mvuto (influence). Angeweza kununua gari lake, ila aliwaambia watu wale walete hizo pesa waingize kwenye huduma yakusaidia wenye mahitaji. Je una yatima wangapi, wajane wangapi, masikini wangapi au wageni wangapi unawaosaidia leo katika maisha yako. Naomba utafakari maaana ndiyo utu wa binadamu na dini ya kweli ilipo. Jipime na jichunguze leo. Je una magari yamezagaa zagaa nje ya uwanja wako, na utakapoaga dunia watagombania watu ambao hawakuyatolea jasho? Basi anza kuyagawa mahali penye mahitaji. Tajiri Colgate alimpenda Mungu sana, alitoa zaidi ya 10% kwa watu wenye mahitaji na kusaidia kazi ya Mungu ili watu wengi waende mbinguni, ila alipokufa alisahau kuandika mirathi. Watoto wake hawakujali watu wala Mungu na wakatumbua zile pesa wakisahau yale baba yao aliyoyasimamia. Leo hi weka mirathi, haimaanishi utakufa haraka ukiweka mirathi. La hash. Watoto wako uwape vitu vichache tu vya kusaidia wawe na bidii ya kazi na kuendelea kuendesha maisha yao bila ufukara sana. Unapowakuza waonyeshe wewe unajali masikini, wajane, na yatima na kujilinda na mawaa.

Kutotoa zaka Ni kama ukimtembelea mtu ukiwa umempelekea kapu la vyakula (shopping), na vitu vingine kama zawadi, halafu ukishaondoka anakatalia hata lile kapu. Kiafrika, hata hapaswi hata kurudisha lile kapu likuwa tupu. Atajitahidi atafute hata kitu kidogo aweke ndani. Utamwonaje huyu mtu? Kwamba hana shukrani hata kidogo. Ndivyo tunavyomtendea Mungu wetu. Baada ya kutukirimia na mengi, tunakatalia hata kapu! Lakini tukitoa tunabarikiwa. Alisema tumjaribu, tuone kama Hatafungua madirisha ya mbinguni na kutumwagia mibaraka. Watu wengine wamebarikiwa kutoa zaidi ya 10%; walipobarikiwa kama mfamasia mmoj kule Uswiss, alitoa 90% kama zaka maana alibakiwa na mahitaji yake yote. Usijali vitu vidogo vidogo kwa ubahili unavihesabu.

Kama una nyingi, fanya kama ujumbe wa Yohana mbatizaji “Mwenye makoti mawili ampe moja mwingine”. Ukiwa hauongezeki saizi huna haja ya kununua nunua nguo na vitu. Msafiri wa mbinguni pesa zako zilete roho siyo vitu. Hata hivyo Roho Mtakatifu, si roho ‘Mtakavitu’ kama asemavyo rafiki yetu mwinjilisti. Rahisisha maisha yako, wanasema vichache ni vingi (more is less).

Yaani una vichache kwa kutazama ila moyoni una furaha na mengi yanayoburudisha roho mpaka unajiona tajiri zaidi ya Bill Gates kwa vile Mungu amekupa roho ya kuridhika, na amekupamba, hata ukivaa kitu kisicho cha thamani watu wanauliza umepata hiki wapi jamani? Unanawiri ni ajabu. Nafikiri mbinguni patakuwa pazuri si sana kwa sababu ya vitu bali kwa ajili ya furaha moyoni, yaani pale kwenye mto maji yakitiririka, unaburudika, na kutabasamu, na wapendwa nao wanafurahi nawe, mnapiga masoga, kisha Malaika wanapita kuja kukaa nanyi, kisha Mungu anazungumza nanyi. Hata usipewe kitu yaani taabu zako zimeisha, hakuna kifo, huzuni, vilio, maumivu, wala yote mabaya. Si mambo ya vitu la! Dhahabu kule itakuwa lami tu ya kila kinjia.

Ukiwa una talanta, una sura nzuri, haiba nzuri, mwandishi mzuri, n. k tumia haya yote kwa kuongoa roho. Siyo yakuletee kiburi, kwamba “Mimi ndiyo mwenyewe.” Uwe mnyenyekevu. Unajua mnyenyekevu hajitambui? Mtu mmoja aliyekuwa mnyenyekevu sana hata alipewa medali na kijiji chake ya unyenyekevu. Siku iliyofuata alipoivaa, ilitwaliwa, kwa vile alikuwa anajitangaza unyenyekevu!

Panga bajeti yako vizuri ili usiwe na madeni madeni. Hali ya madeni na hasa ya nyumba imenipata; naomba usiku na mchana yanitoke. Ogopa madeni kama vile ukoma. Wiwa upendo tu. Ukiwa na madeni unampunja Mungu sana kwa kulipa madeni, maana waweza kwenda jela. Na hilo wengi twaogopa kuliko kumwibia Bwana; hata kama hutoi sadaka au zaka bora ulipe deni; ni hatari. Hata tunasema eti Mungu anaelewa kwamba nina madeni, nisipotoa zaka na sadaka.

Jifunze bajeti uishi kutokata na kipato chako. Usinunue usichohitaji au kuishi kwenye madeni. Wanaume wengi wanapokea pesa, na kupanga matumizi wenyewe. Mke ana mahitaji mengi, hasa kama hafanyi kazi. Ila fanya hivi: Jiweke kwenye viatu vyake, kwamba yeye ndiye mwenye mshahara nawe huna senti bali hakushirikishi kabisa, mradi anakupa taarifa kidogo hapa na pale inapobidi! Watoto wa nyumba hii wanagundua wakianza kufanya kazi wanamtumia mama tu na wala si baba. Kule Kisii watoto wengi walianza kuchukua mama zao kwenda Nairobi wakiacha mababa wabahili wenye roho mbaya wakijipulizia moto na kuchemsha ugali wenyewe. Baba hawa walikasirika maana walisaidia watoto kusoma kwa kiasi ila wakiamua tu (at their convenience). Wengine naoishi nao karibu wameleta mama zao ughaibuni, baba akawa anatoa dua lisilompata mwewe, yaani mke, ila linawapata watoto. Watoto wanapaswa wajali wazazi wao, hata kama wazazi hawakujali. Ni dhambi kumtelekeza baba hivyo au mama. Mama huyu apaswa amtetee mume wake na mzazi mwenzake. Mara zingine wakina mama wanaleta picha kwamba wameteswa sana na wanakuwa si wakweli kusema mema mengi ya mume

wanavyopaswa. Tujihadhari sana tutachuma dhambi kwa Mungu. Nakumbuka nilipogombana na mume wangu na kukasirika mtoto wangu wa miaka saba aliniuliza na nikamweleza, akajibu ‘mama usijali, akija baba toka kibarua mimi na mdogo wangu tutamchangia tumpige’. Mdogo wake alikuwa na miaka mitatu. Hapo ndiyo nilingamua kwamba hata mimi nilikuwa na makosa makubwa tu kwenye huu ugomvi. Hata mume wangu ndiye alikuwa sawa. Na sasa nataka kuwaingiza watoto wadogo kwenye chuki na ugomvi wa muda mrefu na kisha walaaniwe kwa kumchukia baba yao na kutomsaidia kweli? Niliomba Mungu anihurumie na kunisamehe. Najua amenisamehe.

Zamani nilipokuwa sina madeni nikisikia mtu ana shida nilitoa. Siku hizi nalia lia madeni! Madeni! na wala sitoi. Tusaidiane kuombeana tabia hii ikome na Mungu atupe baraka zake. “Niende mbele za Bwana na mikono mitupu?” Ulisema wimbo wa watoto. Ni aibu, kama wewe ni maskini, na huna yaeleweka; ila ni aibu na si baraka kwako. Fundisha watoto wako kutoa sadaka na zaka. Wakuone unaitoa kila inapotolewa ibadani Sabato. Wafundishe jinsi ya kutumia pesa, najaribu hilo kwa watoto wasije wakakumbwa na yalizonipata. Utaaidiaje watu wanaohitaji kusaidiwa kama unakopa kopa, na ambavyo si vya lazima. yatima au huduma fulani za kushuhudia watu na kuwaleta kwa Bwana.

Usisahau kutunza jamaa, “Mtu asiyetunza jamaa zake ni mbaya kuliko asiyeamini.” Wengine waambiwa wazazi wao ‘Korban’. Hii inamaanisha kwamba hawawezi kuwasaidia kwa vile vitu vyao vimewekwa wakfu. Mtu ambaye ana kitu na anashindwa kutunza wazazi wake au ndugu zake ni kama kafiri. Naelewa ndugu wengine hutawaweza, wana tamaa kibao, na wanaona wivu ukifanya kazi ya Mungu.

Ndugu zako na hata mke/mume wako, watakuendesha usisaidie watu wenye mahitaji. Watatazama kwa wivu unampa nani, nini na kusema wawafanya wawe masikini. Japo sijaona anayemsaidia masikini akawa masikini. Ahadi za Mungu ni za kweli kabisa. Na wengine wakiona unapatana na mume wako au mnaishi vizuri kwa amani na kumfanyia kazi Bwana; na miji yao wanapigana pigana atasema “mke wake kamkalia.” Tafsiri yake, mke asipendwe, akipigwa kofi ndiyo mambo sawa! Au, ‘wanajidai wazungu.’ Hivi wazungu ndiyo walikuwa Edeni kwanza au ndiyo wanaopendana kuliko waumini kweli? Hivi wao ndio wana upendo wa agape kweli? Mbona wanaachana kila kukicha na **kesi za** kuuana ni zaidi ya kwetu? Au utasikia “wanajidai tu tutawaona, wataachana tu!” Hivi wewe unaombea maanguko ya wenzako tu?

Mtu mmoja alifurahi na kucheka wakati mtoto wa mwenzake anaharibikiwa akisema, “Amejiunga kwenye kundi letu. Amekuwa kama sisi, au watoto wake

watakuwa wabaya kuliko wangu!” Na huyo mtu hakukuuliza kuhusu ya watoto wako hata pengine alikuombea. Mtu mmoja alimwona bwana mmoja akimfungulia mke wake mlango wa gari akasema, “Mambo mageni haya; nafikiri ni mke mpya au gari jipya!”. Usiwe mtu wa kutaka wenzako washindwe, waombe. Mungu bado ana uwezo, mbona Sauli akawa Paulo bila hata yeye mwenye kuomba?

Tuliishi na rafiki yangu na mke wake Michigan. Walinionyesha barua waliyoandikiwa na kaka yao aliyewasomesha wakiwa sekondari, “Mpendwa tulikusomesha, na tumekuambia utununulie lori na trekta, mpaka leo hujatununulia, umeenda Marekani na sasa umebadilika, tutaomba Mungu akukatekate miguu ndiyo utatukumbuka nasi, na kutuona wa maana!” Rafiki hawa walilia machozi, kwani walikuja kusoma kwa kujitegemea, na walikuwa wakisaidiwa kodi na kufanya vibarua vidogo vidogo vya kubangaiza ili kuponea maisha (survive). Utakumbana na jamaa wa namna hii, ila hilo lisikupe homa ukaacha kuwasaidia wenye mahitaji ukiwa nacho. Nafikiri hiyo ndiyo shida ya wachawi pia, wivu wanataka kuwaumiza wengine kwa vile hawana. Kila siku ukiamka, mkabidhi Bwana mipango yako na umwombe akuongoze.

Tembea na vitabu na visome ukiwa unangoja mahali. Wape watu zawadi ya vitabu vizuri. Sio kutabasamu na kukenua nao meno tu, bila ya kuwapa kitu Chema kama unacho. Mvuto si wewe ukwezwe, bali Mungu aonekane katika maisha yako. Hata ukiwa umejaliwa nyumba nzuri, karibisha watu na uwaambie kwa upendo hukumu inayojia dunia karibuni. Unajua Maandiko yanasema Mungu ana vitabu vitatu. Kimoja ni cha kurekodi mambo. Vitabu hivi vitaletwa hukumuni siku moja na kila tendo tulilotenda liwe jema au baya litaletwa. Filamu ya maisha yetu itapita pale na kila tulichofanya kitaletwa cha kila mmoja wetu. Unayakumbuka yale mambo unayoyafanya ya siri, ambayo hutaki hata mume, mke, mtoto, dada, kaka, bibi, babu, mjomba, mpwa, shanazi, au mtu yoyote ajue? Yote yataletwa. Ila zile dhambi tu ambazo zimeungamwa hazitaletwa. Mungu akitusamehe anafuta yote na mfuto wake mkubwa na kuzika dhambi zetu chini sana kama baharini Pacific kule Mariana Trench ambayo ni maili saba. Japo dhambi zetu ni nyingi na nyekundu kama damu zinakuwa kama theluji ya mlima Kilimanjaro tukiziungama. Je, leo mpendwa msomaji umeungama dhambi zako na toba ufungue ukurasa mpya wa maisha yako?

Saidia watu ili wajisaidie; siyo wakutegemee. Kwenye kitabu cha Ron Sead Rich, kwenye kitabu chake cha “waumini matajiri kwenye ulimwengu wa njaa, anaeleza mambo ya ajabu mno! Anasema utafiti umeonyesha kwamba, Mwenyezi Mungu Amekuwa mwaminifu ni ajabu, (nitakufanya kichwa na wala si mkia)! Akasema 80% ya utajiri wote duniani umo mikononi mwa waumii

wanaokiri Jina la Mungu. Akasema shida ni mabahili ajabu! Mungu ametubariki na matrilioni ila tukitoa msaada kwa maskini tunatoa chenji, chenji tu. Badala ya kupanga program za kuwakomboa watu wasitutegemee. Badala ya kutoa jozi ya ng'ombe, mbuzi au miradi itakayozalisha, tunatoa unga au kitu ambacho watakula kisizae ili kesho watuombe tena! Huu ni ukatili wa aina fulani. Ni vyema mno watu hawa uwape elimu, na mitaji midogo midogo ili wajikwamue. Wasiwe daima mbele yako wakikufagilia na kukusujudu tu.

Rafiki ya mume wangu wanayefanya kazi naye ni milionea, alianza biashara yake kwa dola milioni sita alizopata kwa kuvumbua dawa (pharmaceutical). Anatoka India, siku moja mume wangu alituambia tukwia na marafiki, kwamba rafiki huyu alisema kwamba ana pesa nyingi wala hajui la kuzifanyia! Nilicheka moyoni, kwa mtu anayetoka India kweli, watu wanalala mabarabarani na kwenda choo barabarani, na leo mtu mzima mwenye kisomo cha shahada ya udaktari wa Kemia kutoka nchi masikini anajidanganya kwamba ana pesa nyingi hajui jinsi ya kutumia kweli? Leo hii nikitembea chuo kikuu cha karibu yangu University of Scranton, au University of Marywood, au East stroudsburg University au Penn state University nitakutana na maelfu wasio na karo ya shule! Mtoto mmoja katika ya kumi america anakula mlo mmoja kwa siku, kweli binadamu akitafuta watu wa kuwasaidia sytematically atakosa kweli? Hata leo nisipokuwa na kibarua nipate mtu wa kuniunga mkono niwe nafanya huduma fulani sitapata watu wa kuwahudumia kweli kiroho, kimwili, kiakili, kiuchumi au kijamii kweli? Mtu akikwambia ana pesa tele hajui la kufanyia mwelimishe. Ubaya ni kwamba tukiwa na pesa hekima inapungua na tukiwa masikini tunajua cha kufanyia, na wale walio na pesa tunajua wafanye nini na pesa zao! Mungu aturehemu.

Wachina wasema ukitaka kufanya tofauti kwa siku moja kula chakula kwenye hoteli nzuri. Ukitaka kufanya tofauti kwa mwezi mmoja oa/olewa (mfano mbaya). Ukitaka kufanya tofauti kwa mwaka mmoja panda bustani. Na ukitaka kufanya tofauti maishani 'panda mtu;' yaani saidia watu kupata elimu, au peleka watoto shule. Utakuwa umemkwamua mtu. Maisha ni vita kubwa, kila siku ina pambano lake, tunataka kushinda vita na pia mapambano ya kila siku.

Hatua saba za kuelekea kileleni:

Hizi ni hatua saba katika kanuni ya asilimia 1.000 ambazo zitakushangaza endapo utazifanyia mazoezi

Hatua ya 1: Amka masaa mawili kabla ya miadi yako ya kwanza au kabla ya kufika kazini. Wekeza masaa ya mwanzo kwa kusoma vitabu vya kiroho, Elimu na vya kutia hamasa. "Masaa ya kwanza ndio gurudumu la kuendesha siku"

Unapoamka, jiongezee mwenyewe maarifa ya kiakili ili uwe na siku njema. Utakuwa na mtazamo sahihi, makini, mbunifu na mwenye tija kazini kwa siku yote kama utafanya hivi. Kama utawekeza katika fani yako saa moja tu kwa siku, hiyo itakuwa ni sawa na kusoma kitabu kimoja kwa juma, na vitabu hamsini kwa mwaka. Mtu mzima kwa kawaida anasoma kitabu kimoja kisicho cha hadithi kwa mwaka. Endapo unasoma kitabu kimoja kwa juma unafikiri utakuwa mkuu katika taaluma yako na kusonga mbele katika hekima dhidi ya watu wengine wote kwenye biashara yako? Ni hakika ndivyo itakavyokuwa! Hiyo itakuwa ni sawa na vitabu 500 kwa mwaka, utahitaji nyumba kubwa ya kuhifadhi vitabu vyako! Hii itakufanya uwe mtu mwenye mamlaka katika taifa lako kuhusiana na taaluma yako kwa miaka mitatu hadi mitano.

Hatua ya 2: Andika tena malengo yako makuu kila siku katika daftari katika wakati uliopo kila asubuhi kabla ya kuondoka, bila kuangalia kile ulichoandika jana. Kitendo cha kuandika na kurudia ni cha kuunda kanuni ya uundwaji wa taarifa katika mfumo wa kuongoza akili yako. Unaporudia kuandika malengo kumi kila asubuhi unataendelea kuona na kufikiri juu ya fursa za kufikia malengo hayo hatimaye. Utakuwa makini, mwenye mwelekeo sahihi na usiyeyumbishwa, utakuwa mtu mwenye malengo na nia thabiti. Na utafanikiwa katika malengo yako kwa haraka zaidi kuliko kama yangekuwa ni mawazo tu yanayoelea katika akili yako.

Hatua ya 3: Kila siku weka mipango mapema. Andaa orodha na panga vipaumbele katika kazi yako kabla ya kuondoka nyumbani. Uwezo wako wa kuona vipaumbele na kuchagua kile ambacho ni cha muhimu zaidi ambacho utakuwa ukifanya kila wakati ni ufunguo wa kupangilia maisha yako na kuzidisha matokeo yake.

Hatua ya 4: Jenga nidhamu ya kushughulisha akili yako yote katika jambo MOJA. Chagua kitu ambacho ni cha muhimu kuliko vyote ambacho unaweza kufanya kila siku. Halafu anza nacho kwanza na kifanyie kazi mpaka kimekamili kwa 100%. Uwezo wako wa kuwa makini na kufanya kazi, wakati unaendelea na na zoezi la kujijengea hiyo kuwa tabia, yenyewe, itakuwezesha kukuza uzalishaji wako, ufanisi, na matokeo mazuri katika mwezi unaofuata.

Hatua ya 5: Sikiliza vipindi vya kuelimisha katika gari lako: mfanyabiashara wa kawaida anayeendesha gari anatumia masaa 500 – 1000 kwa mwaka akiwa katika usukani wa gari. Unapogeza gari lako kuwa jingo la chuo kikuu ama darasa la simu ya mkononi unapata elimu sawasawa na kuhudhuria mihula miwili ya masomo ya chuo kikuu wakati unapokuwa unaendesha gari. Watu

wengi wamebadilika toka katika ufukara hadi kuwa matajiri kwa kusikiliza vipindi mbalimbali vya sauti kwenye magari yao.

Hatua 6: Uliza maswali mawili ya tafakuri kila baada ya kupiga simu, kuhudhuria sherehe au kukutana na mtu fulani: swali la kwanza ni “Je ni jambo gani nimefanya vyema?” swali la pili “ni kitu gani naweza kufanya tofauti?” Swali la kwanza linakulazimisha kufikiri kwa kina na kukumbuka mambo yote sahihi uliyoyafanya mara ya mwisho ulipokutana na mtu fulani, katika mkutano, ulipofanya uwasilishaji ama sherehe: hata kama haikufanikiwa. Swali la pili linakulazimisha kufikiri juu ya njia mbalimbali tofauti unazoweza kutumia kuongeza ufanisi katika mazingira yale yale. Andika mawazo haya mahali fulani pia. Njia hii ndiyo ya haraka na zoezi la muhimu zaidi katika ukuaji binafsi na kuendelea kwa mtu.

Hatua ya 7: Mchukulie kila mtu unayekutana naye kama lulu ama thamani kubwa ya fedha: kote nyumbani na ofisini, unapotembelea watu nyumbani kwao na kila unayekutana naye. Unapowachukulia watu kuwa wa muhimu na wa thamani, watarejesha fadhila kwa kukuchukulia kama mtu wa thamani pia. Watatamani kuhusiana nawe, kufanya kazi nawe, na kununua vitu kutoka kwako na kukutambulisha kwa marafiki zao. Anza kwa watu wa nyumbani kwako unapoamka asubuhi, washukuru, kuwa na mtizamo sahihi utajikuta una amani na furaha siku nzima. 85% ya mafanikio yako yanategemea mahusiano yako na watu, usiwe mtu wa kukasirika kasirika.

AKILI YA MWANADAMU imeumbwa IPATANE NA MUNGU

"THE Human brain is GOD SHAPED "

1. Fikiria kama ambavyo mazoezi ya viungo humsaidia yeye afanyae, ndivyo nawe inavyokuwa unapoizoesha sehemu ya mbele ya ubongo wako kufikiri, uwezo wako wa kufikiri unaongezeka.
2. Kuwa mtu anayependa ukweli, kuwa na shauku nao, tunashindwa kuufikia ukweli kwa sababu Mungu hana ukomo, Naye huudhihirisha upendo wake kwetu kila siku (Maandiko, Sayansi na uzoefu)
 - a. Jifunze na ufurahie Amri za Mungu na kanuni zake. Sheria ya Upendo, Sheria ya uhuru.
3. zithibitishe nadharia zote kuhusu Mungu kwa kutumia maandiko

4. kwa kulingana na ushahidi wa tabia ya Mungu Uaminifu wa kiwango cha juu na tabia ya upendo, jisalimishe kwake. Anza kila siku kwa kumualika roho wake.
5. tafakari kila siku kuhusiana na tabia ya Mungu ya upendo na ufahamu, Ukweli uliojazwa na shukrani, na tafakari juu ya Mungu na ufalme wake wa upendo na kazi ya uumbaji.
6. Mwamini Mungu katika maisha yako, siku za usoni na matokeo yake baada ya kuelewa uaminifu wake na kupitia uzoefu wake.
7. Fanya mazoezi ya kanuni za Mungu. Ishi bila choyo, kwa kuwapatia wengine, jitolee na tafuta kuwashirikisha wengine kile Mungu alichokupa. Kadri unavyotoa ndivyo utakavyopokea.
8. Tafuta namna ya kushiriki ukweli kuhusiana na ufalme wa Mungu na upendo kwa wengine, jiunge na taasisi zinazojishughulisha na kudhihirisha upendo wa Mungu ulimwenguni. Anzisha huduma, ongoza masomo ya biblia, shirikiana na waumini mlio na mtizamo sawa wa kiimani. Ushirika hukuza uwezo na maarifa, hudhihirisha upendo wa Mungu katika kuponya na kuhuisha.
9. Ishi kwa kulingana na mpango wa Mungu wa maisha ya kimwili. Jiepushe na sumu zinazoweza kudhuru mwili na roho kama vile, tumbaku, pombe, madawa ya kulevya, viburudisho, michezo ya kupigana, kusoma vitabu vya kidunia, ama mambo yanayohafifisha tabia ya Mungu.
10. Fanya mazoezi ya mara kwa mara ya viungo na ukuaji wa mishipa ya fahamu, pamoja na chembechembe za kusawilisha kiwango cha hasira.
11. Pata muda wa kutosha wa kupumzika, kunywa maji, vuta hewa, kula vizuri na kulala ili kwamba ubongo wako usije ukaathirika katika uwezo wake wa kufanya kazi.
12. Ishi kwa kulingana na kanunu ya Mungu ya Asili. Kula vyakula vyenye afya, hakikisha unatoa uchafu mwilini, pata mwanga wa jua, utapunguza magonjwa mengi.
13. Samehe: usishikilie jambo kifuani, Kutunza hasira kifuani kunakufanya kuwa mtu wa hofu na mashaka na hatimaye hupunguza Amani na afya kwako

14. Usiwe na hatia: inapunguza Amani, na kuongeza mashaka, na inawathiri wengine wasio na hatia, ungama dhambi zako na endelea na maisha.
15. Kama hofu na mashaka imekujaribu ili kutenda kinyume na dhamiri yako ili kwamba upate ukubali wa wenzio, kumbuka kujiweka pembeni na kujiuliza.

- a. Ukweli ni nini? Kipi ni sahihi? Kipi kina afya? Na kipi kinastahili? Je nifanyeje?
- b. Jiulize mwenyewe endapo mtu fulani amekukataa ama amekukasirikia kwa kufanya kile unachoamini kuwa ni sahihi je huyu aweza kweli kuwa ni rafiki yako, je unahitaji ukubali wao?
- c. Kuwa tayari kuwaweka watu wengine huru kufikiri ama kuhisi kadri watakavyo kuhusiana na wewe. Endapo unafikiri “kama nikifanya kile wanachohitaji, basi hawatanikasirikia”. Basi jaribu kuwaacha huru wafikiri kadiri wanavyochagua kufikiri juu yako na utakuwa huru kutokana na misongo ya kutaka kuridhisha matakwa yao.
- d. Kumbuka upendo hufanya kile kilicho sahihi kiafya na kimantiki, kwakuwa ndivyo, si kwakuwa inasikika vizuri wakati huo. Tazama ng’ambo na utumie kanuni hizi za Mungu hata kama zinaonekana kuwa ngumu kwa wakati huo.
- e. Daima MTAZAME YESU, ishi kwa ujasiri katika uzuri wa MUNGU, ukijua ukweli wa SHERIA YAKE ya upendo, mpango wa maisha, kwa moyo wako wote itazamie siku ya YA MAREJEO YAKE.

Mara nyingi tumejikuta tukisema kwamba masikini hawa ni waongo, hawahitaji msaada, na pengine ni wavivu. La! Ajabu tulipokuwa na hali mbaya au maskini, hatukufikiri haya, tulitaka tusaidiwe, na tukashukuru. Sasa tukiwa na hali nzuri tunapepeta mengi kuhusu jinsi ya kusaidia watu na kusema lazima nichunguze mno, kwani hawa watu ni waongo. Nimechunguza mara nyingi na nikagundua ni lazima niwe mwangalifu, kwani ni Mungu anayepima waongo na tochi yake. Hajanikabidhi kazi hiyo, au wewe amekukabidhi? Wengine tumesema, nikimpa msaada, aenda kunywea pombe, ni kweli, ila ni lini wewe, utamsaidia mjane, yatima au maskini ukifanya machambuzi haya mengi? Maneno ya “Nilikuwa na njaa, kiu, uchi, jela;” haikuzungumzia kwamba ufanye utafiti. Mungu atajaji. Hatusemi uwasaidie watu wasiohitaji, ila wengi wetu hatuko tayari kutoa, na tunapata sababu ya kuchelewesha utoaji au kutotoa, kwa kisingizio cha ‘utafiti wa mwongo asiyehitaji msaada.’ Mara zingine nimependa kuangalia picha za maafa ya watu, watu kwenye mafuriko, tunaona kwenye runinga au kwa macho

“yulee anaenda masikini”. Ila hata senti hatutoi, na wala hatuwaombe kama hatuna senti. Hivi ni haki kweli, maafu ya watu yawe burudani yasiniume hata nitoe dola moja ya kusaidia mtu anayepatwa na huzuni vile?

Usiache mtu akuombe ombe na kukutegemea. Waumini wengine ni wachungu au bahili sana wakiwa na vitu, ila wanapokuwa hawana wanajua jinsi ya kuwapangia walio navyo kufanya kazi ya Bwana au huduma. Tunavaa nguo na vitu vya fahari, rafiki toka Tanzania alijisifu kwangu eti suti yake ni ya dola 5000! Ila tukisikia watu wenye shida tunatoa chenji chenji ndogo ndogo tu, na tunafikiri tunawapwaga watu, kumbe maskini tunajipwaga vibaya!

Nashindana na uchoyo, na kuomba Mungu kila siku niendelee kutoa; maana hatuwezi kumgusa Muumba bila kugusa viumbe vyake. Wengi tu ‘shaba iliayo na upatu uvuma’. Hata ukiwa na vitu vingi sana; huwezi kuvaa viatu viwili kwa wakati mmoja, kuendesha magari matatu kwa wakati mmoja au kulala vitanda viwili kwa wakati mmoja. Hata nikikutembelea hauwezi kusema leo hapa **tutakula** dhahabu na almasi. La; hashu! Utakula ugali ule ule na mboga **ile ile**, au vyakula vya kawaida tu, la sivyo matumbo yatadhurika! Toa vitu vyako mpaka vikuume, siyo kutoa chenji chenji hata zikidondoka mfukoni mwako **huzitupii jicho**. “Mjane wa senti mbili, alipongezwa kwa vile alivyobaki navyo na siyo alivyotoa”

Angalia kama nyumbani mwako kuna vitu vilivyozagaa zagaa, vitoe. Mama mmoja aligundua ana kaseti na DVD kama 200 hivi ambazo alikuwa ameangalia na wala hazitumii! Aliamua kuziua na zile pesa atumie kwenye kazi ya Bwana. Usiwe mtu wa kulundika vitu vya bohari, ukifikiria kwamba kesho utapata shida na kuvihitaji, wape wengine na Bwana hatakutindikia kesho. Siyo mzungu tu eti anatoa kwa mtu asiyemjua, la Mwafrika pia, maana anajua uchungu wa umasikini.

Ndugu yangu toka Mara, niliona amejaza nguo tele kwenye makabati yake, hata vyumba vingine. Nguo nyingi za watoto za zamani. Anakaa nazo tu akikumbuka watoto wake walivyokuwa wadogo walivaa hichi au kile kiatu mguu wa mtoto ulikuwa mdogo! Shida hii nilikuwa nayo pia, mpaka rafiki yangu, Grace Zuzo wa Afrika kusini aliponiambia, “Ukiwa na nguo 20 au 30 zatosha kwenda kibaruni, na nguo yoyote ambayo huivai zaidi ya mwaka si yako wape watu wengine.”. Mara zingine tumepata kuleta macontainer ya nguo, na vitu kwa wahitaji ila tumepata matapeli au ugumu wa kukomboa bandarini, lakini hii haina maana tuache kusaidia mtu kabisa au kutofanya utafiti wa kufanya mambo bora. Mara nyingi na rafiki yangu Zuzo tumeomba Mungu atusaidie kuishi karibu na mpaka wa Mexico au Sudan ili tuwe tunarusua vitu kule kwa watu

maana tunapoishi watu hutupa nguo kwenye takataka, na wengine hutupa chakula bure, hatujakata tamaa kuna siku Mungu atafungua milango, tunatamani maombi yenu.

“Nimegundua kwamba ninapotoa nguo zangu kuwapa watu, si sadaka ya dhiti. Kwani mara nyingi fasheni ikiisha au zikinichosha nazitoa kwa watu maskini. Ni kweli watu masikini wanapata ila utoaji wangu unakuwa na walakini. Maana nguo ninazonunua ni ghali, ila siko tayari kutoa pesa kusaidia mahitaji ya kazi ya Mungu na nipo tayari kutoa mitumba ikinichosha kwa maskini.”

Nimekuwa nikitafakari haya. Nawe pia nanyi waweza kuyacheua haya. Kwamba unanunua kitu ili uwe nacho kwanza uonekane uko kwenye fasheni kisha unagawa, yaweza kuwa sawa kama unampa binadamu, ila kama ni Mungu itabidi utathmini tena. Kama unasali nao kanisa moja, au unaishi nao kijijini, unawadhalilisha ikiwa kila mtu akiona wanavaa mtumba wako wanajua ni wewe ndiye umetoa.

Wengine wamekuwa na tabia ya kujenga nyumba kila mji zisizoleta kodi, bali gharama kuzitunza. Tukiweka watenda kazi tuje mara moja kwa mwaka watu wa kule masikini watushabikie, tajiri amekuja. Alinichekesha rafiki wa Korogwe aliyesema kwamba nyumba yake haikuwa na watu miaka mingi; hata kenge waliingia na kuishi mle. Mambo ya kununua vitu usivyopima vizuri ni shida, ila kama ni rasilimali ni sawa. Wengine wamejenga majumba makubwa kama mapango na kushindwa hata kufuta vumbi kwenye vyumba vingine. Watoto walishaenda makwao, Mtu anasumbuka kupiga deki na kutoa buibui, badala ya kufanya kazi ya kuhudumia watu. Mambo ya majumba makubwa Afrika yalikuwa hayapo, ila sasa yameingia, wakati wazungu wanataka kuyapunguza, sisi ndiyo tumeyakolezea moto. Wazungu wana majira ya wakati wa baridi, kwa hivyo waishi majumbani siku nzima. Sisi tuna hali nzuri ya jua, twaweza kuwa na nyumba ndogo, na kukaa nje na kupata hewa bora na jua!

Siku hizi kuna shida ya mali na muda wa kutunza hivyo tunashauri viongozi wa kiroho wasiwe na watoto zaidi ya sita. Huu si ulimwengu wa kuzaa watoto kumi kama zamani. Rafiki mmoja alisema, “Mpaka mayai yaishe. Mungu ametuumba tuwe na watoto, hivyo nitazaa wale atakaonipa.” Mungu ameumba pia mizunguko ya mwili ya siku salama ambazo mtu hashiki mimba. Tumia hizo, maana hata kama una uwezo, saa ngapi utajitayarisha na hukumu ya Mungu inayotujia karibuni ukiwa una watoto wadogo kwa muda miaka 30? Ila Ulizia njia za uzazi wa majira zisizoua mimba iliyotungwa. Siku hizi mapambano ya kulea watoto ni mazito, jihadhari usikwazike, maana watoto ni kitu cha maisha yote, hata wakipigana huko na mke au mume, watarudi kwako tena uanze upya.

Ni rahisi kuwa mwema kwa watu tusiowajua, ila maneno yetu yanakata kata watu wa karibu. Lazima tuwe na unyenyekevu mahali pote. Kwenye kitabu chetu cha malezi ya watoto, wazazi wengi, hasa sisi kina mama tuna maneno ya kufisha watoto moyo. Hatuyaamini, ila tunayasema: “Hutafaa kwa lolote maishani mwako!” Hilo ni kofi kubwa, afadhali umchape mtoto kiboko. Au “Mbwa wewe kama baba yako!” Kweli haya ni maneno ya binadamu aliyeumbwa na mfano wa Mungu kweli? Ukichanganua:- mbwa anazaa mbwa, na kama wewe umeolewa na mbwa ulifanyaje uchaguzi huu? Maneno yetu ni uwakili pia, je, wewe unapenda kutukana tukana maneno machafu yanakutoka saa yote kwa watu wa nje na ndani, na mahasira. Acha, haisaidii afya katu. Tafuta sabuni na Chlorite na mswaki uoshe kila unaponena maneno machafu. Tuepuke uhodari wa matusi. Doug Batchelor wa Amazing Facts, alinipa moyo. Alisema aliendelea kutoa lugha za matusi baada ya kumjua Mungu kwa miaka michache. Alikuwa mhubiri wa nguvu akihubiria watu kila mahali. Ila aliendelea kuzidiwa nguvu na matusi. Mwishowe alipiga magoti na kuomba; “Bwana midomo yangu ni michafu, najaribu kutotoa matusi, ila nikikasirika natupa makombora yo yote, nisaidie.” Alisema kutoka siku hiyo matusi yote yalimtoka. Ni ombi langu pia Mungu anisaidie matusi yanihame pia. Na ukipata ushindi kwa Neno lolote jema mshukuru Mungu na utoe ushuhuda. Wanasema kushuhudia wema wa Mungu kunamwangusha Ibilisi chini ‘wakamshinda Ibilisi kwa ushuhuda wa maneno ya mdomo wao na Kafara ya Masihi”.

“Safari ya maili 1000 huanza na hatua moja.” Tulitoa nadhiri kwa Mungu kwamba akituwezeshwa kumaliza shule tutarudisha 25% kwake kama zaka na sadaka na kusaidia wenye mahitaji. Nipolimaliza shule na kupokea dola 2000 kwa mwezi, nilihama nilipokuwa naishi ili kupisha wengine wapya kusaidiwa na wamishonari wema; kisha nikaanza kutoa 25% mpaka 50% kwa zaka, sadaka, na wenye mahitaji. Mungu alibariki na tukashughulika na wachungaji na walei tofauti, kujenga vikanisa 80 hivi, (bush churches) na kupeleka watenda kazi (walei) 350 kwenye kozi mbali mbali. Wachungaji na walei pia walitufanya tuwe wabia (patner) wao kwa kufanya mikutano ya hadhara ya uinjilisti 65 hivi.

Imekuwa safari ya imani, na tuligundua kwamba mkristo hana mpaka, lolote lile muumini afanyalo jiunge tu, nawe utapata baraka, hatujawahi kukaa na **kupanga** vitu vya kufanya, kwa vile sisi si watu wa mipango vile, ila wengi wametubariki kwa kutujumuisha kwa mipango yao. Kweli hatuwezi kufanya mambo makubwa, ila yale madogo kwa upendo, na pia hata kama kazi yenyewe ni tone kwenye bahari, basi tukumbuke kwamba tone moja ndiyo linayofanya bahari iwe.

Zamani tulifikiri kwamba tukiwa na pesa au muda siku moja, tutafanya hili au lile katika shamba la Bwana. Tukajikuta kwamba hakuna siku tulikuwa na pesa kwenye akiba, ni kudunduliza na kukata kila tunapopata mshahara au kutoa mda wetu (kihali na mali). Kitu kikubwa ni kumtegemea Bwana na kuendelea siku kwa siku (consistent).

Shemeji yangu mmoja aliviona vile vikanisa vidogo tukivijenga, alicheka akasema, hivi msingi wake si imara vitaanguka; “Mimi nangoja nijenge kanisa kubwa la dola 50,000 lililo na kituo cha vijana kwenye ghorofa yake (youth center);” alisema. Baada ya miaka 10 alikuja kwangu na kusema, “Nimegundua kwamba hakutafika wakati kama huo, maana pesa inaingia mkononi na kutoweka, afadhali kujenga hivi vibanda vya makanisa kama vyenu!”

Mchungaji mmoja alituita siku moja ili tujenge kwa wahitaji kule Kigoma. Hatukuwa na uwezo. Akasema, “Je, hamna hata dola 100, tupate wanawake wachote maji na kukandika udongo na kuleta miti, ili niwajengee hawa watu nyumba ya udongo na majani?”. Kabla hatujafikiria nyota juu kwenye anga, wacha tufikirie madogo tu yale ambayo Mungu Anatuwezesha kufanya siku kwa siku. Ni nani ajuaye pengine siku moja akatukabidhi hayo makubwa tuyafanye? Hitaji letu kuu ni maombi tafadhali jiunge kuomba nasi ili Bwana atutumie katika shamba lake. Yeye aliyeaanza kazi njema moyoni mwenu Ataimaliza, ni jambo la kututia moyo katika uwakili wetu. Mwitiko wetu uwe, “Nipo hapa Bwana nitume!”. Kwa kifupi tukumbuke kwamba si tu 10% ya vyote tulivyo navyo ndiyo vya BWANA bali 100%.

Nimejiuliza mara nyingi nitapata wapi. Na kwa vile nina watoto wadogo, maana nilizaa nikiwa na zaidi ya miaka 40, nimejiuliza sasa nikitoa kwa mtu watoto wangu watasomaje? Maana karibu nastaaфу na nguvu zinanipungua ila watoto bado wadogo. Siku moja nikitembea mtaa nilioishi kule Jersey City, New Jersey, maili tatu kufikia Manhattan yale majengo marefu yalipopigwa na magaidi. Nilimwona bwana fulani ana mbwa mkubwa sana mweupe, anapendeza kweli kweli. Nikamkimbilia na kumwuliza mbwa wake ana uzito gani? Akasema kilo 140! Nikashangaa sana, akaendelea kujigamba kwangu “Jibwa hili linakula si mchezo!”. Nikasema kwa mwezi anakula kiasi gani, akasema “natumia dola elfu moja kumlisha kila mwezi!”. Nilishangaa maana tulikuwa sita ndani ya nyumba, na pengine tulitumia pungufu ya dola 500 kwa mwezi, na huyu mbwa tu anamendesha hivi. Ndipo jibu likaja moyoni, huyu anapenda mbwa na amemwomba Mungu wake amsaidie kufanikisha mapenzi yake hayo (hobby). Wewe kama unapenda watu mwambie Mungu akusaidie, daima hatakuacha, atakusaidia ili ufanye huduma ya kusaidia watu na kazi ya

Mungu. Hebu tusaaidiane kuombeana tuwe mawakili wema tushinde uchoyo kabisa.

Je, leo ungeambiwa una masaa 24 tu kuishi, kesho ungekufa, ungefanya nini kwa haraka? Daudi asema ‘nimrudishie nini BWANA kwa wema wake alionitendea?’ Aligundua Mungu ana kila kitu, kinyangarika mimi nitampa nini Mungu. Akaona kilichobakia kwake ni kumshukuru BWANA, na kuwaambia watu wengine mema ya BWANA na yeyé mwenyewe kushika amri za BWANA, na shuhudua zake. Basi kwa vile uwakili ni jinsi unavyotumia maisha yako yote, jiulize Je! Ukiingizwa kwa ghafla mbinguni leo utakuwa salama kwa raia wengine kule? Mtazamo wako, mvuto wako, moyo wako, na nia yako ya ndani? Au utakuwa ni gaidi au haramia anayekwenda kule kuharibu amani na kuleta moto! Tunapochagua upande wake Mungu Yeye huwajibika kutufikisha mbinguni. Kazi alioianza mioyoni mwetu kwa kuheshimu uchaguzi wetu na upendo wake huimaliza.

Zaidi ya yote ni uwakili mwema kumwamini Mungu, kutubu dhambi, zako, kumkiri kwa moyo wako wote, kuwaambia wengine hukumu inayokuja, kuhudhuria ushirika na kuwa mtu wa maombi. Zaidi ya hapo soma Neno la Mungu kila siku. **Biblia ni ya kutuongoza katika maisha na siyo kupata maarifa tu na kuendelea kuishi tunavyotaka. Dini yetu ya Kikristo haituruhusu tuishi tunavyotaka! Soma Biblia kwa mpango, ndipo utapata faida zaidi. Watu husoma Biblia kwa Madhumuni yo binafsi au mahitaji. Je unataka faraja, au kutajirisha kesho au maisha yako ya kiroho?. Kuna nyenzo mbali mbali za kusomea Biblia (Bible study tools) nazo ni hizi: Ya kwanza ni Biblia yenyewe, uwe na nakala yako mwenyewe. Kisha Sali kabla ya kuanza, hichi ni kitabu kilichovuviwa na mbingu, na wala si cha kuvua samaki, bulicheka au gazeti la nipashe. Biblia nyingi zina mistari mingi inayofanana au cross reference, hiyo ifuate utapanua ugo wako wa kuelewa kwa kina na kuburudika kwa baraka. Wengine wamepata faida waliposoma kitabu kimoja cha Biblia kwa mwezi mmoja. Andika notisi, na uwe na ramani ya kukusaidia Jiografia na historia (mfano Abraham Mesopotamia, na safari za Paulo katika barua zake au kitabu cha Matendo), kamusi ya Biblia, commentary.**

Elewa maana ya maneno, know the context, jua historia, chunguza mistari inayofanana na hiyo, soma habari zote zihusianazo na hiyo mada kwenye Biblia. Madhumuni ya kusoma yawe right yaani kuwasilana na Mungu, kusikia sauti yake na siyo kupata maarifa peke yake, au kuleta ubishani au kuendeleza utamaduni wa mafundisho ya kweli ambayo uliyajua zamani au hata ya uongo ambayo hutaki kuyabadilisha. Omba Roho wa Mungu kwa

uongozi akuongoze katika kweli yote, soma pole pole, ukitafakari na kuyaakisi. Mtu hataishi kwa mkate tu ikimaanisha Neno la Mungu ni muhimu kulila, kulitafuna, kulimeza na ndiyo lilete faida mwilini. Hatuwezi tukalimega tu bila kulitafuta au kuliyeyusha. Bora kusoma Paragrafu moja, na kupata kitu kuliko kusoma kurasa moja na usipate kitu. Tujiulize tunaposoma, Je? Mungu anazungumza na mimi nini hapa?. Uwe mtiifu na tayari kulifuata ili ubadilishwe na kufanana naye. Baada ya muda itakuwa mwenzi wetu wa karibu, ikituongoza, ikitubadilisha, na kutuwezesha equip?. Mungu atatutumia kuibadilisha dunia, na kuongoza wengi kulifuata Neno lake na kutenda haki na hatimaye kuwa kwenye ufalme wa Mungu siku moja.

HISTORIA KIDOGO

1400–400 KK. Agano la kale linaandikwa kwa Lugha ya kiaramaik na Kiyahudi isipokuwa Danieli 4 iliandikwa Kikaldayo.

250–200 KK. Septuagint Biblia ya Kigiriki iliyojulikana inatafsiriwa kutoka Kiyahudi kwenda Kigiriki

A. D. 45–85BK Vitabu vya Agano Jipya vyaandikwa kwa Kigiriki

90 and 118 BK Kikao Jamnia inatoka affirmation kwa Vitabu 39 vya Agano la kale kuingia kwenye Canon

140-150KK Marcion akazania wavipime vitabu vya Agano Jipya na kuviweka kwenye Canon (Maandiko)

303-306KK Diocletian atesa watu achukua Biblia Agano Jipya na kuziharibu

305-310 KK Agano Jipya la Lucian wa Antioch's wa ugiriki lawa pioneer ya New testament

367 KK Barua ya Athanasius Festal yaviorodhesha vitabu vya Agano Jipya (27 books) kwa mara ya kwanza

397 KK Council of Carthage establishes orthodox New Testament canon (27 books)

400 KK Jerome anaitafsiri Biblia Kilatini ilijulikana kama “Vulgate” na kutumika sana

ENGLISH VERSIONS FROM LATIN

650 KK Caedmon, mtawa aiweka Biblia kwenye mafungu

735KK Mwanahistoria Bede atafsiri Agano Jipya

871-899KK Mfalme Alfred Mkuu Atafsiri Zaburi na Amri 10

955-1020 KK Aelfric Atafsiri vitabu kadhaa vya Biblia

1300 KK Kuvumbuliwa kwa mawani kwasaidia kunakili Biblia

1380-1382 KK John Wycliffe na wenzake watafsiri Biblia ya kwanza ya Kiingereza

1388KK John Purvey revises Biblia ya Tyndale

1455KK Biblia ya Kilatini ya Gutenberg Johaness inatoka kwenye Chapa

ENGLISH VERSIONS FROM GREEK

1516 Erasmus's Greek New Testament, forerunner to the Textus Receptus used by KJV translators

1525 William Tyndale atafsiri kwa mara ya kwanza Agano Jipya toka Kigiriki kwenda Kiingereza

1536 Tyndale anyongwa na kuchomwa moto

1537 Miles Coverdale's Amaliza kazi ya Tyndale kwa kutafsiri Agano la Kale

1538 Great Bible, iliyowekwa pamoja na John Rogers, Biblia ya kwanza ya kutumika hadharani public use

1560 Geneva Bible—Kazi ya William Whittingham, mprotestant aliyekuwa mkimbizi Geneva

1568 Bishop's Bible—Marudio/ masahihisho revised ya Great Bible

1582 Rheims Agano Jipya yachapishwa

1607-1611 Mfalme James wa England Version, the "Authorized Version," is made

1890-Biblia ya kwanza ya Kiswahili inatoka ambayo ilisaidiwa na chama cha Biblia cha Uingereza (Johannes Krapf, steer na Wenyeji wan chi hizi walisaidia kutafsiri)

1952-Biblia ya Kiswahili ambayo inatumika Zaidi mpaka leo yachapishwa

2000-Biblia ya Kiswahili cha Kisasa yatoka.

Vitabu 66 vya Biblia vilichaguliwaje, 39 vya Agano la Kale na 27 vya Agano Jipya vilichaguliwaje?

Vitabu vilivyochaguliwa vya Biblia vinaitwa Canon. Neno ili lina maana ya Measuring rod (fimbo ya kupimia). Vitabu vingine vinaitwa pseudocrypha and apocrypha.

Vilipimwa kwa mambo kadhaa mfano

1. Je aliyeandika alikuwa nabii wa Mungu, mwandishi angeweza kufanya waweze kutambua kwa urahisi mara zingine
2. Je anaeleza Ukweli wa Mungu au kuna uongo unaopingana na mafundisho mengine ya Biblia?
3. Je maandishi yake yana uwezo wa kubadilisha maisha?
4. Je kitabu hicho kilikubaliwa kama Neno la Mungu na watu waliopewa kwa mara ya kwanza? Kumbukumbu 18:20-22.
5. Je Kristo, Mitume au Manabii walikihakikisha (confirm)-Mfano kitabu cha Yona kina maajabu, na Yesu anakinukuu
6. Je kanisa ilikitumia na kukitambua?
7. Je alihusika na nabii mwingine au mtumishi wa Mungu (Mfano Luka, Matendo au Marko)
8. Je kina uaminifu ukilinganisha na maandiko mengine ya nyuma? Hapa kitabu cha Waebrania, kilichukuliwa, japo hawakujua mwandishi, ila waliona maandiko yake yanafanana mno na Agano la Kale. Kivuli cha mambo yale yametimia.

• **Canon ya Biblia au Canon ya maandiko ni orodha ya vitabu ambavyo dini Fulani au kundi la Imani wanavichukulia kama ni mamlaka katika mafundisho na maisha yao. Canon ni jina la Kigiriki likimaanisha rula ya kupimia ‘measuring stick or measuring rod, or canon of scripture.** Wakristo walikuwa wa kwanza kutumia neno hili. Canon inafikiwa kwa kuafikiana kwa ^{mijadala na makubaliano kwa kutumia vigezo vilivyotajwa hapo juu.} Vitabu vya canon ni vile vimevuviwa, na vinaelea historia ya watu na mahusiano yao na Mungu wao. Kuna vitabu ambavyo wakristo huvihesabu havikuvuviwa kama vile Jewish vile vya aporifa

Kuna madhehebu mengine yanaweka vitabu vinavyoitwa apócrifa kwenye Biblia zao (Duoy). Vitabu hivi 15 viliandikwa miaka ile mia nne iliyo kati ya kitabu cha Malaki na Mathayo. Vinarekodi historia, hadithi sa dini na

mafundisho. Biblia ya Doay inavichukulia kama Maandiko. Maandiko haya yanahusicha vitu kama Purgatori, kuombea wafu, (2 Makabayo 12:39-46) na Kuokolewa kwa matendo ya mwanadamu kwa kutoa sadaka (Tobit 12:9). Vitabu hivi vilikubaliwa na wachache karibuni tu mwaka 1546 baada ya Martin Luther Mwananamatemengenezo kuelezea kwamba kina mafundisho yanayopinga na Biblia. Zifuatazo ni isababu za kureject Apocrypha, kwani vinaonekana havikuvuviwa. Kamwe wayahudi hawakuvichulia kama Maandiko. Apokrifa haijadai kwamba imevuviwa, hakuna mahali yasema “Mungu akasema”. Infact 1Makabayo 9:27 inakana. Apokrifa haijanukuliwa kama Maandiko yenye Mamlaka au kuvuviwa Japo Waebraia 11:35-38 ni kama yaonyesha kuelezea kwa kiasi mambo yake yaliyotokea katika Hsitoria ya 2Makabayo 6:18-7:42. Yaonekana kama Yesu alimaanisha kwamba Agano la kale ni mpaka wakati wa Kifo cha Zekaria mwana wa berakaya (Mathayo 23:35. Vitabuu vingine vya Agano la kale viitwavyo Pseodopigrapha (Maandiko ya uongo) yaliandikwa baada ya mitume kufa, karne ya pili (Agano Jipya Pseudokripha). Hivi ni kama injili ya Mtakatifu Thomas, Petro na wengine. Hawa waliweka hadithi za utoto wa Yesu (fanciful stories) na heretical doctrines. Mkristo anayeshika Neno atagundua haraka kwamba hayana uvuvio

Muhtasari wa Tuliyojifunza

Kwa nini Mungu alitupa Biblia? Ili kusudi tumjue Yeye na kuelewa njia zake. Hapo Mwanzo Mungu alipoumba, alizungumza na Adamu na Hawa moja kwa moja, ila baada ya dhambi tumekuwa na kiwambaza na hivyo kuhitaji manabii (watu wanaozungumza kwa niaba ya Mungu). Dini ya Kikristo haimrusu mtu kufanya atakavyo. Muumini apaswa kujisalimisha kwa Mungu, na kuishi kutokana na Maandiko au NENO litokalo kinywani mwa BWANA. Muumini apaswa kuwa mtiifu na anayempenda Mungu kwa moyo wake wote, roho yake yote, nguvu zake zote na akili zake zote na jirani kama nafsi. Upendo ni jambo kubwa mno, ukatili kwa wengine au kutenda kwa hiana kwa watu au kwa Mungu ni dhambi. Mungu alizungumza na watu uso kwa uso kabla ya dhambi pale Edeni, ila ametumia Maandiko kuzungumza nasi leo baada ya maanguko ya mwanadamu. Biblia ni sauti ya Mungu ila imeandikwa kwa maneno ya binadamu. Haikuwa imla. Watu wa Mungu waliambiwa ujumbe na kupewa uhuru wa jinsi ya kuuandika. Vitabu vya injili ni mfano mzuri. Vyote vine vimeandikwa kuhusu Masihi, ila vina shauku (interest), haiba, theolojia na historia ya mwandishi. Biblia ni Neno la Mungu. Biblia ni Neno la kiyunani

likimaanisha “Maktaba”. Biblia ni maktaba ya vitabu 66. Wanadamu walivuviwa kuandika. Biblia si imla, ila Maneno yaliyovuviwa na Mungu. Kisha watu waliambiwa wayaandike na wakayandika. Biblia imeandikwa kwa muda wa miaka 1500 hivi, na watu 40 tofauti. Agano la kale mpaka jipya ni miaka 400. Biblia Ina sura 1189. Biblia iliandikwa kwa lugha ya Kiebrania na Kigiriki. Biblia ina zaidi ya ahadi 3500 kwa mwanadamu, tuzijue ili tuzidai! Mara 365 Biblia imesema “usiogope!”. Neno la Mungu ni mamlaka ya mwisho duniani na mbinguni, na lina ujumbe kwa kila aina ya mtu. Lisome, litafakari, lipende, litende, litangaze. Biblia itakupa maana katika madhumuni katika maisha yako. Kamwe hatujisikia kama mtu duni, au hafifu, maana utajua thamani yako jinsi ilivyo, thamani halisi aliyokutunukia Mwumbaji wako alipokuumba. Utaishi maisha ya madhumuni na maana na kujua katika yote Warumi 8:28 na mwishowe utapewa kutokufa, yaani uzima wa milele.

Vitabu vya kwanza vitano na pengine Ayubu viliandikwa na Nabii Musa miaka ya Miaka ya 1500 BC na kitabu cha Mwisho kiliandikwa na Yohana miaka ya 100 A. D. kitabu ni muhtasari wa Biblia kwa kuanzia kitabu cha Mwanzo mpaka ufunuo kama kesha la siku 365. Biblia ina kama wanawake 182 na wanaume 1188.

Biblia inatueleza Historia ya Binadamu toka kuumbwa na Mungu, mpaka kuanguka na kuasi sheria za Mungu pale Bustani ya Edeni kisha ufumbuzi. Katika ufunuo 12 Tunaeleza kwamba, shetani aliishi mbinguni na kuwa mwasi wa kwanza. Aliwashawishi thuluthi ya malaika wote na kutupwa nao hapa duniani. Hiyo ikawa mwanzo wa pambano kati ya Mungu na Shetani, au wema na ubaya. Kwa sasa tumo katika pambano hili, kitabu cha Ayubu kinatupa picha ya pambano kidogo. Kuna siku pambano hili litakwisha. Kutokana na Biblia, ishara za nyakati za Danieli sura mbili, saba, nane na tisa ni kalenda tosha ya unabii, yaonyesha tuko wapi, kila mtu asome. Mungu atakuja kuhukumu ulimwengu, na kutoa thawabu kwa wale waliotenda mema kwa neema yake thawabu ya Uzima wa milele, na kwa wale waliotenda uovu, Jehanamu adhabu. Kila mtu asome sura hizo za Danieli na kujua maana yake ni nini Leo. Mwanzo 1 & 2 ni uumbaji, Mwanzo 3 ni kuanguka kwa binadamu, Biblia yote iliyosalia baada ya hapo ni ukarabati wa dhambi ili isiinue pembe yake asilani Nahum 1:9 mpaka kufikia ufunuo 19 ambapo hukumu itawekwa, na watu watapewa uzima wa milele. Hakutakuwa na huzuni, vilio, kifo, wala magonjwa. Mimi na wewe mtoto, kijana, dada, kaka, baba au mama tumo kwenye pambano hili zito. Hata mtoto wa miezi anapata shida kujikana nafsi na kutaka yote yaende anavyopenda. Mapambano yote yapo kichwani na moyoni, tunasikia sauti mbili. Twapaswa tuvae silaha za Mungu na kukaa dede, tukikesha na kuomba ili

tusiingie mtegoni mwa mwovu. Kila siku tunamchagua mwenyezi Mungu au shetani Efeso 6 na 2 Korintho 10:5. Wote tumetenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, bali Mungu anatusamehe tunapoomba msamaha na kuwa na toba ya kweli. Hila zote iwe kiburi, hasira, wivu, chuki, tamaa, kutosamehe, mawazo machafu, kudharau watu, v unafiki, na hata tamaa zote za macho na mwili zipitwe na wakati. Mungu Anatusaidia kuishi maisha mapya kwa neema yake. Ombi letu kuu ni tujazwe na Roho wake Mtakatifu, tumpende Yeye kwa roho zetu zote, nguvu zetu zote, akili zetu zote na mioyo yetu yote. Na tupate uchungu sana tukiona mtu anapotea, tuone kama mtoto wetu wa karibu amepotea, na kujaribu kumfikia ili sote tuwe ndani yake naye ndani yetu yaani Yeye mzabibu wa kweli. Yapaswa tujitoe kikamilifu ili yeye atupe njozi, misheni, usongo na nyenzo (vision, mission, passion and provision).

Kitabu cha Mwanzo moja mpaka tatu kinyume chake ni ufunuo tatu mpaka ishirini. Shetani alitaka sura ya Mungu au mfano wa Mungu kupotea na mwanadamu kuwa kama hayawani au mnyama tu. Ila Yesu alikuja kurudisha ile sura, na hapa shetani alifurahi kwamba amemfanya Mungu kushuka na kupata mateso, na akajaribu sana toka utoto misheni au utume huo ushindwe, Mungu ashukuriwe kwamba ulifanikiwa kwa ushindi mkubwa kutupatanisha na kuhesabiwa haki kupitia kwake. Mungu toka Edeni amekuwa daima akijaribu kutufikia wanadamu ili tupate wokovu na kurudisha mahusiano nasi mpaka Ufunuo 19. Tunapokea zawadi au neema ya Mungu kupitia kwa Imani na kupokea moyo mpya, mtazamo na akili, maisha haya mapya yanaitwa kutembea na Mungu tunazaliwa upya kwenye familia ya Mungu (waongofu) na kisha wanafunzi wa Yesu na mwishowe mitume kuwaambia wengine habari njema.

Biblia imechomwa au kuharibiwa mara nyingi, kuanzia wakati wa nabii Yermia (Yermia 36& 38), Tyndale, mpaka leo watu ambao huchukia wosia wa Neno la Mungu na hulichoma. Siri ya uzima wa Milele inatoka kwa kulijua Neno la Mungu na kulitekeleza kwa neema zake- Yohana 17:3 “ Na uzima wa Milele ndiyo huu, wakujue Wewe Mungu wa pekee na Yesu Kristo uliyemtuma”.

Watu wamelifia Neno la Mungu ili kuweza kuliweka mikononi mwetu leo. Lisome, liamini, litafakari, likariri, lipende na litende. Tumwamini Mungu tuthibitike, na tuamini mitume wake ili tufanikiwe. Hakuna kinachotoa furaha kama Neno lake. Watu wa aina mbali mbali waliandika Biblia; mfano manabii kama Musa, wafalme kama Daudi, wavuvi kama Petro, wakulima kama Yermia, Makuhani kama Samueli n. k. hawa wote hawakuishi pamoja au pamoja. biblia ni kitabu kitakatifu cha Mungu kwa vile yale yote yaliyotaribiwa kama vile ya kitabu cha Danieli sura mbili na saba yametimia. Machimbo ya archaelojia yanasapoti historia ya kitabu hiki kwa hali ya juu. Zaidi ya yote

kitabu hiki kimebadilisha maisha ya watu wengi. Kule Papua New Guinea wakoloni walipoenda waliwacheka wananchi waliokuwa wanasoma Biblia na kuifuata. Wale wananchi wa Papua New Guinea walisema “Mnacheke na wakati ambapo tulikuwa hatuna kitabu hiki, tulikuwa tunakula watu? Nyinyi leo mngekuwa nyama yetu!”. Hakuna mtu mwovu aliyebadilika na kusema “Nimesoma Hesabu na kubadilika uovu wangu”. Neno la Mungu ni pumzi yake kwa mafundisho, kuadilisha ili tuweze kuwa katika mstari wake.

Kamwe usiseme unalifahamu Neno lake na hivyo ukaacha kulisoma! Kristo alisaidia manabii kuandika alilijua ndani na nje, bali alilisoma na kulitilia maanani, akisema “Imeandikwa mtu hataishi kwa mkate tu! Bali kwa kila Neno litokalo kinywani mwa Mungu”. Muhtasari wa Biblia kwa maneno matatu ni uumbaji, maanguko, na ukarabati.

Hebu tukutane mbinguni kwenye mti wa uzima kwa Neema yake siku moja, kwa vile tumelithamini Neno lake.

JINSI YA KUTUNZA MUDA!

HEBU TUOMBEANE NA KUDAI HIZI AHADI MAANA KAZI INAENDA pole pole SANA.

Zifahamu NA ZIDAI Ahadi za Mungu kama Majani kutoka kwa Mti wa Uzima!: Bwana anaweza kufanya zaidi ya saa moja kuliko tunavyoweza kufanya katika maisha yote, na anapooni kwamba watu wake wamewekwa wakfu kikamilifu, wacha niwaambie kazi kubwa itafanywa kwa muda mfupi, na ujumbe wa Ukweli [Utachukuliwa hadi mahali penye giza duniani, ambapo haijapata kutangazwa kamwe." Sermons and Talks, Vol. 1, p. 306

“Tazama, Mimi ni BWANA, Mungu wa wote wenye mwili; Je, kuna jambo lolote gumu sana Kwangu?” Yer. 32:2 "Ikiwa kiburi na ubinafsi vingewekwa kando, dakika tano Tungezingeondoa shida nyingi. Malaika wamehuzunishwa na Mungu hakufurahishwa na masaa ambayo yametumika katika kujihesabia haki. Niliona kwamba Mungu hatainama chini na kusikiliza uhalali wa muda mrefu., na hataki waja Wake wafanye hivyo, na. hivyo wakati wa thamani unapotea BURE." Early Writting uk.118

Mungu anaweza kukufundisha zaidi kwa wakati mmoja kwa Roho Wake Mtakatifu kuliko ungeweza kujifunza kutoka kwa watu wakuu wa dunia. Ulimwengu unatazama mabishano yanayoendelea duniani. Kwa gharama isiyo

na kikomo, Mungu ametoa kwa kila mtu fursa ya kujua yale ambayo yatamfanya awe na hekima hata kupata wokovu. Kwa hamu gani.... Maranatha p. 23

"Mungu anaweza kufanya zaidi kwa wakati mmoja kuwahukumu watu kuliko tunavyoweza kufanya maishani, Kwa hivyo tushikilie mkono wa Mwenyezi" Sign of Times Nov 7, 1900

Ndivyo litakavyokuwa neno langu, litokalo katika kinywa Changu; halitanirudia bure, bali litatimiza mapenzi Yangu, nalo litafanikiwa katika mambo yale niliyolituma." Isa. 55:11

Bali utafuteni kwanza ufalme Wake, na haki Yake; na hayo yote mtazidishiwa." Mt. 6:31-33

"Yeye asiyemwachilia Mwana Wake Mwenyewe, bali alimtoa kwa ajili yetu sote, atakosaje kutukirimia na mambo yote pamoja Naye?" Rum. 8:32

"Na huu ndio ujasiri tulio nao Kwake, ya kuwa, tukiomba kitu sawasawa na mapenzi Yake, atusikia. wanaomtaka Yeye." 1 Yohana 5:14,15

"Kwa kuwa BWANA Mungu ni jua na ngao; BWANA atatoa neema na utukufu; Hatawanyima jambo jema wale waendao kwa unyofu." Zab. 84:11

"Hata sasa hamkuomba neno kwa Jina Langu; ombeni, nanyi mtapata; furaha yenu iwe timilifu." Yohana 16:24. "Ee Mungu, uniumbie moyo safi; uifanye upya roho iliyo sawa ndani yangu." Zab. 51:10

"Mungu anasimama nyuma kwa kila ahadi aliyoitoe. Ukiwa na Biblia yako mikononi mwako sema, nimefanya kama ulivyosema. Nawasilisha ahadi Yako, 'Ombeni, nanyi mtapewa; tafuteni, nanyi mtapata; bisheni, nanyi mtafunguliwa.' " Christ Object Lessons, p. 147

"Kwa maana ahadi zote za Mungu katika Yeye ni Ndiyo; na katika Yeye ni Amina, kwa utukufu wa Mungu kwa sisi." 2 Kor. 1:20. MSAADA BWANA! "Ee Mungu, uniumbie moyo safi; uifanye upya roho iliyo sawa ndani yangu." Zab. 51:10

SEHEMU YA NNE

HABARI ZA KUSHANGAZA — MASOMO 27 YA KUJIFUNZA BIBLIA

Somo la 1—Katika Nyakati Hizi Zenye Changamoto za Kimaadili

Katika nyakati hizi zenye changamoto za kimaadili—ambapo mabilioni ya watu huibiwa kwa njia ya ulaghai na mashirika yanayoaminiwa, viongozi wa kiroho huthibitisha uongo wanaposema uwongo katika siasa na hili linaonekana kuwa jambo la kawaida wakati wale unaowategemea mara nyingi wanakuumiza zaidi-je, kuna chochote kilichosalia ambacho wewe unaweza kukiamini? Ndiyo! Unaweza kuitumaini Biblia kabisa! Kwa nini? Angalia tu ushahidi...

Biblia si mkusanyo wa mawazo ya wanadamu. Waandishi wake waliongozwa na Roho Mtakatifu.

1. Biblia inadai nini kuhusu yenyewe?

Biblia inasema, "Kila Andiko lote, lenye pumzi ya Mungu." 2 Timotheo 3:16. "Unabii haukuletwa kwa mapenzi ya mwanadamu, bali wanadamu walinena yaliyotoka kwa Mungu, wakiongozwa na Roho Mtakatifu. 2 Petro 1:21. "Maandiko hayawezi kuvunjwa." Yohana 10:35.

Jibu: Inadai kuwa imevuviwa. Iliandikwa na watu ambao waliongozwa na Roho Mtakatifu. Haiwezi kubatilishwa, kuvunjwa au kuthibitishwa kuwa si Kweli.

Yesu alinukuu Biblia na kusema kwamba ilikuwa Kweli.

2. Je, Yesu alionyesha je ujasiri na imani Yake katika Maandiko?

Yesu alisema, "Imeandikwa, Mtu hataishi kwa mkate tu." "Tena imeandikwa, Usimjaribu Bwana, Mungu wako." "Imeandikwa, Msjudie Bwana Mungu wako, umwabudu Yeye peke yake." Mathayo 4:4, 7, 10. "Neno Lako ni Kweli." Yohana 17:17.

Jibu: Yesu alinukuu Maandiko alipokutana na majaribu ya Shetani. Pia alisema kwamba Biblia ni Kweli Yohana 17:17. Yesu mara nyingi alinukuu Maandiko kama mamlaka ya Ukweli aliokuwa akifundisha.

Kabla ya Koreshi kuzaliwa, nabii wa Mungu wa Biblia alimtaja kuwa jenerali ambaye angepindua Babeli takribani miaka 150 kabla.

3. Je, unabii wa Biblia unathibitisha kwamba ulivuviwa na Roho Mtakatifu?

Biblia inasema, "Mimi ni Bwana... nayahubiri mambo mapya; kabla hayajatokea nawaambia ninyi habari zake." Isaya 42:8, 9. "Mimi ni Mungu... nitangazaye mwisho tangu mwanzo, na tangu zamani za kale mambo ambayo hayajafanyika bado." Isaya 46:9, 10.

Jibu: Utabiri wa Biblia wa mambo yatakayotokea wakati ujao unathibitisha uvuvio wa Maandiko jinsi yanavyotimia. Angalia mifano ifuatayo ya unabii wa Biblia uliotimizwa:

Milki nne za ulimwengu zitatokea: Babeli, Umedi-Uajemi, Ugiriki, na Roma Danieli sura ya 2, 7, 8.

Koreshi kuwa shujaa wa kuiteka Babeli Isaya 45:1-3. Baada ya Babeli kuharibiwa, haingekaliwa tena Isaya 13:19, 20. Yeria 51:37.

Misri haingekuwa tena na cheo cha kuamuru kati ya mataifa Ezeieli 29:14, 15 30:12, 13.

Misiba yenye kutikisa dunia na hofu kuelekea mwisho wa wakati Luka 21:25, 26.

Kushuka kwa maadili na kuzorota kwa hali ya kiroho katika siku za mwisho 2 Timotheo 3:1-5.

4. Je, tunaweza kutazamia kwamba taarifa za kisayansi zinazotolewa katika Biblia ziwe sahihi?

Biblia inasema, "Neno Lako ni Kweli tangu mwanzo." Zaburi 119:160. "Roho... atawaongoza awatie kwenye Kweli yote." Yohana 16:13.

Jibu: Ndiyo, Biblia ni Kweli. Roho Mtakatifu, ambaye aliwaongoza waandishi wa Biblia, husema Ukweli sikuzote. Hapa kuna maelezo machache ya Biblia ambayo yamethibitishwa na sayansi:

"Yeye... aitundika dunia juu ya utupu (pasipo kitu)." Ayubu 26:7. Jambo hilo la kisayansi limetoka kwa Ayubu, kitabu cha kale zaidi cha Biblia.

"Yeye... ameketi juu ya duara ya dunia." Isaya 40:22. Biblia ilisema dunia ni duara karne nyingi kabla ya mwanadamu kujua.

"Kufanya uzito kwa upepo." Ayubu 28:25. Muda mrefu kabla ya wanasayansi kujua, Mungu alisema hewa ina uzito.

"Kwa Yeye [Yesu] vitu vyote hushikana." Wakolosai 1:17. Neno hili "jumuisha" hapa kihalisi linamaanisha "kushikilia pamoja" au "kushikamana." Tafsiri nyingi za Biblia zinaiweka "shikamana pamoja." Hili ndilo jibu la swali la kutisha la wanafizikia wa nyuklia kuhusu atomu. Siri ya kweli ya atomi haihusishi nguvu

yake kuu (mega), lakini badala yake, "Kwa nini atomi haijitenganishi au haisambaratiki?" Maarifa ya kisayansi yanasema vipande havipaswi kushikana pamoja, lakini sivyo ilivyo hali halisi. Wanasayansi wengine wanashangaa ni nguvu gani ya kushangaza, ambayo haijulikani kwao kabisa, inashikilia hizi atomi pamoja. Biblia inasema kwamba nguvu za ajabu ni Muumba, Mungu Mwenyewe.

Magonjwa mengi yasingekuwapo ikiwa sheria za kale za Mungu kuhusu maadili zingefuatwa.

5. Je, kanuni za afya za kibiblia zimeelekezwa kwa akili ya karne ya ishirini na moja? Ndiyo!

Jibu: Kufunika uchafu wa kinyesi- Kumbukumbu la Torati 23:12, 13.

Utoaji wa Biblia wa siku za Musa kwamba uchafu wa mwili uzikwe ulikuwa miaka 3,500 kabla ya wakati wake na uliokoa maelfu ya maisha yasiyohesabika ya Wayahudi. Matatizo makubwa bado hutokea wakati usafi wa mazingira haujashughulikiwa ipasavyo.

"Wala tusifanye uasherati." 1 Wakorintho 10:8.

Neno "uasherati" lamaanisha kila aina ya mwenendo mpotovu wa kingono. Hakungekuwa na mlipuko wa UKIMWI ikiwa shauri hilo la kisasa la Biblia lingetiiwa, wala utoaji-mimba haungekuwa kashfa ya kimataifa kama ilivyo sasa.

Acha kunywa vinywaji vyenye kileo Mithali 23:29-32.

Ikiwa suluhu hii yenye ufanisi mkubwa ya Biblia ingetekelezwa, hebu fikiria matokeo yake yangemaanisha nini:

Mamilioni ya waraibu wa ulevi wangukuwa raia wenye kiasi, na wenye kuheshimika.

Mamilioni ya familia yangeungana pamoja tena.

Mamilioni ya nyumba zilizovunjika zingelirekebishwa.

Maelfu ya maisha yangeokolewa kwani watu wangeendesha magari kwa kiasi au wakiwa na akili timamu.

Maelfu ya viongozi wa serikali, wafanyabiashara na wataalamu wangefanya maamuzi yaliyo na busara kwa sababu ya utimamu wa akili.

Mabilioni ya dola yangepatikana kwa matumizi ya wanadamu.

Utumiaji wa pombe umeleta ole isiyoelezeka kwa watu wengi.

Kumbuka: Mungu sio tu anatuambia jinsi ya kufanikiwa kwa furaha katikati ya matatizo ya leo ya kutisha, lakini pia anatupa nguvu za ajabu ili kutuwezesha kufanya hivyo (1 Wakorintho 15:57, Wafilipi 4:13, Warumi 1:16). Kanuni za afya za Biblia zinafaa na zinahitajika sana, lakini ni wachache wanaozisikiliza. Kwa habari zaidi kuhusu afya, angalia Mwongozo wa 13 wa Utafiti.

Vitu vya kale vilivyochimbuliwa na wanaakeolojia huthibitisha tena tena usahihi na Ukweli wa Biblia.

6. Je, maelezo ya kihistoria ya Biblia ni sahihi?

Biblia inasema, "Mimi, Bwana, nasema Kweli, natangaza yaliyo haki." Isaya 45:19.

Jibu: Ndiyo, taarifa za kihistoria za Biblia ni sahihi. Anachosema Mungu katika kitabu Chake ni Kweli. Nyakati nyingine, kwa muda, huenda usipatikane ushahidi wa kuthibitisha mambo fulani ya kihistoria kutoka katika Biblia, lakini baada ya muda uthibitisho huo huonekana. Zingatia yafuatayo:

Kwa miaka mingi watu walio na shaka walisema kwamba Biblia haiwezi kutegemewa kwa sababu inataja taifa la Wahiti Kumbukumbu la Torati 7:1 na majiji kama Ninawi Yona 1:1, 2 na Sodoma Mwanzo 19:1, ambayo walikana kuwa hayajawahi kuwepo. Lakini sasa akeolojia ya kisasa imethibitisha kwamba zote tatu zilikuwepo (akeolojia ni machimbo ya mambo ya kale ili kupata vitu vinavyothibitisha historia ya mambo yaliyopita).

Wachambuzi pia walisema kwamba wafalme Belshaza katika Biblia Danieli 5:1 na Sargoni Isaya 20:1 hawakuwapo kamwe. Kwa mara nyingine tena, sasa imethibitishwa walikuwepo.

Watu wenye kutilia shaka pia walisema rekodi ya Biblia ya Musa haikuwa yenye kutegemeka kwa sababu wazungumzia na kuandika katika Kutoka 24:4 juu ya magari ya magurudumu Kutoka 14:25, nao wanasema kwamba hayakuwako wakati huo. Wao, bila shaka, wanajua vizuri zaidi leo.

Wakati fulani wafalme 39 wa Israeli na Yuda ya kale waliotawala wakati wa ufalme uliogawanyika walithibitishwa tu na rekodi ya Biblia, kwa hiyo wachambuzi walidai hizi ni habari za uongo. Lakini wanaakiolojia walipata maandishi ya kikabari yaliyotaja wengi wa wafalme hao na, kwa mara nyingine tena, rekodi ya Biblia ilithibitishwa kuwa sahihi. Wakosoaji wamethibitishwa mara kwa mara kuwa kile Biblia ilikisema ni sahihi kwani uvumbuzi mpya unathibitisha haswa watu wa Biblia, mahali, na matukio. Jambo hilo litakuwa hivyo daima.

**Biblia ya Revised Standard Version © 1946, 1952, 1971 na Idara ya Elimu ya Kikristo ya Baraza la Kitaifa la Makanisa ya Kristo nchini Marekani. Imetumika kwa ruhusa.*

7. Mojawapo ya miujiza mikuu ya Biblia ni umoja wake. Tafadhali tafakari mambo ya ajabu yafuatayo:

Jibu:

A. Vitabu 66 vya Biblia viliandikwa:

Katika mabara matatu.

Katika lugha tatu.

Na takriban watu 40 tofauti wafalme, wachungaji, wakulima, wanasayansi, mawakili, jemedari wa jeshi, wavuvi, makuhani, na tabibu.

Kwa kipindi cha takriban miaka 1,500.

Juu ya mada zenye utata zaidi.

Na watu ambao, katika hali nyingi, hawajawahi kukutana.

Na maandishi ambao elimu na asili yao ilitofautiana sana.

B. Walakini, ingawa inaonekana kuwa haiwezekani kabisa,

Vitabu 66 vinadumisha upatanifu kati yao.

Mara nyingi dhana mpya kuhusu jambo fulani huonyeshwa, lakini dhana hizo hazipunguzi yale ambayo maandishi wengine wa Biblia husema kuhusu jambo hilo.

C. Yaani ukizungumzia kuhusu mambo ya kushangaza, hapa ndiyo umefika kwenyewe!

Waulize watu ambao wameona tukio linalofanana na kisha kila mmoja atoe ripoti ya kile kilichotokea. Utaona kwa jinsi ambayo wanatofautiana sana na kwa hakika daima watapingana kwa namna fulani. Lakini Biblia, iliyoandikwa na waandishi 40 katika kipindi cha miaka 1,500, nayo inasomwa kana kwamba imeandikwa na akili moja kuu. Na, kwa hakika, ilikuwa hivyo: "Watu watakatifu wa Mungu walinena wakiongozwa na Roho Mtakatifu." 2 Petro 1:21. Roho Mtakatifu "aliwaongoza" wote. Yeye Ndiye Mwandishi na Mbunifu halisi wa Biblia. Nyakati nyingine zile Injili nne hutofautiana katika jinsi zinavyoripoti tukio moja, lakini zinakamilishana kabisa.

Kumkubali Kristo na kutii Maandiko humbadilisha mlevi, mchafu, mwovu, mwenye dhambi kuwa Mkristo mwenye upendo, kiasi, na safi. Wanaoshuku hawawezi kueleza Ukweli huu.

8. Ni uthibitisho gani wa uvuvio wa Biblia unaopatikana katika maisha ya watu?

Biblia inasema, "Hata imekuwa, mtu akiwa ndani ya Kristo amekuwa kiumbe kipa; ya kale yamepita tazama, yamekuwa mapya." 2 Wakorintho 5:17.

Wakristo wana furaha ya ndani na amani ambayo wengine hawana.

Jibu: Maisha yaliyobadilika ya wale wanaomfuata Yesu na kutii Maandiko ni uthibitisho wenye kuchangamsha moyo zaidi, wa uvuvio wa Biblia. Mlevi anakuwa na kiasi; wasio na maadili, safi; waraibu, huru; wasio wa dini, wacha Mungu; waoga, jasiri; na wasio na adabu, wa fadhili.

Mkosoaji wa Marekani alikuwa akitembelea kisiwa ambacho wenyeji wake walikuwa wanakula nyama za watu. Alipomwona mzee akisoma Biblia, alimdhahi kwa kusoma kitabu "kilichojaa hekaya ambazo tayari zilikuwa zimefichuliwa kwamba si sahihi." Mzaliwa huyo alitabasamu na kusema, "Rafiki yangu, shukuru kwamba tunaamini kitabu hiki. La sivyo, tungekuwa tunakuhudumia kwa chakula cha jioni leo." Biblia hubadili watu kwelikweli, na jambo hilo la kustaajibisha linathibitisha kwamba ilivuliwa na Mwenyezi Mungu.

9. Ni ushahidi gani wa uvuvio wa Biblia ambao unaojitokeza tunapolinganisha unabii wa Agano la Kale wa kuja kwa Masihi na matukio ya Agano Jipya katika maisha ya Yesu?

Biblia inasema, "Akianzia Musa na manabii wote, [Yesu] akawaeleza katika Maandiko yote mambo yaliyomhusu Yeye Mwenyewe. Luka

24:27. "Kwa maana [Apolo] kwa nguvu aliwakanusha Wayahudi hadharani, akionyesha kutoka katika Maandiko kwamba Yesu Ndiye Kristo." Matendo 18:28.

Yesu alitimiza zaidi ya unabii 125 wa Agano la Kale kuhusu Masihi.

Jibu: Utabiri wa Agano la Kale wa kuja kwa Masihi ulikuwa mahususi na ulitimizwa kwa uwazi sana na Yesu wa Nazareti hivi kwamba Yesu na Apolo walitumia unabii huu ili kuwathibitishia Wayahudi kwamba Yesu alikuwa Kweli Masihi. Kuna zaidi ya 125 ya unabii huu. Wacha tupitie 12 tu kati yao:

Mifano 12 ya Unabii wa Masihi na Utimilifu Wake

Na.	Unabii	Agano la Kale	Utimizaji katika Agano Jipya
1	Kuzaliwa Bethlehemu	Mika 5:2	Mathayo 2:1
2	Kuzaliwa na bikira	Isaya 7:14	Mathayo 1:18–23
3	Atakuwa wa ukoo wa Daudi	Yeremia 23:5	Ufunuo 22:16
4	Herode atajaribu kumuua	Yeremia 31:15	Mathayo 2:16–18
5	Kusalitiwa na rafiki	Zaburi 41:9	Yohana 13:18, 19, 26
6	Kuuzwa kwa sarafu 30 za fedha	Zekaria 11:12	Mathayo 26:14–16
7	Kusulubiwa msalabani	Zekaria 12:10	Yohana 19:16–18, 37
8	Kura kupigwa kwa nguo Zake	Zaburi 22:18	Mathayo 27:35
9	Hakuna mfupa uliovunjika	Zaburi 34:20; Kutoka 12:46	Yohana 19:31–36
10	Kuzikwa katika kaburi la tajiri	Isaya 53:9	Mathayo 27:57–60

Lugha mbalimbali za ulimwengu zilianzia kwenye Mnara wa Babeli Mwanzo 11:1- 9.

Mungu, ambaye amekuwepo sikuzote na anajua kila kitu, anashiriki nasi kweli tatu zilizo hapo juu, akitambua kwamba hatungeweza kamwe kuzitambua sisi wenyewe. Tunajua “kwa sehemu” tu sasa 1 Wakorintho 13:9. Na ujuzi wa Mungu "umepita ufahamu." Warumi 11:33. Wale wa uibukaji hawatawahi kujua umri wa dunia kwa sababu iliumbwa na umri unaoonekana na kujulikana, kama vile Adamu na Hawa walivyokuwa.

Wanandoa hao walikuwa na umri wa siku moja tu katika siku yao ya pili ya maisha, lakini walionekana kuwa watu wazima na wala hawakuwa na vitovu, maana hawakuzaliwa bali waliumbwa na Mungu. Vyombo vya kupimia vya mwanadamu haviwezi kuruhusu umri uonekana, kwa vile havijui, na hakuna mwenye kujua isipokuwa Mungu. Katika hali kama hizi basi, vyombo hivyo havina uaminifu. Amini Biblia, na daima utakuwa mbele ya mawazo ya wasomi wa ulimwengu na wenye hekima ya kidunia.

11. Ni matukio gani muhimu ya ulimwengu ambayo yamekazia sana nguvu na reja ya Biblia?

Jibu: Kushindwa na kuporomoka kwa ukomunisti na kudhoofika na kutopatana kwa nadharia ya uibukaji kumeangazia Biblia.

Sayansi ya Kweli sikuzote inapatana na Biblia kwa sababu Mungu Ndiye mwandishi wa yote mawili. Twende kwa Mungu ili kujua sayansi ya Kweli, na kurejelea sayansi ya mwanadamu pale tu inapopatana na Biblia! Chanzo cha Sayansi ni Mungu, Wanasayansi wanaendelea kuvumbua vitu, na vingine walivyofanya makosa wanatuambia kwamba hapa ilikosewa. Mungu haendelei kuvumbua, YEYE Ndiye aliyeumba. Je, pale ulipo leo unaona sokwe wa Gombwe Tanzania au Gorila wa virunga Congo wakiendelea kubadilika kuwa watu na kuingia kwenye nyumba na kuanza familia? Sayansi inasema viumbe vidogo kama minyoo huwa sokwe na kisha watu, mbona hatuoni jambo hili likiendelea? Na historia yetu ya vitabuni tunavyofundishwa ina miaka kama 5000 hivi kutoka Mesopotamia, Je yale mamilioni ya miaka wanayosema yako wapi, na nini kilitokea siku zile? Hakuna rekodi yoyote kabisa!

Kumbuka: Muungano wa Jamhuri za Kisoshalisti za Kisovieti ulijaribu ukomunisti, ukafiri, na pia uibukaji, ambayo ndiyo kanuni kuu ya Karl Marx. Wote walishindwa. Tokeo la demokrasia mpya hutambua kwamba ni jambo moja tu litakalofanya kazi, na karibu kwa sauti moja wanalilia Jumuiya ya Wakristo: "Tuleteeni Biblia na mahubiri na mafundisho ya Kikristo. Sisi ni lazima sasa tujenge juu ya msingi usiotikisika wa sala na imani ya Kikristo. Hakuna kitu kingine kitakacholinganishwa na hiki. Wala hakuna kitu kingine chochote ambacho kitajibu maswali makuu ya maisha na kuleta amani katika mioyo ya watu wetu. Tafadhali usitufanye tungojee! Tunatamani sana na tunahitaji Biblia, Mungu, na Ukristo sasa hivi." Kwa mara nyingine tena, Neno la Mungu limeshinda.

Uibukaji, kama ulivyokuwa ukomunisti, umepoteza mshikamano wake na uaminifu. Ni lazima tukumbuke kwamba haina chochote zaidi ya kuwa nadharia isiyothibitishwa na tete. Tutataja hapa vitu vitatu pekee:

Kitabu cha Robert Gentry cha Creation's Tiny Mystery kimewavuruga wana uibukaji wengi kwa uthibitisho wake wa wazi wa uumbaji wa papo hapo. Mystery in the Rocks, kitabu ambacho ni rahisi kueleweka kulingana na utafiti wake, kinaweza kununuliwa kutoka huduma ya Amazing Facts.

Uthibitisho wa hivi majuzi wa baiolojia wa molekuli kwamba seli moja ni ya kushangaza sana nayo hufanya asili ya kiajali na kuleta uhai katika seli moja imeonyesha upuuzi mkali wa kihisabati.

Enzi au miaka tofauti sana sasa inayowekwa kwa tabaka za shimo la Grand Canyon Marekani kwa vipimo vya sasa vya kisayansi, kinyume na vile vilivyotolewa hapo awali, huwafanya wanauibukaji na vipimo vyao vya awali kuonekana kutojali na kutowajibika. Nadharia za kumkana Mungu na kuleta uibukaji, eti kwamba wanadamu na nyani walitoka kwa mababu wamoja

inadharau dhana kwamba watu waliumbwa kwa mfano wa Mungu. Inakana kuwako kwa Mungu, inamkana kabisa Yesu kama Mwokozi, inakanusha Biblia, na inadhihaki Ukweli wa makao ya milele mbinguni. Shetani anapenda nadharia ya uibukaji kwa sababu inaharibu uaminifu wa wokovu. Wakomunisti wanajifunza hiyo nadharia. Je na sisi tujihusishe na habari hizo! Hivi hatuoni kama ukomunisti ulishindwa na kupitwa na wakati, ni nani kweli anataka kuwa mkomunisti?

Biblia inavutia watu wote kwa sababu inatoa majibu yaliyo wazi kwa maswali yenye kutatanisha maishani.

12. Kwa nini Biblia inavutia hivyo ulimwenguni pote?

Biblia inasema, "Neno Lako ni taa na... mwanga wa njia yangu." Zaburi 119:105. "Hayo nimewaambia... ili furaha yenu iwe kamili." Yohana 15:11. "Kwa mfano wa Mungu... aliwaumba." Mwanzo 1:27. "Vivyo hivyo nuru yenu na iangaze mbele ya watu, wapate kuyaona matendo yenu mema, wamtukuze Baba yenu aliye mbinguni." Mathayo 5:16. "Nitakuja tena niwakaribishe Kwangu, ili nilipo Mimi, nanyi mwepo." Yohana 14:3.

Jibu: Kwa sababu Biblia inajibu maswali ya kutatanisha maishani:

Nimetoka wapi? Mungu alituumba kwa mfano Wake. Hatukuibuka sisi kwa bahati mbaya kama globu au bonge fulani la maji na mada lisilo za kawaida au kutoka kwenye utelezi kama wa konokono eti ndiyo baadaye bonge hilo likaendelea na tukawa watu! Sisi ni wana na binti za Mungu, Mfalme Mwenye Nguvu Wagalatia 3:26. Sisi ni wenye thamani sana kwa Mungu hivi kwamba Adamu na Hawa walipofanya dhambi, Mwenyezi Mungu alimtoa Mwana Wake afe na kulipa deni la dhambi zetu ili tuwe huru. Yeye anataka kuturudisha kwa mfano Wake na kisha, upesi, kuturudisha kwenye Edeni mpya, makao ambayo Adamu na Hawa walipoteza.

Kwa nini niko hapa duniani? Malengo yetu ya maisha leo yanapaswa kuwa kugundua majibu ya ajabu ya Biblia kwa matatizo ya kutatanisha ya maisha na kukubali toleo la Yesu la kuturudisha kwenye mfano Wake Warumi 8:29.

Je, ni nini kinatusubiri katika wakati ujao? Hakuna kubashiri juu ya siku zijazo. Yesu atakuja upesi sana kuwachukua watu Wake hadi kwenye makao ya fahari aliyowaandalia watu huko mbinguni. Huko, watu wakiwa na shangwe na furaha nyingi, wataishi milele Yohana 14:1-3 Ufunuo 21:3, 4.

13. Ninamshukuru Mungu kwa kunipa majibu chanya kwa maswali yenye kutatanisha maishani.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Mimi ninaudhika kwamba Biblia inatoa maelezo hayo yenye kuchukiza na ya wazi ya dhambi katika kurekodi maisha ya baadhi ya watu wanaotajwa katika Biblia. Je, hii ni lazima kweli? Warumi 15:4

Ndiyo. Ni mojawapo ya mambo makuu yanayoipa Biblia uaminifu. Wasifu mwingi huruka au kulainisha ubaya wa watu na mara nyingi huzidisha uzuri na kutia chumvi kuhusu yale mambo ambayo watu wameyafanya. Kutuambia mambo kama ilivyo huwapa watu imani kwamba Biblia inaweza kuaminiwa, kwani haifichi. zaidi ya hayo, mbinu ya Shetani ni kuwaonyesha na kuwapa mkazo watu kuwa wao ni wadhambi wakubwa sana hivi kwamba Mungu hawezi au kuwaokoa. Ni shangwe iliyoje inayowakumba watu hao wanapoonyeshwa visa vya Biblia vya watu kama wao waovu na wabaya zaidi ambao Mungu aliwakomboa kutoka katika dhambi na kuwahesabia haki Warumi 15:4!

2. Je, Biblia yote imeongozwa na roho? Wengi wanaamini kuwa ni sehemu tu. 2 Timotheo 3:16

Biblia ina jibu: “Kila andiko, lenye pumzi ya Mungu, lafaa kwa mafundisho, na kwa kuwaonya watu makosa yao, na kwa kuwaongoza, na kwa kuwaadibisha katika haki. 2 Timotheo 3:16. Biblia haina Neno la Mungu tu ndani yake. Badala yake Ndiyo i Neno la Mungu. Biblia ni mwongozo wa habari na uendeshaji wa maisha ya mwanadamu. Puuza chochote chake na utakuwa na shida na taabu zisizo za lazima.

3. Biblia ni kitabu cha kale chenye maneno na dhana za kizamani. Je, huoni kuwa si salama kutegemea kitu ambacho kimeondolewa mbali na siku zetu za kuelimika na usomi? 1 Petro 1:25

Hapana. Umri wake uko katika faida Yake. Hiyo ni, kwa hakika, moja ya uthibitisho wa uvuvio wake. Biblia inasema, "Neno la Bwana hudumu hata milele." 1 Petro 1:25. Biblia inasimama kama mwamba. Ni kitabu cha Mungu, Neno Lake Mwenyewe. Hakiwezi kuharibiwa. Wanadamu na hata mataifa yote yameichoma Biblia, wameipiga marufuku, na kujaribu kuidharau na hata kuiharibu Biblia, lakini badala yake, wamejidharau wenyewe. Wametoweka duniani, na mashambulizi yao dhidi ya Biblia yamesahauliwa. Bado Biblia inasalia kuwa kitabu kinachouzwa zaidi kwa miaka maelfu, na kinachohitajika mara kwa mara kuliko kitabu kingine. Mamilioni wangekufa kwa ajili yake, ikiwa ni lazima. Ujumbe wake umetoka kwa Mungu na unaendana na maisha na matukio ya leo kwa asilimia 100 (up to date). Kabla ya kuisoma, Sali na umwombe Mungu afungue moyo wako unapoisoma.

4. Baadhi ya watu mahiri zaidi ulimwenguni, ambao wamejifunza Biblia kwa makini, wanaamini hakuna anayeweza kuielewa. Ikiwa Biblia kweli ni kitabu cha Mungu, je, si kila mtu anaweza kuielewa?

Watu wenye akili timamu wanaoweza kuelewa na kueleza karibu jambo lolote mara nyingi husimama au husita kwa haraka wanaposoma Biblia. Sababu ni kwamba mambo ya kiroho “yanatambulika kwa jinsi ya rohoni”. 1 Wakorintho 2:13, 14. Mambo ya kina ya Neno hayataeleweka kamwe na akili ya kilimwengu, hata mtu awe na kipaji kiasi gani. Mtu asipotafuta uaminifu uzoefu na Mungu, hawezi kuelewa mambo ya Mungu. Roho Mtakatifu, Ndiye ambaye anafafanua Biblia Yohana 16:13 14:26, Biblia haieleweki kwa akili ya kimwili, na ya kilimwengu. Kwa upande mwingine, Mkristo mnyenyekevu, hata asiye na elimu anayejifunza Biblia anapokea ufahamu wa ajabu kutoka kwa Roho Mtakatifu Mathayo 11:25 1 Wakorintho 2:9, 10.

5. Biblia imejaa makosa. Unawezaje kuamini kuwa imevuviwa? Isaya 28:9

Mengi sana ya yale yanayoitwa makosa katika Biblia yameonyeshwa kuwa makosa ya uamuzi au ukosefu wa uelewaji kwa upande wa wale wanaolalamika. Haya sio makosa hata kidogo, ila Ukweli haueleweki. Biblia iliyovuviwa:

Siku zote itakuambia Ukweli.

Haitakupotosha kamwe.

Inaweza kuaminiwa kikamilifu.

Ni yenye kutegemeka na yenye mamlaka, si tu katika mambo ya kiroho bali pia katika mambo mengine ambayo inazungumzia, Hutia ndani historia na sayansi.

Sikuzote Shetani anachimbua dosari fulani katika Maandiko, jambo ambalo halishangazi. Alipata kosa hata kwa Mungu mbinguni. Huenda walionakili walifanya makosa katika visa fulani, lakini hakuna kinachofikiriwa kilichotendeka au kosa lingine lolote linalodaiwa kuathiri Ukweli wa Neno la Mungu. Fundisho la Biblia halijajengwa juu ya Fungu moja tu la Biblia, bali juu ya jumla ya maoni ya Mungu juu ya somo lolote. Hatujui makosa yoyote yanayodaiwa ya aina yoyote ambayo yangeathiri Ukweli wa maudhui ya Maandiko. Baadhi ya mambo katika Maandiko bado ni magumu kuyapatanisha. Daima kutakuwa na nafasi ya shaka kwa wale wanaopendelea kuwa na shaka. Tunaamini kwamba hata makosa yanayodaiwa yako, na ambayo bado hayajaelezewa kikamilifu, kama ilivyokuwa awali, haya yatafichuliwa hivi karibuni kama kengele za uongo. Kadiri watu wanavyojitahidi kuidhoofisha Biblia, ndivyo nuru yake inavyozidi kuangaza. Imechomwa, imefukiwa, imezikwa kwenye udongo, na imepigwa marufuku lakini bado ndiyo kitabu kinachouzika kwa wingi kuliko kitabu chochote duniani toka

ianze kunakiliwa na mkono. Mwaka 1456 Johannes Gutenberg alivumbua mtambo wa kuchapa na Biblia ya kwanza ilianzwa kuchapwa kwa mashine kule Ujerumani, na mpaka leo. Kitabu cha Mwisho cha Ufunuo tunapokisoma, kinasema upande wa Mungu unashinda, japo tunaona kama mara zingine adui anashinda, turudi kitabu cha Ufunuo 1:3 ambayo inasema “Heri asomaye na wao wayasikiao maneno ya unabii huu, na kuyashika yaliyoandikwa humo; kwa maana wakati u karibu.”

Soma, Sikia na Shika, Kitabu hiki!

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Ni unabii gani uliotimizwa unaothibitisha kwamba Biblia ilipuliziwa? (4)

- _____ Koreshi angeiteka Babeli
- _____ Ronald Reagan angekuwa rais wa Marekani.
- _____ Misri haingekuwa tena taifa lenye nguvu na linaloongoza.
- _____ Maadili yangezorota katika siku za mwisho.
- _____ Ujerumani ingekuwa na ukame wa miaka 20.
- _____ Babeli, ilipoharibiwa, haikukaliwa tena.

2. Yesu alionyesha imani yake katika uvuvio wa Biblia kwa:

- _____ Kuzungumza kwa sauti juu ya somo.
- _____ Akinukuu kutoka kwayo alipokuwa akifundisha.

- _____ Kuwashushia moto wenye shaka.
- _____ Akitangaza kutoka kwenye ngazi za hekalu.

3. Biblia inataja mambo gani ya kisayansi kutoka kwenye orodha iliyo hapa chini? (3)

- _____ Dunia ni duara.
- _____ Hewa ina uzito.
- _____ Mungu huzuia atomi kuruka mbali.
- _____ Fomula ya maji ni 'H₂O'.
- _____ Maji ya bahari yana chumvi.

4. Ni ipi kati ya sheria zifuatazo za afya zinazopatikana katika Biblia? (2)

- _____ Kunywa lita nne za maji kila siku.
- _____ Acha vileo.
- _____ Endesha kila asubuhi na usiku.
- _____ Epuka mwenendo mpotovu wa ngono.

5. Maneno yafuatayo kuhusu Biblia ni ya Kweli: (3)

- _____ Takriban watu 40 walisaidia kuandika Biblia.
- _____ Biblia iliandikwa kwa muda wa miaka 10,000.
- _____ Sehemu za Biblia pekee ndizo zimevuviwa.
- _____ Mwandishi halisi wa Biblia ni Roho Mtakatifu.
- _____ Biblia inauzwa sana.

6. Ni yapi kati ya yafuatayo ambayo Biblia ilitabiri kuhusu maisha ya Masihi? (3)

- _____ Angezaliwa Nazareti.
- _____ Angeruka mbinguni mara kwa mara.
- _____ Angeuzwa kwa vipande 30 vya fedha.
- _____ Herode angejaribu kumuua.
- _____ Angesulubishwa.
- _____ Atafufuliwa baada ya miaka saba.

7. Ni kanuni gani ya Biblia, ikifuatwa, ingeweza kuzuia UKIMWI vyema zaidi?

- _____ Usiwe mzinzi.
- _____ Usiabudu sanamu za kuchonga.
- _____ Kula chakula mara kwa mara.

8. Ni kauli gani hapa chini ni za kweli kuhusu uibukaji? (3)

- _____ Ni nadharia ambayo haijathibitishwa.
- _____ Inadhoofisha Ukristo.
- _____ Ni ukweli uliothibitishwa.
- _____ Inathibitisha kwamba wanadamu na nyani wana mababu wa pamoja.
- _____ Ni itikadi kali ya ukomunisti.

9. Ni maneno gani hapa chini yanasaidia kuthibitisha kwamba Biblia ilivuviwa

- _____ Wasifu wake unajumuisha wabaya na wazuri pia.
- _____ Inabadilisha maisha ya wafuasi wake.
- _____ Unabii wa Agano la Kale kuhusu Masihi ulitimizwa na Yesu.
- _____ Ilitabiri kuinuka kwa falme nne za ulimwengu.
- _____ Umoja wake.
- _____ Inasimulia siku na saa ya ujio wa pili wa Yesu.

10. Mungu aliumba dunia katika siku sita halisi za saa 24.

Kweli _____ Si kweli _____

11. Katika siku za Nuhu, gharika ya ya ulimwenguni pote iliharibu kila kitu kilicho hai isipokuwa viumbe vya baharini na vile vilivyokuwa ndani ya safina.

Kweli _____ Si kweli _____

12. Lugha mbalimbali za ulimwengu zilianzia kwenye Mnara wa Babeli.

Kweli _____ Si kweli _____

Somo la 2—Je, Mungu alimuumba Shetani

Watu wengi ulimwenguni wanadanganywa na fikra za mwovu aliye na nia ya kuharibu maisha yao—mpangaji mikakati mahiri anayeitwa ibilisi, au Shetani. Lakini huyu mkuu wa giza ni zaidi ya vile unavyoweza kufikiri... wengi husema ni kiumbe aliyebuniwa na ni uzushi tu, kwamba yeye si halisi, lakini Biblia inasema yeye ni halisi kabisa, na anadanganya familia, makanisa, na hata mataifa ili kuongeza huzuni na maumivu. Hapa kuna mambo ya ajabu ya Biblia kuhusu mkuu huyu wa giza na jinsi unavyoweza kumshinda!

Dhambi ilitokana na Shetani, ambaye pia anaitwa Ibilisi.

1. Dhambi ilianzia na nani?

"Ibilisi hutenda dhambi tangu mwanzo." 1 Yohana 3:8. "Yule nyoka wa zamani, aitwaye Ibilisi, na Shetani." Ufunuo 12:9.

Jibu: Shetani, ambaye pia anaitwa ibilisi, ndiye mwanzilishi wa dhambi. Bila Maandiko, chanzo cha uovu kingebaki bila kufafanuliwa.

Shetani alikuwa akiishi mbinguni alipofanya dhambi. Jina lake lilikuwa Lusifa, ambayo iinamaanisha "Nyota ya Siku."

2. Shetani aliitwa nani kabla ya kutenda dhambi? Alikuwa akiishi wapi wakati huo?

"Jinsi ulivyoanguka kutoka mbinguni, Ee Lusifa, mwana wa asubuhi!" Isaya 14:12. Yesu alisema, "Nilimwona Shetani akianguka kutoka mbinguni kama umeme." Luka 10:18. "Ulikuwa juu ya mlima mtakatifu wa Mungu." Ezeieli 28:14.

Jibu: Jina lake lilikuwa Lusifa, na alikuwa akiishi mbinguni. Lusifa anafananishwa na mfalme wa Babeli katika Isaya 14 na kama mfalme wa Tiro katika Ezeieli 28.

Lusifa alikuwa malaika wa mbinguni aliyeumbwa na Mungu. Alikuwa mkamilifu katika hekima na uzuri na alisimama karibu na kiti cha enzi cha Mungu.

3. Asili ya Lusifa ilikuwa nini? Alikuwa na wadhifa gani? Biblia inamfafanuaaje?

"Wewe uliumbwa." Ezeieli 28:13, 15. "Wewe ndiwe kerubi aliyetiwa mafuta afunikaye." Ezeieli 28:14. "Uliitia muhuri jumla, umejaa hekima, na ukamilifu wa uzuri; kila jiwe la thamani lilikuwa kifuniko

chako; kazi ya matari yako na filimbi zako ilitengenezwa ndani yako siku ile uliyoubwa. Ulikuwa mkamilifu katika njia zako tangu siku ile ulipoombwa, hata uovu ulipoonekana ndani yako." Ezekeieli 28:12-15.

Jibu: Lusifa aliumbwa na Mungu, kama vile malaika wengine wote (Waefeso 3:9). Lusifa alikuwa kerubi “afunikaye” au malaika. Malaika mmoja mkuu anasimama upande wa kushoto wa kiti cha enzi cha Mungu na mwingine upande wa kuume (Zaburi 99:1). Lusifa alikuwa mmoja wa wale viongozi wa malaika walioinuliwa sana. Uzuri wa Lusifa haukuwa na dosari na wa kuvutia. Hekima yake ilikuwa kamilifu. Mwangaza wake ulikuwa wa kutisha. Andiko la Ezekeieli 28:13 laonekana kuonyesha kwamba koo lake lilitayarishwa rasmi ili kumfanya awe mwanamuziki mahiri. Wengine wanafikiri aliongoza kwaya ya malaika.

Shetani anataka watu wamwabudu. Hata alijaribu kumshawishi Yesu amwabudu.

4. Ni nini kilitokea katika maisha ya Lusifa ambacho kilimfanya atende dhambi? Ni dhambi gani ya kufuru aliyoifanya hatimaye?

"Moyo wako uliinuka kwa sababu ya uzuri wako, umeiharibu hekima yako kwa sababu ya mwangaza wako." Ezekeieli 28:17. "Kwa maana umesema moyoni mwako,... Nitakiinua kiti changu juu kuliko nyota za Mungu:... nitafanana na Yeye Aliye juu." Isaya 14:13, 14.

Jibu: Kiburi, wivu, kutoridhika, na kujikweza kuliibuka katika maisha yake. Lusifa aliamua kujaribu kumwangusha Mungu na kisha kuwataka wote wamwabudu. Ulikuwa ni uhaini wa aina mbaya zaidi.

Kumbuka: Kwa nini ibada ni jambo kubwa? Kuabudu ni jambo la msingi katika vita vinavyoendelea kati ya Mungu na Shetani. Watu waliumbwa wawe na furaha na kuridhika pale tu wanapomwabudu Mungu pekee. Hata malaika wa mbinguni wasioanguka hawapaswi kuabudiwa (Ufunuo 22:8, 9). Shetani alitafuta kuabudiwa hapo mwanzo. Karne nyingi baadaye, alipomjaribu Yesu nyikani, ibada bado ilikuwa suala kuu (Mathayo 4:8-11). Katika siku hizi za mwisho, Mungu anawaita watu wote kumwabudu (Ufunuo 14:6, 7). Hili linamkasirisha Shetani sana hivi kwamba atajaribu kuwalazimisha watu kumwabudu ama sivyo wauawe (Ufunuo 13:15).

Kila mtu anaabudu mtu au kitu Fulani, hakuna aliye katikati, baadhi ya vitu vinavyoabudiwa: mamlaka, heshima, watoto, mume, kabila, uzuri, kisomo, chakula, anasa, mali, maoni ya mtu mwenyewe, nk Mungu anasema, "Usiwe na miungu mingine ila Mimi." Kutoka 20:3. Na tusipomwabudu Yeye peke yake, anatushesabu dhidi Yake (Mathayo 12:30). Habari hii inashangaza, lakini ni kweli. Ikiwa kitu chochote au mtu mwingine yeyote isipokuwa Mungu anapata nafasi ya kwanza katika maisha yangu, labda mimi ninamwabudu na kumuunga mkono Shetani bila kujua masikini. Je, Mungu ana nafasi ya kwanza maishani mwangu, au je, ninamwinua Shetani bila kufahamu? Ni swali gumu, au siyo?

Kutoridhika kwa Lusifa kukawa uasi wa wazi dhidi ya Mungu. Theluthi moja ya malaika wa mbinguni walijiunga naye katika jaribio la kumpindua Mungu. Matokeo yake, Lusifa na wafuasi wake walitupwa kutoka mbinguni.

5. Ni nini kilitokea mbinguni kama tokeo la uasi wa Lusifa?

"Kulikuwa na vita mbinguni; Mikaeli na malaika zake wakapigana na yule joka, yule joka naye akapigana nao pamoja na malaika zake; nao hawakushinda, wala mahali pao hapakuonekana tena mbinguni. Yule joka akatupwa, yule mkubwa, nyoka wa zamani., aitwaye Ibilisi na Shetani, audanganyaye ulimwengu wote; akatupwa hata nchi, na malaika zake wakatupwa pamoja naye." Ufunuo 12:7-9.

Jibu: Lusifa alipata msaada wa theluthi moja ya malaika (Ufunuo 12:3, 4) na kusababisha uasi mbinguni. Mungu hakuwa na chaguo ila kumfukuza Lusifa na malaika zake. Hii ilikuwa ni vita kubwa zaidi, kuwahi kupiganwa. Kusudi la Lusifa lilikuwa kunyakua kiti cha enzi cha Mungu, hata ikiwa hatimaye inaweza kusababisha mauaji (Yohana 8:44). Baada ya kufukuzwa kwake kutoka mbinguni, Lusifa aliitwa Shetani (adui) na ibilisi (mchongezi), na malaika zake waliitwa mashetani.

Makao makuu ya Shetani ni dunia. Anawachukia wanadamu na analenga kumuumiza Mungu kwa kukuangamiza.

6. Makao makuu ya Shetani ya sasa yako wapi? Anahisije kuhusu watu?

"Bwana akamwambia Shetani, Umetoka wapi wewe? Ayubu 2:2. "Ole wa nchi na bahari, kwa maana Ibilisi ameshuka kwenu mwenye ghadhabu nyingi, akijua ya kuwa ana wakati mchache tu." Ufunuo 12:12. "Adui yenu Ibilisi, kama simba angurumaye, huzunguka-zunguka, akitafuta mtu ammeze." 1 Petro 5:8.

Jibu: Kinyume na maoni ya watu wengi, makao makuu ya Shetani ni dunia, si moto wa mateso. Mungu aliwapa Adamu na Hawa mamlaka juu ya dunia (Mwanzo 1:26). Walipotenda dhambi, walipoteza utawala wao kwa Shetani (Warumi 6:16), ambaye kisha akawa mtawala, au mkuu, wa dunia (Yohana 12:31). Shetani anawachukia sana wanadamu ambao waliumbwa kwa mfano wa Mungu. Hawezi kumgusa Mungu. Kwa hiyo, badala yake, sumu yake inaelekezwa dhidi ya watu ambao ni watoto wa Mungu. Yeye ni muuaji mwenye chuki, mkatili ambaye lengo lake ni kukuangamiza na hivyo kumuumiza Mungu.

Adamu na Hawa hawakupaswa kula matunda ya mti wa ujuzi wa mema na mabaya, chini ya adhabu ya kifo.

7. Mungu alipowaumba Adamu na Hawa, ni jambo gani moja alilokataza wasifanye? Je, adhabu ya kutotii ilikuwa ipi?

"Walakini matunda ya mti wa ujuzi wa mema na mabaya usile, kwa maana siku utakapokula matunda ya mti huo utakufa hakika." Mwanzo 2:17.

Jibu: Hawakupaswa kula matunda ya mti wa ujuzi wa mema na mabaya. Adhabu ya kula mti huo ilikuwa kifo.

Shetani alichukua umbo la nyoka anayezungumza na kumshawishi Hawa kula tunda lililokatazwa.

8. Shetani alitumia mtu gani kumdanganya Hawa? Shetani alimwambia uongo gani?

"Basi nyoka alikuwa mwerevu kuliko wanyama wote wa mwitu aliowafanya Bwana Mungu. Akamwambia mwanamke, Naam, ndivyo alivyosema Mungu, Msile matunda ya kila mti wa bustani?" "Nyoka akamwambia mwanamke, Hakika hamtakufa; kwa maana Mungu anajua ya kuwa siku mtakayokula matunda ya mti huo, mtafumbuliwa macho, nanyi mtakuwa kama miungu, mkijua mema na mabaya." Mwanzo 3:1, 4, 5, mkazo umeongezwa.

Jibu: Shetani alimtumia nyoka—mnyama mwenye hekima zaidi na mwenye kuvutia zaidi kati ya wale Mungu aliumba—ili kumdanganya Hawa. Wengine wanafikiri hapo awali nyoka alikuwa na mbawa na akaruka (Isaya 14:29; 30:6). Kumbuka, hakutambaa hadi Mungu alipomlaani (Mwanzo 3:14). Uongo wa Shetani ulikuwa: (1) hutakufa, na (2) kula tunda kutakufanya uwe na hekima. Shetani, aliye buni uwongo (Yohana 8:44), alichanganya Ukweli na uwongo aliomwambia Hawa. Uongo unaojumuisha Ukweli fulani ndio udanganyao kuliko yote. Ingekuwa ni Kweli "wangejua ubaya" baada ya kutenda dhambi. Kwa upendo, Mungu alikuwa amewanyima ujuzi wa huzuni, masikitiko, mateso, maumivu, na kifo. Shetani, kama anavyofanya leo, ndivyo alifanya wakati huo kwamba ujuzi wa uovu uonekane wenye kuvutia.

Shetani alisema uwongo ili kupotosha tabia ya Mungu kwa sababu alijua kwamba hakuna mtu ambaye angemwacha Mungu Mwenye upendo kama huyo isipokuwa asielewe tabia Yake.

Kula tunda lililokatazwa kulifanya Adamu na Hawa kushirikiana na Shetani, adui mkali wa Mungu.

9. Je, kula kipande cha tunda lilikuwa jambo baya sana? Kwa nini Adamu na Hawa waliondolewa kwenye bustani?

"Kwake yeye ajuaye kutenda mema, wala hayatendi, kwake huyo ni dhambi." Yakobo 4:17. "Dhambi ni uvunjaji wa sheria." 1 Yohana 3:4. "Atendaye dhambi ni wa Ibilisi." 1 Yohana 3:8. "Bwana Mungu akasema, Tazama, mtu amekuwa kama mmoja wetu, kwa kujua mema na mabaya; na sasa asije akanyosha mkono wake, akatwaa matunda ya mti wa uzima, akala, akaishi milele.." "Basi akamfukuza huyo mtu, akaweka Makerubi, upande wa mashariki wa bustani ya Edeni, na upanga wa moto uliogeuka huko na huko, kuilinda njia ya mti wa uzima." Mwanzo 3:22, 24.

Jibu: Ndiyo, kula tunda lilikuwa dhambi kwa sababu ilikuwa ni kukataa moja kwa moja mojawapo ya matakwa machache ya Mungu. Ilikuwa ni uasi wa wazi dhidi ya sheria na mamlaka ya Mungu. Kwa kukataa mojawapo ya amri za Mungu, Adamu na Hawa walishirikiana na Shetani, adui wa Mungu, na hivyo kuleta utengano kati yao wenyewe na Mungu (Isaya 59:2). Shetani alitumaini kwamba wanandoa wangetenda dhambi na kisha kula matunda ya mti wa uzima, na hivyo kuwa wenye dhambi wasioweza kufa. Lakini Mungu aliwaondoa kwenye bustani ili kuzuia janga kama hilo.

10. Biblia inafunua mambo gani yenye kustaajabisha kuhusu mbinu za Shetani za kuumiza, kuwadanganya, kuwavunja moyo, na kuwaangamiza watu?

Jibu: Shetani hutumia kila njia inayoweza kufikiwa ili kuwadanganya na kuwaangamiza watu. Mapepo wake wanaweza kuonekana na kujifanya kuwa watu waadilifu, au hata viongozi wa dini. Na Shetani atatokea kama malaika wa utukufu wa nuru na uwezo wa kuita moto kutoka mbinguni. Atajifanya kuwa Yesu. Lakini wewe umeonywa, kwa hivyo usikubali. Yesu atakapokuja, kila jicho litamwona (Ufunuo 1:7). Atakaa mawinguni na asiiguse nchi, hivyo ukisikia Yesu Yupo Mwanza, au Kigali au Goma usiamini! (1 Wathesalonike 4:17).

Biblia Inasema Shetani Hufanya Yafuatayo

Tendo	Tendo
Hudanganya na kutesa (Ufunuo 12:9, 13)	Hunukuu Biblia kwa kupotosha (Mathayo 4:5, 6)
Hutoa mashtaka ya uongo na kuua (Ufunuo 12:10; Yohana 8:44)	Hutega mitego na nyavu (2 Timotheo 2:26; 1 Petro 5:8)
Hufanya vita dhidi ya watu wa Mungu (Ufunuo 12:17)	Hufunga na kuchochea usaliti (Luka 13:16; Yohana 13:2, 21)
Huwafunga watu (Ufunuo 2:10)	Huweka viziwi (Luka 22:3–5; 1 Wathesalonike 2:18)
Hufanya miujiza ya uongo (Ufunuo 16:13, 14; Yohana 8:44)	Huonekana kama malaika wa nuru (2 Wakorintho 11:13–15)
Huleta magonjwa na mateso (Ayubu 2:7)	Mapepo wake hujifanya kuwa wachungaji (2

Tendo	Tendo
	Wakorintho 11:13–15)
Ni mchongezi—hii ndiyo maana ya jina “Ibilisi”	Huita moto kutoka mbinguni (Ufunuo 13:13)

Nguvu za udanganyifu za wakati wa mwisho za Shetani zitakuwa kubwa sana hivi kwamba karibu ulimwengu wote utamfuata.

11. Majaribu na mbinu za Shetani vina nguvu na matokeo ya kadiri gani?

Alisadikisha: thuluthi moja ya malaika (Ufunuo 12:3-9); Adamu na Hawa (Mwanzo 3); wote isipokuwa watu wanane katika siku za Nuhu (1 Petro 3:20). Atafanya waliopotea wajisikie wameokolewa (Mathayo 7:21-23). Karibu ulimwengu wote utamfuata (Ufunuo 13:3). Wachache wataokolewa (Mathayo 7:14; 22:14).

Jibu: Kiwango cha mafanikio cha Shetani ni cha juu sana hivi kwamba kinaonekana kuwa kisichoaminika. Akawadanganya theluthi moja ya malaika. Katika siku za Nuhu, wote isipokuwa watu wanane walidanganywa. Kabla ya Yesu kuja mara ya pili, Shetani atatokea kama malaika, akijifanya kuwa Kristo. Nguvu yake ya udanganyifu itakuwa kubwa sana kwamba usalama wetu pekee utakuwa katika kukataa kwenda kumwona (Mathayo 24:23-26). Ukikataa kabisa kutazama na kusikiliza, Yesu atakulinda na udanganyifu (Yohana 10:29).

Mwishoni mwa ulimwengu, Shetani atakupwa ndani ya ziwa la moto, ambalo litamgeuza kuwa majivu na kukomesha kuwapo kwake milele.

12. Ibilisi atapata adhabu yake lini na wapi? Je, adhabu hiyo itakuwa nini?

“Ndivyo itakavyokuwa katika mwisho wa dunia hii. Mwana wa Adamu atawatuma malaika Zake, nao watakusanya kutoka katika ufalme Wake machukizo yote, na watenda maovu, na kuwatupa katika tanuru ya moto..” Mathayo 13:40-42.

“Na yule Ibilisi, mwenye kuwadanganya, akatupwa katika lile ziwa la moto na kiberiti.” Ufunuo 20:10. “Ondokeni Kwangu, mliolaaniwa, mwende katika moto wa milele, aliowekewa tayari Ibilisi na malaika zake. Mathayo 25:41. “Kwa hiyo nitatokeza moto kutoka kati yako, nao utakuteketeza, Nami nitakufanya kuwa majivu juu ya nchi, machoni pa

watu wote wakutazama... wala hutakuwapo tena kamwe. Ezekeieli 28:18, 19.

Jibu: Ibilisi atatupwa katika ziwa la moto juu ya dunia hii katika mwisho wa dunia. Moto utamla Shetani, utamgeuza kuwa majivu, na kukomesha kuwepo kwake milele. Moto huu pia utawaangamiza wenye dhambi wote. Katika onyesho hili la mwisho, hakuna hata mmoja aliye upande wa Mungu atakayekufa na hakuna hata mmoja aliye upande wa Shetani atakayeokoka.

Kumbuka: Haiwezekani kueleza vya kutosha huzuni na uchungu ambao Baba na Mwana watapata wakati wa uharibifu wa Shetani. Alikuwa karibu nao zaidi kuliko kiumbe mwingine yeyote—rafiki mchangamfu na wa kibinafsi. Kumwangamiza

yeye na mamilioni ya watu waliomfuata kutawaumiza Baba na Mwana zaidi kuliko kuungua kutakavyoumiza mtu yeyote katika moto.

Watu wa Mungu mbinguni watakuwa salama kutoka kwa dhambi milele. Haitafufuka tena.

13. Je, ni nini kinachotatua milele tatizo la kutisha la dhambi? Je, dhambi itatokea tena?

"Kama niishivyo, asema Bwana, kila goti litapigwa mbele zangu, na kila ulimi utakiri kwa Mungu." Warumi 14:11. (Ona pia Wafilipi 2:10, 11; Isaya 45:23.) "Mateso hayatainuka mara ya pili; Nahumu 1:9.

Jibu: Matukio mawili muhimu yatatua tatizo la dhambi:

Kwanza, viumbe vyote mbinguni na duniani, ikiwa ni pamoja na shetani na malaika zake, kwa hiari yao wenyewe watapiga magoti na kukiri hadharani kwamba Mungu ni mkweli, Mwenye haki, na mwadilifu. Hakuna maswali yatakayobaki bila majibu. Watenda-dhambi wote watakiriri waziwazi kwamba wamepotea kwa sababu ya kukataa kwao kwa dhamira safi kuukubali upendo na wokovu wa Mungu. Watakubali kwamba haki inadai lazima wafe. Wote watakiriri kwamba wanastahili kifo cha milele.

Pili, dhambi itasafishwa kutoka kwa ulimwengu kwa uharibifu kamili na wa mwisho wa dhambi, wenye dhambi, shetani na malaika zake. Mungu ana maoni chanya kuhusu jambo hili: Dhambi haitatokea tena ili kuharibu ulimwengu wa Mungu-Nahum 1:9.

Yesu alifanya uharibifu wa dhambi uwezekane.

14. Ni nani anayefanya uondoaji wa mwisho na kamili wa dhambi kutoka kwa ulimwengu kuwa hakika?

"Kwa kusudi hili Mwana wa Mungu alidhihirishwa, ili azivunje kazi za Ibilisi." 1 Yohana 3:8. "Basi, kwa kuwa watoto wameshiriki damu na nyama, Yeye Naye vivyo hivyo alishiriki yayo hayo, ili kwa mauti amharibu yeye aliyekuwa na guvu za mauti, yaani, Ibilisi." Waebrania 2:14.

Jibu: Kupitia maisha Yake, kifo, na ufufuo Wake, Yesu alifanya kuondolewa kwa dhambi kuwa hakika.

Mungu, Baba yetu, anatupenda zaidi kuliko baba yeyote wa kidunia angeweza kuwapenda watoto Wake. Hawezi kusubiri kutupokea katika ufalme Wake mpya.

15. Mungu Baba anahisije kuhusu watu?

"Baba Mwenyewe anawapenda ninyi." Yohana 16:27. (Ona pia Yohana 3:16; 17:22, 23.)

Jibu: Baba anawapenda watu kama vile Mwana anavyowapenda. Lengo kuu la Yesu maishani lilikuwa kuonyesha tabia ya Baba Yake katika maisha Yake ili watu wajue jinsi Baba alivyo Mwenye upendo, mchangamfu na anayejali (Yohana 5:19).

Shetani humwonyesha Baba kama Mungu mbaya

Shetani anamwakilisha Baba vibaya kama asiye na hisia, asiye na kujali, asiye na upendo, mnyanyasaji, mkali, na asiyeweza kufikiwa (tabia za shetani mwenyewe anambambika Mungu). Hata anataja matendo yake mwenyewe mabaya, yenye kuleta msiba kuwa "matendo ya Mungu." na hii inaonekana kwenye bima, watu husema 'act of God' walato wa maafu kama mafuriko au radi. Yesu alikuja kufuta kashfa hii kutoka kwa Jina la Baba Yake na kuonyesha kwamba Baba yetu wa mbinguni anatupenda zaidi kuliko mama anavyompenda mtoto wake (Isaya 49:15). Mada kuu ya Yesu aliyoipenda sana kilikuwa subira, huruma, na rehema nyingi za Mungu.

Baba Hawezi Kungoja Kwa Shida

Ili kuwafanya watu wawe na furaha ya hali ya juu, Baba yetu wa mbinguni amewaandalia makao mazuri ya milele. Ndoto zetu hapa hazilingani na kile ambacho kinatungoja huko! Ni vigumu Kwake kungoja kuwakaribisha watu Wake kwenye ile siku ya furaha ya kurudi nyumbani iliyo mbele tu. Hebu tupate neon hili na kauli mbiu hii! Hebu na tuwe tayari. Muda uliosalia tayari umeanza.

16. Ninafurahi kujua kwamba Mungu Baba ananipenda kama Yesu anavyonipenda.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Je, tunda ambalo Adamu na Hawa walikula lilikuwa tufaha?

Hatujui. Biblia haisemi.

2. Dhana ambayo inamwonyesha shetani kama mnyama mwekundu, nusu-mtu na nusu-nusu mwenye pembe na mkia ilianzia wapi?

Ilitoka katika hadithi za kipagani na inampendeza shetani. Shetani anajua watu wanaofikiri wanakataa mazimwi kama hadithi za uongo wataongozwa kukataa kuwepo kwake. Wale wasiomwamini shetani ndio huwa wa kwanza kunaswa na hila zake.

3. Mungu akawaambia Adamu na Hawa, Siku utakapokula matunda ya mti huo, utakufa hakika. Mwanzo 2:17. Kwa nini hawakufa siku hiyo?

Biblia inazungumza juu ya vifo viwili:

(1) Kifo cha "kwanza" sisi sote tunakufa (Waebrania 9:27).

(2) Kifo cha "pili" ambacho waovu hufa katika moto wa mateso mwishoni mwa wakati (Ufunuo 21:8).

Tofauti ni kwamba hakuna ufufuo kutoka katika kifo cha pili. Ni ya milele.

Yesu Alikufa Kifo cha Pili kwa Kila Mtu

Wakati Adamu na Hawa walipofanya dhambi, mara moja wangekufa kifo cha pili isipokuwa kwa ule Ukweli kwamba Yesu alisonga mbele na kutoa kifo cha pili cha Kalvari kwa kila mtu. Dhabihu Yake kuu iliwaepusha (Waebrania 2:9).

Adamu Alipofanya Dhambi, Asili Yake "Isiyokufa" Ikawa Asili "Inayokufa"

Kuhusu kifo cha kwanza, tafsiri halisi ya neno “kufa” katika Mwanzo 2:17 ni “kufa utakufa, ” ambayo imetajwa kwenye ukingo wa wengi. Biblia. Inamaanisha kwamba Adamu na Hawa wangeingia katika mchakato wa kufa. Kabla ya kutenda dhambi, wenzi hawa walikuwa na asili isiyokufa, isiyo na dhambi. Asili hii ilidumishwa kwa kula matunda ya mti wa uzima. Wakati wa dhambi, asili zao zilibadilika hadi kufa, kwa ajili ya asili ya dhambi. Hivi ndivyo Mungu alivyotabiri. Kwa sababu walizuiliwa kutoka kwa mti wa uzima, matokeo ya dhambi kama kuoza, kuharibika, na kuwepo kifo, kulianza mara moja. Kaburi likawa la uhakika. Bwana alisisitiza hili baadaye alipowaambia, "Kwa maana u mavumbi wewe, nawe mavumbini utarudi." Mwanzo 3:19.

4. Lakini kwa kuwa Mungu alimuumba Lusifa, je, si kweli anawajibika kwa dhambi yake?

Hapana kabisa. Mungu alimuumba Lusifa malaika mkamilifu, asiye na dhambi. Lusifa alijifanya shetani kwa uchaguzi wake. Uhuru wa kuchagua ni kanuni ya msingi ya serikali ya Mungu. Mungu alijua Lusifa angetenda dhambi wakati alipomuumba. Ikiwa wakati huo Mungu angalikataa kumuumba, Angekuwa akiikataa kanuni hiyo kuu ya uhuru wa kuchagua.

"Uhuru wa Kuchagua" ni Njia ya Mungu

Kwa hiyo, akijua vizuri kile Lusifa angefanya, na bado Mungu alimuumba. Mambo hayohayo yanahusu uumbaji wa Adamu na Hawa. Na, karibu na nyumbani, Ukweli huu unatumika kwako na mimi. Mungu anajua kabla hatujazaliwa jinsi tutakavyoishi, lakini hata hivyo, anaturuhusu tuishi na kuchagua kuidhinisha serikali yake au ya Shetani. Mungu Yuko tayari kueleweka vibaya na kulaumiwa kwa uwongo na kushutumiwa kwa miaka mingi, huku akichukua wakati kuruhusu kila mtu kuchagua kwa uhuru ambaye atamfuata.

Ni Mungu Mwenye Upendo Pekee Ndiye Awezaye Kuhatarisha Kutoa Uhuru Kamili kwa Wote

Zawadi hii tukufu na muhimu ya uhuru wa kuchagua inaweza tu kutoka kwa Mungu Mwenye haki, aliye wazi na Mwenye upendo. Ni heshima na furaha kumtumikia Bwana na rafiki kama huyo.

Chagua Kumtumikia Mungu

Tatizo la dhambi litakwisha hivi karibuni. Mwanzoni, kila kitu kilikuwa Kizuri sana." Mwanzo 1:31. Sasa "ulimwengu wote unakaa katika uovu." 1 Yohana 5:19. Watu kila mahali wanachagua kumtumikia Mungu au Shetani. Tumia uhuru wako wa ajabu, uliopewa na Mungu kuchagua kumtumikia Bwana.

5. Kwa nini Mungu hakumwangamiza shetani alipotenda dhambi, na hivyo kumaliza tatizo la dhambi?

Kwa sababu dhambi ilikuwa kitu kipya kabisa katika ulimwengu wa Mungu, na wakaaji wake hawakuielewa. Pengine hata Lusifa mwenyewe hakuielewa kabisa mwanzoni. Lusifa alikuwa kiongozi wa malaika mwenye kipaji, aliyeheshimika sana. Njia yake bila shaka ilikuwa ya kujali mbingu na malaika. Inawezekana ilifikiri kitu kama hiki: "Mbingu ni nzuri, lakini ingeboreshwa kwa pembejeo zaidi za malaika. Mamlaka nyingi sana zisizopingwa (kama Baba na Mwana wanavyo) huelekea kuwapofusha viongozi kwa maisha halisi. Malaika hawapaswi kutakiwa kuchukua maagizo. Tunapaswa kutoa amri. Mungu anajua mapendekezo yangu ni sahihi, na anahisi kutishwa. Tusiwaruhusu viongozi wetu watukufu ambao wametoka nje kuhatarisha uwepo wa mbingu. Watasikiliza ikiwa tutaenda kwa umoja. tusiwe dhaifu lazima tuchukue hatua. Vinginevyo, sote tutaharibiwa na serikali isiyotuthamini."

Theluthi moja ya Malaika Walijiunga na Lusifa

Lusifa aliwasilisha hoja ambazo zilishawishi malaika wengi, na theluthi moja walijiunga naye. Ikiwa Mungu angemwangamiza Lusifa mara moja, baadhi ya viumbe kama malaika ambao hawakuelewa kabisa tabia ya Mungu wangeweza kuanza kumwabudu Mungu kwa hofu, wakisema, "Huenda Lusifa alikuwa sahihi.

Kuwa mwangalifu. Ikiwa unatofautiana na Mungu, anaweza kukuua." Kwa hivyo hakuna kitu ambacho kingetatuliwa. Badala yake, tatizo lingengezeka.

Mungu Hukubali Utumishi wa Upendo Pekee, wa Kujitolea

Huduma pekee inayokubalika kwa Mungu ni huduma ya uchangamfu, ya kujitolea na inayochochewa na upendo. Utii kwa sababu nyingine yoyote haukubaliki.

Je, Kumpa Shetani Wakati wa Kuonyesha Kanuni Zake Mungu

Shetani alidai kwamba alikuwa na mpango bora zaidi kwa ajili ya serikali ya ulimwengu. Mungu amempa muda wa kuonyesha kanuni zake. Bwana atakomesha dhambi baada ya kila nafsi katika ulimwengu kusadikishwa kwamba serikali ya Shetani haina haki, ina chuki, haina huruma, inadanganya na inaharibu.

Malimwengu yote na sayari zingine zinautazama Ulimwengu Huu

Biblia inasema, "Tumefanywa kuwa tamasha kwa ulimwengu, na kwa malaika, na kwa wanadamu." 1 Wakorintho 4:9. Ulimwengu mzima unatazama kila mmoja wetu anaposhiriki katika pambano kati ya Kristo na Shetani. Pambano hilo likiisha, kila nafsi itaelewa kikamilifu kanuni za falme zote mbili na itakuwa imechagua kumfuata Kristo au Shetani. Wale ambao wamechagua kushirikiana na dhambi na Shetani wataharibiwa pamoja naye, na watu wa Mungu watachukuliwa hadi kwenye usalama wa milele wa makao yao ya mbinguni.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Dhambi ilianza na nani? (1)

- _____ Mikaeli.
- _____ Lusifa.
- _____ Gabriel.

2. Lusifa alikuwa akiishi wapi alipotenda dhambi mara ya kwanza? (1)

- _____ Duniani.
- _____ Mbinguni.
- _____ Kwenye Nyota ya Kaskazini.

3. Angalia vitu vilivyowahi kumuelezea Lusifa: (6)

- _____ Malaika aliyeumbwa.
 - _____ Amejaa hekima.
 - _____ Alipanda farasi mweupe wa mbinguni.
 - _____ Mkamilifu katika njia zake.
 - _____ Mlinzi wa lango la mbinguni.
 - _____ Mwanamuziki bora.
 - _____ Mkamilifu kwa uzuri.
 - _____ Kerubi anayefunika.
-

4. Weka alama kwenye vitu vinavyosema Ukweli kuhusu uasi wa Lusifa: (5)

- _____ Alitupwa kutoka mbinguni.
- _____ Alitubu na kukaa mbinguni.
- _____ Alijificha ndani ya jumba la kifalme.
- _____ Jina lake likawa Shetani.
- _____ Alikuwa mwenye dhambi wa kwanza.
- _____ Yesu alimwona akitolewa nje.
- _____ Theluthi moja ya malaika walianguka pamoja naye.

5. Lusifa alitaka nini? (2)

- _____ Kuabudiwa.
- _____ Kumwangusha Mungu na kuchukua nafasi Yake.
- _____ Kuruka katika ulimwengu mzima.

6. Angalia vitu ambavyo ni vya kweli kuhusu shetani, Shetani: (4)

- _____ Yeye ni mwekundu na mwenye pembe na kwato.
- _____ Nyumba yake iko kuzimu.
- _____ Anapenda watu.
- _____ Anaweza kuonekana kama malaika wa mbinguni.
- _____ Hawezi kufanya miujiza.
- _____ Yeye ni mwongo na muuaji.
- _____ Anaweza kuita moto kutoka mbinguni.
- _____ Watu wengi watamfuata na kupotea.

7. Ni mambo gani kati ya haya hapa chini ni ya kweli kuhusu anguko la Adamu na Hawa? (3)

- _____ Shetani alijigeuza kuwa malaika.
- _____ Shetani alimwita Mungu mwongo.
- _____ Tunajua Shetani aliwapa tufaha.
- _____ Shetani alikuja kwa Adamu kwanza.
- _____ Shetani alitumaini wangekuwa wenye dhambi wasioweza kufa.
- _____ Katika kuwajaribu, Shetani alichanganya uongo na Ukweli.

8. Ni nini Ukweli kuhusu adhabu ya mwisho ya Shetani? (4)

- _____ Atageuka kuwa majivu motoni.
- _____ Malaika zake watatoroka.
- _____ Moto utakuwa mbinguni.

- _____ Shetani na malaika zake watakubali kuwa walikosea.
- _____ Moto pia utaangamiza dhambi na wenye dhambi.
- _____ Shetani atakiri haki ya Mungu.

9. Kwa nini Mungu hakumuua Lusifa alipotenda dhambi? (4)

- _____ Malaika wanaweza kutoelewa.
- _____ Wengine wanaweza kuwa na hofu ya Mungu.
- _____ Lusifa alikuwa na nguvu sana kwa Mungu.
- _____ Malaika wema hawakumruhusu.
- _____ Muda ulihitajika ili kuonyesha mpango wa Lusifa.
- _____ Muda ulihitajika ili kuthibitisha mpango wa Mungu.

10. Ni jambo gani moja ambalo hatimaye litatetea serikali ya Mungu? (1)

- _____ Mungu atafanya miujiza fulani.
- _____ Kila nafsi katika ulimwengu itapiga magoti, kukiri upendo na haki ya Mungu.
- _____ Malaika wa mbinguni watamwomba kila mtu amtumikie Mungu.

11. Ni mambo gani yaliyo kweli hapa chini kuhusu dhambi? (5)

- _____ Yesu amefanya uharibifu wa dhambi kuwa hakika.
- _____ Dhambi ni kuvunja sheria ya Mungu.
- _____ Dhambi hututenganisha na Mungu.
- _____ Dhambi ni rahisi kuishinda.
- _____ Shetani alivumbua dhambi ya kusema uwongo.
- _____ Baada ya kuharibiwa, dhambi haitainuka tena.

12. Ni vitu gani vilivyo hapa chini ambavyo ni vya kweli? (5)

- _____ Shetani anambambika tabia zake kwa Mungu.
- _____ Mungu anatupenda zaidi kuliko wazazi wetu.
- _____ Yale anayoitwa "matendo ya Mungu" kama mafuriko au maafa ni matendo ya Shetani.
- _____ Maisha ya Yesu yalidhihirisha tabia ya Mungu.
- _____ Mungu Baba ni mkali.
- _____ Watu wengi hawamwelewi Mungu.

Somo la 3—Wokovu Kutoka Juu Mbinguni

Maandiko: Yeremia 31:3, 1 Yohana 4:9-10, Warumi 5:8

Hebu wazia utisho wa kukwama katika bahari na papa wenye njaa na hatari anakaribia! Kisha fikiria jinsi ungefurahi na kufarijiwa kwa kutolewa hadi kwenye salama. Ukweli ni kwamba, kila mtu kwenye sayari hii amepotea katika bahari iliyojaa hatari. Tunahitaji uokoaji haraka, si kutoka kwa mashua au helikopta, lakini kutoka kwa Baba yetu wa Mbinguni. Mungu anakupenda sana hivi kwamba alimtuma Mwanawe kukuokoa. Bila shaka umesikia haya yote hapo awali, lakini una uhakika unaelewa ni nini hasa? Je, Inamaanisha nini kwako, na Je, inaweza kubadilisha maisha yako? Soma na ujue!

Mungu anakujali wewe binafsi. Ni sababu nzuri kama nini ya kushangilia!

1. Je, kweli Mungu ananijali?

Hivi ndivyo asemavyo: "Ulikuwa wa thamani machoni Pangu, ulikuwa mwenye kuheshimiwa, Nami nimekupenda." Isaya 43:4. "Naam, nimekupenda kwa upendo wa milele." Yeremia 31:3.

Jibu: Upendo usio na mwisho wa Mungu kwako na kwangu ni zaidi ya ufahamu wetu. Bwana Anakupenda kana kwamba wewe ndiye nafsi pekee iliyopotea katika ulimwengu. Yeye Angetoa uhai Wake kwa ajili yako au mimi hata kama hapangekuwa na mwenye dhambi mwingine wa kumkomboa. Usijaribu kamwe kusahau Ukweli huu. Wewe ni wa thamani machoni Pake. Anakupenda.

Kamwe hakujawa na onyesho lingine la upendo kubwa kama msalaba.

2. Mungu ameonyeshaje upendo wake kwetu?

"Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele." Yohana 3:16. "Katika hili pendo la Mungu lilionekana kwetu, kwamba Mungu alimtuma Mwanawe pekee ulimwenguni, ili tupate uzima kwa Yeye. Hili ndilo pendo, si kwamba sisi tulimpenda Mungu, bali kwamba Yeye alitupenda sisi akamtuma Wake. Mwana awe kipatanisho kwa dhambi zetu." 1 Yohana 4:9, 10.

Jibu: Kwa sababu alitupenda sana, alikuwa tayari kuona Mwanawe wa pekee akiteseka na kufa kuliko kutengwa na wewe na mimi milele. Hatutaweza kuelewa, lakini Yeye alifanya hivyo—kwa ajili yako tu, kwa ajili yangu tu!

Hakuna mtu ambaye amewahi kuishi ambaye Yesu hakumpenda.

3. Angewezaje kumpenda mtu kama mimi?

"Lakini Mungu aonyesha pendo Lake Yeye Mwenyewe kwetu sisi, kwa kuwa Kristo alikufa kwa ajili yetu, tulipokuwa tungali wenye dhambi." Warumi 5:8.

Jibu: Hakika si kwa sababu nilichuma au nilistahiki. Hakuna hata mmoja wetu amechuma chochote isipokuwa mshahara wa dhambi, ambao ni mauti (Warumi 6:23). Lakini upendo wa Mungu hauna masharti. Anawapenda wezi, wazinzizi na wauaji. Pia anampenda mbinafsi, mnafiki, na yule anayekufuru kwamba hakuna Mungu. Lakini, kubwa kuliko yote, Ananipenda mimi! Na kwa sababu anajua kwamba dhambi zangu zinaweza kusababisha huzuni na kifo tu, Yeye anataka kuniokoa kutoka kwa dhambi zangu. Ndiyo maana alikufa.

Kifo cha Yesu kilikuwa malipo kamili kwa kila dhambi ambayo ungeweza kuifanya. Unapokubali zawadi hii ya ajabu, unakuwa sehemu ya familia ya kibinafsi ya Yesu.

4. Kifo chake kinanifanyia nini?

"Tazameni, ni pendo la namna gani alilotupa Baba, kwamba tuitwe wana wa Mungu." 1 Yohana 3:1. "Bali wote waliompokea aliwapa uwezo wa kufanyika watoto wa Mungu, ndio wale waliaminio Jina Lake." Yohana 1:12.

Jibu: Kristo alikufa ili kutosheleza hukumu ya kifo dhidi yangu. Alizaliwa kama mwanadamu ili apate mateso ya aina ya kifo ninachostahili mimi. Kisha akajitolea kunipa sifa kwa yale aliyoyafanya. Kwa maneno mengine, maisha Yake yasiyo na dhambi yanahesabiwa katika akaunti yangu ili nihesabiwe kuwa mwenye haki. Kifo Chake kinakubaliwa na Mungu kama malipo kamili ya makosa yangu yote ya zamani, na kwa mimi kukubali kile alichofanya msalabani kama zawadi, ninachukuliwa katika familia ya Mungu kama mtoto Wake. Hii inashanga akili yangu!

Tafakari mambo haya rahisi kwa muda:

- Kwa sababu ya dhambi zangu, nimehukumiwa kifo.
- Siwezi kulipa adhabu hiyo bila kupoteza uzima wa milele, kwa sababu ikiwa nilikufa kwa ajili ya dhambi zangu, singeweza kujifufua mwenyewe. Ningekuwa nimekufa milele.

- Nina deni ambalo siwezi kulilipa! Lakini rafiki anakuja, katika utu wa Yesu, na kusema, "Nitalipa. Nitakufa badala yako na kulipa deni kwa ajili yake. Hautalazimika kufa kwa ajili ya dhambi zako."

- Lazima nikubali ofa nzuri hii! Je, jambo hili si rahisi? Ninakiri waziwazi na kukubali kifo Chake kwa ajili ya dhambi zangu. Wakati ninapofanya hivi, nimekuwa mwana au binti wa Mungu!

Yesu alitoa maisha Yake ili kulipa deni usiloweza kulipa.

5. Je, mimi ninampokeaje na hivyo kutoka mautini kuingia uzimani?

Kubali mambo matatu tu:

1. Mimi ni mwenye dhambi. "Wote wamefanya dhambi." Warumi 3:23.
2. Nimehukumiwa kufa. "Mshahara wa dhambi ni mauti." Warumi 6:23.
3. Siwezi kujiokoa. "Bila mimi hamwezi kufanya lolote." Yohana 15:5.

Kisha, amini mambo matatu:

1. Yeye Alikufa kwa ajili yangu. "Kwamba... anapaswa kuonja mauti kwa ajili ya kila mtu." Waebrania 2:9.
2. Yeye Ananisamehe. "Tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu." 1 Yohana 1:9.
3. Yeye Ananiokoa. "Yeye aniaminiye yuna uzima wa milele." Yohana 6:47.

Jibu: Kwa kuomba, kuamini, na kukubali zawadi kuu ya Mungu, Bwana wetu Yesu Kristo.

Je, unazama katika dhambi? Yesu atakuokoa mara moja ikiwa utamwomba.

6. Je, ni lazima nifanye nini ili kupata zawadi hii ya wokovu?

"Wanahesabiwa haki bure kwa neema Yake, kwa njia ya ukombozi ulio katika Kristo Yesu." Warumi 3:24. "Mtu huhesabiwa haki kwa imani pasipo matendo ya sheria." Warumi 3:28.

Jibu: Kitu pekee ninachoweza kufanya ni kuikubali kama zawadi safi. Kazi zangu za utii hazitanisaidia hata kidogo katika uzoefu wa kuhesabiwa haki. Wote wanaoomba wokovu kwa imani wataupokea. Mtenda dhambi mbaya zaidi atakubaliwa kwa msingi ule ule kama mtenda-maadili zaidi. Yaliyopita hayahesabiki. Kumbuka, Mwenyezi Mungu anawapenda wote sawa, na msamaha ni wa wale wanaoomba. "Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani; ambayo hiyo haikutokana na nafsi zenu, ni kipawa cha Mungu; wala si kwa matendo, mtu awaye yote asije akajisifu." Waefeso 2:8, 9.

Nguvu za Yesu humbadilisha mwenye dhambi na mwenye kuchukiza kuwa mtakatifu mwenye upendo.

7. Ninapojiunga na familia Yake Mungu kwa njia ya imani, Yesu anafanya mabadiliko gani katika maisha yangu?

"Hata imekuwa, mtu akiwa ndani ya Kristo amekuwa kiumbe kipya; ya kale yamepita tazama yamekuwa mapya." 2 Wakorintho 5:17.

Jibu: Kristo anapopokelewa moyoni mwangu, Yeye Anaharibu utu wa zamani wa dhambi na kwa kweli Yeye Ndiye hunibadilisha kuwa kiumbe kipya cha kiroho. Maisha ya zamani ya dhambi sasa yanakuwa ya kuchukiza na yasiyofaa. Kwa furaha naanza kupata uzoefu, kwa mara ya kwanza, uhuru mtukufu kutoka kwa hatia na hukumu. Ninaanza kuona jinsi maisha ambavyo yangu yamekuwa matupu bila Kristo. Badala ya kula maganda ya ndizi au matunda chini ya meza, sasa ninakula karamu ya Mfalme. Kwa Dakika moja tu, Mungu hutoa furaha zaidi kuliko maisha ya kumtumikia shetani. Ni mabadilishano ya ajabu kama nini! Kwa nini nilisubiri kwa muda mrefu kukubali zawadi hii?

Zawadi yenye thamani zaidi ambayo wazazi wanaweza kuwapa watoto wao ni kuwa Wakristo.

8. Je, maisha haya yaliyobadilika yatakuwa kweli ya furaha kuliko starehe za maisha ya zamani?

Yesu alisema: "Hayo nimewaambia... ili furaha yenu iwe kamili." Yohana 15:11. "Basi Mwana akiwaweka huru, mtakuwa huru kweli kweli." Yohana 8:36. "Mimi nalikuja ili wawe na uzima, kisha wawe nao tele." Yohana 10:10.

Jibu: Wengi wanahisi kwamba maisha ya Kikristo hayatakuwa ya furaha kwa sababu ya vizuizi na kujinyima. Kinyume kabisa ndiyo Kweli. Unapokubali upendo wa Yesu, furaha ya ajabu huchipuka kutoka ndani. Amani na furaha isiyo na kifani hutawala maishani mwako. Hapa tunaongea juu ya msisimko wa furaha! Hakuna cha kulinganisha na maisha ya zamani ya ubinafsi na kushindwa. Kama ndoto mbaya, wakati uliopita wenye uchungu hufifia, na unapata maisha “kwa wingi zaidi, yaani tele, ” jinsi Mungu alivyokusudia iwe.

Yesu anapoingia katika maisha yako, nguvu Zake za miujiza hubadilisha utiifu kutoka mzigo hadi furaha kuu.

9. Lakini je, ninaweza kujifanya nifanye mambo yote ambayo Mkristo anapaswa kufanya?

Nimesulubiwa pamoja na Kristo; wala si mimi, bali Kristo yu hai ndani yangu." Wagalatia 2:20. "Nayaweza mambo yote katika Yeye anitiaye nguvu." Wafilipi 4:13.

Jibu: Hapa ndipo muujiza mkuu wa maisha ya Kikristo unapofunuliwa. Hakuna kujilazimisha kuwa mzuri! Unachofanya kama Mkristo ni kutokeza kwa maisha ya Mtu mwingine ndani yako (maisha ya Yesu). Uti ni mwitikio wa asili wa upendo katika maisha yako. Kuzaliwa na Mungu, kama kiumbe kipya, unataka kumtii kwa sababu maisha Yake yamekuwa sehemu ya maisha yako. Kumpendeza mtu

unayempenda sio mzigo, lakini ni furaha. "Kuyafanya mapenzi Yako, Ee Mungu wangu, ndiyo furaha yangu; naam, sheria Yako imo moyoni mwangu." Zaburi 40:8.

Si vigumu kumpendeza mtu unayempenda kwa dhati.

10. Je, unamaanisha kwamba hata zile Amri Kumi hazingekuwa ngumu kuzitii?

"Mkinipenda, mtazishika amri Zangu." Yohana 14:15. "Kwa maana huku ndiko kumpenda Mungu, kwamba tuzishike amri Zake; wala amri Zake si nzito." 1 Yohana 5:3. "Lakini yeye alishikaye Neno Lake, katika huyo upendo wa Mungu umekamilika kweli kweli." 1 Yohana 2:5.

Jibu: Biblia daima hufungamanisha utiifu kwa uhusiano wa upendo. Wakristo waliozaliwa mara ya pili hawaoni kuwa ni kazi ya kuchosha kuzishika Amri Kumi. Huku dhambi zote zilizopita zikiwa zimefunikwa na kifo Chake cha upatanisho, utiifu wangu wa sasa na ujao unatokana na maisha Yake ya ushindi ndani yangu. Kwa kweli, kwa sababu ninampenda sana kwa kubadilisha maisha yangu, ninaenda zaidi ya matakwa au mahitaji ya Amri Kumi. Kila siku mimi huchunguza Biblia ili kupata dalili za mapenzi Yake, nikijaribu kutafuta njia ndogo zaidi za kuonyesha upendo wangu Kwake. “Na lo lote tuombalo, twalipokea Kwake, kwa kuwa twazishika amri Zake, na kuyatenda yapendezayo machoni Pake.” 1 Yohana 3:22, mkazo umeongezwa.

Kushika Amri Kumi katika jaribio la kupata wokovu kutasababisha huzuni na kukata tamaa tu. Lakini mtu ambaye amepitia zawadi ya wokovu anafurahia kutembea katika njia ya utii kwa sheria za Mungu.

11. Ninawezaje kuwa na hakika kwamba kushika amri kunakotajwa katika Biblia kwa watu wa Mungu si kushika sheria?

"Hapa ndipo penye subira ya watakatifu, hao wazishikao amri za Mungu na imani ya Yesu." Ufunuo 14:12. "Nao [watakatifu] wakamshinda [Shetani] kwa damu ya Mwana-Kondoo, na kwa neno la ushuhuda wao; ambao hawakupenda maisha yao hata kufa." Ufunuo 12:11.

Jibu: Usichanganye utii na ushupavu wa sheria (ushupavu wa sheria), ushupavu wa sheria ni kujaribu kupata wokovu kwa matendo mema. Watakatifu wanatajwa katika Biblia kuwa na sifa nne: (1) Wanashika amri, (2) Wanaamini damu ya Mwana-Kondoo, (3) Wanashiriki imani yao na wengine, na (4) Wanachagua kufa

badala ya kutenda dhambi. Hizi ndizo alama za Kweli za mtu ambaye yuko katika upendo na Kristo na ambaye amejitolea maishani kumfuata.

Ubatizo ni sherehe ya ndoa ambayo inanileta kwa Kristo.

12. Ni tendo gani la maana linalotia muhuri uhusiano wa upendo pamoja na Kristo, nalo linaashiria nini?

"Basi tulizikwa pamoja Naye kwa njia ya ubatizo katika mauti Yake, kusudi kama Kristo alivyofufuka katika wafu kwa utukufu wa Baba, vivyo hivyo na sisi tuenende katika upya wa uzima." "Ili mwili wa

dhambi uharibiwe." Waroma 6:4, 6. "Naliwaposea mume mmoja, ili nimiletee Kristo bikira safi." 2 Wakorintho 11:2.

Jibu:

Ubatizo unaashiria matukio matatu muhimu katika maisha ya mwamini wa kweli: (1) kifo kwa dhambi, (2) kuzaliwa kwa maisha mapya katika Kristo, na (3) ndoa na Kristo kwa umilele. Muungano huu wa kiroho utazidi kuwa na nguvu na uzuri kadiri wakati unavyoendelea, maadamu upendo unaendelea kukua. Kama ilivyo katika ndoa yoyote, kupotea kwa upendo kunaweza kugeuza paradiso kuwa jehanamu. Upendo unapotoweka, nyumba inashikiliwa pamoja na wajibu wa kufanya vitu kama mashine tu au alimradi, kwa vile kuna kulazimishwa kwa sheria ya ndoa. Vivyo hivyo, Mkristo anapoacha kumpenda Kristo kwa moyo wake wote, dini yake inakuwepo tu kama utiifu wenye vizuizi kwa lundo au seti ya kanuni.

Upendo wangu kwa Yesu unaongezeka ninaposhiriki na wengine.

13. Ninawezaje kuwa na hakika kwamba imani na upendo wa ndoa yangu kwa Kristo utaendelea kuongezeka?

"Tafuta maandiko." Yohana 5:39. "Ombeni bila kukoma." 1 Wathesalonike 5:17. "Basi kama mliyompokea Kristo Yesu, Bwana, enendeni vivyo hivyo katika Yeye." Wakolosai 2:6. "Mimi hufa kila siku." 1 Wakorintho 15:31.

Jibu: Hakuna mapenzi yanaweza kufanikiwa bila mawasiliano. Maombi na kujifunza Biblia ni muhimu kabisa ili kudumisha uhusiano huu kukua. Neno Lake linajumuisha barua ya upendo ambayo ni lazima niisome kila siku ili kulisha maisha ya kiroho. Kuzungumza Naye katika sala huimarisha kujitoa na hufungua

akili yangu kwa ujuzi wa kisisimua na wa kindani zaidi wa kujali Kwake kwangu. Kila siku nashangaa kugundua habari za majaliwa Yake ya ajabu kuhusu furaha yangu.

Mungu Anafunga Ndoa Yetu ya Kiroho

Ili kutia muhuri ndoa yetu ya kiroho kwa umilele, Yeye ameahidi hataniacha kamwe (Zaburi 55:22) Mathayo 28:20 Waebrania 13:5), kunitunza katika ugonjwa au katika afya (Zaburi 41:3) Isaya 41:10), na kuniandalia kila hitaji ambalo lingeweza kutokea katika maisha yangu (Mathayo 6:25-34). Kama vile nilivyompokea kwa imani na kupata ahadi Zake kuwa za kutosha, basi mimi ninaendelea kumtumaini kwa kila hitaji la wakati ujao, na Yeye haniachi kamwe.

14. Ni shauku yangu kumwalika Yesu katika maisha yangu na kupata uzoefu wa kuzaliwa upya.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Je, kifo cha Mtu mmoja kingewezaje kulipa adhabu ya dhambi za wanadamu wote? Nimeishi maisha ya kutisha ya dhambi. Ninaogopa kwamba Mungu angefanya jambo la pekee sana ili kumfidia mtu mbaya sana kama mimi.

Warumi 3:23 inatuambia kwamba "wote wamefanya dhambi." Kwa sababu "mshahara wa dhambi ni mauti" (Warumi 6:23) na kwa kuwa "wote wamefanya dhambi, " kwa hiyo "msaada wa pekee" unahitajika kwa kila mtu ambaye amezaliwa. Mmoja tu Ndiye ambaye maisha Yake yako sawa, yaani kamili katika wanadamu wote, Naye angeweza kufa kwa ajili ya dhambi za jamii ya ubinadamu. Kwa sababu Yesu Ndiye Muumba na Mwanzilishi wa uhai wote, maisha aliyotoa yalikuwa sawa na maisha ya watu wote ambao wangeishi milele. Sio tu kwamba upatanisho ulipaswa kufanywa na Yule ambaye uhai Wake ungeweza kusimama kwa ajili ya viumbe vingine vyote vilivyoubwa, lakini Yule aliyekufa kifo cha upatanisho alipaswa kuwa na uwezo wa kufufuka kutoka katika kifo hicho. Kwa nini? Ili kusimamia faida za upatanisho kwa wote ambao wanguomba kwa imani. "Kwa hiyo Yeye aweza kuwaokoa kabisa wao wamjiao Mungu kwa Yeye; maana Yu hai sikuzote ili kuwaombea." Waebrania 7:25.

2. Nikimkubali Kristo na msamaha Wake na kisha kuanguka tena, Je, atanisamehe tena?

Tunaweza kumwamini Mungu kutusamehe tena ikiwa tutajutia dhambi zetu na kuziungama. "Tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote." 1 Yohana 1:9.

3. Ninawezaje kumwendea Mungu katika hali yangu ya dhambi? Je, haingekuwa bora kwangu kuwa na mchungaji, kasisi au mhudumu aniombee?

Kwa kuwa Yesu Kristo aliishi katika mwili na “alijaribiwa kama sisi” (Waebrania 4:15), tuna Mungu anayeweza kuelewa na ambaye anatamani kuwa na rehema kwetu. Waebrania 4:16 inatuambia tunaweza “kukikaribia kiti cha neema kwa ujasiri, ili tupewe rehema.” Tunaweza kumwendea Mungu moja kwa moja kupitia Yesu Kristo, bila mpatanishi; na kutumaini rehema Zake, tunaweza “kwa ujasiri” kuja Kwake katika Jina la Yesu (Yohana 14:14). 1 Timotheo 2:5 inasomeka hivi: “Kwa maana kuna Mungu mmoja, na mpatanishi kati ya Mungu na wanadamu ni mmoja, Mwanadamu Kristo Yesu.

4. Je, kuna jambo lolote ninaloweza kufanya ili kumsaidia Mungu kuniokoa?

Hapana. Mpango Wake ni wa neema kabisa (Warumi 3:24; 4:5); ni “zawadi ya Mungu.” Waefeso 2:8. Ni kweli kwamba Mungu anapotujalia neema kupitia imani, anatupa pia hamu na nguvu ya kumtii. Hii inasababisha kufuata sheria Zake. Kwa hiyo, hata utii huu unatokana na neema ya bure ya Mungu. Utiifu—huduma na utii wa upendo—ndio jaribu la Kweli la ufuasi na tunda la asili la imani katika Yesu Kristo.

5. Ikiwa Mungu atanisamehe dhambi Zangu na kunirudisha katika familia Yake, je, hilo litaondoa adhabu yoyote ya wakati ujao kwa ajili ya dhambi zangu, au bado nitahitajika kufanya aina fulani ya toba?

Maandiko yanasema, “Sasa, basi, hakuna hukumu ya adhabu juu yao walio katika Kristo Yesu.” Warumi 8:1. Kristo alilipa adhabu kamili kwa ajili ya makosa yetu, na wale wanaomkubali kwa imani hawana deni la matendo ya toba ya kutakaswa, lakini tayari wanachukuliwa kuwa “wameoshwa” katika damu ya Mwana-Kondoo! Isaya 43:25 ina ahadi nzuri ya msamaha: “Mimi, naam, Mimi, Ndimi niyafutaye makosa yako kwa ajili Yangu Mwenyewe, wala sitazikumbuka dhambi zako.” Mika 7:18, 19 huonyesha mtazamo mzuri wa Mkombozi-Mungu kuelekea watu Wake: “Ni nani aliye Mungu kama Wewe, Mwenye kusamehe uovu, na kulipita kosa la mabaki ya urithi Wake? milele, kwa kuwa wapendezwa na rehema. Atageuka tena, atatuhurumia, atayatiisha maovu yetu; Nawe utazitupa dhambi zao zote katika vilindi vya bahari.”

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Mungu alimwaga mbingu yote katika zawadi gani kuu kwa mwanadamu? (1)

- _____ Biblia.
- _____ Kanisa lake.
- _____ Yesu Kristo.
- _____ Sheria.

2. Onyesho kuu la upendo ambalo ulimwengu umewahi kuona lilikuwa (1)

- _____ Mikate na samaki.
- _____ Kifo cha Yesu msalabani.
- _____ Pentekoste.
- _____ maungamo ya Petro.

3. Dhabihu ya Kristo msalabani ilikuwa kwa ajili ya (1)

- _____ Kila mtu.
- _____ Wenye haki pekee.
- _____ Waovu tu.
- _____ Wale waliochaguliwa tangu awali kwa ajili ya wokovu.

4. Mungu anampenda zaidi mtu wa aina gani? (1)

- _____ Washiriki wa Kanisa.
- _____ Makahaba na wezi.
- _____ Kila mtu sawa.
- _____ Wakristo waliozaliwa mara ya pili.

5. Kristo alizaliwa katika familia ya wanadamu ili (1)

- _____ Alipe adhabu ya dhambi.
- _____ Ajue jinsi tulivyo dhaifu.
- _____ Awe seremala mzuri.

6. Ili kupata wokovu, mtu lazima (1)

- _____ Asume kozi ya Biblia.
- _____ Awe mshiriki wa kanisa.
- _____ Anene kwa lugha.
- _____ Aipokee kama zawadi.

7. Tunaokolewa kwa (1)

- _____ Matendo mema.
- _____ Neema.
- _____ matamaniao.

8. Msamaha na kukubalika hutuongoza kuhisi (2)

- _____ Kwamba tunaweza kuanza kutenda dhambi tena.
- _____ Majuto ya raha zilizokataliwa.
- _____ Furaha na amani.
- _____ Uhakikisho wa uzima wa milele.

9. Utii unapaswa kutegemea (1)

- _____ Hofu ya kuzimu.
- _____ Hamu ya kupata idhini ya marafiki.
- _____ Upendo kwa Yesu.

10. Mwenendo wa Kikristo, au kushika amri, ni (1)

- _____ Kuwa mshika sheria (legalist).
- _____ Moja ya matunda ya uongofu wa kweli.
- _____ Sio muhimu.

11. Ndoa kwa Kristo inafananishwa na (1)

- _____ Kujiunga na utawa au monasteri.
- _____ Ubatizo.
- _____ Pete ya harusi inavyovaliwa mkono wa kulia.
- _____ Kuweka nadhiri ya useja.

12. Njia kuu mbili za kukaa katika upendo na Kristo ni (2)

- _____ Kusoma Biblia kila siku.
- _____ Kutoa sadaka ya ukarimu.
- _____ Kujiepusha na nyama ya nguruwe.
- _____ Mtazamo wa kudumu wa maombi.

Somo la 4—Jiji la Angani la Kushangaza

Ongea juu ya jiji kubwa! Hebu wazia mji au jiji lako unalolipenda bila mashimo yoyote barabarani, foleni ya magari, uchafuzi wa mazingira, au uhalifu wa aina yoyote! Unasema haiwezekani? Biblia inatambia kuhusu jiji lenye barabara zilizojengwa kwa dhahabu! Na ndani ya kuta zake ndefu zilizotengenezwa kwa yaspi safi, hakutakuwa na hata mtu mmoja anayekohoa, anayepiga chafya, au kupatwa na mafua. Kila mtu atakuwa na afya kamilifu na atafurahia ushirika wa kila mmoja. Je, ungependa kutembelea jiji hili? Kweli, sio tu kwamba unaweza kutembelea hilo jiji, bali pia unaweza kuishi humo! Soma ili kujua jinsi... New York, Tokyo, na London si kitu kwa kulinganisha! Subiri tu hadi uelewe Ukweli wa kushangaza kuhusu jiji hili kubwa ambalo linaweza kusafiri angani. Yote ni Ukweli, sio hekaya za kisayansi! Maelezo katika Mwongozo huu wa Somo yatafurahisha nafsi yako na kukupa tumaini la siku zijazo.

Mungu Ndiye mbunifu na mjenzi wa mji mtakatifu.

1. Ni nani mbunifu na mjenzi wa jiji hili la anga?

"Kwa hiyo Mungu haoni aibu kuitwa Mungu wao; maana amewaandalia mji." Waebrania 11:16.

Jibu: Biblia inatangaza kwamba Mungu anajenga mji mkuu kwa ajili ya watu Wake. Na mji huu ni halisi na halisi kama yoyote ambayo umewahi kuijua au kuishi.

Mji wa ajabu wa Mungu uko mbinguni, makao ya Bwana.

2. Uko wapi mji huu wa ajabu ambao Mungu anatayarisha?

"Nami mimi Yohana nikauona mji ule mtakatifu, Yerusalemu mpya, ukishuka kutoka kwa Mungu mbinguni." Ufunuo 21:2. "Ee Bwana, Mungu wangu... usikie huko mbinguni, makao yako." 1 Wafalme 8:28-30.

Jibu: Mji huu mkubwa unaojengwa, kwa sasa, uko katika anga ya mbali sana katika makao ya Mungu, yaitwayo mbinguni.

Angalia ukubwa wa jiji ukilinganishwa na majimbo kadhaa.

3. Maandiko yanaelezaje kuhusu jiji hili la ajabu la angani?

Jibu:

(A) Ukubwa

"Mji ule una mraba, na urefu wake ulikuwa kama upana wake; akaupima mji kwa ule mwanzi, umbali wa maili kumi na mbili elfu." Ufunuo 21:16. Mji ni mraba kabisa. Mzingo wake takribani 2400 km, au maili 1,500 (furlong ni 1/8 maili). Una urefu wa maili 375 kila upande au takribani ya km 600.

(B) Jina

Mji unaitwa "Yerusalemu mpya" katika Ufunuo 21:2.

(C) Kuta

"Akaupima ukuta wake, dhira a mia na arobaini na nne... Na jengo la ukuta wake lilikuwa la yaspi." Ufunuo 21:17, 18. Ukuta wa dhira a 144, au urefu wa futa 216 (dhira a moja ni inchi 18), unazunguka jiji hilo. Ukuta umejengwa kwa yaspi imara, yenye mng'ao na uzuri usio na maelezo. Fikiria jambo hilo! Karibu orofa 20 za madini ya yaspi thabiti!

(D) Milango

"Na ilikuwa na milango kumi na miwili.... Upande wa mashariki milango mitatu upande wa kaskazini milango mitatu upande wa kusini milango mitatu na magharibi milango mitatu." Na ile milango kumi na miwili ilikuwa lulu kumi na mbili, kila lango moja lilikuwa la lulu moja." Ufunuo 21:12, 13, 21. Mji huo una milango 12—mitatu kila upande—kila moja umetengenezwa kwa lulu moja.

(E) Misingi

"Ukuta wa mji ulikuwa na misingi kumi na miwili... iliyopambwa kwa kila aina ya mawe ya thamani. Misingi wa kwanza ulikuwa yaspi; wa pili yakuti samawi; wa tatu kalkedoni; wa nne zumaridi; 20 wa tano sardoniki; wa sita akiki; wa saba krisolitho; wa nane zabarajadi; wa kenda yakuti ya manjano; wa kumi krisopraso; wa kumi na moja hiakintho; wa kumi na mbili amethisto." Ufunuo 21:14-20.

Jiji lina misingi 12 kamili, iliyokamilika kila moja iliyojengwa kwa mawe ya thamani. Kila rangi ya upinde wa mvua itawakilishwa, kwa hiyo kwa mbali jiji hilo bila shaka litaonekana kuwa likitulia juu ya upinde wa mvua

(F) Mitaa

“Barabara ya mji ilikuwa dhahabu safi, kama kioo angavu.” Ufunuo 21:21

(G) Unavyoonekana

“Nami nikauona mji ule mtakatifu, Yerusalemu mpya, ukishuka kutoka mbinguni kwa Mungu, umewekwa tayari, kama bibi-arusi aliyekwisha kupambwa kwa mumewe.” “Akiwa na utukufu wa Mungu; na nuru yake ilikuwa kama jiwe la

thamani kuu, kama jiwe la yaspi, angavu kama bilauri.” “Urefu na upana na kimo chake ni sawa [sawa].” Ufunuo 21:2, 11, 16. Mji huo, pamoja na vito vyake vyote vya thamani, dhahabu, na uzuri unaometa-meta, utaangazwa kwa utukufu wa Mungu. Katika utukufu wake wa kuvutia na usafi inalinganishwa na “bibi arusi aliyepambwa kwa mumewe.”

Mti wa ajabu wa uzima wa mbinguni huleta uzima na ujana usio na mwisho kwa wote wanaoula.

4. Ni jambo gani la ajabu la jiji hili tukufu linalomhakikishia kila raia nguvu na ujana wa milele?

“Katikati ya njia kuu yake, na upande huu wa ule mto, palikuwa na mti wa uzima, uzaao matunda ya namna kumi na mbili, wenye kuzaa matunda yake kila mwezi; na majani ya mti huo yalikuwa ya uponyaji. mataifa.” Ufunuo 22:2. “Chukua matunda ya mti wa uzima, ule, na uishi milele.” Mwanzo 3:22.

Jibu: Mti wa uzima, unaozaa aina 12 za matunda (na uko katikati ya jiji-- Ufunuo 2:7), huleta uzima na ujana usio na mwisho kwa wote wanaoshiriki. Hata majani yake yatakuwa na sifa nzuri za kudumu. Mti huu utatoa mazao mapya ya matunda kila mwezi.

Mji mtakatifu utashuka duniani na kuwa mji wake mkuu.

5. Je, ni kweli kwamba jiji hili la ajabu litashuka duniani?

"Nikauona mji ule mtakatifu, Yerusalemu mpya, ukishuka kutoka kwa Mungu mbinguni, umewekwa tayari, kama bibi-arusi aliyekwisha kupambwa kwa mumewe. Ufunuo 21:2. "Heri wenye upole; maana hao watairithi nchi." Mathayo 5:5. "Wenye haki watalipwa duniani." Mithali 11:31.

Jibu: Ndiyo, jiji hilo takatifu la fahari litashuka kwenye dunia hii na kuwa jiji kuu la dunia iliyofanywa upya. Wenye haki wote watakuwa na makao katika mji huu.

Dhambi na wenye dhambi wataangamizwa kwa moto kutoka kwa Mungu.

6. Nini kitatokea kwa dhambi na wenye dhambi?

"Wote wenye kiburi, naam, na wote watendao uovu watakuwa makapi; na siku inayokuja itawateketeza." Malaki 4:1. "Moto ulishuka kutoka kwa Mungu kutoka mbinguni, ukawala." Ufunuo 20:9. "Viumbe vya asili vitayeyuka kwa joto kali, na nchi na kazi zilizomo ndani yake zitateketezwa." 2 Petro 3:10. "Mtawakanyaga waovu; kwa maana watakuwa

majivu chini ya nyayo za miguu yenu." Malaki 4:3. "Lakini kama ilivyo ahadi yake, tunatazamia mbingu mpya na nchi mpya, ambayo haki yakaa ndani yake." 2 Petro 3:13.

Jibu: Mungu ataangamiza dhambi na wenye dhambi wote kwa moto. Moto huu utayeyusha dunia na kugeuza kila kitu kuwa majivu. Kisha Mungu atafanya dunia mpya kamilifu, na jiji takatifu litakuwa makao yake makuu. Hapa wenye haki wataishi kwa furaha, amani, na utakatifu milele. Mungu anaahidi kwamba dhambi haitainuka tena. Angalia Nahumu 1:9.

Katika ufalme Wake mpya Bwana ataishi kibinafsi kati ya watu Wake.

7. Ni ahadi gani zenye kuburudisha na zenye kulisimua ambazo Mungu huwatolea watu wanaoingia katika ufalme Wake mpya?

Jibu:

A. Bwana, ana kwa ana, ataishi pamoja nao (Ufunuo 21:3).

B. Hawatawahi kuchoka. Kutakuwa na furaha milele na milele (Zaburi 16:11).

C. Hakutakuwa tena na kifo, maumivu, machozi, huzuni, magonjwa, hospitali, upasuaji, misiba, kukata tamaa, shida, njaa, kuachana, kupigwa au kiu (Ufunuo 21: 4) Isaya 33:24 Ufunuo 22:3 Isaya 65:23 Ufunuo 7:16).

D. Hawatachoka (Isaya 40:31).

E. Kila mtu aliyeokoka atakuwa mzima kimwili kwa kila njia. Viziwi watasikia, vipofu wataona, mabubu wataimba, na viwete wataweza kukimbia (Isaya 35:5, 6) Wafilipi 3:21).

F. Wivu, woga, chuki, uwongo, husuda, uchafu, wasiwasi, uchafu, wasiwasi, na uovu wote vitafungiwa nje ya ufalme wa Mungu milele (Ufunuo 21:8, 27) 22:15). Watu hawatalemewa tena na mahangaiko na masumbufu yanayowasukuma kukengeushwa. Hakutakuwa na kuvunjika kwa mishipa ya fahamu tena kwa ajili ya wasiwasi. Wakati utakuwa ni wa umilele tu, na misongo na tarehe ya mwisho ya kuwasilisha jambo na presha yake vitaisha milele (no deadlines).

Bahari kubwa za leo hazitakuwepo katika ufalme mpya wa Mungu.

8. Dunia mpya itakuwa tofauti jinsi gani na dunia yetu leo?

Jibu:

A. Bahari kuu kama tunavyozijua leo zitatoweka (Ufunuo 21:1). Bahari kubwa na ndogo za maji ya chumvi hufunika robo tatu ya uso wa dunia leo. Hii haitakuwa hivyo katika ufalme mpya wa Mungu. Ulimwengu wote utakuwa bustani moja kubwa ya uzuri usio na kifani, iliyoingiliana na maziwa, mito, na milima (Ufunuo 22:1). Matendo 3:20, 21).

B. Majangwa yatakuwa bustani (Isaya 35:1, 2).

C. Wanyama wote watakuwa wapole kama wale wa kufugwa (na pengine bora zaidi maana hata wanyama wa kufungwa wanaweza kuwa hatari). Hakuna atakayemwinda mwingine, na mtoto mdogo atawaongoza (Isaya 11:6-9). 65:25).

D. Hakutakuwa na laana tena (Ufunuo 22:3).

E. Hakutakuwa na jeuri ya aina yoyote tena (Isaya 60:18). Mbingu inaondoa kabisa uhalifu, dhoruba, mafuriko, matetemeko ya ardhi, vimbunga, majeraha, nk.

F. Hakuna chochote kichafu kitakachopatikana katika dunia mpya (Ufunuo 21:27). Hakutakuwa na vipande vya sigara, mate ya ugoro, walevi, vilabu vya pombe, vinywaji vyenye kileo, madanguro, picha chafu, au uovu mwingine wowote au uchafu wa aina yoyote.

Watoto, watacheza pamoja, nao watajaza mitaa ya Yerusalemu mpya.

9. Je, kutakuwa na watoto katika ufalme wa Mungu? Ikiwa ndivyo, watakua?

"Na mitaa ya mji itajaa wavulana na wasichana, wakicheza katika njia zake." Zekaria 8:5. "Nanyi mtatoka nje, na kukua kama ndama wa zizini." Malaki 4:2.

Jibu: Ndiyo, kutakuwa na wavulana na wasichana wengi katika mji mtakatifu (Isaya 11: 6-9), na vijana hawa watakua (Malaki 4: 2). Tumepungua sana katika kimo, akili, na uhai tangu Adamu, lakini yote haya yatarejeshwa (Matendo 3:20, 21).

10. Je, watu waliookoka watajuana wanapokutana tena na wapendwa wao mbinguni?

Ndipo nitakapojua kama nijulikanavyo mimi." 1 Wakorintho 13:12.

Jibu: Biblia inafundisha wazi kwamba wapendwa wao waadilifu ambao wamekufa watafufuliwa ili kujiunga na waadilifu wanaoishi katika ufalme wa Mungu (Isaya 26:19; Yereimia 31:15-17; 1 Wakorintho 15:51-55; 1 Wathesalonike 4:13) -18). Na Maandiko pia yanafundisha kwamba watu katika ufalme mpya wa Mungu watajuana, kama vile watu wanavyotambuana duniani leo.

Mbinguni watu halisi watapata furaha ya Kweli. Matumaini na matamanio mazuri zaidi ya moyo wa mwanadamu yatatimizwa.

11. Je, watu mbinguni watakuwa halisi, wenye nyama na mifupa?

"Yesu Mwenyewe akasimama katikati yao, akawaambia, Amani iwe kwenu." Wakashikwa na hofu, wakaogopa, wakidhani wameona pepo. Akawaambia, Mbona mnafadhaika? mawazo yatokayo mioyoni mwenu? Tazameni mikono Yangu na miguu Yangu, ya kuwa ni Mimi Mwenyewe; nishikeni, mwone; "Na walipokuwa bado hawajasadiki kwa furaha, wakistaajabu, akawaambia, Mna chakula cho chote hapa? Wakampa kipande cha samaki wa kuokwa, na sega la asali. Akakitwaa, akala mbele yao.." "Akawaongoza nje mpaka Bethania, na... alipokuwa akiwabariki, akajitenga nao, akachukuliwa juu mbinguni." Luka 24:36-39, 41-43, 50, 51. "Yesu huyu aliyechukuliwa kutoka kwenu kwenda juu mbinguni, atakuja jinsi iyo hiyo mlivyomwona akienda zake mbinguni." Matendo 1:11. "Bwana Yesu Kristo... ataubadili mwili wetu wa unyonge, upate kufanana na mwili wake wa utukufu." Wafilipi 3:20, 21.

Jibu: Baada ya kufufuka Kwake, Yesu aliwathibitishia wanafunzi Wake kwamba Yeye alikuwa nyama na mifupa kwa kuwafanya wamhisi na kwa kula chakula. Yesu huyu huyu wa nyama na mifupa alipaa kwa Baba Yake na atakuja tena duniani. Wenye haki watapewa miili kama mwili wa Kristo na watakuwa watu halisi wenye nyama na mifupa milele. Tofauti itakuwa kwamba mwili wa mbinguni hautakufa, hautaoza, au kuharibika. Fundisho la kwamba wale waliookolewa mbinguni watakuwa ni mizimu inayoelea juu ya mawingu ya ukungu na kutofanya lolote isipokuwa kucheza vinubi halina msingi katika Maandiko. Yesu hakufa msalabani ili kutoa wakati ujao usio na maana ya kipumbavu kwa wale wanaokubali upendo Wake na kufuata njia Yake ya maisha kwa bora na ya uungwana. Watu wengi hawapendezwi na maisha kama haya na, kwa hivyo, wana hamu ndogo ya kuingia huko au hawana kabisa ya matamania ya kuingia katika ufalme wa mbinguni wa Mungu—mara nyingi wanapendelea kwenda mbinguni tu kwa sababu wanaogopa jehanamu. Laiti watu wote kila mahali wangeweza kujifunza Ukweli kuhusu jiji takatifu la Mungu na dunia mpya,

mamilioni wangeanza kuelewa upendo Wake na wangemgeukia kwa mioyo yao yote. Mtu anayekosa ufalme wa Mungu amefanya kosa kuu maishani mwake.

Hakuna lugha ya mwanadamu inayoweza kueleza utukufu na furaha ya muziki safi wa mbinguni.

12. Wenye haki watatumiaje wakati wao katika ufalme wa mbinguni?

"Watajenga nyumba, na kukaa ndani yake; watapanda mizabibu, na kula matunda yake. Hawatajenga, wala hawatapanda mtu kukaa ndani yake, na mwingine atakula;... mikono yao." Isaya 65:21, 22.

Jibu: Wenye haki watajenga nyumba zao wenyewe katika ardhi mpya. (Kila mmoja pia atakuwa na jumba la jiji lililojengwa na Kristo--Yohana 14:1-3.) Hii yaonyesha watakuwa na nyumba mashambani na mjini! Watapanda mizabibu na kula matunda yake. Biblia iko wazi kabisa. Watu halisi hufanya mambo halisi mbinguni, na watafurahia yote kikamili. Na tutatambuana huko, uso kwa uso hakika, na si roho kwa roho!

Mbingu itatuletea fursa ya kuwa marafiki na wazee wa imani kama Ibrahimu na manabii wa Biblia kama Yohana mbatizaji.

13. Ni mambo gani mengine yenye kuisimua ambayo waliokombolewa watahiriki?

Jibu: A. Wataimba na kucheza muziki wa mbinguni (Isaya 35:10 51:11 Zaburi 87:7 Ufunuo 14:2, 3).

B. Wataabudu mbele ya kiti cha enzi cha Mungu kila Sabato (Isaya 66:22, 23).

C. Watafurahia maua na miti isiyofifia (Ezekieli 47:12 Isaya 35:1, 2).

D. Watatembelea wapendwa, wazee wa imani, manabii, n. k. (Mathayo 8:11 Ufunuo 7:9-17).

E. Watajifunza wanyama wa mbinguni (Isaya 11:6-9 65:25).

F. Watasafiri na kuchunguza bila kuchoka (Isaya 40:31).

G. Watamsikiliza Mungu akiimba (Sefania 3:17).

H. Watatambua matamano mazuri zaidi (Zaburi 37:3, 4 Isaya 65:24).

I. Furaha kuu zaidi ni ya majaliwa yote ya kuwa kama Yesu, kusafiri pamoja Naye, na kumuona uso kwa uso (Ufunuo 14:4) 22:4 21:3 1 Yohana 3:2).

Mbingu zitakuwa zenye utukufu na thawabu zaidi kuliko chochote tunachoweza kuwazia.

14. Je, lugha dhaifu ya kibinadamu inaweza kuelezea Kweli utukufu wa makao ya mbinguni?

"Mambo ambayo jicho halijaona wala sikio halikuyasikia, wala hayakuingia katika moyo wa mwanadamu, mambo ambayo Mungu aliwaandalia wampendao. 1 Wakorintho 2:9.

Jibu: Hata katika ndoto zake za kustaajabisha zaidi, moyo wa mwanadamu hauwezi kuanza kufahamu maajabu ya ufalme wa milele wa Mungu. Yote ambayo Adamu alipoteza yatarejeshwa (Matendo 3:20, 21).

Yesu anatarisha mbingu kwa ajili yako wewe binafsi. Wewe ni muhimu Kwake.

15. Je, ufalme huu unatarishwa kwa ajili yangu binafsi?

"Yeyote anayetaka, na ayatwae maji ya uzima bure." Ufunuo 22:17. "Kwa urithi usioharibika... uliohifadhiwa mbinguni kwa ajili yenu." 1 Petro 1:4. "Naenda kuwaandalia mahali." Yohana 14:2.

Jibu: Ndiyo, Mbingu Imetayarishwa kwa ajili yako binafsi. Mwaliko kutoka kwa Bwana ni kwako wewe binafsi. Ukikataliwa kuingia huko rafiki, hutakuwa na wa kumlaumu isipokuwa wewe mwenyewe.

Yesu anapoishi ndani ya mioyo yetu na kukaa katika nyumba zetu, tunahakikishiwa nafasi katika ufalme Wake wa mbinguni.

16. Ninawezaje kuhakikishiwa mahali katika ufalme huo mkuu na mtukufu?

"Tazama, nasimama mlangoni, nabisha; mtu akiisikia sauti Yangu, na kuufungua mlango, nitaingia." Ufunuo 3:20. "Heri wazishikao amri Zake, wawe na amri kuuendea huo mti wa uzima, na kuingia mjini kwa milango yake." Ufunuo 22:14. "Si kila mtu aniambiaye, Bwana, Bwana, atakayeingia katika ufalme wa mbinguni; bali ni yeye afanyaye mapenzi ya Baba Yangu aliye mbinguni." Mathayo 7:21. "Wote waliompokea aliwapa uwezo wa kufanyika watoto wa Mungu." Yohana 1:12. "Damu ya Yesu Kristo Mwana Wake yatusafisha dhambi yote." 1 Yohana 1:7.

Jibu: Biblia inaiweka wazi. Ni rahisi. Mpe Kristo maisha yako kwa utakaso wa dhambi. Unapofanya hivi, anakupa pia uwezo wa kufanya mapenzi Yake na kushika amri Zake. Hii ina maana, bila shaka, kwamba utanza kuishi kama Kristo aliishi na utashinda dhambi zote. "Yeye ashindaye atayarithi yote." Ufunuo 21:7. Kwa ufupi, mtu huandaliwa kwa ajili ya mbinguni wakati ana mbingu moyoni mwake.

17. Nimeamua kukubali toleo la Yesu la kuishi naye milele katika ufalme Wake wa mbinguni.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Mbingu inawezaje kuwa mahali pa furaha wakati waliookolewa wanawafikiria wapendwa wao waliopotea?

Biblia inasema kwamba Mungu "atafuta machozi yote kutoka katika macho yao." Ufunuo 21:4. Wakiwa wamezungukwa na uzuri na shangwe za dunia mpya, watu wa Mungu waliokombolewa watasahau majanga na maumivu ya moyo ya wakati uliopita; "ya kwanza hayatakumbukwa, wala hayataingia moyoni." Isaya 65:17.

2. Biblia inasema, "Nyama na damu haziwezi kuurithi ufalme wa Mungu." 1 Wakorintho 15:50. Basi, waliokombolewa wanawezaje kuwa nyama na mifupa?

Hapa Biblia inatumia neno "mwili" kufafanua mtu ambaye hajaongoka. Wazo kama hilo laelezwa katika Warumi 8:8, 9: "Wale waufuatao mwili hawawezi kumpendeza Mungu. Yohana 3:6 inasema, "Kilichozaliwa kwa mwili ni mwili; na kilichozaliwa kwa Roho ni roho." Neno "mwili" hapa tena linamaanisha mtu ambaye hajaongoka, wakati neno "roho" linamaanisha mtu aliyeongoka au "aliyezaliwa mara ya pili". Kwa hiyo Biblia inasema tu katika 1 Wakorintho 15:50 kwamba hakuna mtu awezaye kuingia katika ufalme wa Mungu isipokuwa uongofu ufanyike kwanza na mwili kuwa roho. Kristo, katika mwili wake uliofufuka, alitangaza kwamba alikuwa kweli "mwili na mifupa." Luka 24:39. Tutakuwa na mwili kama Wake, kulingana na Wafilipi 3:21.

3. Je, mtume Petro ndiye anayesimamia lango la jiji takatifu?

Hapana! Biblia inasema katika Ufunuo 21:12 kwamba Yerusalemu mpya—mji mtakatifu wa Mungu—ina milango 12, na kwenye malango malaika 12. Hakuna rejelea inayofanywa katika Biblia kwa mtume yeyote kuwa mlinzi wa malango.

4. Je, mji mtakatifu Kweli ni mkubwa kiasi cha kuwachukua watu wote waliookoka wa nyakati zote?

Ikiwa jiji lingekuwa na watu wengi na kila mtu aliyeokolewa apewe eneo la futi za mraba 100 tu, Je, kungekuwa na nafasi kwa watu bilioni 39 katika jiji hilo, ambalo ni mara nyingi zaidi ya idadi ya watu ulimwenguni. Wataalamu wengi wa takwimu wanaamini kwamba ikiwa watu wote ambao wamewahi kuishi wangeokolewa, kungekuwa na nafasi nyingi kwa ajili yao katika jiji. Maandiko yanaweka wazi, hata hivyo, kwamba ni wachache tu watakaokolewa (Mathayo 7:14). Kwa hivyo kutakuwa na nafasi zaidi ya kutosha katika jiji kubwa.

5. Wakati mwingine mimi hujiuliza kama thawabu ina thamani ya kujitoa kote ambako kumefanyika. Inaonekana kwamba Shetani anakaribia kunishinda nyakati fulani. Je, Biblia hunitia moyo?

Ndiyo. Kwa kweli, lazima mtume Paulo alikuwa akimfikiria mtu kama wewe alipoandika, "Mateso ya wakati huu wa sasa hayastahili kulinganishwa na utukufu utakaofunuliwa ndani yetu. Warumi 8:18. Mtazamo mmoja tu wa ufalme huo wa milele utasababisha majaribu na mateso mabaya zaidi ya dunia kuwa duni, na waliokombolewa watapaza sauti: "Haleluya, mbingu ina gharama nafuu vya kutosha kuifikia!"

6. Je, watoto wadogo wanaokufa wataokolewa katika ufalme wa Mungu?

Hatuna jibu hususani la Biblia kwa swali hili, lakini wengi huchagua kuamini kwamba watoto wachanga wataokolewa kwa msingi wa Mathayo 2:16-18. Hapo Biblia husema juu ya mfalme mwovu Herode akiwaua watoto wachanga wote wa kiume katika Bethlehemu waliokuwa na umri wa miaka miwili au chini ya hapo. Agano la Kale lilitabiri tukio hili la kutisha na la kikatili, na Mungu akawaambia akina mama waache kulia kwa sababu watoto wao siku moja watarudishwa kwao. "Zuia sauti yako usilie,... [watoto waliouawa] Maana kazi yako itapata thawabu, nao watakuja tena toka nchi ya adui; Ndivyo asemavyo Bwana.

Tena liko tumaini kwa siku zako za mwisho, asema Bwana; na watoto wako watarejea hata mpaka wao wenyewe.." Yeremia 31:16, 17. Hii ni Kumbukumbu ya wazi ya ufufuo.

7. Je, ninaelewa kwa usahihi kwamba mbingu, makao ya waliookolewa, yatakuwa hapa duniani?

Hiyo ni sahihi. Ingawa mji mtakatifu sasa uko katika makao ya Mungu, Yeye atauhamisha hapa duniani. Dhambi na wenye dhambi wataangamizwa kwa moto, na dunia itafanywa kuwa mpya na kupewa wenye haki katika utukufu na uzuri wake wote wa Edeni. Jiji takatifu litakuwa jiji kuu la dunia mpya, na Mungu atakiamishia kiti Chake cha enzi hapa (Ufunuo 21:2, 3; 22:1, 3) na kuishi pamoja na waadilifu papa hapa duniani kote kwa umilele. Na akaapo Bwana, ndipo

mbingu ilipo. Mpango wa Mungu ni kumrudishia mwanadamu kile ambacho Adamu alipoteza: utukufu wa maisha makamilifu kwenye sayari kamilifu. Shetani na dhambi zilikatiza mpango wa Mungu, lakini mpango huo utatekelezwa. Sote tunaweza kushiriki katika ufalme huu mpya--na ni lazima tuwepo huko jamani! Kwani ina mambo mengi mazuri nasi hatupaswi kukosa hata tone la mambo hayo mazuri.

8. Kwa nini wengi hufundisha na kuamini kwamba nyumba ya waliookolewa ni mahali penye ukungu na wakaaji kama mizimu au roho wanaoelea juu ya mawingu na hawafanyi lolote ila kucheza vinubi?

Mafundisho haya yalitoka kwa ibilisi, baba wa uongo (Yohana 8:44). Anatamani kupotosha mpango wa upendo wa Mungu na kuwasilisha mbingu kama sehemu isiyo halisi, "yenye mambo ya ushirikina fulani" ili watu wapoteze matamania au kuwa na mashaka juu ya Neno la Mungu kabisa. Shetani anajua vema kwamba wanaume na wanawake wanapoelewa kikamilifu zile kweli za Biblia kuhusu makazi ya waliookolewa, nguvu zake juu yao zitaondoka, kwa sababu wataanza kufanya mkakati wa kuingia katika ufalme huo wa mbinguni. Hii ndiyo sababu anajitahidi sana kuficha suala hilo na kueneza uwongo kuhusu makao hayo ya mbinguni.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Mji mtakatifu ulio angani (1)

- _____ Si halisi, bali ni mfano tu.
- _____ Je, ni mji halisi unaotayarishwa sasa na Mungu katika makao yake.
- _____ Haupo isipokuwa katika mawazo ya baadhi ya watu.

2. Mji huu mtakatifu (1)

- _____ Utaharibiwa na mlipuko wa nyuklia.
- _____ Utakamatwa na Shetani na jeshi lake.
- _____ Utashuka katika dunia hii na kuwa makao makuu ya dunia kufanywa mpya.

3. Katika orodha ifuatayo, angalia Ukweli halisi wa Biblia kuhusu mji mtakatifu: (7)

- _____ Unaitwa Yerusalemu mpya.
- _____ Ni sawa na ukubwa wa London.
- _____ Kuta zake ni madini ya topazi.
- _____ Mji ni mraba, urefu ni kama upana wake.
- _____ Barabara ni za dhahabu safi.
- _____ Mji una misingi 14.
- _____ Mtume Petro anasimama kwenye lango lake.
- _____ Kila mmoja ya milango yake 12 imetengenezwa kwa lulu moja.
- _____ Mzingo wake ni maili 1,500.

_____ Misingi yake yote imetengenezwa kwa mawe ya thamani.

_____ Jiji litakuwa katika uwiano kamili.

4. Mti wa uzima (1)

_____ Ni mti halisi ambao utawapa watu wa Mungu nguvu na ujana wa milele.

_____ Ni tamathali ya usemi na inamaanisha kwamba Mungu atawapa watu
Wake nguvu.

_____ Ulikuwapo hapo mwanzo lakini hautajumuishwa katika ufalme wa dunia
mpya.

5. Katika orodha ifuatayo, angalia vitu vyote ambavyo ni ahadi za Kweli za Biblia kwa watu katika ufalme mpya wa Mungu: (5)

_____ Bwana atafunga ndoa kila siku.

_____ Mti wa uzima huzaa aina 20 za matunda.

_____ Bwana mwenyewe ataishi pamoja na watu Wake.

_____ Baada ya miaka milioni, watakatifu watakuwa wamechoka.

_____ Hakutakuwa na kifo wala huzuni tena.

_____ Watu hawatachoka kamwe.

_____ Viwete watabebwa na malaika.

_____ Malaika watakuwa madaktari na kufanya shughuli zote.

_____ Vipofu watapata kuona.

_____ Wivu, woga, chuki, uwongo, husuda, uchafu n. k. vitatoweka milele.

_____ Watoto hawatakua.

6. Angalia kauli hapa chini zinazosema Ukweli kuhusu dunia mpya: (6)

_____ Bahari za leo hazitakuwapo tena.

_____ Majangwa yatakuwa makubwa zaidi.

_____ Wanyama watahifadhiwa katika vizimba vya kupendeza vya mbinguni.

_____ Vimbunga, matetemeko ya ardhi, na mafuriko hayatajulikana.

_____ Vipande vya sigara vitaondolewa kwa uangalifu kutoka mitaani kila siku
na malaika.

_____ Maua na miti haitanyauka au kufifia.

_____ Mbingu itakuwa hapa duniani.

_____ Dhambi haitatokea mara ya pili.

_____ Utukufu wa yote hauwezi kuelezewa.

7. Wenye haki katika ufalme wa mbinguni (1)

- _____ Watakuwa roho au mizimu wanaopiga vinubi na kuelea juu ya mawingu.
- _____ Sitawatambua wapendwa na marafiki wengine ambao wanaweza kuwa huko.
- _____ Watu watakuwa na miili halisi ya nyama na mifupa na watajuana.

8. Tunajua kwamba watu mbinguni watakuwa halisi na watafanya mambo halisi kwa sababu (1)

- _____ Sayansi imethibitisha hili kwa ukamilifu.
- _____ Biblia inasema tutakuwa kama Kristo, ambaye alikuwa halisi (alikuwa na nyama na mifupa) baada ya kufufuka Kwake na kufanya mambo halisi
- _____ Wahubiri wengi husemaga hivyo.

9. Ninaweza kuwa na uhakika wa mahali katika ufalme huo wa mbinguni ikiwa (1)

- _____ Ninasema kila siku kwamba ninampenda Bwana.
- _____ Ninaogopa vya kutosha kuzimu/Jehanamu.
- _____ Namkubali na kumfuata Kristo na kuzishika amri Zake.

10. Watu waliookolewa watafanya nini katika ufalme wa mbinguni? Angalia Ukweli wa zile Kweli za Biblia ziliorodheshwa hapa chini: (5)

- _____ Watajenga nyumba na uishi humo.
- _____ Watapanda mizabibu.
- _____ Wataua wanyama na kuwala.
- _____ Watapiga ala za mbinguni na kumwambia Mungu sifa.
- _____ Wataabudu mbele ya kiti cha enzi cha Mungu.
- _____ Wataruka kuzimu na kuwadhihaki waliopotea.
- _____ Watakula matunda ya mti wa uzima.

Somo la 5—Funguo za Ndoa Yenye Furaha

Pengine umesikia kwamba karibu nusu ya ndoa zote sasa huishia kwenye talaka, na kuacha wenzi wenye uchungu na watoto waliochanganyikiwa. Usiruhusu hili likufanyikie! Ikiwa ndoa yako inapitia nyakati ngumu au ni ndoa yenye furaha, au hata kama bado hujaolewa, ukizingatia haya, hapa kuna ushauri wa bure lakini uliothibitishwa wa kusaidia ndoa yako kudumu. Ushauri huu ni moja kwa moja kutoka kwa Mungu, aliyeumba na kupanga ndoa! Ikiwa umejaribu kila kitu kingine, kwa nini usimpe Mungu nafasi? Fuata funguo katika mwongozo huu, na unaweza kulinda nyumba yako.

Kanuni Kumi na Saba za Ndoa yenye Furaha Kutoka katika Kitabu Kikubwa cha Mungu

Anza kwa kukaa nyumbani mwako mwenyewe, hata ikiwa ni lazima ukae katika chumba kimoja.

1. Anzisha nyumba yako ya kibinafsi.

"Kwa hiyo mwanamume atamwacha baba yake na mama yake naye ataambatana na mkewe, nao watakuwa mwili mmoja." Mwanzo 2:24.

Jibu: Utawala wa Mungu ni hususani. Wenzi wa ndoa wanapaswa kuwaacha baba na mama na kuanzisha nyumba yao wenyewe, hata ikiwa fedha zinahitaji kuwa na chumba kimoja. Mume na mke wanapaswa kuamua pamoja kuhusu sera kama hizi. Kisha mwanamume awajulishe jamaa zake na yeye mwanamke pia. Ni lazima wabaki imara bila kujali nani anapinga. Maelfu ya talaka zingepukwa ikiwa sheria hii ingefuatwa kwa uangalifu.

Usisahau kwamba Mungu Mwenyewe Ndiye aliyekuunganisha katika ndoa. Ni taasisi ya ubunifu wa Mungu. Na Ndiye sheria Zake katika ndoa zinapaswa kufuatwa.

2. Endelea uchumba wako.

"zaidi ya yote shikaneni upendo usiopungua ninyi kwa ninyi, kwa kuwa upendo husitiri wingi wa dhambi." 1 Petro 4:8. "Mumewe... humsifu." Mithali 31:28. "Yeye aliyeolewa hujishughulisha... jinsi atakavyompendeza mumewe." 1 Wakorintho 7:34. "Iweni na upendo mzuri ninyi kwa ninyi... kwa heshima mkipendelea zaidi ninyi kwa ninyi." Warumi 12:10.*

Jibu: Endelea (au labda ufufue) adabu na staha za uchumba katika maisha yako ya ndoa. Ndoa zenye mafanikio hazitokei tu kimiujiza, bali ni lazima ziendelezwe na kupapaliwa haswa. Msichukuliane kuwa kwa ukawaida tu, kwamba huyu ni wangu wa yuko tu hapa nyumbani na nitamkuta tu ataenda wapi, utaharibu mambo au ukiritimba utakaotokea utaharibu ndoa yenu. Mchukulie mwenzi wako kama mtu spesheli. Endeleni kukua katika upendo kwa kuonyeshana kujaliana, la sivyo huo upendo utakufa, au utasambaratika. Kila mmoja amjali mwingine na kuishi kwa kutunza miahadi (commitment). Upendo na furaha havipatikani kwa kutafuta ili upate kwa ajili yako mwenyewe tu, bali kwa kuwapa wengine pia. Kwa hiyo tumia wakati mwingi kadri iwezekanavyo kufanya mambo pamoja ikiwa mtaelewana vizuri.

Jifunzeni kusalimiana kwa shauku. Tumieni likizo, tembeleaneni, nendeni sokoni pamoja, mfanye utalii pamoja, kuleni pamoja, vyote hivi ni vyema kuvifanya mkiwa katika vikundi au marafiki wengine kujiepushe na majaribu na kuepuka mwonekano wa uovu. Msipuuzie kufanyiana mambo madogomadogo, kutiana moyo, na matendo ya ukarimu au upendo. Mshangaze mwenzako kwa zawadi ndogo au upendeleo fulani. Jaribu "kumzidi mwenzako katika kumpenda". Usichote mema mengi kutoka kwenye ndoa kuliko unavyoweka ndani yake. Talaka yenyewe sio mharibifu mkubwa wa ndoa, lakini badala yake, ni ukosefu wa upendo. Ukipewa nafasi, upendo daima hushinda.

Mshangaze mwenzako kwa zawadi ndogo.

3. Kumbuka kwamba Mungu alikuunganisha pamoja katika ndoa.

"Kwa sababu hiyo mwanamume atamwacha babaye na mamaye, ataambatana na mkewe.... Kwa hiyo si wawili tena, bali mwili mmoja. Basi aliowaunganisha Mungu, mwanadamu asiwatenganishe." Mathayo 19:5, 6.

Jibu: Je, upendo umekaribia kutoweka nyumbani kwako? Ibilisi (ndiyo mvunja nyumba mashuhuri) anahusika na hili. Usisahau kwamba Mungu Mwenyewe aliwaunganisha pamoja katika ndoa, na anakusudia mkae pamoja na kuwa na furaha. Yeye Ataleta furaha na upendo maishani mwako ikiwa utatii sheria Zake za Mbinguni (amri). "Kwa Mungu yote yanawezekana." Mathayo 19:26. Usikate tamaa. Mungu, ambaye huweka upendo moyoni mwa mmisiyonari kwa ajili ya mwenye ukoma ambaye ni mpagani, anaweza kukupa upendo kwa urahisi ikiwa utamruhusu.

Mawazo yasiyofaa yanaweza kuharibu ndoa yako.

4. Linda mawazo yako--usiruhusu hisia zako zikunase.

"Maana aonavyo nafsini mwake, ndivyo alivyo." Mithali 23:7. "Usimtamani mke wa jirani yako." Kutoka 20:17. "Linda moyo wako kuliko yote uyalindayo; maana ndiko zitokako chemchemi za uzima." Mithali 4:23. "Mambo yoyote yaliyo ya kweli,... ya uaminifu,... ya haki,... safi,... ya kupendeza,... yenye ripoti nzuri;... fikiria juu ya mambo haya." Wafilipi 4:8.

Jibu: Mawazo yasiyofaa yataharibu ndoa yako. Ibilisi atakutega kwa mawazo kama haya: "Ndoa yetu ilikuwa kosa." "Hanielewi." "Siwezi kuchukua mengi zaidi ya hii." "Tunaweza talaka kila wakati ikiwa ni lazima." "Nitaenda nyumbani kwa mama." "Alitabasamu mwanamke yule." Acha kuwaza mawazo kama haya au ndoa yako imekwisha, kwa sababu mawazo yako na hisia zako hutawala matendo yako. Epuka kuona, kusema, kusoma, au kusikia chochote ambacho (au kujihusisha na mtu yeyote ambaye) kinapendekeza uchafu au kutokuwa mwaminifu. Mawazo yasiyodhibitiwa ni kama gari lisilo na breki kwenye mlima. Chochote kinaweza kutokea, na matokeo yake daima ni maafa.

5. Kamwe usiende kupumzika usiku ukiwa kwa mwenzako.

"Jua lisichwe na uchungu wenu bado haujawatoka." Waefeso 4:26. "Ungameni makosa yenu ninyi kwa ninyi." Yakobo 5:16. "Kusahau yale yaliyo nyuma." Wafilipi 3:13. "Iweni wafadhili ninyi kwa ninyi, wenye huruma, mkasameheane kama na Mungu katika Kristo alivyowasamehe ninyi." Waefeso 4:32.

Jibu: Kukasirika na kuwa na jazba juu ya maudhi na manung'uniko (makubwa au madogo) ni hatari sana. Isipokuwa yatatatuliwa haraka, hata yale matatizo madogo huwekwa akilini mwako huku imani na mitazamo yako ikiendelea kuathiri vibaya falsafa yako yote ya maisha. Hii ndiyo sababu Mungu anasema tuache hasira ipoe kabla ya kulala usiku. Uwe umepevuka akili vya kutosha kusamehe na kusema kwa uaminifu, "Samahani." Baada ya yote, hakuna mtu

mkamilifu, na kumbuka kuwa nyote mko kwenye timu moja, kwa hivyo kuwa mchezaji mzuri kwa kadri inavyowezekana kwa kukubali kosa unapolifanya. Mbali na kwamba kutengeneza ndoa iwe nzuri ni jambo lenye uzoefu wa kupendeza sana, na lenye nguvu zisizo za kawaida za kuwavuta wenzi wa ndoa karibu zaidi. Mungu anapendekeza ufanye hivyo! Na kila nachokipendekeza hufanya kazi!

Ukiwa na Kristo ndani ya moyo na nyumba yako, ndoa yenu itafanikiwa.

6. Mweke Kristo kiini au kitovu cha nyumba yako.

"Bwana asipoiijenga nyumba, waijengao wafanya kazi bure." Zaburi 127:1. "Katika njia zako zote mkiri Yeye, Naye atayanyosha mapito yako." Mithali 3:6. "Na amani ya Mungu, ipitayo akili zote, itawahifadhi mioyo yenu na nia zenu katika Kristo Yesu." Wafilipi 4:7.

Jibu: Hii ndiyo kanuni kubwa kabisa. Kwa kweli inashughulikia kuliko zingine zote. Mweke Kristo kwanza! Siri ya kweli ya furaha ya kweli ndani ya nyumba si diplomasia, mkakati, na jitihada zisizochoka za kushinda matatizo, bali ni kuungana na Kristo, ni kuwa na ubia Naye. Mioyo iliyojaa upendo wa Kristo kamwe haiwezi kuwa mbali sana kutoka kwa mwingine. Kristo akiwa nyumbani, ndoa itafanikiwa. Injili ndiyo tiba ya ndoa zote zilizojaa chuki, uchungu na kukatishwa tamaa. Injili inazuia maelfu ya talaka kwa kurejesha upendo na furaha kimuujiza. Mwenyezi Mungu ataokoa ndoa yako, ikiwa uko tayari.

Ombeana kwa sauti.

7. Ombeni pamoja.

"Ombeni, ili msije mkaingia majaribuni; roho i radhi, lakini mwili ni dhaifu." Mathayo 26:41. "Ombeni mmoja kwa mwingine." Yakobo 5:16. "Lakini mtu wa kwenu akipungukiwa na hekima, na aombe dua kwa Mungu, awapaye wote, kwa ukarimu." Yakobo 1:5.

Jibu: Ombeni kwa sauti! Huu ni utawala wa ajabu ambao unafanikiwa zaidi ya ndoto kali zaidi. Pigeni magoti mbele za Mungu na mwombeni kwa ajili ya upendo wa Kweli ninyi kwa ninyi, kwa msamaha, kwa nguvu, kwa hekima--kwa ajili ya ufumbuzi wa matatizo. Mungu ametoa hakikisho la kibinafsi kwamba atajibu. Mwenye kusali haponywi moja kwa moja kutoka kwa makosa yake yote, bali atakuwa na moyo unaotaka kutenda haki. Hakuna familia inayovunjika huku ikisali pamoja kwa unyoofu ili kupata msaada wa Mungu. Utafiti wa kanisa la Baptisti ulionyesha kwamba japo marekani asilimia hamsini za ndoa huvunjika,

ndoa za waumini wanaoomba pamoja asubuhi na jioni, maombi ya dhati, bila unafiki na kuwa wakweli moyoni, ni ndoa moja tu kati ya 1023 ndiyo huvunjika!

Msamaha siku zote ni bora kuliko talaka.

8. Kubali kwamba talaka si jibu.

"Basi aliowaunganisha Mungu, mwanadamu asiwatenganishe." Mathayo 19:6. "Kila mtu atakayemwacha mkewe, isipokuwa ni kwa ajili ya uasherati, na kuoa mwingine, azini; Mathayo 19:9. "Mwanamke aliye na mume amefungwa na sheria kwa mume wakati yu hai." Warumi 7:2.

Jibu: Biblia iko wazi. Mahusiano ya ndoa yanakusudiwa kuwa yasiyoweza kufutwa na yasiyoweza kuharibika. Talaka inaruhusiwa tu katika kesi ya zinaa. Lakini hata hivyo siyo lazima muachane, umeruhusiwa, ila jitahidini kuokoa ndoa yenu kwa kadri inavyowezekana. Mifano ya Biblia inaweza kutueleza zaidi hili. Msamaha daima ni bora kuliko talaka, hata katika kesi za kuanguka kwa maadili. Ndoa ni jambo la maisha yote. Mungu aliamuru hivyo wakati alipofanya harusi ya kwanza katika Edeni. Mawazo ya talaka kama suluhu yataharibu ndoa yoyote. Hii ndoup sababu moja ya Yesu kukataa kuachana. Talaka daima ni uharibifu na karibu wakati wote si suluhisho la tatizo. Badala yake, husababisha matatizo makubwa zaidi, kwa hiyo haipaswi kamwe kuzingatiwa moyoni. Maisha yaliyo na mpasuko, yaliyokatishwa tamaa, yasiyo na furaha na yaliyopotoka karibu wakati wote yanaifuata talaka, na hata mafanikio katika maisha yenyewe mara nyingi huzuiwa. Mungu alianzisha ndoa ili kulinda usafi na furaha ya watu, kuwaandalia mahitaji yao ya kijamii, na kuinua hali yao ya kimwili, kiakili, na kiadili. Nadhiri Zake ni miongoni mwa ahadi nzito ambazo humfunga mwanadamu kuliko zingine zote. Kuziweka kando kirahisi hupelekea mtu kujiondoa katika kibali na baraka za Mungu.

9. Weka mzunguko wa familia ulio karibu.

"Usizini." Kutoka 20:14. "Moyo wa mumewe humwamini salama.... Atamfanyia mema wala si mabaya siku zote za maisha yake." Methali 31:11, 12. "Bwana amekuwa shahidi kati yako na mke wa ujana wako, ambaye umemtenda kwa hiana." Malaki 2:14. "Jilinde na mwanamke mwovu.... Usiutamani uzuri wake moyoni mwako, wala asikushike kwa kope zake.... Je,. Ndivyo aingiaye kwa mke wa jirani yake; kila amgusaye atakuwa hana hatia." Mithali 6:24-29.

Jibu: Mapenzi na ukaribu wa kifamilia haupaswi kamwe kushirikiwa na wengine- -hata na wazazi washirikishwe ikibidi sana. Ni dhambi na msiba mkubwa kuvunja sheria hii tuliyopewa na Mungu. Mtu wa tatu wa kuhurumia au kusikiliza

malalamiko ni chombo cha shetani cha kutenganisha mioyo ya mume na mke. Tatua matatizo yako ya nyumbani kwa faragha. Hakuna mtu mwingine (isipokuwa

mchungaji wako au mshauri wa ndoa) anayepaswa kuhusika. Daima muwe wakweli kwa kila mmoja, na kamwe msifiche siri kutoka kwa kila mmoja. Usiseme utani kwa gharama ya hisia za mwenzi wako. Mlindane kwa nguvu, na kuwatenga kabisa wavamizi wote. Na kuhusu uzinzi (licha ya yale ambayo baadhi ya washauri wa ndoa wanasema), sikuzote unakuumiza wewe na wengine wote wanaohusika. Mungu, ambaye anajua akili zetu, mwili, na muundo wa hisia (na anajua nini hutusaidia au kutuumiza) ametoa katazo, "Usifanye." Na anaposema, "Usizini, " ni afadhali tusifanye. Wale wanaopuza utawala Wake watalipa adhabu kuu. Kwa hivyo ikiwa kuchangamkia mtu wa jinsia nyingine au kutongozana kumeanza, vunja jambo hilo mara moja, au vivuli vinaweza kutulia juu ya maisha yako ambavyo haviwezi kuinuliwa.

Kwa upendo wa kweli, ndoa yako haiwezi kushindwa.

10. Mungu anaelezea upendo, fanya kuwa lengo lako la kila siku kujipima kwa haya mafungu.

"Upendo huvumilia, upendo hufadhili; upendo hauna wivu au majivuno. Upendo hauna kiburi na haukosi kuwa na adabu. Upendo hau tafuti kujipendeza nafsi; haukasiriki upesi, hauweki orodha ya mabaya. Upendo haufurahii mabaya, bali hufurahia kweli. Upendo huvumilia yote, huamini yote, hutumaini yote, hustahimili yote." 1 Wakorintho 13:4-7

Jibu: Tafadhali soma tena mafungu ya Maandiko hapo juu kwa makini. Haya ndiyo maelezo ya Kweli ya Mungu kuhusu upendo. Je, unajipima vipi? Upendo sio msukumo wa hisia, lakini kanuni takatifu inayohusisha kila awamu na hatua ya maisha. Kwa upendo wa kweli, ndoa yako haiwezi kushindwa. Bila huo upendo wa kweli, haiwezi kufanikiwa.

Jaribu kumfurahisha mwenzi wako, badala ya kuwa mzuri.

11. Kumbuka kwamba kukosoa na kukashifu huharibu upendo.

"Enyi waume, wapendeni wake zenu, wala msiwe na uchungu juu yao." Wakolosai 3:19. "Heri kukaa nyikani kuliko kukaa pamoja na mwanamke mgomvi na mwenye hasira." Mithali 21:19. "Mke mgomvi ni kama matone yasiyokoma ya siku ya mvua" Mithali 27:15. "Mbona

wakitazama kibanzi kilicho katika jicho la ndugu yako, lakini huiangalii boriti iliyo ndani ya jicho lako

mwenyewe?" Mathayo 7:3. "Upendo... hutafuta njia ya kujenga." 1 Wakorintho 13:4

Jibu: Acha kukosoa, kugombana, na kutafuta makosa. Mume au mke wako anaweza kukosa mengi, lakini kugombana hakutasaidia. Usitarajie ukamilifu, vinginevyo uchungu utatokea. Usiyafikirie makosa, bali wewe yawinde yale mambo mema. Usijaribu kurekebisha, kudhibiti, au kulmazimisha mpenzi wako kufanya jambo, utaharibu upendo. Mungu pekee Ndiye anayeweza kubadilisha watu. Hali ya ucheshi, moyo mkunjufu, fadhili, subira, na mapenzi vitaondoa thuluthi mbili ya matatizo yako ya ndoa. Jaribu kumfanya mwenzi wako awe na furaha kuliko kujizikia vizuri, na mambo mazuri yatajileta yenyewe. Siri ya ndoa yenye mafanikio sio kuwa na mwenza sahihi, bali ni kuwa mwenzi sahihi.

Jifunze kucheka na kufurahia nyakati zinazofaa pamoja.

12. Usipitilize katika jambo lolote, uwe na kiasi.

"Kila mtu ashindanaye ana kiasi katika mambo yote." 1 Wakorintho 9:25. "Upendo... haufuati faida za ubinafsi." 1 Wakorintho 13:5, "Basi mlapo, au mnywapo, au mtendapo neno lolote, fanyeni yote kwa utukufu wa Mungu." 1 Wakorintho 10:31. "Nauweka chini ya mwili wangu, na kuutia katika utumwa." 1 Wakorintho 9:27. "Ikiwa yeyote hatafanya kazi, basi asile." 2 Wathesalonike 3:10. "Ndoa na iheshimiwe na watu wote, na malazi yawe safi." Waebrania 13:4. "Basi, dhambi isitawale ndani ya miili yenu ipatikanayo na mauti, hata mkazitii tamaa zake. Wala msivitoe viungo vyenu kuwa silaha za dhuluma kwa dhambi." Waroma 6:12, 13.

Jibu: Kufanya mambo kwa kupita kiasi kutaharibu ndoa yako. Vivyo hivyo kutofanya kutaleta shida. Kazi, upendo, mapumziko, mazoezi, michezo, ibada, milo, na mawasiliano ya kijamii lazima yawe na msawaziko katika ndoa yako, au jambo fulani litatokea. Kufanya kazi kupita kiasi na kukosa usingizi, kukosa chakula kinachofaa, au mazoezi humfanya mtu kuwa mkosoaji, asiyestahimili, na asiyefaa. Kula kupita kiasi mara kwa mara ni uovu mkubwa ambao huimarisha asili ya tabia za kwenda chini na hufanya dhamiri ya mtu iwe butu.

Unyanyasaji wa kijinsia au ngono inayopitiliza huharibu kupenda vitu vitakatifu na kudhoofisha uhai. Ndoa haitoi ruhusa ya kufanya ngono kupita kiasi. Matendo ya ngono yenye kushusha hadhi, yaliyopotoka, au yasiyo na kiasi huharibu upendo na heshima kati yenu. Maisha ya ngono ya wastani yanapendekezwa na Biblia na yatalinda afya zenu mpaka uzeeni. (1 Wakorintho 7:3-7). Mawasiliano ya kijamii na wengine ni muhimu kabisa. Furaha ya kweli haiwezi kupatikana kwa kujitenga. Ni lazima tujifunze kucheka na kufurahia nyakati nzuri na bora. Kuwa

makini kupita kiasi ni hatari (too serious). Kutenda kupita kiasi au kutofanya jambo lolote kunadhoofisha akili, mwili, dhamiri, na uwezo wa kupendana na kuheshimiana. Usiruhusu kutokuwa na kiasi kuharibu ndoa yako.

Usiangalie mkoba ya mwingine au mali yake binafsi bila ruhusa.

13. Heshimu haki za kibinafsi na upekee wa kila mmoja.

"Upendo hustahimili.... Upendo haujui wivu.... haukosi adabu, hautafuti kujipendeza nafsi.... Hafurahii dhuluma.... umejaa uaminifu." 1 Wakorintho 13:4-7a, "Iweni na upendo wenye fadhili ninyi kwa ninyi kwa upendo wa kindugu; Warumi 12:10.

Jibu: Kila mwenzi ana haki aliyopewa na Mungu ya faragha fulani bila ya kutoa maelezo. Usichezee pochi au mikoba ya kila mmoja, barua binafsi na mali nyingine za binafsi isipokuwa upewe ruhusa. Haki ya faragha na utulivu inapaswa kuheshimiwa. Mume au mke wako ana haki ya kukosea sehemu ya muda na ana haki ya kuwa na siku y a "off" bila kupigiwa kipenga. Wenzi wa ndoa hawamilikiani na hawapaswi kamwe kujaribu kulazimisha mabadiliko ya haiba ya mwingine.

Ni Mungu pekee Yake, Ndiye anayeweza kufanya mabadiliko hayo, na kila mmoja wetu atajibu mwenyewe Kwake kuhusu jambo hili (Warumi 14:12). Kumwamini mwingine kikamilifu na kuaminiana, bila ya kushukiana au kupeleleza mambo au kusachi vitu vya mwingine, ni muhimu kabisa kwa furaha. Kila mmoja kwa asilimia 100 awajibike kwa Mungu. Yeye anapeleleza moyo na hatuwezi kuwa feki Kwake. Uwe Mkweli kwa Mungu, na kutaka kuboresha ndoa yako kwa uwezo wako wote, ukimtii Mungu kwanza. Tumia muda kidogo kujaribu "kumjua" mwenzi wako na muda mwingi kujaribu kumfurahisha. Hii itafanya maajabu.

Nyumba safi na yenye utaratibu hutatua matatizo mengi ya familia.

14. Uwe safi, mwenye kiasi, mwenye utaratibu, na mchaji.

"Vivyo hivyo wanawake wajipambe kwa mavazi ya kujisitiri." 1 Timotheo 2:9. "Yeye... anafanya kazi kwa mikono ya hiari." "Huamka bado usiku na kuwaandalia watu wa nyumbani mwake chakula." "Huangalia sana njia za watu wa nyumbani mwake, wala hali chakula cha uvivu." Mithali 31:13, 15, 27, "Iweni safi." Isaya 52:11. "Mambo yote na yatendeke kwa uzuri na kwa utaratibu." 1 Wakorintho 14:40. "Ikiwa mtu hatunzi... wale wa nyumbani mwake, ameikana imani, na ni mbaya zaidi kuliko kafiri." 1 Timotheo 5:8. "Usiwe mvivu." Waebrania 6:12.

Jibu: Uvivu, fujo, uchafu, na uzembe ni silaha za shetani za kuharibu heshima na mapenzi yenu ninyi kwa ninyi, na hivyo kuharibu ndoa yenu. Mavazi nadhifu, yenye kiasi na miili safi, iliyopambwa vizuri ni muhimu kwa mume na mke. Milo inapaswa kuwa mizuri, yenye kukimu uwezo wenu wa pesa, yenye kuvutia, na kutolewa kwa wakati. Nyumba inapaswa kuwa safi na yenye utaratibu, kwa sababu hilo huleta amani, utulivu, na moyo kuridhika. Mume mvivu, asiye na mabadiliko na asiyeitunza nyumba yake ni laana kwa familia yake na ni dharau kwa Mungu. Kutokujali katika baadhi ya mambo haya kunaonekana kuwa kudogo ila kunaharibu nyumba maelfu.

Maneno makali na yenye hasira huvunja hamu ya mwenzi wako ya kutaka kukufurahisha.

15. Azimia kuzungumza kwa upole, kwa fadhili na kwa njia laini.

"Jawabu la upole hugeuza hasira; Bali maneno makali huchochea hasira." Mithali 15:1. "Ishi kwa furaha na mke unayempenda." Mhubiri 9:9. "Nilipokuwa mwanamume, niliacha mambo ya kitoto." 1 Wakorintho 13:11.

Jibu: Jilazimishe kuzungumza kwa upole na fadhila kwa mwenzi wako. Ukimya, mtu anaposhambuliwa, mara nyingi ndiyo njia bora ya kutuliza hasira. Maamuzi yanayofanywa ukiwa na hasira, uchovu au kuvunjika moyo hayategemeki hata hivyo, kwa hivyo ni bora kupumzika na kuacha hasira ipoe. Na unapozungumza, basi iwe daima ni kwa utulivu na kwa upendo. Maneno makali na yenye hasira husagasaga hamu ya mwenzi wako ya kutaka kukufurahisha.

Kujadili na kukubaliana katika masuala ya fedha.

16. Awe mwenye busara katika mambo ya pesa.

"[Upendo] haumiliki.... Upendo haukosi kuwa na adabu na haufuati kujipendeza nafsi." 1 Wakorintho 13:4, 5. "Mungu humpenda yeye atoaye kwa moyo wa ukunjufu." 2 Wakorintho 9:7.

Jibu: Mali na mapato yote katika ndoa yanapaswa kuwa "yetu, " sio "yako" na "yangu." Wake ambao hawafanyi kazi nje ya nyumba wanapaswa kupokea kiasi cha pesa kila mwezi kwa kununua chakula, nguo, na vitu vingine vilivyowekwa kwenye bajeti. Pesa hii inapaswa kutolewa kwa furaha badala ya kutolewa kwa kinyongo na roho y amagomvi. Mke na mume wote wanapaswa kuwa na kiasi kidogo cha pesa sawa (inapowezekana) kutumia kama wanavyotaka bila kutoa hesabu. Mume bahili humkasirisha mkewe na kumfanya kuwa mbadhirifu, kama vile ambavyo mume mbadhirifu au mfujaji anavyomfanya mke kuwa bahili.

Kuonyesha imani katika uwezo wa kusimamia pesa kwa mwenzako kwa kawaida kutamfanya apende kuwa makini katika kushughulikia pesa.

Kuzungumza mambo pamoja kutaepuka makosa mengi yanayoweza kuharibu ndoa yenu.

17. Zungumza mambo na kushauriana pamoja kwa uhuru.

"[Upendo] haukazani kumwonyesha mtu sifa zake, wala hauthamini mawazo ya kuvimba kichwa kwa kujiona muhimu.... haukasiriki haraka." 1 Wakorintho 13:4, 5, Phillips. "Akataaye mafundisho huidharau nafsi yake mwenyewe." Mithali 15:32. "Je, waona mtu mwenye hekima machoni pake? Kuna matumaini zaidi ya mpumbavu kuliko yeye." Mithali 26:12.

Jibu: Kushauriana juu ya maamuzi yote makubwa kutasaidia mambo mengi kuliko mengi utayayofanya. Kubadilisha kazi au kununua nyumba, gari, jahazi, samani, mavazi (angalau vitu vikubwa), na vitu vingine vyote vinavyohitaji pesa, mume na mke wote wahusike, na maoni ya wote wawili yanapaswa kuzingatiwa. Kuzungumza mambo pamoja kutaepuka makosa mengi yanayoweza kuharibu ndoa yenu. Ikiwa, baada ya mazungumzo mengi na maombi ya bidii, maoni yenu bado yanatofautiana, mke anapaswa kutii uamuzi wa mume wake. Maandiko yako wazi juu ya hili. (Angalia Waefeso 5:22-24.)

18. Nataka nyumba yangu iwe mahali ambapo malaika wa mbinguni hufurahia kutembelea.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Ni mwenzi gani wa ndoa anayepaswa kuwa wa kwanza kuungama baada ya ugomvi?

Yule ambaye alikuwa sahihi! (Yule ambaye hakukosea)

2. Je, unaweza kupendekeza sheria kwa mama mkwe msumbufu?

Ndiyo! Kaa kimya na uangalie mambo yako mwenyewe! (Ona 1 Wathesalonike 4:11.) Kwa kweli, sheria hii inatumika kwa wakwe wote. Ndoa nyingi ambazo zinaweza kuwa mbinguni kidogo duniani zimebadilishwa kuwa jehamu na wakwe. Wajibu wa wakwe wote ni kuacha ndoa mpya au changa peke yake kwanza.

3. Mume wangu ni mtu asiyemcha Mungu, na ninajaribu kuwa Mkristo. Ushawishi wake ni wa kutisha. Je, nimpe talaka?

Hapana! Soma 1 Wakorintho 7:12-14 na 1 Petro 3:1, 2. Mungu hutoa jibu maalum.

4. Mume wangu akinichukiza, sitalala naye. Anasema nimekosea. Je, ni mimi?

Ndiyo! Mungu anatoa jibu la uhakika kwa swali hili katika 1 Wakorintho 7:4, 5.

5. Mke wangu alikimbia na mwanamume mwingine. Sasa akiwa ametubu, anataka kurudi nyumbani. Mchungaji wangu anasema nimrudishe, lakini Mungu anakataza jambo hili, au sivyo?

Hapana. Hapana! Mungu anaruhusu talaka kwa uzinzi, lakini haamrishi umwache mwenzi au umpe talaka. Msamaha daima ni bora na daima ni njia ya utaratibu wa mbinguni. (Angalia Mathayo 6:14, 15.) Talaka itaharibu sana maisha yako na ya watoto wako. Mpe nafasi nyingine! Kanuni ya dhahabu au golden rule (Mathayo 7:12) inatumika hapa. Ikiwa wewe na mke wako mtakabidhi maisha yenu kwa Kristo, Yeye ataifanya ndoa yenu kuwa na furaha kuu. Hujachelewa bado.

6. Ninaweza kufanya nini? Wanaume kila wakati wanajaribu kufahamiana nami kwa ukaribu.

Kuwa makini sana na mwenendo wako. Mungu anasema, "Jiepusheni na uovu wote." 1 Wathesalonike 5:22. Labda mwenendo wako kwa wanaume--tabasamu la linalokaribisha, mavazi yasiyo yasiyo na kujistahi, utani usio na adabu, au mtazamo "wa kujiachia ukiwa na wanaume" na una jinsi ya kuwaalika wakutongoze--na wasonge mbele, kama si wale wanaokushika kwa nguvu, wewe unaweza kujiepusha nao kwa kuwaambia imani yako na jinsi unavyothamini mpango wa ndoa aliolea Mungu, utashangaa wanakukimbia, hata pale wanapozungumza maneno machafu wataenda mbali kuambiana na watasema yule "fulani" huwa hataki upuuzi huu, wacha twende kwa mdada mwingine au mkaka mwingine. Kuna kitu kuhusu kujistahi kwa Kikristo na kutunza hadhi ambako humweka mtu mahali pake. Kristo alisema, "Vivyo hivyo nuru yenu na iangaze mbele ya watu, wapate kuyaona matendo yenu mema, wamtukuze Baba yenu aliye mbinguni." Mathayo 5:16. Kristo anapoangaza kutoka kwa maisha yako, utakuwa na shida pungufu au kidogo na watu waovu na uchafu wao wa kutongoza wanandoa.

7. Je, unaweza kuniambia kwa urahisi na kwa uwazi ushauri wa Mungu ni nini kwa mtu ambaye ameanguka lakini ametubu kikweli?

Zamani sana Kristo alitoa jibu lililo wazi na la kufariji kwa mtu ambaye alikuwa ameanguka katika ukosefu wa maadili lakini akatubu. Yeye "Akasema, Nenda zako, wala usitende dhambi tena". Yohana 8:11. Shauri Lake bado linatumika leo. Nenda na usitende dhambi tena yaani kama umeshaitenda, usiirudie tena!

8. Je, "mtu asiye na hatia" katika talaka wakati mwingine anawez akuwa ana hatia pia?

Hakika. Wakati mwingine "yule asiye na hatia, " kwa kutokuwa na upendo, kutojali, kujiona kuwa ni mwadilifu, kutokuwa na fadhili, kuwa na ubinafsi, kumkera na kumsumbua mwenzake, na kuwa na ubaridi au ukavukavu, kunaweza kuhimiza mawazo na matendo mabaya kwamwenzi wake wa ndoa. Wakati mwingine "yule anayeonekana hana hatia" anaweza kuwa na hatia sawa mbele ya Mungu kama "mwenye hatia". Mungu anaangalia nia zetu Naye anahukumu ipasavyo. "Maana Bwana haangalii kama mwanadamu atazamavyo; maana wanadamu huitazama sura ya nje, bali Bwana huutazama moyo." 1 Samweli 16:7.

9. Je, Mungu anatarajia niishi na mwenzi anayeninyanya kimwili? (Kunipiga nk)

Unyanyasaji wa kimwili unaweza kutishia maisha na ni tatizo kubwa linalohitaji uangalizi wa haraka. Mwenzi na wanafamilia ambao wameninyanyaswa kimwili lazima wapate mazingira salama ya kuishi. Mume na mke wahitaji kutafuta msaada wa kitaalamu kupitia mshauri wa ndoa wa Kikristo anayefaa. Watu wengine wameoa au kuolewa na watu ambao ni wakatili au wenye maradhi ya akili ‘narcist’, jambo hili ni hatarishi, tafuta msaada wa ushauri, na kama ni mtu ambaye anadhuru maisha, inabidi hatua za usalama hata za nchi zichukuliwe mapema, shauriana na watu wa karibu kwa haraka inavyowezekana, ili mwenzi wako pia aweze pia kupata msaada.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Ndoa ni (1)

- _____ Kuunganishwa kwa mwanamume na mwanamke pamoja na Mungu kwa maisha yote.
- _____ Mkakati wa muda ambao ni majaribio ya kuishi pamoja ili kuona kama mnaweza kukaa kuendana pamoja.
- _____ Hata sio lazima. Wanaume na wanawake wako huru kuishi pamoja bila hiyo.

2. Mungu anatambua sababu moja tu ya talaka. Ni (1)

- _____ Kutopatana.
- _____ Mchumba mwenye hasira.
- _____ Uzinzi au uasherati.
- _____ Kutomcha Mungu kwa mwenzi wa ndoa.

3. Kujaliana katika uchumba (1)

- _____ Kunapaswa kuendelea katika maisha ya ndoa.
- _____ Kunapaswa kuachwa haraka baada ya harusi.
- _____ Ni ujinga mtupu na sio lazima.

4. Dhamana bora ya mafanikio katika ndoa ni (1)

- _____ Kuwa na Kristo moyoni na nyumbani.
 - _____ Mume kumlazimisha mke wake awe kwenye mstari.
 - _____ Mke kujifanyia apendavyo kwa kutishia talaka.
-

5. Kwa usalama pale kwenye ugomvi, fanya yafuatayo: (3)

- _____ Zungumza kwa upole na fadhila kwa mwenzi wako.
- _____ Mfanye mwenzi wako akubali makosa.
- _____ Waite majirani kusuluhisha mambo.
- _____ Mlazimishe mwenzi wako kunyamaza.
- _____ Ondoka ndani ya nyuma na ukae mbali kwa siku kadhaa.
- _____ Ombeni pamoja.
- _____ Dhibiti hasira yako kabla ya kulala usiku.

6. Angalia vitu ambavyo ni funguo za mafanikio katika ndoa: (2)

- _____ Funga mzunguko wa familia usingiliwe na watu wengine.
- _____ Ishi katika nyumba ya wazazi wako.
- _____ Kimbia nyumbani kwa mama ukiwa na hasira.
- _____ Waambie marafiki wa karibu makosa ya mwenzi wako.
- _____ Anza nyumba yako binafsi mahali pengine.
- _____ Mwandikie mpenzi wa zamani kwa ushauri.
- _____ Kamwe usikiri kwanza baada ya kutema mate chini.

7. Njia bora za kuboresha mwenzi wako wa ndoa ni (2)

- _____ Kutishia kuondoka isipokuwa njia yako itathaminiwa.
- _____ Mkere mwenzao na kumkosoa.
- _____ Boresha uhusiano wako mwenyewe na Yesu Kristo.
- _____ Mfanye mwenzako alale peke yake.
- _____ Kuwa na upendo, shukrani, na kusamehe.
- _____ Mlazimishe mwenzako kubadilika.

8. Angalia vitu vilivyo hapa chini vinavyohatarisha ndoa: (6)

- _____ Ukosoaji.
- _____ Mume bahili au mchoyo.
- _____ Mke mbaradhifu wa pesa.
- _____ Uvivu.
- _____ Nyumba ya Kikristo.
- _____ Kuomba pamoja.
- _____ Matatizo na uchafu.
- _____ Roho ya kusamehe.
- _____ Wivu.

9. Ili kufanikiwa katika kufanya maamuzi makuu, (2)

- _____ Mume na mke wanapaswa kushauriana pamoja.
- _____ Mume alazimishe mapenzi yake kwa mke wake.
- _____ Mungu atafutwe katika maombi pamoja.
- _____ Sisitiza kuwa na njia yako mwenyewe.

10. Sheria nzuri kwa wakwe ni (1)

- _____ Endelea na shughuli zako na kuwaacha waliooana hivi karibuni kujua jinsi ya kuchukuliana wao kwa wao.
- _____ Sisitiza kwamba waliooana hivi karibuni waishi nawe.
- _____ Amua kuwashauri waliooana hivi karibuni kama wanataka au la.

11. Katika kesi ya kutokuwa mwaminifu kwa mwenzi wako, jambo bora zaidi kufanya ni (1)

- _____ Kuondoka mara moja na usirudi tena.
- _____ Mara moja mwambie kila mtu jinsi mpenzi wako asivyopenda haki.
- _____ Uwe tayari kusamehe na kuhifadhi nyumba yako, kama itawezekana.

12. Mawazo yanapaswa kulindwa kwa uangalifu kwa sababu (2)

- _____ Mawazo machafu husababisha matendo machafu.
- _____ Mwenzi wako anaweza kusoma mawazo yako.
- _____ Mawazo mabaya yataharibu ndoa yako.

Somo la 6—Imeandikwa Kwenye Jiwe

Karne nyingi zilizopita, Mungu aliandika sheria Yake kwenye jiwe, na bado unatakiwa kuitunza leo! Ni kweli kabisa kwamba kukiuka sehemu yoyote ya sheria ya Mungu daima huleta matokeo mabaya. Uhalifu unapotawala miji yetu, je, haileti vichwani mwetu dhana kwamba ili kuwa na amani na usalama tunapaswa kuitii sheria za nchi? Naam, kanuni hii inatumika na sheria ya Mungu pia—Amri Kumi—katika maisha yetu wenyewe! Hizi haziitwi mapendekezo kumi, mashauri kumi, au mawazo kumi makuu. Kwa kuwa mengi yako hatarini, unapaswa kuchukua dakika chache kufikiria kwa uzito wajibu wako.

Na hizo Mbao mbili za Mawe zilikuwa kazi ya Mungu.

1. Je, ni kweli Mungu Mwenyewe Ndiye aliyeandika Amri Kumi?

"Kisha akampa Musa... mbao mbili za ushuhuda, mbao za mawe, zilizoandikwa kwa chanda cha Mungu." "Na zile mbao zilikuwa kazi ya Mungu, na maandishi hayo yalikuwa maandishi ya Mungu, yaliyoandikwa katika hizo mbao." Kutoka 31:18; 32:16.

Jibu: Ndiyo, Mungu mkuu wa mbinguni aliandika Amri Kumi kwenye mbao za mawe kwa kidole Chake Mwenyewe.

Mungu anasema kwamba dhambi ni kuvunja sheria Yake.

2. Je, ufafanuzi wa Mungu wa dhambi ni upi?

"Dhambi ni uvunjaji wa sheria." 1 Yohana 3:4.

Jibu: Dhambi ni kuvunja sheria ya Amri Kumi za Mungu. Na kwa kuwa sheria ya Mungu ni kamilifu (Zaburi 19:7), inafunika kila dhambi inayoweza kufikiriwa. Haiwezekani kutenda dhambi ambayo haijashutumiwa na angalau ile moja ya Amri Kumi za Mungu. Amri zinafunika "wajibu wote wa mwanadamu." Mhubiri 12:13. Hakuna kinachoachwa.

Furaha hufuata wale wanaozishika amri Zake.

3. Kwa nini Mungu alitupa Amri Kumi?

"Heri yeye aishikaye sheria." Mithali 29:18. "Zishike amri Zangu; Maana zitakuongezea wingi wa siku, na maisha marefu, na amani." Methali 3:1, 2.

Jibu:

A. Ili uwe mwongozo wa maisha yenye furaha na uzima tele.

Mungu alituumba ili tufurahi, tuwe na amani, maisha marefu, kuridhika, kuweza kutimiza mambo fulani, na baraka nyingine zote kuu ambazo mioyo yetu inatamani kupata. Sheria ya Mungu ndiyo ramani inayoonyesha njia zinazofaa za kufuata ili kupata furaha hii ya Kweli na kuu.

"Kujua dhambi ni kwa sheria." Warumi 3:20. "Singalijua dhambi, bali kwa sheria; Warumi 7:7.

B. Ili kunionyesha tofauti kati ya mema na mabaya.

Sheria ya Mungu ni kama kioo (Yakobo 1:23-25). Inaonyesha makosa katika maisha yangu kama kioo kinavyoonyesha uchafu usoni mwangu. Njia pekee inayowezekana ya mtu kujua ikiwa anatenda dhambi ni kuchunguza maisha yake kwa uangalifu kwa kioo cha sheria ya Mungu. Tumaini kwa kizazi hiki kilichochanganyika na kuzama Linapatikana katika sheria ya Amri Kumi za Mungu. Inatueleza wapi tunapaswa kupiga mstari wa mpaka!

"Na Bwana akatuamuru kuzifanya amri [amri] hizi zote... kwa faida yetu siku zote." Kumbukumbu la Torati 6:24. "Unishike nami nitakuwa salama, nami nitaziangalia amri Zako daima. Umewakanyaga wote wazikosao amri Zako." Zaburi 119:117, 118.

C. Ili kunilinda na hatari na majanga.

Sheria ya Mungu ni kama ngome yenye nguvu kwenye bustani ya wanyama, ambayo hutulinda dhidi ya wanyama wakali na waharibifu. Inatulinda dhidi ya uchafu, uwongo, mauaji, ibada ya sanamu, wizi, na maovu mengine mengi ambayo huharibu maisha, amani, na furaha. Sheria zote nzuri hulinda, na sheria ya Mungu ndivyo ilivyo.

Angalizo Maalum: Kanuni za milele za sheria ya Mungu zimeandikwa ndani kabisa ya asili ya kila mtu na Mungu aliyetuumba. Maandishi yanaweza kuwa hafifu na kuchafuka, lakini bado yapo. Hili lamaanisha, bila shaka, kwamba huwezi kupata amani ya kweli isipokuwa uwe tayari kuishi kupatana na asili yako ya ndani,

ambayo kwayo Mungu ameandika kanuni hizi. Tuliumbwa kuishi kwa kupatana na sheria ya Mungu. Tunapochagua kuzipuuza, matokeo yake huwa ni mvutano, machafuko na misiba, kama vile kupuuza sheria za uendeshaji salama husababisha matatizo makubwa.

Sheria inatulinda na shetani kama ngome inavyotulinda na simba kwenye mbuga ya wanyama.

4. Kwa nini sheria ya Mungu ni muhimu sana kwangu binafsi?

"Neneni na kufanya hivyo kama wale watakaohukumiwa kwa sheria ya uhuru." Yakobo 2:12.

Jibu: Kwa sababu sheria ya Amri Kumi ni kiwango ambacho Mungu huwachunguza watu katika hukumu ya mbinguni. Je, wewe unaijali sheria? Ni suala la maisha au kifo!

Msalaba ni uthibitisho chanya kwamba sheria haiwezi kubadilika.

5. Je, sheria ya Mungu (Amri Kumi) inaweza kubadilishwa au kukomeshwa?

"Ni vyepesi zaidi mbingu na nchi vitoweke, kuliko kutotimia kwa nukta moja ya torati." Luka 16:17. "Sitalivunja agano Langu, wala sitalibadili Neno lililotoka midomoni Mwangu." Zaburi 89:34. "Amri Zake zote ni amini, zimesimama imara milele na milele." Zaburi 111:7, 8.

Jibu: Hapana kabisa! Biblia iko wazi sana kuhusu jambo hili. Ikiwa sheria ingebadilishwa, Mungu angefanya badiliko hilo mara moja Adamu na Hawa walipofanya dhambi badala ya kumtuma Mwana Wake afe kwa ajili ya mtenda- dhambi ili kulipa adhabu ya sheria iliyovunjwa. Lakini hii haikuwezekana, kwa sababu amri sio sheria kwa maana ya kanuni au mswada ambao umetungwa katika bunge. Ni kanuni zilizofichuliwa za tabia takatifu ya Mungu ambazo zitakuwa Kweli siku zote maadamu Mungu Yupo.

Angalia kwenye chati iliyo hapa chini kwamba Mungu na sheria Yake wana sifa sawa. Unaona hii inamaanisha nini? Sheria ya Amri Kumi ni tabia ya Mungu iliyoandikwa ili tuweze kuielewa. Haiwezekani kubadili sheria ya Mungu kama vile ambavyo haiwezekani kumtoa Mungu kutoka mbinguni na kumbadilisha. Yesu alikuja kutuonyesha jinsi sheria (ambayo ni kielelezo cha maisha matakatifu) ilionekana ilipoundwa katika umbo la mwanadamu. Tabia ya Mungu haiwezi kubadilika kamwe. Wala sheria Yake haiwezi, kwa kuwa ni tabia Yake katika lugha ya kibinadamu.

Tabia ya Mungu na Tabia ya Sheria Yake

Sifa	Mungu ni	Sheria ni
Mzuri	Luka 18:19	1 Timotheo 1:8

Sifa	Mungu ni	Sheria ni
Mtakatifu	Isaya 5:16	Warumi 7:12
Mkamilifu	Mathayo 5:48	Zaburi 19:7
Safi	1 Yohana 3:2, 3	Zaburi 19:8
Mnyoofu	Kumbukumbu la Torati 32:4	Warumi 7:12
Wa kweli	Yohana 3:33	Zaburi 19:9
Wa kiroho	Yohana 4:24	Warumi 7:14
Wa haki	Yeremia 23:6	Zaburi 119:172
Mwaminifu	1 Wakorintho 1:9	Zaburi 119:86
Upendo	1 Yohana 4:8	Warumi 13:10
Habadiliki	Yakobo 1:17	Mathayo 5:18
Wa milele	Mwanzo 21:33	Zaburi 111:7, 8

Yesu ni sheria katika umbo la mwanadamu. Yeye Anapokuwa moyoni, kuishika sheria huwa raha.

6. Je, Yesu alibatilisha sheria ya Mungu alipokuwa hapa duniani?

“Msidhani ya kuwa nalikuja kuitangua torati.... sikuja kutangua, bali kutimiliza.... Mpaka mbingu na nchi zitakapopita, yodi moja wala nukta moja ya torati haitaondoka, hata yote yatimie.” Mathayo 5:17, 18.

Jibu: Hapana, kwa kweli Yesu alisisitiza hasa kwamba hakuja kuiharibu sheria, bali kuitimiza (au kushika). Badala ya kuiondoa sheria, Yesu aliitukuza (Isaya 42:21) kama mwongozo kamili wa kuishi kwa haki. Kwa mfano, Yesu alionyesha kwamba “usiue” hushutumu kuwa na hasira “bila sababu” (Mathayo 5:21, 22) na chuki (1 Yohana 3:15), na kwamba tamaa ni uzinzi (Mathayo 5:27, 28)) Anasema, "Mkinipenda, mtazishika amri Zangu." Yohana 14:15.

Sheria ni kama urefu wa mnyororo. Ikiwa kiungo kimoja tu kimevunjwa, madhumuni yake yote yameharibiwa.

7. Je, watu ambao kwa kujua wataendelea kuvunja hata amri moja ya Mungu wataokolewa?

"Mshahara wa dhambi ni mauti." Warumi 6:23. "Atawaangamiza wenye dhambi." Isaya 13:9. "Yeyote atakayeishika sheria yote, ila akajikwaa katika Neno moja, amekosa juu ya yote." Yakobo 2:10.

Jibu: Hapana! Watapotea. Sheria ya Amri Kumi ndiyo mwongozo tunaopaswa kuutumia katika kutafuta njia yetu kwa Mungu na maisha matakatifu. Nikipuza hata amri moja, ninapuza sehemu ya muundo wa Bwana, au ramani. Ikiwa kiungo kimoja tu cha mnyororo kitavunjwa, madhumuni yake yote yatabatilishwa. Biblia inasema kwamba tunapovunja amri yoyote ya Mungu kwa kujua, tunafanya dhambi (Yakobo 4:17), kwa sababu tumekataa mapenzi Yake kwetu. Ni wale tu wanaofanya mapenzi Yake ndiyo wanaweza kuingia katika ufalme wa mbinguni. Wenye dhambi watapotea.

Wokovu kutoka kwa Yesu ni halisi sawa na zawadi iliyopokelewa kwenye sikukuu maalum au siku ya kuzaliwa. Ni bure, na umetayarishwa mahususi kwa ajili yetu kutoka kwa Yesu!

8. Je, mtu yeyote anaweza kuokolewa kwa kushika sheria?

"Kwa matendo ya sheria hakuna mwenye mwili atakayehesabiwa haki mbele Zake." Warumi 3:20. "Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani ambayo hiyo haikutokana na nafsi zenu, ni kipawa cha Mungu; wala si kwa matendo, mtu awaye yote asije akajisifu." Waefeso 2:8, 9.

Jibu: Hapana! Jibu ni rahisi sana kukosea. Hakuna anayeweza kuokolewa kwa kushika sheria. Wokovu huja tu kupitia neema, kama zawadi ya bure kutoka kwa Yesu Kristo, na tunapokea zawadi hii kwa imani, si kwa matendo. Sheria hutumika tu kama kioo cha kuonyesha dhambi katika maisha yetu. Utakaso na msamaha kutoka kwa dhambi hiyo huja kupitia Kristo pekee. Ukijitazama kwenye kioo ukakuta meno yako yana mboga au maharage uliyokula, je kioo kitasaidia kutoa haya maharage au mboga kwenye meno?

Viwango vyetu wenyewe si salama kamwe. Siwezi kujua kama mimi ni mwenye dhambi isipokuwa niangalie kwa makini kiwango kikamilifu, yaani kioo cha sheria cha Mungu.

9. Kwa nini, basi, sheria ni muhimu kabisa kwa ajili ya kukamilisha tabia ya Kikristo?

"Mche Mungu, nawe uzishike amri Zake, maana kwa jumla ndiyo impasayo mtu." Mhubiri 12:13. "Kujua dhambi ni kwa sheria." Warumi 3:20.

Jibu: Kwa sababu muundo kamili, au "wajibu mzima," kwa maisha ya Kikristo yamo katika sheria ya Mungu. Kama mvulana wa miaka 6 aliyejitengenezea mtawala, akajipima, na kumwambia mama yake kwamba alikuwa na urefu wa futi 12, viwango vyetu si salama kamwe. Siwezi kujua kama mimi ni mwenye dhambi isipokuwa niangalie kwa makini kiwango kamilifu, kioo cha sheria cha Mungu. Mamilioni ya watu ambao wametoa pepo, kutabiri, na kufanya kazi nyingi za ajabu katika Jina la Yesu watapotea (Mathayo 7:21-23) kwa sababu hawakujisumbua kuchunguza maisha yao kwa kielelezo Chake kikuu cha sheria. Kwa hiyo, wanafikiri wao ni wenye haki na kuokolewa wakati, badala yake, wao ni wenye dhambi na wamepotea. "Katika hili twajua ya kuwa tumemjua Yeye, ikiwa tunashika amri Zake." 1 Yohana 2:3.

Yesu akiishi moyoni, maisha ya giza na mabaya yanabadilishwa na kuishi kwake kwa ushindi.

10. Ni nini humwezesha Mkristo aliyeongoka kikweli kufuata kielelezo cha sheria ya Mungu?

"Nitatia sheria Zangu katika nia zao, na katika mioyo yao nitaziandika." Waebrania 8:10. "Nayaweza mambo yote katika Kristo." Wafilipi 4:13. "Mungu akimtuma Mwanawe Mwenyewe... Ili haki ya torati itimizwe ndani yetu." Waroma 8:3, 4.

Jibu: Kristo hawasamehe tu wenye dhambi wanaotubu, bali anarudisha ndani yao sura ya Mungu. Yeye Anawaleta katika upatanifu na sheria Yake kupitia kwa uwezo wa uwepo Wake ndani yake. Katazo la "Usifanye" basi linakuwa ahadi kwamba Mkristo hataiba, hatasema uongo, au kuua, nk, kwa sababu Yesu anaishi ndani na anatawala. Mungu hangeweza kubadili sheria Yake, lakini alifanya mpango uliobarikiwa kupitia Yesu ili kumbadilisha mwenye dhambi ili aweze kufikia sheria hiyo.

Msamaha wa Rais husamehe mfungwa, lakini haumpi uhuru wa kuvunja sheria moja.

11. Lakini je, Mkristo aliye na imani na anayeishi chini ya neema, si amefunguliwa kutoka kwa kushika sheria?

"Kwa maana dhambi haitawatawala ninyi, kwa maana hamwi chini ya sheria, bali chini ya neema. Je, tutende dhambi [tunavunja sheria] kwa sababu hatuko chini ya sheria, bali chini ya neema? Hasha! Waroma 6:14, 15. "Basi, je! twaibatilisha sheria kwa imani? Hasha; naam, twaithibitisha sheria." Warumi 3:31.

Jibu: Hapana! Maandiko yanafundisha kinyume kabisa. Neema ni kama msamaha wa Rais kwa mfungwa. Inamsamehe, lakini haimpi uhuru wa kuvunja hata sheria moja kwenye vitabu vya sheria. Mtu aliyesamehewa, na anayeishi chini ya neema, yuko chini ya wajibu maradufu wa kushika sheria. Mtu anayekataa kushika sheria ya Mungu, akisema kwamba anaishi chini ya neema, amekosea. Anaishi chini ya fedheha.

12. Je, Amri Kumi za Mungu zimethibitishwa tena katika Agano Jipya?

Jibu: Ndiyo, na kwa uwazi kabisa hivyo. Angalia yafuatayo kwa makini sana.

Amri Kumi katika Agano Jipya na Agano la Kale

Agano Jipya	Agano la Kale
1. "Utamwabudu Bwana, Mungu wako, na kumtumikia Yeye peke yake." Mathayo 4:10.	1. "Usiwe na miungu mingine ila Mimi." Kutoka 20:3.
2. "Watoto wadogo, jilindeni na sanamu." 1 Yohana 5:21; Matendo 17:29.	2. Usijifanyie sanamu ya kuchonga... Kutoka 20:4–6.
3. "Ili Jina la Mungu na mafundisho Yake yasitukanwe." 1 Timotheo 6:1.	3. "Usilitaje bure Jina la Bwana, Mungu wako..." Kutoka 20:7.
4. "Mungu alistarehe siku ya saba... Basi, imesalia raha ya Sabato kwa watu wa Mungu." Waebrania 4:4, 9, 10.	4. "Ikumbuke siku ya Sabato uitakase..." Kutoka 20:8–11.
5. "Waheshimu baba yako na mama yako." Mathayo 19:19.	5. "Waheshimu baba yako na mama yako..." Kutoka 20:12.
6. "Usiue." Warumi 13:9.	6. "Usiue." Kutoka 20:13.

Agano Jipya	Agano la Kale
7. "Usizini." Mathayo 19:18.	7. "Usizini." Kutoka 20:14.
8. "Usiibe." Warumi 13:9.	8. "Usiibe." Kutoka 20:15.
9. "Usishuhudie uongo." Warumi 13:9.	9. "Usitoe ushahidi wa uongo dhidi ya jirani yako." Kutoka 20:16.
10. "Usitamani." Warumi 7:7.	10. "Usiitamani nyumba ya jirani yako..." Kutoka 20:17.

Dhabihu za maadhimisho/sherehe na desturi zilielekeza mbele kwenye dhabihu ya Yesu.

13. Je, Sheria ya Mungu na sheria ya Musa ni sawa?

Jibu: Hapana, hazifanani. Jifunze maelezo yafuatayo na ulinganishe kwa makini.

Kumbuka: Sheria ya Musa ilikuwa sheria ya muda, ya maadhimisho/sherehe ya Agano la Kale. Ilidhibiti ukuhani, dhabihu, matambiko, sadaka za nyama na vinywaji, n. k., vyote hivyo vilikuwa kivuli cha msalaba. Sheria hii iliongezwa "mpaka uzao au mbegu ya mwanamke atakapokuja, " na uzao huo ulikuwa Kristo (Wagalatia 3:16, 19). Tambiko na sherehe za sheria ya Musa zilielekeza mbele kwenye dhabihu ya Kristo. Alipokufa, sheria hii ilifikia mwisho, lakini Amri Kumi (sheria ya Mungu) " Zimesimama milele na milele." Zaburi 111:8. Kwamba kuna sheria mbili imewekwa wazi kabisa katika Danieli 9:10, 11.

Angalizo Maalum: Tafadhali kumbuka kwamba sheria ya Mungu imekuwepo angalau kwa muda mrefu pengine hata kabla ya dhambi kuwepo au..... Biblia inasema, "Pasipo sheria, hakuna kosa [au dhambi]." Warumi 4:15. Kwa hiyo sheria ya Amri Kumi za Mungu ilikuwepo tangu mwanzo. Wanadamu walivunja sheria hiyo (walifanya dhambi, 1 Yohana 3:4). Kwa sababu ya dhambi (au kuvunja sheria ya Mungu), sheria ya Musa ilitolewa (au "iliongezwa" Wagalatia 3:16, 19) mpaka Kristo aje na kufa. Sheria mbili tofauti zinahusika: Sheria ya Mungu na Sheria ya Musa.

Sheria ya Musa na Sheria ya Mungu

Sheria ya Musa	Sheria ya Mungu
Inaitwa “sheria ya Musa” (Luka 2:22).	Inaitwa “sheria ya Bwana” (Isaya 5:24).
Inaitwa “sheria ya amri zilizo katika maagizo” (Waefeso 2:15).	Inaitwa “sheria ya kifalme” (Yakobo 2:8).
Iliandikwa na Musa katika kitabu (2 2 Mambo ya Nyakati 35:12).	Iliandikwa na Mungu kwenye mawe (Kutoka 31:18; 32:16).
Iliwekwa ubavuni mwa Safina (Kumbukumbu la Torati 31:26).	Iliwekwa ndani ya Safina (Kutoka 40:20).
Iliishia msalabani (Waefeso 2:15).	Inasimama milele (Luka 16:17).
Ilongezwa kwa sababu ya dhambi (Wagalatia 3:19).	Inaonyesha dhambi (Warumi 7:7; 3:20).
Ilikuwa kinyume chetu (Wakolosai 2:14).	Si nzito (1 Yohana 5:3).
Haihukumu mtu yeyote (Wakolosai 2:14–16).	Huwahukumu watu wote (Yakobo 2:10–12).
Ya kimwili (Waebrania 7:16).	Ya kiroho (Warumi 7:14).
Haikukamilisha chochote (Waebrania 7:19).	Ni kamilifu (Zaburi 19:7).

Joka akamkasirikia yule mwanamke [kanisa la kweli].

14. Ibilisi anahisije kuhusu watu wanaofuata amri kumi za Mungu maishani mwao?

"Joka [Ibilisi] akamkasirikia yule mwanamke [kanisa la Kweli], akaenda zake afanye vita juu ya wazao Wake waliosalia, wazishikao amri za Mungu." Ufunuo 12:17. "Hapa ndipo penye subira ya watakatifu, hao wazishikao amri za Mungu." Ufunuo 14:12.

Jibu: Ibilisi anachukia watu wanaoshika sheria ya Mungu kwa sababu sheria ni kielelezo cha maisha ya haki. Na ukiamua kufuata utaratibu ulioainishwa katika sheria ya Mungu, utasikia ghadhabu ya shetani juu yako mara moja na kwa ghadhabu yote. Haishangazi kwamba shetani anachukia na kuwapinga vikali wote wanaoshika sheria ya Mungu. Lakini inashangaza na kustaajabisha kuwasikia viongozi wa kidini wakikana madai ya lazima ya Amri Kumi na wakati huo huo wakishikilia mapokeo ya wanadamu. Si ajabu Yesu alisema, “Mbona ninyi nanyi huihalifu amri ya Mungu kwa ajili ya mapokeo yenu? ”Nao waniabudu bure, wakifundisha mafundisho yaliyo maagizo ya wanadamu.” Mathayo 15:3, 9. Naye Daudi akasema, “Ni wakati wa Wewe, Bwana, kufanya kazi, kwa maana wameibatilisha sheria Yako.” Zaburi 119:126. Wakristo wanapaswa kuamka na

kuirejesha sheria ya Mungu kwenye nafasi yake ya haki, iliyotukuka. Ni upumbavu kwa kizazi hiki kisicho na nidhamu kudhani kwamba kinaweza kuvunja sheria za Mungu aliye hai bila kuadhibiwa.

15. Ninaamini Mkristo lazima azitii Amri Kumi za Mungu, na ninamwomba Yesu anisaidie kuleta maisha yangu katika upatano nazo.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Je, Biblia haisemi sheria ilikuwa (au) ina kasoro?

Hapana. Biblia inasema watu hao walikuwa na makosa. Mungu alipata "kosa kwao." Waebrania 8:8. Na katika Warumi 8:3 Biblia inasema kwamba torati "ilikuwa dhaifu kwa sababu ya mwili." Daima ni kisa sawa. Sheria ni kamilifu, lakini watu wana makosa, au ni dhaifu. Kwa hiyo Mungu angetaka Mwanawe aishi ndani ya watu Wake “ili haki ya torati itimizwe ndani yetu” (Warumi 8:4) kupitia Kristo anayekaa ndani Yake.

2. Wagalatia 3:13 inasema tumekombolewa kutoka katika laana ya sheria. Je, unaweza kueleza hili?

Laana ya sheria ni mauti (Warumi 6:23). Kristo alionja "mauti kwa ajili ya kila mtu." Waebrania 2:9. Hivyo aliwakomboa wote kutoka katika laana ya sheria (kifo) na mahali pake akatoa uzima wa milele

3. Je, Wakolosai 2:14-17 na Waefeso 2:15 haifundishi kwamba sheria ya Mungu iliishia msalabani?

Hapana, vifungu hivi vyote viwili vinarejelea sheria iliyo na "maagizo, " au sheria ya Musa, ambayo ilikuwa sheria ya sherehe inayoongoza mfumo wa dhabihu na ukuhani. Sherehe hizi zote na tambiko zilionyesha huko mbeleni, yaani zilikuwa kivuli cha msalaba na kuishia katika kifo cha Kristo, kama Mungu alivyokusudia. Sheria ya Musa iliongezwa mpaka "Mzao atakapokuja, " na "uzao huo... Wagalatia 3:19, 16. Sheria ya Mungu isingeweza kuhusika hapa, kwa kuwa Paulo aliizungumzia kuwa takatifu, ya haki, na nzuri miaka mingi baada ya msalaba (Warumi 7:7, 12).

4. Biblia inasema, "Upendo ni utimilifu wa sheria." Warumi 13:10. Biblia pia, katika Mathayo 22:37-40, inatuamuru kumpenda Mungu na kuwapenda jirani zetu, na inamalizia kwa maneno haya, "Katika amri hizi mbili hutegemea torati yote na manabii." Je, amri hizi huchukua nafasi ya Amri Kumi?

Hapana, Amri Kumi hutegemea amri hizi mbili kama vile vidole 10 vinavyoning'inia kutoka kwa mikono yetu miwili. Haviwezi kutenganishwa. Kumpenda Mungu hufanya kuzishika amri nne za kwanza (zinazohusu Mungu) kuwa raha, na upendo kwa jirani hufanya kutunza zile sita za mwisho (zinazohusu jirani zetu) kuwa shangwe. Upendo hutimiza sheria kwa kuondoa uchokozi na kwa kuifanya sheria kuwa furaha (Zaburi 40:8). Tunapompenda mtu kikweli, kile anachotuuliza huwa furaha kwetu. Yesu alisema, "Mkinipenda, mtazishika amri Zangu." Yohana 14:15. Haiwezekani kumpenda Bwana na kutoshika amri Zake, kwa sababu Biblia inasema, "Huku ndiko kumpenda Mungu, kwamba tuzishike amri Zake; na amri Zake si nzito." 1 Yohana 5:3. "Yeye asemaye, Nimemjua, wala hazishiki amri Zake, ni mwongo, wala kweli haimo ndani yake." 1 Yohana 2:4.

4. Je, 2 Wakorintho 3:7 haifundishi kwamba sheria iliyoandikwa na kuchongwa kwenye mawe “ilipaswa kuondolewa”?

Hapana. Fungu linasema kwamba "utukufu" wa huduma ya Musa ya sheria ulipaswa kuondolewa, lakini si sheria. Soma kifungu kizima cha 2 Wakorintho 3:3- 9 tena, kwa makini. Somo sio kuondoa sheria au kuanzishwa kwake, lakini badala yake, mabadiliko ya mahali pa sheria kutoka "mbao za mawe" hadi "mbao za moyo." Chini ya huduma ya Musa sheria ilikuwa juu ya mawe. Chini ya huduma ya Roho Mtakatifu, kupitia Kristo, sheria imeandikwa moyoni (Waebrania 8:10). Sheria iliyowekwa kwenye ubao wa matangazo ya shule huwa na ufanisi pale tu inapoingia kwenye moyo wa mwanafunzi. Utumishi wa Kristo wa sheria ni mzuri kwa sababu Yeye huhamisha sheria kwenye moyo wa Mkristo. Kisha kushika sheria kunakuwa njia ya kufurahisha na yenye shangwe ya kuishi kwa sababu Mkristo ana upendo wa Kweli kwa Mungu na wanadamu pia.

6. Warumi 10:4 inasema kwamba "Kristo ni mwisho wa sheria." Kwa hivyo imeisha, sivyo?

“Mwisho” katika mstari huu unamaanisha kusudi au kitu, kama inavyofanya katika Yakobo 5:11. Maana ni wazi. Kuwaongoza watu kwa Kristo—ambapo wanapata haki—ndilo lengo, kusudi, au mwisho wa sheria.

7. Kwa nini watu wengi hukana madai ya lazima ya sheria ya Mungu?

"Kwa kuwa ile nia ya mwili ni uadui juu ya Mungu, kwa maana haitii sheria ya Mungu, wala haiwezi kuitii. Basi wale wauifuatao mwili hawawezi kumpendeza Mungu. Lakini ninyi hamwufuati mwili, bali katika Roho, ikiwa Roho wa Mungu anakaa ndani yenu." Warumi 8:7-9.

8. Je, watu wenye haki wa Agano la Kale waliokolewa na sheria?

Hakuna aliyewahi kuokolewa na sheria. Wote ambao wameokolewa katika nyakati zote wameokolewa kwa neema. Hii "neema... tulipewa katika Kristo Yesu kabla ya ulimwengu kuwako." 2 Timotheo 1:9. Sheria inaonyesha tu dhambi. Kristo pekee Ndiye anayeweza kuokoa. Nuhu "alipata neema" (Mwanzo 6:8); Musa alipata neema (Kutoka 33:17); Waisraeli jangwani walipata neema (Yeremia 31:2); na Habili, Henoko, Ibrahimu, Isaka, Yakobo, Yusufu, na wengine wengi waliostahili katika Agano la Kale waliokolewa "kwa imani" kulingana na Waebrania 11. Waliokolewa kwa kutazamia msalaba; sisi, kwa kuangalia nyuma yake. Sheria ni muhimu kwa sababu, kama kioo, inafichua "uchafu" katika maisha yetu. Bila hivyo, watu ni wenye dhambi lakini hawajui. Hata hivyo, sheria haina uwezo wa kuokoa. Inaweza tu kuonyesha dhambi. Yesu, na Yeye pekee, Ndiye anaweza kumwokoia mtu kutoka katika dhambi. Hii imekuwa Kweli kila wakati, hata katika nyakati za Agano la Kale. (Matendo 4:10, 12; 2 Timotheo 1:9).

9. Kwa nini wasiwasi kuhusu sheria? Je, dhamiri si mwongozo salama?

Hapana! Mara elfu, hapana! Biblia inazungumza juu ya dhamiri mbaya, dhamiri iliyochafuliwa, na dhamiri iliyochomwa moto—ambayo hakuna iliyo salama. "Iko njia ione kanayo kuwa sawa machoni pa mtu, lakini mwisho wake ni njia za mauti." Mithali 14:12. Mungu anasema, "Anayeutumainia moyo wake ni mpumbavu." Mithali 28:26.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Amri Kumi ziliandikwa na (1)

- _____ Mungu.
- _____ Musa.
- _____ Mtu asiyejulikana.

2. Kulingana na Biblia, dhambi ni (1)

- _____ Upungufu wa utu.
- _____ Kuvunja sheria ya Mungu.
- _____ Chochote kinachoonekana si sawa.

3. Angalia kauli zinazosema Ukweli kuhusu sheria ya Mungu: (4)

- _____ Ni mwongozo kamili wa maisha ya furaha.
- _____ Ni Kama kioo, huonyesha dhambi.

- _____ Inalemea na inakandamiza.
- _____ Inaweza kunilinda na uovu.
- _____ Ina sifa sawa na za Mungu.
- _____ Ilighairiwa katika Agano Jipya.
- _____ Ni laana.

4. Sheria ya Amri Kumi za Mungu (1)

- _____ Ilikuwa kwa ajili ya nyakati za Agano la Kale pekee.
- _____ Ilikomeshwa na Yesu msalabani.
- _____ Haibadiliki kabisa.

5. Katika siku ya hukumu nitaokolewa ikiwa (1)

- _____ Ninadumisha Kumbukumbu bora ya matendo mema.
- _____ Ninampenda Bwana, bila kujali kama ninatii Amri Kumi au la.
- _____ Uhusiano wangu wa kibinafsi wa upendo na Yesu unaniongoza kutii amri Zake zote.

6. Watu wanaokolewa kwa (1)

- _____ Kushika sheria.
- _____ Kuvunja sheria.
- _____ Yesu Kristo peke yake.

7. Wakristo walioongoka kweli kweli (1)

- _____ Hushika sheria ya Mungu kupitia nguvu za Kristo.
- _____ Hupuuza sheria kwa sababu imeondolewa.
- _____ Huzingatia kushika amri kuwa sio lazima.

8. Mtu anayeishi chini ya neema (1)

- _____ Anaweza kuvunja Amri Kumi bila kutenda dhambi.
- _____ Amewekwa huru kutoka kwa kushika sheria.
- _____ Atashika amri za Mungu kwa furaha.

9. Upendo hutimiza sheria kwa sababu (1)

- _____ Upendo hubatilisha sheria.
- _____ Upendo wa kweli kwa Mungu na mwanadamu hufanya kushika sheria kuwa raha.
- _____ Upendo ni muhimu zaidi kuliko utii.

10. Sheria ya Musa ni (1)

- _____ Kitu sawa na sheria ya Mungu.
- _____ Sheria ya sherehe na dhabihu, ambayo ilielekeza mbele kwa Kristo na kuishia msalabani.
- _____ Bado inatumika leo.

11. Watu wanaotii Amri Kumi (1)

- _____ Wote ni Shupavu wa Sheria.
- _____ Watapingwa vikali na shetani, anayemchukia Mungu na sheria Yake.
- _____ Wanaokolewa kwa kushika sheria.

12. Angalia taarifa ambazo ni za kweli kuhusu Kristo na sheria: (4)

- _____ Yesu alivunja sheria.
- _____ Yesu Ndiye kielelezo kamili cha kibinadamu cha kushika sheria.
- _____ Yesu aliifuta sheria.
- _____ Yesu alisema, "Mkinipenda, mtazishika amri Zangu."
- _____ Yesu aliikuza sheria na alionyesha kwamba inafunika dhambi zote.
- _____ Yesu alisema kwamba sheria haiwezi kubadilishwa.

Somo la 7—Siku Iliyopotea Katika Historia

Je, unajua kuna siku muhimu sana ambayo karibu kila mtu ameisahau? Inashangaza kwamba ni watu wachache tu wanaoifahamu, kwa sababu ni moja ya siku muhimu zaidi katika historia yote ya mwanadamu! Sio tu siku ya zamani, lakini ya sasa na ya baadaye. zaidi ya hayo, kile kilichotokea siku hii iliyopuuzwa kinaweza kuwa na athari kubwa katika maisha yako. Je, ungependa kujua mambo ya ajabu zaidi kuhusu siku hii iliyopotea ya historia? Kisha soma Mwongozo huu wa Utafiti kwa makini.

Yesu alipokuwa hapa duniani, aliabudu siku ya Sabato.

1. Yesu aliabudu siku gani kwa desturi?

"Akafika Nazareti, hapo alipolelewa; na kama ilivyokuwa desturi Yake, akaingia katika sinagogi siku ya Sabato, akasimama ili asome." Luka 4:16.

Jibu: Desturi ya Yesu ilikuwa kuabudu siku ya Sabato.

Siku ya saba ya juma (Jumamosi) ni Sabato.

2. Lakini ni siku gani ya juma ambayo ni Sabato?

"Siku ya saba ni Sabato ya Bwana, Mungu wako." Kutoka 20:10. "Hata Sabato ilipokwisha,... asubuhi na mapema siku ya kwanza ya juma, walikwenda kaburini. Marko 16:1, 2.

Jibu: Sabato sio siku ya kwanza ya juma (Jumapili), kama wengi wanavyoamini, lakini siku ya saba (Jumamosi). Angalia kutoka katika Maandiko hayo hapo juu kwamba Sabato ni siku inayokuja kabla tu ya siku ya kwanza ya juma.

Mungu aliifanya Sabato wakati wa Uumbaji.

3. Ni nani aliyeifanya Sabato na lini?

"Hapo mwanzo Mungu aliziumba mbingu na nchi." "Na siku ya saba Mungu alimaliza kazi Yake yote aliyoifanya; akastarehe siku ya saba, akaacha kufanya kazi Yake yote aliyoifanya. Mungu akaibarikia siku ya saba, akaitakasa." Mwanzo 1:1; 2:2, 3.

Jibu: Mungu aliifanya Sabato wakati wa Uumbaji, alipoumba ulimwengu. Alipumzika siku ya Sabato na kuibariki na kuitakasa (aliitenga kwa matumizi matakatifu).

Mungu aliandika amri ya Sabato kwa kidole Chake Mwenyewe.

4. Je, Mungu anasema nini kuhusu kushika Sabato katika Amri Kumi, alizoziaandika kwa kidole Chake Mwenyewe?

"Ikumbuke siku ya Sabato uitakase. Siku sita fanya kazi, utende mambo yako yote; lakini siku ya saba ni Sabato ya Bwana, Mungu wako; siku hiyo usifanye kazi yo yote, wewe wala mwana wako. wala binti yako, wala mtumwa wako, wala mjakazi wako, wala mnyama wako wa kufugwa, wala mgeni aliye ndani ya malango yako; maana kwa siku sita Bwana alifanya mbingu na nchi, na bahari na vyote vilivyomo, akastarehe siku ya saba. siku; kwa

hiyo Bwana akaibarikia siku ya Sabato akaitakasa." Kutoka 20:8-11. "Bwana akanipa mbao mbili za mawe zilizoandikwa kwa chanda cha Mungu." Kumbukumbu la Torati 9:10.

Jibu: Katika amri ya nne ya zile kumi, Mungu anatumuru kushika Sabato ya siku ya saba kama siku Yake takatifu. Mungu alijua watu wangesahau Sabato Yake, kwa hiyo alianza amri hii kwa neno "kumbuka". Hajawahi kuamuru mtu yeyote mahali popote kuweka siku nyingine yoyote kama siku takatifu ya kila juma.

Yesu anasema ni rahisi zaidi mbinguni kupita kuliko sheria ya Mungu kubadilika.

5. Lakini je, Amri Kumi hazijabadilishwa?

Yesu anasema: "Na ni vyepesi zaidi mbingu na dunia kupita, kuliko kutimia nukta moja ya torati." Luka 16:17. Mungu anasema: "Agano Langu sitalivunja, wala sitalibadili Neno lililotoka midomoni Mwangu." Zaburi 89:34. Angalia, Amri Kumi zilitoka kwenye midomo Yake. Kutoka 20:1 inasema, "Mungu akanena Maneno haya yote, akisema... [Amri Kumi zinafuata katika mstari wa 2-17]."

Jibu: Hapana, kwa kweli! Haiwezekani kabisa kwa sheria yoyote ya Mungu ya maadili kubadilika kamwe. Amri zote Kumi ni za lazima leo.

Paulo na mitume wengine waliitakasa Sabato ya siku ya saba ya Mungu.

6. Je, mitume waliitunza Sabato?

"Na Paulo, kama ilivyokuwa desturi yake, akaingia kwao, akahojiana nao kwa maneno ya Maandiko Sabato tatu." Matendo 17:2. "Paulo na wenzake... waliingia katika sinagogi siku ya Sabato, wakaketi."

Matendo 13:13, 14. "Siku ya Sabato tukatoka nje ya mji, tukaenda kando ya mto, mahali palipopagwa kusali, tukaketi, tukasema na wanawake waliokusanyika huko. Matendo 16:13. "Naye [Paulo] alijadiliana katika sinagogi kila Sabato, akiwavuta Wayahudi na Wagiriki." Matendo 18:4.

Jibu: Ndiyo, kitabu cha Matendo ya Mitume kinaweka wazi kwamba Paulo na kanisa la kwanza waliitunza Sabato.

Mitume waliwafundisha Mataifa kuitakasa Sabato.

7. Je, Mataifa pia waliabudu siku ya Sabato?

Mungu aliimuru hivi:

"Heri mtu yule... aishikaye Sabato asiitie unajisi." "Tena wageni, watakaojiunga na Bwana,... kila mtu aishikaye Sabato asiitie unajisi, na kulishikamana na agano Langu; hao hao nitawaleta katika mlima Wangu mtakatifu, na kuwafurahisha katika maisha Yangu. nyumba ya sala... kwa maana nyumba Yangu itaitwa nyumba ya sala kwa watu wote." Isaya 56:2, 6, 7, mkazo umeongezwa.

Mitume walifundisha hivi:

"Na Wayahudi walipotoka katika sinagogi, watu wa mataifa wakawasihi wahubiriwe Maneno hayo Sabato iliyofuata." "Siku ya Sabato iliyofuata, karibu mji wote ukakusanyika ili kusikia Neno la Mungu." Matendo 13:42, 44, mkazo umeongezwa. "Akatoa hoja zake katika sinagogi kila Sabato, akiwavuta Wayahudi na Wagiriki." Matendo 18:4.

Jibu: Mitume katika kanisa la kwanza la Agano Jipya hawakutii tu amri ya Sabato ya Mungu, bali pia waliwafundisha Mataifa walioongoka kuabudu siku ya Sabato. Kamwe hawarejelei Jumapili kama siku takatifu.

Sabato haikubadilishwa kuwa Jumapili wakati wa ufufuo wa Yesu.

8. Lakini je, Sabato haikubadilishwa kuwa Jumapili wakati wa kifo au ufufuo wa Kristo?

Jibu: Hapana, hakuna dokezo hata la kwa mbali zaidi kwamba Sabato ilibadilishwa wakati wa kifo au ufufuo wa Kristo. Biblia inafundisha kinyume kabisa. Tafadhali pitia kwa makini ushahidi ufuatao:

A. Mungu aliibariki Sabato.

*"Bwana akaibarikia siku ya Sabato akaitakasa." Kutoka 20:11.
 "Mungu akaibarikia siku ya saba, akaitakasa." Mwanzo 2:3.*

B. Kristo alitarajia watu Wake wangeendelea kushika Sabato katika mwaka wa 70 BK wakati Yerusalemu ilipoharibiwa.

Akijua vyema kwamba Yerusalemu ingeamizwa na Roma mwaka wa 70 BK, Yesu aliwaonya wafuasi Wake wa wakati huo, akisema, "Lakini ombeni, ili kukimbia kwenu kusiwe wakati wa baridi, wala siku ya Sabato. Mathayo 24:20, mkazo umeongezwa. Yesu aliweka wazi kwamba alikusudia Sabato itunzwe hata miaka 40 baada ya kufufuka kwake. Kwa kweli, hakuna madokezo popote katika Maandiko kwamba Yesu, Baba Yake, au mitume waliwahi (wakati wowote, chini

ya hali yoyote) kubadilisha Sabato takatifu ya siku ya saba kuwa siku nyingine yoyote.

C. Wanawake waliokuja kuutia mafuta mwili wa Kristo waliitunza Sabato. Yesu alikufa "siku iliyotangulia sabato" (Marko 15:37, 42), ambayo sasa inaitwa Ijumaa Kuu.

Wanawake walitayarisha manukato na marhamu ili kuupaka mwili Wake, kisha "wakapumzika siku ya Sabato kama ilivyoamriwa." Luka 23:56. Ni "Sabato ilipokwisha kupita" (Marko 16:1) ambapo wanawake walikuja "siku ya kwanza ya juma" (Marko 16:2) ili kuendeleza kazi yao yenye kuhuzunisha. Walipata "Yesu alifufuka mapema siku ya kwanza ya juma" (mstari wa 9), ambayo kwa kawaida huitwa Jumapili ya Pasaka. Tafadhali kumbuka kwamba Sabato "kulingana na amri" ilikuwa siku iliyotangulia Jumapili ya Pasaka, ambayo sasa tunaiita Jumamosi.

D. Mfuasi wa Kristo, Luka, aliandika vitabu viwili vya Biblia, Luka na Matendo.

Anasema kwamba katika kitabu cha Luka aliandika kuhusu "mafundisho yote" ya Yesu (Matendo 1:1-3). Lakini hakuandika kamwe kuhusu utunzaji wa Jumapili au mabadiliko ya Sabato.

Kila mtu katika ufalme wa milele wa Mungu ataitakasa Sabato.

9. Baadhi ya watu husema Sabato itawekwa katika dunia mpya ya Mungu. Je, hii ni sahihi?

"Maana kama vile mbingu mpya na nchi mpya, nitakazofanya, zitakavyokaa mbele Zangu, asema Bwana, ndivyo uzao wenu na jina lenu litakavyokaa. Na itakuwa, mwezi mpya hata mwezi mpya, na tangu

Sabato hata Sabato, wote wenye mwili watakuja kuabudu mbele Zangu, asema Bwana. Isaya 66:22, 23.

Jibu: Ndiyo, Biblia inasema watu waliookolewa wa nyakati zote wataitunza Sabato katika dunia mpya.

Siku ya Bwana ni Sabato, si Jumapili.

10. Lakini je, Jumapili si siku ya Bwana?

Iiteni sabato siku ya furaha, takatifu ya Bwana. Isaya 58:13. "Kwa maana Mwana wa Adamu Ndiye Bwana wa siku ya sabato." Mathayo 12:8.

Jibu: Biblia inazungumza kuhusu "siku ya Bwana" katika Ufunuo 1:10, kwa hiyo Bwana ana siku maalum. Lakini hakuna mstari wa Maandiko unaorejelea Jumapili kuwa siku ya Bwana. Badala yake, Biblia hutambulisha waziwazi Sabato kuwa siku ya Bwana. Siku pekee iliyowahi kubarikiwa na Bwana au kudaiwa na Yeye kuwa siku Yake takatifu ni Sabato ya siku ya saba.

Yesu alianzisha ubatizo--sio utunzaji wa Jumapili--kwa heshima ya ufufuo Wake.

11. Je, sistahili kushika Jumapili kwa heshima ya ufufuo wa Kristo?

"Hamjui ya kuwa sisi sote tuliobatizwa katika Kristo Yesu tulibatizwa katika mauti Yake? Basi tulizikwa pamoja Naye kwa njia ya ubatizo katika mauti Yake, ili kama vile Kristo alivyofufuka katika wafu kwa utukufu wa Baba; vivyo hivyo na sisi nasi tuenende katika upya wa uzima. Maana ikiwa tumeunganishwa katika mfano wa mauti Yake, tutakuwa katika mfano wa kufufuka Kwake; mwili wa dhambi upate kuharibiwa, ili tusitumikie dhambi tena." Warumi 6:3-6.

Jibu: Hapana! Si zaidi ya vile ungetunza Ijumaa kwa heshima ya kusulubiwa. Kristo alitoa agizo la ubatizo kwa heshima ya kifo Chake, kuzikwa, na ufufuo Wake. Biblia haipendekezi kamwe kushika Jumapili kwa heshima ya ufufuo (au kwa sababu nyingine yoyote, kwa jambo hilo). Tunamheshimu Kristo kwa kumtii (Yohana 14:15)--si kwa kuweka matakwa ya mwanadamu badala ya Yake.

Watu waliopotoka walikuwa na ujasiri wa kuibadilisha Jumapili badala ya Sabato ya sheria ya Mungu.

12. Vema, kama utunzaji wa Jumapili haumo katika Biblia, lilikuwa wazo la nani basi?

"Naye ataazimu kubadili majira na sheria." Danieli 7:25, UV. "Hivi ndivyo mmeibatilisha amri ya Mungu kwa mapokeo yenu." "Nao waniabudu bure, wakifundisha mafundisho yaliyo maagizo ya wanadamu." Mathayo 15:6, 9. Makuhani wake wameihalifu sheria Yangu. "Na manabii wake wamewapaka chokaa kisicho na joto,... wakisema, Bwana MUNGU asema hivi; wakati Bwana hakunena." Ezekieli 22:26, 28.*

Jibu: Watu waliopotoka wa miaka mingi iliyopita walitangaza kwamba siku takatifu ya Mungu ilibadilishwa kutoka Sabato hadi Jumapili. Mungu alitabiri jambo hilo lingetukia, nalo lilifanyika. Kosa hili lilipitishwa kwa kizazi chetu kisicho na mashaka kama Ukweli wa injili. Utunzaji wa Jumapili ni desturi ya watu ambao hawajavuviwa na huvunja sheria ya Mungu, inayoamuru kushika Sabato. Mungu pekee Ndiye anayeweza kuifanya siku kuwa takatifu. Mungu

aliibariki Sabato, na Mungu anapobariki, hakuna mtu anayeweza "kuigeuza." Hesabu 23:20.

Kuibadili Sabato kuwa Jumapili ni dharau kwa Mungu kwa sababu inajaribu kubadilisha sheria Yake takatifu.

13. Lakini je, si hatari sana kuchezea sheria ya Mungu?

"Msiliongeze Neno niwaamurulo, wala msipunguze Neno lolote, mpatе kuzishika amri za Bwana, Mungu wenu." Kumbukumbu la Torati 4:2. "Kila Neno la Mungu ni safi.... Usiongeze neno katika Maneno Yake, asiye akakulaumu, ukaonekana kuwa mwongo." Methali 30:5, 6.

Jibu: Mungu amekataza kwa hakika kwa watu kubadilisha sheria Yake kwa kufuta au kuongeza. Kuichezea sheria takatifu ya Mungu kwa njia yoyote ile ni moja ya mambo ya kutisha na hatari sana ambayo mtu anaweza kufanya.

Sabato ni ishara ya uwezo wa Mungu wa kuumba na kukomboa.

14. Kwa nini Mungu aliifanya Sabato hata hivyo?

A. Ishara ya Uumbaji.

"Ikumbuke siku ya Sabato uitakase." "Maana, kwa siku sita Bwana alifanya mbingu, na nchi, na bahari, na vyote vilivyomo, akastarehe

siku ya saba; kwa hiyo Bwana akaibarikia siku ya Sabato akaitakasa." Kutoka 20:8, 11.

B. Ishara ya ukombozi na utakaso.

"Tena naliwapa Sabato Zangu, ziwe ishara kati ya mimi na wao, wapate kujua ya kuwa Mimi, Bwana, Ndimi niwatakasaye." Ezekieli 20:12.

Jibu: Mungu alitoa Sabato kama ishara mbili: (1) Ni ishara kwamba aliumba ulimwengu katika siku sita halisi za saa 24, na (2) pia ni ishara ya uwezo mkuu wa Mungu wa kuwakomboa na kuwatakaswa wanadamu. Hakika kila Mkristo atapenda Sabato kama ishara ya thamani ya Mungu ya Uumbaji na ukombozi (Kutoka 31:13, 17; Ezekieli 20:12, 20). Ni dharaui kubwa kwa Mungu, kwa watu kuikanyaga Sabato Yake. Katika Isaya 58:13, 14, Mungu anasema wote ambao wangebarikiwa lazima kwanza waondoe miguu yao kutoka kwa Sabato Yake.

Kuvunja amri yoyote ya sheria ya Mungu ni dhambi.

15. Kushika Sabato ni muhimu kadiri gani?

"Dhambi ni uvunjaji wa sheria." 1 Yohana 3:4. "Mshahara wa dhambi ni mauti." Warumi 6:23. "Yeyote atakayeishika sheria yote, ila akajikwaa katika neno moja, amekosa juu ya yote." Yakobo 2:10. "Kristo Naye aliteswa kwa ajili yetu, akawaachia kielelezo, mfuate nyayo Zake." 1 Petro 2:21. "Amekuwa chanzo cha wokovu wa milele kwa wote wanaomtii." Waebrania 5:9.

Jibu: Ni suala la uzima na kifo. Utunzaji wa Sabato umewekwa katika amri ya nne ya sheria ya Mungu. Kuvunja kwa makusudi mojawapo ya Amri Kumi ni dhambi. Wakristo watafuata kwa furaha kielelezo cha Kristo cha kushika Sabato.

Usalama wetu pekee ni kujifunza Biblia kwa bidii, "tukigawanya kwa usahihi Neno la Kweli." 2 Timotheo 2:15. Ni lazima tuwe na usaidizi chanya wa Maandiko kwa kila mazoea ya Kikristo tunayofuata.

Mungu atamwaga ghadhabu Yake juu ya viongozi wa kidini ambao kwa makusudi wanapuuza Sabato Yake.

16. Mungu anahisije kuhusu viongozi wa kidini wanaopuuza Sabato?

"Makuhani wake wameihalifu sheria Yyangu, nao wametia unajisi vitu Vyangu vitakatifu; "Kwa hiyo nimemwaga ghadhabu Yangu juu yao." Ezekieli 22:26, 31.

Jibu: Kwa kuficha macho yao wasiione Sabato ya Kkweli ya Mungu, viongozi wa kidini wanamchukiza Mungu wa mbinguni. Mungu anaahidi adhabu kwa wachungaji hao wa uwongo. Mamilioni ya watu wamepotosha katika suala hili. Mungu hawezi kulichukulia kirahisi. Yesu aliwashutumu Mafarisayo kwa kujifanya wanampenda Mungu huku wakibatilisha mojawapo ya Amri Kumi kwa mapokeo yao (Marko 7:7-13).

Kila mtu anayeingia mbinguni na kula matunda ya mti wa uzima ataitakasa Sabato ya Mungu.

17. Je, kushika Sabato kunaniathiri mimi binafsi?

"Mkinipenda, mtazishika amri Zangu." Yohana 14:15. "Basi basi, kila mmoja wetu atatoa habari zake mwenyewe mbele za Mungu." Warumi 14:12. "Basi yeye ajuaye kutenda mema, wala hayatendi, kwake huyo ni dhambi." Yakobo 4:17. "Heri wazishikao amri Zake, wawe na amri kuuendea huo mti wa uzima, na kuingia mjini kwa milango

Yake." Ufunuo 22:14. "Hapa ndipo penye subira ya watakatifu, hao wazishikao amri za Mungu." Ufunuo 14:12.

Jibu: Ndiyo, kwa vyovyote vile, Sabato ni Sabato yako. Mungu aliifanya kwa ajili yako, na ukimpenda utaishika, kwa sababu ni mojawapo ya amri Zake. Upendo bila kushika amri hakuna upendo hata kidogo (1 Yohana 2:4). Lazima ufanye uamuzi. Huwezi kuikwepa. Hakuna anayeweza kukusamehe. Wewe mwenyewe utajibu mbele za Mungu juu ya jambo hili muhimu zaidi. Mungu anakuomba umpende na kumtii sasa!

18. Niko tayari kufuata mfano wa Yesu wa kushika Sabato.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Lakini je, Sabato si ya Wayahudi pekee?

Hapana. Yesu alisema, "Sabato ilifanyika kwa ajili ya mwanadamu." Marko 2:27. Si kwa ajili ya Wayahudi pekee, bali ni kwa ajili ya wanadamu--wote wanaume na wanawake kila mahali. Taifa la Kiyahudi halikuwepo mpaka baada ya miaka 2,500 ya Sabato kufanywa.

2. Je, Matendo 20:7-12 si uthibitisho kwamba wanafunzi waliitunza Jumapili kama siku takatifu?

Kulingana na Biblia, kila siku huanza jua linapotua na kuishia machweo yanayofuata (Mwanzo 1:5, 8, 13, 19, 23, 31) (Mambo ya Walawi 23:32) na sehemu ya giza ya siku inakuja kwanza. Siku alivyoiumba Mungu ilianza jua likitua na kuisha jua likitua. Mambo ya siku kuisha na kuanza saa sita ya usiku yalianzishwa na serikali ya Rumi ikitawala dunia. Kwa hiyo Sabato huanza Ijumaa jioni wakati wa machweo ya jua na kuisha Jumamosi jioni wakati wa machweo ya jua. Mkutano huu wa Matendo 20 ulifanyika katika sehemu ya giza ya Jumapili, au katika kile tunachokiita sasa Jumamosi usiku. Huanza kama inavyosema Matendo 20:7 hivi: “Siku ya Jumamosi usiku katika kusanyiko letu...”

Ulikuwa mkutano wa Jumamosi usiku, nao uliendelea hadi usiku wa manane. Paulo alikuwa katika safari ya kuaga na alijua hatawaona watu hawa tena kabla ya kifo chake (mstari 25). Si ajabu kwamba alihubiri kwa muda mrefu sana! (Hakuna ibada ya kawaida ya juma ambayo ingedumu usiku kucha.) Paulo alikuwa “tayari kuondoka kesho yake.” “Kumega mkate” hakumaanishi katika “siku takatifu” na hakuna muhimu wowote, kwa sababu walimega mkate kila siku (Matendo 2:46). Hakuna dalili hata kidogo katika fungu hili la Maandiko kwamba siku ya kwanza ni takatifu, wala kwamba Wakristo hawa wa awali waliiona hivyo.

Wala hakuna ushahidi wa mbali kabisa kwamba Sabato ilikuwa imebadilishwa. Kwa bahati mbaya, mkutano huu labda umetajwa katika Maandiko kwa sababu tu ya muujiza wa kumfufua Eutiko baada ya kuanguka hadi kufa kutoka kwenye dirisha la ghorofa ya tatu. Katika Ezekieli 46:1, Mungu anarejelea Jumapili kama moja ya “siku za kazi” sita.

3. Je, 1 Wakorintho 16:1, 2 haisemi kuhusu matoleo ya shule ya Jumapili?

Hapana, hakuna marejeleo hapa ya mkutano wa hadhara. Pesa hizo zilipaswa kuwekwa faragha nyumbani. Njaa ilikuwa ikiendelea Yudea (Warumi 15:26; Matendo 11:26-30), na Paulo alikuwa anaandika ili kuyaomba makanisa ya Asia Ndogo kuwasaidia ndugu zao waliokumbwa na njaa. Wakristo hawa wote waliitakasa Sabato, kwa hiyo Paulo alipendekeza kwamba siku ya Jumapili asubuhi (ambayo ilikuwa ni wakati wa kulipa bili na kuweka mahesabu sawa), baada ya Sabato kwisha, waweke kando kitu kwa ajili ya ndugu zao wenye mahitaji ili pesa iwepo wakati atakapokuja. Ilipaswa kufanywa kwa faragha au, kama La Santa Biblia (tafsiri ya Kihispania) inavyosema, "nyumbani." Angalia pia kwamba hakuna rejea hapa kwa Jumapili kama siku takatifu. Kwa kweli, Biblia haiamuru au hata kupendekeza kushika Jumapili.

4. Lakini je, muda haujapotea na siku za juma kubadilika tangu wakati wa Kristo?

Hapana! Ensaiiklopedia na vitabu vya marejeo vinavyotegemeka huonyesha wazi kwamba siku yetu ya saba ndiyo ileile ambayo Yesu aliitakasa. Ni suala rahisi la utafiti.

5. Lakini je, Yohana 20:19 si rekodi ya wanafunzi kuanzisha Utunzaji wa Jumapili kwa heshima ya ufufuo?

Kinyume chake, wanafunzi wakati huu hawakuamini kwamba ufufuo ulifanyika (Marko 16:14). Walikuwa wamekutana huko “kwa kuwaogopa Wayahudi” na walikuwa wamefunga milango. Yesu alipotokea katikati yao, Naye aliwakemea “kwa sababu hawakuwaamini wale waliomwona baada ya kufufuka Kwake. Hakuna maana basi kwamba walihesabu Jumapili kuwa siku takatifu kama waliogopa! Maandiko manane tu katika Agano Jipya yanataja siku ya kwanza ya juma; hakuna hata moja kati yao inayodokeza kwamba ni takatifu.

6. Je, Wakolosai 2:14-17 haiondoi Sabato ya siku ya saba?

Hapana kabisa. Inarejelea tu sabato ambazo zilikuwa "kivuli cha mambo yajayo" na sio Sabato ya siku ya saba. Kulikuwa na siku saba za kila mwaka takatifu, au sikukuu, katika Israeli ya kale ambazo ziliitwa pia sabato. Hizi zilikuwa ni nyongeza, au “kando ya Sabato za Bwana” (Mambo ya Walawi 23:38), au Sabato

ya siku ya saba. Haya yote yalitangulia, au yalionyesha, msalaba na kuishia msalabani. Sabato ya Mungu ya siku ya saba ilifanywa kabla ya dhambi kuingia, na kwa hiyo haikuweza kuwa kivuli chochote kuhusu ukombozi kutoka kwa dhambi. Ndiyo maana Wakolosai sura ya 2 inatofautisha na kutaja hasa sabato ambazo zilikuwa "kivuli." Sabato hizi saba za mwaka ambazo zilikomeshwa zimeorodheshwa katika Mambo ya Walawi sura ya 23.

7. Kulingana na Warumi 14:5, siku tunayoitunza kama takatifu ni suala la maoni ya kibinafsi, sivyo?

Angalia kwamba sura nzima inahusu kuhukumiana (Mistari ya 4, 10, 13). Suala hapa si juu ya Sabato ya siku ya saba, ambayo ilikuwa ni sehemu ya sheria kuu ya maadili, bali ni kuhusu sikukuu za kila mwaka za sheria ya maadhimisho (ceremonial laws zilizohusu kafara za wanyama). Wakristo Wayahudi walikuwa wakiwahukumu Wakristo wasio Wayahudi kwa sababu hawakuzitunza. Paulo anasema kwa urahisi, "Msihukumu ninyi kwa ninyi. Sheria hiyo ya sherehe haifungi tena."

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Yesu aliitunza (1)

Jumapili ya _____ kama siku takatifu.

_____ Sabato ya siku ya saba takatifu.

_____ Kila siku nyingine takatifu.

2. Siku ya Bwana ni (1)

_____ Jumapili, siku ya kwanza ya juma.

_____ Sabato, siku ya saba ya juma.

_____ Siku yoyote tunayoweka wakfu kwa Bwana.

3. Sabato ilifanywa (1)

_____ Kwa Wayahudi pekee.

_____ Na Mungu katika Uumbaji kwa wanaume na wanawake wote kila mahali kwa wakati wote.

_____ Kwa watu walioishi nyakati za Agano la Kale pekee.

4. Badiliko kutoka Sabato kwenda Jumapili lilifanywa na (1)

_____ Kristo.

_____ Mitume.

_____ Watu wapotofu.

5. Sheria ya Mungu, ambayo inajumuisha amri ya Sabato, (1)

_____ haifanyi kazi tena leo.

_____ Kamwe haiwezi kubadilika. Bado inatufungua na ina mashiko leo.

_____ Iliisha kwa kifo cha Kristo.

6. Katika kanisa la Agano Jipya, Watu wa mataifa walioongoka na mitume (1)

_____ Waliadhimisha Jumapili kama siku takatifu.

_____ Walifundishwa kwamba siku yoyote itatosha kuwa siku takatifu ikiwa wewe ni mwaminifu.

_____ Walishika Sabato.

7. Sabato (1)

_____ Iliishia msalabani.

_____ Itaisha wakati wa kuja kwa Yesu mara ya pili.

_____ Itahifadhiwa katika ufalme mpya wa milele wa Mungu na waliokombolewa wa nyakati zote.

8. Kwa kuwa Sabato ni sehemu ya sheria ya Mungu, kuvunja Sabato ni (1)

_____ Hakuna haja ya kutaji tangu kifo cha Kristo.

_____ Dhambi hatari kwa sababu inakanyaga vitu vitakatifu.

_____ Hakuna umuhimu leo.

9. Wote wanaompenda na kumfuata Yesu kwa kweli (1)

_____ Wataishika Sabato, kama Yesu alivyoitunza.

_____ Wataweka kila siku nyingine kuwa takatifu.

_____ Watashika Jumapili kama siku takatifu.

10. Sabato ni (1)

_____ Jumapili, siku ya kwanza ya juma.

_____ Jumamosi, siku ya saba ya juma.

_____ Siku yoyote tunayoweka wakfu kwa Mungu.

11. Utunzaji wa Jumapili (1)

_____ Ni uvumbuzi wa wanadamu ambao ulitabiriwa katika Biblia.

_____ Ndio mpango wa Mungu kwa siku ya leo.

_____ Ulianzishwa wakati wa ufufuo wa Kristo na kuidhinishwa siku ya Pentekoste.

12. Utunzaji wa Sabato ni (1)

_____ Ni Ishara ya ushupavu wa sheria.

_____ Ni Muhimu kwa Wayahudi pekee.

_____ Ni Ishara ya Mungu yenye sehemu mbili ya Uumbaji na ukombozi.

Somo la 8—Ukombozi wa Mwisho

Sio hekaya ya Abunuwasi—siku moja, wewe unaweza kuwa huru kutokana na maudhi, njaa, upweke, uhalifu, na machafuko yanayoathiri ulimwengu leo. Je, hilo halionekani kuwa la ajabu? Lakini hatakuwa kiongozi fulani wa kidunia mwenye haiba ambaye atakukomboa... hapana, Yeye ni mkuu zaidi kuliko huyo! Yesu anakuja hivi karibuni, lakini kuna maoni mengi potofu yanayojulikana kuhusu jinsi atakavyokuja. Kwa hiyo chukua dakika chache kuelewa kile ambacho Biblia inasema hasa kuhusu ujio wa pili ili usiachwe nyuma!

Yesu alifundisha kwamba atarudi duniani mara ya pili.

1. Je, Yesu atarudi hapa duniani mara ya pili? Je, tunaweza kuwa chanya na jambo hilo?

"Kristo... atatokea mara ya pili." Waebrania 9:28.

"Nikienda na kuwaandalia mahali, nitakuja tena." Yohana 14:3.

Jibu: Ndiyo! Katika Mathayo 26:64, Yesu alishuhudia chini ya kiapo kwamba angerudi duniani tena. Kwa kuwa Maandiko hayawezi kuvunjwa (Yohana 10:35), huu ni uthibitisho chanya. Amini kama inavyosomeka. Ni dhamana ya Kristo Mwenyewe binafsi.

Yesu alisema atarudi duniani katika mawingu.

2. Yesu atarudi mara ya pili kwa namna gani?

"Walipotazama akainuliwa, wingu likampokea kutoka machoni pao. Na walipokuwa wakitazama mbinguni, alipokuwa akipanda, tazama, watu wawili wakasimama karibu nao, wenye mavazi meupe; wakasema, Enyi watu wa mataifa. Galilaya, mbona mmesimama mkitazama mbinguni? Yesu Huyu aliyechukuliwa kutoka kwenu kwenda juu mbinguni, atakuja jinsi iyo hiyo mlivyomwona akienda Zake mbinguni. Matendo 1:9-11.

Jibu: Maandiko yanaahidi kwamba Yesu atarudi hapa duniani kwa namna ile ile aliyoiacha wakati wa kupaa Kwake--kwa kuonekana, halisi, kimwili na uso kwa

uso au kibinafsi. Mathayo 24:30 inasema, "Watamwona Mwana wa Adamu akija juu ya mawingu ya mbinguni pamoja na nguvu na utukufu mwingi." Atakuja mawinguni kihalisi, akiwa mtu binafsi mwenye mwili wa nyama na mifupa (Luka 24:36-43, 50, 51), na kuja Kwake kutaonekana. Maandiko yako wazi juu ya mambo haya.

Kila mtu anayeishi duniani atamwona Yesu atakaporudi mara ya pili.

3. Je, ujio wa pili wa Kristo utaonekana kwa watu wote au kwa kundi teule pekee?

"Tazama, Yuaja na mawingu; na kila jicho litamwona." Ufunuo 1:7.

"Kwa maana kama vile umeme unavyotokea mashariki na kuangaza hata magharibi, ndivyo kutakavyokuwa kuja Kwake Mwana wa Adamu. Mathayo 24:27.

Jibu: Kila mwanamume, mwanamke, na mtoto anayeishi ulimwenguni Yesu atakaporudi atamwona wakati wa kuja Kwake mara ya pili. Mwangaza wa kuja Kwake utaenea kutoka upeo wa macho hadi upeo wa macho, na angahewa itajaa utukufu mwingi kama umeme. Hakuna atakayeweza kujificha. Kila nafsi hai italazimika kumkabili Kristo. Kristo hakuacha mwanya wa shaka au kutokuelewaka.

Kumbuka: Unyakuo wa siri unaoaminika na kufundishwa na watu wengi leo haumo katika Biblia. Ni ubunifu wa mwanadamu tu. Wala ujio wa pili sio wa kiroho wa Yesu kuingia moyoni wakati wa kuongoka. Huitukii mtu anapokufa, wala si ya kitamathali, kwamba utadhihirishwa na hali bora zaidi za ulimwengu. Nadharia hizi zote zimetoka kwa mwanadamu. Kuja kwa mara ya pili kutakuwa kunaonekana kwa macho yaani halisi, ulimwenguni pote, atatokea mwenyewe binafsi mawinguni ili kuuleta ulimwengu huu kwenye mwisho wake na kuwazawadia au kuwaadhibu wanaume na wanawake wote.

Malaika wote wa mbinguni watakuwa pamoja na Yesu wakati wa kuja Kwake mara ya pili.

4. Ni nani watakaokuja pamoja na Yesu wakati wa kuja Kwake mara ya pili, na kwa nini?

"Wakati Mwana wa Adamu atakapokuja katika utukufu Wake, na malaika watakatifu wote pamoja Naye, ndipo atakapoketi juu ya kiti cha utukufu Wake." Mathayo 25:31.

Jibu: Malaika wote wa mbinguni watakuja pamoja na Yesu wakati wa kuja Kwake mara ya pili. Wingu linapokaribia dunia, Yesu atatuma malaika Zake, na watakusanya pamoja watu wote waadilifu haraka ili kujitayarisha kwa ajili ya safari ya kurudi mbinguni (Mathayo 24:31).

Yesu atawachukua watu Wake kwenda mbinguni na kuwarudishia kila kitu ambacho Adamu na Hawa walipoteza.

5. Kusudi la kuja kwa Yesu mara ya pili katika dunia hii ni nini?

"Na tazama, Naja upesi, na ujira Wangu u pamoja Nammi, kumlipa kila mtu kama kazi yake ilivyo." Ufunuo 22:12.

"Nitakuja tena niwakaribishe Kwangu; ili nilipo Mimi, nanyi mwepo." Yohana 14:3.

"Naye atamtuma Yesu Kristo... ambaye mbingu lazima zimpokee hata nyakati za kufanywa upya vitu vyote." Matendo 3:20, 21.

Jibu: Yesu anarudi duniani ili kuwathawabisha watu Wake kama alivyoahidi na kuwapeleka kwenye makao mazuri aliyowaandalia. Atawarudishia watu Wake furaha na utukufu wote wa Edeni ambao Adamu na Hawa walipoteza kwa kufanya dhambi. Kuja Kwake mara ya pili kutakomesha enzi hii ya uovu.

Watoto wadogo waliochukuliwa kutoka kwa wazazi wao kwa kifo watarudishwa kwao katika ujio wa pili wa Yesu.

6. Ni nini kitakachowapata wenye haki Yesu atakapokuja mara ya pili?

"Kwa maana Bwana Mwenyewe atashuka kutoka mbinguni... na waliokufa katika Kristo watafufuliwa kwanza; kisha sisi tulio hai, tuliosalia, tutanyakuliwa pamoja nao katika mawingu, ili tumlaki Bwana hewani; tuko pamoja na Bwana daima." 1 Wathesalonike 4:16, 17.

"Sisi sote tutabadilishwa,... na wafu watafufuliwa wasiwe na uharibifu. Kwa maana... huu wa kufa lazima uvae kutokufa." 1 Wakorintho 15:51-53.

"Tunamtazamia... Bwana Yesu Kristo: ambaye ataubadili mwili wetu wa unyonge, upate kufanana na mwili Wake wa utukufu." Wafilipi 3:20, 21.

Jibu: Wafu wenye haki watafufuliwa kutoka makaburini mwao, wakipewa miili kamilifu, isiyoweza kufa kama ile ya Kristo, na kunyakuliwa juu mawinguni ili kumlaki Bwana. Ndipo wenye haki walio hai pia watapewa miili kama ya Kristo na kunyakuliwa ili kumlaki Bwana hewani. Na Yesu atawachukua wenye haki mbinguni pamoja Naye.

Kumbuka kwamba Yesu hagusi dunia wakati wa kuja Kwake mara ya pili. Watakatifu wanakutana Naye "hewani." Kwa hiyo watu wa Mungu watapuza ripoti yoyote inayosema kwamba Kristo yuko Bujumbura, Mwanza, Goma, Nairobi, n. k. Makristo wa uwongo watatokea na kufanya miujiza duniani (Mathayo 24:23-27), lakini Yesu atabaki katika mawingu juu ya dunia. katika kuja Kwake mara ya pili.

Wavu watauawa Yesu atakapokuja mara ya pili.

7. Ni nini kitakachowapata watu wavu Yesu atakapokuja tena?

"Kwa pumzi ya midomo Yake atawaua wavu." Isaya 11:4.

"Na hao waliouawa na Bwana watakuwa siku hiyo, toka upande mmoja wa dunia hata upande wa pili wa dunia." Yeria 25:33.

Jibu: Wavu watauawa na Yesu.

Matetemeko ya ardhi ya leo ni madogo kwa kulinganisha na tetemeko kubwa la ardhi wakati wa kuja kwa Yesu.

8. Kuja kwa pili kwa Kristo kutaathirije dunia yenyewe?

"Kukawa na tetemeko kuu la nchi, ambalo tangu wanadamu kuwako juu ya nchi ambalo halijakuwa namna hiyo, na tetemeko kuu namna hii. "Kila kisiwa kikakimbia, na milima haikuonekana." Ufunuo 16:18, 20.

"Nikatazama, na tazama, mahali pa matunda palikuwa ni nyika, na miji yake yote ilikuwa imebomoka mbele za uso wa Bwana." Yeria 4:26.

"Bwana huifanya dunia kuwa tupu, na kuifanya ukiwa." "Nchi itakuwa tupu kabisa." Isaya 24:1, 3.

Jibu: Nchi itashikwa na tetemeko kubwa la ardhi wakati wa kuja Kwake Bwana. Tetemeko hili la ardhi litakuwa la uharibifu mkubwa kiasi kwamba litaiacha dunia katika hali ya uharibifu kabisa.

Mamilioni ya Wakristo walikufa wakati wa Enzi za Giza. Wengi walichomwa motoni.

9. Je, Biblia inatoa habari hususa kuhusu ukaribu wa kuja kwa pili kwa Kristo?

Jibu: Ndiyo, inafanya! Na Yesu Mwenyewe alisema, "Mtakapoona mambo haya yote, tambueni ya kuwa Yu karibu, milangoni." Mathayo 24:33. Bwana aliweka ishara njiani kote kutoka kupaa Kwake hadi kuja Kwake mara ya pili. Hizi zimeorodheshwa hapa chini. Jifunze kwa uangalifu.

A. Kuangamizwa kwa Yerusalemu

Unabii: "Hatasalia jiwe juu ya jiwe ambalo halitabomoshwa." "Walio katika Uyahudi na wakimbilie milimani." Mathayo 24:2, 16.

Utimizo: Yerusalemu iliharibiwa mwaka wa 70 BK na Jemedari wa Kirumi Tito.

B. Mateso Makuu, au

Unabii wa Dhiki: "Kwa maana wakati huo kutakuwa na dhiki kubwa, ambayo haijatokea namna yake tangu mwanzo wa ulimwengu." Mathayo 24:21.

Utimizo: Unabii huu unaelekeza hasa kwenye kipindi kirefu cha dhiki kilichotukia wakati wa Enzi za Giza na kuchochewa na kanisa lililoasi. Ulidumu zaidi ya miaka 1,000. zaidi ya Wakristo milioni 50 waliuawa kwa ajili ya imani yao katika kipindi hiki cha dhiki ya kutisha. Mwandishi mmoja asema kanisa lililoasi imani "limemwaga damu nyingi zaidi isiyo na hatia kuliko taasisi nyingine yoyote ambayo imewahi kuwako kati ya wanadamu."

C. Jua Limegeuka Kuwa Giza Unabii: "Mara baada ya dhiki ya siku zile jua litatiwa giza." Mathayo 24:29.

Utimizo: Hilo lilitimizwa kwa siku ileya giza lisilo la kawaida mnamo Mei 19, 1780. Haikuwa kupatwa kwa jua. Timothy Dwight anasema, "Tarehe 19 Mei, 1780, ilikuwa siku ya giza ya ajabu. Mishumaa iliwashwa katika nyumba nyingi, ndege walikuwa kimya na kutoweka, na kuku walistaafu ili kwenda kulala... Maoni ya jumla yaliyotawala ilikuwa ni kwamba siku ya hukumu ilikuwa karibu." Imenukuliwa katika Mikusanyo ya Kihistoria ya Connecticut, iliyoandaliwa na John Warner Barber (toleo la 2. New Haven: Durrie & Peck na JW Barber, 1836) uk. 403.

D. Mwezi Kugeuzwa Damu

Unabii: "Jua litageuzwa kuwa giza, na mwezi kuwa damu, kabla haijaja ile siku ya Bwana iliyo kuu na itishayo." Yoeli 2:31.

Utimizo: Mwezi ukawa mwekundu kama damu usiku wa "siku ya giza, " Mei 19,

1780. Milo Bostick katika Stone's History of Massachusetts anasema, "Mwezi uliokuwa mpevu, ulikuwa na mwonekano wa damu."

Mvua kubwa ya nyota ilifanyika mnamo Novemba 13, 1833.

E. Nyota Zinaanguka kutoka Mbinguni

Unabii: "Na nyota zitaanguka kutoka mbinguni." Mathayo 24:29.

Utimizo: Mvua kubwa ya nyota ilifanyika usiku wa Novemba 13, 1833. Kulikua na mwanga mkali sana hivi kwamba gazeti lingeweza kusomwa mitaani. Mwandishi mmoja asema, "Kwa karibu masaa manne anga lilikuwa linawaka."* Watu walifikiri kwamba mwisho wa ulimwengu ulikuwa umefika. Angalia katika hili. Ni jambo la kuvutia zaidi, nayo ni ishara ya kuja kwa Kristo.

**Peter A. Millman, "Kuanguka kwa Nyota, " Darubini, 7 (May-Juni, 1940) 57.*

F. Yesu Aja Katika Mawingu

Unabii: "Ndipo itakapoonekana ishara ya Mwana wa Adamu mbinguni: ndipo kabila zote za dunia watakapoomboteza, nao watamwona Mwana wa Adamu akija katika mawingu ya mbinguni pamoja na nguvu na utukufu mwingi. Mathayo 24:30.

Utimizo: Hili ni tukio kubwa linalofuata. Uko tayari?

Ugomvi kati ya mtaji na kazi ni ishara ya ujio wa pili wa Yesu.

10. Tunaweza kujua jinsi gani wakati tumefikia siku za mwisho kabisa za historia ya dunia? Je, Biblia inaeleza waziwazi ulimwengu na watu wake katika kizazi kilichopita?

Jibu: Ndio, ni jambo la kweli. Tazama ishara maalum zifuatazo za siku za mwisho. Utashangaa. Na hizi ni baadhi tu ya ishara nyingi chanya zinazoonyesha kwamba tuko katika siku za mwisho za historia ya dunia.

A. Matatizo ya mtaji

"Mshahara wa wakulima waliovuna mashamba yenu, mliozuiwa kwenu kwa hila, unalia; na vilio vyao waliovuna vimeingia masikioni mwa Bwana." "kuwa... mvumilivu... kwa kuwa kuja Kwake Bwana kunakaribia." Yakobo 5:4, 8.

Shida kati ya mtaji na kazi inatabiriwa kwa siku za mwisho. Kwa utimilifu, wasiliana na magazeti yako.

B. Vita na machafuko

"Lakini mtakaposikia habari za vita na misukosuko, msitishwe; kwa maana hayo hayana budi kutukia kwanza." Luka 21:9.

Vita na uharibifu wa misiba ya wenyewe kwa wenyewe unaathiri maelfu ya watu ulimwenguni pote. Ni kuja kwa Yesu tu upesi ndiko kutakomesha maumivu na uharibifu wa vita.

C. Machafuko, hofu, na misukosuko

"Na kutakuwa... juu ya dunia dhiki ya mataifa, wakishangaa... Mioyo ya watu itazimia kwa hofu, na kwa kutazamia mambo yatakayoupata nchi." Luka 21:25, 26.

Hili linasikika kwa njia ya ajabu kama habari za mhariri kutoka gazeti la sasa kuhusu picha kamili ya ulimwengu leo na kuna mafundisho hapa: Sisi ni watu wa siku za mwisho kabisa za historia ya dunia. Hali ya wasiwasi iliyopo duniani leo isitushangaze. Kristo alitabiri. Jambo hili linapaswa kutushawishi kwamba kuja Kwake kumekaribia.

D. Kuongezeka kwa maarifa

"Hata wakati wa mwisho... maarifa yataongezeka." Danieli 12:4.

Enzi ya maarifa hufanya jambo hili liwe wazi sana. Hata akili yenye mashaka zaidi lazima ikubali kwamba ishara hii imetimizwa. Maarifa yanalipuka katika pande zote kila kukicha. Inasemekana kwamba asilimia 80 ya ujuzi wote ulimwenguni umetokezekea katika mwongo uliopita (miaka kumi)na kwamba asilimia 90 ya wanasayansi wote ambao wamewahi kuishi wako hai leo.

E. Watu wanaodhihaki na wakosoaji wa kidini wanaokengeuka kutoka kwenye Ukweli wa Biblia wamezidi kuongezeka

*"Siku za mwisho watakuja watu wenye kudhihaki." 2 Petro 3:3.
"Hawatakubali mafundisho yenye uzima... nao watajiepusha wasisikie yaliyo Kweli, na kuzigeukia hadithi za uongo." 2 Timotheo 4:3, 4.*

Sio vigumu kupata wenye dhahaka leo katika utimizo wa unabii huu. Hata viongozi wa kidini wanakana mafundisho ya Biblia yaliyo wazi ya Uumbaji, Gharika, Uuungu wa Kristo, ujio wa pili wa Kristo, na Kweli nyingine nyingi muhimu za Biblia. Saikolojia na mapokeo ya wasomi bandia yamechukua nafasi ya Biblia katika duru nyingi za kidini. Waelimishaji wa kilimwengu wanawafundisha vijana wetu kudhihaki rekodi ya Biblia ya Kweli hizi kuu na kuchukua nafasi ya Uibukaji na mafundisho mengine ya uongo ya mwanadamu kwa ajili ya mambo ambayo hakika yako wazi, na yaliyo sahili ya Neno Takatifu la Mungu. Kura ya maoni ya hivi majuzi iligundua kwamba ni asilimia mbili tu ya wanafunzi wanaosomea uchungaji Marekani, ndio wanaoamini katika ujio halisi wa pili wa Kristo.

F. Kushuka kwa maadili; kuporomoka kwa hali ya kiroho

"Katika siku za mwisho... watu watakuwa wenye kujipenda wenyewe,... wasio na upendo wa asili,... wasiojizuia,... wenye kudharau walio wema,... wenye namna ya utauwa, lakini wakikana nguvu zake." 2 Timotheo 3:1-5.

Amerika iko katikati ya mzozo mkubwa. Watu kutoka nyanja zote za maisha wanasema hivyo. Kujiua kunakuwa suluhisho maarufu kwa shida za wanadamu. Viwango vya talaka vinapanda sana, na karibu ndoa moja kati ya mbili huishia katika mahakama ya talaka. Kizazi cha sasa kisicho na maadili, pamoja na kuhangaikia sana na ngono haramu na chafu, kina idadi ya washiriki wanaongezeka kanisani kila kukicha, lakini hali ya kiroho ya Kweli inapungua, huku ni kutimbia kwa unabii kuliko wazi na chanya kwa Neno la Mungu. Hakika utapata mshtuko ukiona orodha ya dhambi za siku za mwisho zilizoordheshwa katika 2 Timotheo 3:1-5 Unaweza kuzipata hizi zikiwa zimeonyeshwa katika toleo lolote la gazeti lako la kila siku. Kuja kwa Bwana hakujazuia wimbi la uovu ambalo sasa linatawala ulimwengu.

G. Kutamani anasa

"Siku za mwisho... watu watakuwa... wapenda anasa kuliko kumpenda Mungu." 2 Timotheo 3:1-4.

Ulimwengu umekuwa na wenda wazimu kwa raha na anasa. Asilimia ndogo tu ya wananchi wa miji yetu mikubwa huhudhuria ibada za kanisa mara kwa mara, lakini watu maelfu husongamana katika maeneo ya starehe. Marekani inatumia mabilioni kila mwaka kwa ajili ya kujifurahisha na "mambo madogomadogo na ya kipuuzi " tu (kwa kulinganisha) na matumizi kwa ajili ya kusaidia kazi ya Mungu. Wamarekani wenye wazimu wa kujifurahisha hupoteza mabilioni ya saa mbele ya simu au runinga katika kutimiza moja kwa moja unabii wa 2 Timotheo 3:4.

H. Kuongezeka kwa uasi wa sheria, uhalifu wa umwagaji damu, na vurugu

"Uovu utakuwa mwingi." Mathayo 24:12. "Watu waovu na wadanganyifu watazidi kuwa waovu." 2 Timotheo 3:13. "Nchi imejaa uhalifu wa umwagaji damu, na jiji limejaa jeuri." Ezekieli 7:23.

Ni wazi kabisa kwamba ishara hii imetimizwa. Uhalifu na uasi sheria vinaongezeka kwa kasi ya kushangaza. Watu wengi katika miji mikubwa hawajibu kengele za milango yao baada ya giza kuingia. Watawala wenye hekima zaidi wa wakati wetu wanahangaikia kwa kufikiria endapo ustaarabu utaendelea kuwepo, kwa sababu uhalifu unasonga mbele na kuonekana kuwa hauwezi kudhibitiwa.

I. Matetemeko ya ardhi yenye uharibifu, dhoruba, na njaa

"Na kutakuwa na matetemeko makubwa ya nchi mahali mahali, na njaa na tauni." Luka 21:11.

Matetemeko ya ardhi, vimbunga, mafuriko, n. k. yanaongezeka kwa kasi isiyo na kifani. Theluthi moja ya watu wa dunia wana njaa, na maelfu wanakufa kila siku kwa njaa. Mambo hayo yote ni kithibitisho kwamba tunaishi katika saa za mwisho za dunia.

J. Ujumbe maalum kwa ulimwengu katika siku za mwisho kabisa

"Injili hii ya ufalme itahubiriwa katika ulimwengu wote kuwa ushuhuda kwa mataifa yote; hapo ndipo ule mwisho utakapokuja." Mathayo 24:14.

Ujumbe mkuu, mzito, wa mwisho wa onyo la ujio wa pili wa Kristo sasa unawasilishwa katika lugha na lahaja zaidi ya 900. Takriban asilimia 95 ya watu duniani wanapata ujumbe huu. Kabla ya kuja kwa Yesu mara ya pili, kila mtu ulimwenguni ataonywa kuhusu kurudi Kwake hivi karibuni. Watu watapotea ikiwa tu watakataa ujumbe wa huu onyo.

K. Kugeukia kuwasiliana na roho

"Katika nyakati za mwisho wengine watajitenga na imani, wakisikiliza roho zidanganyazo." 1 Timotheo 4:1. "Hao ni roho za mashetani." Ufunuo 16:14.

Watu wengi leo, ikiwemo idadi kubwa ya wakuu wa mataifa, hutafuta ushauri kutoka kwa wasomaji mikono, wachawi, na wapiga ramli. Kuwasiliana na mizimu ya watu waliokufa kale kumevamia makanisa, pamoja na fundisho la uongo la kutokufa kwa nafsi. Biblia inafundisha kwamba wafu wamekufa na hawana ufahamu wowote.

Tunaishi katika nyakati za mwisho.

11. Ujio wa pili wa Bwana u karibu kiasi gani?

"Basi jifunzeni mfano kwa mtini; tawi lake likiisha kuchipuka na kuchanua majani, mwajua ya kuwa wakati wa mavuno u karibu; Amin, nawaambia, Kizazi hiki hakitapita, hata hayo yote yatimie. Mathayo 24:32-34.

Jibu: Biblia ni mahususi sana na wazi juu ya jambo hili. Ishara karibu zote zimetimia. Hatuwezi kujua siku na saa kamili ya kurudi kwa Kristo (Mathayo 24:36), lakini tunaweza kuwa na uhakika kwamba sisi ni watu ambao tutaishi kumwona Yesu akirudi. Mungu ameahidi kumaliza mambo haraka sana sasam na kuikata kazi yake na kuifupisha (Warumi 9:28). Kristo anarudi duniani kwa ajili ya watu Wake hivi karibuni. Je, Uko tayari?

Anayeonekana kuwa Yesu katika chumba cha mikutano ni mojawapo ya mapepo ya Shetani.

12. Shetani anasema uwongo mwingi kuhusu ujio wa pili wa Kristo na, kwa maajabu na miujiza ya uongo, atawadanganya mamilioni. Ninawezaje kuwa na uhakika kwamba sitadanganywa?

"Hao ni roho za mashetani, watendao miujiza." Ufunuo 16:14.

"Nao watafanya ishara kubwa na maajabu wapate kuwapoteza, kama yamkini, hata walio wateule." Mathayo 24:24.

"Na waende kwa sheria na ushuhuda; ikiwa hawasemi sawasawa na Neno hili, ni kwa sababu hamna nuru ndani yao." Isaya 8:20.

Jibu: Shetani amevumbua mafundisho mengi ya uwongo kuhusu ujio wa pili na anawadanganya mamilioni kuamini kwamba Kristo amekwisha kuja au kwamba atakuja kwa namna fulani isiyoandikwa kwenye Biblia. Lakini Kristo ametuonya juu ya mbinu ya Shetani, akisema, "Jihadharini mtu asiwadanganye." Mathayo 24:4. Kisha anafichua mipango na uongo wa Shetani ili tupate kutahadharishwa, na anatukumbusha, "Tazama, nimekwisha kuwaambia." Mathayo 24:25. Kwa mfano, Yesu alisema hasa kwamba hatatokea jangwani au kuja kwenye vyumba

vya mikutano (mstari wa 26). Hakuna sababu ya kudanganywa ikiwa tunajifunza kile ambacho kitabu cha Mungu kinafundisha kuhusu kuja kwa pili kwa Kristo.

Kipimo cha mambo au waingereza wanasema kipimo cha tindikali ni hiki: Biblia inafundisha nini kuhusu hili? Watu wanaojua Biblia inasema nini kuhusu ujio wa pili hawatapotoshwa na Shetani. Wengine wote watadanganywa ila wao hawatadanganywa.

Hatupaswi kuwa na shughuli nyingi hivi kwamba hatuna wakati wa kukaa na Kristo.

13. Je, ninawezaje kuwa tayari wakati Yesu atakaporudi?

"Yeye ajaye Kwangu sitamtupa nje kamwe." Yohana 6:37.

"Wote waliompokea aliwapa uwezo wa kufanyika watoto wa Mungu." Yohana 1:12.

"Nitatia sheria Zangu katika nia zao, na katika mioyo yao nitaziandika." Waebrania 8:10.

"Ashukuriwe Mungu atupaye kushinda kwa Bwana wetu Yesu Kristo." 1 Wakorintho 15:57.

Jibu: Yesu anasema, "Tazama, nasimama mlangoni [mlango huu unawakilisha akili au moyo wa mwanadamu], nabisha; mtu akiisikia sauti Yangu, na kuufungua mlango, nitaingia." Ufunuo 3:20. Kupitia Roho Mtakatifu na dhamiri yangu, Yesu anabisha na kuomba aingie moyoni mwangu ili aweze kubadilisha maisha yangu. Nikimkabidhi maisha yangu bila kujibakiza, Yeye atafuta dhambi zangu zote za zamani (Warumi 3:25) na kunipa uwezo wa kuishi maisha ya mbinguni (Yohana 1:12). Kama zawadi ya bure, Yeye hunipa tabia Yake ya haki ili niweze kusimama bila woga mbele za Mungu mtakatifu maisha yangu yanapobadilishwa na Yesu. Ndipo kufanya mapenzi Yake inakuwa ni furaha kwangu. Jambo hilo ni rahisi sana hivi kwamba wengi wanatilia shaka Ukweli Wake. Lakini Hili ni Kweli. Sehemu yangu ya utendaji ni kuyatoa maisha yangu kwa Kristo na kumwacha aishi ndani yangu. Sehemu Yake ni kufanya muujiza mkuu ndani yangu ambao unabadilisha maisha yangu na kunitayarisha kwa ujio Wake wa pili. Ni zawadi ya bure. Mimi nahitaji tu kuukubali mpango Wake, leo nikiisikia sauti Yake, sipaswi kuufanya moyo wangu kuwa mgumu.

14. Kristo anaonya kwa uzito juu ya hatari gani kubwa?

"Kwa hiyo ninyi nanyi jiwekeni tayari; kwa maana katika saa msiyodhani Mwana wa Adamu Yuaja." Mathayo 24:44.

"Na jihadharini nafsi zenu isije ikalemewa na ulafi na ulevi na masumbufu ya maisha haya, siku hiyo ikawajieni ghafula. Luka 21:34.

"Lakini kama vile siku za Nuhu, ndivyo kutakavyokuwa kuja Kwake Mwana wa Adamu." Mathayo 24:37.

Jibu: Kuna hatari kubwa katika kujishughulisha sana na mahangaiko ya maisha haya au kuingiliwa na anasa za dhambi ili kuja kwa Bwana kuweze kutuchenga kama Gharika ilivyokuwa katika ulimwengu katika siku za Nuhu, nasi tutabaki kushangaa kwamba hatukujitayarisha, na kupotea. Hii itakuwa uzoefu wa mamilioni. Je, ni vipi kwako wewe, uko tayari? Yesu anarudi upesi sana—katika siku zetu hizi. Je, Unaweza kusema "Amina Uje Yesu"? Hakuna kitu kingine muhimu kuliko kujitayarisha kuishi milele na Bwana na kufurahia maisha ya mbinguni.

15. Ninapanga kuwa tayari Yesu atakaporudi.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Je, ile dhiki kuu bado haijaja?

Ni kweli kwamba dhiki mbaya itafunika dunia kabla tu ya Yesu kurudi kuwakomboa watu Wake. Danieli anaufafanua huu muda kuwa ni “wakati wa taabu, ambao haujapata kuwapo kamwe.” Danieli 12:1. Ingawa hivyo, katika muktadha, “dhiki kuu” ya Mathayo 24:21 inarejelea mateso mabaya sana wa watu wa Mungu wakati wa Enzi za Giza. Mamilioni waliuawa kwa ajili ya imani yao wakati huo.

2. Kwa kuwa Bwana anakuja “kama mwivi usiku, ” mtu anawezaje kujua lolote juu Yake?

Jibu linapatikana katika 1 Wathesalonike 5:2-4: “Kwa maana ninyi wenyewe mnajua yakini ya kuwa siku ya Bwana yaja kama vile mwivi ajavyo usiku. kama vile utungu umpatavyo mwanamke mwenye mimba, wala hawataokoka. Lakini ninyi, ndugu, hamko gizani, hata siku hiyo iwapate kama mwivi.” Angalia, siku ya Bwana inakuja kama mwivi kwa wasio tayari, lakini si kwa wale wanaoitwa “ndugu.”

3. Kristo atasimamisha ufalme Wake duniani lini?

Baada ya kipindi kikuu cha miaka 1,000 cha Ufunuo 20. Kipindi cha miaka 1,000 huanza wakati wa ujio wa pili wa Kristo, wakati Yesu anachukua wenye haki kutoka duniani hadi mbinguni ili kuishi na kutawala pamoja Naye “miaka elfu.”

Ufunuo 20:4. Mwishoni mwa ile miaka 1,000 “mji mtakatifu, Yerusalemu mpya” (Ufunuo 21:2) utashuka kutoka mbinguni hadi duniani pamoja na watakatifu wote (Zekaria 14:1, 4, 5) na waovu waliokufa katika nyakati zote watafufuliwa kwa uzima (Ufunuo 20:5). Wanauzingira mji mtakatifu ili kuuteka (Ufunuo 20:9), na moto unashuka kutoka kwa Mungu kutoka mbinguni na kuwateketeza. Moto huu unaitakasa dunia na kuteketeza athari zote za dhambi na wenye dhambi (2 Petro 3:10). Hatimaye moto unazimika (Isaya 47:14), ukiacha majivu tu (Malaki 4:3). Kisha Mungu anaumba dunia mpya (2 Petro 3:13; Isaya 65:17;

Ufunuo 21:1) na kuwapa wenye haki, na kisha "Mungu... atakaa nao,... na Mungu Mwenyewe atakuwa pamoja nao, na kuwa Mungu wao." Ufunuo 21:3. Viumbe wakamilifu, watakatifu, na wenye furaha, waliorudishwa tena kwenye sura kamilifu ya Mungu, hatimaye watakuwa nyumbani katika ulimwengu usio na dhambi, usio na doa kama vile Mungu alivyopanga awali. Ni mtu mpumbavu tu ndiye angechagua kukosa furaha hii ya milele.

4. Kwa nini hatusikii mahubiri na mafundisho zaidi leo kuhusu ujio wa pili wa Kristo?

Ibilisi anahusika na hili. Anajua vyema kwamba ujio wa pili ni "tumaini lenye baraka" (Tito 2:13) la Mkristo, na pindi jambo hilo linapoeleweka, hubadilisha maisha ya wanaume na wanawake na kuwaongoza kufunga mkanda na kusimama dede kwa bidii na uhai katika kusambaza habari njema kwa wengine ili kuja Kwake Kristo kuharakishwe. Jambo h ilo humkasirisha Shetani, kwa hiyo huwavuta wale walio na "mfano wa utauwa" (2 Timotheo 3:5) lakini hukana "nguvu zake" kudhihaki, wakisema, "Iko wapi ile ahadi ya kuja Kwake?, mambo yote yanaendelea kama yalivyokuwa tangu mwanzo." 2 Petro 3:3, 4. Wale wanaokana, kupuuzwa, au kudharau ujio wa pili wa Kristo (kama tukio halisi, linalokuja hivi karibuni) wanatimiza kabisa unabii wa Biblia--na kumfanyia shetani huduma kuu sana.

5. Lakini je, Yesu hakuwa akizungumza juu ya unyakuo wa siri aliposema katika Luka 17:36, "Mmoja atachukuliwa, na mwingine ataachwa"?

Hapana hakusema hilo. Hakuna dalili hata kidogo kwamba tukio hilo la kuja kwa Yesu ni la siri. Yesu alikuwa anaelezea gharika ya Nuhu na uharibifu wa Sodom. (Angalia Luka 17:26-37.) Yesu Alisimulia jinsi Mungu alivyowaokoa Nuhu na Luti na kuwaangamiza waovu. Anasema hasa kwamba gharika na moto "ziliwaangamiza wote." Mistari ya 27, 29. Kwa wazi, katika kila kisa, wachache walipelekwa mahali salama na wengine wakaangamizwa. Kisha akaongeza, "Ndivyo itakavyokuwa siku ile Mwana wa Adamu atakapofunuliwa." Mstari wa 30. Kwa kielelezo, Yesu aliendelea, "Watu wawili watakuwa shambani, mmoja atatwaliwa, na mwingine ataachwa." Aya 36. Hakuna siri juu yake. "Kila jicho litamwona." Ufunuo 1:7. Wakati wa kuja Kwake mara ya pili, Kristo ataonekana hadharani na waziwazi akiwachukua wenye haki juu mawinguni (1 Wathesalonike 4:16, 17) na kuwaua waovu (Isaya 11:4; 2 Wathesalonike 2:8). Ndiyo maana Luka 17:37 inazungumza juu ya miili ya waovu na inataja tai (au tai) waliokusanyika karibu nao. (Angalia pia Ufunuo 19:17, 18.) Waovu wanaoachwa nyuma wakati wa kuja kwa Kristo wanaachwa wakiwa wamekufa.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Wakati wa kuja Kwake mara ya pili (1)

- _____ Kristo atawasili faraghani na kutembelea miji fulani ya dunia.
- _____ Kristo atatokea jangwani.
- _____ Kristo atabaki mawinguni na kuwaita wenye haki juu ili wamlaki angani.

2. Yesu atakaporudi katika dunia hii (1)

- _____ Wenye haki tu ndio watamwona.
- _____ Kila jicho litamwona.
- _____ Watu hawataijua hadi itangazwe kwenye TV.

3. Nini kitatokea kwa wenye haki wakati wa kuja Kwake Krsito mara ya pili? (2)

- _____ Wafu wenye haki watafufuliwa, nao watapewa kutokufa, kisha watanyakuliwa juu katika mawingu, na kuchukuliwa mbinguni.
- _____ Wenye haki watapewa kutokufa, watanyakuliwa juu katika mawingu, na kupelekwa mbinguni.
- _____ Wenye haki watakaa hapa duniani na kuwaongoa waovu.
- _____ Wenye haki watanyakuliwa kwa siri.

4. Kwa mujibu wa ishara za Biblia, kuja kwa Kristo kuna uwezekano mkubwa wa kutokea (1)

- _____ Karibuni sana!
- _____ Miaka mia kadhaa kutoka sasa.
- _____ Katikati ya karne ya 21.

5. Waovu ambao wanaishi wakati Yesu atakaporudi watawekwa (1)

- _____ Jehanamu, ambako wataungua milele.
- _____ Watauawa wakati wa kuja Kwake mara ya pili.
- _____ Watahifadhiwa na kupewa nafasi nyingine.

6. Angalia kauli hapa chini zinazosema Ukweli kuhusu ujio wa pili wa Kristo: (4)

- _____ Atakuja kwa siri.
- _____ Ujio wa pili ni uzoefu wa wongofu.
- _____ Atakuja mawinguni.
- _____ Kristo anakuja kwa ajili yetu saa ya kufa kwetu.

- _____ Waovu hawatamwona.
- _____ Malaika wote watakuwa pamoja Naye.
- _____ Hataigusa au kuikanyaga dunia.
- _____ Inawezekana kuijua siku na saa ya kuja Kwake.
- _____ Mamilioni watashtuka/ watashangaa na kupotea.

7. Wakati wa kuja kwa Kristo mara ya pili (1)

- _____ Ulimwengu wote utakuwa tayari na kusubiri.
- _____ Kutakuwa na tetemeko la ardhi lenye kuangamiza ulimwenguni pote.
- _____ Waovu wataongoka.

8. Weka alama kwa kauli zote ambazo ni ishara za Kweli za siku za mwisho za dunia: (7)

- _____ Dunia itakuwa bora na bora zaidi.
- _____ Mgogoro kati ya mtaji na kazi utatokea.
- _____ Matetemeko machache ya ardhi, dhoruba, n. k.
- _____ Kuanguka kutoka kwa Ukweli wa Biblia.
- _____ Kiwango cha chini cha talaka.
- _____ Wenda wazimu wa kujipatia anasa na raha.
- _____ Kushuka kwa maadili.
- _____ Kupungua kwa kiwango cha uhalifu.
- _____ Njaa kubwa.
- _____ Kuongezeka kwa maarifa.
- _____ Machafuko na misukosuko.

9. Ni ishara gani mbinguni ndizo ambazo ni ishara za kurudi kwa Kristo? (2)

- _____ Nyota ya Haley.
- _____ Siku ya giza ya 1780.
- _____ Nyota zilizoanguka Novemba 1833.
- _____ Mwezi kuanguka duniani.

10. Tunajuaje kwamba Yesu anarudi duniani hivi karibuni? (1)

- _____ Biblia inatoa ishara na maelezo kamili ya siku za mwisho.
- _____ Kwa sababu watu wengi wanaamini kwamba Yesu anakuja upesi.
- _____ Baadhi ya wabashiri wanatabiri.

11. Mamilioni watadanganywa kuhusiana na namna na wakati wa kurudi kwa Kristo kwa sababu (1)

- _____ Mungu hataki wote waokolewe.
- _____ Hawatoi matoleo ya sdaka makubwa vya kutosha.
- _____ Hawasomi Biblia zao ili kupata Ukweli wa jambo hilo.

12. Ninaweza kuwa tayari kwa kurudi kwa Kristo ikiwa (1)

- _____ Yesu anaishi ndani yangu.
- _____ Ninasoma gazeti kila siku.
- _____ Ninafanya kile ambacho Mchungaji au kasisi wangu anapendekeza

Somo la 9—Usafi wa Moyo na Nguvu!

Je, umechoka kuwaumiza wapendwa wako na kuumiza dhamiri yako? Je, unaishi katika majuto ya mara kwa mara kwa makosa yako ya zamani? Umewahi kutamani kuoga na kuweza liwa msafi ndani na nje? Tuna habari njema kwako... hakika unaweza! Mungu ana mpango ambao unaweza kuosha kabisa dhambi zako zote na kubadika tabia yako—hizi habari ni kweli au ni jambo ya kijinga tu? Hapana kabisa! Kristo anasema, “Tulizikwa pamoja Naye kwa ubatizo” (Warumi 6:4). Unapomkubali Kristo, maisha ya kale yanakufa na Bwana anaahidi kusahau dhambi zetu zote! Si hivyo tu, Anaweza kukusaidia kushinda kila tabia ya dhambi

maishani mwako. Je, unajua kwamba msalaba umetajwa mara 28 katika Biblia, lakini ubatizo umetajwa mara 97? Ni lazima jambo hili liwe la maana sana basi, na si ajabu, kwa sababu linaashiria maisha mapya kabisa na maisha ya zamani ya kuhuzunisha na ya dhambi yaliyozikwa na kusahaulika milele. Soma ukweli wa kushangaza wa Biblia juu ya somo hili la kushangaza... hautakuwa kama ulivyo kamwe tena!

Mstari huu unaweka wazi kwamba ubatizo ni muhimu kwa wokovu.

1. Je, ubatizo ni muhimu kweli?

"Aminiye na kubatizwa ataokoka; asiyeamini, atahukumiwa." Marko 16:16.

Jibu: Ndiyo, kwa kweli! Lugha au maneno yoyote yangewezaje kuifanya iwe wazi zaidi?

Mazingira yalifanya kuwa jambo lisilowezekana kwa mwanadamu kwa mwizi pale msalabani kubatizwa.

2. Lakini mwizi pale msalabani hakubatizwa, kwa nini nibatizwe basi?

"Maana Yeye anatumia umbo letu, na kukumbuka ya kuwa sisi tu mavumbi." Zaburi 103:14.

Jibu: Wala hakurejesha alichokuwa ameiba, kama Bwana anavyoelekeza hasa katika Ezeieli 33:15. Mungu anatumia umbo letu kwa kile tunachoweza kufanya, lakini pia anatambua mipaka ya kwamba sisi tu "mavumbi." Naye Hatahitaji tufanye jambo lisilowezekana kimwili.

Je, Yule mwizi angeweza kushuka kutoka msalabani mara moja angebatizwa? Huu ndio mfano pekee katika Biblia ulio tofauti na kanuni hii. Mungu alitaka kuhakikisha kwamba hakuna mtu ambaye angekuwa na kimbelebele katika kukataa ubatizo.

Kuna Njia MOJA tu ya ubatizo ambayo ni ya kibiblia, sio 14.

3. Kuna maagizo mengi yanayoitwa ubatizo. Je, Hakuna kati ya haya unaokubalika, mradi tu mtu ni mkweli na mwenye bidii kuhusu imani?

"Bwana mmoja, imani moja, ubatizo mmoja." Waefeso 4:5.

Jibu: Hapana! Kuna ubatizo mmoja tu wa Kweli. Ubatizo mwingine wote ni bandia.

Kumbuka: Mpango wa " bafeti au kifurushi cha shetani" kwa ubatizo kinasema, "Chagua ubatizo unaotaka, kwani Mbinu ya ubatizo haijalishi". kinachojalisha ni moyo wako au roho yako inavyojisikia." Lakini Biblia inasema, "Bwana Mmoja, imani moja, ubatizo mmoja." Waefeso 4:5. Pia Yereimia 38:20 inasema, "Nakusihi, uitii sauti ya Bwana."

Yesu alibatizwa kwa kuzamishwa.

4. Yesu alibatizwa jinsi gani?

"Yesu... akabatizwa na Yohana katika Yordani. Mara akipanda kutoka majini, aliona mbingu zimefunguka." Marko 1:9, 10.

Jibu: Kwa kuzamishwa kwenye maji! Angalia kwamba baada ya agizo hilo, alitoka "kutoka majini." Yesu alibatizwa "katika Yordani, " si kwenye ukingo, kama wengi wanavyoamini. Yohana daima alikwenda mahali pa kubatiza watu ambapo "palikuwa na maji mengi" (Yoh. 3:23), kwa hiyo pangukuwa na kina cha kutosha. Biblia inatuamuru kufuata mfano wa Yesu (1 Petro 2:21). Ubatizo wowote isipokuwa wa kuzamishwa unavunja amri hii. Neno "ubatizo" linatokana na neno la Kigiriki "baptizo." Ikimaanisha "kuzamisha chini au kuzamisha au kutumbukiza mwili mzima." Kuna maneno manane tofauti ya Kiyunani katika Agano Jipya yanayotumika kuelezea matumizi ya vimiminika. Lakini kati ya maneno haya mbalimbali--kama kunyunyiza, kumwaga, au kuzamisha--ni moja tu hapo lenye maana ya "kuzamisha" (baptizo) inatumiwa kuelezea ubatizo.

Filipo alimbatiza Mkushi au Muethiopia kwa kuzamishwa.

5. Lakini je, wanafunzi au mitume hawakubadili njia ya ubatizo?

"Wakashuka wote wawili majini, Filipo na yule towashi; naye akambatiza. Na walipopanda kutoka majini, Roho wa Bwana akamnyakua Filipo." Matendo 8:38, 39.

Jibu: Hapana! Tafadhali angalia kwamba Filipo, kiongozi katika kanisa la kwanza, alimbatiza mweka hazina wa Ethiopia kwa kuzamishwa sawasawa na vile Yohana alivyokuwa akimbatiza Yesu. Na mtume Paulo alionya kwamba yeyote anayefundisha kinyume na yale ambayo Yesu alifundisha anapaswa “alaaniwe.” Wagalatia 1:8. Hakuna mtu-- hata kama mcha Mungu--aliyepewa mamlaka ya kubadilisha Maneno na Amri za Mungu.

Aina zote za ubatizo zisizokuwa za kuzamishwa hutoka kwa watu badala ya Maandiko.

6. Kwa kuwa Yesu na wanafunzi walibatiza kwa kuzamishwa, ni nani aliyeanzisha haya mengine yanayoitwa ubatizo ambao upo leo?

"Nao waniabudu bure, wakifundisha mafundisho yaliyo maagizo ya wanadamu." Mathayo 15:9.

Jibu: Wanaume waliopotoka walianzisha aina nyingine za ubatizo ambao unapingana moja kwa moja na Neno la Mungu. Yesu anasema, "Kwa nini ninyi nanyi huihalifu amri ya Mungu kwa ajili ya mapokeo yenu?" "Hivi ndivyo mmeibatilisha amri ya Mungu kwa mapokeo yenu." Mathayo 15:3, 6. Ibada inayofuata mafundisho ya wanadamu ni "batili." Hebu fikiria! Ibada takatifu ya ubatizo imebadilishwa na kufanywa kuwa na athari kidogo wakati wa safari ya hatari ya Ukweli kwa karne nyingi. Si ajabu kwamba Biblia inatuhimiza “tushindane kwa bidii kwa ajili ya imani waliyokabidhiwa watakatifu mara moja tu. Yuda 3.

Kuna mambo matatu rahisi ambayo mtu anapaswa kufanya kabla ya ubatizo.

7. Mtu anapaswa kufanya nini ili kujitayarisha kwa ajili ya ubatizo?

Jibu:

A. Ajifunze matakwa ya Mungu. "Basi, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza... na kuwafundisha kuyashika yote niliyowaamuru ninyi." Mathayo 28:19, 20.

B. Aamini Ukweli wa Neno la Mungu. "Aaminiye na kubatizwa ataokoka." Marko 16:16.

C. Atubu na kuziacha dhambi zake na kuongoka. "Tubuni, mkabatizwe kila mmoja kwa Jina Lake Yesu Kristo, mpate ondoleo la dhambi." Matendo 2:38. "Tubuni basi, mrejee, ili dhambi zenu zifutwe." Matendo 3:19.

Ninapobatizwa, ninathibitisha imani yangu katika kifo, kuzikwa na kufufuka kwa Yesu.

8. Ni nini maana ya ubatizo?

"Basi tulizikwa pamoja Naye kwa njia ya ubatizo katika mauti Yake, kusudi kama Kristo alivyofufuka katika wafu kwa utukufu wa Baba, vivyo hivyo na sisi tuenende katika upya wa uzima. na kifo Chake sisi nasi tutakuwa katika mfano wa kufufuka Kwake; tukijua Neno hili, ya kuwa utu wetu wa kale ulisulubishwa pamoja Naye, ili mwili wa dhambi uharibiwe, tusitumikie dhambi tena. Warumi 6:4-6.

Jibu: Unawakilisha mwamini anayemfuata Kristo katika kifo Chake, kuzikwa, na kufufuka Kwake. Ishara ni kamilifu na imejaa maana ya kina. Katika ubatizo macho hufungwa, mikono inakunjwa, na pumzi inasimamishwa kana kwamba katika kifo. Kisha huja kuzikwa katika maji na ufufuo kutoka kaburi la maji hadi

maisha mapya katika Kristo. Unapoinuliwa kutoka kwenye maji, macho hufunguka na anayebatizwa huanza kupumua tena na kuchanganyika na marafiki, mfano kamili wa ufufuo. Tofauti kubwa kati ya Ukristo na kila dini nyingine ni kifo, kuzikwa, na ufufuo wa Kristo. Katika matendo haya matatu, yale yote ambayo Mungu anatamani kutufanyia yanawezekana. Ili kuweka matendo haya matatu muhimu kuwa hai katika akili za Wakristo hadi mwisho wa wakati, Bwana alianzisha ubatizo wa kuzamishwa kama ukumbusho. Hakuna ishara ya kifo, kuzikwa, na ufufuo katika aina nyingine za ubatizo. Kule kuzamishwa tu kunatimiza maana ya Warumi 6:4-6.

Kufa kwa dhambi. Maisha ya zamani yaliyozikwa ndani ya maji. Na kuinuliwa au kufufuliwa kama mtu mpya katika Kristo.

Wakristo wapya ni kama watoto wachanga wanaojifunza kutembea. Wakati mwingine huteleza na kuanguka.

9. Lakini mtu hapaswi kubatizwa hadi awe na uhakika kwamba hatateleza na kuanguka, au sivyo?

"Kama kuna nia ya kutaka, inakubaliwa kama alivyo navyo mtu, si kama asivyo nacho. 2 Wakorintho 8:12.

Jibu: Hii ni kama kusema mtoto hatakiwi kujaribu kutembea hadi ahakikishe kwamba hatateleza na kuanguka. Mkristo ni "mtoto" mchanga katika Kristo. Hii ndiyo sababu uzoefu wa uongofu unaitwa "kuzaliwa upya." Enzi mbaya na za dhambi hazipo tena kwa mtoto wa Mungu.

Dhambi ya mtu ya zamani husamehewa na kusahuliwa na Mungu, wakati wa kuongoka. Na ubatizo unaashiria kuzikwa kwa maisha hayo ya zamani. Tunaanza maisha ya Kikristo kama watoto wachanga, na si kama watu wazima, na Mungu hutuhukumu juu ya mtazamo wetu na mwelekeo wa maisha yetu, na si kuteleza na kujikwaa au kuanguka kidogo kunakotupata kama Wakristo wachanga.

Ubatizo ni tukio la utukufu kwa sababu unaashiria kuzikwa kwa maisha ya kale ya dhambi na mwanzo wa maisha mapya ndani ya Kristo.

10. Kwa nini ubatizo ni jambo la dharura kwa mtenda-dhambi aliyeongoka?

"Basi sasa unakawilia nini? Simama, ubatizwe, ukaoshwe dhambi zako, ukiliitia Jina la Bwana." Matendo 22:16.

Jibu: Ubatizo ni ushuhuda wa hadharani kwamba mwenye dhambi aliyetubu amesamehewa na kusafishwa na Yesu (1 Yohana 1:9) na kwamba maisha yake ya zamani ya dhambi na ya usaliti yapo nyuma yake. Hakuna ushahidi wa hatia dhidi ya mtu baada ya wangofu.

Wanaume na wanawake leo wanayumba-yumba na kuhangaika chini ya mizigo mizito ya hatia na dhambi. Maambukizo na mzigo huu ni mbaya sana kwa utu wa mwanadamu, hivi kwamba watu watatataka wafanye lolote lile ili kufikia hisia ya msamaha na utakaso. Wengi wamesukumwa kwenye wodi la magonjwa ya akili, ambapo wanadamu hujaribu kwa bidii kusaidia wanadamu wengine. Lakini msaada wa Kweli unapatikana katika kuja kwa Kristo, ambaye anawaambia wote wanaomkaribia, "Nataka takasika." Mathayo 8:3. Sio tu kwamba Yeye anasafisha, lakini pia anasulubisha asili ya zamani ya dhambi iliyo ndani yako. Kuzikwa katika maji ya ubatizo kunaashiria kuzikwa kwa maiti ya kutisha ya maisha ya zamani ya dhambi. Amri hiyo ni ya umuhimu mkubwa kwa sababu inawakilisha hadharani masharti ya ajabu sana kuwahi kutolewa kwa ajili ya watu.

Filipo alimbatiza mweka hazina Mwethiopia siku ile ile alipomkubali Kristo kama Mwokozi wake.

11. Inachukua muda gani kujitayarisha kwa ajili ya ubatizo?

Jibu: Hiyo inategemea mtu. Wengine hushika vitu kwa haraka zaidi kuliko wengine. Lakini katika hali nyingi, maandalizi yanaweza kufanywa kwa muda mfupi. Hapa kuna baadhi ya mifano ya Biblia:

A. Mweka hazina Muethiopia (Matendo 8:26-39) alibatizwa siku hiyohiyo aliposikia Ukweli.

B. Mlinzi wa gereza wa Filipi na familia yake (Matendo 16:23-34) walibatizwa usiku huohuo waliposikia Ukweli.

C. Sauli wa Tarso (Matendo 9:1-18) alibatizwa siku tatu baada ya Yesu kusema naye njiani kuelekea Damasko.

D. Kornelio (Matendo 10:1-48) alibatizwa siku hiyohiyo aliposikia Ukweli.

Katika uongofu, Mungu:

1. Husamehe na kusahau yaliyopita.
2. Hutugeza kimuujiza kuwa viumbe vipya vya kiroho.
3. Yeye Anatuchukua kama wana na binti Zake.

Kwa hakika hakuna mtu aliyeongoka Kweli ambaye angetaka kuchelewesha ubatizo, ambao unalipa hadharani sifa kwa Yesu kwa kufanya miujiza hii yote.

Mungu anapendezwa na watu wanaobatizwa kwa kuzamishwa. Je, Yesu anapendezwa na ubatizo wako?

12. Mungu anahisije kuhusu ubatizo wa mtu aliyeongoka?

Jibu: Alisema wakati wa ubatizo wa Mwanawe, "Huyu ni Mwanangu mpendwa, ninayependezwa Naye." Mathayo 3:17. Kwa hiyo, leo, Mungu hupendezwa sana mtu anapobatizwa kwa kuzamishwa kupatana na amri Yake. Wale wanaompenda Bwana daima watajitahidi kumpendeza (1 Yohana 3:22; 1 Wathesalonike 4:1). Je, Mungu anapendezwa na ubatizo wako?

Ubatizo ni kuingia rasmi katika kanisa la Mungu. Kubatizwa bila kujiunga na kanisa la Mungu ni kinyume cha Biblia.

13. Je, mtu anaweza kupata ubatizo wa Kweli bila kuwa mshiriki wa kanisa la Mungu?

Jibu: Hapana! Mungu anaeleza jambo hili waziwazi. Zingatia hatua:

A. Wote wameitwa katika mwili mmoja. "Ninyi mmeitwa katika mwili mmoja." Wakolosai 3:15.

B. Kanisa ni mwili. "Yeye Ndiye kichwa cha mwili, cha kanisa." Wakolosai 1:18.

C. Tunaingia mwili huo kwa ubatizo. "Kwa maana katika Roho mmoja sisi sote tulibatzwa kuwa mwili mmoja." 1 Wakorintho 12:13.

D. Watu wa Mungu walioongoka huongezwa katika kanisa la Mungu. "Bwana akalizidisha kanisa kila siku kwa wale waliokuwa wakiokolewa." Matendo 2:47.

Ikiwa Yesu anazungumza nawe kuhusu ubatizo, usikahirishe. Ubatizo ni onyesho la hadharani la hamu yako ya kumfuata Mungu kikamilifu.

14. Angalia mambo manne ambayo ubatizo haufanyi:

Jibu:

Kwanza

Ubatizo wenyewe haubadilishi moyo wa mwanadamu bali ni ishara ya mabadiliko yaliyotokea. Mtu anaweza kubatizwa bila imani, bila toba, na bila moyo mpya. Anaweza hata kuzamishwa kwa kufuata mfano wa Yesu, lakini ataibuka kutoka kwenye maji kama mwenye dhambi aliyelowa badala ya mkavu, mtu asiye na

imani, asiye na toba, asiye na moyo mpya. Ubatizo hauwezi kumfanya mtu mpya. Ubatizo hauwezi kubadilisha au kutengeneza upya mtu yeyote. Ni nguvu ya Roho Mtakatifu ndiyo inayobadilisha moyo katika wongofu. Ni lazima mtu azaliwe kwa Roho na vilevile azaliwe kwa maji.

Pili

Sio lazima utamfanya mtu ajisikie vizuri. Sio lazima ubadilishe hisia zake. Baadhi ya watu wamekata tamaa kwa sababu hawajisikii tofauti baada ya kubatizwa. Wokovu si suala la hisia, bali ni imani na utii.

Tatu

Ubatizo hauondoi majaribu. Ibilisi hajamalizana na mtu anapobatzwa. Lakini Yesu Ndiye msaidizi wa kila muumini. Anasema, "Sitakupungukia kamwe, wala sitakuacha." Waebrania 13:5. Hakuna jaribu litakalokuja bila njia ya kuepuka. Hii ndiyo ahadi ya Maandiko Matakatifu (1 Wakorintho 10:13). Ubatizo

Nne

Ubatizo hauhakikishi wokovu. Sio ibada ya kichawi (magic rite). Wokovu huja tu kama zawadi ya bure kutoka kwa Yesu Kristo wakati mtu anapitia kuzaliwa upya. Ubatizo ni ishara ya wongofu wa Kweli, na endapo wongofu hautatangulia ubatizo, sherehe hiyo haina maana.

15. Yesu anakuomba ubatizwe kwa kuzamishwa kama ishara ya kwamba dhambi zako zimeoshwa. Je, ungependa kupanga kwa ajili ya agizo hili takatifu hivi karibuni?

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Je, inafaa mtu kubatizwa zaidi ya mara moja?

Ndiyo, Matendo 19:1-5 huonyesha kwamba Biblia inaunga mkono kubatizwa tena katika visa fulani.

2. Je, watoto wachanga wabatizwe?

Hapana! Hakuna anayepaswa kubatizwa isipokuwa (1) anaijua ile Kweli ya Mungu, (2) Anaiamini, (3) Ametubu, na (4) Ameongoka. Hakuna mtoto anayeweza kufuzu vigezo hivi hapa. Hakuna mtu aliye na haki ya kumbatiza mtoto. Kwa kweli, kufanya hivyo ni kupuuza kabisa amri za moja kwa moja za Mungu kuhusu ubatizo. Wanaume waliopotoshwa katika kanisa miaka iliyopita waliamuru

kwamba watoto ambao hawajabatizwa wamepotea, lakini hii si kweli kimaandiko. Inakashifu tabia ya Mungu kwamba ni dhalimu asiye na haki ambaye angeangamiza watoto wachanga wasio na hatia waliokufa bila kubatizwa kwa sababu tu wazazi wasiojali wasiojua hawakuchukua hatua kufanya ubatizo wa watoto wao utendeke. Mafundisho kama haya ni ya kusikitisha kupita lugha ya kibinadamu. Ni mbaya vya kutosha kunyunyizia watoto wachanga maji na na kuuita ubatizo. Ni mbaya zaidi kushikilia dhana isiyo ya kimaandiko kwamba watoto wachanga wamepotea milele kwa sababu wazazi wazembe walishindwa kutimiza wajibu wao.

3. Je, ubatizo si suala la maoni binafsi tu?

Ndio, lakini sio maoni yako au yangu. Ni maoni ya Kristo ambayo ndiyo ya muhimu. Kristo anasema ubatizo ni muhimu Kwake. "Mtu asipozaliwa kwa maji na kwa Roho, hawezi kuingia ufalme wa Mungu." Yohana 3:5. Kukataa ubatizo ni kukataa ushauri wa moja kwa moja wa Mungu (Luka 7:29, 30).

4. Mtu anapaswa kuwa na umri gani ili astahili kubatizwa?

Mtu mzima vya kutosha kuelewa tofauti kati ya makosa na matendo au kutenda haki, na kufanya uamuzi wenye utashi katika kujisalimisha kwa Kristo na kumfuata. Watoto wengi wako tayari kwa ubatizo wakiwa na umri wa miaka 11 au 12, wengine wakiwa na miaka 7 au 8. Na wengine hawako tayari wakiwa na miaka 16 au 17. Hakuna kiwango cha umri kinachotajwa katika Biblia, kwa sababu watoto wana viwango tofauti vya uzoefu na uelewaji. Wengine wako tayari kwa ubatizo mapema kuliko wengine.

5. Je, ubatizo peke yake unaweza kukuokoa?

Hapana! Lakini kukataa kubatizwa kunaweza kusababisha mtu kupotea, kwa sababu inamaanisha kutotii. Wokovu ni kwa “wale wote wanaomtii”. Waebrania 5:9.

6. Je, ubatizo wa Roho Mtakatifu si jambo la lazima?

Hapana! Biblia inaonyesha katika Matendo 10:44-48 kwamba ubatizo wa maji ni muhimu, hata wakati ambapo ubatizo wa Roho Mtakatifu umetangulia.

7. Je, hatupaswi kubatizwa kwa jina la Yesu pekee?

Katika Mathayo 28:19, tunaambiwa tubatizwe katika jina la Baba, la Mwana, na la Roho Mtakatifu. Hayo ni Maneno ya Yesu, na tunayaona kuwa ni matakatifu sana. Katika kitabu cha Matendo, tunapata waamini wapya waliobatizwa katika Jina la Yesu. Kumtambulisha Yesu kuwa Kristo na Masihi ilikuwa Kweli kwa watu wa siku hizo; kwa hiyo, ilikuwa muhimu kwao kubatizwa katika Jina Lake.

Tunaamini ni muhimu sana kwetu leo pia. Tunapounganisha ushuhuda wa Mathayo na kitabu cha Matendo, tunabatiza watu katika Jina la Baba, na Mwana, Yesu Kristo, na Roho Mtakatifu. Kufuata njia hii huzuia kuinua Andiko moja juu ya jingine.

8. Kuna dhambi moja sitaki kuisalimisha. Je, nibatizwe?

Hapana! Ni wazi kwamba hauko tayari kuzikwa katika maji ya ubatizo, kwa sababu maisha ya zamani ya dhambi hayajafa. Litakuwa ni tendo la uhalifu kwa msimamizi wa mazishi kumzika mtu ambaye hajafa na ni vibaya kwa mhudumu kumbatiza mtu ambaye maisha yake ya zamani ya dhambi hayajafa.

9. Je, unaweza kueleza Wagalatia 3:27?

Hapa Mungu analinganisha ubatizo na ndoa. Mtu anayebatizwa hivyo hukiri hadharani kwamba amechukua Jina la Kristo (Mkristo), kama vile bibi-arusi atangazavyo hadharani kuchukua jina la mume wake wakati wa arusi. Katika ubatizo, kama ilivyo kwa ndoa, sheria kadhaa hutumika kila wakati:

- A. Haupaswi kamwe kuingizwa isipokuwa upendo wa Kweli utawale kuu.
- B. Haupaswi kamwe kuingizwa isipokuwa mtahiniwa ameamua kuwa mwaminifu katika hali ngumu na nzuri.
- C. Umuzi unapaswa kufikiwa kwa ufahamu kamili.
- D. Haupaswi kucheleweshwa isivyostahili.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Biblia inatuambia kwamba kuna Bwana mmoja, imani moja, na (1)

- _____ ubatizo 15.
- _____ Ubatizo 5.
- _____ 12 ubatizo.
- _____ Ubatizo mmoja.

2. Je, Yesu alifundisha umuhimu wa ubatizo? (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

3. Yesu alibatizwa kwa (1)

- _____ Kumiminiwa maji.
- _____ Kunyunyiziwa maji.
- _____ Kuzamishwa majini.

4. Neno "kubatiza" linamaanisha (1)

- _____ Kuwa na furaha.
- _____ Kunyunyiziwa maji

- _____ Kumiminiwa maji.
- _____ Kuzamishwa chini au kutumbukizwa.

5. Ubatizo mwingi wa uwongo wa siku hizi ulitolewa kwetu na (1)

- _____ Kristo.
- _____ Mitume.
- _____ Watu wapotofu.

6. Weka alama kwenye mambo ambayo mtu anapaswa kufanya ili kujiandaa kwa ubatizo: (4)

- _____ Soma Biblia nzima mara tano.
- _____ Amini Ukweli.
- _____ Pata wongofu.
- _____ Omba kwa siku 10 moja kwa moja.
- _____ Tumia siku 40 kufunga.
- _____ Jifunze matakwa ya Mungu.
- _____ Tubu na uache dhambi.

7. Ubatizo ni ishara ya (1)

- _____ Kuumbwa kwa ulimwengu.
- _____ Biblia.
- _____ Mbingu.
- _____ Kifo, kuzikwa na kufufuka kwa Kristo.
- _____ Malaika.

8. Mkristo aliyebatizwa hivi karibuni ni (1)

- _____ mtoto wa kiroho.
- _____ Mtu mzima wa kiroho.

9. Ubatizo unapoingwa kwa maombi, unyofu, na ufahamu (1)

- _____ Hukiri au hushuhudia wongofu mbele ya watu.
- _____ Humaanisha zaidi ya kuogelea.
- _____ Humhakikishia mtu hatajaribiwa tena.

10. Je, ubatizo wa watoto wachanga unatoka kwenye Maandiko? (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

**11. Watoto wengine wako tayari kwa ubatizo mapema zaidi kuliko wengine.
(1)**

_____ Kweli.

_____ Uongo.

**12. Je, mtu ni lazima achukue majuma au miezi mingi ili kujitayarisha kwa
ajili ya ubatizo? (1)**

_____ Ndiyo.

_____ Hapana.

**13. Je, mtu anaweza kupata ubatizo wa kweli bila kuwa mshiriki wa kanisa?
(1)**

_____ Ndiyo.

_____ Hapana.

Somo la 10—Je, Ni Kweli Wafu Wamekufa?

Kifo kinaweza kuwa mojawapo ya mambo yasiieleweka sana leo. Kwa wengi kimegubikwa na fumbo na kinaibua hisia za kutisha za woga, kutokuwa na uhakika, na hata kukosa tumaini. Wengine wanaamini kwamba wapendwa wao waliokufa hawajafa kabisa, bali wanaishi nao au wapo katika maeneo mengine! Wengine huamini kwamba wapendwa wao wanazaliwa mahali pengine duniani kama watu wenye vyeo vya juu au wanyama kutegemea na wema walioufanya kabla ya kufa. Bado wengine wamechanganyikiwa kuhusu uhusiano kati ya mwili, roho, na nafsi. Lakini je, inajalisha wewe unachoamini? Ndiyo.. kabisa! Kwa sababu yale unayoamini kuhusu wafu yatakuwa na matokeo makubwa juu ya yale yatayokupata katika nyakati za mwisho. Hatuna nafasi ya kubahatisha, kwa hivyo

Mwongozo huu wa Mafunzo utakupa kile hasa ambacho Mungu anasema kuhusu somo hili. Jitayarisha kwa kupata hiki kifungua macho halisi!

Adamu aliumbwa na Mungu hapo mwanzo.

1. Tumefikaje hapa duniani kwanza?

"Bwana Mungu akamfanya mtu kwa mavumbi ya ardhi, akampulizia puani pumzi ya uhai; mtu akawa nafsi hai." Mwanzo 2:7.

Jibu: Mungu alituumba kwa udongo hapo mwanzo.

Roho za wote wenye haki na waovu hurudi kwa Mungu. Miili yao hurudi mavumbini.

2. Ni nini hutokea mtu anapokufa?

"Ndipo mavumbi yatairudia ardhi kama yalivyokuwa; na roho itarudi kwa Mungu aliyetoa." Mhubiri 12:7.

Jibu: Mwili unageuka kuwa mavumbi tena, na roho inarudi kwa Mungu, aliyetoa. Roho ya kila mtu anayekufa—awe mwadilifu au mwovu—humrudia Mungu anapokufa.

Hakuna jambo la ajabu kuhusu roho ambayo inamrudia Mungu anapokufa. Hii Ni pumzi ya uhai.

3. Ni nini “roho” inayomrudia Mungu wakati wa kifo?

"Mwili bila roho ["pumzi, " tazama pambizo] umekufa." Yakobo 2:26. "Roho ya Mungu ["pumzi ambayo Mungu alimpa, " tazama pambizo] i katika pua yangu." Ayubu 27:3.

Jibu: Roho inayomrudia Mungu wakati wa kifo ni pumzi ya uhai. Hakuna mahali popote katika kitabu chote cha Mungu ambapo “roho” ina uhai, hekima, au hisia baada ya mtu kufa. Roho ni “pumzi ya uzima” na hakuna zaidi ya hilo.

Watu hawa wanne ni nafsi nne.

4. "Nafsi" ni nini?

"Bwana Mungu akamfanya mtu kwa mavumbi ya ardhi, akampulizia puani pumzi ya uhai; mtu akawa nafsi hai." Mwanzo 2:7.

Jibu: Nafsi ni kiumbe hai. Nafsi daima ni mchanganyiko wa vitu viwili: mwili pamoja na pumzi. Nafsi haiwezi kuwepo isipokuwa mwili na pumzi vimeunganishwa. Neno la Mungu linafundisha kwamba sisi ni nafsi.

5. Je, nafsi hufa?

"Roho itendayo dhambi ndiyo itakayokufa." Ezekieli 18:20. "Kila nafsi hai ilikufa baharini." Ufunuo 16:3.

Jibu: Kulingana na Neno la Mungu, nafsi hufa! Sisi ni nafsi, na nafsi hufa. Mwanadamu anakufa (Ayubu 4:17). Mungu pekee Ndiye asiyeuweza kufa (1 Timotheo 6:15, 16). Dhana ya nafsi isiweza kufa na isiweza kufa inapingana na Biblia, ambayo inafundisha kwamba nafsi zinaweza kufa.

6. Je, watu wema huenda mbinguni wanapokufa?

"Wote waliomo makaburini wataisikia sauti Yake, Nao watatoka." Yohana 5:28, 29. "Daudi.. amekufa akazikwa, na kaburi lake liko kwetu hata leo." "Kwa maana Daudi hakupanda mbinguni." Matendo 2:29, 34. "Nikingoja, kaburi ni nyumba yangu." Ayubu 17:13.

Jibu: Hapana, watu hawaendi mbinguni au motoni wanapokufa. Wanaenda kwenye makaburi yao kusubiri siku ya ufufuo.

7. Ni kiasi gani mtu anajua au kuelewa baada ya kifo?

"Walio hai wanajua ya kwamba watakufa; lakini wafu hawajui neno lolote, wala hawana ijara tena; maana Kumbukumbu lao limesahauliwa. Tena upendo wao, na machukio yao, na husuda yao, imepotea yote; hawana sehemu tena milele katika jambo lo lote linalofanyika chini ya jua. "Hakuna kazi, wala shauri, wala maarifa,

wala hekima, kuzimu uendako wewe." Mhubiri 9:5, 6, 10. "Wafu hawamsifu Bwana." Zaburi 115:17.

Jibu: Mungu anasema kwamba wafu hawajui lolote kabisa!

Ingawa mamilioni wanafikiri inawezekana, wafu hawawezi kuwasiliana na walio hai.

8. Lakini je, wafu hawawezi kuwasiliana na walio hai, na je, hawajui wanalofanya walio hai?

"Ndivyo mwanadamu hulala chini, asiinuke; "Wanawe hufikilia heshima, wala yeye hajui; Kisha wao huaibishwa, lakini yeye hana habari zao." Ayubu 14:12, 21. "Wala hawana sehemu tena milele katika jambo lolote linalofanyika chini ya jua." Mhubiri 9:6.

Jibu: Hapana, wafu hawawezi kuwasiliana na wale walio hai, wala hawajui wanachofanya walio hai. Wamekufa. Mawazo yao yamepotea (Zaburi 146:4).

Yesu anakiita kifo "usingizi". Ni hali ya kupoteza fahamu kabisa.

9. Yesu aliita hali ya kutofahamu ya wafu "usingizi" katika Yohana 11:11-14. Watalala mpaka lini?

"Ndivyo mwanadamu hulala chini, asiinuke; Ayubu 14:12.

"Siku ya Bwana itakuja.. ambayo mbingu zitapita." 2 Petro 3:10.

Jibu: Wafu watalala mpaka siku kuu ya Bwana kwenye mwisho wa dunia. Katika kifo, wanadamu hawana fahamu kabisa bila shughuli au ujuzi wa aina yoyote.

Wenye haki watafufuliwa na kupewa kutokufa katika ujio wa pili wa Yesu.

10. Ni nini kinatokea kwa wafu wenye haki katika ujio wa pili wa Kristo?

"Tazama, Naja upesi, na ujira wangu u pamoja Nami, kumlipa kila mtu kama kazi yake ilivyo." Ufunuo 22:12. "Bwana Mwenyewe atashuka kutoka mbinguni pamoja na mwaliko,.. na waliokufa katika Kristo watafufuliwa.. na hivyo tutakuwa pamoja na Bwana milele." 1 Wathesalonike 4:16, 17. "Sisi sote tutabadilishwa, kwa dakika moja, kufumba na kufumbua,.. na wafu watafufuliwa wasiwe na uharibifu.. Maana lazima huu uharibikao uvae kutokuharibika, na huu wa kufa uvae kutokufa." 1 Wakorintho 15:51-53.

Jibu: Watalipwa. Watafufuliwa, watapewa miili isiweza kufa, na kunyakuliwa ili kumlaki Bwana hewani. Hakungekuwa na kusudi la ufufuo ikiwa watu wangepelekwa mbinguni wanapokufa. Kwa nini makaburi yafunuke na wafu watoke, wakati wapo mbinguni tayari?

Uongo wa kwanza wa shetani kwa Hawa ulikuwa "Hamtakufa"—kauli iliyo kinyume kabisa na Maandiko yote.

11. Uongo wa kwanza wa shetani ulikuwa upi?

"Nyoka akamwambia mwanamke, Hakika hamtakufa." Mwanzo 3:4. "Yule nyoka wa zamani, aitwaye Ibilisi, na Shetani." Ufunuo 12:9.

Jibu: Shetani alimwambia Hawa kwamba dhambi haitaleti kifo. "Hakika hamtakufa," akasema.

Wale wanaoamini kuwa wafu wako hai huwa walengwa rahisi wa udanganyifu wa shetani.

12. Kwa nini Ibilisi alimdanganya Hawa kuhusu kifo? Je, somo hili linaweza kuwa muhimu zaidi kuliko wengi wanavyofikiri?

Jibu: Ni moja ya nguzo za ufalme wa shetani. Amefanya miujiza yenye nguvu tangu zamani zote kupitia watu wanaodai kupokea nguvu zao kutoka kwa roho za wafu. (Mifano: Wachawi wa Misri Kutoka 7:11, Mwanamke wa Endori 1 Samweli 28:3-25, Wachawi katika Danieli 2:2, Msichana fulani mwenye nguvu za uaguzi Matendo 16:16-18.)

Onyo Zito

Katika wakati wa mwisho Shetani atafanya tena. Atatumia uchawi kama alivyofanya katika siku za Danieli kudanganya ulimwengu (Ufunuo 18:23). Uchawi ni wakala usio wa kawaida (isi ya kawaida) unaodai kupokea nguvu na hekima yake kutoka kwa roho za wafu.

Kujifanya Kama Wanafunzi wa Yesu

Wakijifanya kuwa ni wapendwa waliokuwa waumini ambao wamekufa, makasisi watakatifu ambao walikufa zamani, manabii wa Biblia wa zamani, au hata mitume au wanafunzi wa Kristo (2 Wakorintho 11:13), Shetani na malaika zake wataidanganya mabilioni ya watu. Wale wanaoamini kwamba wafu wako hai, kwa namna yoyote ile, bila shaka wataadanganyika.

Miujiza yote haitoki kwa Mungu, kwa sababu mashetani pia hufanya miujiza.

13. Je, ni kweli mashetani hufanya miujiza?

"Hao ni roho za mashetani, watendao miujiza." Ufunuo 16:14. "Kwa maana watatokea makristo wa uongo, na manabii wa uongo, nao watatoa ishara kubwa na maajabu; wapate kuwapoteza, kama yamkini, hata walio wateule." Mathayo 24:24.

Jibu: Ndiyo, kwa kweli Mashetani hufanya miujiza yenye kusadikisha sana (Ufunuo 13:13, 14). Shetani na malaika zake watatokea kama malaika wa nuru (2 Wakorintho 11:14) na, hata kwa kushangaza watu zaidi, watafanya maigizo kwamba wao ndio Kristo Mwenyewe (Mathayo 24:23, 24). Hisia za ulimwengu

mzima zitakuwa kwamba Kristo na malaika zake wanaongoza nje katika uamsho wa ajabu duniani kote. Msisitizo mzima utaonekana kuwa wa kiroho sana na kuwa wa ajabu sana hivi kwamba ni wateule wa Mungu pekee ambao hawatadanganywa.

Wateule hawatadanganywa, kwa sababu wanakataa kabisa kila kitu ambacho ni kinyume na Maandiko.

14. Kwa nini watu wa Mungu hawatadanganywa?

"Walipokea lile Neno kwa uelekevu wa moyo, wakayachunguza maandiko kila siku, waone kama mambo hayo ndivyo yalivyo." Matendo 17:11. "Ikiwa hawasemi sawasawa na Neno hili, ni kwa sababu hamna nuru ndani yao." Isaya 8:20.

Jibu: Watu wa Mungu watajua kutokana na funzo lao la bidii la kitabu Chake kwamba wafu wamekufa, si hai. Roho za wafu hazipo. Kwa hiyo, watu wa Mungu watakataa watenda miujiza na walimu wote wanaodai kupokea “nuru” ya pekee au kufanya miujiza kwa kuwasiliana na roho za wafu. Na watu wa Mungu pia watakataa mafundisho yote hatari na ya uongo yanayodai kwamba wafu wako hai kwa namna yoyote, popote.

Katika siku za Musa, watu waliodai kuwa na uwezo wa kuwasiliana na wafu walipigwa mawe hadi kufa.

15. Huko nyuma katika siku za Musa, Mungu aliamuru nini kifanyike kwa watu waliofundisha kwamba wafu walikuwa hai?

"Tena mtu mume au mke aliye na pepo, au aliye mchawi, hakika atauawa; watampiga kwa mawe." Walawi 20:27.

Jibu: Mungu alisisitiza kwamba wachawi na wengine wenye "roho za utambuzi" (walioidai kuwa na uwezo wa kuwasiliana na wafu) wanapaswa kupigwa mawe hadi kufa. Hilo linaonyesha jinsi Mungu anavyoona fundisho la uongo kwamba wafu wako hai.

Hakuna mtu katika ufalme mpya wa Mungu atakayekufa milele. Kifo kitakoma wakati Shetani atakapoangamizwa.

16. Je, watu waadilifu watakaofufuliwa katika ufufuo watakufa tena?

"Wale watakaohesabiwa kuwa wamestahili kuupata ulimwengu ule, na kufufuka katika wafu,.. wala hawawezi kufa tena." Luka 20:35, 36. "Naye atafuta kila chozi katika macho yao, wala mauti haitakuwapo tena; wala maombolezo, wala

kilio, wala maumivu hayatakuwapo tena; kwa kuwa mambo ya kwanza yamekwisha kupita." Ufunuo 21:4.

Jibu: Hapana! Kifo, huzuni, kilio, na misiba havitaingia kamwe katika ufalme mpya wa Mungu.

Kuzaliwa upya haiwezekani. Kwa sababu Mungu anasema wote waliokufa, wema na waovu, wako makaburini mwao.

17. Imani katika kuzaliwa upya katika umbo jingine inaendelea kukua kwa haraka sana leo. Je, mafundisho haya ni ya kibiblia?

"Walio hai wanajua ya kwamba watakufa; lakini wafu hawajui neno lolote.. wala hawana sehemu tena katika jambo lo lote linalofanyika chini ya jua milele." Mhubiri 9:5, 6.

Jibu: Karibu nusu ya watu duniani wanaamini katika kuzaliwa upya katika umbo jingine, fundisho la kwamba nafsi haifi kamwe bali huendelea kuzaliwa upya katika aina tofauti ya mwili na kila kizazi kinachofuata. Mafundisho haya, hata hivyo, ni kinyume na Maandiko.

Biblia Inasema

Baada ya kifo mtu: hurudi mavumbini (Zaburi 104:29), hajui lolote (Mhubiri 9:5), hana nguvu za kiakili (Zaburi 146:4), hana uhusiano wowote na kitu chochote duniani (Mhubiri 9:10; 6), haishi (2 Wafalme 20:1), anangoja kaburini (Ayubu 17:13), na haendelei (Ayubu 14:1, 2).

Uvumbuzi wa Shetani

Tulijifunza katika swali la 11 na 12 kwamba Shetani ndiye aliyebuni fundisho la kwamba wafu wako hai. Kuzaliwa upya katika mwili baada ya kufa mahali pengine duniani (reincarnation kama wanavyoamini dini ya Hindu), uchawi, kuwasiliana na roho zilizokufa, ibada ya mizimu, na "nafsi isikufa" yote ni uvumbuzi au ubunifu wa Shetani, kwa lengo moja la kuwasadikisha watu kwamba unapokufa hujafa kwelikweli. Watu wanapoamini kwamba wafu wako hai, “roho za mashetani, wanaofanya miujiza” (Ufunuo 16:14) na kujifanya kuwa roho za wafu wataweza kuwadanganya na kuwapotosha karibu asilimia 100 ya watu wakati huo (Mathayo 24:24))

Wale wanaosisitiza juu ya uthibitisho wa Maandiko kwa mafundisho yote hawatapotoshwa na Shetani.

18. Ninashukuru kwa ajili ya Biblia, ambayo hutuambia Ukweli juu ya suala hili nyeti la kifo.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Je, mwizi pale msalabani hakwenda paradiso pamoja na Kristo siku alipokufa?

Hapana. Kwa kweli, Jumapili asubuhi Yesu alimwambia Mariamu, "Sijapaa kwenda kwa Baba Yangu." Yohana 20:17. Hilo linaonyesha kwamba Kristo hakwenda mbinguni alipokufa. Pia kumbuka kuwa alama za uakifishaji (koma, nukta nk) katika Biblia hazijavuviwa, bali ziliongezwa na wanadamu. Ile Koma katika Luka 23:43 inapaswa kuwekwa baada ya maneno "leo" na si kabla, hivyo fungu hili linasomeka, "Amin, nakuambia leo, utakuwa pamoja Nami katika paradiso." Au, "Ninakuambia hivi leo—wakati inaonekana kwamba Mimi siwezi kumwokoa mtu yeyote, wakati Mimi Mwenyewe ninasulubishwa kama mhalifu—nakuambia hivi leo kwamba utakuwa pamoja Nami katika paradiso." Ufalme wa Kristo utasimikwa wakati wa kuja Kwake mara ya pili (Mathayo 25:31), na wenye haki wote wa nyakati zote watauingia ufalme wakati huo (1 Wathesalonike 4:15- 17) na si kifo.

2. Je, Biblia haisemi juu ya nafsi “isikufa,” “roho isikufa”?

La, nafsi isiweza kufa haitajwi katika Biblia. Neno "kutoweza kufa au kutokufa" linapatikana mara moja tu katika Biblia, na linarejelea Mungu (1 Timotheo 1:17).

3. Wakati wa kufa mwili hurudi mavumbini na roho (au pumzi) inamrudia Mungu. Lakini roho huenda wapi?

Haiendi popote. Badala yake, inakoma tu kuwepo. Vitu viwili lazima viunganishwe ili kuunda roho: mwili na pumzi. Pumzi inapotoka, roho huacha kuwapo kwa sababu ni mchanganyiko wa vitu viwili. Unapozima taa, mwanga huenda wapi? Hauendi popote. Unakoma tu kuwepo. Mambo mawili lazima yaunganishwe ili kutengeneza mwanga: balbu na umeme. Bila mchanganyiko wa hayo mawili, mwanga hauwezekani kuwepo. Hivyo kwa nafsi; isipokuwa na mwili na pumzi vikaunganishwa pamoja, hakuwezi kuwa na roho. Hakuna kitu kama roho isi na mwili.

4. Je, neno “nafsi” huwa na maana nyingine yoyote isipokuwa kiumbe hai?

Ndiyo, inaweza kumaanisha pia (1) maisha yenyewe, au (2) akili, au utashi. Haidhuru ni maana gani inayokusudiwa, nafsi ingali ni muunganiko wa vitu viwili (mwili na pumzi), nayo hukoma kuwepo wakati wa kufa.

5. Je, unaweza kueleza Yohana 11:26, inayosema, “Na kila aishiye na kuniamini hatakufa hata milele”?

Hii hairejelei kifo cha kwanza, ambacho watu wote hufa (Waebrania 9:27), lakini kifo cha pili, ambacho ni waovu tu hufa na ambacho hakuna ufufuo (Ufunuo 2:11; 21:8).

6. Mathayo 10:28 inasema, "Msiwaogope wauao mwili, lakini hawawezi kuiua roho." Je, hii haithibitishi kwamba nafsi haifi?

Hapana, inathibitisha kinyume chake. Nusu ya mwisho wa aya hiyo hiyo inathibitisha kwamba nafsi hufa. Inasema, "Lakini afadhali mwogopeni Yule awezaye kuangamiza mwili na roho pia katika jehnum." Neno "nafsi" hapa linamaanisha uzima na linamaanisha uzima wa milele, ambao ni zawadi (Warumi 6:23) ambao utatolewa kwa wenye haki siku ya mwisho (Yohana 6:54). Hakuna anayeweza kuchukua uzima wa milele ambao Mungu hutoa. (Angalia pia Luka 12:4, 5.)

7. Je, 1 Petro 4:6 haisemi injili ilihubiriwa kwa watu waliokufa?

Hapana, inasema injili "ilihubiriwa" kwa wale "waliokufa". Wamekufa sasa, lakini injili “ilihubiriwa” walipokuwa bado hai.

8. Je ni nini kinachoendelea kuhusu nafsi zinazolia kutoka chini ya madhabahu katika Ufunuo 6:9, 10? Je, hili halionyeshi kwamba nafsi hazifi?

Hapana. Kilio hiki kilikuwa cha mfano, kama vile kilio cha damu ya Abeli (Mwanzo 4:10). Neno "nafsi" hapa linamaanisha watu (au viumbe hai) ambao walikuwa wameuawa kwa ajili ya imani yao. Kwa hakika hakuna anayeamini kwamba nafsi zinazokufa hulala kihalisi chini ya madhabahu, wala watu hawaamini kwamba wenye haki humwomba Mungu awaadhibu adui zao. Badala yake, wenye haki huomba rehema kwa adui zao, kama Kristo alivyofanya msalabani (Luka 23:34).

9. Je, Biblia haisemi Kristo alienda na kuwahubiria roho zilizopotea kuzimu kati ya kusulubishwa Kwake na ufufuo?

Hapana, andiko la Biblia linalozungumziwa ni 1 Petro 3:18-20. Mahubiri yalifanywa “kwa Roho” (mstari 18) katika siku za Nuhu—kwa watu waliokuwa wakiishi wakati huo (mistari 19, 20). “Roho zilizofungwa” inarejelea watu ambao maisha yao yalikuwa katika utumwa wa Shetani. (Angalia Zaburi 142:7; Isaya 42:6, 7; 61:1; na Luka 4:18.)

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Biblia inazungumza juu ya kifo kama (1)

- _____ Usingizi.
- _____ Mabadiliko ya aina tofauti ya maisha.
- _____ Siri isielezeka.

2. “Roho” inayomrudia Mungu wakati wa kifo ni (1)

- _____ Utu halisi wa ndani wa mtu.
- _____ Roho.
- _____ Pumzi ya uhai.

3. Mtu akifa huenda (1)

- _____ Mbinguni au kuzimu.
- _____ Kaburini.
- _____ Toharani.

4. Nafsi ni (1)

- _____ Asili ya kiroho ya mtu.

_____ Sehemu isiisha ya mtu.

_____ Kiumbe hai.

5. Je, nafsi hufa? (1)

_____ Ndiyo.

_____ Hapana.

6. Waadilifu wanathawabishwa lini? (1)

_____ Katika maisha haya.

_____ Wakati wa kifo.

_____ Katika ujio wa pili wa Kristo.

7. Kwa nini Shetani anajaribu kuwadanganya watu kwa kuwaambia wafu hawajafa? (1)

_____ Ili waamini miujiza yake na kudanganyika na kupotea.

_____ Kwa sababu anawahurumia.

_____ Kwa sababu yeye ni mkatili na mwovu.

8. Watu ambao "wanawasiliana" na wafu wanazungumza na (1)

_____ Roho zisizokufa.

_____ Malaika watakatifu.

_____ Pepo wachafu wanaomwiga marehemu.

9. Katika siku za Musa Mungu aliamuru kwamba wote waliofundisha kwamba wafu wako hai wawe (1)

_____ Wafanywe makuhani.

_____ Waheshimiwe kwa hekima zao.

_____ Wauwawe.

10. Mtu anawezaje kuwa na uhakika kwamba yuko salama na yuko sawa? (1)

_____ Mwombe Mungu ishara maalum kutoka mbinguni.

_____ Fanya kile mchungaji au mhubiri anasema kufanya.

_____ Jifunze Biblia kwa maombi na kwa uangalifu na uifuate.

11. Mtu anapokufa (1)

_____ Roho, au nafsi yake, hubaki hai.

_____ Ana uwezo wa kutazama walio hai na kuwasiliana nao.

_____ Amekufa kwa kila njia—mwili hufa, roho hukoma kuwapo, na hakuna uwezekano wa mawasiliano na wale walio hai.

12. Je, miujiza ni uthibitisho wa kwamba jambo hilo ni la Mungu? (1)

_____ Ndiyo. Ni Mungu pekee awezaye kufanya miujiza.

_____ Hapana. Ibilisi pia atafanya miujiza mikubwa.

Somo la 11—Je, Ibilisi Ndiye Mtawala wa Kuzimu?

Wacha tuangalie zaidi kwa undani. Je, ni kweli Mungu humweka shetani kwenye orodha yake ya wapokea mshahara—je, yeye ndiye msimamizi mkuu wa kuzimu anayepima adhabu ya waliopotea? Takriban ulimwengu mzima una maoni yasi ya kibiblia kuhusu kuzimu, na una deni kwako mwenyewe kujua kile ambacho Biblia inasema kuhusu Jehanamu. Usidanganywe, kwa sababu kile unachofikiri kuhusu Jehanamu hakika huathiri kile unachofikiri kuhusu tabia ya Mungu! Chukua muda mfupi kupata mambo ya ajabu unayohitaji kujua leo!

Waovu hawataadhibiwa mpaka baada ya hukumu.

1. Ni roho ngapi zilizopotea zinazoadhibiwa kuzimu leo?

"Bwana ajua kuwaokoa watauwa na majaribu, na kuwaweka wasio haki katika majaribu hata siku ya hukumu." 2 Petro 2:9.

Jibu: Hakuna hata nafsi moja iliyo katika moto wa Jehanamu leo. Biblia inasema kwamba Mungu huwahifadhi, au huwazuia waovu mpaka siku ya hukumu waadhibiwe.

Wenye dhambi watatupwa jehanamu yenye moto mwisho wa dunia — si watakapokufa.

2. Ni wakati gani wenye dhambi watatupwa katika moto wa mateso?

"Ndivyo itakavyokuwa katika mwisho wa dunia hii. Mwana wa Adamu atawatuma malaika Zake, nao watakusanya kutoka katika ufalme Wake machukizo yote, na watenda maovu, na kuwatupa katika tanuru ya moto." Mathayo 13:40-42. "Neno hilo nililolinena ndilo litakalomhukumu siku ya mwisho." Yohana 12:48.

Jibu: Wenye dhambi watatupwa katika moto wa Jehanamu katika siku kuu ya hukumu mwishoni mwa ulimwengu—si watakapokufa. Mungu asingemwadhibu mtu kwa moto hadi kesi yake isikilizwe na kuamuliwa mahakamani mwishoni mwa ulimwengu. Wala Mungu asingeteteza muuaji aliyekufa miaka 5,000 iliyopita, miaka 5,000 zaidi ya yule anayekufa na anayestahili adhabu kwa dhambi hiyo hiyo leo.

Wote waliokufa, wema na waovu, wako makaburini wakingojea ufufuo.

3. Wako wapi wenye dhambi (waliokufa) sasa?

"Saa yaja ambayo watu wote waliomo makaburini wataisikia sauti Yake, nao watatoka, wale waliofanya mema kwa ufufuo wa uzima, na wale waliotenda mabaya kwa ufufuo wa hukumu. " Yohana 5:28, 29. "Waovu huhifadhiwa hadi siku ya uharibifu." "Lakini atapelekwa kaburini, na kukaa kaburini." Ayubu 21:30, 32.

Jibu: Biblia ni mahususi. Waovu na waadilifu ambao wamekufa wote wako makaburini mwao "wamelala" hadi siku ya ufufuo.

Yesu alikufa ili kutuokoa na dhambi zetu. Wale wasiokubali zawadi Yake ya wokovu watapokea kifo.

4. Matokeo ya mwisho ya dhambi ni nini?

"Mshahara wa dhambi ni mauti; bali karama ya Mungu ni uzima wa milele katika Kristo Yesu Bwana wetu." Warumi 6:23. "Dhambi, ikiisha kukoma, huzaa mauti." Yakobo 1:15. "Mungu.. alimtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele." Yohana 3:16.

Jibu: Mshahara (au adhabu) kwa ajili ya dhambi ni kifo, si uzima wa milele katika moto wa mateso. Waovu "wanaangamia, " au kupokea "kifo." Wenye haki wanapokea "uzima wa milele."

Waovu hawafi. Biblia inasema "wataangamia", "watateketewa" na "kuangamizwa".

5. Ni nini kitakachowapata waovu katika moto wa mateso?

"Bali waoga, na wasioamini, na wachukizao, na wauaji, na wazinzi, na wachawi, na hao waabuduo sanamu, na waongo wote, sehemu yao ni katika lile ziwa liwakalo moto na kiberiti; hiyo ndiyo mauti ya pili." Ufunuo 21:8.

Jibu: Waovu hufa kifo cha pili katika moto wa Jahanamu. Ikiwa waovu wangeishi milele wakiteswa motoni, wangukuwa wenye kutokufa, au wasioweza kufa au wenye uzima wa milele! Lakini hilo haliwezekani, kwa sababu Biblia inasema Mungu “pekee Ndiye asiyeweza kufa.” 1 Timotheo 6:16. Adamu na Hawa walipofukuzwa kutoka katika bustani ya Edeni, malaika aliwekwa ili kuulinda mti wa uzima ili wenye dhambi wasile matunda ya mti huo na “kuishi milele kwa huzuni.” Mwanzo 3:22-24. Fundisho la kwamba watenda-dhambi hawawezi kufa katika kuzimu lilitoka kwa Shetani na sio la kweli kabisa. Mungu alizuia jambo hili dhambi ilipoingia katika dunia hii kwa kuulinda mti wa uzima.

Biblia Wazi—Waovu Wafutiliwa mbali

Biblia inasema kwamba waovu watapata “mauti” (Warumi 6:23), “watahifadhiwa kwa siku ya uharibifu” (Ayubu 21:30), “wataangamia” (Zaburi 37:20), “watateketezwa” (Malaki 4:1), “wataangamizwa pamoja” (Zaburi 37:38), “watakatiliwa mbali” (Zaburi 37:9), na “watauawa” (Zaburi 62:3). Mungu “atawaangamiza” (Zaburi 145:20), na moto “utawala” (Zaburi 21:9). Marejeo haya yanaweka wazi kwamba waovu wataangamizwa; hawataishi milele katika mateso.

Wakati wa mwisho wa dunia, moto utaanguka kutoka mbinguni juu ya waovu na kuwateketeza.

6. Moto wa mateso utawashwa lini na kwa jinsi gani?

"Ndivyo itakavyokuwa katika mwisho wa dunia hii. Mwana wa Adamu.. atawatupa katika tanuru ya moto." Mathayo 13:40-42. "Wakapanda juu ya upana

wa nchi, wakaizunguka kambi ya watakatifu, na mji ule uliopendwa; na moto ukashuka kutoka kwa Mungu mbinguni, ukawala." Ufunuo 20:9. "Mwenye haki atalipwa duniani; Mithali 11:31.

Jibu: Mwishoni mwa dunia, Mungu Mwenyewe atawasha moto wa Jehanamu. Mji mtakatifu unaposhuka kutoka kwa Mungu kutoka mbinguni (Ufunuo 21:2), waovu hujaribu kuuteka. Wakati huo, Mungu atanyesha moto kutoka mbinguni juu ya dunia, nao utateketeza waovu. Moto huu ni jahanamu ya Biblia.

Kuzimu kutakuwa na moto duniani kote. Itakuwa maili 25,000 kwa mduara wa dunia—joto lake kubwa sana kwamba kila kitu duniani "kitateketezwa".

7. Moto wa mateso utakuwa mkubwa kiasi gani na joto kiasi gani?

"Siku ya Bwana itakuja kama mwivi wakati wa usiku; ambayo mbingu zitatoweka kwa mshindo mkuu, na viumbe vya asili vitaunguzwa, na kufumuliwa, na nchi na kazi zilizomo ndani yake zitateketezwa." 2 Petro 3:10.

Jibu: Moto wa Jahannamu utakuwa mkubwa sawa na dunia hii kwa sababu itakuwa ni ardhi inayowaka moto. Moto huu utakuwa wa moto sana kiasi cha kuyeyusha dunia na kuteketeza "kazi zote zilizomo ndani yake." Mbingu za anga zitalipuka na "kupita kwa kelele kubwa."

Yesu atasisitiza kutendewa kwa haki kwa waovu. Kiwango chao cha adhabu kitakuwa sawa na kwa mujibu wa matendo yao kama alivyoahidi.

8. Waovu watateseka motoni hadi lini?

"Na tazama, Naja upesi, na ujira Wangu u pamoja nami, kumlipa kila mtu kama kazi yake ilivyo." Ufunuo 22:12. "Ndipo atakapomlipa kila mtu kwa kadiri ya matendo yake." Mathayo 16:27. "Yule mtumwa aliyejua mapenzi ya bwana wake, na.. wala hakufanya sawasawa na mapenzi yake, atapigwa mapigo mengi. Lakini yeye asiyejua, na kufanya yanayostahili mapigo, atapigwa kidogo." Luka 12:47, 48.

Jibu: Biblia haisemi ni muda gani waovu wataadhibiwa kabla ya kupokea kifo motoni. Hata hivyo, Mungu anataja waziwazi kwamba wote wataadhibiwa kulingana na matendo yao. Hii ina maana wengine watapata adhabu kubwa kuliko wengine, kulingana na kazi zao.

Mungu ataumba upya ulimwengu mpya ambao hautaonekana tena na maovu ya zamani ya ulimwengu huu.

9. Je, moto utazimika hatimaye?

"Tazama, watakuwa kama makapi; moto utawateketeza; hawatajiokoa na nguvu za mwali wa moto; Isaya 47:14. "Kisha nikaona mbingu mpya na nchi mpya." "Naye atafuta kila chozi katika macho yao, wala mauti haitakuwapo tena; wala maombolezo, wala kilio, wala maumivu hayatakuwapo tena; kwa kuwa mambo ya kwanza yamekwisha kupita." Ufunuo 21:1, 4.

Jibu: Ndiyo, kwa hakika, Biblia inafundisha hasa kwamba moto wa mateso utazimika na kwamba hautasalia “kaa la kuota moto, wala moto wa kukaa mbele yake.” Biblia pia inafundisha kwamba katika ufalme mpya wa Mungu “mambo yote ya kwanza” yatapitilia mbali. Kuzimu, ikiwa ni moja ya vitu vya zamani, imejumuishwa, kwa hivyo tunayo ahadi ya Mungu kwamba itafutwa.

Je, Mungu ni Mtesaji?

Ikiwa Mungu angewatesa adui Zake katika chumba cha kutisha milele na milele, Angekuwa mkatili na asiye na huruma kuliko wanadamu ambao wamewahi kuwa katika ukatili mbaya zaidi wa vita. Jehanamu ya milele ya mateso ingekuwa jehanamu kwa Mungu pia, ambaye anampenda hata mwenye dhambi mbaya zaidi.

Moto utawaka hadi majivu tu yatabaki. Hata mifupa itatoweka kabisa.

10. Ni nini kitakachobaki moto ukizimika?

"Kwa maana, tazama, siku inakuja, inawaka kama tanuru; na wote wenye kiburi, naam, na wote watendao uovu, watakuwa makapi; na siku inayokuja itawateketeza, asema Bwana wa majeshi; haitawaachia mzizi wala tawi." "Nanyi mtawakanyaga waovu; maana watakuwa majivu chini ya nyayo za miguu yenu katika siku ile niifanyayo, asema Bwana wa majeshi." Malaki 4:1, 3.

Jibu: Angalia mstari huo hausemi waovu wataungua kama asbestos ambayo haiungui, kama wengi wanavyoamini leo, bali kama makapi, ambayo yatateketezwa. Neno dogo "juu" linamaanisha kukamilika. Hakuna chochote isipokuwa majivu kitakachosalia wakati moto utazima. Katika Zaburi 37:10, 20, Biblia inasema waovu watapanda moshi na kuangamizwa kabisa.

Moto kutoka mbinguni utawashukia waovu na kuwaangamiza, mwili na roho pia.

11. Je, waovu wataingia kuzimu wakiwa na umbo la mwili na kuangamizwa nafsi na mwili pia?

"Yakufaa kiungo chako kimoja kipotee wala mwili wako mzima usitupwe katika jehanum." Mathayo 5:30. "Afadhali mwogopeni yule awezaye kuangamiza mwili na roho pia katika jehanum." Mathayo 10:28. "Roho itendayo dhambi ndiyo itakayokufa." Ezekieli 18:20.

Jibu: Ndiyo. Watu halisi, walio hai huingia kuzimu wakiwa na umbo la mwili na kuangamizwa nafsi na mwili pia. Moto kutoka kwa Mungu huko mbinguni utawaangukia watu halisi na kuwaondoa kabisa.

Ibilisi ataangamizwa kabisa kwa moto.

12. Je, shetani atakuwa msimamizi au bosi wa moto ya mateso?

"Na yule Ibilisi, mwenye kuwadanganya, akatupwa katika lile ziwa la moto." Ufunuo 20:10. "Nitakuleta katika majivu juu ya nchi, machoni pa wote wakutazamao.. Wala hutakuwapo tena." Ezeieli 28:18, 19.

Jibu: Hapana kabisa! Ibilisi atatupwa motoni, nao utamgeuza kuwa majivu.

13. Je, neno “kuzimu” kama linavyotumiwa katika Biblia hurejelea sikuzote mahali pa kuchomwa moto au adhabu?

Jibu: Hapana, neno "kuzimu" limetumika mara 54 katika Biblia, na katika matukio 12 tu linarejelea "mahali pa kuchomwa moto."

Neno "kuzimu" limetafsiriwa kutoka kwa maneno kadhaa tofauti na maana tofauti, kama inavyoonyeshwa hapa chini:

Maneno Yanayotafsiriwa “Kuzimu” katika KJV

Agano	Neno	Mara	Maana
Agano la Kale	Sheoli	31	Kaburi
Agano Jipya	Hadesi	10	Kaburi
Agano Jipya	Gehena	12	Mahali pa kuchomwa moto
Agano Jipya	Tartaro	1	Mahali pa giza
	Jumla	54	

Hesabu hizi zinahusu matumizi ya neno la Kiingereza “hell” katika King James Version (KJV).

Kumbuka: Neno la Kigiriki "Gehena" (iliyotajwa hapo juu) ni tafsiri ya Kiebrania "Ge-Hinnom, " ambayo ina maana "Bonde la Hinomu." Bonde hili, ambalo liko kusini na magharibi mwa Yerusalemu, lilikuwa mahali ambapo wanyama waliokufa, takataka, na uchafu mwingine ulitupwa. Moto uliwaka mara kwa mara, kama inavyofanika katika maeneo ya kisasa ya kutupia takataka. Biblia inatumia "Gehena" au "Bonde la Hinomu" kama ishara ya moto utakaoangamiza waliopotea mwisho wa nyakati. Moto wa Gehena haukuisha. Vinginevyo ingekuwa bado inawaka kusini-magharibi mwa Yerusalemu leo. Wala moto wa kuzimu hautaisha.

Kuangamiza dhambi, wenye dhambi, na Shetani ndiyo njia pekee ya kufanya ulimwengu kuwa salama kwa umilele.

14. Mungu ana kusudi gani hasa katika moto wa mateso?

"Ondokeni Kwangu, mliolaaniwa, mwende katika moto wa milele, aliowekewa tayari Ibilisi na malaika zake. Mathayo 25:41. "Na iwapo mtu ye yote ambaye hakuonekana ameandikwa katika kitabu cha uzima, alitupwa katika lile ziwa la moto." Ufunuo 20:15. "Kwa maana bado kitambo kidogo tu wasio haki hatakuwepo." "Adui za Bwana.. watateketea; watatoweka na kuwa moshi." Zaburi 37:10, 20.

Jibu: Kusudi la Mungu ni kwamba jehanamu itamwangamiza shetani na dhambi zote na wenye dhambi na kuifanya dunia kuwa salama milele. Mtenda-dhambi mmoja, ikiwa angeachwa kwenye sayari hii, angekuwa kirusi ambukizi na hatari kinachotishia ulimwengu milele. Ni mpango wa Mungu kuitenga dhambi na kuifuta ili isiwepo milele.

Kuzimu ya Milele Ingedumisha Dhambi

Jehanamu ya milele ya mateso ingeendeleza dhambi na kufanya kutokomezwa kwake kusiwezekane. Jehanamu ya milele ya mateso si sehemu ya mpango mkuu wa Mungu hata kidogo. Nadharia hiyo ya kutisha ni kashfa dhidi ya Jina takatifu la Mungu Mwenye upendo. Ibilisi anafurahi kuona Muumba wetu Mwenye upendo akifafanuliwa kuwa mtawala mkatili sana, na ni yeye pekee anayeweza kufaidika na mafundisho hayo.

Kuzimu ya Milele Nadharia Iliyoundwa na Mwanadamu

Nadharia ya "jehanamu ya milele ya mateso" haikutoka katika Biblia, bali imetoka kwa watu wenye mafundisho mapotofu ambao (labda bila kukusudia) waliongozwa na shetani. Na, kwa bahati njema, hakuna mtu atakayekuwa mbinguni kwa sababu anaogopa Jehanamu. Watu wanaokolewa kwa sababu wanampenda na kumtii Kristo.

Yesu atahuzunika sana atakapowaangamiza wale ambao alikufa ili kuwaokoa.

15. Je, kazi ya kuwaangamiza wenye dhambi si ngeni kwa asili ya Mungu?

"Kama mimi niishivyo, asema Bwana Mungu, sikufurahii kufa kwake mtu mwovu, bali aghairi mtu mbaya na kuiacha njia yake mbaya, akaishi; ghairini, ziacheni njia zenu mbaya; Ezekeili 33:11. "Kwa maana Mwana wa Adamu hakuja kuziangamiza roho za watu, bali kuziokoa." Luka 9:56. "Kwa maana Bwana atasimama.. ili afanye kazi yake, kazi yake ya ajabu/ngeni; na kutimiza tendo Lake, tendo Lake la ajabu." Isaya 28:21.

Jibu: Ndiyo, kazi ya Mungu daima imekuwa kuokoa badala ya kuharibu. Kazi ya kuwaangamiza waovu katika moto wa mateso ni ngeni sana kwa asili ya Mungu hivi kwamba Biblia inaita "tendo Lake la ajabu." Moyo mkuu wa Mungu utaumia kwa kuangamizwa kwa waovu. Loo, jinsi anavyofanya kazi kwa bidii kila wakati ili kuokoa kila nafsi! Lakini ikiwa mtu ataukataa upendo Wake na kung'ang'ania dhambi, Mungu hatakuwa na chaguo jingine isipokuwa kumwangamiza mtenda-dhambi kwa dhambi yake wakati atakapoondoa ulimwenguni ugonjwa wa kansa ya dhambi unaotisha katika moto wa siku ya mwisho.

Baada ya watenda-dhambi kuharibiwa, Mungu atawaumbia watu Wake dunia mpya yenye kupendeza, ambamo wataishi milele kwa amani, shangwe, na upendo. Dhambi haitainuka tena.

16. Mikakati ya Mungu baada ya kuzimu kwa ajili ya dunia na watu Wake ni ipi?

"Yeye atakomesha kabisa; taabu haitainuka mara ya pili." Nahumu 1:9. "Kwa maana, tazama, Mimi naumba mbingu mpya na nchi mpya, na mambo ya kwanza hayatakumbukwa, wala hayataingia moyoni." Isaya 65:17. "Tazama, maskani ya Mungu ni pamoja na wanadamu, Naye atafanya maskani Yake pamoja nao, nao watakuwa watu Wake, na Mungu Mwenyewe atakuwa pamoja nao, Naye atakuwa Mungu wao,

hakutakuwa na mauti tena, wala maombolezo, wala kilio, wala maumivu hayatakuwapo tena." Ufunuo 21:3, 4.

Jibu: Baada ya moto wa kuzimu kuzimika, Mungu ataumba dunia mpya na urejeshwaji wa watu Wake pamoja na uzuri na utukufu wote wa Edeni kabla ya dhambi kuingia utafanyika. Mambo ya kutisha ya dhambi yaliyopita yatasahauliwa. Maumivu, kifo, maafa, ole, machozi, magonjwa, tamaa, huzuni na dhambi zote zitafukuzwa milele.

Dhambi Haitainuka Tena

Mungu anaahidi kwamba dhambi haitatokea tena. Watu Wake watajawa na amani kamilifu, upendo, shangwe, na kuridhika. Maisha yao ya furaha kamili yatakuwa yenye utukufu na kisisimua zaidi kuliko ambavyo maneno yanayoweza kueleza. Mkasa halisi wa Jehanamu upo katika kukosa mbingu. Mtu ambaye anashindwa kuingia katika ufalme huu mzuri amefanya chaguo la kusikitisha zaidi maishani.

17. Ninashukuru kujifunza kwamba Mungu hawaadhibu waovu milele katika moto wa mateso.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Je, Biblia haisemi kuhusu “mateso ya milele”?

Hapana, maneno “mateso ya milele” hayapatikani katika Biblia.

2. Basi, kwa nini Biblia inasema kwamba waovu wataangamizwa kwa moto usiozimika?

Moto usiozimika ni moto ambao hauwezi kuzimwa, lakini ambao huzima wakati kila kitu kimegeuka kuwa majivu. Yeremia 17:27 inasema Yerusalemu itaangamizwa kwa moto usiozimika, na katika 2 Mambo ya Nyakati 36:19-21 Biblia inasema moto huu uliunguza mji “ili kutimiza Neno la Bwana kwa kinywa cha Yeremia” na kuuacha ukiwa. Lakini tunajua moto huu ulizimika, kwa sababu Yerusalemu haiwaki leo.

3. Je, Mathayo 25:46 haisemi waovu watapata “adhabu ya milele”?

Angalia neno ni adhabu, sio kuadhibu. Adhabu ingekuwa inaendelea, wakati adhabu ni tendo moja. Adhabu ya waovu ni kifo, na kifo hiki ni cha milele.

4. Je, unaweza kueleza Mathayo 10:28: “Msiwaogope wauao mwili, wasiweze kuiua roho”?

Neno “nafsi” lina maana tatu katika Biblia: (1) kiumbe hai— Mwanzo 2:7, (2) akili— Zaburi 139:14, na (3) uhai— 1 Samweli 18:1, ambayo hapa inarejelea uzima wa milele ambao Mungu huwahakikishia wote wanaoufikia ufalme Wake. Hakuna mtu anayeweza kuchukua hii. Sehemu ya mwisho ya Mathayo 10:28 inasema vyote viwili nafsi na mwili vitaangamizwa kuzimu.

5. Mathayo 25:41 inazungumza juu ya "moto wa milele" kwa waovu. Je, unazimika?

Ndiyo, kulingana na Biblia, utazimika. Ni lazima tuache Biblia ijieleze yenyewe. Sodom na Gomora ziliharibiwa kwa moto udumuo milele, au wa milele (Yuda 7), na moto huo ukageuza vyote “kuwa majivu” kuwa onyo kwa “wale ambao baadaye wangeishi bila kumcha Mungu. 2 Petro 2:6. Miji hii haiungui leo. Moto ulizima baada ya kila kitu kuteketea. Vivyo hivyo, moto wa milele utazimika baada ya kuwafanya waovu kuwa majivu (Malaki 4:3). Madhara ya moto ni ya milele, lakini kuungua kwenyewe si kwa milele.

6. Je, hadithi ya tajiri na Lazaro katika Luka 16:19-31 haifundishi jehanamu ya mateso ya milele?

Hapana, kwa kweli! Ni mfano tu unaotumiwa kusesitiza jambo fulani. Mambo mengi yanaweka wazi kuwa huu ni mfano. Angalia machache kama ifuatavyo:

A. Kifua cha Ibrahimu si mbinguni (Waebrania 11:8-10, 16).

B. Watu walio kuzimu hawawezi kuzungumza na walio mbinguni (Isaya 65:17).

C. Wafu wako makaburini mwao (Ayubu 17:13; Yohana 5:28, 29). Tajiri alikuwa na umbo la mwili akiwa na macho, ulimi n. k., lakini tunajua kwamba mwili hauendi kuzimu wakati wa kufa. Ni dhahiri sana kwamba mwili unabaki kaburini, kama Biblia inavyosema.

D. Wanadamu watapewa thawabu katika ujio wa pili wa Kristo, na sio kifo (Ufunuo 22:11, 12).

E. Waliopotea wanaadhibiwa Jehanamu mwisho wa dunia, na sio wanapokufa (Mathayo 13:40-42). Hoja ya kisa inapatikana katika mstari wa 31 wa Luka 16. Mifano hii haiwezi kuchukuliwa kihalisi (figure of speech). Ikiwa tulichukua mifano halisi, basi lazima pia tuamini kwamba miti huzungumza! (Angalia mfano huu katika Waamuzi 9:8-15.)

7. Lakini Biblia husema juu ya waovu kuteswa “milele, ” sivyo?

Neno “milele, ” kama linavyotumiwa katika Biblia, linamaanisha kipindi cha wakati, chenye mipaka au kisicho na mipaka. Neno hili limetumiwa mara 56 katika Biblia kuhusiana na mambo ambayo tayari yamekwisha. (Ili kuangalia katika kamusi ya Biblia yaani kamusi ya marejeo ya Biblia, tafuta neno “ever/milele.”) Ni kama neno “tall/mrefu, ” linalomaanisha kitu tofauti katika kueleza wanadamu, miti, au milima. Katika Yona 2:6, “forever/milele” wakati wa Yona ndani ya tumbo la samaki inamaanisha “siku tatu mchana na usiku.” (Angalia pia Yona 1:17.) Katika Kumbukumbu la Torati 23:3, hili linamaanisha “vizazi 10.” Kwa upande wa mwanadamu, hii ina maana “muda wote anapoishi” au “mpaka kifo.” (Angalia 1 Samweli 1:22, 28; Kutoka 21:6; Zaburi 48:14.) Kwa hiyo waovu waungua moto muda wote wanapokuwa hai, au mpaka kifo. Adhabu hii ya moto ya dhambi itatofautiana kulingana na kiwango cha dhambi cha kila mtu, lakini baada ya adhabu, moto utazimika. Fundisho la mateso ya milele limefanya mengi zaidi kuwasukuma watu kwenye ukafiri yaani kusema Mungu hayupo na wenda wazimu kuliko ubunifu mwingine wowote wa shetani. Ni kashfa juu ya tabia ya upendo mwororo wa Baba wa mbinguni, Mwenye neema na imefanya madhara makubwa kwa kusudi na kazi ya Kikristo.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Wenye dhambi wanatupwa motoni (1)

- _____ Wanapokufa.
- _____ Mwisho wa dunia.
- _____ Kwa shetani.

2. Thawabu ambayo wenye dhambi watapata katika moto wa Jehanamu ni (1)

- _____ Kifo.
- _____ Mateso ya milele.
- _____ Kuteswa na shetani, ambaye ndiye mtawala.

3. Moto wa Jehanamu (1)

- _____ Ulimwengu wote utachomwa moto na Mungu.
- _____ Unawaka sasa.
- _____ Unachoma katika enzi zisizo na mwisho za milele.

4. Wenye dhambi waliokufa wako (1)

- _____ Toharani.
- _____ Moto wa Kuzimu.
- _____ Makaburi yao.

5. Idadi ya watu wa kuzimu leo (1)

- _____ Ni sifuri kabisa.
- _____ Nambari katika mamilioni.
- _____ Haiwezi kubainishwa.

6. Moto wa Jehanamu (1)

- _____ Unaharibu mwili wa waovu tu.
- _____ Hutesa roho za waovu milele.
- _____ Huharibu wenye dhambi -nafsi na mwili- na kuwageuza majivu, kisha huzimika.

7. Jehanamu ya milele ya mateso (1)

- _____ Ni sehemu muhimu sana ya mpango mkuu wa Mungu.
- _____ Ni fundisho la shetani na ni kashfa juu ya Jina takatifu la upendo la Mungu, ambaye huchukia kuona watu wakiteseka
- _____ Humpa Shetani kibarua milele.

8. "Kuzimu" katika Biblia (1)

- _____ Daima inarejelea mahali pa kuchomwa moto.
- _____ Ina maana kadhaa, mojawapo ikiwa ni kaburi.
- _____ Inarejelea vyumba vya mateso vya Shetani vilivyo chini ya ardhi.

9. Kusudi la kuzimu ni (1)

- _____ Kuwalipa na kuwatesa adui za Mungu.
- _____ Watu waogopeshe na wawe wema.
- _____ Kufuta kabisa dhambi na uovu kutoka kwenye ulimwengu na kuwafanya wenye haki kuwa salama milele.

10. Kuangamiza watu kuzimu (1)

- _____ Kutakuwa furaha kwa Mungu mkuu wa mbinguni.
- _____ Linaitwa 'tendo la ajabu' la Mungu, kwa sababu ni geni sana kwa mpango Wake wa upendo na kuokoa watu.
- _____ Itakuwa kazi ya shetani, kwa ushirikiano na mkakati wa Mungu.

11. Baada ya moto wa kuzimu kuzimika (1)

- _____ Mungu atamfukuza Shetani kwenye anga ya mbali.
- _____ Mungu atafanya dunia mpya kamilifu, ambapo dhambi haitatokea tena, na kuwapa watu Wake waishi humo.
- _____ Wenye haki wataishi kwa hofu ya kufufuka kwa dhambi tena.

12. Hadithi ya tajiri na Lazaro (1)

- _____ Ni mfano (allegory) na haupaswi kuchukuliwa kihalisi.
- _____ Ni uthibitisho wa Biblia kwa mafundisho ya mateso ya milele.
- _____ Inathibitisha kwamba roho zilizo kuzimu zinaweza kuzungumza na za roho zilizo mbinguni.

13. Neno "milele" kama linavyotumika katika Biblia hurejelea maisha ya mwanadamu (1)

- _____ Ikimaanisha 'wakati usio na mwisho'.
- _____ Ni jambo la ajabu na haliwezi kueleweka.
- _____ Kwa kawaida humaanisha 'maisha ya mtu', au 'mpaka afe'.

Somo la 12—Miaka 1,000 ya Amani

Unaweza kuwa na hakika kwamba inakuja—milenia ya ajabu ambayo itaingizwa baada ya kurudi kwa Kristo. Na shetani hataki ujue kuhusu kifungo chake cha miaka 1,000 kwa sababu inadhihirisha tabia yake halisi. Kwa kweli, Shetani ametunga ujumbe wa uongo juu ya milenia ili kukuhadaa! Ni utafiti mzuri na wa kuvutia ambao utatikisa kabisa kila kitu ambacho umewahi kukijua! Sasa unaweza kuwa na Kweli za ajabu za Biblia kuhusu utawala unaokuja wa miaka 1,000.

1. Ni tukio gani linaloanza kipindi hiki cha miaka 1,000?

"Hawa wakawa hai tena wakatawala pamoja na Kristo miaka elfu." Ufunuo 20:4, NEB, sehemu ya mwisho ya mstari.

Jibu: Ufufuo huanza kipindi cha miaka 1,000.

Kipindi cha miaka 1000 huanza wakati wa ufufuo wa wenye haki.

2. Ufufuo huu unaitwaje? Nani atainuliwa katika huo?

"Huu ndio ufufuo wa kwanza. Heri na mtakatifu ni yeye aliye na sehemu katika ufufuo wa kwanza." Ufunuo 20:5, 6.

Jibu: Unaitwa ufufuo wa kwanza. Watu waadilifu—"heri na watakatifu" wa nyakati zote—watafufuliwa humo.

Kipindi cha miaka 1000 kinaishia kwenye ufufuo wa waovu.

3. Biblia inasema kuna ufufuo mbili. Ufufuo wa pili ni lini, na ni nani watakaofufuliwa humo?

"Hao wafu waliosalia [wale waliokuwa waovu] hawakuishi tena hata ile miaka elfu itimie." Ufunuo 20:5. "Wote waliomo makaburini wataisikia sauti Yake, nao watatoka; wale waliofanya mema kwa ufufuo wa uzima, na wale waliofanya mabaya kwa ufufuo wa hukumu." Yohana 5:28, 29.

Jibu: Ufufuo wa pili unafanyika mwishoni mwa kipindi cha miaka 1,000. Waovu watafufuliwa katika ufufuo huu. Unaitwa ufufuo wa laana au aibu.

Tafadhali angalia: Ufufuo wa wenye haki huanza miaka 1,000. Ufufuo wa waovu unamaliza miaka 1,000.

Tetemeko la ardhi lenye uharibifu na mvua ya mawe itapiga dunia wakati wa ujio wa pili wa Yesu. Wakati huo wenye haki wa nyakati zote watainuka kukutana na Yesu angani.

4. Ni matukio gani mengine muhimu yanayotukia miaka 1,000 inapoanza?

"Tazama, Yuaja na mawingu; na kila jicho litamwona." Ufunuo 1:7. "Bwana Mwenyewe atashuka kutoka mbinguni pamoja na mwaliko,.. na waliokufa katika Kristo watafufuliwa kwanza: Kisha sisi tulio hai, tuliosalia, tutanyakuliwa pamoja nao katika mawingu, ili tumlaki Bwana hewani." 1 Wathesalonike 4:16, 17. "Kukawa na tetemeko kuu la nchi, ambalo tangu wanadamu kuwako juu ya nchi ambalo halijakuwa namna hiyo, na tetemeko kuu namna hii. "Kila kisiwa kikakimbia, wala milima haikuonekana..."

Na mvua ya mawe kubwa ikaanguka kutoka mbinguni juu ya wanadamu, kila jiwe lenye uzani wa talanta moja [makadirio ya wanazuoni yanatofautiana kutoka pauni 58 hadi 100].” Ufunuo 16:18, 20, 21. (Angalia pia Yeria 4:23-26); Isaya 24:1, 3, 19, 20; Isaya 2:21.)

Jibu: Matukio mengine makubwa yanayotokea miaka 1,000 inapoanza ni: tetemeko la ardhi na mvua ya mawe yenye uharibifu zaidi katika historia itapiga dunia; Yesu anarudi katika mawingu kwa ajili ya watu Wake; na watakatifu wote nao wananyakuliwa juu angani ili kumlaki Yesu.

Waovu walio hai watauawa kwa mwangaza wa kuja kwa Yesu mara ya pili.

5. Nini kinatokea kwa waovu—hai na wafu wakati wa kuja kwa Yesu?

"Kwa pumzi ya midomo Yake atawaua waovu." Isaya 11:4. "Bwana Yesu atakapofunuliwa kutoka mbinguni pamoja na malaika Zake wenye nguvu, katika mwali wa moto akiwalipiza kisasi wao wasiomjua Mungu." 2 Wathesalonike 1:7, 8. "Waovu na waangamie mbele za uso wa Mungu." Zaburi 68:2. "Lakini hao wafu waliosalia hawakuwa hai, hata itimie ile miaka elfu." Ufunuo 20:5.

Jibu: Waovu walio hai watauawa na uwepo wa Kristo katika ujio wa pili. Malaika alipotokea kwenye kaburi la Yesu, kundi zima la walinzi wa Kirumi lilianguka kama watu waliokufa (Mathayo 28:2, 4). Mwangaza wa malaika wote, Mungu Baba, na Mungu Mwana watakapoungana, waovu watakuwa kana kwamba wamepigwa na umeme. Waovu ambao tayari wamekufa Yesu atakaporudi watabakia makaburini mwao hadi mwisho wa ile miaka 1,000.

Wenye haki watakuwa mbinguni pamoja na Yesu katika muda wa miaka 1,000.

6. Wengi wanaamini wale ambao hawajaokoka watapata fursa ya kutubu katika muda wa miaka 1,000. Biblia inasema nini kuhusu hili?

"Walioawa na Bwana siku hiyo watakuwapo toka upande mmoja wa dunia hata upande wa pili wa dunia; hawataliliwa, wala kukusanywa, wala kuzikwa;

watakuwa samadi juu ya nchi." Yeremia 25:33. "Nilitazama, na tazama, hapakuwa na mtu." Yeremia 4:25.

Jibu: Haiwezekani kwa mtu yeyote kutubu katika muda wa miaka 1,000 kwa sababu hakutakuwa na mtu aliye hai duniani. Wenye haki wote watakuwa mbinguni. Waovu wote watakuwa wamelala wakiwa wafu juu ya dunia. Ufunuo 22:11, 12 huweka wazi kwamba kesi ya kila mtu imefungwa kabla Yesu hajarudi. Wale wanaongoja kumpokea Kristo hadi miaka 1,000 ianze watakuwa wamengoja bure.

Dunia, katika hali iliyopasuka, iliyotiwa giza, ni litakuwa mo "shimo lisilo na mwisho" ambamo Shetani atalazimika kukaa kwa muda wa miaka 1,000.

7. Biblia inasema kwamba Shetani atafungwa katika kuzimu wakati wa miaka 1,000. Shimo hili ni nini?

"Kisha nikaona malaika akishuka kutoka mbinguni, mwenye ufunguo wa kuzimu.. Akalishika lile joka, yule nyoka wa zamani, ambaye ni Ibilisi na Shetani, akamfunga miaka elfu. mtupeni katika shimo lisilo na mwisho.. mpaka ile miaka elfu itimie." Ufunuo 20:1-3.

Jibu: Neno la "shimo lisilo na mwisho" katika Kigiriki cha asili ni "abussos," au shimo. Neno hilo hilo limetumika katika toleo la Kigiriki la Agano la Kale katika Mwanzo 1:2 kuhusiana na uumbaji wa dunia, lakini hapo linatafsiriwa "kina." "Nchi ilikuwa ukiwa, tena utupu, na giza lilikuwa juu ya uso wa vilindi." Inavutia kujua habari hizi zaidi!

Maneno “chini, ” “shimo lisilo na mwisho, ” na “shimo” hapa yanarejelea kitu kile kile—dunia katika hali yake ya giza kabisa, isi na mpangilio kabla Mungu hajaipanga au kuiumba. Yeremia, katika kueleza dunia hii wakati wa miaka 1,000, alitumia takriban maneno yaleyale kama haya katika Mwanzo 1:2: “bila umbo na utupu, ” “hakuna nuru, ” “hakuna mtu, ” ‘nyeusi.” Yeremia 4:23, NW. 25, 28. Kwa hiyo dunia iliyovunjwa na giza isi na watu hai itaitwa shimo lisilo na mwisho, au shimo lenye kina kirefu, wakati wa miaka 1,000 kama ilivyokuwa hapo mwanzo kabla ya Uumbaji kukamilishwa.” Isaya 24:22 pia husema juu ya Shetani na malaika wake wakati wa miaka 1,000 kama “waliokusanywa shimoni” na “kufungwa gerezani.”

Dunia, katika hali iliyopasuka, iliyotiwa giza, ni “shimo lisilo na mwisho” ambamo Shetani atalazimika kukaa katika muda wa miaka 1,000.

8. Ni mnyororo gani unaomfunga Shetani? Na Kwa nini amefungwa?

"Malaika.. akiwa na.. mnyororo mkubwa mkononi mwake.. akamshika.. Shetani, akamfunga miaka elfu,.. akamfunga, akatia muhuri juu yake naye hatawadanganya mataifa tena, hata hiyo miaka elfu itimie." Ufunuo 20:1-3.

Jibu: Mlolongo huo ni lugha ya ishara, mazingira ya kifungo. Kiumbe ambacho ni roho hakiwezi kufungwa kwa mnyororo halisi. Shetani “amefungwa” kwa sababu hana watu wa kudanganya. Waovu wote wamekufa na wenye haki wote wako mbinguni. Bwana anamfungia shetani katika dunia hii ili asiweze kuzunguka- zunguka ulimwenguni akitumaini kupata mtu wa kudanganya. Kumlazimisha shetani kukaa duniani peke yake na mapepo yake kwa miaka elfu moja bila mtu wa kudanganya, kwake itakuwa mnyororo mbaya zaidi uliowahi kutengenezwa kwake.

Angalia Matukio Yaliyotokea Mwanzoni Wa Miaka 1,000:

- Tetemeko la ardhi lenye uharibifu na mvua ya mawe (Ufunuo 16:18-21)
- Ufunuo 6:14-17).
- Kuja kwa Yesu mara ya pili kwa watakatifu Wake (Mathayo 24:30, 31).
- Wafu wenye haki wafufuliwa (1 Wathesalonike 4:16, 17).
- Wenye haki wapewa kutokufa (1 Wakorintho 15:51-55).
- Miili iliyopewa haki kama Yesu (1 Yohana 3:2 Wafilipi 3:21).
- Wenye haki wote wanyakuliwa juu mawinguni (1 Wathesalonike 4:16, 17).
- Waovu hai wauawa kwa pumzi ya kinywa cha Bwana (Isaya 11:4).

- Waovu makaburini wanabaki wakiwa wamekufa hadi mwisho wa miaka
- 1,000 (Ufunuo 20:5).
- Yesu awapeleka wenye haki mbinguni (Yohana 13:33, 36 14:1-3).
- Shetani afungwa (Ufunuo 20:1-3).

9. Ufunuo 20:4 inasema kutakuwa na hukumu mbinguni wakati wa miaka 1,000. Kwa ajili ya nini? Nani atashiriki?

"Nikaona viti vya enzi, wakaketi juu yake, nao wakapewa hukumu.. wakaishi, wakatawala pamoja na Kristo miaka elfu." Ufunuo 20:4. "Hamjui ya kuwa watakatifu watauhukumu ulimwengu?.. Hamjui ya kuwa tutawahukumu malaika?" 1 Wakorintho 6:2, 3.

Jibu: Wenye haki wa nyakati zote (na pengine hata malaika wema) watashiriki katika hukumu wakati wa miaka 1,000. Kesi za wote waliopotea, akiwemo shetani na malaika zake, zitapitiwa upya.

Hukumu hii itaweka wazi maelezo kuhusu waliopotea kwa kila mtu aliyeokoka. Mwishowe, wote wataona kwamba watu wanafungiwa kutoka mbinguni ikiwa tu hawakutaka kuishi kama Yesu au kuwa pamoja Naye.

Angalia Matukio Na Hali Itakavyokuwa Katika Miaka 1,000:

- Dunia ikiwa katika hali ya kupigwa na mawe makubwa ya mawe na
- tetemeko la ardhi lenye uharibifu (Ufunuo 16:18–21; 6:14–17).
- Dunia katika giza kabisa—shimo lisilo na mwisho (Yeremia 4:23, 28).
- Shetani na malaika zake walilazimishwa kukaa duniani wakiwa wamefungwa (Ufunuo 20:1-3).
- Wenye haki mbinguni wakishiriki katika hukumu (Ufunuo 20:4).
- Waovu wote wamekufa (Yeremia 4:25 Isaya 11:4).
- Wakati wa miaka 1,000, kila nafsi ambayo imewahi kuishi duniani itakuwa
- katika mojawapo ya sehemu mbili: (1) duniani, imekufa na kupotea, au (2) mbinguni, ikishiriki katika hukumu. Bwana anakualika uwe mbinguni. Tafadhali ukubali mwaliko Wake.
- Jiji takatifu, pamoja na watu wote wa Mungu, litashuka duniani mwishoni mwa ile miaka 1,000.

10. Mwishoni mwa miaka 1,000 mji mtakatifu, Yerusalemu mpya, utashuka kutoka mbinguni hadi duniani. Nani atakuja nayo? Itatua wapi?

"Nami Yohana nikauona mji ule mtakatifu, Yerusalemu mpya, ukishuka kutoka kwa Mungu mbinguni.. Nikasikia sauti kuu kutoka mbinguni ikisema, Tazama, maskani ya Mungu ni pamoja na wanadamu. Ufunuo 21:2, 3. "Tazama, siku ya Bwana inakuja." "Na miguu Yake itasimama siku hiyo juu ya mlima wa Mizeituni, ulio mbele ya Yerusalemu upande wa mashariki, na mlima wa Mizeituni utapasuka katikati Yake.. Na Bwana, Mungu wangu, atakuja, na watakatifu wote. pamoja Naye." "Nchi yote itageuzwa kama nchi tambarare kutoka Geba mpaka Rimoni kusini mwa Yerusalemu. Zekaria 14:1, 4, 5, 10.

Jibu: Yerusalemu mpya itakaa mahali ambapo mlima wa Mizeituni umesimama sasa. Mlima huo utasawazishwa na kufanya tambarare kubwa, ambapo mji utakaa juu yake. Watu wote wenye haki wa nyakati zote (Zekaria 14:5), malaika wa mbinguni (Mathayo 25:31), pamoja na Mungu Baba (Ufunuo 21:2, 3) na Mungu Mwana (Mathayo 25:31) watarudi. duniani pamoja na mji mtakatifu kwa ujio maalum wa tatu wa Yesu. Kuja kwa pili kutakuwa kwa watakatifu Wake wa tatu watakuwa pamoja na watakatifu Wake.

Ujio wa Yesu mara tatu:

1. Kuja kwa mara ya kwanza, Bethlehemu katika hori.
2. Kuja mara ya pili, katika mawingu mwanzoni mwa miaka 1,000 kuchukua watu Wake mbinguni.
3. Kuja kwa mara ya tatu ni pamoja na mji mtakatifu na watu wote wenye haki mwishoni mwa miaka 1,000.

11. Ni nini kitakachowapata waovu waliokufa wakati huu? Je, hilo litamwathirije Shetani?

"Hao wafu waliosalia hawakuwa hai, hata itimie ile miaka elfu." "Na hiyo miaka elfu itakapokwisha, Shetani atafunguliwa, atoke kifungoni mwake, Naye atatoka kwenda kuwadanganya mataifa." Ufunuo 20:5, 7, 8.

Jibu: Mwishoni mwa miaka 1,000 (Yesu atakapokuja mara ya tatu) waovu watafufuliwa. Shetani, akifunguliwa kutoka katika vifungo vyake, basi atakuwa na dunia iliyojaa watu (mataifa yote ya ulimwengu) wa kudanganya.

Baada ya mji mtakatifu kushuka, watu waovu wa vizazi vyote—pamoja na Shetani kama kiongozi wao—watajaribu kuuteka mji huo.

12. Shetani atafanya nini wakati huo?

"Shetani atatoka kwenda kuwadanganya mataifa.. wa dunia,.. kuwakusanya kwa vita, ambao hesabu yao ni kama mchanga wa bahari. Wakapanda juu ya upana wa bahari. nchi, na kuizingira kambi ya watakatifu, na mji ule uliependwa." Ufunuo 20:7-9.

Jibu: Shetani, sawa na asili yake, mara moja ataanza kusema uongo kwa watu waliobaki duniani—waovu kutoka nyakati zote. Pengine atadai kwamba jiji hilo kweli ni lake, kwamba aliondolewa isivyo haki kutoka katika ufalme wa mbinguni, kwamba Mungu ana tamaa wa mamlaka na ni mkatili, na kwamba Mungu anajitayarisha kuwaangamiza wote kutoka kwenye uso wa dunia kwa uharibifu wa moto usioepukika. Atawasadikisha kwamba, wakiungana, Mungu hawezi kushinda. Wakiwa wengi yaani kama ulimwengu mzima dhidi ya jiji moja, ushindi utaonekana kuwa ni wa hakika kwao. Kisha mataifa yataungana na kuyapanga majeshi yao kuzunguka Yerusalemu mpya.

Wakati waovu wa nyakati zote wakizingira jiji takatifu, Mungu atawaangamiza kwa moto unaoanguka kutoka mbinguni.

13. Ni nini kitakachokatiza mkakati wa Shetani wa kuteka au kuharibu jiji hilo?

"Moto ulishuka kutoka kwa Mungu kutoka mbinguni, ukawala. Ufunuo 20:9, 10; 21:8. "Waovu.. watakuwa majivu chini ya nyayo za miguu yenu katika siku ile nitakapofanya haya, asema Bwana wa majeshi." Malaki 4:3.

Jibu: Moto utashuka ghafla kutoka mbinguni (sio kutoka kuzimu, kama wengi wanavyoamini) juu ya waovu na wote watageuka kuwa majivu, ikiwa ni pamoja na shetani na malaika zake (Mathayo 25:41). Moto huu unaoangamiza dhambi na wenye dhambi unaitwa kifo cha pili. Hakuna ufufuo kutoka kwa kifo hiki. Ni hatua ya mwisho. Angalia kuhusu shetani, yeye hatakuwa msimamizi wa moto, kama inavyoaminika. Atakuwa ndani ya moto, na hilo litamfanya asiwepo tena.

14. Waovu wanapoteketezwa na moto kuzimika, ni tukio gani tukufu na lenye kusisimua litakalofuata?

"Tazama, Mimi naumba mbingu mpya na nchi mpya." Isaya 65:17. "Tazamia mbingu mpya na nchi mpya, ambayo haki yakaa ndani yake."

2 Petro 3:13. "Yeye aketiye juu ya kile kiti cha enzi akasema, Tazama, nayafanya yote kuwa mapya." Ufunuo 21:5. "Maskani ya Mungu ni pamoja na wanadamu, Naye atafanya maskani Yake pamoja nao, nao watakuwa watu Wake, na Mungu Mwenyewe atakuwa pamoja nao, na kuwa Mungu wao." Ufunuo 21:3.

Jibu: Mungu ataumba mbingu mpya na dunia mpya, na Yerusalemu mpya itakuwa mji mkuu wa dunia nchi mpya. Dhambi na ubaya wake vitatoweka milele. Watu wa Mungu hatimaye watapokea ufalme walioahidiwa. "Watapata furaha na shangwe, huzuni na kuugua vitakimbia." Isaya 35:10. Ni ajabu isi na lugha ya kuelezea! Itakuwa kitu kibaya kukosa mema haya! Mambo haya yapo karibu sana na kwetu na hivyo hatupaswi kutokuwa na uhakika! Mungu ana mahali palipoandaliwa kwa ajili yako (Yohana 14:1-3). Panga kuishi ndani yake. Yesu anasubiri idhini/kibali chako.

Angalia Matukio Ya Mwisho Wa Miaka 1,000:

- Ujio wa tatu wa Yesu pamoja na watakatifu Wake (Zekaria 14:5).
- Mji mtakatifu unakaa juu ya mlima wa Mizeituni, ambao unakuwa
- tambarare kubwa (Zekaria 14:4, 10).
- Baba, malaika, na wote wenye haki huja pamoja na Yesu (Ufunuo 21:1-3).
- Mathayo 25:31 Zekaria 14:5).
- Wafu waovu wanafufuliwa na Shetani anafunguliwa (Ufunuo 20:5, 7).
- Shetani anaudanganya ulimwengu wote (Ufunuo 20:8).
- Waovu wanauzingira mji mtakatifu (Ufunuo 20:9).
- Waovu wanaangamizwa kwa moto (Ufunuo 20:9).
- Mbingu mpya na nchi ziliumbwa (Isaya 65:17 2 Petro 3:13 Ufunuo 21:1).
- Watu wa Mungu wanafurahia umilele pamoja na Kristo katika dunia mpya (Ufunuo 21:2-4).

Miaka 1,000 Ya Ufunuo 20—Matukio Katika Miaka 1,000

1. Dunia iliyopasuka, ukiwa, na giza.

2. Waovu wote wamekufa duniani.
3. Shetani amefungwa hapa duniani.
4. Wenye haki wanahukumu mbinguni.

Ufufuo Wa Kwanza _____

Ufufuo Wa Pili _____

Mwanzo Wa Miaka 1,000

Mwisho Wa Miaka 1,000

1. Tetemeko la ardhi lenye uharibifu na mvua ya mawe. 1. Kuja kwa Yesu mara ya tatu pamoja

na watakatifu.

2. Mji mtakatifu washuka kwenye mlima wa Mizeituni, ambao unakuwa tambarare kubwa.

2. Kuja kwa Yesu mara ya pili kwa ajili ya watakatifu.

3. Wafu wenye haki wafufuliwa kwa uzima. 3. Baba, malaika, na wenye haki waja

pamoja na Yesu.

4. Wenye haki wapewa kutokufa. 4. Wafu waovu wafufuliwa na Shetani afunguliwa.

5. Wenye haki wapewa miili kama ule wa Yesu. 5. Shetani awadanganya mataifa yote.

Wanauzunguka mji mtakatifu.

6. Wenye haki wote wanyakuliwa juu mawinguni. 6. Waovu waangamizwa kwa moto.

7. Waovu walio hai wanakufa kwa uwepo wa Bwana. 7. Mbingu mpya na nchi zaumbwa.

8. Waovu tayari katika makaburi yao wakiwa wamekufa. 8. Watu wa Mungu wafurahia umilele

pamoja na Yesu.

9. Yesu awachukua wenye haki mbinguni.

10. Shetani afungwa.

15. Je, tunaweza kujua ni muda gani Yesu atarudi kwa ajili ya watakatifu Wake?

"Nanyi myaonapo hayo yote, jueni ya kuwa Yu karibu, milangoni." Mathayo 24:33. "Mambo hayo yaanzapo kutokea, changamkeni, mkaviinue vichwa vyenu, kwa maana ukombozi wenu umekaribia." Luka 21:28. "Maana ataimaliza kazi, na kuikata kwa haki; Warumi 9:28. "Kwa maana watakaposema, Kuna amani na salama, ndipo uharibifu uwajiapo kwa ghafula. 1 Wathesalonike 5:3.

Jibu: Yesu alisema wakati ishara za kuja Kwake zinatimizwa kwa haraka, kama zilivyo leo, tunapaswa kushangilia na kujua kwamba kuja Kwake kumekaribia— hata milangoni. Na mtume Paulo alisema tunaweza kujua mwisho umekaribia wakati kuna harakati kubwa ya amani duniani. Hatimaye, Biblia inasema Mungu ataifupisha kazi hiyo (Warumi 9:28). Kwa hivyo bila shaka, tunaishi katika wakati uliokopeshwa. Bwana atakuja kwa ghafula na bila kutazamiwa—katika saa isijulikana na mtu yeyote, ila kwa Mungu pekee (Mathayo 24:36; Matendo 1:7). Usalama wetu pekee ni kuwa tayari wakati wote.

16. Hakika ninapanga kuishi katika nyumba ya kupendeza ni ajabu iliyojengwa kwa ajili haiba yangu, ambayo Yesu ananiandalia mbinguni.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Kipindi kitakuwa cha muda gani tangu siku jiji takatifu litakaposhuka hadi waovu waangamizwe kwa moto kutoka mbinguni?

Biblia inasema itakuwa majira ya "madogo, " au mafupi (Ufunuo 20:3). Wakati wa kutosha utahitajika kwa Shetani kuwashawishi watu kufuata mpango wake na kuandaa silaha za vita. Urefu kamili wa wakati haujafunuliwa katika Maandiko.

2. Watu watakuwa na miili ya aina gani katika ufalme mpya wa Mungu?

Biblia inasema waliokombolewa watakuwa na miili kama ile ya Yesu (Wafilipi 3:21). Yesu alikuwa na mwili halisi wa nyama na mifupa baada ya kufufuka Kwake (Luka 24:36-43). Waliookoka hawatakuwa mizimu. Watakuwa watu halisi, wanaoshikika, na kutambulika kama vile Adamu na Hawa walivyokuwa.

3. Je, Biblia inasema jinsi waliopotea watakavyotenda katika ujio wa pili wa Yesu?

Ndiyo. Biblia inasema watailia milima na miamba, Tuangukieni, mkatufiche mbali na uso wake yeye aketiye juu ya kiti cha enzi, na ghadhabu ya Mwana-Kondoo; kwa maana siku iliyo kuu ya ghadhabu yake imekuja; ni nani

atakaweweza kusimama?" Ufunuo 6:16, 17. (Ona pia mistari ya 14 na 15.) Kwa upande mwingine, wenye haki watasema, "Tazama, huyu ndiye Mungu wetu, tuliyemngoja, naye atatuokoa; huyu ndiye Bwana, tumemngoja., tutashangilia na kuushangilia wokovu wake." Isaya 25:9.

4. Mji mtakatifu unaposhuka, je, waovu wataweza kuwaona watu waadilifu walio ndani ya jiji hilo?

Uwezekano wa kuwaona ni mkubwa. Biblia inasema jiji hilo litaonekana wazi kama bilauri (transparent) (Ufunuo 21:11, 18). Wenye haki wataweza kuwaona waovu (Zaburi 37:34), na waovu wataweza kuwaona wenye haki (Luka 13:28). Hii inaweza kumaanisha kwamba matukio fulani ya kusikitisha sana yatafanyika kwenye ukuta wa jiji, sehemu iliyookolewa ya familia ikiwa ndani na sehemu iliyopotea nje. Maumivu ya moyo na kiwewe yatakayokuwepo, yote haya ni yanautatiza moyo na hivyo lugha ya binadamu haiwezi kuelezea.

5. Biblia inasema Mungu atafuta machozi yote katika macho ya watu Wake na hakutakuwa na kifo, huzuni, wala maumivu tena. Haya yatatokea lini?

Kutoka Ufunuo 21:1-4 na Isaya 65:17, inaonekana kwamba haya yatatokea baada ya dhambi na wenye dhambi kuharibiwa. Wakati wa hukumu ya mwisho na uharibifu kwa moto, watu wa Mungu watakuwa na sababu nyingi za kupata huzuni nyingi.

Wanapotambua kwamba watu wa ukoo na marafiki zao wamepotea na kwamba watu waliowapenda wanaangamizwa kwa moto, bila shaka uchungu utaleta machozi na huzuni kubwa kwa watu wa Mungu. Lakini baada ya moto kuzimika, Bwana atayafuta machozi yao. Kisha ataumba mbingu mpya na dunia mpya kwa ajili ya watu Wake, ambayo itawaletea shangwe na burudiko na kuridhika kusikoweza kuelezeka. Na huzuni, sikitiko, kilio, na huzuni vitatoweka milele.

6. Kuharibiwa kwa malaika waovu na watu kutakuwa na matokeo gani juu ya Mungu Baba na Mwana Wake?

Bila shaka watafarijiwa na kufurahi sana kwamba kansa mbaya ya dhambi imetoweka milele na kwamba ulimwengu uko salama. Hakika wao pia watapata huzuni kubwa, yenye kuukatakata moyo kwa ule uhalisia kwamba wengi wa wale waliowapenda, na ambao Yesu alikufa kwa ajili yao, walichagua kushikamana na dhambi na kukataa wokovu. Shetani mwenyewe wakati mmoja alikuwa rafiki yao binafsi, aliyekuwa mchangamfu kwao na watu wengi katika moto walikuwa watoto wao wapendwa sana. Itakuwa kama ule uchungu wa kushuhudia mmoja wa watoto wako waliokosea akiuawa. Dhambi imekuwa mzigo mzito juu ya Baba na Mwana tangu kuanzishwa Kwake na shetani. Kusudi la Baba na Mwana

limekuwa kuwapenda watu na kuwavuta kwa upole kwenye wokovu. Hisia zao zinaonyeshwa katika Hosea 11:8: “Nitakuachaje, Ee Efraimu?”

7. Yesu ana mwili wa aina gani?

Ana mwili wa nyama na mifupa. Baada ya kufufuka Kwake, Yesu aliwatokea wanafunzi Wake (Luka 24:36-43) na alionyesha kwamba Yeye hakuwa roho au mzimu kwa kusema kwamba Yeye alikuwa nyama na mifupa, kuwafanya wauguse na kuuhisi mwili Wake, na kwa kula samaki na asali.

Yesu Anapaa

Kisha akatembea nao hadi Bethania na, alipokuwa akizungumza nao, alipanda mbinguni (Luka 24:49-51). Malaika aliyewatokea wanafunzi Yesu alipopaa alieleza kwamba "Yesu huyu aliyechukuliwa kutoka kwenu kwenda juu mbinguni, atakuja jinsi iyo hiyo mlivyomwona akienda Zake mbinguni." Matendo 1:11.

Yesu Huyu Atarudi

Msisitizo wa malaika ulikuwa kwamba Yesu Huyu Huyu (wa nyama na mifupa) atakuja tena. Atakuwa halisi, sio roho, na watakatifu waliofufuka na kubadilishwa watakuwa na miili kama Wake (Wafilipi 3:21). 1 Yohana 3:2). Miili ya mbinguni ya watakatifu pia itakuwa isiharibika na isiweza kufa (1 Wakorintho 15:51-55).

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Weka alama kwenye matukio yatakayotokea mwanzoni mwa miaka 1,000 ya Ufunuo sura ya 20: (10)

- _____ Kuja kwa Yesu mara ya pili.
- _____ Tetemeko la ardhi na mvua ya mawe.
- _____ Wafu waadilifu wanafufuliwa.
- _____ Shetani amefungwa.
- _____ Waovu hai wauawa.
- _____ Mwenye haki akipewa kutokufa.
- _____ Mji mtakatifu unashuka.
- _____ Wenye haki wanapelekwa mbinguni.
- _____ Waovu makaburini wanabaki wamekufa.
- _____ Wenye haki wanapewa miili kama ya Yesu.
- _____ Wenye haki wananyakuliwa juu mawinguni.
- _____ Yesu anaingia Yerusalemu mpya kwa ushindi.

2. Kila mtu aliye hai duniani atamwona Yesu katika ujio Wake wa mara ya pili. (1)

- _____ Kweli.
- _____ Uongo.

3. Wenye haki watakuwa roho mbinguni. (1)

- _____ Kweli.
- _____ Uongo.

4. Ni kipi kati ya mambo yafuatayo ambacho ni kweli kuhusu kipindi cha miaka 1,000? (2)

- _____ Wenye dhambi wengi wataongoka.
- _____ Shetani na malaika zake watalazimika kukaa duniani.
- _____ Shetani atafungwa na ukweli kwamba hakuna televisheni ya kutazama.
- _____ Kutakuwa na mwanga mkali na jua duniani kwa muda wa miaka 1,000.
- _____ Shetani atawafufua waovu waliokufa ili wamsaidie kukaa pamoja naye kwa mazungumzo.
- _____ Wenye haki watakuwa mbinguni, wakishiriki katika hukumu.

5. Ni yapi kati ya yafuatayo yaliyo kweli kuhusu matukio ya mwisho wa kipindi cha miaka 1,000? (4)

- ☐ Kristo atakuja kwa mara ya tano.
- ☐ Mji mtakatifu utatua katika eneo la Cairo.
- ☐ Malaika na Mungu Baba watakuja pamoja na Yesu.
- ☐ Waovu watafufuliwa.
- ☐ Yesu atakuja na watakatifu Wake.
- ☐ Mungu ataamua kutowainua waovu hata hivyo.
- ☐ Waovu wataangamizwa na malaika waovu wenye hasira.
- ☐ Mungu ataumba mbingu mpya na nchi mpya.
- ☐ Mungu atamfukuza Shetani hadi sehemu za nje za sayari zingine.
- ☐ Ibilisi ataufuta mji mtakatifu kwa kombora jipya lenye nguvu.

6. Mnyororo unaomfunga Shetani utakuwa (3)

- ☐ Ni mfano wa—mnyonyoro wa mazingira.
- ☐ Utamlazimisha abaki duniani.
- ☐ utatengenezwa upya kwa chuma kigumu sana.
- ☐ Utavunjwa na shetani ndani ya masaa 24.
- ☐ Utamzuia asiwajaribu watu wa Mungu, ambao watakuwa salama mbinguni.

7. Ni kauli zipi ambazo ni za kweli kuhusu shimo lisilo na mwisho? (2)

- ☐ Ni shimo kubwa ndani ya ardhi.
- ☐ Inamaanisha shimo lisilo na mwisho.
- ☐ Inarejelea dunia—yenye giza na isi na umbo na yenye utupu.
- ☐ Ni jina lingine la kuzimu.

8. Ni mambo gani ambayo ni ya kweli kuhusu ujio wa kwanza, wa pili, na wa tatu wa Yesu? (3)

- ☐ Ujio wa kwa kwanza ulikuwa Bethlehemu kama mtoto mchanga.
- ☐ Ujio wa Pili ulikuwa katika siku za Nuhu.
- ☐ Ujio wa pili ulikuwa katika siku za Martin Luther.
- ☐ Ujio wa pili utakuwa mwanzoni mwa miaka 1,000.
- ☐ Ujio wa tatu utakuwa mwishoni mwa miaka 1,000.
- ☐ Ujio wa tatu utakuwa baada ya dunia mpya kuumbwa.

9. Kifo cha waovu katika ziwa la moto ni kifo cha pili. (1)

_____ Kweli.

_____ Uongo.

Somo la 13—Mpango wa Afya wa Mungu Usio na Gharama

Huduma za tiba zina gharama kubwa, isielezeka na wakati mwingine isi na kifani—Je, isingekuwa vizuri ikiwa tusingehitaji madaktari tena? Je, unajua kuwa kuna njia iliyothibitishwa ya kuwakosesha madaktari wengi kazi? Tunza mwili wako vizuri! Wanasayansi wametoa maonyo ya hakika kuhusu kolesteroli, tumbaku, msongo, kunenepa kupita kiasi, na pombe, kwa nini wewe ucheze patapotea na baraka zako? Hospitali na taasisi za magonjwa ya akili zimejaa watu ambao wamepuuza maonyo—je, kweli unataka kujiunga nao kwenye mawodi ya hospitali? Mungu anajali sana jinsi unavyoutendea mwili wako, na amekupa mpango wa afya bila gharama, na mwongozo wa kufuata.. nao ni Biblia! Kuna Ukweli wa kushangaza kuhusu jinsi unavyoweza kuwa na afya tele na maisha marefu, angalia Mwongozo huu wa Utafiti katika somo hili—lakini hakikisha umeusoma wote bila ya kurukaruka, hadi hitimisho!

1. Je, kanuni za afya ni sehemu ya dini ya Kweli ya Biblia?

"Mpenzi naomba ufanikiwe katika mambo yote na kuwa na afya yako, kama vile roho yako ifanikiwavyo." 3 Yohana 2.

Jibu: Ndiyo. Kwa kweli, Biblia huiweka afya katika sehemu ya juu kabisa ya orodha ya mambo yaliyokuwa muhimu. Akili ya mwanadamu, roho yake, na mwili vyote vinahusiana na vinategemeana. Kinachoathiri kimoja ya hivyo huathiri kingine. Ikiwa miili yetu itatumiwa vibaya, akili zetu na maisha yetu ya kiroho haviwezi kuwa kile ambacho Mungu aliamuru kiwe.

2. Kwa nini Mungu alitoa sheria za afya kwa watu Wake?

"Bwana akatuamuru kuzifanya amri hizi zote.. kwa faida yetu siku zote, ili atuhifadhi hai." Kumbukumbu la Torati 6:24. "Nanyi mtamtumikia Bwana, Mungu wenu, Naye atakibarikia chakula chako, na maji yako; Nami nitakuondolea ugonjwa kati yako." Kutoka 23:25.

Jibu: Mungu alitoa sheria za afya kwa sababu anajua ni nini bora kwa mwili wa mwanadamu. Watengenezaji wa magari huweka "mwongozo wa uendeshaji au mwongozo wa matumizi" katika sehemu ya kidroo cha kila gari jipya kwa sababu wanajua kinachofaa zaidi kwa bidhaa yao waliyotengeneza na hii pia tunaona tukinunua simu au kitu kingine, tunapata maelezo ya jinsi ya kukitumia kifaa hicho. Mungu, ambaye aliumba miili yetu, pia ana "mwongozo wa uendeshaji wa miili yetu." Inaitwa Biblia Takatifu. Kupuuza "mwongozo wa utendaji" wa Mungu hutokeza magonjwa, mawazo yaliyopotoka, na maisha ya kuteketea, sawa na

vile kutumia vibaya gari (kinyume na shauri la mtengenezaji) inavyoleta matatizo makubwa ya gari. Kufuata sheria za Mungu kunaleta "kuokoa afya" (Zaburi 67:2) na maisha tele zaidi (Yohana 10:10). Sheria hizi kuu za afya ni kama ukuta au uzio wa kuzuia magonjwa ya Shetani. Mungu anatuambia kanuni hizi ni zipi ili tuepoke mitego ya shetani.

Sheria za afya za Mungu zina mengi ya kusema kuhusu kile tunachokula na kunywa.

3. Je, sheria za Mungu za afya zinahusiana kwa vyovyote na kula na kunywa?

"Kuleni kilicho kizuri." Isaya 55:2. "Basi mlapo, au mnywapo, au mtendapo neno lolote, fanyeni yote kwa utukufu wa Mungu." 1 Wakorintho 10:31.

Jibu: Ndiyo, Mkristo hatakula na kunywa kwa njia tofauti, yote atafanya kwa utukufu wa Mungu, akitumia tu "kile kilicho kizuri." Ikiwa Mungu anasema kitu hakifai kuliwa, lazima awe na sababu nzuri. Yeye si dikteta mkali, lakini ni Baba Mwenye upendo. Mashauri Yake yote ni kwa manufaa yetu daima. Biblia inahidi hivi: "Hakuna jambo jema ambalo hatawanyima wale wanaotembea kwa unyooofu. Zaburi 84:11. Basi ikiwa Mungu anatuzuilia kitu, ni kwa sababu si kizuri. Mfano mzuri ni zile amri kumi za Mungu, zote ni kwa faida yetu na zinahusu afya yetu katika nyanja zote. Mfano Mungu anaposema usizini au usifanye uasherati, anasema kwa faida yetu, Yeye hana mke kwamba utamchukulia mke wake, la! Ila jambo hili litaleta huzuni kwenye familia, litaleta magonjwa ya zinaa, na pengine hata kifo kwa ajili ya hasira! Nafikiri utakuwa umeanza kuelewa sasa, na amri zote ukienda nazo taratibu kwa kuzichunguza, utaona ni kwa ajili ya afya yetu wanadamu. Maana mtu hawezi kuwa na afya kama anagombana na wengine, au anawaonea wengine wivu, au hawaheshimu wazazi wake, au hachukui muda kupumzika Siku ya Saba kama ambavyo Mungu ameagiza.

Kumbuka: Hakuna mtu anayeweza kula njia yake kwenda mbinguni, yaani chakula bora chenyewe tu hakiwezi kukufanya ukafika mbinguni. Kula hata chakula cha malaika hakutawapa watu haki ya kuingia mbinguni. Ni kumkubali tu Yesu Kristo kama Bwana na Mwokozi ndiyo kunaweza kufanya hivyo. Hata hivyo, kupuza sheria za afya za Mungu kunaweza kumfanya mtu apotee, kwa sababu kutaharibu hukumu maamuzi yake na kumfanya atende dhambi. Nafikiri unajua kwamba kuweka vitu vingine mdomoni kunabadilisha akili na maamuzi yako.

Mungu aliagiza chakula cha mboga kwa Adamu na Hawa.

4. Mungu aliwapa watu kula nini alipowaumba na kuwaandalia mlo kamili?

"Mungu akasema, Tazama, nimewapa kila mche utoao mbegu.. na kila mti.. uzaao mbegu." "Matunda ya kila mti wa bustani waweza kula." Mwanzo 1:29; 2:16.

Jibu: Chakula ambacho Mungu aliwapa watu hapo mwanzo kilikuwa ni matunda, nafaka, na jamii ya karanga. Mboga ziliongezwa baadaye kidogo, mwanadamu alipoanguka kama dawa (Mwanzo 3:18).

5. Ni vitu gani vinavyotajwa hasa na Mungu kuwa najisi na haramu?

Jibu: Katika Walawi 11 na Kumbukumbu la Torati 14, Mungu kwa uwazi kabisa anaonyesha makundi yafuatayo kuwa najisi. Soma sura zote mbili kwa ukamilifu.

- A. Wanyama wote ambao hawana kwato zilizopasuka na kucheua (Kumbukumbu la Torati 14:6).
- B. Samaki wote na viumbe wa majini ambavyo havina mapezi na magamba. Karibu samaki wote ni safi (Kumbukumbu la Torati 14:9).
- C. Ndege wote wawindao, walao mizoga, na walao samaki (Walawi 11:13-20).
- D. Wengi "watambaao" (au wanyama wasio na uti wa mgongo) pia ni najisi (Walawi 11:21-47).

Kumbuka: Sura hizi zinaweka wazi kwamba wanyama wengi, ndege, na viumbe vya majini ambavyo watu kwa kawaida hula ni safi. Kuna hata hivyo, baadhi ya vitu vichache vinavyojulikana kuwa vinaiwa na watu na si safi. Kulingana na sheria za Mungu, wanyama wafuatao ni najisi na hawapaswi kuliwa: nguruwe, punda, kunguru, mwewe, bata, tembo, kuchakulo, sungura, kambare, kamba, kaa, kamba, pweza, konokono wenye kijumba na wasio na kijumba, nyoka, mbwa, panya, vyura, na wengine wengi.

6. Lakini mimi napenda nyama ya nguruwe. Je, Mungu ataniangamiza nikila?

"Kwa maana, tazama, Bwana atakuja na moto.. na kwa upanga wake Bwana atateta na wote wenye mwili; na waliouawa na Bwana watakuwa wengi. Nao wanaojitakasa na kujitakasa.. wakila nyama ya nguruwe, na machukizo, na panya; watakoma pamoja, asema Bwana. Isaya 66:15-17.

Jibu: Hili linaweza kushtua, lakini ni kweli na ni lazima tuambiwe. Biblia husema kwa uhakika kwamba wote wanaokula "nyama ya nguruwe, " "panya, " na vitu vingine vichafu ambavyo ni "chukizo" wataangamizwa kwa moto wakati wa kuja

kwa Bwana. Mungu anaposema tuache kitu wala tusikiguse au tusile, tunapaswa kwa njia zote kumtii. Kwani, kula tu kipande cha tunda lililokatazwa kwa Adamu na Hawa, wanandoa hawa wawili wasio na dhambi, walileta dhambi na kifo kwa ulimwengu huu. Je, kuna mtu yeyote anayeweza kusema haijalishi wakati Mungu anaonyesha waziwazi kwamba kuna maana? Mungu anasema wanadamu wataangamizwa kwa sababu "walichagua nisichopendezwa nacho." Isaya 66:4.

Dhabihu ya Nuhu ya wanyama safi (Mwanzo 8:20) inaonyesha kwamba alielewa tofauti kati ya safi na najisi.

7. Lakini je, sheria hii ya wanyama safi na najisi haikuanzia pale Sinai? Je, haikuwa kwa Wayahudi pekee, na haikuishia msalabani?

"Bwana akamwambia Nuhu,.. Katika kila mnyama aliye safi ujitwalie saba.. na katika wanyama wasio safi wawili wawili." Mwanzo 7:1, 2.

Jibu: Hapana! Biblia ina uthibitisho wa kutosha kwamba kulikuwa na wanyama safi na najisi tangu mwanzo wa Uumbaji. Nuhu aliishi muda mrefu kabla ya Wayahudi wowote kuwepo, lakini alijua juu ya walio safi na wasio safi, kwa sababu aliwaingiza ndani ya safina wanyama walio safi “saba” na wale wasio safi “wawili”. Ufunuo 18:2 inawataja baadhi ya ndege kuwa najisi kabla tu ya ujio wa pili wa Kristo.

Kifo cha Kristo hakikuwa na mabadiliko yoyote katika sheria hizi za afya, kwa kuwa Biblia inasema kwamba wote wanaozivunja wataangamizwa wakati Yesu atakaporudi (Isaya 66:15-17). Tumbo la Myahudi na mfumo wa usagaji chakula wake hautofautiani kwa njia yoyote na ule wa Mmataifa. Sheria hizi za afya ni za watu wote kwa wakati wote.

Utumiaji wa vileo unashutumiwa waziwazi na Maandiko.

8. Je, Biblia inakataza matumizi ya vileo?

"Mvinyo hudhihaki, kileo huleta ugomvi; na adanganyikaye kwa vitu hivyo hana hekima." Mithali 20:1. "Usiiangalie mvinyo, ikiwa ni nyekundu, inapotoa rangi yake kikombeni, inaposonga vizuri. Hatimaye huuma kama nyoka, na kuchoma kama fira." Methali 23:31, 32. "Wala wazinzi.. wala walevi.. hawataurithi ufalme wa Mungu." 1 Wakorintho 6:9, 10.

Jibu: Ndiyo, Biblia inakataza waziwazi matumizi ya vileo.

9. Je, Biblia inakataza matumizi ya tumbaku?

Jibu: Ndiyo, Biblia inatoa sababu sita zinazofanya kutumia tumbaku kusimpendeze Mungu:

A. Utumiaji wa tumbaku unadhuru afya na unachafua mwili.

"Hamjui ya kuwa ninyi mmekuwa hekalu la Mungu, na ya kuwa Roho wa Mungu anakaa ndani yenu? Mtu akiliharibu hekalu la Mungu, Mungu atamharibu huyo kwa kuwa hekalu la Mungu ni takatifu, ambalo ndilo ninyi." 1 Wakorintho 3:16, 17.

B. Nikotini ni kitu cha kulevya ambacho huwafanya watu kuwa watumwa. Warumi 6:16 inasema kwamba tunakuwa watumwa kwa yeyote (au chochote) tunachojitolea wenyewe kwa hicho. Watumiaji wa tumbaku ni watumishi au waraibu wa nikotini. Yesu anasema, "Utamwabudu Bwana Mungu wako, umwabudu Yeye peke yake." Mathayo 4:10.

C. Tabia ya tumbaku ni najisi.

"Tokeni kati yao, Mkatengwe nao, asema Bwana, wala msiguse kitu kilicho kichafu, Nami nitawakaribisha." 2 Wakorintho 6:17. Ni jambo la upuuzi sana kufikiria Kristo akitumia tumbaku au sivyo? Je, Yesu angefanya nini, angevuta tumbaku unafikiri?

D. Matumizi ya tumbaku yanapoteza pesa.

"Mbona mnatoa pesa kwa kitu ambacho si mkate?" Isaya 55:2. Sisi ni mawakili wa Mungu wa fedha tulizopewa, na "inahitajika katika mawakili, ndiyo mtu aonekane kuwa mwaminifu." 1 Wakorintho 4:2.

E. Utumiaji wa tumbaku kamwe haumsogezi mtu yeyote karibu na Kristo.

"Jiepusheni na tamaa za mwili zipiganazo na roho." 1 Petro 2:11. Utumiaji wa tumbaku ni tamaa ya mwili.

F. Matumizi ya tumbaku yanafupisha maisha.

Matokeo ya hivi majuzi ya kisayansi yanathibitisha kwa uhakika kwamba matumizi ya tumbaku mara nyingi hupunguza muda wa maisha kwa kiasi cha thuluthi moja. Hii inavunja amri ya Mungu dhidi ya kuua (Kutoka 20:13). Ingawa ni mauaji ni ya polepole, bado ni mauaji. Mojawapo ya njia bora za kuahirisha mazishi yako ni kuacha kutumia tumbaku. Na wale wanaokuzunguka pia unawaathiri kwa moshi wa tumbaku unapovuta zaidi yako mwenyewe, Je, tumeona hata serikali nyingi zimepiga marufuku kuvuta tumbaku kwenye majengo yake, je wewe uliye muumini inakuwaje unaendelea bado kuvuta tumbaku?

10. Ni zipi baadhi ya sheria sahili ila ni muhimu sana, za afya zinazopatikana katika Biblia?

Jibu: Hapa kuna sheria 11 za afya za Biblia:

A. Kula milo yako kwa nyakati maalumu, usile katikakati ya miilo, pishanisha muda, usile siku nzima kama ng'ombe anayecheua chakula na usitumie mafuta ya wanyama au damu.

"Kula kwa wakati wake." Mhubiri 10:17. "Itakuwa ni amri ya milele.. kwamba msile mafuta wala damu." Walawi 3:17.

Kumbuka: Uchunguzi wa hivi karibuni wa kisayansi umethibitisha ukweli kwamba mashambulizi mengi ya moyo yanatokana na kiwango cha juu cha cholesterol katika damu, na kwamba matumizi ya "mafuta" yanahusika sana na kiwango hiki cha juu. Inaonekana kama Bwana anajua kile Anachozungumzia, umeamini hilo? Kula kula ovyo siku nzima kunafanya viyeyusha chakula au 'enzymes' za kuyeyusha chakula zipate shida na hivyo kuvembewa tumbo, kuongeza uzito usio mzuri na kufanya mtu awe na tabia ya ulafi.

B. Usile kupita kiasi.

"Weka kisu kooni, ikiwa wewe ni mtu wa kula." Mithali 23:2. Katika Luka 21:34, Kristo anaonya haswa dhidi ya "kula kupita kiasi" katika siku za mwisho. Ulafi au uchu wa chakula unahusika na magonjwa mengi ya mitindo ya maisha kama vile presha, moyo, unene uliopitiliza, nyongo, kisukari, baridi yabisi, magonjwa ya akili nk.

C. Usiwe na wivu au kinyongo.

Maovu haya hukiinzana na michakato ya mwili. Biblia inasema kwamba wivu huleta "kuoza kwa mifupa." Mithali 14:30. Kristo anatuamuru tuondoe kinyongo ambacho wengine wanaweza kuwa nacho dhidi yetu (Mathayo 5:23, 24).

D. Dumisha tabia ya uchangamfu na furaha.

"Moyo uliochangamka hufanya kazi nzuri kama dawa." Mithali 17:22. "Aonavyo nafsini mwake, ndivyo alivyo." Mithali 23:7. Magonjwa mengi ambayo watu wanaugua ni matokeo ya akili kuathiriwa na misongo, huzuni, magonvi nk. Tabia ya uchangamfu, na furaha huleta afya na kuongeza maisha.

E. Weka imani kamili kwa Bwana.

"Kumcha Bwana huelekea uzima; Naye aliye nacho atakaa kuridhika." Mithali 19:23. Kumtumaini Bwana huimarisha afya na uzima. "Mwanangu, sikiliza Maneno Yangu.. Maana ni uhai kwa wale wayapatao, na afya ya mwili wao wote."

Mithali 4:20-22. Kwa hiyo afya inatokana na kutii amri za Mungu na kumtumaini kikamilifu.

F. Sawazisha kazi (balansi) na mazoezi na kulala na kupumzika.

"Siku sita fanya kazi, utende mambo yako yote; lakini siku ya saba ni Sabato ya Bwana, Mungu wako; siku hiyo usifanye kazi yo yote." Kutoka 20:9, 10. "Usingizi wa mtenda kazi ni mtamu." Mhubiri 5:12. "Kwa jasho la uso wako utakula mkate." Mwanzo 3:19. "Ni bure kwenu kuamka mapema, na kuchelewa kuketi." Zaburi 127:2. "Kwa maana

mwanadamu hupata nini katika kazi yake yote, na taabu ya moyo wake, anayoifanya chini ya jua?.. moyo wake hautulii usiku. Hayo nayo ni ubatili." Mhubiri 2:22, 23.

G. Weka mwili wako safi.

"Kuweni safi." Isaya 52:11.

H. Uwe na kiasi katika mambo yote.

"Kila mtu ashindanaye ana kiasi katika mambo yote." 1 Wakorintho 9:25. "Upole wenu na ujulikane kwa watu wote." Wafilipi 4:5. Mkristo ataepuka kabisa mambo yote yenye madhara na atakuwa mwenye kiasi katika yale yaliyo mema, mfano chakula kizuri, kitatumiwa kwa kiasi, na yale yaliyo mabaya kama sigara, pombe, na kahawa atayaepuka kabisa, yaani hatayatumia hata kidogo. Tabia zinazoumiza afya huvunja amri "Usiue." Huua polepole. Zinaua mwili kwa taratibu.

I. Epuka vichocheo vyote vyenye madhara.

Hapa kuna mshangao kwa wengine. Sayansi ya tiba imethibitisha ukweli kwamba chai, kahawa, na vinywaji baridi ambavyo vina dawa ya kulevyia ya kafeini na viambato vingine vyenye madhara vyote vinadhuru mwili wa binadamu (mfano ni seven up, cocacola, redbull na energy drink au vinywaji vya nishati). Hakuna kati ya hivi iliyo na lishe isipokuwa sukari au krimu iongezwe, na wengi wetu tayari tunatumia sukari nyingi hivyo tuviache. Vichocheo hutoa msisimko bandia na wenye hatari, na ni kama kujaribu kubeba tani moja ya mzigo kwenye toroli. Umaarufu wa vinywaji hautokani na ladha au matangazo ila kipimo cha kafeini kilichomo ndani, watu wanakuwa wamepata uraibu. Wamarekani wengi ni wagonjwa kwa sababu ya uraibu wao wa kahawa, chai nyeusi ya china, na vinywaji baridi vyenye kafeini. Lakini msiba halisi ni kwamba wanaume na wanawake wanaotafuta amani na nguvu wanatumia chai na kahawa kama mbadala wa gharama ndogo ukilinganisha na sala na mafunzo la Biblia. Hii inamfurahisha shetani na kuharibu maisha ya mwanadamu.

J. Fanya wakati wa chakula uwe wa furaha.

"Kila mtu ale na kunywa, na kujiburudisha katika mema ya kazi yake yote; hiyo ni zawadi ya Mungu." Mhubiri 3:13. Matukio yasifurahisha wakati wa chakula huzuia usagaji chakula. Yaepuke. Angalia mtandano kitabu au muhtasari wa kitabu "Jinsi ya kuua familia yako kwa chakula na watu wasijue!" Inaelezea wapishi wengi hasa wakina mama wanavyoziua familia zao kwa upishi wao "How to Kill Your Loved Ones With Food,

and get away with it” by Dr. Errol Stanford Ph. D., N. D.

K. Wasaidie wahitaji.

"Vifungue vifungo vya uovu,.. ifungue mizigo mizito,.. uwapatie wenye njaa chakula chako,.. uwalete maskini waliotupwa nje nyumbani kwako.. uwaonapo walio uchi,.. mfunike.. na afya yako itatokea upesi." Isaya 58:6-8. Hili ni jambo la wazi sana kutoelewa: tunapowasaidia maskini na wahitaji, tunaboresha afya zetu wenyewe.

Kupuuza sheria za afya za Mungu ni njia ya uhakika ya kuishia kwenye upasuaji.

11. Ni kumbukizi gani zito linalotolewa kwa wale wanaopuuza sheria za Mungu?

"Msidanganyike, Mungu hadhihakiwi; kwa kuwa chochote apandacho mtu, ndicho atakachovuna." Wagalatia 6:7.

Jibu: Jibu ni rahisi sana kukosea. Wale wanaovunja sheria za Mungu kuhusu utunzaji wa mashine ya mwili watawuna miili iliyovunjika na maisha yanayochosha mwili na kuufanya unyong’onyee (burnt bodies), kama vile mtu anayetumia gari lake vibaya, gari hilo litakuwa na shida kubwa. Na wale wanaoendelea kuvunja sheria za Mungu za afya hatimaye wataangamizwa na Bwana (1 Wakorintho 3:16, 17). Sheria za afya za Mungu si za kiholela. Ni sheria za asili, zilizowekwa katika milki yote ya Mungu, kama sheria ya uvutano. Kupuuza sheria hizi daima huleta matokeo fulani mabaya. Biblia inasema, "Laana isi na sababu haitakuja." Mithali 26:2. Shida inakuja tunapopuuza sheria za afya. Mungu, kwa rehema Zake nyingi, anatuambia sheria hizi ni zipi ili tuepuke majanga yanayotokana na kuzivunja.

Wazazi wanaotumia dawa za kulevya mara nyingi husambaza udhaifu kwa watoto wao pia.

12. Ni kweli gani yenye kuogopesha na kushtua kuhusu afya inayohusu watoto na wajukuu wetu?

"Usiile, ili upate kufanikiwa wewe na watoto wako baada yako." Kumbukumbu la Torati 12:25. "Mimi, Bwana, Mungu wako, ni Mungu Mwenye wivu; nawapatiliza wana maovu ya baba zao, hata kizazi cha tatu na cha nne cha wanichukiao." Kutoka 20:5.

Jibu: Mungu anaweka wazi kwamba watoto na wajukuu (hadi kizazi cha nne) hulipa ujinga wa wazazi wanaopuuza sheria za afya za Mungu.

Watoto na wajukuu hurithi miili iliyodhoofika, yenye magonjwa wakati mama na baba wanapoasi sheria za Mungu kwa maisha yao. Je, hivi ndivyo unavyotaka kwa watoto wako wapendwa na wajukuu? Cha kueleweka zaidi ni yale mazoea mabaya unayoyatenda, watoto wako wanayaona na kuyapeleka majumbani mwao wakiwa watu wazima wanapojitegemea. Mfano unapokula nafaka zilizokobolewa, unapotumia mafuta mengi kwenye kuunga mboga, unapotumia chumvi nyingi kwenye chakula, unapoacha kula matunda na mboga na kukazania nyama, unapokunywa soda, pombe na kadhalika, watoto wako wanakufuatiliza jinsi unavyofanya! Watoto wanajifunza kwa mfano mwenendo wa afya kuliko maneno ya mdomoni, wafundishe watoto kushughulikia chakula kwa hekima wakijali sheria za Mungu, lishe, ladha, gharama na upatikanaji pale unapoishi. Bila shaka afya inatunzwa kirahisi kwa kuwa na bustani ya mboga mwaka mzima nyumbani mwako, angalia zile mboga ambazo unaweza kuchuma kila siku na uzilime, kishe angalia nafaka bora, ukiwa na mboga nzuri, unachohitaji ni nafaka yenye lishe nzuri kama vile mtama, ulezi, uwele nk

Mazoezi yanayofanywa nje yatatusaidia kujiandaa kwa ajili ya mbinguni.

13. Neno la Mungu hufunua jambo gani lenye kuogopesha na kuhuzunisha zaidi?

“Hakitaingia humo chochote kilicho najisi. Ufunuo 21:27. “Lakini wale ambao mioyo yao inaenda kuufuata moyo wa machukizo yao, na machukizo yao, nitaleta njia yao juu ya vichwa vyao wenyewe, asema Bwana Mungu.” Ezekeili 11:21.

Jibu: Hakuna kitu kisicho kisafi au najisi kitakachoruhusiwa katika ufalme wa Mungu. Tabia zote chafu zinamtia mtu unajisi. Matumizi ya chakula kisichofaa humtia mtu unajisi (Danieli 1:8). Inatisha, lakini ni kweli. Kuchagua “njia zao wenyewe” na zile ambazo Mungu “hakupendezwa nazo” kutagharimu watu wokovu wao wa milele (Isaya 66:3, 4, 15-17). Danieli angebugiabugia chakula chochote kwa ulafi angetekewa na uchawi wa Babeli, na asingeishi miaka zaidi ya 90 au hata kupewa njozi na ndoto na Bwana! Aliazimia moyoni mwake kwamba hatakula chakula cha mfalme chenye machukizo kwa Mungu. Je, unaazimia wewe moyoni mwako leo kutokula chakula ambacho Mungu amesema usile?

Wakristo wanyoofu, walio hai watataka kuleta maisha yao kupatana na sheria za afya za Mungu.

14. Kila Mkristo mnyoofu anapaswa kujitahidi kufanya nini mara moja?

"Na tujitakase nafsi zetu na uchafu wote wa mwili na roho." 2 Wakorintho 7:1. "Kila mtu aliye na tumaini hili ndani yake, anajitakasa, kama Yeye [Kristo] alivyo mtakatifu." 1 Yohana 3:3. "Mkinipenda, mtazishika amri Zangu." Yohana 14:15.

Jibu: Wakristo waaminifu wataleta maisha yao katika upatanifu na kanuni za Mungu mara moja, kwa sababu wanampenda Yeye. Wanajua kwamba sheria Zake huongeza sana furaha yao na kuwalinda kutokana na magonjwa ya shetani (Matendo 10:38). Mashauri na sheria za Mungu ni kwa faida yetu sikuzote, kama vile sheria na mashauri ya wazazi yanavyowafaa watoto wao. Na tukishajua vyema, Mungu anatuwajibisha. "Kwake yeye ajuaye kutenda mema, wala hayatendi, kwake huyo ni dhambi." Yakobo 4:17.

Mazoea mabaya yanayotufunga yanaweza kuvunjwa haraka na Yesu.

15. Lakini nina wasiwasi kwa sababu baadhi ya tabia zangu mbaya zimenifunga kwa nguvu sana. Naweza kufanya nini?

"Wote waliompokea aliwapa uwezo wa kufanyika watoto wa Mungu." Yohana 1:12. "Nayaweza mambo yote katika Yeye anitiaye nguvu." Wafilipi 4:13.

Jibu: Chukua tabia hizi zote kwa Kristo na uziweke miguuni Pake. Kwa furaha Yeye atakupa moyo mpya na uwezo unaohitaji ili kuvunja tabia yoyote mbaya na kuwa mwana au binti wa Mungu (Ezekieli 11:18, 19). Inafurahisha na kuchangamsha jinsi gani kujua kwamba "mambo yote yanawezekana kwa Mungu." Marko 10:27. Na Yesu anasema, "Yeye ajaye Kwangu sitamtupa nje kamwe." Yohana 6:37. Yesu Yuko tayari kuvunja pingu zilizotufunga, haijalishi ni ulafi, mazoea au uraibu wa aina gani. Anatamani kutuweka huru, na atafanya, ikiwa tu tutamruhusu. Wasiwasi wetu, tabia mbaya, mivutano ya neva za fahamu, na hofu zitatoweka tunapofanya agizo Lake. Anasema, "Hayo nimewaambia.. ili furaha yenu iwe kamili." Yohana 15:11. Ibilisi anabishana kwamba uhuru unapatikana katika kutotii, lakini huu ni uongo (Yohana 8:44).

Mbingu hazitakuwa na magonjwa na hitilafu zote za mwili. Wakaaji wake wote watafuata sheria za Mungu za uzima.

16. Ni ahadi gani zenye kulisimua zinazotolewa kuhusu ufalme mpya wa Mungu?

"Wala mwenyeji hatasema, Mimi mgonjwa." Isaya 33:24. "Wala kifo hakitakuwapo tena, wala maombolezo, wala kilio, wala maumivu hayatakuwapo tena." Ufunuo

21:4. "Watapanda juu kwa mbawa kama tai; watapiga mbio, wala hawatachoka; watakwenda kwa miguu, wala hawatazimia." Isaya 40:31.

Jibu: Raia wa ufalme mpya wa Mungu watatii sheria Zake za afya, na hakutakuwa na magonjwa wala unyonge wa aina yoyote. Watabarikiwa kwa nguvu na ujana wa milele na wataishi na Mungu katika shangwe na furaha kuu katika umilele wote.

17. Kwa kuwa maisha yenye afya ni sehemu ya dini ya Biblia, ni mpango wangu kufuata kanuni za afya za Mungu.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. 1 Timotheo 4:4 inasema, "Kila kiumbe cha Mungu ni kizuri, wala hakuna cha kukataliwa." Je, unaweza kueleza hili?

Kifungu hiki cha Maandiko (mstari wa 3) kinarejelea nyama "ambazo Mungu aliziumba ili zipokewe kwa shukrani" na watu Wake. Nyama hizi, kama tulivyokwisha gundua, ni zile nyama zilizo safi zilizoordheshwa katika Walawi sura ya 11 na Kumbukumbu la Torati sura ya 14. Mstari wa 4 unaweka wazi kwamba viumbe vyote vya Mungu ni vyema na si vya kukataliwa, mradi tu wao ni miongoni mwa wale walioumbwa "ili kupokelewa kwa shukrani" (wanyama walio safi). Mstari wa 5 unasema kwa nini wanyama hao (au vyakula) vinakubalika: "wanatakaswa" na Neno la Mungu, linalosema kuwa wao ni safi, na kwa "sala" ya baraka, ambayo hutolewa kabla ya mlo. Tafadhali kumbuka, hata hivyo, kwamba Mungu atawaangamiza watu wanaojaribu "kujitakasa" huku wakila vyakula najisi (Isaya 66:17).

2. Mathayo 15:11 inasema, "Si kile kiingiacho kinywani kimtiacho mtu unajisi, bali kile kitokacho." Je, unaelezaje hili?

Somo katika Mathayo 15:1-20 ni kula bila kunawa mikono kwanza (mstari wa 2). Mtazamo sio kula, lakini kuosha. Waandishi walifundisha kwamba kula chakula chochote bila kuoshwa kwa utaratibu maalum kunamtia unajisi mlaji. Yesu alisema uoshaji wa kiibada haukuwa na maana. Katika mstari wa 19, aliorodhesha maovu fulani—mauaji, uzinzi, wizi n. k. Kisha akamalizia, "Haya ndiyo yamtiayo mtu unajisi; lakini kula bila kunawa mikono hakumtii mtu unajisi." Kifungu cha 20.

3. Lakini je, Yesu hakuwasafisha wanyama wote katika maono ya Petro, kama ilivyorekodiwa katika Matendo 10?

Hapana! Kwa kweli, mada ya maono haya sio wanyama, lakini watu. Mungu alimpa Petro maono haya ili kumwonyesha kwamba watu wa mataifa mengine hawakuwa najisi, kama Wayahudi walivyoamini. Mungu alikuwa amemwagiza Kornelio, mtu wa Mataifa, kutuma watu kumtembelea Petro. Lakini Petro angekataa kuwaona kama Mungu hangempa maono haya, kwa sababu sheria ya Kiyahudi ilikataza kuwakaribisha watu wa mataifa mengine (mstari wa 28). Lakini watu hao walipofika, Petro aliwakaribisha, akieleza kwamba kwa kawaida hangefanya hivyo, lakini "Mungu amenionyesha nisimwite mtu awaye yote najisi au najisi. Mstari wa 28. Katika sura iliyofuata (Matendo 11), washiriki wa kanisa walimkosoa Petro kwa kuzungumza na hawa watu wa mataifa. Kwa hiyo Petro aliwaambia kisa chote cha maono yake na maana yake. Na Matendo 11:18 inasema, "Waliposikia hayo wakanyamaza, wakamtukuza Mungu, wakisema, Basi, Mungu amewajalia hata Mataifa nao toba liletalo uzima.

4. Mungu alimwumba nguruwe kwa ajili ya nini, ikiwa sio kula?

Mungu aliumba hawa wanyama wasife milele! Ila baada ya kifo kazi au kusudi la nguruwe likawa kama alivyomwumba tai—kula mizoga au kuzoa takataka na kusafisha mazingira! Na nguruwe hutumikia kwa kusudi hili jinsi ya ajabu. Sasa baada ua wanyama hawa kusafisha mazingira kwa kula mizoga, kwa nini sisi tuwale na kupakia mizoga mibaya hii matumboni mwetu?

5. Warumi 14:3, 14, 20 husema: “Yeye asiyekula na asimhukumu yeye alaye. "Hakuna kitu najisi chenyeve." "Vitu vyote ni safi." Je, unaweza kueleza hili?

Mstari wa 3 hadi 6 ni mjadala wa wale wanaokula vitu fulani dhidi ya wale wasiokula. Kifungu hakisemi kama ni sawa, lakini badala yake kinashauri kwamba watu wasitoe hukumu kwa wengine. Badala yake, acha Mungu awe Mwamuzi (mistari 4,10-12). Mistari ya 14 na 20 inarejelea vyakula ambavyo vilitolewa mara ya kwanza kwa sanamu (na hivyo vilikuwa najisi kiibada)—sio nyama safi na najisi za Walawi sura ya 11. (Soma 1 Wakorintho 8: 1, 4, 10, 13). Jambo la mjadala ni kwamba hakuna chakula ambacho ni "najisi" au si "najisi" kwa sababu tu kimetolewa kwa sanamu, kwa sababu sanamu "si kitu duniani." 1 Wakorintho 8:4. Lakini ikiwa dhamiri ya mtu inamsumbua kwa kula chakula hicho, basi anapaswa kukiacha. Au hata ikiwa kula kwake kunamuudhi ndugu, anapaswa kujiepusha vivyo hivyo.

6. Je, sheria za afya na kula na kunywa ni muhimu kwangu binafsi? Ikiwa ninampenda Bwana, je, hiyo haitoshi?

Ni suala la uzima na kifo, kwa sababu sheria hizi zinahusisha utii. "Yeye Amekuwa chanzo cha wokovu wa milele kwa wote wanaomtii." Waebrania 5:9. "Si kila mtu aniambiaye, Bwana, Bwana, atakayeingia katika ufalme wa mbinguni; bali ni

yeye afanyaye mapenzi ya Baba Yangu aliye mbinguni." Mathayo 7:21. Upendo kwa Kristo unahusika hapa kwa sababu anasema, "Mkinipenda, mtazishika amri Zangu." Yohana 14:15. Tunapompenda Bwana kweli, tutamtii kwa furaha bila kukwepa au kutoa visingizio. Huu ni mihani mkuu. Kipimo kizito!

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Kufuata kanuni za afya za Mungu kwa mwili wa mwanadamu (1)

- _____ Ni muhimu kwa watoto, lakini sio muhimu sana kwa mtu mzima.
- _____ Ni sehemu muhimu sana ya dini ya Kweli ya Biblia.
- _____ Haina uhusiano wowote na dini ya mtu.

2. Sheria za afya za Mungu zilitolewa (1)

- _____ Na Mungu mwenye upendo aliyetuumba hapo mwanzo, Naye anajua ni nini kilicho bora zaidi kwa furaha yetu.
- _____ Kwa Wayahudi pekee na haitumiki leo.
- _____ Ili kutuonyesha Yeye ni bosi na anaweza kututawala.

3. Mkristo wa kweli ata (1)

- _____ Kula na kunywa chochote anachotamani.
- _____ Mpenda tu Bwana sana na kupuuza sheria Zake za afya kwa sababu ziliondolewa msalabani.
- _____ Kula na kunywa vile tu vitu ambavyo vitaimarisha mwili, akili, na tabia na kuleta heshima kwa Mungu.

4. Lishe ya kwanza ya mwanadamu (1)

- _____ Ilijumuisha matunda, nafaka, na karanga.
- _____ Ilijumuisha vileo na vyakula vya nyama.
- _____ Ilijumuisha chochote na kila kitu ambacho Adamu na Hawa walitaka kula.

5. Mungu anaorodhesha viumbe hawa kuwa najisi: (7)

- _____ Ng'ombe.
- _____ Nguruwe.
- _____ Kuku.
- _____ Kuchakulo.
- _____ Sungura.
- _____ Kambare.
- _____ Kulungu.
- _____ Panya.
- _____ Twiga.
- _____ Kamba.
- _____ Kamba.
- _____ Mbuzi.

6. Vinywaji vyenye kileo ni (1)

- _____ Ni sawa kwa Mkristo vikitumiwa kwa kiasi.
- _____ Sio sahihi kwa mtu kutumia endapo mtu anadhani kuwa asivitumie.
- _____ Havipaswi kutumiwa na Mkristo.

7. Matumizi ya tumbaku ni (1)

- _____ shughuli binafsi ya mtu, haina uhusiano wowote na dini yake.
- _____ Ni dhambi, na Mkristo hataitumia kwa namna yoyote.
- _____ Inasaidia kikohozi na Mkristo atumie kama dawa.

8. Angalia sheria za afya zilizoorodheshwa hapa chini ambazo ndiyo sheria za afya za Mungu: (9)

- _____ Usile kupita kiasi.
- _____ Vuta sigara mbili baada ya kila mlo.
- _____ Kuwa na furaha na uchangamfu.
- _____ Kunywa pombe kabla ya kwenda kulala.
- _____ Weka mwili wako safi.
- _____ Kula nyama ya nguruwe kwa wingi.
- _____ Kunywa kahawa na chai nyeusi ya china kwa wingi.
- _____ Uwe na kiasi katika mambo yote.
- _____ Kula milo kwa vipindi vinavyoachanisha masaa ili tumbo lipumzike.
- _____ Usiwe na kinyongo.
- _____ Sawazisha kazi, mazoezi, na usingizi.
- _____ Mtumaini Bwana kikamilifu.
- _____ Usitumie mafuta na damu ya wanyama.

9. Ukweli muhimu sana kuhusu sheria za afya za Mungu ni kwamba (1)

- _____ Watoto na wajukuu mara nyingi wana miili na akili dhaifu kwa sababu wazazi hupuuza sheria za afya za Mungu.
- _____ Sheria hizi zilikuwa kwa ajili ya Wayahudi pekee na hazitumiki leo.
- _____ Kama kweli tunapompenda Kristo, sheria Zake za afya si muhimu.

10. Njia bora ya kushinda mazoea ya dhambi ni (1)

- _____ 'Kupunguza.' hizo dhambi kama kunywa pombe nusu glasi tu
- _____ Kujikabidhi kikamilifu kwa Kristo, anayetupa uwezo wa kufanya mambo yote.
- _____ Kutumiani kwamba mazoea hayo yataondoka yenyewe.

11. Sheria za Mungu za afya ni (1)

- _____ Kama kanuni za kuendesha gari: Ni bora kwetu, na tunaingia kwenye matatizo makubwa tunapozipuuza.
- _____ Sehemu ya sheria ya Musa ambazo ziliondolewa pale msalabani.
- _____ Wazo zuri, lakini haliathiri uhusiano wa mtu na Mungu.

12. Mkristo mwaminifu (2)

- _____ Atatumia muda mwingi kusali na kupuuza sheria za afya za Mungu.

_____ Atabadilisha mara moja tabia yoyote anapoiona inakinzana na kanuni za Mungu, kwa sababu tunapompenda Kristo sisi tutashika sheria na amri Zake kwa furaha.

_____ Atajisikia huru kutumia tumbaku.

_____ Atajua sheria za Mungu za afya zinashughulika na kuzuia magonjwa zaidi ya kuponya

Somo la 14—Je, Utiifu ni Ufarisayo au Ushupavu wa Sheria?

Watu wanaweza kuhisi kwamba wanaweza kuepuka adhabu kwa kukiuka sheria ya trafiki au kudanganya kodi zao, lakini Mungu na sheria Zake hufanya kazi kwa njia tofauti zaidi na wanadamu. Mungu huona kila kitu tunachofanya, anasikia kila kitu tunachosema, na anajali sana jinsi tunavyotenda yaani nia zetu na mielekeo yetu. Ingawa Mwenyezi Mungu hutoa msamaha kwa dhambi zetu, bado kuna matokeo mabaya ya kuivunja sheria ya Mungu. cha kushangaza ni kuwa baadhi ya Wakristo wanasema jaribio lolote la kutii sheria ya Mungu ni sawa na kuwa mfarisayo (legalism). Lakini Yesu alisema ikiwa unampenda Mungu kweli, utafanya kile anachokuomba ukifanye. Je, ni kweli kwamba utiifu wa sheria ni kuwa mfarisayo au kupitiliza kwa kuishika sheria mpaka mtu anakuwa mnafiki au mkavu/baridi kwa huruma zake (legalism)? Chukua muda kusoma Mwongozo huu kwa makini.. matokeo ya milele yamo hatarini tusipoelewa somo hili vizuri!

Mungu anakujua na kukujali wewe binafsi.

1. Je, ni kweli Mungu ananiona na kunijali mimi binafsi?

"Wewe Mungu unaniona." Mwanzo 16:13. "Ee Bwana, umenichunguza na kunijua. Wewe wajua kuketi kwangu na kuamka kwangu, unaelewa mawazo yangu tokea mbali. Wewe.. unazifahamu njia zangu zote. Maana hamna neno ulimini mwangu, ila, tazama, Ee Bwana, Wewe wajua kabisa." Zaburi 139:1-4. "Lakini hata nywele za vichwa vyenu zimehesabiwa zote." Luka 12:7.

Jibu: Ndiyo, Mungu anamjua kila mmoja wetu (kila mtu duniani) kuliko tunavyojijua sisi wenyewe. Anapendezwa kibinafsi na kila mwanadamu na hutazama kwa uangalifu yote tunayofanya. Hakuna neno, wazo, au tendo moja ambalo limefichwa Kwake.

Tafuta katika Biblia ili upate mapenzi ya Mungu. Ni usalama wako pekee.

2. Je, ninaweza kuokolewa katika ufalme Wake bila kutii Neno Lake, kama linavyopatikana katika Biblia Takatifu?

"Si kila mtu aniambiaye, Bwana, Bwana, atakayeingia katika ufalme wa mbinguni; bali ni yeye afanyaye mapenzi ya Baba Yangu aliye mbinguni." Mathayo 7:21. "Ukitaka kuingia katika uzima, zishike

amri." Mathayo 19:17. "Amekuwa chanzo cha wokovu wa milele kwa wote wanaomtii." Waebrania 5:9.

Jibu: Hapana! Maandiko yako wazi sana juu ya jambo hili. Wokovu na ufalme wa mbinguni ni kwa wale wanaotii amri za Bwana. Mungu haahidi uzima wa milele

kwa wale wanaokiri imani kwa mdomo tu hata kama ni washiriki wa kanisa au wamebatizwa, bali kwa wale wanaofanya mapenzi Yake, ambayo yamefunuliwa katika Maandiko. Bila shaka, utii huu unawezekana kupitia Kristo pekee (Matendo 4:12).

Kuna Njia moja tu inayoongoza mbinguni. Biblia ndiyo ramani inayotuonyesha njia.

3. Kwa nini Mungu anahitaji utii? Kwa nini ni lazima?

"Kwa sababu mlango ni mwembamba, na njia imesonga iendayo uzimani, nao waionao ni wachache." Mathayo 7:14. "Bali anitendaye dhambi hujidhulumu nafsi yake mwenyewe; wote wanichukiao hupenda mauti." Mithali 8:36. "BWANA akatuamuru kuzifanya amri hizi zote, tumche Bwana, Mungu wetu, kwa wema wetu siku zote, ili atuhifadhi hai." Kumbukumbu la Torati 6:24.

Jibu: Kwa sababu kuna njia moja tu nyembamba iendayo kwenye kumcha Mungu, na hivyo kwenye ufalme Wake. Barabara zote hazielekei mahali pamoja, yaani barabara zote hazielekei mbinguni, alimradi uko kwenye dini fulani. Biblia ndiyo ramani na kitabu cha mwongozo chenye maagizo kamili kuliko vyote duniani, ndicho kitabu PEKEE chenye Historia ya Mwanadamu kuanzia mwanzo mpaka mwisho kwa Ukweli ote. Ndiyo Mwongozo pekee wenye maonyo, na taarifa kuhusu jinsi ya kuufikia ufalme huo kwa usalama. Kupuuza sehemu yoyote yake, kunamwelekeza mwanadamu mbali na Mungu na ufalme Wake. Ulimwengu wa Mungu ni ulimwengu wa sheria na utaratibu. Sheria za asili, za kiadili, na za kiroho zinahusika. Kuvunja yoyote ya sheria hizi daima kuna matokeo fulani ya kudumu. Kama Biblia haikutolewa, watu wangegundua mapema au baadaye (kwa majaribio na makosa) kwamba kanuni kuu za Biblia zipo na ni za Kweli.

Kanuni hizi za Biblia zimeandikwa katika mifumo yetu ya fahamu au neva, tezi, na akili. Zinapopuuzwa, basi mishipa iliyovunjika hutokeza, magonjwa, na kukosa furaha kwa kila namna. Kwa hiyo maneno ya Biblia si ushauri tu ambao tunaweza kuukubali au kuupuuza bila matokeo au jinsi tutakavyo, au pale tunapojisikia. Biblia inaeleza matokeo hayo na kueleza jinsi ya kuyaepuka. Mtu hawezi kuishi jinsi apendavyo na bado akawa kama kimungu hivi kama vile mjenzi asivyoweza kupuuza ramani za nyumba bila kupatwa na matatizo. Hii ndiyo sababu Mungu anauliza wote kufuata mpango wa Maandiko Matakatifu. Hakuna njia nyingine ya kuwa kama Yeye au kufanana na Yeye na hivyo kufaa kwa ajili ya nafasi katika ufalme Wake. Na hakuna njia nyingine ya kupata furaha ya Kweli.

Dhambi inaweza kuharibiwa na Mungu kwa usalama tu baada ya watu wote kuelewa na kukiri kwamba Yeye ni mwenye haki, mwenye upendo, na mwenye huruma.

4. Kwa nini Mungu anaruhusu kutotii kuendelea? Kwa nini asiharibu dhambi na wenye dhambi sasa hivi bila ya kuchelewa?

"Tazama, Bwana anakuja na watakatifu Wake elfu kumi, ili kuwahukumu watu wote, na kuwaadhibu wote wasiomcha Mungu kati yao kwa ajili ya matendo yao yote ya uasi waliyoyatenda, na maneno magumu waliyoyanena wenye dhambi wasiomcha Mungu. dhidi yake." Yuda 14, 15. "Kama niishivyo, asema Bwana, kila goti litapigwa mbele Zangu, na kila ulimi utakiri kwa Mungu." Warumi 14:11.

Jibu: Mungu anaruhusu kutotii na dhambi kuendelea hadi watu wote kila mahali watakaposadikishwa kikamili kuhusu haki, upendo, na rehema ya Mungu. Wote hatimaye watatambua kwamba Mungu, kwa kuhitaji utii, hajaribu kulazimisha mapenzi Yake juu yetu, bali Yeye anajaribu kutuzuia tusijidhuru na kujiangamiza wenyewe. Tatizo la dhambi halitatuiliwa mpaka hata wale wenye dhambi walio na dharau na wagumu wasadikishwe juu ya upendo wa Mungu na kukiri kwamba Yeye ni mwenye haki. Itachukua labda janga kubwa au baya zaidi kuwashawishi wengine, lakini matokeo ya kutisha ya maisha ya dhambi hatimaye yatasadikisha wote kwamba Mungu ni wa haki na sahihi. Nawe ni shahidi kwamba kuna wakati umetenda dhambi na ulikuwa gizani, na kwamba tunakumbushwa kwenye Waefeso 2:8 kwamba kama Mungu angeyahesabu makosa yetu binadamu, ni nani kweli angesimama, lakini kuna kusamehewa Naye, kunakoendelea kila siku maishani mwetu!

Ndipo hapo, na ndipo tu, dhambi na kutotii vinaweza kukomeshwa kwa usalama na Bwana.

Wote wanaochagua kutomfuata Kristo kwa kujua hatimaye wataangamizwa na dhambi wanayoipenda.

5. Je, kweli Mungu atawaangamiza wasiotii?

"Mungu hakuwaachilia malaika waliokosa, bali aliwatupa kuzimu, akawatia katika vifungo vya giza, walindwe hata ije hukumu. 2 Petro 2:4. "Waovu wote atawaangamiza." Zaburi 145:20. "katika mwali wa moto akiwalipiza kisasi wao wasiomjua Mungu, na wasioitii Injili ya Bwana wetu Yesu Kristo." 2 Wathesalonike 1:8.

Jibu: Hakuna swali au shaka juu ya jambo hili. Waasi, akiwemo ndani Ibilisi na malaika zake waliotenda dhambi, wataangamizwa. Hii ikiwa ni kweli, kwa hakika ni wakati mwafaka wa kuachana na mambo yote ya kizunguzungu cha dhambi kuhusu ni nini kilicho sahihi au kilicho dhambi. Ni afadhali watu waache kuruhusu mawazo yao ya kipumbavu na mawazo ya kujikweza kuwaongoza na kuzingatia kitabu kikuu cha Mungu. Na bora wafanye sasa—hakuna wakati mwingi uliobaki!

Mungu anaahidi kwamba nikitafuta Neno Lake kwa ukweli na kulifuata kwa dhati, sitaishia katika makosa.

6. Ninataka kutii sheria zote za Mungu. Ninawezaje kuwa na hakika kwamba sitapuuzwa hata moja?

"Ombeni, nanyi mtapewa; tafuteni, nanyi mtapata." Mathayo 7:7. "Jifunze kujionyesha kuwa umekubaliwa na Mungu,.. ukitumia kwa halali Neno la kweli." 2 Timotheo 2:15. "Mtu akipenda kuyafanya mapenzi Yake, atajua habari ya yale mafundisho kwamba yanatoka kwa Mungu." Yohana 7:17. "Enendeni maadamu mnayo nuru, giza lisije likawapata." Yohana 12:35. "Mara tu watakaposikia habari Zangu, watanitii." Zaburi 18:44.

Jibu: Mungu haachi nafasi ya shaka. Anaahidi kuniepusha na makosa na kuniongoza salama kwenye Kweli yote ikiwa mimi: (1) nitasali kwa bidii ili kupata mwongozo, (2) Nitajifunza Neno la Mungu kwa unyoofu, na (3) Nitafuata Kweli mara tu ninapoonyeshwa.

Kucheza mbuni katika mambo ya kiroho huleta maafa na uharibifu.

7. Je, Mungu ananihesabu kuwa na hatia kwa kutotii Kweli ya Biblia ambayo sijapata kuwekwa wazi kamwe?

"Kama mngekuwa vipofu, hamngekuwa na dhambi; lakini sasa mwasema, Tunaona; basi dhambi yenu inakaa." Yohana 9:41. "Kwake yeye ajuaye kutenda mema, wala hayatendi, kwake huyo ni dhambi." Yakobo 4:17. "Watu Wangu wanaangamizwa kwa kukosa maarifa; kwa kuwa wewe umeyakataa maarifa, Mimi Nami nitakukataa wewe." Hosea 4:6. "Tafuteni, nanyi mtapata." Mathayo 7:7.

Jibu: Ikiwa sijapata nafasi ya kujifunza Kweli fulani ya Biblia, Mungu hanihesabii hatia. Lakini Biblia inafundisha kwamba ninawajibika kwa Mungu kwa nuru yote (maarifa ya haki) niliyo nayo na yote ninayoweza kuwa nayo! Hii inanibidisha kusoma ili nisiwe mjinga wa Maandiko. Watu wengi wanaokataa au kupuuza kusoma, kutafta, kujifunza, na kusikiliza wanaangamizwa na Mungu kwa sababu "wamekataa maarifa." Kucheza mchezo wa mbuni kwa kuficha kichwa mchangani, kwamba eti huonekani, na kumbe umbo lote lako liko wazi kabisa, ni katika mambo haya muhimu tunayozungumzia kwamba ni mabaya kuyafanya. Ni jukumu langu kuuwinda/kuutafuta Ukweli kwa bidii.

Ni wawili tu kati ya maelfu ya Waisraeli waliotoka Misri walimfuata Mungu kikamilifu na kuweza kuingia katika nchi ya ahadi ya Kanaani.

8. Je, Mungu hajali sana kuhusu utii kwa kila jambo na kwa mambo madogo-madogo, au sivyo?

"Hakika hapana hata mmoja wa watu hao waliokwea kutoka Misri.. atakayeiona hiyo nchi.. kwa sababu hawakunifuata Mimi kabisa: isipokuwa Kalebu.. na Yoshua.. Hesabu 32:11, 12. "Mtu hataishi kwa mkate tu, ila kwa kila Neno litokalo katika kinywa cha Mungu." Mathayo 4:4. "Ninyi mmekuwa rafiki Zangu, mkitenda niwaamuruyo." Yohana 15:14.

Jibu: Hakika Yeye ni mahususi. Watu wa Mungu katika nyakati za Agano la Kale walijifunza hili kwa njia ngumu. Wale waliotoka Misri kwenda nchi ya ahadi ya Kanaani walikuwa 603,550 kwa idadi. Kati ya kundi hili, ni wawili tu (Kalebu na Yoshua) walimfuata Bwana kikamilifu, na wao peke yao waliingia Kanaani. Wale wengine 603,548 walikufa nyikani ikiwemo na Musa. Yesu anasema tunapaswa kuishi kwa "kila Neno" la Biblia. Hakuna Neno ambalo ndilo kubwa sana au Neno moja ambalo ni dogo sana. Yote ni muhimu.

Isipokuwa nifuate nuru mara tu inapofichuliwa, hatimaye hugeuka kuwa giza.

9. Ninapogundua uYweli mpya, mimi husubiri hadi vikwazo vyote viondolewe kabla ya kuukumbatia. Je, jambo hili ni bora, au sivyo?

"Enendeni maadamu mnayo nuru, giza lisije likawapata." Yohana 12:35. "Nilifanya haraka, wala sikukawia kuyashika maagizo Yako." Zaburi 119:60. Utafuteni kwanza ufalme wa Mungu, na haki Yake; na hayo yote mtazidishiwa." Mathayo 6:33. "Mara wanisikiapo watanitii." Zaburi 18:44.

Jibu: Hapana, ukishaelewa Ukweli wa Biblia, sio bora kungoja. Kwa hakika, kuahirisha mambo ni mtego hatari sana wa shetani. Inaweza kuonekana kuwa si hatari sana kungoja, lakini Biblia inafundisha kwamba mtu asipochukua hatua mara moja juu ya nuru, inakuwa giza haraka. Vizuizi vya utii haviondolewi tunaposimama na kusubiri; badala yake, kwa kawaida huongezeka kwa ukubwa. Mwanadamu anamwambia Mungu, "Fungua njia, nami nitaenda mbele." Lakini njia ya Mungu ni kinyume kabisa. Anasema, "Songa mbele, Nami nitafungua njia."

Shetani alibuni uwongo kwamba utii hauwezekani.

10. Lakini je, utii kamili si ni jambo lisilowezekana kwa mwanadamu?

"Kwa Mungu yote yanawezekana." Mathayo 19:26. "Nayaweza mambo yote katika Yeye anitiaye nguvu." Wafilipi 4:13. "Basi Mungu na ashukuriwe, atushangiliaye sikuzote katika Kristo." 2 Wakorintho 2:14. "Akaaye ndani Yangu, Nami ndani yake,.. huzaa sana; maana pasipo Mimi ninyi hamwezi kufanya neno lo lote." Yohana 15:5. "Kama mkikubali na kutii mtakula mema ya nchi." Isaya 1:19.

Jibu: Hakuna hata mmoja wetu anayeweza kutii kwa uwezo wake mwenyewe, lakini kupitia Kristo tunaweza na lazima. Shetani, ili kufanya maombi ya Mungu yaonekane kuwa hayana akili, alibuni uongo kwamba utii hauwezekani.

Nikipuuzi maonyo ya upendo ya Mungu, nitaangamia.

11. Ni nini kitakachompata mtu ambaye kwa makusudi na akijua anaendelea na safari ya kutotii?

"Tukitenda dhambi kusudi baada ya kuupokea ujuzi wa ile kKeli, haibaki tena dhabihu kwa ajili ya dhambi; bali kuna kuitazamia hukumu yenye kutisha na ukali wa moto utakaowala wao wapingao." Waebrania 10:26, 27. "Enendeni maadamu mnayo nuru, giza lisije

likawapata; kwa maana yeye aendaye gizani hajui aendako." Yohana 12:35.

Jibu: Biblia haiachi nafasi ya shaka. Jibu ni la kustaajabisha na la kushtua, lakini ni Kweli. Mtu anapoikataa nuru kwa kujua na kuendelea kutotii, hatimaye nuru hiyo huzimika, na kuachwa katika giza kuu. Mtu anayekataa Ukweli hupokea "udanganyifu mkubwa" wa kuamini kwamba uongo ni Ukweli (2 Wathesalonike 2:11). Wakati hii inatokea, yeye anapotea kutoka wakati huo.

Hakuna mtoto atakayetii wazazi wake kikamilifu isipokuwa anawapenda.

12. Nilifikiri upendo ulikuwa muhimu zaidi kuliko utii. Sivyo?

"Yesu akajibu.. Mtu akinipenda, atayashika Maneno Yangu.. Yeye asiyenipenda hayashiki Maneno Yangu." Yohana 14:23, 24. "Huku ndiko kumpenda Mungu, kwamba tuzishike amri Zake; na amri Zake si nzito." 1 Yohana 5:3.

Jibu: Hapana, hata kidogo, jambo hilo si kweli! Biblia inafundisha kwamba upendo wa Kweli kwa Mungu hauwezi kuwepo bila utii. Wala mtu hawezi kuwa mtiifu kikweli bila upendo. Hakuna mtoto atakayewatii wazazi wake kikamili isipokuwa akiwapenda, wala hatawapenda wazazi wake ikiwa hatatii. Upendo wa kweli na utiifu ni kama mapacha waliozaliwa wakiwa wameshikana pamoja (siamese), Wanapotenganishwa, hufa.

Ni raia tu anayetii sheria ana uhuru. Vivyo hivyo, uhuru wa kweli wa Kikristo unamaanisha uhuru kutoka kwa kutotii.

13. Lakini siku zote nilifikiri kwamba uhuru wa Kweli katika Kristo ulinifungua kutoka kwa utii. Sivyo?

"Ninyi mkikaa katika Neno Langu,.. mtaifahamu Kweli, nayo hiyo Kweli itawaweka huru." "Kila atendaye dhambi ni mtumwa wa dhambi." Yohana 8:31, 32, 34. "Lakini Mungu na ashukuriwe kwa kuwa mlikuwa watumwa wa dhambi,

lakini mmetii kwa mioyo yenu ile namna ya mafundisho ambayo mliwekwa chini yake. Basi, mlipokwisha kuwekwa huru mbali na dhambi, mkawa watumwa wa haki." Waroma 6:17, 18. "Basi nitaishika sheria Yako sikuzote hata milele na milele. Nami nitakwenda mahali palipo huru, kwa maana nimetafuta mausia Yako." Zaburi 119:44, 45.

Jibu: Hapana. Uhuru wa Kweli unakuja tu kwa utii. Inamaanisha uhuru “kutoka kwa dhambi” (Warumi 6:18), au kutotii, ambako ni kuvunja sheria ya Mungu (1 Yohana 3:4). Raia wanaotii sheria wana uhuru. Waasi wanakamatwa na kupoteza uhuru wao. Uhuru bila utii ni kama uhuru wa uongo wa puto linalopeperuka na kujiendea linapotaka au gari lisilo na dereva. Jambo linasababisha kuchanganyikiwa na machafuko. Uhuru wa Kweli wa Kikristo unamaanisha uhuru kutoka wa kukimbia kutotii. Kutotii siku zote huumiza mtu na kupelekea katika utumwa wenye ukatili wa shetani.

Watoto wenye upendo huwatii wazazi wao ingawa huenda wasielewe sikuzote ombi lao. Ndivyo ilivyo kwa watoto wa Mungu.

14. Ninapoamini kwamba Mungu anahitaji jambo fulani, je, ni lazima niti ingawa sielewi ni kwa nini analihitaji?

"Nakusihi, uitii sauti ya Bwana.. ndivyo utakavyofanikiwa, na nafsi yako itaishi." Yeremia 38:20. "Anayeutumainia moyo wake ni mpumbavu." Mithali 28:26. "Heri kumtumaini Bwana kuliko kumtumaini mwanadamu." Zaburi 118:8. "Kwa maana kama vile mbingu zilivyo juu sana kuliko nchi, kadhalika njia Zangu zi juu sana kuliko njia zenu, na mawazo Yangu kuliko mawazo yenu." Isaya 55:9. Hukumu Zake hazichunguziki jinsi gani, na njia Zake hazitafutikani! Maana ni nani aliyeijua nia ya Bwana? Waroma 11:33, 34. "Nitawaongoza katika njia wasiijua." Isaya 42:16. "Utanionyesha njia ya uzima." Zaburi 16:11.

Jibu: Bila shaka! Ni lazima tumpe Mungu sifa ya hekima kiasi cha kutosha na hivyo Yeye anapotuambia jambo fulani katika hekima Yake, Yeye ameona mambo ambayo huenda sisi hatuyaelewi. Watoto wema huwatii wazazi wao hata kama sababu za amri zao haziko wazi. Imani sahili na tumaini katika Mungu vitatufanya tuamini kwamba Yeye anajua kilicho bora kwetu na hatawahi kutuongoza katika njia yoyote mbaya. Ni upumbavu kwetu, na upumbu kwetu, kuhoji uongozi wa Mungu, hata ule wakati ambao hatuelewi kabisa sababu Zake zote.

Ibilisi anataka umwasi Mungu kwa sababu anakuchukia na anataka upotee.

15. Ni nani hasa anayesababisha kutotii, na kwa nini?

"Atendaye dhambi ni wa Ibilisi; kwa maana Ibilisi hutenda dhambi tangu mwanzo." "Katika hili watoto wa Mungu ni dhahiri, na watoto wa Ibilisi; kila mtu

asiyetenda haki hatokani na Mungu." 1 Yohana 3:8, 10. Shetani.. audanganyaye ulimwengu wote." Ufunuo 12:9.

Jibu: Ibilisi anahusika. Anajua kwamba kutotii kote ni dhambi na kwamba dhambi huleta ukosefu wa furaha, misiba, kutengwa na Mungu, na hatimaye uharibifu. Kwa chuki kali Shetani anajaribu sana kumwongoza kila mtu kwenye uasi. Unahusika na uovu. Lazima ukabiliane na Ukweli na ufanye uamuzi kwa kusimama dede. Amua bila kuchukulia mambo lelemama, kwamba wewe utaacha kutii na kupotea, au utamkubali Kristo na kumtii na kuokolewa. Uamuzi wako kuhusu utii ni uamuzi kuhusu Kristo. Huwezi kumtenganisha Yeye na Kweli, kwa sababu anasema, "Mimi ni.. Kweli." Yohana 14:6. "Chagueni hivi leo mtakayemtumikia." Yohana 24:15.

Kufuatia muujiza wa kuzaliwa upya (kubadilika), Mungu anaendelea kufanya miujiza ili kutuletea ukuaji wa Kikristo.

16. Ni ahadi gani tukufu kuhusu muujiza mkuu zaidi ambayo Biblia huwapa watoto wa Mungu?

"Yeye aliyeanza kazi njema mioyoni mwenu ataimaliza hata siku ya Kristo Yesu." Wafilipi 1:6.

Jibu: Mungu asifiwe! Anaahidi kwamba kama vile alivyofanya muujiza ili kutuletea kuzaliwa upya, Yeye pia ataendelea kufanya miujiza inayohitajika katika maisha yetu (tunapomfuata Yeye kwa furaha) hadi tutakapokuwa salama katika ufalme Wake.

17. Inaniletea furaha kujua kwamba Yesu hatoi tu kuzaliwa upya kwa wale wanaomkubali na kumfuata, bali pia anaendelea kufanya miujiza inayohitajika katika maisha yao hadi wawe salama katika ufalme Wake. Yeye ni Mtakasaji, na Mwewezeshaji katika kukufikisha mbinguni salama, ana nguvu zote na maarifa yote kufanya hivyo, mimi na wewe hatuna nguvu wala maarifa. Mimi Ninataka kuanza kumtii kwa upendo na kumfuata Mwenyezi Mungu kikamilifu mara moja.

Jibu Lako ni nini, Liandike hapa:

Maswali ya Kutafakari

1. Je, kuna yeyote atakayepotea ambaye anafikiri Kweli kwamba ameokoka?

Ndiyo! Mathayo 7:21-23 inaweka wazi kwamba wengi wanaotabiri, kutoa pepo, na kufanya kazi nyingi za ajabu katika jina la Kristo watapotea lakini watafikiri wameokoka. Kristo alisema wamepotea kwa sababu hawakufanya "mapenzi ya Baba Yangu aliye mbinguni." Mstari wa 21. Wale wanaokataa kumtii Mungu wataishia kuamini uongo (2 Wathesalonike 2:11, 12) na hivyo kufikiri kwamba wameokolewa wakati badala yake wamepotea.

2. Kwa kuwa kuna njia moja tu iliyo sawa, ni nini kitakachowapata watu wanyoofu wanaofikiri kikweli kuwa wako sahihi wakati wamekosea?

Yesu anasema kwamba atawaita kwenye njia Yake ya Kweli, na kondoo Wake wa Kweli watasikia na kufuata (Yohana 10:16, 27).

3. Je, uaminifu na bidii havitoshi?

Hapana! Lazima pia tuwe sawa na Maandiko. Mtume Paulo alikuwa mwaminifu na mwenye bidii alipowatesa Wakristo kabla ya kuongoka kwake, lakini pia alikuwa katika makosa makubwa (Matendo 22:3, 4; 26:9-11).

4. Je, ni jambo linalowezezana kisayansi kweli kwamba Mungu anaweza kuona kila mtu kwa wakati mmoja?

Ndivyo ilivyokuwa Gharika ya Nuhu (haikuwa na mvua kabla ya kunyesha—Mwanzo 2:5, 6), lakini ilitokea hata hivyo. Kujidai au kujifikiria kwamba wao ni "wanasayansi mashuhuri" na hivyo kutotii, ndilo jambo lilipendwa toka zamani na vizazi vyote, kuanzia Hawa, maana inafurahisha moyo wenye dhambi, angalia warumi Warumi 1:22, ambao "wakijidai kuwa wenye hekima, wakawa wapumbavu."

5. Nini kitatokea kwa watu ambao hawajapokea nuru?

Biblia inasema kwamba wote wamepokea nuru fulani. Yeye "Ndiyo Nuru halisi, amtiaye nuru kila mtu, ajaye katika ulimwengu. Yohana 1:9. Kila mtu atahukumiwa kulingana na jinsi anavyofuata nuru inayopatikana. Hata wapagani wana nuru fulani na wanafuata sheria, kulingana na Warumi 2:14, 15.

6. Nimemwomba Mungu anipe ishara ikiwa anataka nitii au nisitii. Hii ni salama, au sivyo?

Hapana! Sio salama. Yesu alisema, “Kizazi kibaya na cha zinaa chatafuta ishara. Mathayo 12:39. Mafundisho yote yanapaswa kuchunguzwa na kupimwa na Biblia, na ikiwa yanapatana na Neno la Mungu, yanapaswa kukubaliwa na kufuatwa (Isaya 8:20; 2 Timotheo 2:15). Watu ambao hawatakubali mafundisho yaliyo wazi ya Biblia hawangesadikishwa na ishara pia yaani hata miujiza ya kuhamisha milima itokee, haitawasaidia ng’o! Kama Yesu alivyosema, “Kama hawawasikii Musa na manabii, hawatashawishwa hata kama mmoja atafufuka kutoka kwa wafu. Luka 16:31.

7. Andiko la Waebrania 10:26, 27 laonekana kuonyesha kwamba mtu akitenda dhambi moja tu kimakusudi baada ya kujua vizuri kabisa, basi, yeye amepotea. Je, hii ni sahihi?

Hapana! Mtu yeyote anaweza kuungama dhambi kama hiyo na kusamehewa. Biblia haisemi hapa juu ya tendo au dhambi moja bali juu ya kuendelea kwa kiburi katika dhambi na kukataa kujisalimisha kwa Kristo baada ya mtu kujua vyema zaidi. Tendo kama hilo humhuzunisha Roho Mtakatifu (Waefeso 4:30) na hufanya moyo wa mtu kuwa mgumu hadi mtu anakuwa “amepita kuhisi au hawezi kuwa na hisia tena” (Waefeso 4:19) na kupotea. Biblia inasema, “Unizuie mtumishi wako na dhambi za kiburi, zisiwe na mamlaka juu yangu; Zaburi 19:13.

8. Je, si lazima mtu aelimishwe ili kuelewa Biblia?

Hapana! Hata watu sahili wanaweza kuelewa ikiwa wamejisalimisha kwa Bwana (Zaburi 19:7; 119:130; Mathayo 11:25).

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Watu wataokolewa ambao (1)

_____ wanafukuza pepo kwa Jina la Kristo.

_____ Daima Humpenda Kristo.

_____ Humkubali na mtii Bwana.

2. Ni mambo gani matatu yaliyoorodheshwa hapa chini ambayo yatanihakikishia kupokea Ukweli kamili? (3)

_____ Nimuulize daktari wangu wa magonjwa ya akili.

_____ Niombeee nuru.

- _____ Nifanye kile ambacho mchungaji wangu anasema.
- _____ Nitoe sadaka ya ukarimu kanisani.
- _____ Nijiadhibu vikali.
- _____ Nipate elimu bora.
- _____ Nimwombe Mungu ishara.
- _____ Nijifunze Biblia.
- _____ Nifuate ule Ukweli ambao sasa ninauelewa.

3. Mungu ananiwajibisha kwa (1)

- _____ Kufanya kile ambacho shemashi wangu anapendekeza.
- _____ Kufuata nyayo za wazazi wangu.
- _____ Nuru niliyo nayo na ninayoweza kuwa nayo.

4. Ninapogundua Ukweli mpya, ni lazima (1)

- _____ niupuuze.
- _____ Nisubiri hadi nihisi nimevutiwa kuikubali.
- _____ Nikubali na kuitii mara moja.

5. Utii kamili kwa amri za Bwana ni (1)

- _____ Ni jambo ambalo haliwezekani kwa hali yoyote.
- _____ Uhafarisayo na ni ushetani.
- _____ Inawezekana kupitia Kristo pekee.

6. Kutotii kwa makusudi (1)

- _____ Huongoza kwenye giza na uharibifu wa milele.
- _____ Ni sawa kwa watenda kazi wa kanisa wenye bidii.
- _____ Hupuuzwa na Mungu nikiwa mkaidi na nikimbisha Yeye.

7. Upendo wa Kweli kwa Bwana (1)

- _____ Ni bora kuliko utii.
- _____ Hufanya utiifu usiwe wa lazima.
- _____ Hunifanya nimtii kwa furaha.

8. Uhuru wa Kweli wa Kikristo unamaanisha (1)

- _____ Haki ya kufanya nipendavyo katika kila jambo.
- _____ Haki ya kutomtii Mungu.
- _____ Uhuru kutoka kwa uasi na utumwa wa shetani.

9. Jambo la Ukweli linapokuwa wazi lakini sielewi kwa nini Mungu ananihitaji niitii, mimi ninapaswa (1)

- _____ Kusubiri hadi sababu iwe wazi.
- _____ Kulikataa jambo hilo la Ukweli.
- _____ Kulikubali na kulitii Neno la Mungu.

10. Ni nani hasa anayewajibika kwa kutotii kote? (1)

- _____ Serikali.
- _____ Wazazi wangu, ambao walinifundisha vibaya.
- _____ Ibilisi.

11. Kwa nini utii ni wa lazima? (1)

- _____ Kwa sababu Mungu ni mkuu kuliko mimi, na ninamwogoa sana.
- _____ Kumzuia Mungu asikasirike.
- _____ Kwa sababu ninampenda Mungu na ninataka kufuata sheria Zake ili niwe na tabia ya Kikristo.

12. Kwa nini Mungu hawaangamizi wasiotii sasa hivi? (1)

- _____ Anaogopa.
- _____ Anafurahia kutazama uovu ukiendelea.
- _____ Anangoja hadi wote wawe na hakika kabisa juu ya upendo na haki Yake.

Somo la 15—Mpinga Kristo ni Nani?

Maandiko: Danieli 7:7-8, Danieli 7:24-25, Ufunuo 13:18

Mpinga Kristo ni nani, au ni nini? Muungano mbaya, au mtu mwovu? Wengine wanasema kuonekana kwake bado ni katika siku zijazo. Wengine wanasema alionekana zamani sana katika siku za Roma ya kale. Lakini Biblia inaonyesha kwamba Mpinga yuko hai leo! Unabii wa Biblia unafundisha kwamba mamlaka hiyo ya mpinga-Kristo itakuwa na fungu muhimu katika matukio ya mwisho ya historia ya dunia. Je, Unajua yeye ni nani? Je, Una uhakika? Je, mimi naweza kuwa mpinga Kristo? Kivipi basi? Je, Unahitaji kuwa na hakika, kwa maana huwezi kuelewa matukio ya siku za mwisho hadi uelewe nguvu hii mbaya. Uwe tayari kwa mojawapo ya Miongozo ya Masomo inayovutia zaidi bado!

Mwongozo huu wa Masomo, unaotegemea Danieli sura ya 7, unamtambulisha waziwazi na bila kosa Mpinga Kristo. Lakini ni utangulizi tu. Masomo yajayo yatafunua maelezo ya baadhi ya shughuli zake ambazo zitakuwa na athari duniani kote. Mambo unayogundua leo yanaweza kukuchukiza au kukuhuzunisha, lakini tafadhali kumbuka kwamba unabii wa Danieli sura ya 7 unatoka kwa Yesu,

ambaye anakupenda wewe na mimi. Omba mwongozo wa Mungu unapoingia katika somo hili la dharura. Hakikisha umesoma Danieli 7 kabla ya kusoma mwongozo huu.

Katika unabii, Mungu anatomia wanyama kufananisha mataifa.

1. Sura inapoanza, Danieli anaona wanyama wanne wakipanda kutoka baharini. Katika unabii, mnyama anawakilisha nini? Bahari inawakilisha nini?

"Huyo mnyama wa nne atakuwa ufalme wa nne juu ya dunia." Danieli 7:23. "Maji.. ni watu, na makutano, na mataifa, na lugha." Ufunuo 17:15.

Jibu: Wanyama wanawakilisha falme au mataifa. Maji huwakilisha umati wa watu au idadi kubwa ya watu.

Mnyama simba wa Danieli 7 anawakilisha ufalme wa Babeli.

2. Wanyama wanne wa Danieli 7 wanawakilisha falme nne za ulimwengu (mstari 17, 18). Babeli, ufalme wa kwanza (Danieli 2:38, 39), inawakilishwa kama simba kwenye Danieli 7:4. (Angalia pia Yeremia 4:7 50:17, 43, 44 kwa Babeli anayefananishwa na simba mahali pengine.) “Mabawa ya tai” yanamaanisha nini? Je, “pepo nne” za mstari wa 2 zinawakilisha nini?

"Bwana ataleta taifa juu yako.. kama tai arukavyo." Kumbukumbu la Torati 28:49.

"Bwana wa majeshi asema hivi,.. kimbunga kikubwa kitainuka kutoka katika mipaka ya dunia. Na hao waliouawa na Bwana watakuwa siku hiyo, toka upande mmoja wa dunia hata upande wa pili wa dunia." Yeremia 25:32, 33.

Jibu: Mabawa ya tai yanawakilisha kasi.

(Angalia pia Yeremia 4:13; Habakuki 1:6-9.) Upepo huwakilisha ugomvi, ghasia, na uharibifu. (Ona pia Ufunuo 7:1-3.)

Dubu mwenye mbavu tatu mdomoni anafananisha Umedi na Uajemi.

3. Dubu anawakilisha ufalme gani (Danieli 7:5)? Je, mbavu tatu katika kinywa chake zinafananisha nini?

Jibu: Soma Danieli 8. Ona kwamba wanyama katika sura ya 8 wanafanana na wale walio katika sura ya 7. Danieli 8:20 inataja haswa Umedi na Uajemi kama ufalme unaotangulia mbuzi mkali, au Ugiriki, wa mstari wa 21. Ni ufalme wa pili wa ulimwengu., mamlaka sawa na dubu wa Danieli 7. Milki hiyo ilifanyizwa na makundi mawili ya watu.

Wamedi walikuja kwanza (wanaowakilishwa katika Danieli 7:5 na dubu aliyeinuka upande mmoja), lakini Waajemi hatimaye wakawa na nguvu zaidi (inayowakilishwa katika Danieli 8:3 na pembe ya pili ya kondoo dume iliyokua “juu zaidi, ” au ndefu zaidi). Zile mbavu tatu zinawakilisha serikali tatu kuu zilizotekwa na Umedi na Uajemi: Lidia, Babeli, na Misri.

Chui mnyama wa Danieli 7 anawakilisha ufalme wa ulimwengu wa Ugiriki.

4. Ugiriki, ufalme wa tatu (Danieli 8:21), unawakilishwa na chui mwenye mabawa manne na vichwa vinne (Danieli 7:6). Vichwa vinawakilisha nini? Mabawa manne yanawakilisha nini?

Jibu: Vichwa hivyo vinne vinawakilisha falme nne ambazo milki ya Aleksanda Mkuu iligawanywa alipokufa. Majenerali wanne walioongoza maeneo hayo walikuwa: Cassander, Lysimachus, Ptolemy, na Seleuko. Mabawa manne (badala ya mawili kama simba) yanawakilisha kasi ya ajabu, ambayo ilikuwa kweli kwa ushindi wa Aleksanda (Yeremia 4:11-13).

Milki ya ulimwengu ya Rumi inafananishwa na mnyama mkubwa wa Danieli sura ya 7.

5. Ufalme wa Kirumi, ufalme wa nne wa ulimwenguni, unawakilishwa na mnyama mbaya sana mwenye meno ya chuma na pembe 10 (Danieli 7:7). Pembe zinawakilisha nini?

Jibu: Pembe 10 zinawakilisha wafalme 10 au falme ambazo Roma ya kipagani hatimaye iligawanyika (Danieli 7:24). (Falme hizi 10 ni sawa na vidole 10 vya miguu ya sanamu inayofafanuliwa katika Danieli 2:41-44.) Makabila ya washenzi waliokuwa wakimangamanga yalifagia milki ya Roma na kuwajitwalia vishemu vya ardhi vizuri kwa watu wao.

Makabila saba kati ya hayo 10 yalisitawi na kuwa nchi za Ulaya Magharibi za sasa, huku matatu yaking'olewa na kuharibiwa. Sehemu inayofuata itazungumzia falme hizo ambazo ziling'olewa.

Visigoths—Uhispania

Anglo-Saxons—Uingereza Franks—Ufaransa Alemani—Ujerumani
Burgundians—Uswisi Lombards—Italia Suevi—Ureno Heruli—Waling'olewa
Ostrogoths -Waling'olewa Vandals- Waling'olewa

Pembe ndogo ya Danieli 7:8 inawakilisha Mpinga Kristo.

6. Katika unabii wa Danieli 7, ni nini kinachofuata?

"Nikaziangalia sana pembe hizo, na tazama, pembe nyingine ikazukia kati yao, ndogo, ambayo mbele yake pembe tatu katika zile za kwanza ziling'olewa na mizizi yake; na tazama, katika pembe hiyo palikuwa na macho kama macho ya mwanadamu; kinywa cha kunena mambo makuu." Danieli 7:8.

Jibu: Nguvu ya "pembe ndogo" inaonekana kutokezea baadaye. Ni lazima tuitambue kwa uangalifu kwa sababu Mungu huchukua nafasi kubwa au wakati mwingi zaidi kuielezea kuliko zile falme zingine nne zikiunganishwa pamoja. Kwa nini basi? Kwa sababu sifa za kibiblia zinaitambulisha hiyo falme au pembe kuwa ni Mpinga Kristo wa unabii na historia. Lazima kusiwe na makosa au mashaka katika kushughulikia kitambulisho hiki au utambulisho huu.

Biblia inasema Mpinga Kristo angewatesa watu wa Mungu.

7. Je, kuna vipengele wazi za utambulisho huu?

Jibu: Ndiyo, Mungu anatupa sifa tisa za Mpinga Kristo katika Danieli 7 ili tuwe na uhakika wa utambulisho wake. Na ingawa wengine wanaweza kupata ukweli huu kutoka kwa Neno la Mungu kuwa chungu, lazima tuwe wanyoofu vya kutosha ili kuzikubali kama mapenzi yake yaliyofunuliwa. Sasa hebu tugundue mambo tisa ya Yesu ni nini:

- A. "Pembe ndogo" au ufalme "wakazuka kati yao" pembe 10 zilizokuwa falme za Ulaya Magharibi (Danieli 7:8) Kwa hiyo ungekuwa ufalme mdogo mahali fulani. katika Ulaya Magharibi.
- B. Ingekuwa na mtu mkuu ambaye angeweza kwenye ubongo wake angezungumza kwa ajili yake (Danieli 7:8)
- C. Angeng'oa au kuondoa mizizi ya falme tatu (Danieli 7:8)
- D. Ungekuwa "wa aina tofauti na zile falme 10 nyingine (Danieli 7:24)
- E. Ungefanya vita na "kuchakaza" au kuwatesa watakatifu (Danieli 7:21, 25)
- F. Ingetokeza katika milki ya kipagani ya Kirumi Ufalme wa ulimwengu wa nne (Danieli 7:7, 8)
- G. Watu wa Mungu (watakatifu) 'wangetiwa mkononi mwake' kwa ajili ya "wakati na nyakati na mgawanyiko wa wakati" (Danieli 7:25)
- H. Ingesema "maneno makuu dhidi ya" Mungu au kumkufuru Mungu (Danieli 7:25) Katika Ufunuo 13:5, Biblia inasema mamlaka hiyohiyo inazungumza "mambo makubwa na makufuru."
- I. 'Ingefikiri kubadili majira na sheria." Danieli 7:25.

Usisahau kwamba mambo haya yote ya utambulisho yanatoka moja kwa moja katika Biblia. Haya si maoni ya baadhi ya binadamu au uvumi tu. Wanahistoria wanaweza kukuambia harakaharaka ni nguvu gani inayoelezewa hapa. Vipengele hizi zinaweza kutoshea falme au nguvu moja tu, upapa. Lakini ili kuwa na hakika kabisa, hebu tuchunguze kwa makini vipengele zote tisa, moja baada ya nyingine. Lazima kusiwe na nafasi iliyoachwa ya shaka.

Upapa unaenda na sifa hizi zote kwa uwazi, yaani alama zote tisa za utambulisho.

8. Je, upapa unafaa mambo haya?

Jibu: Ndiyo, ina sifa ya kila nukta kikamilifu. Tazama vipengele A hadi H hapa chini.

A. "Ilikuwa kati ya" falme 10 za Ulaya Magharibi.

Eneo la kijiografia la mamlaka ya upapa lilikuwa huko Rumi, Italia kitovu cha eneo la Ulaya Magharibi.

B. Ni mwanadamu ndiye ambaye anazungumziwa hapa.

Upapa unakutana na alama hii ya utambulisho kwa sababu una mtu mmoja mkuu (papa) ambaye anazungumza kwa niaba yake.

C. Ungeweza kung'oa falme tatu.

Wafalme au wakuu wa Ulaya Magharibi kwa sehemu kubwa walikuwa Wakatoliki na waliunga mkono upapa katika kukua na mamlaka yake. Falme tatu za Waarian, hata hivyo, hazikuunga mkono upapa, yaani Vandals, Heruli, na Ostrogoths. Kwa

hiyo Wafalme hawa Wakatoliki waliamua kwamba lazima wawatiishe au kuwaangamiza. Hivi ndivyo Dakt. Mervyn Maxwell, mwanatheolojia na mwanahistoria, alivyoeleza matokeo katika Gombo la 1, ukurasa wa 129, wa kitabu chake God Cares: wewe endelea kuombea ili na Mungu atakufungulia zaidi, maana unabii unaendelea kufunuliwa zaidi kwa wale wanaosoma ili wasaidie wengine.

"Mfalme wa kikatoliki Zeno (474-491) alipanga mapatano na Waostrogoth mwaka 487 ambayo yalisababisha kutokomezwa kwa ufalme wa Arian Heruls mwaka 493. Na mfalme Mkatoliki Justinian (527-565) aliwaangamiza Waarian Vandals mwaka 534 na kwa kiasi kikubwa ilivunja nguvu za Waostrogothi wa Arian mwaka wa 538. Hivyo pembe tatu za Danieli, Waheruli, Wavandali, na Waostrogothi

ziling'olewa na mizizi yake pia.' "Si vigumu kutambua kwamba upapa unalingana na hatua hii.

D. Ingekuwa "tofauti" au tofauti na falme zingine.

Upapa unajaza sifa hizi kwa uwazi kwa maelezo haya, pia. Ulitokea kama nguvu ya kidini na ulikuwa tofauti kabisa na asili ya falme zingine 10 za kilimwengu.

E. Ingefanya vita na watakatifu na kuwatesa.

Kwamba kanisa lilitesa watakatifu au watu ni jambo linalojulikana sana hata kwenye historia. Upapa unakiri waziwazi kufanya hivyo na hata kuomba msamaha angalia ziara ya Papa John Paul kule Israeli mwaka 2008. Hakika kuna ushahidi mwingi wa kuunga mkono. Hata wanahistoria wahafidhina wanadai kuwa huenda kanisa liliwaangamiza au kuwaua angalau watu milioni 50 kwa ajili ya mambo ya imani ya kidini. Tutanukuu hapa kutoka vyanzo viwili:

“Jambo ambalo kwamba Kanisa la Rumi limemwaga damu isi na hatia zaidi kuliko taasisi nyingine yoyote ambayo imewahi kuwepo miongoni mwa wanadamu, haitahojiwa na Mprotestanti yeyote ambaye ana ujuzi wa kutosha wa historia.” WEH Lecky, Historia ya Kuinuka na Ushawishi wa Roho ya Urazini (rationalism) katika Ulaya, Juzuu 2, uk. 40.

The History of the Inquisition of Spain, D. Ivan Antonio Llorente inatoa takwimu hizi kutoka kwa Mahakama ya Kihispania ya Inkwizisheni pekee: Watu 31,912 walihukumiwa na kuangamia kwa moto huo.

Watu 241,450 walihukumiwa adhabu kali.

F. Ungetokea katika ufalme wa nne wa chuma—ufalme wa kipagani wa Rumi.

Tunanukuu mamlaka mbili juu ya jambo hili:

“Kanisa kuu la Kikatoliki lilikuwa kidogo zaidi ya Dola ya Kirumi kubatizwa.. Mji mkuu wa Milki ya zamani ya Kirumi ukawa mji mkuu wa dola ya Kikristo. Ofisi ya Pontifex Maximus iliendelea. katika ile ya papa.” Alexander Clarence Flick, The Rise of the Medieval Church, uk. 148, 149.

“Mambo yoyote ya Kirumi ambayo washenzi na Waarian waliacha.. [ilikuja] chini ya ulinzi wa Askofu wa Roma, ambaye alikuwa mtu mkuu huko baada ya kutoweka kwa mfalme. Kanisa la Roma kwa njia hii lilijisukuma kwa siri mahali hapo na kuwa Mmilki wa Ulimwengu wa Kirumi, ambayo ni mwendelezo wake halisi.” Adolf Harnack, Ukristo

ni nini? (New York: Putnam, toleo la pili, lililorekebisha, 1901), uk. 269, 270.

Kwa hiyo, kwa mara nyingine tena, jambo hilo linajaza sifa ya upapa.

G. Watu wa Mungu (watakatifu) "wangetiwa mkononi mwake" kwa "wakati na nyakati na mgawanyo wa wakati." Danieli 7:25. Mambo kadhaa yanahitaji ufafanuzi kuhusiana na jambo hili:

"Wakati ni mwaka, nyakati ni miaka miwili, na mgawanyo wa wakati ni nusu mwaka. The Amplified Bible inaitafsiri: "miaka mitatu na nusu." The Amplified Bible, Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Michigan 1962

Kipindi hiki cha wakati kinatajwa mara saba (Danieli 7:25 12:7 Ufunuo 11:2, 3 12:6, 14 13:5) katika vitabu vya Danieli na Ufunuo: mara tatu kwa wakati, nyakati, na nusu wakati mara mbili kama miezi 42 na mara mbili kama siku 1,260. Kulingana na kalenda ya siku 30 iliyotumiwa na Wayahudi, nyakati hizi zote ni kiasi sawa cha wakati: miaka $3 \frac{1}{2}$ = miezi 42 = siku 1,260.

Siku moja ya kinabii ni sawa na mwaka mmoja halisi (Ezekieli 4:6 Hesabu 14:34). Hivyo, pembe ndogo (Mpinga Kristo) ilipaswa kuwa na nguvu juu ya watakatifu kwa siku 1,260 za kinabii au miaka 1,260 halisi.

Utawala wa upapa ulianza mwaka 538 BK, wakati wa mwisho kati ya falme tatu za Waariani zilizokuwa zikipingana zilipong'olewa. Utawala wake uliendelea hadi 1798 wakati jenerali wa Napoleon, Berthier, alipomchukua papa mateka akiwa na matumaini ya kumwangamiza Papa Pius VI na mamlaka ya kisiasa, ya kilimwengu ya upapa. Kipindi hiki cha wakati ni utimizo kamili wa unabii wa miaka 1,260. Pigo hilo lilikuwa jeraha la mauti kwa upapa, lakini jeraha hilo lilianza kupona na linaendelea kupona leo.

Kipindi hiki hiki cha mateso kinatajwa katika Mathayo 24:21 kama kipindi kibaya zaidi cha mateso ambayo watu wa Mungu watapata. Mstari wa 22 unatuambia kwamba ilikuwa yenye kuumiza sana hivi kwamba hakuna hata nafsi moja ambayo ingeokoka ikiwa Mungu hangeifupisha. Lakini Mungu alifupisha.

Mnyanyaso huo uliisha muda mrefu kabla ya papa kuchukuliwa mateka mwaka wa 1798. Ni wazi kuona kwamba jambo hili, vilevile, linapatana na upapa.

H. Ingezungumza "maneno makuu" ya kufuru "dhidi ya Aliye Juu [Mungu]."

Kukufuru kuna maana mbili katika Maandiko:

- Kudai kusamehe dhambi (Luka 5:21).

- Kudai kuwa Mungu (Yohana 10:33).

Je, hatua hii inafaa upapa? Ndiyo!

Hebu kwanza tuangalie ushahidi wake unaodai kusamehe dhambi: “Je, Kuhani kweli husamehe dhambi, au anatangaza tu kwamba zimeondolewa? Kristo.”

Upapa unazidi kumpuuzia Yesu kwa kuanzisha utaratibu wa kuungama kwa kuhani wa kidunia, na hivyo kumtoa Yesu kama, Kuhani wetu Mkuu (Waebrania 3:1) 8:1, 2) na Mpatanishi pekee (1 Timotheo 2:5) (Joseph Deharbe, SJ, Katekismus Kamili ya Dini ya Kikatoliki (Mpya York: Schwartz, Kirwin & Fauss, 1924), p. 279).

Kisha zingatia uthibitisho wake anaodai kuwa yeye ni Mungu: "Sisi [mapapa] tunashikilia juu ya ardhi hii mahali pa Mungu Mwenyezi." Papa Leo XIII, The Encyclical ‘The Reunion of Christendom’ (tarehe 20 Juni, 1894) trans. in the Great Encyclical Letters of Papa Leo XIII (New York: Benziger, 1903), p. 304.

Hapa kuna jingine: “Papa si mwakilishi wa Yesu Kristo tu, bali yeye ni Yesu Kristo, Mwenyewe, aliyefichwa chini ya pazia la mwili.” Catholic National, Julai 1895.

7 Ni dhahiri jambo hili, vile vile, linajaza sifa za upapa.

I. Angefikiri "kubadilisha nyakati na sheria."

Katika Mwongozo wa Masomo ujao tutashughulikia "nyakati" ya nukta hii ina maana gani. Ni mada kuu na inahitaji kuzingatiwa au kushughulikiwa tofauti. Lakini Je, ni vipi kuhusu kubadilisha "sheria"? Biblia ya Amplified Bible inatafsiri "sheria kama neno la wingi" kama "sheria kama neno la umoja/singular." Rejelea ni kubadili sheria ya Mungu. Bila shaka, hakuna yeyote anayeweza kweli kuibadilisha ya Mungu (awe kiumbe au Mungu Mwenyewe), lakini je, upapa umejaribu kufanya hivyo? Jibu ni "ndiyo."

Katika katekismus zake, upapa umeacha amri ya pili dhidi ya kuabudu sanamu na umefupisha amri ya nne kutoka maneno 94 hadi nane na kuigawanya amri ya kumi katika amri mbili (maneno yamehesabiwa Kiingereza, fanya bidii nawe ukayahesabu Kiswahili). (Angalia hili mwenyewe. Linganisha Amri Kumi katika

katekismus yoyote ya Kikatoliki na orodha ya Mungu ya amri katika Kutoka 20:3- 17.)

Hakuna shaka kwamba mamlaka ya pembe ndogo ya Danieli sura ya 7 (Mpinga Kristo) ni upapa. Hakuna taasisi nyingine inayoweza kutimiza vipengele hivi tisa vya utambulisho. Na kwa bahati mbaya, haya sio mafundisho mapya. Kila Mwanamatengenezo bila ubaguzi, alizungumza juu ya upapa kama Mpinga Kristo—R. Allen Anderson, *Unfolding the Revelation*, p. 137

Maneno ya Kujali na Kuleta mfidhaiko

Ili wengine wasifikiri kwamba tunawashambulia Wakristo wenzetu kwa kuitambua mamlaka hii yenye pembe ndogo, tafadhali kumbuka kwamba unabii huo unalenga mfumo fulani na si mtu binafsi. Kuna Wakristo waaminifu, ambao ni wacha Mungu katika makanisa yote, pamoja na imani ya Kikatoliki. Danieli sura ya 7 ni ujumbe wa hukumu na marekebisho juu ya taasisi kubwa ya kidini ambayo iliafikiana na upagani, kama vile makanisa mengine mengi yaliyotokea baada yake.

Unabii Hufichua Makosa ya Imani Zote

Unabii mwingine unaonyesha makosa ya imani ya Kiprotestanti na Kiyahudi. Mungu ana watu Wake wakweli katika dini zote. Watu wake wa wakweli (bila kujali imani yao) daima watakubali kwa unyenyekevu kusahihishwa na Bwana na hawatafunga masikio na mioyo yao dhidi Yake kwa kujilinda au kujihami. Tunapaswa kushukuru sana kwamba Neno la Mungu linasema kwa unyoofu pasipo upendeleo juu ya kila somo.

Malaika alimwambia Danieli kwamba unabii wa kitabu hiki ungetiwa muhuri hadi 1798, wakati wa mwisho.

9. Je, Danieli hakuambiwa atie muhuri kitabu chake mpaka “wakati wa mwisho”? (Danieli 12:4) Unabii wa Danieli utafunuliwa lini ili tuuelewe?

Jibu: Katika Danieli 12:4, nabii aliambiwa atie muhuri sehemu za kitabu hadi "wakati wa mwisho." Katika mstari wa 6 sauti ya malaika iliuliza, "Itakuwa hadi lini hadi mwisho wa maajabu haya?" Mstari wa 7 unasema, "Itakuwa kwa wakati, nyakati na nusu." Malaika alimhakikishia Danieli kwamba sehemu ya kitabu inayohusu unabii wa nyakati za mwisho ingefunguliwa baada ya mwisho wa kipindi cha miaka 1260 cha udhibiti wa papa ambacho kilikuwa, kama tulivyojifunza hapo awali katika Mwongozo huu wa Somo, 1798.

Kwa hiyo wakati wa mwisho ulianza mwaka wa 1798. Bila shaka, kitabu cha Danieli kina ujumbe muhimu kutoka mbinguni kwa ajili yetu leo. Lazima kabisa

tuelewe. Hakuna mahali pako wazi kama Mathayo 24:15, katika Yesu aliyosema kuhusu umuhimu wa kukisoma Kitabu hiki.

Mafundisho yote ya kidini lazima yalinganishwe na Maandiko ili kujua Ukweli na usahihi wake.

10. Wakristo wengi leo wamepotoshwa sana kuhusu Mpinga Kristo. Kuamini uongo juu ya Mpinga Kristo kunaweza kusababisha mtu kudanganywa na kupotea kwa urahisi. Mtu anapaswa kufanya nini mafundisho mapya ya Biblia yanapopatikana?

"Hawa walikuwa waungwana kuliko wale wa Thesalonike, kwa kuwa walilipokea lile neno kwa uelekevu wa moyo, wakayachunguza maandiko kila siku, waone kama mambo hayo ndivyo yalivyo." Matendo 17:11.

Jibu: Fundisho jipya la Biblia linapopatikana, njia pekee iliyo salama ni kulilinganisha kwa uangalifu na Maandiko ili kuona kama linapatana na Neno la Mungu.

11. Je, Niko tayari kufuata mahali Yesu anapoongoza, ingawa inaweza kuwa chungu?

Maelezo ya Kumalizia

Unabii mwingi muhimu kutoka katika vitabu vya Biblia vya Danieli na Ufunuo utaonyeshwa katika Miongozo ya Kujifunza ya Mambo ya Kweli Ajabu (Amazing Facts). Mungu ametoa unabii huu kwa:

- A. Kufunua matukio ya mwisho ya dunia.
- B. Kubainisha washiriki katika awamu ya mwisho ya vita kati ya Yesu na Shetani.
- C. Kufichua wazi mipango miovu ya Shetani ya kututega na kutuangamiza sisi sote.
- D. Kuonyesha usalama na upendo wa hukumu ambayo watakatifu wa Mungu watathibitisha!
- E. Mwinue Yesu, wokovu Wake, upendo, nguvu, rehema, na haki.

Wahusika Wakuu Watatokea mara kwa mara

Washiriki wakuu katika vita vya mwisho kati ya Yesu na Shetani watatokea mara kwa mara katika unabii huu. Watu hao wakiwemo: Shetani, Yesu, Marekani, upapa, Uprotestanti, na (umizimu)kuwasiliana na pepo. Yesu anarudia na kupanua jumbe Zake kutoka kwa manabii ili kuhakikisha kwamba maonyo Yake ya upendo na ulinzi yanakuja kwa uwazi na uhakika.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Siku zote nilifikiri Mpinga Kristo ni mtu badala ya taasisi. Je, nina makosa?

Mpinga Kristo ni shirika ni taasisi—upapa. Maneno “macho ya mwanadamu” katika Danieli 7:8, hata hivyo, yanaelekeza kwa kiongozi. Ufunuo 13:18 husema juu ya mwanadamu mwenye idadi fulani inayohusika. Katika Danieli

sura ya 8, Ugiriki inawakilishwa na mbuzi na kiongozi wake, Aleksanda Mkuu, anafananishwa na pembe. Ndivyo ilivyo kwa Mpinga Kristo. Shirika ni upapa. Papa aliye madarakani ndiye mwakilishi wake. Unabii wa Danieli sura ya 7 hausemi kwamba mapapa ni waovu na kwamba Wakatoliki si Wakristo. Kuna Wakristo wengi Wakatoliki wachangamfu na wenye upendo. Mfumo huo, hata hivyo, unaitwa Mpinga Kristo kwa sababu umechukua mamlaka ya Yesu na kujaribu kubadilisha sheria Yake.

2. Je, unafikiri ni busara kwa mtu au Mkristo kupitisha sheria za kulazimisha kila mtu awe Mkristo?

Hapana, si busara. Biblia iko wazi kwamba wote wanapaswa kuwa na uhuru wa kuchagua mwelekeo wanaotaka kufuata katika mambo yanayohusu dhamiri (Yoshua 24:15)—hata kama wanaamua kumkana Mungu na kutoamini kwamba kuna Mungu. Mungu aliwaruhusu Adamu na Hawa wachague kutotii ingawa jambo hilo lilimumiza Yeye Mungu, sisi na yeye Hawa Mwenyewe. Ibada ya kulazimishwa haikubaliki kwa Mungu. Ibada ya kulazimishwa ni njia ya shetani. Njia ya Mungu ni ushawishi wa upendo. Historia inaonyesha kwamba karibu kila wakati kanisa lilipopitisha sheria za kutekeleza imani yake, mateso na mauaji ya wengine yalitokeza. Hili ni somo tunaloweza kujifunza kutokana na historia ya Enzi ya Kati ya pembe ndogo.

3. Labda sijaelewa, lakini dhana yangu daima imekuwa kwamba Mpinga Kristo angekuwa kiumbe mwovu ambaye alimpinga Mungu kwa waziwazi. Je, dhana hii si sahihi?

Kwa kawaida tunachukulia neno "anti" kumaanisha "dhidi". Lakini katika "Mpinga Kristo" ina maana "mahali pa" au "badala ya". Mpinga Kristo ana hatia ya kuchukua mamlaka ya Mungu au kusema yeye ni badala ya Mungu. Inadai:

A. Makuhani wake wanasema wana uwezo wa kusamehe dhambi ambazo ni Mungu pekee Ndiye awezaye kufanya hivyo (Luka 5:21). Mfumo wa ukuhani haupo tena ulimwenguni baada ya Yesu kufa kwa ajili ya wenye dhambi, Yeye Ndiye kuhani

peke yake, kuna wachungaji, makasisi, maaskofu, mapadri nk, ila hakuna kuhani tena duniani. Hakuna binadamu ambaye ni kuhani tena.

B. Kubadilisha sheria ya Mungu kwa kuacha amri ya pili (ya kuabudu sanamu) na kugawanya ya kumi katika sehemu mbili. Sheria ya Mungu haiwezi kubadilishwa (Mathayo 5:18).

C. Kwamba papa ni Mungu duniani.

Mpango Asili wa Shetani (original plan)

Mkakati wa asili wa Shetani (mbinguni) ulikuwa kushika nafasi na mamlaka ya Mungu. Kusudi lake lilikuwa kumfukuza Mungu na kutawala mahali pake. (Angalia Mwongozo wa 2 wa Somo.) Shetani alipofukuzwa kutoka mbinguni, lengo lake halikubadilika, bali lilizidi kuongezeka jazba. Kwa karne nyingi amejitahidi (akitumia mashirika mbalimbali ya kibinadamu) kumdharau Mungu na kuchukua nafasi Yake.

Mpinga Kristo Aonekana Kuwa mtu wa Kiroho

Shetani analenga kuchukua mahali pa Mungu katika siku hizi za mwisho kwa kuwadanganya watu wamfuata Mpinga Kristo, ni mtu anayeonekana kuwa wa kiroho na mtakatifu ila anatimiza ajenda za adui. Kusudi kuu la unabii wa Danieli na Ufunuo ni kufichua mitego na mikakati ya Shetani na kuwaongoza watu kutia nanga ndani ya Yesu na Neno Lake kwa usalama (Merikebu yao ya imani isivunjike).

Mpinga Kristo Atawadanganya Wengi

Watu wengi watamfuata Mpinga Kristo (Ufunuo 13:3), wakifikiri kwamba wanamfuata Kristo. Wateule pekee ndio watakuwa salama (Mathayo 24:23, 24). Watakuwa salama kwa sababu wanalipima kila mafundisho ya kiroho na kiongozi kwa Maandiko (Isaya 8:20). Udanganyifu wa kidini uko kila mahali leo. Sisi hatuwezi kuwa makini sana kwani hali ni tete!

4. Je, Biblia haisemi katika 1 Yohana 2:18-22 kwamba kuna wapinga Kristo wengi?

Ndiyo, kumekuwa na wapinga Kristo wengi katika historia ambao wamefanya kazi dhidi ya ufalme wa Mungu. Hata hivyo, kuna chombo kimoja tu ambacho kinatimiza hasa sifa zote zilizotabiriwa za Mpinga Kristo. Katika Danieli sura ya 7 na 8 na Ufunuo sura ya 13, utapata angalau sifa 10 zinazomtambulisha Mpinga Kristo. Alama hizi 10 za utambuzi zinaweza kutimizwa katika chombo kimoja tu, yaani upapa.

5. Katika unabii, je ishara ya “mnyama” ina maana ya tabia za “kinyama”?

Hapana kabisa. Mungu hutumia ishara ya mnyama kuashiria mtawala, taifa, serikali, au ufalme. Ni njia Yake ya kuonyesha serikali katika unabii. Hata sisi tunafanya kwa kiwango fulani: Tumeonyesha Urusi kama dubu, Marekani kama tai, Kenya, Rwanda, Burundi na Congo ni Simba, Rwanda ina nyani pia, Uganda kama Korongo, Malawi kama Swala, Tanzania kama Twiga, Mayote kama Simba wa baharini, na Oman ina Swala aitwaye Orxy n. k. Alama ya "mnyama" si neno la kudhalilisha, lisilo na heshima. Ni sawa na "mnyama" au "kiumbe". Hata Kristo anaonyeshwa kama Mwana-Kondoo na Yohana Mbatizaji (Yohana 1:29) na mtume Yohana (Ufunuo 5:6, 9, 12, 13). Neno "mnyama" linatumiwa na Mungu kutupa ujumbe kuhusu mataifa na viongozi, wema na uovu.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Ni falme gani nne za ulimwengu zinazowakilishwa na mifano ya hayawani katika Danieli sura ya 7? (4)

- _____ Uswidi.
- _____ Misri.
- _____ Ugiriki.
- _____ Uchina.
- _____ Umedi-Uajemi.
- _____ Japan.
- _____ Babeli.
- _____ Iraki.
- _____ Rumi.

2. Katika unabii wa Biblia, mnyama anawakilisha (1)

- _____ Kompyuta.
- _____ Ufalme au taifa.

_____ Kiumbe au mgeni.

3. Pembe 10 juu ya mnyama mkubwa huwakilisha (1)

_____ Miaka kumi.

_____ Miji kumi maalum.

_____ Malaika.

_____ Utajiri.

_____ Falme ambazo Rumi ya kipagani hatimaye iligawanyika.

4. Ni makabila au mataifa mangapi "yaliyong'olewa" na mamlaka ya pembe ndogo? (1)

_____ Nane.

_____ Moja.

_____ Sita.

_____ Tatu.

5. Mamlaka ya pembe ndogo, au Mpinga Kristo, inawakilisha (1)

_____ Mmoja wa majemadari wa Babeli.

_____ Mtawala mwovu kutoka siku za Roma ya kipagani ya kale.

_____ Nguvu mbaya itakayotokea baada ya ujio wa pili wa Yesu.

_____ Kutomwamini Mungu.

_____ Upapa.

6. Angalia taarifa za Kweli kuhusu nguvu ya pembe ndogo (Mpinga Kristo) kutoka kwenye orodha iliyo hapa chini: (3)

_____ Ilitoka Misri.

_____ Ingewatesa watu wa Mungu.

_____ Iliibuka mara baada ya Babeli kuanguka.

_____ Hunena maneno makuu dhidi ya Mungu.

_____ Ilijaribu kubadilisha sheria ya Mungu.

7. Katika unabii, "wakati, nyakati, na nusu wakati" ni mfano wa (1)

_____ Siku tatu na nusu halisi.

_____ miaka 42.

_____ miaka 1,260 halisi.

8. "Wakati wa mwisho" ulianza lini? (1)

_____ BK 31

- _____ BK 1991
- _____ BK 588
- _____ BK 1798

9. Mpinga Kristo ni taasisi, badala ya mtu. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

10. Mpinga Kristo yupo leo. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

11. Mungu anataka kuwalazimisha watu wafanye ibada ya Kweli kwa sheria. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

12. Kukamatwa kwa Jenerali Berthier kwa papa kuliumiza tu upapa. Jeraha lake la kuua lilianza kupona na linaendelea kupona leo. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

13. Ni kipengele gani kutoka kwenye orodha iliyo hapa chini ni muhimu kwa usalama wa kiroho kwa watu wa Mungu katika siku hizi za mwisho? (1)

- _____ Jifunze kuhubiri.
- _____ Omba sana hadharani.
- _____ Pima kila mafundisho ya kidini kwa Biblia.

Somo la 16—Ujumbe wa Malaika Wanaoruka Angani

Malaika ni viumbe halisi, yaani wapo! Wakati fulani huitwa makerubi au maserafi, roho hizi zenye nguvu zinazohudumu huonekana katika historia yote ya Biblia. Mara nyingi wanaonekana wakiwalinda na kuwaongoza watu wa Mungu, na wakati mwingine kuadhibu maovu—lakini moja ya misheni yao muhimu zaidi ni kufunua na kufafanua unabii. Je, unajua Mungu amesema jambo la pekee kupitia malaika Zake kwa watu waliofadhaika sana katika ulimwengu wetu wenye shughuli nyingi? Katika Ufunuo 14, Mungu anafunua baadhi ya jumbe za kutisha

za siku za mwisho zilizowekwa katika mfano wa malaika watatu wanaoruka. Jumbe hizi ni za maana sana, hivi kwamba zinapokamilika, Yesu anarudi! Mwongozo huu utakupa muhtasari wa kufungua macho, na miongozo minane ifuatayo itawasilisha maelezo ya ajabu. Shikilia kiti chako usije kuanguka kwa jumbe hii nzito.. Ujumbe binafsi wa Mungu kwako uko karibu kuelezwa!

Kitabu cha Ufunuo kinamfunua Yesu kwa namna ya pekee. Huwezi kuzungumzia Injili ya Milele bila ya kuzungumzia mambo ya malaika hawa watatu. Je, tutazamie kuona malaika watatu siku moja angani?

1. Malaika wa kwanza anaonyesha ibada pekee ambayo ni ya kweli, maana yake mche Mungu na kumtukuza, kwa nini kwa sababu saa yake ya hukumu imekuja na hivyo usiwaache watu wabweteke na kutojitayarisha, kwa nini tumche Mungu kwa vile yeye ndiye muumbaji mkombozi na mdumishaji, hivyo chungu sana kuna sheria ya kumwabudu, yaani kuna ibada moja tu ambayo ni ya kweli, na yeye anaieleza hapa

2. Malaika wa pili anatoa onyo kwa yule atakayeamua kujifanyia ibada ile anayotaka yeye wakati wa hukumu itakuwaje basi, anatupa onyo kile kitakachotokea katika kufanya ibada ya uongo nasi tunapaswa kuwaambia watu ili wajue na hivyo wasije wakaangamia

3. Malaika wa tatu anaeleza adhabu ya ibada ya uongo, kwamba watu watakunywa ghadhabu ya mvinyo wa Mungu isichanganywa, je unaweza kuleta habari njema bila kusema ibada ya kweli, la! Huwezi, je unaweza kuleta habari njema bila matokeo ya kuwa na ibada nyingine ambayo ni tofauti na ya Mungu? Kumbe ujumbe huu wa malaika watatu, unahusu ibada! Kama ni ya kweli inabidi iwe hivi, kama ni ya uongo huwa inakuwa vile. Hukumu imeanza toka sasa tuwaambie watu, hatuwezi kuwa mbwa asiye bweka, ndiyo sisi si polisi wa watu ila tusipowaambia watu kutakuwa na nini basi?

Soma zaidi uelewe vizuri. Ibada si jambo linalokupendeza mwenyewe au la uamuzi wako mwenyewe, bali ni la Uamuzi wa Mungu!

1. Kwa nini tunajifunza Ufunuo? Je, si Kitabu hiki kimefungwa?

Jibu: Kuna sababu sita muhimu za kusoma Ufunuo:

- A. Haujawahi kutiwa muhuri (Ufunuo 22:10). Mabishano ya muda mrefu kati ya Kristo na Shetani, pamoja na mikakati ya shetani na mipango ya hila ya siku za mwisho, yanafichuliwa katika Ufunuo. Shetani hawezi kuwanasa kwa urahisi watu wanaojua mapema udanganyifu wake au hila za uongo, kwa hiyo anatumaini kwamba watu wataamini kwamba kitabu Ufunuo kimetwa muhuri.
- B. Jina lenyewe "Ufunuo" linamaanisha "kufunua, " "kufungua, " au "kuweka wazo" kinyume kabisa cha kutiwa muhuri. Daima imekuwa wazi.
- C. Ufunuo ni kitabu cha Yesu kwa namna ya pekee. Kinaanza kwa kusema "Ufunuo wa Yesu Kristo." Hata inatoa picha ya neno juu Yake katika Ufunuo 1:13-16. Hakuna kitabu kingine cha Biblia kinachomfunua Yesu na maagizo na mipango Yake ya siku za mwisho kwa kazi Yake na watu Wake kama vile Ufunuo.
- D. Ufunuo kimsingi kimeandikwa kwa ajili ya watu wa siku zetu, watu wa kabla tu ya kurudi kwa Yesu (Ufunuo 1:1-3) 3:11 22:6, 7, 12, 20).
- E. Baraka ya pekee inatamkwa juu ya wale wanaosoma Ufunuo na kutii ushauri Wake (Ufunuo 1:3) 22:7).
- F. Ufunuo unaeleza watu wa Mungu wa nyakati za mwisho na kanisa kwa uwazi wa kushangaza. Huifanya Biblia kuwa hai unapoona matukio ya siku za mwisho yanayoonyeshwa katika Ufunuo yakitukia. Pia inaeleza kwa usahihi kile ambacho kanisa la Mungu lazima liwe linahubiri katika siku za mwisho (Ufunuo 14:6-14). Mwongozo huu wa Kujifunza utatoa muhtasari wa mahubiri hayo ili uweze kuyatambua unapoyasikia.

Kumbuka: Kabla ya kuendelea zaidi, tafadhali fungua Biblia yako na usome Ufunuo 14:6-14.

Mungu hutumia malaika kuashiria ujumbe Wake wa mwisho wenye vipengele vitatu.

2. Mungu aliagiza kanisa Lake kupeleka injili kwa kila kiumbe (Marko 16:15). Je, anaashiriaje kazi hii takatifu katika Ufunuo?

"Kisha nikaona malaika mwingine, akiruka katikati ya mbingu, mwenye Injili ya milele aihubiri.. Akafuatana na malaika mwingine, akisema.. Malaika wa tatu akawafuata, akisema..." Ufunuo 14; 6-9.

Jibu: Neno "malaika" kihalisi linamaanisha "mjumbe, " kwa hivyo inafaa kwamba Mungu atumie malaika watatu kuashiria kuhubiriwa kwa ujumbe Wake wa injili wenye alama tatu kwa siku za mwisho. Mungu anatumia ishara ya malaika kutukumbusha kwamba nguvu zisizo za kawaida zitaandamana na ujumbe.

Ujumbe wa Mungu wa tumaini la wakati wa mwisho lazima uwasilishwe kwa kila mtu duniani.

3. Andiko la Ufunuo 14:6 linafunua mambo gani mawili muhimu kuhusu ujumbe wa Mungu wa siku za mwisho?

"Kisha nikaona malaika mwingine, akiruka katikati ya mbingu, mwenye Injili ya milele, awahubiri hao wakaao juu ya nchi, na kila taifa na kabila na lugha na jamaa." Ufunuo 14:6.

Jibu: Mambo mawili muhimu ni: (1) kwamba ni "injili ya milele, " na (2) kwamba ni lazima ihubiriwe kwa kila mtu duniani. Jumbe za malaika watatu zinakazia injili, ambayo inafanya iwe wazi kwamba watu wanaokolewa kwa imani katika kumkubali-na Yesu Kristo pekee (Matendo 4:12) Marko 10:26, 27). Kwa kuwa hakuna njia nyingine ya wokovu iliyopo, ni uovu kudai kwamba kuna njia nyingine.

Bidhaa Bandia za Shetani

Marobota ya Shetani huku ni mengi nayo yanajumuisha mambo mawili: (1) wokovu kwa matendo, na (2) wokovu katika dhambi. Mambo haya mawili ya bandia yanafichuliwa na kuonyeshwa wazizwazi katika jumbe za malaika watatu. Wengi, bila kutambua, wamekubali moja ya makosa haya mawili na wanajaribu kujenga wokovu wao juu yake—jambo lisilowezezana kabisa. Pia lazima tuisitize kwamba hakuna mtu anayehubiri injili ya Yesu kwa wakati wa mwisho ambaye hajumuishi ujumbe wa malaika watatu.

Wale wanaomcha Mungu watapata furaha safi katika kumtumikia.

4. Ujumbe wa malaika wa kwanza unahusu mambo gani manne tofauti?

“Akisema kwa sauti kuu, Mcheni Mungu na kumtukuza, kwa maana saa ya hukumu yake imekuja; Ufunuo 14:7.

Jibu: A. Mche Mungu. Hii ina maana kwamba tunapaswa kuwa na kicho Kwake Mungu na kumwanguka kwa upendo, uaminifu, na heshima—tukiwa na shauku ya kufanya Maagizo Yake. Hii inatuepusha na uovu. "Kwa kumcha Bwana watu hujiepusha na uovu." Mithali 16:6. Sulemani, mtu mwenye hekima, pia alisema, "Mche Mungu, nawe uzishike amri Zake, maana kwa jumla ndiyo impasayo mtu." Mhubiri 12:13.

- B. Mpe Mungu utukufu. Tunatimiza agizo hili tunapomtii, kumsifu, na kumshukuru Mungu kwa wema Wake kwetu. Moja ya dhambi kuu za siku za mwisho ni kutokuwa na shukrani (2 Timotheo 3:1, 2).
- C. Saa ya hukumu yake imefika. Hii inaashiria kwamba kila mtu anawajibika kwa Mungu, na ni tamko la wazi kwamba hukumu iko sasa. Tafsiri kadhaa zinasema "imekuja" badala ya "itakuja".
- D. Mwabudu Muumba. Amri hii inakataa ibada ya sanamu ya kila aina—ikiwemo na kujiabudu—na inakataa kabisa matengenezo, ambayo yanakana kwamba

Mungu ni Muumba na Mkombozi. (Vitabu vingi na vipindi vya mazungumzo ya redio siku hizi vinasisitiza kujithamini yaani self esteem, jambo ambalo hupelekea mtu kujiabudu. Kujithamini kwa Mkristo ni katika Kristo, ambaye huwafanya watoto Wake kuwa wana na binti za Mfalme wa mbinguni.) Injili inajumuisha uumbaji na ukombozi wa ulimwengu na Bwana Mungu wa mbinguni. Kumwabudu Muumba ni pamoja na kumwabudu katika siku aliyoiweka kando kuwa ukumbusho wa Uumbaji (Sabato ya siku ya saba). Marejeo katika Ufunuo 14:7 yanahusu Sabato kwani yanawekwa wazi na Ukweli wa Maneno kwamba Mungu Ndiye “alifanya mbingu na nchi na bahari”, maelezo hayahaya yalitolewa moja kwa moja kutoka katika amri ya Nne ihusuyo Sabato (Kutoka 20:11) na kutumika hapa.

Mizizi yetu ya kweli inapatikana kwa Mungu pekee, ambaye alituumba kwa mfano Wake hapo mwanzo. Wale ambao hawamwabudu Mungu kama Muumba, hawataabudu chochote kingine, huenda wasigundue mizizi yao halisi. Ila Watu wa Mungu lazima watoke Babiloni.

5. Malaika wa pili atoa maneno gani mazito kuhusu Babiloni? Malaika wa Ufunuo 18 anawaamuru watu wa Mungu wafanye nini?

"Na malaika mwingine akafuata, akisema, Umeanguka Babeli." Ufunuo 14:8. "Nikaona malaika mwingine akishuka kutoka mbinguni.. Akalia kwa sauti kuu, akisema, Umeanguka Babeli ule mkuu.. Nikasikia sauti nyingine kutoka mbinguni, ikisema, Tokeni kwake, enyi watu wangu,." Ufunuo 18:1-4.

Jibu: Malaika wa pili anasema kwa dhati kwamba "Babiloni umeanguka, " na sauti kutoka mbinguni inawahimiza watu wote wa Mungu kutoka Babeli mara moja. Usipojua Babeli ni nini, unaweza kuishia humo ndani ya Babeli kirahisi sana. Fikiri juu ya jambo hili. Je, unaweza kuwa katika Babeli sasa?

Wale wanaoabudu mnyama na kupokea alama yake wataharibiwa na Mungu.

6. Ujumbe wa malaika wa tatu unaonya kwa uzito juu ya nini?

"Malaika wa tatu akawafuata, akisema kwa sauti kuu, Mtu awaye yote akimsujudu huyo mnyama na sanamu yake, na kupokea chapa yake katika kipaji cha uso wake, au katika mkono wake, huyo atakunywa katika mvinyo ya ghadhabu ya Mungu. " Ufunuo 14:9, 10.

Jibu: Ujumbe wa malaika wa tatu unawaonya watu dhidi ya kumwabudu mnyama na sanamu yake na kupokea alama ya mnyama katika vipaji vya nyuso zao au mikono. Malaika wa kwanza anaamuru ibada ya Kweli. Malaika wa tatu anasimulia matokeo yenye kustaajabisha yanayohusiana na ibada ya uwongo. Je, unajua kwa hakika mnyama huyo ni nani? Na alama yake ni nini? Usipomjua

vyema huyo mnyama ni nani na alama yake ni nini, unaweza kuishia kumwabudu bila kujua.

Watakatifu wa Bwana wa nyakati za mwisho watapata furaha yao kuu katika kumpendeza Yeye.

7. Ni maelezo gani manne ambayo Mungu anatoa katika Ufunuo 14:12 ya watu Wake wanaokubali na kufuata jumbe za malaika watatu?

"Hapa ndipo penye subira ya watakatifu, hao wazishikao amri za Mungu na imani ya Yesu." Ufunuo 14:12.

Jibu: A. Ni wavumilivu, wenye subira, na waaminifu hadi mwisho, agizo kubwa kwa kizazi hiki ni "fanya hivyo sasa". Watu wa Mungu humfunua Yeyey kwa mwenendo wao wa subira na upendo.

- B. Ni watakatifu, wametakaswa, kwa sababu wako upande wa Mungu kikamilifu.
- C. Wanazishika amri za Mungu. Watu hawa wa Mungu wanatii kwa furaha Amri Zake Kumi na amri nyingine zote alizowapa. Kusudi lao la kwanza ni kumpendeza Yeye, ambaye wanampenda (1 Yohana 3:22).
- D. Wana imani ya Yesu. Hii pia inaweza kutafsiriwa "imani katika Yesu." Kwa vyovyote vile, watu wa Mungu humfuata Yesu kikamilifu na kumwamini kikamilifu.

Wakati wote wamesikia ujumbe wa Yesu wa wakati wa mwisho, Yeye atarudi duniani kuchukua watu Wake pamoja Naye mbinguni.

8. Ni nini kinachotokea mara tu baada ya mafundisho ya ujumbe wa malaika watatu kwenda kwa watu wote?

"Kisha nikaona, na tazama, wingu jeupe, na juu ya lile wingu ameketi mmoja kama Mwana wa Adamu, mwenye taji ya dhahabu juu ya kichwa Chake." Ufunuo 14:14.

Jibu: Mara tu baada ya mafundisho ya ujumbe wa malaika watatu kwa kila mtu, Yesu atarudi katika mawingu (Ujio Wake wa pili) kuchukua watu Wake hadi nyumbani kwao mbinguni. Wakati wa kutokea Kwake, kule kuzimwa kwa giza kwa miaka 1,000 kwa Ufunuo sura ya 20 kutaanza.

9. Katika 2 Petro 1:12, mtume anazungumza juu ya "Kweli ya sasa." Anamaanisha nini?

Jibu: Ukweli wa sasa ni kipengele cha injili ya milele ambacho kina uharaka maalum kwa muda fulani. Mifano ni:

- A. Ujumbe wa Nuhu wa Gharika (Mwanzo 6 na 7 2 Petro 2:5). Nuhu alikuwa mhubiri wa haki. Alifundisha upendo wa Mungu alipokuwa akionya kuhusu gharika inayokuja ambayo ingeharibu ulimwengu. Ujumbe wa Gharika ulikuwa "Ukweli wa sasa wa wakati ule au Ukweli wa leo au Ukweli uliopo" kwa wakati huo. Kilio chake cha haraka kilikuwa "ingia ndani ya safina." Na ujumbe huu ulikuwa muhimu sana kwamba ingekuwa ni kosa la kimaadili kutouhubiri.

- B. Ujumbe wa Yona kwa Ninawi (Yona 3:4). “Ukweli wa sasa” wa Yona ulikuwa kwamba Ninawi ingeamizwa katika muda wa siku 40. Yona pia alimwinua Mwokozi, na mji ukatubu. Hata hivyo, kupuuza onyo hilo la siku 40 ingekuwa kukosa la uaminifu na jambo lisiloweza kusamehewa. Huo ulikuwa Ukweli wa sasa au wa wakati huo. Ujumbe huo ulifaa kwa wakati huo kwa njia ya pekee.
- C. Ujumbe wa Yohana Mbatizaji (Mathayo 3:1-3 Luka 1:17). “Ukweli wa sasa” wa Yohana ulikuwa kwamba Yesu, Masihi, alikuwa karibu kutokea. Kazi yake ilikuwa kuwasilisha injili na kuwatayarisha watu kwa ujio wa kwanza wa Yesu. Kuacha kuhubiri kipengele hicho cha kuja kwa mara ya kwanza cha injili kwa siku yake lingekuwa jambo la kutisha ambalo hungenda hata kulifikiria.
- D. Ujumbe wa malaika watatu (Ufunuo 14:6-14). “Ukweli wa sasa” wa Mungu wa leo unapatikana katika jumbe za malaika watatu. Bila shaka, wokovu kupitia Yesu Kristo pekee ndio kiini cha jumbe hizi. Hata hivyo, “Ukweli uliopo” wa wale malaika watatu pia umetolewa ili kuwatayarisha watu kwa ajili ya ujio wa pili wa Yesu na kufungua macho yao kwa kuja kwa Shetani. yaani udanganyifu mkali na wenye kushawishi sana. Watu wasipolewa jumbe hizi, Shetani atazikamata na kuziangamiza. Yesu alijua tulihitaji jumbe hizi tatu maalum, kwa hiyo kwa fadhili zenye upendo Yeye amezitoa. Hizi Hazipaswi kuachwa. Tafadhali omba kwa bidii unapozichunguza hatua kwa hatua katika Miongozo minane ya Masomo kama ifuatavyo.

Baadhi ya uvumbuzi wako unaweza kukushtua. Lakini yote yatakuwa ya kuridhisha moyo. Moyo wako utasisimka sana. Utahisi Yesu akizungumza nawe! Baada ya yote, hizi ni Jumbe Zake.

10. Biblia inasema nani atakuja kutoa ujumbe wa “Kweli iliyopo” kabla ya siku kuu ya Bwana?

"Angalieni, nitawapelekea Eliya nabii, kabla haijaja siku ile ya Bwana iliyo kuu na kuogofya." Malaki 4:5.

Jibu: Nabii Eliya. Kuna jambo la maana kuhusu Eliya na ujumbe wake, kama tutakavyoona katika maswali machache yanayofuata.

Jumbe za Mungu za nyakati za mwisho pia huitwa ujumbe wa "Eliya". Wito kwa ajili ya kufanya uamuzi.

11. Eliya alifanya nini ambacho kilimfanya Bwana kukita kwenye huduma yake?

Kumbuka: Tafadhali fungua Biblia yako na usome kwa makini 1 Wafalme 18:17- 40 kabla ya kujibu swali hili.

Jibu: Eliya aliwahimiza watu waamue ni nani wangemtumikia (mstari wa 21). Taifa karibu lote lilikuwa linaabudu sanamu. Watu walikuwa wamemwacha Mungu wa Kweli na amri Zake. Kulikuwa na nabii mmoja wa Mungu, Eliya, na manabii wa kipagani 450 wa Baali (mstari wa 22). Eliya alipendekeza kwamba yeye na waabudu-sanamu wajenge madhabahu na kuweka mbao na fahali juu yake. Kisha akapendekeza wamwombe Mungu wa Kweli ajifunue kwa kuwasha moto madhabahu Yake. Mungu wa kipagani hakujibu, lakini Mungu wa Kweli wa Eliya alituma moto kutoka mbinguni na kuteketeza dhabihu ya Eliya.

Ujumbe Unadai Uamuzi

Ujumbe wa Eliya ulikuja wakati wa shida kubwa ya kiroho na uasi wa kitaifa. Ulikuwa na nguvu kutoka mbinguni hivi kwamba ulisimamisha uzembe wa kufikiria "shughuli za maisha zinaendelea kama kawaida" na kuvuta hisia za kitaifa. Kisha Eliya akasisitiza kwamba watu waamue ni nani wangemtumikia, Mungu au Baali. Kwa kusukumwa sana na kusadikishwa kabisa, watu walimchagua Mungu (mstari wa 39).

Yohana Mbatizaji aliwasilisha ujumbe wa "Eliya" wa siku zake. Wale wanaohubiri Ufunuo 14:6-14 wana ujumbe wa Eliya wa leo.

12. Ujumbe wa Eliya una matumizi mawili. Unatumika kama ujumbe wa "Ukweli uliopo" ili kuwatayarisha watu kwa ujio wa kwanza wa Yesu na ujumbe wa "Ukweli wa sasa" ili kuwatayarisha watu kwa ujio wa pili wa Yesu. Yesu alisema nani alihubiri ujumbe wa Eliya ili kuwatayarisha watu kwa ajili ya ujio Wake wa kwanza?

"Hajatokea aliye mkuu kuliko Yohana Mbatizaji." "Na ikiwa mnataka kumpokea, huyo ndiye Eliya [Eliya], ambaye alikuwa aje." Mathayo 11:11, 14.

Jibu: Yesu aliita mahubiri ya Yohana ili kuwatayarisha watu kwa ajili ya ujio Wake wa kwanza "Eliya, " au ujumbe wa Eliya. Ujumbe wa Yohana, kama katika siku za Eliya, ulionyesha Ukweli waziwazi kisha ukasisitiza uamuzi fulani. Biblia inasema juu ya Yohana Mbatizaji, "Yeye atakwenda.. katika roho na nguvu za Eliya [Eliya]." Luka 1:17.

13. Tunajuaje kwamba unabii huo una matumizi ya pili kwa wakati wetu kabla tu ya ujio wa pili?

"Nitawapelekea Eliya nabii kabla haijaja siku ile iliyo kuu na kuogofya ya Bwana." Malaki 4:5. "Jua litageuzwa kuwa giza, na mwezi kuwa damu, kabla haijaja ile siku ya Bwana iliyo kuu na itishayo." Yoeli 2:31.

Jibu: Tafadhali kumbuka kwamba matukio mawili yatatokea kabla ya kuja kwa “siku ya Bwana iliyo kuu na itishayo” inayotajwa katika Yoeli 2:31. Moja, kuja kwa Eliya. Na mbili, Ishara kubwa mbinguni. Hii hutusaidia kupata matukio yote mawili. Siku ya giza ilitokea Mei 19, 1780. Usiku huohuo, mwezi ulionekana kama damu. Mathayo 24:29 inajumuisha ishara moja zaidi, kuanguka kwa nyota, ambayo ilifanyika Novemba 13, 1833. Kutokana na tukio hili, tunajua wakati wa mwisho u karibu. Ujumbe wa Eliya lazima uanze wakati fulani karibu au baada ya 1833, kabla ya kuja kwa siku kuu ya Bwana.

Ujumbe wa Eliya wa Pili Baada ya Ishara za Anga

Ni dhahiri kwamba “ujumbe wa Eliya” wa Yohana hauhusu “ujumbe wa Eliya” wa pili kwa sababu ishara kuu za anga za Mungu zilionekana zaidi ya miaka 1,700 baada ya Yohana kuhubiri ujumbe wake. Ujumbe wa Eliya wa Yoeli 2:31 ulipaswa kuanza baada ya ishara hizo za anga mwaka 1833 na lazima tutayarishe watu kwa ajili ya ujio wa pili wa Yesu. Ujumbe wa “Kweli ya sasa” wa Ufunuo 14:6-14 unafaa kikamilifu. Ujumbe huu ulianza kuhubiriwa karibu 1844 naukiwatayarisha watu ulimwenguni pote kwa ajili ya ujio wa pili wa Yesu (mstari wa 14), ambao utafanyika baada ya Jumbe zenye sehemu tatu kumfikia kila mtu duniani.

Ujumbe Unadai Uamuzi

Eliya alisisitiza maovu yakabiliwe moja kwa moja na kwamba wote waamue ni nani wangemtumikia. Ndivyo ilivyo na ujumbe wa Mungu wenye sehemu tatu kwa ajili yetu leo. Uamuzi lazima ufanywe. Ujumbe wa Mungu wenye sehemu tatu unamfichua Shetani na mipango yake. Unafunua waziwazi upendo wa Mungu na matakwa Yake. Mungu anawaita watu leo warudi kwenye ibada ya Kweli, kumwabudu Mungu pekee. Kumtumikia na kuabudu kwa kujua mtu yeyote au kitu kingine chochote katika siku hii muhimu, ni sawa na kutokuwa mwaminifu na jambo hilo litasababisha kifo cha milele. Mungu alifikia mioyo kimuujiza katika siku za Eliya (1 Wafalme 18:37, 39) na katika siku za Yohana Mbatizaji. Yeye Atafanya vivyo hivyo katika siku hizi za mwisho watu wanapoitikia ujumbe wa malaika watatu (Ufunuo 18:1).

Ujumbe wa mwisho wa Mungu wa Eliya utaleta familia pamoja katika shangwe, upendo, na furaha.

14. Ni baraka gani nyingine nzuri ambayo katika kuhubiriwa kwa Eliya (au ujumbe wa malaika watatu) itataletwa?

"Eliya.. ataigeuza mioyo ya baba iwaelekee watoto wao, na mioyo ya watoto iwaelekee baba zao." Malaki 4:5, 6.

Jibu: Mungu asifiwe! Ujumbe wa Eliya, au ujumbe wa malaika watatu, utawaleta wanafamilia pamoja katika uhusiano wa upendo, wa karibu, wa furaha na wa mbinguni. Ni ahadi yenye baraka jinsi gani basi!

Jumbe za malaika watatu zinamlenga Yesu.

15. Neno "injili" linamaanisha "habari njema." Je, jumbe za malaika watatu za Ufunuo sura ya 14 hutoa habari njema?

Jibu: Ndiyo kweli! Hebu tupitie habari njema tuliyoipata katika muhtasari huu wa jumbe za malaika watatu:

- A. Kila mtu atapata fursa ya kusikia na kuelewa injili ya siku za mwisho. Hakuna hata mmoja atakayerukwa.
- B. Mipango mizuri na yenye nguvu ya shetani ya kuwanasa na kuwaangamiza watu itafichuliwa kwetu, kwa hiyo hatuhitaji kunaswa.
- C. Nguvu zisizo za kawaida za mbinguni zitaandamana na Jumbe na kueneza ujumbe wa Mungu katika siku hizi za mwisho.
- D. Watu wa Mungu watakuwa na subira. Yeye Anawaita "watakatifu."
- E. Watu wa Mungu watakuwa na imani ya Yesu.
- F. Watu wa Mungu, kwa upendo, watatii amri Zake.
- G. Mungu anatupenda sana hata ametuma ujumbe wa pekee sana ili kututayarisha kwa ujio wa pili wa Yesu.
- H. Ujumbe wa Mungu kwa siku hizi za mwisho utaleta wanafamilia pamoja katika upendo na umoja.
- I. Msisitizo mkuu wa jumbe za malaika watatu ni kwamba wokovu umetolewa kwa kila mtu kupitia Yesu Kristo pekee. Yeye Anatoa haki Yake ili kufunika maisha yetu yaliyopita na anatupa haki Yake kwa miujiza kila siku ili tuweze kukua katika neema na kuwa kama Yeye kwelikweli au haswa. Pamoja Naye, hatuwezi kushindwa. Bila Yeye, hatuwezi kufanikiwa.

Neno Ziada

Vidokezo vya jumbe za malaika watatu ambazo zitafafanuliwa katika Viongozo vijavyo ni:

- A. Saa ya hukumu ya Mungu imewadia!
- B. Toka katika Babeli iliyoanguka.

C. Usiipokee chapa ya mnyama.

Habari njema nyingi zaidi zitafichuliwa unapojifunza kwa maombi masomo haya katika Miongozo minane ya Masomo yajayo. Utashangaa na kufurahishwa na mambo fulani, utashtushwa na kuhuzunishwa na mengine. Baadhi ya vipengele zinaweza kuwa ngumu sana kuzikubali. Lakini kwa kuwa Yesu alituma ujumbe wa pekee kutoka mbinguni ili kusaidia na kuelekeza kila mmoja wetu kibinafsi katika siku hizi za mwisho, kwa hakika hakuna jambo la maana zaidi kuliko kuusikia, kuuelewa kikamilifu, na kuufuata ujumbe huu wa malaika watatu.

16. Nimefarijika na kushukuru kwamba Yesu ana ujumbe wa pekee wa mambo matatu ili kuwaongoza na kuwasaidia watu Wake katika siku hizi za mwisho za dunia.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Je, kila mtu duniani atafikiwa na ujumbe wa malaika watatu kabla ya kurudi kwa Yesu? Kwa kuwa mabilioni ya watu wanaishi sasa, Je hilo lawezekanaje?

Ndiyo, itatokea kwa sababu Mungu aliahidi (Marko 16:15). Paulo anasema injili ilienda "kwa kila kiumbe kilicho chini ya mbingu" katika siku zake (Wakolosai 1:23). Yona, kwa neema ya Mungu, alifika mji mzima wa Ninawi chini ya siku 40 (Yona 3:4-10). Biblia inasema Mungu atamaliza kazi YAKE na kuikata (Warumi 9:28). Amini kwamba hilo litatokea. Litatokea haraka sana na katika siku zetu.

2. Je, Musa na Eliya walionekana pamoja na Yesu wakati wa kugeuka sura (Mathayo 17:3) au ilikuwa nimaono tu?

Tukio hilo lilikuwa halisi. Neno la Kiyunani "horama", lililotafsiriwa "maono" katika mstari wa 9, maana yake halisi ni "kile kilichoonekana". Musa alifufuliwa kutoka kwa wafu na kupelekwa mbinguni (Yuda 1:9), na Eliya baadaye aliamishwa kwenda mbinguni bila ya kukiona kifo (2 Wafalme 2:1, 11, 12). Watu hawa wawili, waliokuwa duniani na kuteseka sana kutokana na mashambulizi ya shetani na uasi wa watu wa Mungu, walielewa kile ambacho Yesu alikuwa akipitia. Walikuja kumtia moyo na kumkumbusha wale wote ambao

wangehamishwa kwenda mbinguni katika ufalme Wake bila kuona kifo (kama Eliya) na kufufuliwa kutoka kaburini ili kuingia ufalme Wake (kama Musa) kwa sababu ya dhabihu Yake kwa ajili ya dhambi zetu.

3. Kwa nini Yohana alisema yeye hakuwa Eliya (Yohana 1:19-21) Wakati Yesu alisema kwamba yeye ndiye (Mathayo 11:10-14)?

Jibu linatokana na Luka 1:3-17. Malaika aliyetangaza kuzaliwa kwa Yohana kuja alisema, “Elisabeti mkeo atakuzalia mtoto mwanamume, nawe utamwita jina lake Yohana.. Huyu atakuwa mkuu mbele za Bwana.. Naye atatangulia mbele zake. katika roho na nguvu za Eliya, kuigeuza mioyo ya baba iwaelekee watoto wao, na waasi wafuate hekima ya wenye haki, na kumwekea Bwana tayari watu waliotengenezwa.” Mstari wa 13-17. Yesu alipomtaja Yohana kuwa Eliya, alikuwa akirejelea maisha yake, roho, nguvu, na kazi yake kuwa kama ile ya Eliya. Ndivyo ilivyo kuhusu ujumbe wa Eliya wa siku hizi za mwisho. Mkazo ni juu ya ujumbe, si mtu. Kwa hiyo Yohana hakuwa Eliya ana kwa ana, bali alikuwa akiwasilisha ujumbe wa Eliya. ("Eliya" ni aina ya Kigiriki ya "Eliya".)

4. Je, inawezekana kwa mtu kuwa anahubiri Ukweli kamili wa Yesu wa wakati wa mwisho kwa leo bila kujumuisha Jumbe za malaika watatu?

Hapana! Ujumbe wa malaika watatu lazima ujumuishwe. Katika kitabu cha Ufunuo, Yesu Mwenyewe anafunua au kutaja ujumbe Wake wa wakati wa mwisho (Ufunuo 1:1) na kusema waziwazi kwamba watu Wake wanapaswa kuendelea kufuata yale ambayo amefunua katika kitabu (Ufunuo 1:3) 22:7). Kwa hiyo makasisi waaminifu wa nyakati za mwisho lazima wawe wanahubiri Jumbe za Yesu kutoka katika kitabu cha Ufunuo. Hili, bila shaka, linajumuisha kuhubiri ujumbe Wake maalum wa mambo matatu wa Ufunuo 14:6-14. Angalia kwamba Yesu anaziita Jumbe hizi “injili ya milele” katika mstari wa 6. Pia anasema lazima zipelekwe kwa kila mtu duniani kabla hajarudi kwa ajili ya watu Wake. Hapa kuna mawazo matatu mazito:

A. Hakuna anayehubiri "injili ya milele" ya Yesu isipokuwa ikiwa inajumuisha Jumbe za malaika watatu.

B. Hakuna mtu aliye na haki ya kuita jumbe zake injili ya milele ikiwa ataacha Jumbe za malaika watatu.

C. Ujumbe wa malaika watatu huwatayarisha watu kwa ajili ya ujio wa pili wa Yesu (Ufunuo 14:12-14). Isipokuwa wewe umezisikia, umezielewa, na kuzikubali Jumbe hizi tatu za Yesu za nyakati za mwisho, huenda usiwe tayari kwa ujio Wake wa pili.

Jumbe Maalum kwa Wakati wa Mwisho

Yesu, ambaye anajua tunachohitaji, alitupa jumbe tatu maalum kwa ajili ya wakati wa mwisho. Ni lazima tuzielewe na kuzifuata. Ibada ile ambayo Mungu ameandika tumpe, ndiyo tunapaswa kumpa, yeyote anayetaka kuleta ibada bandia aliyojitungia na isi katika Maandiko, basi kuna matokeo yake. Tunaambiwa tumche Mungu na kumtukiza, kwa maana saa Yake ya Hukumu imefika. Tunamwabudu kwa sababu Yeye ni Muumba, Mkombozi na Mdumishaji. Anatoa onyo la ibada bandia, na adhabu ya ibada hiyo bandia isi kwenye Maandiko, au Kwenye Amri Zake. Hatuwezi kuhubiri Injili ya Milele bila ya kusisitiza kwamba Yeye Mungu Ndiye Muumbaji, Mkombozi na Mdumishaji. Na Kuna siku atakuja Kuihukumu dunia. Hatuwezi kuhubiri Injili bila kuwajulisha watu kwamba Hukumu inakuja, na Baada ya Hukumu hufuatia ijara/thawabu. Miongozo minane ifuatayo ya Masomo itafanya jumbe hizi kuwa wazi kwako.

5. Luka 1:17 inasema ujumbe wa Eliya ulikuwa wa kuwageuza "wasiotii wapate hekima ya wenye haki". Hii ina maana gani?

"Mwenye haki ataishi kwa imani." Warumi 1:17. Wenye haki wana hekima ya kuweka wokovu wao juu ya imani katika Mwokozi. "Wala hakuna wokovu katika mwingine awaye yote, kwa maana hapana jina jingine chini ya mbingu walilopewa wanadamu litupasalo sisi kuokolewa kwalo." Matendo 4:12. Ujumbe wa Yohana ulikuwa wa kufanya mambo kuwa wazi kwa wote. Imani ambayo imejikita kwa mtu yeyote au kitu chochote isipokuwa Yesu Kristo haiwezi kamwe kuwaokoa watu kutoka kwa dhambi na kusababisha maisha yaliyobadilika. Watu lazima wasikie na kuelewa jambo hili kuu la Ukweli. Ukweli huu pia ndio moyo hasa wa ujumbe wa Mungu wa Eliya wa mambo matatu kwa siku ya leo.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Malaika watatu wa Ufunuo 14 (1)

- _____ Ni halisi na wanapaswa kupiga kelele kwa sauti kubwa ili wasikilizwe.
- _____ Wakilisha ujumbe wa Mungu wa siku za mwisho unaosonga kwa kasi na nguvu.
- _____ Ni taswira ya mawazo ya mtu fulani.

2. Ni mambo gani hapa chini yanaeleza Ukweli kuhusu Ufunuo? (3)

- _____ Kitabu kimefungwa.

- _____ Jina linamaanisha "kufunua" au "kufichua."
- _____ Inaeleza ni ujumbe gani ambao watu wa Mungu watahubiri katika siku za mwisho.
- _____ Ina taswira ya maneno ya Yesu.
- _____ Mungu alitangaza laana kwa wale wanaoisoma.

3. Ujumbe wa wale malaika watatu lazima uende kwa kila mtu kabla Yesu hajarudi. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

4. Ujumbe wa malaika wa kwanza unasisitiza yafuatayo: (3)

- _____ Ni injili ya milele inayowasilishwa.
- _____ Haiwezi kueleweka.
- _____ Uibukaji ni nadharia nzuri ya Kikristo.
- _____ Hukumu sasa iko kwenye kikao.
- _____ Tunapaswa kumheshimu na kumwamini Mungu kikweli.
- _____ Kila mtu anapaswa kuabudu chochote anachotaka.

5. Ujumbe wa malaika wa pili unasema Babeli umeanguka, na malaika wa Ufunuo 18 anawahimiza watu wa Mungu walioko Babeli watoke nje. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

6. Ujumbe wa malaika wa tatu unawahimiza watu wote wa Mungu kupokea alama ya mnyama. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

7. Andiko la Ufunuo 14:12 linasemaje kuhusu watu wa Mungu? (2)

- _____ Wana subira.
- _____ Wao ni watakatifu.
- _____ Hawaamini katika Amri Kumi.
- _____ Wana imani ndogo sana.

8. Nini kinatokea mara baada ya injili kumfikia kila mtu? (1)

- _____ Mataifa yote yameongoka.
- _____ Mungu anajenga upya New York na London.

_____ Kuja kwa Yesu mara ya pili kunatokea.

9. Je, ni ujumbe upi kati ya zifuatazo ambao ni "Ukweli wa sasa" au Ukweli wa leo? (1)

_____ Ujumbe wa Yona kwa Ninawi.

_____ Ujumbe wa Nuhu kabla ya Gharika.

_____ Ujumbe wa malaika watatu wa Ufunuo 14:6-14.

10. Ni mambo gani ambayo ni ya Kweli kuhusu jumbe za malaika watatu? (8)

_____ Jumbe hizi zinahubiriwa sasa.

_____ Jumbe hizi zinasisitiza wokovu kupitia Yesu Kristo pekee.

_____ Zinaweza pia kuitwa "ujumbe wa Eliya."

_____ Eliya atatokea kibinafsi ili kusaidia kuziwawasilisha.

_____ Zinasisitiza maadili ya Kikristo ya Uibukaji.

_____ Watu wengi hawatawahi kuzisikia.

_____ Zitaleta wanafamilia pamoja katika uhusiano wa karibu, wa upendo.

_____ Nguvu zisizo za kawaida zitafuatana nao.

_____ Zinasaidia kuwatayarisha watu kwa ujio wa pili wa Yesu.

_____ Malaika wale wanawakilisha Wajumbe, na wanatuwakilisha sisi tunaopeleka ujumbe wa Malaika watatu, na si kwamba tutaona Malaika wakiruka kuleta huu ujumbe, bali sisi ndiyo wajumbe ambao tutaopeleka huu hizi jumbe Tatu

_____ Muhtasari wa Jumbe hizi ni Onyo kwamba Hukumu inayokuja kwa yule ambaye hamwabudu Mungu aliyeumba mbingu na nchi jinsi alivyotoa maagizo Yeye Mwenyewe, na Kwamba adhabu hiyo itatolewa kwa wale wenye Ibada bandia, wale wote wasiomwabudu inavyopaswa, watakunywa ghadhabu ya mvinyo isichanganywa kwa maji.

11. Yohana Mbatizaji aliitwa Eliya wa siku zake kwa sababu (1)

_____ Alipenda kuita moto kutoka mbinguni.

_____ Kuhani mkuu alilipendelea jina hilo.

_____ Mahubiri yake, kwa roho na nguvu za Eliya, yaliwatayarisha watu kwa ujio wa kwanza wa Yesu.

12. Neno "injili" linamaanisha "habari njema." (1)

_____ Ndiyo.

_____ Hapana.

Somo la 17—Mungu Alichora Mipango

Sote tunajua kwamba miaka 4,000 iliyopita, kwenye ncha ya kilele cha Mlima Sinai, Mungu alimpa Musa Amri Kumi. Lakini watu wengi hawajui kwamba wakati huo huo, Bwana alimpa Musa ramani za mojawapo ya miundo ya ajabu iliyowahi kujengwa—Patakatifu au Hekalu. Jambo hili lilikuwa la lazima yaani muhimu, kwa sababu Waisraeli hawangeweza kuingia katika Nchi ya Ahadi hadi Madhabahu haya yakamilike kujenga. Hekalu hili la kipekee lililobebeka liliwakilisha maskani ya Mungu kati ya watu Wake, na huduma Zake zilionyesha taifa la watumwa waliowekwa huru taswira ya pande tatu ya mpango wa wokovu. Kuchunguza kwa makini siri za Patakatifu kutaangaza uelewa wako wa jinsi ambayo Yesu anaokoa waliopotea na kuliongoza kanisa. Patakatifu pia ni ufunguo wa kuelewa unabii kadhaa. Mwongozo huu wa kupendeza wa Masomo unakuwezesha kuchunguza Patakatifu na kugundua maana zake zilizofichika. Matukio ya kususimua yanakungoja ndugu mpendwa!

Mungu Mwenyewe alimpa Musa mipango ya patakatifu.

1. Mungu alimwomba Musa ajenge nini?

"Nao na wanifanyie patakatifu, ili nipate kukaa kati yao." Kutoka 25:8.

Jibu: Bwana alimwomba Musa ajenge patakatifu, jengo maalum ambalo lingetumika kama makao ya Mungu mkuu wa mbinguni.

Maelezo Mafupi ya Patakatifu

Patakatifu palikuwa ni jengo la kifahari, la aina ya hema (15' x 45' lenye msingi wa dhira ya inchi 18) ambapo uwepo wa Mungu usio wa kawaida uliishi na huduma maalum zilizofanywa.

Kuta hizo zilitengenezwa kwa mbao za mshita zilizosimama wima (za mbao), zilizowekwa katika vikatio vya fedha na kufunikwa kwa dhahabu (Kutoka 26:15-

19, 29). Paa hiyo ilitengenezwa kwa tabaka nne za vifuniko: kitani, manyoya ya mbuzi, ngozi ya kondoo dume, ngozi ya pomboo (Kutoka 26:1, 6-14). Ilikuwa na vyumba viwili: Patakatifu na Patakatifu pa Patakatifu. Pazia nene, nzito au pazia ilitenganisha vyumba. Ua, eneo lililozunguka patakatifu, lilikuwa 75' x 150' (Kutoka 27:18). Ilizungushiwa uzio wa nguo ya kitani nzuri iliyotegemewa na nguzo 60 za shaba (Kutoka 27:9-16).

2. Mungu alitarajia watu wake wajifunze nini kutoka katika Patakatifu?

"Ee Mungu, njia yako i katika Patakatifu; ni nani aliye Mungu mkuu kama Mungu wetu?" Zaburi 77:13.

Jibu: Njia ya Mungu, au mpango wa wokovu, unafunuliwa katika Patakatifu pa duniani. Biblia inafundisha kwamba kila kitu katika Patakatifu au kilichounganishwa na huduma Yake kilikuwa ishara ya kitu ambacho Yesu angefanya katika kutuokoa. Hii ina maana kwamba hatuwezi kufahamu kikamilifu mpango wa wokovu hadi tuelewe ishara inayounganishwa na Patakatifu. Kwa hivyo, umuhimu wa Mwongozo huu wa Utafiti hauwezi kuelezewa vya kutosha (Ni Muhimu sana).

Patakatifu na huduma zake zilipaswa kuonyesha mpango wa wokovu.

3. Musa alipata ramani za Patakatifu kutoka chanzo gani? Jengo lilikuwa nakala ya nini?

"Basi neno kuu katika hayo tuliyolinena ndilo hili: Tunaye kuhani mkuu wa namna hii, yeye aliyeketi mkono wa kuume wa kiti cha enzi cha Ukuu mbinguni, mhudumu wa Patakatifu, na wa hema ya Kweli; ambayo Bwana aliiweka, wala si mwanadamu." "Wanatumikia mfano na kivuli cha mambo ya mbinguni, kama Musa alivyoagizwa na Mungu, alipokuwa tayari kujenga hema; " Waebrania 8:1, 2, 5.

Jibu: Michoro ya Patakatifu na maelezo kamili ya ujenzi wake yalitolewa kwa Musa kwa Mungu. Mchoro ulikuwa ni nakala ya Patakatifu pa halisi mbinguni, palikuwa kielelezo cha Patakatifu pa Musa.

4. Ni samani gani zilizokuwa kwenye ua?

Jibu: A. Madhabahu ya sadaka za kuteketezwa ambapo wanyama walitolewa dhabihu ilikuwa katika ua, ndani ya pale unapoingia tu kwenye mlango wake

(Kutoka 27:1-8). Madhabahu hii iliwakilisha msalaba wa Kristo. Mnyama alimwakilisha Yesu, dhabihu yenyewe halisi, ile isi na kifani (Yohana 1:29).

- B. Birika, lililokuwa kati ya madhabahu na mlango wa Patakatifu, lilikuwa ni beseni kubwa la kuogea lililotengenezwa kwa shaba. Hapa makuhani waliosha mikono na miguu kabla ya kutoa dhabihu au kuingia Patakatifu (Kutoka 30:17–21; 38:8).

Maji yaliwakilisha utakaso kutoka kwa dhambi, au kuzaliwa upya, (au twaweza kusema ubatizo pia) (Tito 3:5).

5. Ni samani gani zilizokuwa mahali Patakatifu?

Jibu: A. Meza ya mikate ya wonyesho (Kutoka 25:23-30) iliwakilisha Yesu, Mkate wa mbinguni, Mkate wa uzima yaani ulio hai (Yohana 6:51).

B. Kinara cha matawi saba (Kutoka 25:31-40) kilimwakilisha Yesu, nuru ya ulimwengu (Yohana 9:5; 1:9). Mafuta yalimwakilisha Roho Mtakatifu (Zekaria 4:1-6). Ufunuo 4:5).

C. Madhabahu ya uvumba (Kutoka 30:7, 8) iliwakilisha maombi ya watu wa Mungu (Ufunuo 5:8).

Kiti cha Rehema kinawakilisha kiti cha enzi cha Mungu mbinguni, ambacho pia kiko kati ya malaika wawili.

6. Ni samani gani zilizokuwa mahali Patakatifu sana?

Jibu: Sanduku la agano, samani pekee katika Patakatifu pa Patakatifu (Kutoka 25:10-22), lilikuwa Sanduku la Agano au sanduku la mti wa mshita lililofunikwa kwa dhahabu. Juu ya kifua walikuwa wamesimama malaika wawili waliotengenezwa kwa dhahabu ngumu. Kati ya malaika hawa kulikuwa na Kiti cha Rehema (Kutoka 25:17-22), ambapo uwepo wa Mungu ulikaa.

Hii ilifananishwa na kiti cha enzi cha Mungu mbinguni, ambacho pia kiko kati ya malaika wawili

(Zaburi 80:1).

Amri Kumi zilikuwa ndani ya Sanduku la Agano nazo zinawakilisha tabia ya Mungu, ambayo anaiweka ndani ya watu Wake.

7. Ni nini kilikuwa ndani ya Sanduku la Agano?

Jibu: Amri Kumi, ambazo Mungu aliziandika kwenye mbao za mawe kwa kidole Chake, na ambazo watu Wake watazitii daima (Ufunuo 14:12), hizi zilikuwa ndani ya sanduku (Kumbukumbu la Torati 10:4, 5). Lakini kiti cha rehema kilikuwa juu yake, ambayo iliashiria kwamba maadamu watu wa Mungu waliungama na kuacha dhambi (Mithali 28:13), rehema ingetolewa kwao kupitia damu ambayo ilinyunyizwa juu ya Kiti cha Rehema na kuhani (Walawi 16:16; 15, 16). Damu ya mnyama inawakilisha damu ya Yesu iliyomwagika kwa ajili yetu ili kutuletea msamaha wa dhambi (Mathayo 26:28; Waebrania 9:22). Madhabahu ya Kuteketeza inawakilisha Msalaba, au Dhabihu aliyoitoa iliyotolewa ilimwakilisha Mwana-Kondoo wa Mungu

Kwa maneno mengine wanyama waliotolewa dhabihu walimwakilisha Yesu, ambaye alitoa maisha Yake kwa ajili ya watu wote.

8. Kwa nini wanyama walihitaji kutolewa dhabihu katika ibada za Patakatifu pa Agano la Kale?

"Na katika torati karibu vitu vyote husafishwa kwa damu; na pasipo kumwaga damu hakuna ondoleo." Waebrania 9:22. "Kwa maana hii ndiyo damu Yangu ya agano, imwagikayo kwa ajili ya wengi kwa ondoleo la dhambi." Mathayo 26:28.

Jibu: Dhabihu ya wanyama ilikuwa muhimu ili kuwasaidia watu kuelewa kwamba bila kumwaga damu ya Yesu, dhambi zao hazingeweza kusamehewa. Ukweli mbaya na wa kushangaza ni kwamba adhabu ya dhambi ni kifo cha milele (Warumi 6:23 na Warumi 3:23). Kwa kuwa sisi sote tumefanya dhambi, sote tunapaswa kufa. Adamu na Hawa walipofanya dhambi, wangekufa mara moja isipokuwa Yesu, Ndiye ambaye aliitikia kwa kujitolea kutoa uhai Wake mkamilifu kuwa dhabihu ili kulipa adhabu ya kifo kwa watu wote (Ufunuo 13:8). Baada ya dhambi, Mungu alimtaka mwenye dhambi kuleta dhabihu ya mnyama (Mwanzo 4:3-7). Mwenye dhambi alipaswa kuua mnyama kwa mkono wake mwenyewe (Walawi 1:4, 5). Damu ilileta mshtuko kwa mtu alipoona mnyama akichuruzika damu yaani yule mtu aliyemchinja na aliyetenda dhambi. Na

ilimchoma moyo sana mwenye dhambi kwani uhalisi ulikuwa mzito kwa hayo matokeo mabaya ya dhambi (kifo cha milele) naye aliona hitaji lake kubwa la Mwokozi, na kwamba Yesu amekuwa mbadala wake. Bila Mwokozi, hakuna mtu aliyekuwa na tumaini lolote la wokovu siku zile na sasa pia.

Mfumo wa dhabihu ulifundisha, kupitia ishara ya mnyama aliyechinjwa, kwamba Mungu angemtoa Mwanawe afe kwa ajili ya dhambi zao (1 Wakorintho 15:3). Yesu angekuwa sio tu Mwokozi wao, bali pia mbadala wao (Waebrania 9:28). Yohana Mbatizaji alipokutana na Yesu, alisema, Tazama, Mwana-Kondoo wa Mungu, aichukuaye dhambi ya ulimwengu. Yohana 1:29. Katika Agano la Kale, watu walitazamia msalaba kwa ajili ya wokovu. Hata leo sisi Tunatazama nyuma Kalvari kwa wokovu. Hakuna chanzo kingine cha wokovu (Matendo 4:12).

Dhabihu za wanyama zilifundisha Kweli yenye kushtua kwamba dhambi ingegharimu kifo cha Yesu.

9. Je, Wanyama walitolewa dhambi kwa jinsi gani katika utumishi wa Patakatifu, na jambo hilo lilikuwa na maana gani?

"Naye ataweka mkono wake juu ya kichwa cha hiyo sadaka ya kutekelezwa; nayo itakubaliwa kwake, ili kufanya upatanisho kwa ajili yake." "Naye atamchinja upande wa madhabahu upande wa kaskazini." Walawi 1:4, 11.

Jibu: Mtenda dhambi alipoleta mnyama wa dhambi kwenye mlango wa ua, kuhani alimpa kisu na beseni. Mwenye dhambi aliiweka mikono yake juu ya kichwa cha mnyama na kuungama dhambi zake. Hii iliashiria uhamisho wa dhambi kutoka kwa mwenye dhambi hadi kwa mnyama. Wakati huo, mtenda dhambi alichukuliwa kuwa hana hatia na mnyama kuwa na hatia. Kwa kuwa sasa mnyama huyo alikuwa na hatia kwa njia ya mfano, ilimbidi kulipa mshahara wa dhambi—kifo. Mtenda dhambi alimwegemea mnyama na kumchinja, Kwa kumchinja mnyama huyo kwa mkono wake mwenyewe, mtenda-dhambi huyo alifundishwa waziwazi kwamba dhambi ilisababisha kifo cha mnyama asiye na hatia na kwamba dhambi yake ingesababisha kifo cha Yesu asiye na hatia.

10. Mnyama wa dhambi alipotolewa kwa ajili ya kutaniko lote, kuhani alifanya nini kwa damu? Je, hii inaashiria nini?

"Na kuhani aliyetiwa mafuta ataleta baadhi ya damu ya ng'ombe na kuileta ndani ya hema ya kukutania; kisha kuhani atatia kidole chake katika hiyo damu, na

kuinyunyiza mara saba mbele za Bwana, mbele ya pazia." Walawi 4:16, 17.

Jibu: Wakati dhabihu ilipotolewa kwa ajili ya dhambi za kusanyiko lote, damu ilichukuliwa na kuhani, ambaye alimwakilisha Yesu (Waebrania 3:1), ndani ya Patakatifu na kunyunyiziwa mbele ya pazia lililotenganisha vyumba viwili. Uwepo wa Mungu ulikaa upande wa pili wa pazia. Kwa hivyo, dhambi za watu ziliondolewa na kuhamishiwa kwa njia ya mfano kwenye Patakatifu. Huduma hii ya damu ya kuhani ilifaninisha huduma ya sasa ya damu ya Yesu kwa ajili yetu mbinguni. Baada ya Yesu kufa msalabani kama dhabihu yetu kwa ajili ya dhambi, alifufuka na kwenda mbinguni kama Kuhani wetu kuhudumu damu Yake katika Patakatifu pa mbinguni (Waebrania 9:11, 12). Damu inayohudumiwa na kuhani wa kidunia inawakilisha Yesu akitumia damu Yake kwenye Kumbukumbu zetu za dhambi katika Patakatifu pa Patakatifu, ikionyesha kwamba hizo dhambi zimesamehewa tunapoziungama katika Jina Lake (1 Yohana 1:9).

Kama dhabihu yetu, Yesu hutuletea maisha yaliyobadilishwa kabisa na dhambi zote zimesamehewa.

11. Kulingana na huduma za Patakatifu, ni katika nafasi gani kuu mbili ambazo Yesu hutumikia watu Wake? Je, ni faida gani za ajabu tunazopokea kutoka kwa huduma Yake ya upendo?

"Kristo pasaka wetu amekwisha kutolewa kuwa sadaka kwa ajili yetu." 1 Wakorintho 5:7. "Basi, kwa kuwa tunaye Kuhani Mkuu aliyeingia katika mbingu, Yesu, Mwana wa Mungu, na tuyashike sana maungamo yetu. Kwa maana hatuna Kuhani Mkuu asiyeweza kuchukuana nasi katika mambo yetu ya udhaifu; alijaribiwa sawasawa na sisi katika mambo yote, bila kufanya dhambi. Basi na tukikaribie Kiti cha Neema kwa ujasiri, ili tupewe rehema, na kupata neema ya kutusaidia wakati wa mahitaji." Waebrania 4:14-16.

Jibu: Yesu anatumika kama dhabihu kwa ajili ya dhambi zetu na kama Kuhani wetu wa mbinguni. Kifo cha Yesu kama Mwana-Kondoo wa dhambi na mbadala, na huduma Yake yenye nguvu inayoendelea kama Kuhani wetu wa mbinguni, inatimiza miujiza miwili ya ajabu kwetu:

- A. Badiliko kamili la maisha linaloitwa kuzaliwa upya, na dhambi zote za zamani zimesamehewa (Yohana 3). 3-6 Warumi 3:25).
- B. Uwezo wa kuishi wakati uliopo na ujao (Tito 2:14). Wafilipi 2:13).

Miujiza hii miwili humfanya mtu kuwa mwadilifu- maana yake kuna uhusiano sahihi kati ya mtu na Mungu. Hakuna njia iwezekanayo ya mtu kuwa mwenye haki kwa matendo (juhudi zake mwenyewe), kwa sababu haki inahitaji miujiza ambayo ni Yesu pekee awezaye kutimiza (Matendo 4:12). Mtu anakuwa mwadilifu kwa kumwamini Yesu kumfanyia yale ambayo hawezi kujifanyia mwenyewe.

Hiki ndicho kinachomaanishwa na Neno la kibiblia "haki kwa imani." Ninamwomba Yesu awe mtawala wa maisha yangu na kumwamini Yeye kufanya miujiza inayohitajika ninaposhirikiana Naye kikamilifu. Haki hii, ambayo imetimizwa kimiujiza kwangu na ndani yangu na Yesu, ndiyo haki pekee ya Kweli iliyopo. Kila aina nyingine ni bandia.

Yesu, kwa miujiza yake, atatufanya kwa furaha tu kufanya mambo yanayompendeza Mungu.

12. Ni ahadi gani sita kuu ambazo Biblia inatupa kuhusu haki inayotolewa kwetu kupitia Yesu?

Jibu:

- A. Atazifunika dhambi zetu zilizopita na kutuhesabu kuwa hatuna hatia (Isaya 44:22 Yohana 1:9).
- B. Tuliumbwa kwa mfano wa Mungu hapo mwanzo (Mwanzo 1:26, 27). Yesu anaahidi kuturudisha kwa mfano wa Mungu (Warumi 8:29).
- C. Yesu anatupa shauku ya kuishi kwa haki na kisha hutujalia nguvu zake za kuitimiza (Wafilipi 2:13).
- D. Yesu, kwa miujiza Yake, atatufanya tufanye kwa furaha tu mambo yanayompendeza Mungu (Waebrania 13:20-21, Yohana 15:11).
- E. Anaondoa hukumu ya kifo kutoka kwetu kwa kutuhesabia maisha Yake yasi na dhambi na kifo cha upatanisho (2 Wakorintho 5:21).
- F. Yesu anachukua jukumu la kutuweka waaminifu hadi atakaporudi kutuchukua mbinguni (Wafilipi 1:6). Yuda 1:24).

Yesu Yuko tayari kutimiza ahadi hizi zote tukufu maishani mwako. Uko tayari? Piga magoti sasa na umwombe ayatawale maisha yako. Yeye hatakuangusha.

Jukumu letu katika wokovu ni kufuata kwa upendo na kwa hiari pale Yesu anapotuongoza.

13. Je, mtu ana nafasi yoyote ya kufanya katika kuwa mwenye haki kwa imani?

"Si kila mtu aniambiaye, Bwana, Bwana, atakayeingia katika ufalme wa mbinguni; bali ni yeye afanyaye mapenzi ya Baba Yangu aliye mbinguni." Mathayo 7:21.

Jibu: Ndiyo, Yesu anasema ni lazima tufanye mapenzi ya Baba Yake. Katika siku za Agano la Kale, mtu ambaye kweli alikuwa ameongoka aliendelea kuleta wana- kondoo kwa dhabihu, akionyesha huzuni yake kwa ajili ya dhambi na hamu yake ya moyo yote ya kumwacha Bwana aongoze kabisa maishani mwake.

Leo, ingawa hatuwezi kufanya miujiza inayohitajika ili kuwa wenye haki, ni lazima kila siku tujikabidhi kwa Yesu (1 Wakorintho 15:31), tukimualika atawale maisha yetu ili miujiza hiyo itendeke. Ni lazima tuwe tayari kuwa watiifu na kufuata kila mahali Yesu anapotuongoza (Yohana 12:26). Isaya 1:18-20).

Dhambi hutufanya sisi kutaka kuwa na njia zetu wenyewe (Isaya 53:6) na, hivyo, kuasi dhidi ya Bwana kama Shetani alivyofanya hapo mwanzo (Isaya 14:12-14). Kumruhusu Yesu atawale maisha yetu nyakati fulani ni jambo gumu sana kama vile kung'olewa jicho au mkono uliong'olewa (Mathayo 5:29, 30), kwa sababu dhambi ni yenye kulewa na inaweza kushindwa tu na nguvu za kimuujiza za Mungu (Marko 10:27).

Wengi wanaamini kwamba Yesu atawachukua wote wanaodai kuwa wameokoka na kuwapeleka mbinguni, bila kujali mwenendo wao. Lakini hii sivyo. Ni uzushi wa Shetani. Mkristo lazima afuate mtindo wa maisha wa Yesu (1 Petro 2:21). Damu yenye nguvu ya Yesu inaweza kutimiza hili kwa ajili yetu sisi sote

(Waebrania 13:12), lakini tu ikiwa tunampa Yesu awe mtawala kamili wa maisha yetu na kufuata kwa furaha anakoongoza, ingawa njia inaweza kuwa ya mawe na ngumu wakati mwingine (Mathayo 7: 13, 14, 21).

Mbuzi wa Bwana aliwakilisha Yesu, ambaye angekufa kwa ajili ya dhambi zetu.

14. Unaweza kunisaidia kuelewa siku ya upatanisho?

Jibu: A. Mara moja kila mwaka, siku ya upatanisho, siku kuu ya hukumu ilifanyika katika Israeli (Walawi 23:27). Wote walipaswa kuungama kila dhambi. Wale waliokataa siku hiyohiyo walikatiliwa mbali kabisa na kambi ya Israeli (Walawi 23:29).

B. Mbuzi wawili walichaguliwa: Mmoja, mbuzi wa Bwana na mwingine, mbuzi wa Azazeli, akiwakilisha Shetani (Walawi 16:8). Mbuzi wa Bwana alichinjwa na kutolewa sadaka kwa ajili ya dhambi za watu (Walawi 16:9). Lakini siku hii damu ilichukuliwa hadi Patakatifu pa Patakatifu na kunyunyiziwa juu na mbele ya Kiti cha Rehema (Walawi 16:14). Siku hii ya pekee ya hukumu ndiyo kuhani mkuu aliingia Patakatifu pa Patakatifu ili kukutana na Mungu kwenye Kiti cha Rehema.

Damu ya kunyunyiziwa (iliyowakilisha dhabihu ya Yesu) ilikubaliwa na Mungu, na dhambi zilizoungamwa za watu zilihamishwa kutoka Patakatifu hadi kwa kuhani mkuu. Kisha alihamisha dhambi hizi zilizoungamwa kwa mbuzi wa Azazeli, ambaye aliongozwa hadi jangwani (Walawi 16:16, 20-22). Kwa namna hii, Patakatifu palitakaswa dhambi za watu, ambazo zilikuwa zimehamishiwa pale kwa damu iliyonyunyiziwa mbele ya pazia na zilikuwa zikikusanywa kwa mwaka mmoja.

Siku ya upatanisho ya Israeli ilikuwa ishara ya hukumu ya mwisho, ambayo ingesuluhisha swali la dhambi milele katika ulimwengu wote.

15. Je, siku ya upatanisho inaashiria au kuonyesha alama ya sehemu ya mpango mkuu wa Mungu wa wokovu, kama zilivyofanya sehemu nyingine za Patakatifu pa kidunia na huduma zake?

“Basi ilikuwa sharti mifano ya mambo yaliyo mbinguni yasafishwe kwa hizo; bali mambo ya mbinguni yenyewe yasafishwe kwa dhabihu zilizo bora kuliko hizo. Waebrania 9:23.

Jibu: Ndiyo. Ibada za siku hiyo zilielekeza kwenye kufutwa kwa dhambi na Kuhani Mkuu halisi katika Patakatifu pa mbinguni. Kupitia damu Yake iliyomwagwa iliyotumiwa kwa wale walioandikwa katika kitabu cha uzima, Kristo angethibitisha maamuzi ya watu Wake ya kumtumikia Yeye milele. Siku hii maalum ya hukumu, kama ile ya Yom Kippur ya Israeli, ilionyesha upatanisho wa mwisho utakaofanywa kwa ajili ya sayari ya Dunia. Kutokana na aina ya kila mwaka ya siku ya kale ya upatanisho, wanadamu wote wanahakikishiwa kwamba Kuhani wetu Mkuu mwaminifu, Yesu, angali mpatanishi mbinguni kwa ajili ya watu Wake na Yuko tayari kufuta dhambi za wote ambao watakuwa na imani katika damu Yake iliyomwagwa. Upatanisho wa mwisho unaongoza kwenye hukumu ya mwisho, ambayo inasuluhisha swali la dhambi katika maisha ya kila mtu, na kufikia kilele chake katika maisha au kifo.

Matukio Muhimu

Utagundua katika Masomo mawili ambayo yanafuata jinsi mfano wa Patakatifu pa duniani na hasa siku ya upatanisho ulivyofananisha na matukio muhimu ya wakati wa mwisho, ambayo Mungu ataleta kutokea katika Patakatifu pa mbinguni. Madhabahu ni wokovu katika picha ili tuweze kuelewa vyema.

Tarehe ya Hukumu

Katika Mwongozo unaofuata wa Mafunzo, tutachunguza unabii muhimu wa Biblia ambapo Mungu anaweka tarehe ya kuanza kwa hukumu ya mbinguni. Hakika kisa hiki kinasisimua kwa kweli!

16. Niko tayari kukubali haki ya Kristo, ambayo inajumuisha msamaha, kusafishwa kutoka kwa dhambi, na uwezo wa kuishi katika wakati uliopo na ujao.

Jibu:

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Ni samani gani zilizokuwa kwenye ua wa Patakatifu? (2)

- _____ Kiti cha Rehema.
- _____ Birika.
- _____ Viti.
- _____ Madhabahu ya sadaka za kuteketezwa.

2. Uwepo wa Mungu ulikaa kwenye kiti cha rehema. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

3. Kinara cha matawi saba kiliwakilisha (1)

- _____ Yesu, nuru ya ulimwengu.
- _____ Ujio wa pili wa Kristo.
- _____ Kuta zinazometa za Yerusalemu mpya.

4. Kusudi la Patakatifu na huduma zake lilikuwa ni (1)

- _____ Kuwasaidia watu kuelewa malaika.
- _____ Wape watu chakula cha nyama.
- _____ Alama ya mpango wa wokovu.

5. Ni nani aliyechora mipango ya Patakatifu? (1)

- _____ Nuhu

- _____ Malaika.
- _____ Haruni.
- _____ Mungu.

6. Amri Kumi zilikuwa ndani ya Sanduku la Agano. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

7. Wanyama wa dhabihu waliochinjwa waliwakilisha (1)

- _____ Roho Mtakatifu.
- _____ Vita.
- _____ Yesu.

8. Kulingana na Patakatifu, Yesu anatuhudumia katika nafasi zipi mbili? (2)

- _____ Mfalme.
- _____ Sadaka.
- _____ Kuhani Mkuu.
- _____ Mtawala wa ulimwengu.

9. Ni lipi kati ya haya lililokuwa kweli kuhusu Patakatifu pa kidunia? (2)

- _____ Ilikuwa na vyumba vitatu.
- _____ Ilikuwa muundo wa aina ya hema.
- _____ Ukubwa wake ulikuwa 500' x 1000'.
- _____ Ua ulitengenezwa kwa nguzo za shaba na nguo ya kitani.
- _____ Paa lilitengenezwa kwa vigae vya Misri.
- _____ Birika lilikuwa katika Patakatifu pa Patakatifu.

10. Haki kwa imani ndiyo haki pekee ya Kweli. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

11. Haki kwa imani hutokana na (1)

- _____ Matendo ya mwanadamu.
- _____ Kubatizwa.
- _____ Imani katika Yesu Kristo pekee.

12. Ni nani aliyemwua mnyama wa dhabihu aliyeletwa na mwenye dhambi? (1)

- ☐ Mungu.
- ☐ Kuhani.
- ☐ Mwenye dhambi.

13. Ni maneno gani ambayo ni ya kweli kuhusu uadilifu ambao Yesu hutoa? (3)

- ☐ Itaturudisha kwa mfano wa Mungu.
- ☐ Sio muujiza.
- ☐ Matendo yetu mema ni sehemu kubwa yake.
- ☐ Inafunika dhambi zetu zilizopita.
- ☐ Inatupa hamu ya kuishi sawa.

14. Ni yapi kati ya yafuatayo ni ya kweli kuhusu siku ya upatanisho? (4)

- ☐ Ilifanyika kila mwezi.
- ☐ Ilikuwa siku ya hukumu.
- ☐ Ilikuwa siku ya michezo na furaha nzuri.
- ☐ Iliashiria hukumu ya mwisho.
- ☐ Mbuzi wa Azazeli alifananisha Shetani.
- ☐ Damu ilichukuliwa hadi mahali Patakatifu sana.

15. Haki maana yake ni uhusiano mzuri na Mungu. (1)

- ☐ Ndiyo.
- ☐ Hapana.

16. Kuua mnyama kulisaidia watu kutambua kwamba dhambi ilileta hukumu ya kifo juu ya watu wote. (1)

- ☐ Ndiyo.
- ☐ Hapana.

Somo la 18—Kwa Wakati Sahihi! Miadi ya Kinabii Yafichuliwa!

Funga mkanda wako wa usalama! Sasa tunaanza kuuchunguza unabii wa muda mrefu zaidi katika Biblia—unabii uliotabiri kwa ukamilifu ujio wa kwanza wa Yesu na wakati wa kifo Chake. Katika Mwongozo wa Kusoma 16, "Ujumbe wa Malaika kutoka Angani, " Tulijifunza kwamba Mungu ana ujumbe muhimu sana ambao ulimwengu wote lazima usikie kabla ya kurudi kwa Kristo! Jambo la kwanza linaamuru watu kumwabudu Mungu na kumtukuza, kwa sababu saa ya hukumu Yake imefika (Ufunuo 14:7). Katika Danieli 8 na 9, Mungu anafunua tarehe ya hukumu Yake ya mwisho kuanza na vidokezo vya unabii vyenye nguvu na vinavyomthibitisha Kristo kama Masihi. Hivyo hakuna unabii katika Maandiko yote ulio muhimu zaidi kama huu—lakini ni watu wachache tu wanaoufahamu! Wengine wanautafsiri vibaya kabisa. Tafadhali soma Danieli sura ya 8 na 9 kabla ya kuanza Mwongozo huu wa Somo, na umwombe Roho wa Mungu akuongoze katika kuelewa somo hili la ajabu.

Kondoo mume anawakilisha Umedi na Uajemi.

1. Katika maono, Danieli aliona kondoo mume mwenye pembe mbili akisogea mbele na kusukuma pembe zake magharibi, kaskazini, na kusini na kumshinda kila mnyama aliyekutana naye (Danieli 8:3, 4). Kondoo huyo anaashiria nini?

"Yule kondoo mume uliyemwona mwenye pembe mbili ndiye wafalme wa Umedi na Uajemi." Danieli 8:20.

Jibu: Kondoo dume ni mfano wa ufalme uliotawala dunia, ufalme wa Umedi na Uajemi, ambao pia uliwakilishwa na dubu katika unabii wa Danieli 7:5. Unabii wa vitabu vya Biblia vya Danieli na Ufunuo hufuata kanuni ya "rudia tenakueleza na Upanue zaidi kwa maelezo unapourudia yaani rudia na panua, " ambayo humaanisha kwamba unarudia unabii uliotajwa katika sura za awali za kitabu hicho na kuupanua. Mbinu hii huleta uwazi na uhakika wa unabii wa Biblia (Sura zinazofanana za unabii na kuupanua zaidi ni Danieli 2, 7, 8 na 9).

Mbuzi anaashiria Ugiriki.

2. Danieli aliona mnyama gani mwenye kuvutia baadaye?

"Na yule beberu ni mfalme wa Ugiriki, na ile pembe kubwa iliyo katikati ya macho yake ndiye mfalme wa kwanza. Sasa ile iliyovunjika, na

ambapo nne zilisimama kwa ajili yake, falme nne zitasimama katika taifa hilo." Danieli 8:21, 22.

Jibu: Kisha katika maono ya Danieli, mbuzi-dume mwenye pembe moja kubwa akatokea ghafula, akisafiri kwa kasi kubwa. Naye akamshambulia na kumshinda kondoo dume. Kisha ile pembe kubwa ikakatwa na pembe nne zikatokea mahali pake. Mbuzi-dume mkali anafananishwa na ufalme wa tatu uliotawala ulimwengu wa Ugiriki, na ile pembe kubwa ilifananishwa na Aleksanda Mkuu au Aleksanda wa Makedonia. Pembe nne zilizochukua nafasi ya ile pembe kubwa zinawakilisha falme nne ambazo milki ya Aleksanda iligawanywa baada ya yeye kufa akiwa kijana. Katika Danieli 7:6, falme hizi nne zinawakilishwa na vichwa vinne vya mnyama chui, ambaye pia anafananishwa na Ugiriki. Ishara hizi zinafaa sana kwa hiyo ni rahisi kuzitambua katika historia, yaani hata ukisoma historia hiyo ya kale leo, nembo hizi zinatumika.

Mgawanyiko wa Milki ya Aleksanda

Eneo lililotawaliwa	Jemadari
Makedonia	Cassander
Thrace na sehemu ya Asia Ndogo	Lysimachus
Siria na sehemu za Asia	Seleucus
Misri	Ptolemy

“Pembe ndogo” ya Danieli sura ya 8 inawakilisha Rumi katika hatua zake zote za kipagani na za kipapa. Kwa hiyo pembe ndogo ya siku za mwisho ni upapa.

3. Kulingana na Danieli 8:8, 9, nguvu ya pembe ndogo baadaye ikatokea. Pembe ndogo inawakilisha nini?

Jibu: Pembe ndogo inawakilisha Rumi. Wengine wamependekeza kwamba pembe ndogo inawakilisha Antiochus Epiphanes, mfalme wa Seleucid ambaye alitawala Palestina katika karne ya pili KK na ambaye alivuruga ibada za Kiyahudi. Wengine, huweka ndani viongozi wengi wa Matengenezo ya Kanisa, wameamini kwamba ile pembe ndogo inawakilisha Roma katika sura zake za kipagani na za kipapa. Hebu tuchunguze ushahidi wa wazi wa Biblia kwa hili:

- A. Kwa kupatana na kanuni ya kinabii ya “rudia na kupanua,” Rumi lazima iwe mamlaka inayowakilishwa hapa kwa sababu sura zote mbili za 2 na 7 za Danieli zinaelekeza Rumi kama ufalme unaofuata Ugiriki. Danieli 7:24-27 pia inathibitisha ukweli kwamba Rumi katika hali yake ya upapa itafuatiwa na ufalme wa Kristo. Pembe ndogo ya Danieli sura ya 8 inalingana na mpangilio huu haswa: Inafuata Ugiriki na hatimaye inaharibiwa kwa njia isi ya kawaida au “kuvunjwa bila mkono” katika ujio wa pili wa Yesu. (Linganisha Danieli 8:25 na Danieli 2:34.)
- B. Danieli sura ya 8 inasema Wamedi na Waajemi wangukuwa “wakuu” (mstari wa 4), Wagiriki “wakuu sana” (mstari wa 8), na ile mamlaka ya pembe ndogo *“kubwa sana” (mstari 9). Historia iko wazi kwamba hakuna mamlaka iliyofuata Ugiriki ikawa “kuu kupita” zaidi ya Roma. Mambo yote haya yamo kwenye historia ya ulimwengu pia, tumeyasoma wengi wetu madarasani, na pia unaweza kuyapata kwenye mtandao, google au injini zingine za kutafuta au kusachi, kwa maneno kama vile “History of Kingdoms that ruled the world”*
- C. Rumi ilipanua mamlaka yake hadi kusini (Misri), mashariki (Makedonia), na “nchi ya kupendeza” (Palestina) sawasawa na unabii ulivyotabiri (mstari wa 9). Hakuna mamlaka kuu zaidi ya Rumi inayolingana na hatua hii.
- D. Ni Rumi pekee iliyosimama dhidi ya Yesu, “mkuu wa jeshi” (mstari wa 11) na “Mfalme wa wakuu” (Kifungu cha 25). Rumi ya kipagani ilimsulubisha Yesu, na Ndiyo ilitawala wakati Yeye alizaliwa. Pia iliharibu hekalu la Wayahudi. Na Rumiya upapa ilisababisha Patakatifu pa mbinguni “kutupwa chini” (mstari wa 11) na “kukanyagwa chini ya miguu” (mstari wa 13) kwa kuchukua nafasi ya huduma muhimu ya Yesu, Kuhani wetu Mkuu mbinguni, na ukuhani wa kidunia unaodai kusamehe dhambi. Hakuna mtu ila Mungu awezaye kusamehe dhambi (Luka 5:21). Na Yesu Ndiye Kuhani au Mpatanishi wetu pekee (1 Timotheo 2:5).

Ile mamlaka ndogo ya pembe ilitesa na kuharibu mamilioni ya watu wa Mungu.

4. Danieli 8 inatufahamisha kwamba mamlaka hii ndogo ya pembe ingeamiza watu wengi wa Mungu (mistari 10, 24, 25) na kutupa ile Kweli chini (mistari 12). Mtakatifu alipouliza watu wa Mungu na Patakatifu pa mbinguni pangekanyagwa kwa muda gani, jibu la mbinguni lilikuwa nini

"Akaniambia, Hata siku elfu mbili na mia tatu; ndipo Patakatifu patakapotakaswa." Danieli 8:14.

Jibu: Jibu la Mbingu lilikuwa kwamba +Patakatifu pa mbinguni pangetakaswa baada ya siku 2,300 za kinabii, au miaka 2,300 halisi. (Mwongozo wa Somo la 15 unatoa ufafanuzi kamili wa kanuni ya kinabii ya siku ni mwaka, inayopatikana katika Ezekieli 4:6 na Hesabu 14:34.) Tayari tumejifunza kwamba utakaso wa Patakatifu pa kidunia ulifanyika siku ya upatanisho. katika Israeli ya kale.

Siku hiyo watu wa Mungu walitambulishwa waziwazi kuwa Wake, na Kumbukumbu ya dhambi zao iliondolewa. Waovu walioshikamana na dhambi walikatiliwa mbali na Israeli milele. Hivyo kambi ilisafishwa na dhambi.

Mbingu hapa zilikuwa zikimhakikishia Danieli kwamba dhambi na ile mamlaka ndogo ya pembe hazingeendelea kufanikiwa, wala kutawala ulimwengu, na kuwatesa watu wa Mungu milele. Badala yake, katika miaka 2,300 Mungu angeingilia kati siku ya upatanisho ya kimbingu, au hukumu, ambapo dhambi na watenda-dhambi wangetambuliwa na baadaye kuondolewa katika ulimwengu wote kabisa, milele. Hivyo ulimwengu utasafishwa na dhambi. Maovu dhidi ya watu wa Mungu yatarekebishwa hatimaye, na amani na upatanifu wa Edeni utajaa tena kwenye ulimwengu wote mzima. Danieli alisali kwamba Mungu amsaidie kuelewa ule unabii wa miaka 2,300.

5. Malaika Gabrieli alikazia jambo gani la lazima mara kwa mara?

"Fahamu, Ee mwanadamu; maana maono hayo yatakuwa wakati wa mwisho." "Nitakujulisha yatakayokuwa katika mwisho wa ghadhabu." "Basi, yafunge maono haya; maana yatakuwa ya siku nyingi." Danieli 8:17, 19, 26, mkazo umeongezwa.

Jibu: Gabrieli alisisitiza mara kwa mara kwamba maono ya siku 2,300 yalilusishwa matukio ya wakati wa mwisho, ambayo yalianza mwaka wa 1798, kama tulivyojifunza katika Mwongozo wa 15. Malaika alitaka tuelewe kwamba unabii wa siku 2,300 ni ujumbe ambao unatumika kimsingi. kwa sisi sote tunaoishi katika wakati wa mwisho wa historia ya dunia. Hili lina maana maalum kwetu leo.

Utangulizi wa Danieli Sura ya 9

Baada ya maono ya Danieli ya sura ya 8, malaika Gabrieli alikuja na kuanza kumweleza maono hayo. Gabrieli alipofikia hatua ya siku 2,300, Danieli alianguka na kuwa mgonjwa kwa muda. Alipata nguvu tena na kuanza tena kufanya kazi ya mfalme lakini alihangaikia sana sehemu ambayo haikuelezwa kwenye maono, yaani zile siku 2,300. Danieli alisali kwa bidii kwa ajili ya watu wake, yaani Wayahudi waliokuwa utumwani katika Umedi na Uajemi. Aliungama dhambi zake na kumsihi Mungu awasamehe watu Wake. Danieli sura ya 9 huanza na maombi ya dhati ya nabii ya kuungama na kusihi kwa Mungu.

Tafadhali chukua muda sasa kusoma Danieli 9 kabla ya kuendelea zaidi na Mwongozo huu wa Somo.

Malaika Gabrieli alikuja kwa Danieli ili kumweleza ule unabii wa miaka 2,300.

6. Danieli alipokuwa akiomba, ni nani aliyemgusa ghafula na kwa ujumbe gani (Danieli 9:21-23)?

Jibu: Malaika Gabrieli alimgusa na kusema kwamba amekuja kueleza maono mengine yote yaliyofafanuliwa katika Danieli sura ya 8 (linganisha Danieli 8:26 na Danieli 9:23).

Gabrieli alimweleza Danieli matukio muhimu ambayo yangetukia ndani ya ile miaka 2,300.

7. Ni kiasi gani kati ya siku 2,300 zingegawiwa (au kukatiliwa mbali kwa ajili ya) watu wa Danieli, Wayahudi, na jiji lao kuu, Yerusalemu (Danieli 9:24)?

Jibu: Majuma sabini yalipaswa "kuamuliwa, " au kukatiliwa mbali, kwa Wayahudi. Majuma sabini ya kinabii ni miaka 490 halisi ($70 \times 7 = 490$). Watu wa Mungu wangerudi hivi karibuni kutoka uhamishoni kama mateka katika Umedi na Uajemi, na Mungu angekatilia mbali miaka 490 kutoka ile miaka 2,300 na kuwagawia watu Wake waliochaguliwa kuwa fursa nyingine ya kutubu na kumtumikia.

8. Ni tukio gani na tarehe ambayo ingetia alama mahali pa kuanzia kwa unabii wa siku 2,300 na miaka 490 (Danieli 9:25)?

Jibu: Tukio la kuanzia lilikuwa ni amri kutoka kwa Mfalme Artashasta wa Uajemi iliyowaruhusu watu wa Mungu (waliokuwa mateka katika Umedi na Uajemi) kurudi Yerusalemu na kujenga upya mji. Amri hiyo, inayopatikana katika Ezra sura ya 7, ilitolewa mwaka wa 457 KK—mwaka wa saba wa mfalme (mstari wa 7)—na ilitekelezwa katika majira ya vuli au majira ya kupukutisha majani yaani Autumn. Artashasta alianza utawala wake mwaka 464 KK

Ubatizo wa Yesu ulitimiza kwa usahihi unabii wa Biblia.

9. Malaika alisema kwamba majuma 69 ya kinabii, au miaka 483 halisi (69 x 7 = 483), iliyoongezwa hadi 457 KK ingemfikia Masihi (Danieli 9:25). Je,

Jibu: Ndiyo, kwa kweli! Hesabu hapa unapokorokotoa zinaonyesha unaposonga mbele miaka miaka 483 kutoka majira ya vuli ya mwaka 457 KK utafika kwenye majira ya vuli ya mwaka BK 27 Mwaka ambao Yesu alibatizwa au alisimikwa kuingia kazini. Neno "Masihi" linamaanisha "mpakwa mafuta" (Yoh. 1:41, pambizo). Yesu alipakwa mafuta kwa Roho Mtakatifu (Matendo 10:38) wakati wa ubatizo Wake (Luka 3:21, 22). Upako Wake ulifanyika katika mwaka wa 15 wa utawala wa Tiberio Kaisari (Luka 3:1), ambayo ilikuwa BK 27. Na ni jambo la kushangaza kufikiria utabiri huo ulifanywa zaidi ya miaka 500 kabla na ukaenda kutimia kwa ukamilifu kabisa!

Kisha Yesu akaanza kuhubiri kwamba “wakati umetimia” (akimaanisha miaka 483 ambayo ingemfikia Masihi). Hivyo alithibitisha kwa sauti unabii huo (Marko 1:14, 15 Wagalatia 4:4). Kwa hiyo Yesu kwa kweli alianza huduma Yake kwa kurejelea waziwazi ule unabii wa siku 2,300, akikazia umuhimu na usahihi wake. Huu ni ushahidi wa kutisha, wa kutosha na wa kususimua kwamba:

- A. Biblia imevuviwa.
- B. Yesu ndiye Masihi.
- C. Tarehe nyingine zote katika unabii wa siku 2,300/490 ni halali. Huu ni msingi thabiti kama nini wa kujenga juu yake!

10. Sasa tumemaliza kuchunguza miaka 483 ya ule unabii wa miaka 490. Sasa limesalia juma moja la kinabii, au miaka saba halisi (Danieli 9:26, 27). Nini kitatokea baadaye? Na kinatokea lini?

Jibu: Yesu "anakatiliwa mbali" au kusulubishwa "katikati ya juma, " ambayo ni miaka mitatu na nusu baada ya kutiwa mafuta Kwake, au kuchipua mimea yaani Spring ya mwaka 31 BK. Tafadhali angalia jinsi injili inavyofunuliwa katika mstari wa 26: " Baada ya majuma sitini na mawili Masihi atakatiliwa mbali, lakini si kwa ajili Yake Mwenyewe."

Hakika, asifiwe Mungu, Yesu alipokatiliwa mbali, haikuwa kwa ajili Yake Mwenyewe. Yeye “ambaye hakutenda dhambi” (1 Petro 2:22) alisulubishwa kwa ajili ya dhambi zetu (1 Wakorintho 15:3) Isaya 53:5). Uhai wa Yesu wenye thamani ulitolewa kwa upendo na kwa hiari ili kutuokoa sisi kutoka katika dhambi. Haleluya, ni Mwokozi wa namna gani Huyu! Dhabihu ya upatanisho ya Yesu ndiyo kiini hasa cha Danieli sura ya 8 na 9.

Wanafunzi walihubiria umati wa Wayahudi.

11. Kwa kuwa Yesu alikufa baada ya miaka mitatu na nusu, angewezaje basi “kuthibitisha agano na wengi” kwa miaka saba kamili ya mwisho, kama vile unabii wa Danieli 9:27 unavyoamuru?

Jibu: Agano ni agano Lake lenye baraka la kuwaokoa watu kutoka katika dhambi zao (Waebrania 10:16, 17). Baada ya huduma Yake ya miaka mitatu na nusu kuisha, Yesu alithibitisha agano kupitia wanafunzi Wake (Waebrania 2:3). Aliwatuma kwanza kwa taifa la Kiyahudi (Mathayo 10:5, 6), kwa sababu watu Wake waliochaguliwa walikuwa bado na miaka mitatu na nusu iliyosalia ya nafasi yao ya miaka 490 ya kutubu.

Baada ya kupigwa mawe kwa Stefano, wanafunzi walianza kuwahubiria watu wa mataifa.

12. Kipindi cha miaka 490 cha fursa ya mwisho kwa taifa la Kiyahudi kilipoisha katika masika ya 34 BK, wanafunzi walifanya nini?

Jibu: Walianza kuhubiri injili kwa watu wengine na mataifa ya ulimwengu (Matendo 13:46). Stefano, shemasi mwadilifu, alipigwa mawe hadharani mwaka wa 34 BK. Tangu tarehe hiyo na kuendelea Wayahudi, kwa sababu walimkataa Yesu na mpango wa Mungu, hawakuwa tena watu wateule wa Mungu au taifa. Badala yake, sasa Mungu anahesabu watu wa mataifa yote wanaomkubali na kumtumikia kuwa Wayahudi wa kiroho. Hawa wamekuwa wateule Wake—"warithi sawasawa na ahadi." Wayahudi wa kiroho, bila shaka, wanajumuisha Wayahudi ambao kila mmoja anamkubali na kumtumikia Yesu (Wagalatia 3:27-29; Warumi 2:28, 29).

Hukumu ya uchunguzi ya Mungu inashuhudiwa na jeshi la mbinguni.

13. Baada ya 34 BK, ni miaka mingapi ya unabii wa miaka 2,300 iliyobaki? Je, ni tarehe gani ndiyo ya mwisho ya unabii huo? Malaika alisema nini kingetokea katika tarehe hiyo (Danieli 8:14)?

Jibu: Kulikuwa na miaka 1,810 iliyobaki (2,300 ukiondoa 490 = 1,810). Tarehe ya mwisho ya unabii ni 1844 (BK 34 + 1810 = 1844). Malaika alisema Patakatifu pa mbinguni pangetakaswa, au hukumu ya mbinguni itaanza. (Patakatifu pa duniani paliharibiwa mwaka wa 70 BK.) Tulijifunza katika Mwongozo wa 17 kwamba siku ya upatanisho ya mbinguni, au hukumu, ilipangwa kwa ajili ya wakati wa mwisho. Sasa tunajua kwamba tarehe ya mwanzo ni 1844. Mungu aliweka tarehe hii. Ni hakika kama tarehe 27 BK kwa Yesu kuwa Masihi. Watu wa Mungu wa nyakati za mwisho lazima wawe wanaitangaza tarehe na tukio hili (Ufunuo 14:6, 7).

Utasisimka na kufurahishwa kujifunza habari za hukumu hiyo katika Mwongozo wa 19. Katika siku za Nuhu, Mungu alisema kwamba hukumu ya Gharika ingetukia katika miaka 120 (Mwanzo 6:3) na ikawa hivyo. Katika siku za Danieli, Mungu alisema kwamba hukumu Yake ya wakati wa mwisho ingeanza baada ya miaka 2,300 (Danieli 8:14) na ikawa hivyo. Hukumu ya Mungu ya wakati wa mwisho imekuwa ikiendelea kufanya kazi tangu 1844. Yesu anapokuja haji kuhukumu watu tena, hukumu inakuwa imekwisha kufanyika, ila wakati huo utakuwa wa kutoa thawabu.

Maana ya Upatanisho

Neno la Kiingereza "atonement" awali lilimaanisha "at-one-ment" yaani, hali ya kuwa "at one" au kuwa na umoja katika makubaliano. Inaashiria maelewano ya uhusiano. Upatanifu kamili ulikuwepo awali katika ulimwengu wote mzima. Kisha Lusifa, malaika wa mbinguni mwenye kipaji (kama tulivyojifunza katika Mwongozo wa Somo 2), alimpinga Mungu na kanuni Zake za serikali. Theluthi moja ya malaika wa mbinguni walijiunga na uasi wa Lusifa (Ufunuo 12:3, 4, 7-9).

Uasi huu dhidi ya Mungu na kanuni Zake za upendo unaitwa dhambi katika Biblia (Isaya 53:6; 1 Yohana 3:4). Inaleta maumivu ya moyo, kuchanganyikiwa, machafuko, misiba, tamaa, huzuni, usaliti, na uovu wa kila aina. Mbaya zaidi, adhabu yake ni kifo (Warumi 6:23) ambacho hakuna ufufuo katika ziwa la moto (Ufunuo 21:8). Dhambi huenea haraka nayo ni hatari zaidi kuliko aina hatari zaidi ya saratani. Iliuweka ulimwengu wenyewe hatarini.

Kwa hiyo Mungu alimtoa Lusifa na malaika zake kutoka mbinguni (Ufunuo 12:7-9), na Lusifa akapokea jina jipya "Shetani," ambalo linamaanisha "adui." Malaika wake walioanguka sasa wanaitwa mapepo. Shetani aliwashawishi Adamu na Hawa, na hivyo dhambi ikawa juu ya wanadamu wote. Msiba wa kutisha ulioje! Mgogoro mkubwa kati ya wema na uovu ulikuwa umeanza, na uovu ulionekana kushinda. Hali ilionekana kutokuwa na matumaini.

Lakini, hapana! Yesu, Mwana wa Mungu na Mungu Mwenyewe ambaye alikuwa zaidi ya watu wote ambao wangeishi duniani kwa thamani, alikubali kuutoa uhai Wake ili kulipa adhabu ya kifo kwa kila mwenye dhambi (1 Wakorintho 5:7). Kwa kukubali dhabihu Yake, wenye dhambi wangewekwa huru kutokana na hatia ya dhambi (Warumi 3:25). Mpango huu wa utukufu pia ulijumuisha Yesu kuingia katika maisha ya mtu pale Anapoalikwa na yule mtu (Ufunuo 3:20) na kumbadilisha kuwa mtu mpya (2 Wakorintho 5:17). Ulitoa nguvu kutoka kwa Yesu ili kumpinga Shetani na kurejesha kila mtu aliyeongoka kwa mfano wa Mungu, ambaye aliumbwa kwa Mfano Wake (Mwanzo 1:26, 27; Warumi 8:29).

Sadaka hii ya upatanisho iliyobarikiwa inajumuisha mpango wa kutenga dhambi na kuiharibu ikiwa ni pamoja na Shetani na malaika zake walioanguka, pamoja na wote wanaojiunga naye katika uasi (Mathayo 25:41; Ufunuo 21:8). zaidi ya hayo, habari kamili kuhusu Yesu na serikali Yake yenye upendo na Shetani na udikteta wake wa kishetani itapelekwa kwa kila mtu duniani ili wote waweze kufanya uamuzi wenye akili na wenye ujuzi wa kujipatanisha na Kristo au Shetani (Mathayo 24:14; Ufunuo 14:14; 6, 7).

Kesi ya kila mtu itachunguzwa katika mahakama ya mbinguni (Warumi 14:10-12), na Mungu ataheshimu uchaguzi wa kila mtu kumtumikia Kristo au Shetani (Ufunuo 22:11, 12). Hatimaye, baada ya kuondoa dhambi, mpango wa Mungu ni kuumba mbingu mpya na dunia mpya (2 Petro 3:13; Isaya 65:17), ambapo dhambi haitatokea tena (Nahumu 1:9), na kisha kuwapa watu Wake kama makao yao milele (Ufunuo 21:1-5). Kisha Baba na Mwana watakaa pamoja na watu wao katika furaha kamilifu na upatanifu wa milele.

Yote hii imejumuishwa katika "at-one-ment." Mungu ametujulisha hilo katika Neno Lake na kulidhihirisha katika ibada za Patakatifu pa Agano la Kale, haswa siku ya upatanisho. Yesu Ndiye ufunguo wa upatanisho. Dhabihu Yake ya upendo kwa ajili yetu pale Kalvari inafanya yote yawezekane. Kuondoa dhambi katika maisha yetu na katika ulimwengu kunawezekana kupitia Yeye tu (Matendo 4:12). Si ajabu kwamba ujumbe wa mwisho wa sehemu matatu wa mbinguni kwa ulimwengu unatuia sisi sote kumwabudu Yeye (Ufunuo 14:6, 7).

Kwa nini mtu yeyote basi aondoe sehemu muhimu ya unabii huu?

14. Kwa nini baadhi ya wafasiri wa Biblia wanatenga wiki ya mwisho (au miaka saba) ya miaka 490 iliyogawiwa taifa la Kiyahudi na kuitumia kwa kazi ya Mpinga Kristo mwishoni mwa historia ya ulimwengu?

Jibu: Swali hili ni zuri “Kwa nini mtu yeyote aondoe miaka saba ya mwisho ya miaka 490 iliyotengewa taifa la Kiyahudi na kuiweka mwisho wa historia ya ulimwengu?”

Hebu tupitie Ukweli:

- A. Hakuna kibali au ushahidi wowote wa kuingiza pengo popote kati ya miaka yoyote ya unabii wa miaka 490. Kwani ni endelevu, yaani inaendelea, kama ilivyokuwa miaka 70 ya uhamisho wa watu wa Mungu iliyotajwa katika Danieli 9: 2.
- B. Kamwe katika Maandiko hakuna idadi maalum ya wakati uliotenga aidha (siku, wiki, miezi, miaka) inayojumuisha sehemu ya muda haimaanishi chochote isipokuwa vitengo vya wakati endelevu au mfululizo. Mzigo wa uthibitisho ni juu ya wale wanaodai kwamba sehemu yoyote ya wakati wowote unabii inapaswa kutengwa na kuhesabiwa baadaye.
- C. 27BK (mwaka wa ubatizo wa Yesu) ilikuwa tarehe ya kuanza kwa miaka saba ya mwisho ya unabii, ambayo Yesu alisisitiza kwa kuanza mara moja kuhubiri, "Wakati umetimia." Marko 1:15.

D. Wakati wa kifo Chake msalabani katika majira ya kuchipua ya mwaka wa 31 BK, Yesu alipaza sauti, "Imekwisha." Mwokozi hapa anarejelea kwa uwazi unabii wa kifo Chake uliofanywa katika Danieli sura ya 9, kama vile:

1. "Masihi" "atakatiliwa mbali" au kusulubiwa (mstari wa 26).

2. *"Angeikomesha dhabihu na dhabihu" kwa kufa kwa ajili ya wote kama Mwana- Kondoo wa kweli wa Mungu (mstari wa 27 1 Wakorintho 5:7). 15:3).*

3. "Atafanya upatanisho kwa ajili ya uovu" (mstari 24).

Hakuna mamlaka ya kibiblia au ushahidi wa kutenganisha wiki ya mwisho, au miaka saba, ya miaka 490 iliyotengwa kwa taifa la Kiyahudi na kuitumia kwa kazi

ya Mpinga Kristo karibu na mwisho wa historia ya ulimwengu. Kubwa zaidi, kutenganisha miaka saba iliyopita kutoka kwa unabii wa miaka 490 kwa namna hivyo kunapotosha maana ya Kweli ya unabii mwingi katika vitabu vya Danieli na Ufunuo hivi kwamba watu hawawezi kuuelewa kwa usahihi. Hii ndiyo sababu Mungu analaani tafsiri ya kibinafsi za unabii, kama vile nadharia hii ya pengo la miaka saba. Tafsiri kama hizo huwa zinawapotosha watu.

15. Nimekubali dhabihu ya upatanisho ya Kristo kwa ajili ya maisha yangu na nimemwalika anitakase kutoka kwa dhambi na kunifanya mtu mpya.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Nguvu ya pembe ndogo inaonekana katika Danieli sura ya 7 na Danieli sura ya 8. Je, hizi zina nguvu sawa?

Nguvu ya pembe ndogo ya Danieli 7 inaashiria upapa. Nguvu ya pembe ndogo ya Danieli 8 inaashiria

Rumi ya kipagani na ya kipapa.

2. "Siku elfu mbili na mia tatu" ya Danieli 8:14 iliyotafsiriwa kihalisi kutoka kwa Kiebrania inasomeka "jioni na asubuhi elfu mbili na mia tatu". Je, hii inamaanisha siku 1,150, kama wengine wanavyobishana?

La, Biblia huonyesha waziwazi katika Mwanzo 1:5, 8, 13, 19, 23, 31 kwamba jioni na asubuhi ni sawa na siku moja. Hakukuwa na tukio lolote katika historia mwishoni mwa siku 1,150 ambalo lingetimiza unabii huu.

3. Je, “uchaguzi” una sehemu gani katika maisha ya Mkristo?

Ni ufunguo mkubwa wa mafanikio. Njia ya Mungu daima imekuwa na uhuru wa kuchagua ambayo inakufanya usilazimishwe kufanya jambo ila inakufanya ukomae na uwe na mawazo yako mwenyewe katika kumchagua Mungu au Shetani, na hivyo ukipewa uchaguzi, utampenda Mungu kiukwel na kwa moyo wako wote. (Yoshua 24:15). Ingawa Mungu anataka kuokoa kila mtu (1 Timotheo 2:3, 4), bado anaruhusu uchaguzi ufanyike kwa uhuru (Kumbukumbu la Torati 30:19). Mungu alimruhusu Shetani kuchagua kumwasi. Pia aliwaruhusu Adamu na Hawa wachague kutotii. Haki kamwe kufungiwa ndani, na kuwa kama kitu kilichopangwa tayari ili kunipeleka mimi mbinguni bila ya kujali jinsi ninavyoishi au hata kama sitaki kwenda. Chaguo au kuchagua inamaanisha kuwa siku zote mimi niko huru kubadilisha mawazo yangu. Yesu ananiuliza nimchague Yeye (Mathayo 11:28-30) na kuthibitisha chaguo langu kila siku (Zaburi 86:3). Ikiwa chaguo langu la kila siku ni Kwake, atanibadilisha na kunifanya kama Yeye na

hatimaye kunipeleka katika ufalme Wake mpya uliobarikiwa. Lakini tafadhali kumbuka, uko niko huru kugeuka na kwenda upande mwingine wakati wowote unaotaka au unaochagua. Mungu hatanilazimisha mimi au wewe kufanya kile tusichokipenda. Chaguo langu la kila siku la kumtumikia Yeye ni muhimu sana.

4. Wengi wanaamini kwamba mfalme wa Seleucid Antioko Epifane ndiye mamlaka ya pembe ndogo ya Danieli 8. Je, tunawezaje kuwa na hakika kwamba hii si kweli?

Kuna sababu nyingi. Baadhi yao ni kama ifuatavyo:

A. Antiochus Epiphanes hakuwa "mkuu kupita kiasi", kama unabii unavyoamuru (Danieli 8:9).

B. Hakutawala katika "wakati wa mwisho" au karibu na mwisho wa ufalme wa Seleucid kama unabii unavyotaja (Danieli 8:23) lakini, badala yake, karibu na katikati.

C. Wale wanaofundisha kwamba Antiochus Epiphanes ndiye pembe ndogo huhesabu siku 2,300 kama siku halisi badala ya siku za kinabii sawa na mwaka. Kipindi hiki cha wakati halisi cha zaidi ya miaka sita hakina matumizi yenye maana kwa Danieli sura ya 8. Jitihada zote za kufanya kipindi hiki halisi cha wakati kilingane na Antioko Epifania zimeshindwa kwa namna moja, jambo ambalo limeleta aibu kwa wafuasi wake.

D. Pembe ndogo ingali ipo kwenye “wakati wa mwisho” (Danieli 8:12, 17, 19), huku Antiochus Epiphanes alikufa mwaka wa 164 KK

E. Pembe hiyo ndogo ilipaswa kuwa “kuu kupita kiasi” upande wa kusini, mashariki, na Palestina (Danieli 8:9). Ingawa Antiochus Epiphanes alitawala Palestina kwa muda, hakuwa na mafanikio yoyote huko Misri (kusini) na Makedonia (mashariki).

F. Pembe ndogo inatupa chini mahali pa Patakatifu pa Mungu (Danieli 8:11). Antioko Epiphanes hakuharibu hekalu la Yerusalemu. Alilitia unajisi, lakini liliharibiwa na Warumi katika mwaka wa 70 BK. Wala hakuharibu Yerusalemu, kama ilisemwa na unabii (Danieli 9:26).

G. Kristo alitumia machukizo ya uharibifu ya Danieli 9:26 na 27, si kwa hasira za wakati uliopita za Antioko Epifania kRIK mwaka wa 167 KK, bali kwa wakati ujao wa karibu wakati jeshi la Kirumi lingeharibu Yerusalemu na hekalu katika kizazi chake katika mwaka wa 70 BK. (Luka 21:20-24). Katika Mathayo 24:15, Yesu alimtaja nabii Danieli kihususi kwa kusema kwamba utabiri wake wa Danieli 9:26, 27 ungetimizwa wakati Wakristo wangeona (wakati ujao) chukizo la

uharibifu ‘limesimama katika Patakatifu’ katika Yerusalemu. Hii ni wazi kwamba watu wanaosema hivi hawakuelewa au wanataka mkanganyiko.

H. Yesu alihusisha kwa uwazi uharibifu wa Yerusalemu na kukataa kwa mwisho kwa Israeli kumkubali kama Mfalme na Mwokozi (Mathayo 21:33-43) 23:37, 38 Luka 19:41-44). Uhusiano huu kati ya kumkataa Masihi na uharibifu wa jiji na hekalu ndio ujumbe muhimu wa Danieli 9:26, 27. Ni ujumbe unaotangaza matokeo ya kuendelea kwa Israeli kumkataa Masihi—hata baada ya kupewa miaka 490 ya ziada ya majaribio ya upendo. Kutumia unabii huo kwa Antiochus Epiphanes, aliyekufa mwaka wa 164 KK, muda mrefu kabla ya kuzaliwa kwa Yesu, kunaharibu kabisa maana ya Danieli sura ya 8 na 9—unabii wa wakati muhimu zaidi wa Biblia.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Kondoo mume wa Danieli 8 anaashiria (1)

- _____ Babeli.
- _____ Umedi-Uajemi.
- _____ Ugiriki.
- _____ Roma.

2. Mbuzi-dume wa Danieli 8 anawakilisha nini? (1)

- _____ Misri.

- _____ Palestina.
- _____ Ugiriki.
- _____ Ashuru.

3. Nguvu ya pembe ndogo ya Danieli 8 inawakilisha (1)

- _____ Antiochus Epifane.
- _____ Rumi, katika awamu zake za kipagani na kipapa.
- _____ Kutoamini Mungu.
- _____ Iraki.

4. Siku ya upatanisho katika Israeli la kale ilikuwa siku ya hukumu. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

5. Ni kiasi gani kati ya miaka 2,300 iliyokatiliwa mbali kwa ajili ya Wayahudi? (1)

- _____ miaka 490.
- _____ miaka 700.
- _____ miaka 1810.
- _____ miaka 100.

6. Katika unabii wa Biblia, siku moja ya unabii ni sawa na mwaka mmoja halisi. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

7. Unabii wa miaka 2,300 ulitabiriwa (miaka 500 kabla haujatukia) kwamba Masihi angetokea mwaka wa 27 BK. Alionekana kwa wakati ufaao. Hii inathibitisha kwamba (3)

- _____ Biblia imevuviwa.
- _____ Malaika Gabrieli alikisia kwa bahati.
- _____ Tarehe zingine zote katika unabii ni sahihi.
- _____ Yesu Ndiye Masihi.

8. Wakati miaka 490 iliyogawiwa taifa la Wayahudi ilipokwisha mwaka wa 34 BK, wanafunzi walifanya nini? (1)

- _____ Walianza kuwahubiria watu wa mataifa mengine.
- _____ Walichukua likizo ndefu.

_____ Walisema kwamba hakuna Myahudi ambaye angeokolewa baada ya BK 34.

9. Kulingana na unabii wa miaka 2,300 wa Danieli sura ya 8 na 9, ni nini kilichotukia mwaka wa 1844? (1)

- _____ Hukumu ilianza mbinguni.
- _____ Siku ya rehema kwa taifa la Kiyahudi iliisha.
- _____ Yesu alipaa mbinguni.
- _____ Mungu alifunga rehema kwa watu wote.

10. Siku ya mbinguni ya upatanisho, au upatanisho mmoja, italeta ulimwengu wote katika mapatano kamili na Mungu. Ni kauli gani kati ya zifuatazo zinazosema Ukweli kuhusu sehemu fulani ya upatanisho? (10)

- _____ Yesu alitoa maisha Yake ili kulipa adhabu yetu ya kifo.
- _____ Yesu alituweka huru kutoka katika hatia ya dhambi.
- _____ Yesu anatubadilisha na kutufanya kuwa watu wapya kabisa.
- _____ Yesu anaturudisha kwa mfano wa Mungu.
- _____ Katika mahakama ya mbinguni, Mungu huheshimu chaguo la kila mtu kumtumikia Kristo au Shetani.
- _____ Taarifa kamili huenda kwa kila mtu duniani kuhusiana na mpango wa Shetani wa kuharibu na mpango mtukufu wa Mungu wa kuwaokoa watu.
- _____ Dhambi, Shetani, na wenye dhambi watatengwa na kuangamizwa.
- _____ Mungu anaumba mbingu mpya na nchi mpya kwa ajili ya watu Wake na atakaa pamoja nao.
- _____ Dhambi hainuka tena.
- _____ Upatanisho uliwezekana kwa dhabihu ya Yesu pale Kalvari.
- _____ Shetani na malaika zake wataongoka na kuokolewa.

11. Hakuna mamlaka ya Biblia au ushahidi wa kutenganisha juma la mwisho au miaka saba ya miaka 490 iliyogawiwa taifa la Kiyahudi na kuitumia kwa kazi ya Mpinga Kristo karibu na mwisho wa historia ya ulimwengu. (1)

- _____ Kweli.
- _____ Uongo.

12. Mnamo mwaka wa 34 BK, (3)

- _____ Rehema iliisha kwa Wayahudi kama taifa teule la Mungu.
- _____ Wanafunzi walianza kuwahubiria watu na mataifa mengine.

_____ Stefano, shemasi mwadilifu, alipigwa mawe.

_____ Hukumu ilianza mbinguni.

13. Muda wa siku 2,300 ulianza katika (1)

_____ BK 34

_____ 1944

_____ 1491 KK

_____ 457 KK

14. Unabii wa Danieli na Ufunuo unatuhusu hasa sisi na wakati wetu. (1)

_____ Ndiyo.

_____ Hapana.

Somo la 19—Kesi Yafungwa

Baraza la hukumu limeamua, uamuzi umetolewa—kesi imefungwa! Ni mawazo machache yanayoweza kuwa mazito kuliko hayo. Siku inakaribia kwa kasi ambapo maisha ya kila mtu aliyewahi kuishi yatapitiwa mbele za Mungu ajuaye yote (2 Wakorintho 5:10). Lakini usiogope—jitie moyo! Mamilioni tayari wamegundua kwamba ujumbe wa hukumu unaofunuliwa katika Mwongozo huu wa Somo ni habari njema sana. Mara nne kitabu cha Ufunuo kinapotaja hukumu kuu, huibua sifa na shukrani. Je, unajua kwamba Biblia inataja hukumu zaidi ya mara elfu moja? Karibu kila mwandishi wa Biblia anaizungumzia; kwa hiyo umuhimu wake hauwezi kusesitizwa kupita kiasi. Katika dakika chache zijazo utapata ufafanuzi wa wazi kuhusu somo hili lililopuuzwa.

Awamu ya Kwanza ya Hukumu ya Mwisho

1. Malaika Gabrieli alimpa Danieli unabii wa hukumu ya mbinguni ya mwaka 1844. Awamu ya kwanza ya hukumu inaitwa hukumu kabla ya kuja kwa Yesu kwa sababu inafanyika kabla ya kuja kwa Yesu mara ya pili. Ni kundi gani la watu litakalozingatiwa katika awamu ya kwanza ya hukumu? Je, inaisha lini?

"Hukumu lazima ianzie katika nyumba ya Mungu." 1 Petro 4:17. "Mwenye kudhulumu na azidi kudhulumu, na mwenye uchafu na azidi kuwa mchafu; na mwenye haki na azidi kufanya haki, na mtakatifu na azidi kutakaswa. tazama, Naja upesi, na ujira Wangu u pamoja Nami, kumlipa kila mtu kama kazi yake ilivyo." Ufunuo 22:11, 12. (Ona pia 1 Timotheo 3:15.)

Jibu: Hukumu inaisha kabla tu ya ujio wa pili wa Yesu. Wale (walio hai na waliokufa) walioidai kuwa Wakristo—"nyumba ya Mungu"—watapitiwa na hukumu ya kabla ya kuja kwa Yesu au kabla ya wale wasioamini. (Tarehe ya 1844 imeanzishwa katika Mwongozo wa 18.)

Yesu anasimama pamoja na watu Wake waaminifu katika hukumu na kuwaahidi uamuzi unaowapendelea.

2. Ni nani anayesimamia hukumu? Wakili wa utetezi ni nani? Hakimu? Mshitaki ni nani? Mashahidi ni akina nani?

"Mzee wa siku aliketi,... kiti Chake cha enzi kilikuwa kama mwali wa moto." "Hukumu ikawekwa, na vitabu vikafunguliwa." Danieli 7:9, 10. "Tunaye Mwombezi kwa Baba, Yesu Kristo Mwenye haki." 1 Yohana 2:1. "Baba... amekabidhi hukumu yote kwa Mwana." Yohana 5:22.

"Ibilisi,... ametupwa chini mshitaki wa ndugu zetu, yeye awashitakiye mbele za Mungu wetu mchana na usiku." Ufunuo 12:9, 10. "Haya ndiyo anenayo Yeye aliye Amina, shahidi mwaminifu na wa Kweli, mwanzo wa kuumba kwa Mungu." Ufunuo 3:14. (Ona pia Wakolosai 1:12-15.)

Jibu: Mungu Baba, Mzee wa siku, anaongoza katika hukumu. Naye Anakupenda sana (Yohana 16:27). Shetani ndiye mshitaki wako pekee. Katika mahakama ya mbinguni, Yesu, ambaye anakupenda, rafiki yako mkubwa atakuwa wakili wako, hakimu, na shahidi wako. Naye anaahidi kwamba hukumu "itatilewa kwa ajili ya watakatifu. Au watakatifu watapelewa hukumu" Danieli 7:22, NEB.

Ushahidi unaotolewa katika hukumu unatoka katika vitabu vya mbinguni.

3. Ni nini chanzo cha ushahidi uliotumika katika hukumu ya kabla ya majilio ya Bwana? Je, wote watahukumiwa kwa kiwango gani? Kwa kuwa Mungu tayari anajua kila kitu kuhusu kila mtu, Kwa nini kuwe na hukumu?

"Hukumu ikawekwa, na vitabu vikafunguliwa." Danieli 7:10. "Wafu wakahukumiwa katika mambo hayo yaliyoandikwa katika vile vitabu, sawasawa na matendo yao." Ufunuo 20:12. "Wao... watahukumiwa kwa sheria ya uhuru." Yakobo 2:12. "Tumefanywa kuwa tamasha kwa ulimwengu, na kwa malaika, na kwa wanadamu." 1 Wakorintho 4:9.

Jibu: Ushahidi wa mahakama unatokana na vitabu ambavyo maelezo yote ya maisha ya mtu yameandikwa. Kwa waaminifu, Kumbukumbu ya sala, toba, na msamaha wa dhambi itakuwa pale kwa wote kuona kama ushahidi hivi. Rekodi zitathibitisha kwamba nguvu za Mungu huwawezesha Wakristo kuishi maisha yaliyobadilika. Mungu anapendelewa na watakatifu Wake Naye atafurahia kushiriki ushahidi wa maisha yao. Hukumu itathibitisha kwamba hakuna "kuhukumiwa kwa wale walio katika Kristo Yesu, ambao hawaenendi kwa kufuata mwili, bali kwa Roho." Warumi 8:1.

Sheria ya Amri Kumi ni kiwango cha Mungu katika hukumu (Yakobo 2:10-12). Kuvunja sheria Yake ni dhambi (1 Yohana 3:4). Haki ya sheria itatimizwa na Yesu kwa watu Wake wote (Warumi 8:3, 4). Kudai kwamba hili haliwezekani ni kutilia shaka Neno la Yesu na nguvu zake.

Hukumu sio kumjulisha Mungu. Tayari Yeye ana habari kamili (2 Timotheo 2:19). Hata hivyo, watu waliokombolewa watakuwa wakija mbinguni kutoka katika ulimwengu ambao umeshushwa hadhi na dhambi. Malaika na wakaaji wa

malimwengu mengine ambayo hayajaanguka bila shaka wangehisi wasiwasi kuhusu kumkaribisha mtu yeyote kwenye ufalme wa mbinguni, ufalme ule wa Mungu, mtu ambaye angeweza kuanzisha dhambi tena. Hivyo, hukumu itawafungulia kila undani wa mambo kinagaubaga na kujibu kila swali. Kusudi la kweli la Shetani sikuzote limekuwa kumdharau Mungu kuwa si Mwenye haki, mkatili, asiye na upendo, na asiye wakweli. Hii inafanya kuwa muhimu zaidi kwa viumbe vyote katika ulimwengu kujionea wenyewe jinsi ambavyo Mungu amekuwa na subira sana kwa wenye dhambi. Kuthibitishwa kwa tabia ya Mungu wetu, ndilo kusudi kuu la hukumu (Ufunuo 11:16–19; 15:2–4; 16:5, 7; 19:1, 2; Danieli 4:36, 37). Kumbuka kwamba sifa na utukufu hutolewa kwa Mungu kwa jinsi anavyoshughulikia hukumu.

Kila sehemu ya maisha ya mtu itapitiwa upya katika hukumu.

4. Ni sehemu gani ya maisha ya mtu inazingatiwa katika hukumu ya kabla ya kuja Kwake? Nini kitathibitishwa? Zawadi zitaamuliwaje?

"Mungu ataleta hukumuni kila kazi, pamoja na kila neno la siri, likiwa jema au likiwa baya." Mhubiri 12:14. "Acheni [ngano na magugu] zikue pamoja mpaka wakati wa mavuno." "Mwana wa Adamu atawatuma malaika Zake, nao watakusanya kutoka katika ufalme Wake machukizo yote. Mathayo 13:30, 41. "Tazama, naja upesi na ujira Wangu u pamoja Nami, kumlipa kila mtu kama kazi yake ilivyo." Ufunuo 22:12.

Jibu: Kila undani wa maisha utapitiwa upya, ikijumuisha mawazo na matendo ya siri. Kwa sababu hii, awamu hii ya kwanza ya hukumu pia inaitwa hukumu ya uchunguzi au hukumu ya upelelezi. Hukumu itathibitisha nani ataokolewa kati ya wale waliodai kuwa Wakristo. Bila shaka pia itathibitisha wale waliopotea, ambao majina yao hayakuhukumiwa katika hukumu ya kabla ya kuja Kwake. Ingawa tumeokolewa kwa neema, thawabu zitatolewa kulingana na kazi, matendo, au mwenendo, jambo ambalo linathibitisha ukweli wa imani ya Mkristo (Yakobo 2:26).

Awamu ya Pili ya Hukumu ya Mwisho

5. Ni kikundi gani kinachohusika katika hukumu ya mbinguni wakati wa kipindi cha miaka 1,000 ya Ufunuo sura ya 20? Je, ni nini madhumuni ya awamu hii ya pili ya hukumu?

"Hamjui ya kuwa watakatifu watauhukumu ulimwengu?... Hamjui ya kuwa tutawahukumu malaika?" 1 Wakorintho 6:2, 3. "Kisha nikaona viti vya enzi, wakaketi juu yake, nao wakapewa hukumu." Ufunuo 20:4.

Jibu: "Watakatifu," au watu wenye haki wa nyakati zote ambao Kristo anawachukua kwenda mbinguni katika wingu wakati wa kuja Kwake mara ya pili, watashiriki katika awamu hii ya pili ya hukumu.

Tuseme familia fulani imegundua kwamba mwana wao kipenzi aliyeuawa hakuwa mbinguni. Lakini muuaji wakamwona huko mbinguni. Bila shaka wangehitaji majibu fulani. Awamu hii ya pili ya hukumu itajibu maswali yote ya wenye haki. Uhai wa kila mtu aliyepotea (aliyemo ndani ya orodha ya Shetani na malaika zake) utachunguzwa kwa uangalifu na wenye haki, ambao watakubaliana kabisa na maamuzi ya Yesu kuhusu thawabu kwa kila mmoja (jopo la waamuzi). Itakuwa dhahiri kwa wote kwamba hukumu si jambo la kiholela. Badala yake, itathibitisha tu uchaguzi ambao watu wamefanya tayari kumtumikia Yesu au bwana mwingine (Ufunuo 22:11, 12). (Kwa mapitio ya miaka 1,000, ona Mwongozo wa 12.)

Awamu ya Tatu ya Hukumu ya Mwisho

6. Awamu ya tatu ya hukumu ya mwisho itafanyika lini na wapi? Ni kundi gani jipya litakalokuwepo katika awamu hii ya hukumu?

"Miguu Yake itasimama siku hiyo juu ya mlima wa Mizeituni, ulio mbele ya Yerusalemu." "Na Bwana, Mungu wangu, atakuja, na watakatifu wote pamoja nawe." "Nchi yote itageuzwa kama nchi tambarare kutoka Geba mpaka Rimoni kusini mwa Yerusalemu. Zekaria 14:4, 5, 10. "Nami mimi Yohana nikauona mji ule mtakatifu, Yerusalemu mpya, ukishuka kutoka kwa Mungu mbinguni." Ufunuo 21:2. "Na hiyo miaka elfu itakapotimia, Shetani... atatoka kwenda kuwadanganya mataifa... kuwakusanya pamoja kwa vita." Ufunuo 20:7, 8.

Waovu watajaribu kuushambulia mji mtakatifu.

Jibu: Awamu ya tatu ya hukumu itafanyika duniani mwishoni mwa miaka 1,000 ya Ufunuo sura ya 20, baada ya Yesu kurudi duniani

pamoja na mji mtakatifu. Waovu wote ambao wamewahi kuishi, akiwemo Ibilisi na malaika zake, watakuwepo. Mwishoni mwa miaka 1,000, waovu waliokufa wa nyakati zote watafufuliwa (Ufunuo 20:5). Shetani mara moja anaanzisha kampeni yenye nguvu ya propaganda ili kuwahadaa. Cha kushangaza, yeye afaulu kusadikisha mataifa ya dunia kwamba yanaweza kuliteka jiji takatifu.

7. Nini kitatokea baadaye?

"Wakapanda juu ya upana wa nchi, wakaizingira kambi ya watakatifu, na mji ule uliopendwa." Ufunuo 20:9.

Jibu: Waovu wanauzingira mji na kujiandaa kushambulia.

Awamu ya tatu ya hukumu itakatiza mpango wa kushambulia mji.

8. Ni nini kinachokatiza mpango wao wa vita, na matokeo yatakuwa nini?

"Nikawaona wafu, wadogo kwa wakubwa, wamesimama mbele za Mungu; na vitabu vikafunguliwa; na kitabu kingine kikafunguliwa, ambacho ni cha uzima; sawasawa na kazi zao." Ufunuo 20:12. "Lazima sisi sote tuonekane mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo." 2 Wakorintho 5:10. "Kama Mimi niishivyo, asema Bwana, kila goti litapigwa mbele Zangu, na kila ulimi utakiri kwa Mungu. Hivyo basi, kila mmoja wetu atatoa hesabu yake mbele za Mungu." Warumi 14:11, 12.

Jibu: Bila kutarajia, bila onyo, Mungu anaonekana na mwangaza karibu wa kupooza juu ya jiji (Ufunuo 19:11-21). Wakati wa Ukweli umefika. Kila nafsi iliyopotea tangu ulimwengu ulipoanza, akiwemo Shetani na malaika zake, sasa inakabiliana kabisa na Mungu katika hukumu bila kuwa na shaka yoyote. Kila jicho limeelekezwa kwa Mfalme wa wafalme (Ufunuo 20:12).

Kila Mtu Huyaona Maisha Yake Mwenyewe Yakipitiwa

Kisha kila nafsi iliyopotea inakumbuka visa au mambo yake mwenyewe ya maisha: Miito ya Mungu ya mara kwa mara, yenye uchangamfu, ya kusihi ili kutubu, ile sauti ya kushawishi, tulivu, ndogo usadikisho wa ajabu ambao mara nyingi ulikuja na mtu akakataa mara kwa mara kuitikia. Yote yapo. Usahihi wake hauwezi kupingwa. Ukweli wake haupingiki. Mungu anataka waovu waelewe kikamilifu.

Atatoa maelezo yoyote yanayotakikana ili kuweka mambo yote wazi. Vitabu na rekodi zinapatikana.

Hakuna Kufunika

Mungu hahusiki katika ufichaji fulani wa kimbingu. Hajaharibu ushahidi, hakufuta mkanda uliorekodi mambo! Hakuna cha kuficha. Kila kitu kiko wazi, na kila mtu ambaye amewahi kuishi pamoja na malaika wote wema na wabaya atakuwa akitazama drama hii kubwa kati ya drama zote (hautakuwa mchezo wa kuigiza bali matukio halisi).

Kuanguka Kwenye Magoti kwa Waliopotea

Ghafla kunatokea harakati. Nafsi moja iliyopotea inapiga magoti ili kukiri hatia yake na kukiri waziwazi kwamba Mungu alikuwa mwema na mwenye haki sana kwake. Kiburi chake na ukaidi kilimzuia kujibu sauti ya kusihi. Na kwenye pande zote sasa, watu na malaika waovu vile vile wanapiga magoti na kukiri. Kisha katika hatua moja kubwa, karibu wakati huo huo watu wote waliosalia na malaika waovu, pamoja na Shetani, wanaanguka kifudufudi mbele za Mungu (Warumi 14:11). Wanalitoa hatia jina la Mungu kwa kulisafisha waziwazi kutokana na mashtaka yote ya uongo na kutoa ushahidi jinsi Yeye alivyowatendea kwa upendo, haki na rehema.

Wote Wanakiri Kwamba Hukumu Ni Ya Haki

Wote wanakiri kwamba hukumu ya kifo iliyotolewa juu yao ni ya haki njia pekee iliyo salama ya kushughulikia dhambi. Kwa kila mtu aliyepotea inaweza kusemwa, "Umejiangamiza mwenyewe." Hosea 13:9. Mungu sasa anasimama akiwa amethibitishwa mbele ya malimwengu yote. Mashtaka na madai ya Shetani yamefichuliwa na kukanushwa bila shaka kuwa ni uongo potovu wa mtenda dhambi mgumu.

Moto kutoka mbinguni utatuondoa dhambi na wenye dhambi milele

9. Ni hatua gani za mwisho ambazo zitaondoa dhambi katika ulimwengu wote mzima na kuandaa makao salama na wakati ujao kwa waadilifu?

"Wakaizunguka kambi ya watakatifu,... na moto ukashuka kutoka kwa Mungu mbinguni, ukawala. Na yule Ibilisi, mwenye kuwadanganya, akatupwa katika lile ziwa la moto." Ufunuo 20:9, 10. "Kwa maana hao [waovu] watakuwa majivu chini ya nyayo za miguu yenu." Malaki 4:3. "Tazama, Mimi naumba mbingu mpya na nchi mpya." Isaya 65:17. "Tazamia mbingu mpya na nchi mpya, ambayo haki yakaa ndani yake." 2 Petro 3:13. "Tazama, maskani ya Mungu ni pamoja na wanadamu,... nao watakuwa watu Wake, na Mungu Mwenyewe atakuwa pamoja nao." Ufunuo 21:3.

Jibu: Moto kutoka mbinguni utawashukia waovu. Moto huo utaondoa kabisa dhambi na wenye dhambi kutoka kwa ulimwengu milele. (Ona Mwongozo wa 11 wa Masomo kwa habari kamili kuhusu moto wa mateso.) Huu utakuwa wakati wa huzuni na mshtuko mkubwa kwa watu wa Mungu. Karibu kila mtu atakuwa na mpendwa au rafiki kwenye moto. Malaika walinzi labda watatokwa na machozi kwa kupoteza watu waliowalinda na kuwapenda kwa miaka mingi. Hata Kristo bila shaka atawalilia wale aliowapenda na kuwasihi kwa muda mrefu sana. Wakati huo wa kutisha, uchungu wa Mungu, Baba yetu Mwenye upendo, juu ya gharama ya kutisha ya dhambi utakosa maelezo ya kibinadamu.

Mbingu Mpya na Nchi

Kisha Bwana atafuta machozi yote kutoka kwa watu Wake waliokombolewa (Ufunuo 21:4) na kuumba mbingu mpya na dunia mpya yenye kupendeza kupita maelezo kwa watakatifu Wake. Na bora zaidi, Atakaa hapa pamoja na watu Wake katika milele zote. Hakuna mtu anayefikiri angetaka kukosa hilo.

Mnyama aliyetolewa dhabihu aliwakilisha dhabihu ya Yesu msalabani.

10. Je, huduma ya "siku ya upatanisho" katika Patakatifu pa duniani ya Agano la Kale ilifananishaje hukumu na mpango wa Mungu wa kuondoa dhambi kutoka kwa ulimwengu na kurejesha mapatano kamilifu?

Jibu: Katika Mwongozo wa 2 wa Somo, tulijifunza jinsi Shetani alivyomshtaki na kumpinga Mungu kwa uongo na kuleta uovu mbaya wa dhambi katika ulimwengu. Siku ya upatanisho katika Israeli ya kale ilifundisha, kwa njia ya mifano, jinsi Mungu atakavyoshughulikia tatizo la dhambi na kurudisha upatanisho kwa ulimwengu kwa upatanisho.

(Upatanisho unamaanisha “mapatano mamoja,” au “kuleta vitu vyote katika upatano kamili wa kimungu.”)

Katika Patakatifu pa duniani, hatua za mfano zilikuwa:

- A. Mbuzi wa Bwana aliyechinjwa ili kufunika dhambi za watu.
- B. Kuhani alinyunyiza damu mbele ya Kiti cha Rehema.
- C. Hukumu ilifanyika kwa utaratibu huu:

(1) wenye haki walithibitisha, (2) wasiotubu kukatiliwa mbali, na (3) Kumbukumbu ya dhambi kuondolewa katika Patakatifu.

- D. Rekodi ya dhambi iliyowekwa juu ya mbuzi wa Azazeli.
- E. Mbuzi wa Azazeli aliyetumwa nyikani.
- F. Watu waliosafishwa na dhambi zao.

G. Wote wanaanza mwaka mpya kwa Ukrasa safi.

Hatua hizi tano za mfano zinawakilisha matukio halisi ya upatanisho ambayo yameanzishwa kutoka Patakatifu pa mbinguni, makao makuu ya Mungu ya mbinguni kwa ulimwengu. Pointi ya kwanza hapo juu ni ishara ya tukio halisi la upatanisho wa pointi ya kwanza chini ya kipengele cha pointi y apili hapo juu ni ishara ya pointi ya pili hapa chini, n. k. Angalia jinsi Mungu anavyoonyesha kwa uwazi matukio haya makuu ya upatanisho:

- A. Kifo cha dhabihu cha Yesu kama dhabihu badala ya mwanadamu (1 Wakorintho 15:3; 5:7).
- B. Yesu kama Kuhani wetu Mkuu anawarudisha watu kwa mfano wa Mungu (Waebrania 4:14–16; Warumi 8:29).
- C. Hukumu inatoa Kumbukumbu kuthibitisha maisha, mema na mabaya, na kisha kuondoa Kumbukumbu za dhambi kutoka Patakatifu pa mbinguni (Ufunuo 20:12; Matendo 3:19–21).
- D. Wajibu wa kuanzisha dhambi na kuwafanya watu wote watende dhambi umewekwa kwa Shetani (1 Yohana 3:8; Ufunuo 22:12).
- E. Shetani alifukuzwa nyikani (miaka 1,000 ya Ufunuo sura ya 20).
- F. Shetani, dhambi, na wenye dhambi wameondolewa kabisa (Ufunuo 20:10; 21:8; Zaburi 37:10, 20; Nahumu 1:9).
- G. Nchi mpya iliyojengwa kwa ajili ya watu wa Mungu. Kila kitu kilichopotea kwa dhambi kinarejeshwa kwa watakatifu wa Bwana (2 Petro 3:13; Matendo 3:20, 21).

Upatanisho haujakamilika mpaka ulimwengu na vyote vilivyomo ndani yake virudishwe katika hali ya kabla ya dhambi kwa kuhakikisha kwamba dhambi hainuka tena.

Baada ya hukumu, dhambi itatoweka milele. Wenye haki watakuwa salama milele.

11. Ni habari gani njema inayohusu hukumu ambayo imefunuliwa katika Mwongozo huu wa Somo na kuorodheshwa hapa chini?

Jibu: A. Mungu na namna Yake ya kushughulikia tatizo la dhambi itathibitishwa kwa utukufu mbele ya ulimwengu mzima. Hili ndilo lengo kuu la hukumu.

- B. Hukumu itaamuliwa kwa kuwapendelea watu wa Mungu.
- C. Wenye haki watakuwa salama kutokana na dhambi milele.
- D. Dhambi itaondolewa kabisa na haitatokea tena.

- E. Kila kitu ambacho Adamu na Hawa walipoteza kwa dhambi kitarejeshwa kwa waliokombolewa.
- F. Waovu wataungua na kuwa majivu, na si kuteswa milele. Mungu hakuahidi uzima wa milele kwa waovu.
- G. Katika hukumu, Yesu Ndiye hakimu, wakili, na shahidi wetu.
- H. Baba na Mwana wote wanatupenda. Ibilisi ndiye anayetushtaki.
- I. Vitabu vya mbinguni vitasaidia wenye haki kwa sababu vitaonyesha jinsi neema ya injili ilivyobadilisha maisha yao.
- J. Hakuna hukumu ya adhabu juu yao walio katika Kristo Yesu. Hukumu itadhihirisha Ukweli huo tu.
- K. Hakuna nafsi hata moja (ya mtu au malaika) ambayo italalamika kwamba Mungu hana haki. Wote kwa pamoja wataona na kusema kwamba Mungu amekuwa na upendo, haki, neema, na fadhili katika kushughulika na wote.

12. Mungu anaahidi kukuacha huru katika hukumu ya mbinguni ikiwa utamwalika aingie katika maisha yako na kumruhusu abaki kuwa mtawala wa maisha yako. Je, utamkaribisha kuingia katika maisha yako leo?

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Kuna tofauti gani kati ya kumkubali Yesu kama Mwokozi wangu na kumkubali kuwa Bwana wangu?

Tofauti ni kubwa.

Ninapomkubali kama Mwokozi, ananiokoa kutoka kwa hatia na adhabu ya dhambi na kunipa kuzaliwa upya. Ananibadilisha kutoka kuwa mwenye dhambi hadi kuwa mtakatifu. Shughuli hii ni muujiza wa utukufu na ni muhimu kwa wokovu. Hakuna anayeweza kuokolewa bila hilo. Hata hivyo, Yesu hajamalizana nami kwa wakati huu. Nimezaliwa, lakini mpango Wake ni kwamba mimi pia ninapaswa kukua na kuwa kama Yeye (Waefeso 4:13). Ninapomkubali kila siku kama mtawala, au Bwana, wa maisha yangu, Yeye, kwa miujiza Yake, hunifanya nikue katika neema na mwenendo wa Kikristo hadi ninapokuwa mkomavu katika Kristo (2 Petro 3:18).

Shida—Nataka Njia Yangu Mwenyewe

Tatizo ni kwamba nataka kuendesha maisha yangu—nataka kuwa na njia yangu mwenyewe. Biblia inaita hii "uovu", au dhambi (Isaya 53:6). Kumfanya Yesu kuwa Bwana wangu ni muhimu sana hivi kwamba Agano Jipya linamtaja Yeye

kama "Bwana" mara 766. Katika kitabu cha Matendo pekee, anatajwa kama "Bwana"

Mara 110 na kama "Mwokozi" mara mbili tu. Hili linaonyesha jinsi ilivyo muhimu kumjua kama Bwana na Mtawala wa maisha yetu.

Sharti Lililopuuzwa—Kumfanya Bwana

Yesu aliweka msisitizo unaoendelea juu ya Yeye kuwa Bwana kwa sababu Alijua kwamba kumvika taji ya Bwana kungekuwa jambo la kusahaulika na kupuuzwa (2 Wakorintho 4:5). Nisipomfanya Yeye kuwa Bwana wa maisha yangu, basi hakuna njia ninayoweza kuwa Mkristo kamili aliyevikwa haki ya Kristo. Badala yake, nitaishia kuwa "mnyonge, na mwenye mashaka, na maskini, na kipofu, na uchi" na, mbaya zaidi, nitabaki kuhisi kwamba mimi niko sawa tu na "sihitaji chochote". Ufunuo 3:17.

2. Kwa kuwa Kumbukumbu ya dhambi za watu wa Mungu iliamishwa siku ya upatanisho kwa mbuzi wa Azazeli, je, hilo halimfanyi yeye pia kuwa mchukua- dhambi wetu? Nilifikiri Yesu pekee Ndiye aliyebeba dhambi zetu.

Mbuzi wa Azazeli, ambaye anawakilisha Shetani, habebi kwa njia yoyote dhambi, au kulipia, dhambi zetu. Mbuzi wa Bwana, ambaye alitolewa dhabihu siku ya upatanisho, anawakilisha Yesu, aliyechukua na kulipia dhambi zetu pale Kalvari. Yesu peke yake "aichukuaye dhambi ya ulimwengu". Yohana 1:29. Shetani ataadhibiwa (kama watenda dhambi wengine wote—Ufunuo 20:12-15) kwa ajili ya dhambi zake mwenyewe, ambazo zitajumuisha wajibu wa (1) uwepo wa dhambi zote, (2) matendo yake maovu, na (3) kuathiri kwake kila mtu. mtu duniani kufanya dhambi. Mungu atamwajibisha waziwazi kwa uovu. Hivi ndivyo ishara ya uhamisho wa dhambi kwa mbuzi wa Azazeli (Shetani) katika siku ya upatanisho inakusudia kuwasilisha.

3. Biblia iko wazi kwamba Mungu husamehe dhambi zote zinazoungamwa (1 Yohana 1:9). Pia ni wazi kwamba, ingawa zimesamehewa, Kumbukumbu za dhambi hizi zinabaki kwenye vitabu vya mbinguni hadi mwisho wa nyakati (Matendo 3:19-21). Kwa nini dhambi hazifutwi zikisamehewa?

Kuna sababu nzuri sana. Hukumu ya mbinguni haitakuwa kamili hadi hukumu ya waovu itendeke—kabla tu ya maangamizo mwisho wa ulimwengu. Ikiwa Mungu angeharibu Kumbukumbu kabla ya awamu hii ya mwisho ya hukumu, Angeweza kushutumiwa kwa ufichaji mkubwa wa Kumbukumbu. Rekodi zote

za maadili hubaki wazi ili kutazamwa, na kujionea wenyewe hadi hukumu itakapokamilika.

4. Wengine wanasema hukumu ilifanyika pale msalabani. Wengine wanasema kwamba hufanyika wakati wa kifo. Je, tunaweza kuwa na uhakika wa muda wa hukumu kama inavyoonyeshwa katika Mwongozo huu wa Somo ni sahihi?

Ndiyo. Ili kufanya iwezekane kwetu kuwa na uhakika kuhusu wakati wa hukumu, Mungu alitaja waziwazi mara tatu katika Danieli sura ya 7. Angalia wakati hususani wa Mungu. Mungu hakuacha nafasi ya kutokuwa na uhakika. Mfuatano wa Bwana umeelezwa mara tatu (mistari 8-14, 20-22, 24-27) katika sura hii moja kama ifuatavyo:

A. Nguvu ya pembe ndogo—ilitawala AD 538-1798. (Ona Mwongozo wa 15.)

B. Hukumu—inaanza baada ya 1798 (mwaka 1844) na inaendelea hadi ujio wa pili wa Yesu.

C. Ufalme mpya wa Mungu—ulioanzishwa mwishoni mwa hukumu.

Kwa hiyo Mungu anaweka wazi kwamba hukumu haifanyiki wakati wa kifo cha Yesu au msalabani, bali kati ya 1798 na ujio wa pili wa Yesu. Kumbuka kwamba ujumbe wa malaika wa kwanza ni sehemu yake, “Saa ya hukumu Yake imekuja”. Ufunuo 14:6, 7. Watu wa Mungu wa nyakati za mwisho lazima wawe wanauambia ulimwengu kwamba hukumu ya mwisho inaendelea sasa!

5. Tunaweza kujifunza mambo gani muhimu kutokana na funzo letu la hukumu?

Zingatia mambo matano yafuatayo:

A. Mungu anaweza kuonekana kuchukua muda mrefu kabla ya kutenda, lakini wakati Wake ni sahihi. Hakuna mtu aliyepotea atakayeweza kusema "sikuelewa" au "sikujua".

B. Shetani na uovu wa kila aina hatimaye watashughulikiwa na Mungu katika hukumu. Kwa kuwa hukumu ni kazi ya Mungu Naye Ana Ukweli wote, tunapaswa kuacha kuwahukumu wengine na kumwacha Mungu aifanye Yeye Mwenyewe. Ni jambo zito kwetu kuchukua kazi ya Mungu ya kuhukumu. Ni kunyakua mamlaka Yake.

C. Mungu anatuacha sisi sote huru kuamua jinsi tutakavyohusiana Naye na ni nani tutakayemtumikia. Hata hivyo, ni lazima tuwe tayari kwa matokeo mabaya tunapoamua kinyume na Neno Lake.

D. Mungu anatupenda sana hata ametupa vitabu vya Danieli na Ufunuo ili kuyaweka wazi masuala haya ya nyakati za mwisho. Usalama wetu pekee upo

katika kumsikiliza na kufuata ushauri wake kutoka katika vitabu hivi vikuu vya unabii.

- E. Shetani amedhamiria kumwangamiza kila mmoja wetu. Mikakati yake ya udanganyifu ni yenye ufanisi na yenye kurubuni au kusadikisha watu hivi kwamba wote isipokuwa wachache sana watanaswa. Bila nguvu ya Yesu ya ufufuo katika maisha yetu kila siku ili kutulinda na mitego ya Shetani, tutaangamizwa na Shetani.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Kuna awamu ngapi za hukumu? (1)

- _____ Sita.
- _____ Moja.
- _____ Tatu.

2. Angalia vipengele vya kweli kuhusu awamu ya kwanza ya hukumu. (7)

- _____ Ni hukumu ya kabla ya majilio.
- _____ Ilianza mwaka wa 1844.
- _____ Inafanyika sasa.
- _____ Shetani ndiye mshitaki.
- _____ Malaika Gabrieli ndiye mwamuzi.
- _____ Mungu anasimamia.
- _____ Nabii Yona alitabiri.
- _____ Sheria ya Mungu ndiyo kipimo.
- _____ Atazingatia maisha ya wale waliodai kuwa Wakristo.

3. Ni mambo gani yanayosema Ukweli kuhusu awamu ya pili ya hukumu, ambayo itafanyika wakati wa kipindi cha miaka 1,000? (3)

- _____ Wenye haki wa nyakati zote watakuwepo.
- _____ Shetani ataendelea kukatiza shughuli za mahakama zinazoendelea.
- _____ Wote wata kubali kwamba adhabu ya Shetani ni ya haki.
- _____ Malaika wa Shetani watasamehewa.
- _____ Waovu watadai haki zao.
- _____ Wenye haki watajifunza Kwa nini baadhi ya marafiki zao wamepotea.

4. Yesu atahudumu katika nyadhifa tatu. Wao ni kina nani? (3)

- _____ Jaji.
- _____ Shahidi.

- _____ Mdhamini.
- _____ Karani wa mahakama.
- _____ Wakili wa utetezi.

5. Waovu watakuwepo kwa ajili ya hukumu mwishoni mwa miaka 1,000 baada ya kuuzunguka mji mtakatifu. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

6. Mungu ataweka wazi kwa kila mtu aliyepotea na malaika Kwa nini amepotea. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

7. Katika awamu moja ya hukumu kila mtu (wema na mbaya) ambaye amewahi kuishi, pamoja na malaika wote waovu na Shetani, atakuwepo ana kwa ana. Awamu gani? (1)

- _____ Awamu ya kwanza—hukumu ya sasa ya kabla ya kuja.
- _____ Awamu ya pili—katika kipindi cha miaka 1,000.
- _____ Awamu ya tatu—mwishoni mwa miaka 1,000.

8. Kwa nini vitabu vya Kumbukumbu vinahitajika katika hukumu ya mbinguni? (1)

- _____ Kumjulisha Mungu Ukweli.
- _____ Kumkumbusha Mungu kile ambacho huenda amesahau.
- _____ Kuwapa malaika kitu cha kufanya.
- _____ Ili kuwasaidia watu, malaika, na wakaaji wa ulimwengu mwingine kuelewa jinsi Mungu anavyoshughulikia hukumu bila upendeleo na kwa haki.

9. "Upatanisho" maana yake ni "kuleta vitu vyote katika mapatano kamili na Mungu." Ni vitu gani hapa chini ni sehemu ya upatanisho mkuu wa mbinguni? (5)

- _____ Kifo cha Yesu msalabani.
- _____ Hukumu.
- _____ Huduma ya Yesu kama Kuhani wetu Mkuu.
- _____ Gharika ya siku za Nuhu.
- _____ Danieli katika tundu la simba.
- _____ Uharibifu wa mwisho wa dhambi na wenye dhambi.

_____ Uumbaji wa mbingu mpya na nchi mpya.

10. Ni mambo gani ambayo ni habari njema kutoka kwenye hukumu? (5)

_____ Hukumu itaamuliwa kwa ajili ya watakatifu.

_____ Ibilisi ataungua moto milele kuzimu.

_____ Dhambi haitainuka tena.

_____ Dhambi inaweza kuanza tena kwa urahisi katika siku za usoni.

_____ Yesu Ndiye mwamuzi, wakili na shahidi wetu.

_____ Njia ya Mungu ya kushughulika na dhambi na wokovu itathibitishwa kikamilifu.

_____ Kila kitu ambacho Adamu na Hawa walipoteza kwa dhambi kitarejeshwa.

11. Ukweli ni upi kuhusu Shetani kama mbuzi wa Azazeli wa hukumu? (3)

_____ Anaadhibiwa kwa kuanzisha dhambi.

_____ Anaadhibiwa kwa kumwongoza kila mtu katika dhambi.

_____ Hana uhusiano wowote na kulipia dhambi zetu.

_____ Shetani atakataa kuwa mbuzi wa Azazeli na atatoroka.

12. Hukumu si ya kiholela. Badala yake, inathibitisha kimsingi maamuzi ambayo watu tayari wamefanya ama kumtumikia Yesu au kuchagua bwana mwingine. (1)

_____ Ndiyo.

_____ Hapana.

13. Kusudi kuu la hukumu ni kuwafahamisha watu, Shetani, malaika wema na wabaya, na wakazi wa ulimwengu mwingine kwamba Mungu ameshughulikia janga la dhambi kwa hekima, kwa usawa, na kwa uadilifu tangu kuanza kwake huko mbinguni. (1)

_____ Ndiyo.

_____ Hapana.

Somo la 20—Alama ya Mnyama

Maandiko: Ufunuo 13:1–8, 16–18; 14:9–12

Nambari iliyochorwa mwilini, kifaa cha kielektroniki kilichowekwa chini ya ngozi, au kitu cha hila zaidi? Ni mojawapo ya unabii uliotafsiriwa vibaya sana katika Biblia yote—lakini ni muhimu sana kuelewa somo hili kwa usahihi. Lakini katika kusoma alama ya mnyama, ni lazima kushughulikia masuala nyeti sana, kutaja majina na kuwa mahususi. Hili si jambo linalopendwa na watu wengi leo, lakini ni lazima tuwe imara kwa sababu Mungu anawapenda watu Wake na anataka waijue Kweli. Ujumbe huu si kutoka kwetu sisi, bali ni wa Yesu. Na kifo cha milele kikiwakabili wale wanaopokea alama, itakuwa ni hatia kutomsaidia Yeye Bwana kutoa ujumbe huu Waamuzi 5:23. Somo hili pengine linapaswa kutanguliwa na onyo: "IBILISI HATAKI USOME NA KUKAMILISHA MWONGOZO HUU WA KUJIFUNZA." Tafadhali soma Ufunuo 13:1-8, 14:9-12, na 16-18, na uombe Roho Mtakatifu akupe moyo mwaminifu na wenye kuelewa kabla ya kuanza safari hii ya kujifunza.

Tujikumbushe kwa Haraka

Tulijifunza kutoka kwa Mwongozo wa 2 kwamba Pambano la kutisha linaendelea kati ya Mungu na Shetani. Limekuwa likiendelea kwa karne nyingi tangu Lusifa, malaika aliyekuwa na cheo kikubwa kati ya malaika wa mbinguni, akamwasi Mungu. Akiwa na malaika waliojiunga naye, alijaribu kumshinda Mungu na kutwaa udhibiti wa ulimwengu wetu. Mungu na malaika waaminifu hawakuwa na chaguzi nyingine ila kumfukuza Lusifa na malaika zake kutoka mbinguni. Lusifa, ambaye alikuja kujulikana kama Ibilisi na Shetani, alikasirika. Azimio lake la kumwangamiza Mungu na kudhibiti ulimwengu likaongezeka kila siku. Cha kushangaza, yeye ameungwa mkono na watu wengi zaidi duniani katika uasi wake. Bwana pia anaomba uaminifu na msaada wa watu, lakini Yeye huwaacha watu wawe huru kuchagua. Hivi karibuni kila mtu duniani atakuwa amejiunga na Shetani au Mungu. Vita vya mwisho kati ya Shetani na Mungu viko njiani, na vinaelezwa katika kitabu cha Ufunuo. Kitabu hiki kinaonyesha kwamba Mungu ana ishara, au alama, au uhuru ambao utawatambulisha watu Wake. Shetani pia ana alama, au ishara, ambayo itawatambulisha wale wanaomuunga mkono. Kama kawaida, Shetani atafanya kazi kupitia mamlaka ya kidunia iliyofananishwa na Ufunuo na mnyama ili kuweka alama yake. Mwongozo huu wa Somo utafunua alama ya mnyama, ambayo kila mtu aliyepotea wa wakati wa mwisho atapokea. Isipokuwa unajua nini maana ya "alama" yake ni nini, Je, wewe utawezaje kuepuka kuipokea?

Upapa ni mpinga Kristo.

1. Ili kujua "alama" ni nini, ni lazima kwanza tutambue mnyama. Je, Biblia inamfafanuaaje mnyama huyo?

Jibu: Ufunuo 13:1-8, 16-18 hutoa sifa 11 zinazowatambulisha. Yameorodheshwa hapa chini:

- A. Anainuka kutoka baharini (mstari wa 1).
- B. Mkusanyiko wa wanyama wanne wa Danieli sura ya 7 (mstari wa 2).
- C. Joka humpa nguvu na mamlaka (mstari wa 2).
- D. Anapokea jeraha la mauti (mstari 3).
- E. Jeraha la mauti linaponywa (mstari 3).
- F. Nguvu kubwa ya kisiasa (mistari 3, 7).
- G. Nguvu za kidini zenye nguvu (mistari 3, 8).
- H. Dhambi ya kukufuru itahusika (mistari 1, 5, 6).
- I. Atapigana na watakatifu na kuwashinda (mstari 7).
- J. Atatawala kwa muda wa miezi 42 (mstari wa 5).
- K. Ana namba ya ajabu 666 (mstari wa 18).

Je, baadhi ya pointi hizi zina vitabia vinavyojulikana? Hakika! Tulikutana na wengi wao hapo awali tulipojifunza kuhusu Mpinga Kristo katika Danieli sura ya 7. “Mnyama” wa Ufunuo 13 ni jina lingine la “Mpinga Kristo,” ambalo tulijifunza kutoka kwa Danieli 7 ni upapa.

Unabii wa Danieli na Ufunuo mara nyingi hushughulikia msingi uleule wa unabii uliotangulia, lakini kila mara mambo mapya yanapoongezwa ambayo husaidia kufanya unabii huo kuwa hakika. Kwa hivyo tarajia kujifunza mambo mapya kuhusu Mpinga Kristo kutoka kwa Mwongozo huu wa Mafunzo. Sasa hebu tuzingatie, moja baada ya nyingine, pointi 11 zinazomwelezea mnyama.

A. Ingeinuka kutoka baharini (Ufunuo 13:1).

Bahari (au maji) katika unabii inahusu watu, au eneo la watu (Ufunuo 17:15). Kwa hiyo mnyama, au Mpinga Kristo, angetokea kati ya mataifa yenye nguvu na sauti katika ulimwengu uliojulikana wakati huo, na wa zamani yaani Ulaya, siyo mabara mapya kama vile Marekani au Australia. upapa, kama tunavyojua sote, ulizuka Ulaya Magharibi, kwa hiyo unahusiana na jambo hili.

Neno la Ufafanuzi

Kwa Kupatana na amri ya Mungu ya kuwaheshimu watu wote (1 Petro 2:17), tunatulia hapa ili kutambua upapa kwa matendo yake ya huduma na utendaji

wake mwingi mzuri katika mambo mengi. Hospitali zake, mashule yake ambayo yamewasaidia watu kwa elimu nchi nyingi, nyumba za watoto yatima, kulea maskini, nyumba za akina mama wasioolewa, wanasheria wake ambao wamewatetea wanyonge, matunzo ya wazee yanathaminiwa ulimwenguni pote nk. Wapendwa hawa wanaweza kusifiwa kwa uaminifu wa mambo mengi. Lakini, kama mashirika mengine yote, pia wamefanya makosa. Mungu anabainisha baadhi ya makosa yake katika Ufunuo. Bwana, ambaye hubariki na kufariji, lazima wakati mwingine anidhamishe na kusahihisha. Tafadhali mwombe Roho Wake azungumze nawe unapojifunza mada hii muhimu.

B. Huu ni mchanganyiko wa Wanyama wa Danieli sura ya 7 (Ufunuo 13:2).

Jifunze mlinganisho hapa chini ili kuona jinsi yote yanavyohusiana:

	Danieli sura ya 7	Ufunuo sura ya 13
Babeli	Mnyama anayefanana na simba (mst. 4)	“Mdomo wa simba” (mst. 2)
Umedi na Uajemi	Mnyama kama dubu (mst. 5)	“Miguu ya dubu” (mst. 2)
Ugiriki	Mnyama anayefanana na chui (mst. 6)	“Kama chui” (mst. 2)
Roma	Mnyama mwenye pembe kumi (mst. 7)	“Kuwa na ... pembe kumi” (mst. 1)

Wanyama wanne wa Danieli 7 wanaonyeshwa kama sehemu ya Mpinga Kristo, au mnyama, kwa sababu upapa ulijumuisha imani na mazoea ya kipagani kutoka kwenye milki zote nne. Aliwavisha mavazi ya kiroho na kuyaeneza ulimwenguni kama mafundisho ya Kikristo. Hapa kuna mojawapo ya kauli nyingi za kuunga mkono kutoka kwa historia: “Kwa namna fulani, yeye [upapa] amenakili muundo wa shirika lake kutoka kwa Milki ya Kirumi, naye amehifadhi na kuzaa matunda yenye mawazo ya kifalsafa ya Socrates, Plato, na Aristotle, yaliyoazimwa kutoka Wenyeji wasiokuwa waungwana (barbarians) na wale waungwana wa Rumi wa himaya ya Byzantine, lakini daima anabaki kuwa yeye mwenyewe, akikusanya kikamilifu vitu vyote vilivyotolewa kutoka kwa vyanzo vya nje.” Andre Retif, *The Catholic Spirit*, trans. by Dom Aldhelm Dean, Vol. 88 of *The Twentieth Century Encyclopedia of Catholicism* (New York, Hawthorne Books, 1959), p. 85.

Kipengele hiki kwa hakika kinaendana na upapa.

C. Mnyama lazima apokee uwezo wake, kiti chake (mji mkuu), na mamlaka yake kutoka kwa joka (Ufunuo 13:2).

Ili kutambua joka, tunakwenda kwenye Ufunuo sura ya 12, ambapo kanisa la Mungu la wakati wa mwisho linaonyeshwa kama mwanamke safi. Katika unabii, mwanamke safi anawakilisha watu wa Kweli wa Mungu au kanisa (Yeremia 6:2; Isaya 51:16). (Katika Mwongozo wa 23, tutawasilisha somo la kina la kanisa la Mungu la wakati wa mwisho la Ufunuo sura ya 12. Mwongozo wa 22 unafafanua Ufunuo sura ya 17 na 18, ambapo makanisa yaliyoanguka yanafananishwa na mama aliyeanguka na binti zake walioanguka.) Mwanamke anaonyeshwa kama mjamzito na karibu kujifungua. Joka hilo hujilaza karibu, likitumaini "kummeza" mtoto wakati wa kuzaliwa. Hata hivyo, mtoto anapozaliwa Yeye hukwepa Lijoka hilo, Naye hutimiza utume Wake, na kisha kupaa mbinguni. Kwa wazi Mtoto huyo ni Yesu, ambaye Herode alijaribu kumwagamiza kwa kuwaua watoto wote wachanga katika Bethlehemu (Mathayo 2:16). Kwa hiyo joka hilo linawakilisha Rumi ya kipagani, ambayo Herode alikuwa mfalme wake. Nguvu nyuma ya njama ya Herode ilikuwa, bila shaka, Shetani (Ufunuo 12:7-9). Shetani hutenda kupitia serikali mbalimbali ili kukamilisha kazi yake mbaya katika kesi hii, alitumia Rumi ya kipagani.

Tutanukuu marejeo mawili tu ya kuunga mkono kutoka kwenye historia, ingawa yapo mengi:

1. *"Kanisa la Kirumi... lilijisukuma lenyewe hadi mahali pa Milki ya Ulimwengu ya Kirumi, ambayo ni mwendelezo wake halisi... Papa... ndiye mrithi wa Kaisari."* Adolf Harnack, *Ukristo ni nini?* na Thomas Bailey Saunders (New York: Putnam, toleo la 2, rev., 1901), uk. 270.
2. *Kanisa la Kikatoliki lenye nguvu lilikuwa kidogo kama Dola ya Kirumi iliyobatizwa. Rumi ilibadilishwa na pia kuongoka. Mji uleule mkuu wa Dola ya kale ya kale ya Rumi, ukawa mji mkuu wa Dola ya Kikristo. Ofisi ya Pontifex Maximus iliendelea kuwa ya Papa."* Alexander Clarence Flick, *The Rise of the Mediaeval Church* (kuchapishwa tena: New York, Burt Franklin, 1959), uk. 148, 149.

Kwa hiyo kipengele hiki pia kinaendana na upapa. Alipokea mji wake mkuu kutoka kwa mamlaka ya Rumi ya kipagani.

D. Angepokea jeraha la mauti (Ufunuo 13:3).

Jeraha la mauti lilitolewa wakati jenerali wa Napoleon, Alexander Berthier alipoingia Roma na kumteka Papa Pius VI katika Februari 1798. Napoleon aliamuru kwamba wakati wa kifo cha papa, upapa ungekomeshwa. Papa alikufa huko Ufaransa mnamo Agosti 1799. "Nusu ya Ulaya ilifikiri... kwamba bila Papa upapa ulikuwa umekufa." Joseph Rickaby, "The Modern Papacy," *Lectures on the History of Religion*, Hotuba ya 24, (London: Catholic Truth Society, 1910), p. 1. Hivyo kipengele hiki kinaendana na upapa (kimetimiza hii sifa).

E. Jeraha la mauti lingepona, na ulimwengu mzima ungempa mnyama heshima na kumwabudu (Ufunuo 13:3).

Tangu kuponywa kwake kwa jeraha, nguvu ya shirika la upapa imekua na kuongezeka hadi leo yeye ni mojawapo ya mashirika yenye nguvu zaidi ya kidini- kisiasa na vituo vya ushawishi duniani. Malachi Martin, mtaalamu kamili wa mambo ya ndani wa Vatikani na mtaalamu wa akili, anafichua yafuatayo katika kitabu chake kinachouzika vyema, kiitwacho *The Keys of This Blood* (New York: Simon & Schuster, 1990; nambari za kurasa kwenye mabano):

KUHUSU PAPA:

Ameazimia kuwa mtawala wa ulimwengu kama vile Konstantino katika siku zake (49). Analindwa na serikali nne (120). Yeye ndiye mtu anayejulikana sana katika karne ya 20 (123). Yeye ni rafiki wa kibinafsi na viongozi wa nchi 91 (490). Watu wa ulimwengu wanaonekana kuwa tayari kwa serikali yake yenye maadili na kudhibiti ifanye kazi duniani yote (160). Waandishi wa habari elfu kumi na sita waliripoti ziara yake ya Marekani (490).

KUHUSU upapa:

Balozi wa Marekani anasema Vatikani haiwezi kulinganishwa na yoyote kama "Gazeti Linalosikilizwa" (120). Vatikani inajua fika kufikia Jumamosi kitakachotokea Jumatatu popote duniani (439). Muundo wa Papa umetayarishwa kutawala dunia nzima sasa (143).

Ni kweli isiyopingika kwamba jeraha limepona na macho ya mataifa yako juu ya Vatikani, kwa hiyo hatua hii pia inaendana na sifa ya upapa.

F. Ingekuwa mamlaka yenye nguvu kubwa ya kisiasa (Ufunuo 13:3, 7).

Tazama kipengele E hapo juu.

G. Lingekuwa shirika la kidini lenye nguvu sana (Ufunuo 13:3, 8).

Tazama kipengee E hapo juu.

H. Ingekuwa na hatia ya kukufuru (Ufunuo 13:5, 6). upapa una hatia ya kukufuru kwa sababu makasisi wake wanadai kusamehe dhambi na mapapa wake wanadai kuwa ndiye Kristo.

I. Ingepigana na kuwatesa watakatifu (Ufunuo 13:7). upapa uliwatesa na kuwaangamiza mamilioni ya watakatifu wakati wa Nyakati za Giza (mahakama za kidini dhidi ya wazushi).

J. Utawala huo ungetawala kwa muda wa miezi 42 (Ufunuo 13:5). upapa ulitawala kwa muda wa miezi 42 ya kinabii, ambayo ni sawa na miaka 1,260, kuanzia mwaka 538-1798 BK.

Pointi H hadi J pia zinaendana na sifa za upapa. Tulizigusia kwa ufupi tu hapa kwa sababu zilishughulikiwa kwa kina katika Mwongozo wa Kusoma 15, swali la 8, vipengele E, G, na H.

K. Utawala huo Ungekuwa na nambari ya ajabu 666 (Ufunuo 13:18).

Mstari huu unasema, “Ni hesabu ya mwanadamu,” na Ufunuo 15:2 inasema ni “hesabu ya jina lake.” Je, unamfikiria mtu gani unapofikiria upapa? Kwa kawaida, sote tunamfikiria papa. Jina lake rasmi ni nani? Hapa kuna nukuu ya Kikatoliki: “Cheo cha papa wa Rumi ni “Vicarius Filii Dei” (Kiingereza: “Vicar of the Son of God”) (Majibu kwa Maswali ya Wasomaji,” Our Sunday Visitor, Nov. 15, 1914)

Malaki Martin, katika The Keys of This Blood, anatumia jina lile lile kwa ajili ya papa kwenye ukurasa wa 114, 122. Maelezo ya chini ya Ufunuo 13:18 katika matoleo fulani ya Biblia ya Douay [Katoliki] yanasema, “herufi zenye hesabu za jina lake ndizo zitafanyiza nambari hii.”

Tena, upapa unapatana na sehemu ya utambulisho. mnyama mwenye “alama” ni upapa. Hakuna mamlaka nyingine katika historia ingeweza kupatana na mambo haya ya maelezo ya Bwana katika Neno Lake. Sasa kwa kuwa tumemtambulisha mnyama huyo kwa hakika, tunaweza kugundua alama yake, au ishara ya mamlaka. Lakini kwanza, hebu tuangalie Neno la Mungu. ishara ya mamlaka Sabato ni ishara, au alama, ya nguvu za Mungu.

2. Alama ya Mungu au ishara ya mamlaka ni nini?

"Naliwapa sabato Zangu ziwe ishara kati ya Mimi na wao, wapate kujua ya kuwa Mimi, Bwana, Ndimi niwatakasaye." Ezeieli 20:12. "Ni ishara kati ya Mimi na wana wa Israeli milele; maana kwa siku sita Bwana alifanya mbingu na nchi." Kutoka 31:17.

Jibu: Mungu anasema katika maandiko hapo juu kwamba alitupa Sabato Yake kama ishara tukufu ya uwezo Wake wa kuumba na uwezo Wake wa kututakasa (kugeuza na kuokoa) sisi. Katika Biblia, maneno muhuri, ishara, alama, na ishara yanatumiwa kwa kubadilishana.⁷ Ishara ya Mungu, Sabato, inawakilisha nguvu Zake takatifu za kutawala akiwa Muumba na Mwokozi. Ufunuo 7:1-3 inasema itaandikwa kwenye vipaji vya nyuso (akili, Waebrania 10:16) za watu Wake. Itaashiria kwamba wanamilikiwa Naye na wana tabia Yake. Waebrania 4:4-10 inathibitisha hili kwa kusema kwamba tunapoingia katika pumziko Lake (kupokea wokovu), tunapaswa kuitakasa Sabato Yake ya siku ya saba kama ishara, au alama, ya wokovu. Utunzaji Sabato wa Kweli

humaanisha kwamba mtu amekabidhi maisha yake kwa Yesu Kristo na yuko tayari kufuata popote Yesu anapoongoza.

Kwa kuwa ishara, au alama, ya mamlaka na nguvu za Mungu ni siku Yake takatifu ya Sabato, inaonekana yaelekea kwamba ishara, au alama, ya mpinzani wa Mungu, mnyama, inaweza pia kuhusisha siku takatifu. Hebu tuone ikiwa inafanya.

(Linganisha Mwanzo 17:11 na Warumi 4:11 na Ufunuo 7:3 na Ezekieli 9:4.)

Jumapili kama siku takatifu ni alama ya mnyama, au ishara ya mamlaka.

3. upapa unasema nini ishara au alama yake ya mamlaka?

Jibu: Angalia sehemu ifuatayo kutoka kwa katekismus ya Kikatoliki:

"Swali: Je, una njia nyingine yoyote ya kuthibitisha kwamba Kanisa lina uwezo wa kuanzisha sherehe za kanuni?"

"Jibu: Kama Lisingekuwa na uwezo huo, basi Lisingeweza kufanya yale ambayo wanadini wote wa kisasa wanakubaliana naye -Lingeweza kuchukua nafasi ya utunzaji wa Jumapili kama siku ya kwanza ya juma, kwa kuadhimisha Jumamosi siku ya saba, mabadiliko ambayo hakuna mamlaka ya Kimaandiko." (Stephen Keenan, A Doctrinal Catechism [FRS No. 7.], (3rd American ed., rev.: New York, Edward Dunigan & Bro., 1876), p. 174).

Kwa hiyo upapa hapa unasema kwamba Ulibadilisha Sabato kuwa Jumapili na kwamba karibu makanisa yote yalikubali siku mpya takatifu kutoka kwao. Hivyo, upapa hudai kwamba Jumapili kuwa siku takatifu ndiyo alama, au ishara, ya uwezo na mamlaka yake.

Kubadilisha Sabato kuwa Jumapili kunahusisha kubadilisha sheria ya Mungu—jambo zito sana.

4. Je, Mungu alitabiri mabadiliko hayo katika Maandiko?

Jibu: Ndiyo! Katika kueleza Mpinga Kristo katika Danieli 7:25, Mungu alisema itafikiri "kubadili majira na sheria."

- A. upapa umejaribu kubadili sheria za Mungu? Kwa njia tatu tofauti: Katika katekismus zake (1) Umeacha amri ya pili dhidi ya kuabudu sanamu, na (2) kufupisha amri ya nne (Sabato) kutoka maneno 94 hadi nane tu. Amri ya Sabato (Kutoka 20:8-11) inabainisha wazi kuwa Sabato ni siku ya saba ya juma. Kama ilivyobadilishwa na upapa, amri inasomeka: "Kumbuka kwamba

uitakase siku ya Sabato." Imeandikwa hivyo, inaweza kurejelewa siku yoyote. Na, hatimaye, yeye (3) aligawanya amri ya kumi katika amri mbili.

- B. upapa umejaribu kubadili nyakati za Mungu? Kwa njia mbili: (1) Amebadilisha wakati wa Sabato kutoka siku ya saba hadi siku ya kwanza. (2) Pia amebadilisha "muda" wa Mungu kwa ajili ya kuanza na kufunga saa za Sabato. Badala ya kuhesabu siku ya Sabato kuanzia machweo ya jua Ijumaa usiku hadi machweo ya jua Jumamosi usiku kama Mungu aagizavyo (Walawi 23:32), alikubali desturi ya kipagani ya Warumi ya kuhesabu siku kuanzia saa sita usiku Jumamosi usiku hadi saa sita usiku Jumapili usiku. Mungu alitabiri "mabadiliko" haya yangedirikiwa au kufanyiwa utubuthu na mnyama, au Mpinga Kristo.

Angalia sehemu ifuatayo kutoka kwa katekismus ya Kikatoliki:

"Swali: Siku ya Sabato ni ipi?"

Jibu: Jumamosi ni siku ya Sabato.

Swali: Kwa nini tunaadhimisha Jumapili badala ya Jumamosi?

Jibu: Tunaadhimisha Jumapili badala ya Jumamosi kwa sababu Kanisa Katoliki lilihamisha sherehe kutoka Jumamosi hadi Jumapili." 9 Hapa kuna usemi mwingine wa Kikatoliki: "Kanisa liko juu ya Biblia na kuhamisha huku kwa siku ya utunzaji wa Sabato kutoka Jumamosi hadi Jumapili ni uthibitisho chanya wa ukweli huo." 10 upapa unasema katika rejeleo hizi kwamba mabadiliko yake yenye mafanikio ya utunzaji wa Sabato hadi ibada ya Jumapili ni uthibitisho kwamba mamlaka yake ni kuu zaidi, au "juu," Maandiko.

Peter Geiermann, The Convert's Catechism of Catholic Doctrine (St. Louis, B. Herder Book Co., 1957 ed.), p. 50.

Rekodi ya Kikatoliki (London, Ontario, Kanada, Septemba 1, 1923).

Upapa umebadilisha Sabato kuwa Jumapili.

5. Mtu yeyote angeweza kuthubutu kujaribu kubadili siku takatifu ya Mungu?

Jibu: Tunauliza upapa, "Je, kweli ni wewe ulibadilisha Sabato kuwa Jumapili?"

Anajibu, "Ndiyo, tulifanya hivyo kwani ni ishara, au alama yetu, ya mamlaka na nguvu."

Tunauliza, "Ungeweza hata kufikiria kufanya hivyo?"

Ni swali muhimu. Lakini swali ambalo upapa huuwaulizi rasmi Waprotestanti ni lile muhimu zaidi. Tafadhali lisome kwa makini:

"Utaniambia kwamba Jumamosi ilikuwa Sabato ya Kiyahudi, lakini kwamba Sabato ya Kikristo imebadilishwa kuwa Jumapili, Imebadilishwa! Lakini ni nani amebadilisha? Ni nani aliye na mamlaka ya kubadilisha amri ya wazi ya Mungu Mwenyezi Wakati Mungu amesema? Naye alisema, Mtaiweka takatifu siku ya saba, ni nani basi atakayethubutu kusema, La, waweza kufanya kazi na pia mambo yako yote ya kilimwengu siku ya saba, lakini utaitakasa siku ya kwanza badala yake? Swali ambalo sijui unaweza kulijibuje wewe kama ni Mprotestanti, na ukaendelea bado kukiri kuwa unaenda kutokana na Maandiko yaani Biblia na Biblia pekee Yake na bado katika jambo hilo muhimu sana kama kutunza siku moja katika saba kama siku takatifu ukafanya kinyume kabisa na Neno Hilo lililo wazi kabisa ndani ya Biblia, na kuiweka siku nyingine mahali pa siku hiyo ambayo Biblia imeamuru. Amri ya kuitakasa siku ya saba ni mojawapo ya zile amri kumi unazoziamini kwamba zile tisa bado zina mashiko na zinakufunga kwa Yule Bwana aliyekupa zote zile kumi. Ni nani aliyekupa. mamlaka ya kuchezea ile ya nne basi? Ikiwa unapatana na kanuni zako mwenyewe, lakini unasema wewe bado unafuata ile Kweli ya Biblia, na Biblia pekee, Je, unaweza kutoa sehemu fulani ya Agano Jipya ambamo amri hii ya nne imebadilishwa waziwazi." 11 Maktaba ya Mafundisho ya Kikristo: Kwa nini Huishiki Siku Takatifu ya Sabato? (London: Burns and Oates, Ltd.), uk. 3, 4.

Cha kusikitisha, Ukatoiki na Uprotestanti wote wanasimama na hatia mbele ya mahakama ya hukumu ya mbinguni kwa kukataa Sabato takatifu ya Mungu, ishara Yake Bwana takatifu ya utambulisho yaani inayomtambulisha Yeye kama Muumbaji, na Mmiliki.

Viongozi wa kidini wanaopuza Sabato takatifu ya Mungu watakabiliana na ghadhabu Yake.

Ni maonyo gani mazito ambayo Mungu ametoa kuhusu sheria Yake na ishara, au alama Yake?

Jibu: A. Mungu anawaonya viongozi wa kidini dhidi ya kuwafanya watu wajikwae kwa kusema kwamba haijalishi kuzishika baadhi ya amri (Malaki 2:7-9). Kwa mfano, baadhi ya wahudumu hufundisha, "Haijalishi ni siku gani wewe utaiweka utakatifu."

- B. Mungu huwaonya watu wanaotaka wahudumu wao wahubiri hekaya za uongo badala ya Ukweli kuhusu sheria Yake (Isaya 30:9, 10).
- C. Mungu huwaonya watu kuhusu kuifanya mioyo yao kuwa migumu dhidi ya Ukweli wa sheria Yake (Zekaria 7:12).
- D. Mungu anawaonya watu wanaosema ingeonekana kuwa "ajabu" kushika sheria ya Mungu kama Sabato, kwa mfano (Hosea 8:12).
- E. Mungu anasema kwamba msukosuko, misiba, matatizo, na taabu za dunia huja kwa sababu watu wanakataa kufuata sheria Yake, na hata wamejaribu kuibadilisha (Isaya 24:4-6).
- F. Mungu anawaonya viongozi wa kidini wanaokataa kuhubiri unabii wa nyakati za mwisho (Isaya 29:10, 11).
- G. Mungu anawaonya kwa dhati viongozi wanaofundisha kwamba kwa kweli hakuna tofauti kati ya vitu vitakatifu (kama vile Sabato takatifu ya Mungu) na vitu vya kawaida (kama vile Jumapili) kwani watakabaliana na ghadhabu yake (Ezekieli 22:26, 31).

Kipaji cha uso ni ishara ya akili. Watu watatiwa alama kwenye vipaji vya nyuso zao kwa kuadhimisha Jumapili kama siku takatifu.

7. Ufunuo 13:16 unasema watu watapokea alama ya mnyama katika paji la uso au katika mkono. Hii ina maana gani?

Jibu: Paji la uso linawakilisha akili (Waebrania 10:16). Mtu atatiwa alama kwenye paji la uso kwa uamuzi wa kutunza Jumapili kama siku takatifu. Mkono ni ishara ya kazi (Mhubiri 9:10). Mtu atatiwa alama mkononi kwa kufanya kazi katika Sabato takatifu ya Mungu au kwa kufuata sheria za Jumapili kwa sababu za kivitendo (kazi, familia, n. k.). Ishara, au alama, kwa Mungu au mnyama haitaonekana kwa watu. Wewe, mwenyewe kimsingi, utajitia alama kwa kukubali ama ishara au alama ya Mungu, ama Sabato, au alama ya mnyama, Jumapili. Ingawa alama hiyo haionekani kwa wanadamu, Mungu atajua ni nani aliye na alama (2 Timotheo 2:19).

Mungu anataka watu Wake waache kukanyaga siku Yake takatifu.

8. Kulingana na Isaya 58:1, 13, 14, ni ujumbe gani muhimu ambao Mungu huwapa watu Wake katika siku za mwisho?

"Piga kwa sauti kubwa, usiache, paza sauti yako kama tarumbeta, uwahubiri watu Wangu kosa lao." "Kama ukigeuza mguu wako usiache sabato, usifanye anasa yako katika siku Yangu takatifu, na kuiita sabato siku ya furaha,... ndipo utakapojifurahisha katika Bwana." Isaya 58:1, 13, 14.

Jibu: Anasema, waonyeshe "watu Wangu" kwamba wanatenda dhambi (bila hatia labda) kwa sababu wanaikanyaga siku Yangu takatifu, na waombe waache kuivunja Sabato Yangu ili niwabariki. Sema kwa sauti kubwa ili wakusikie!

Angalia malaika wa tatu wa Ufunuo 14:9-12, ambaye analeta ujumbe kuhusu alama ya mnyama, anazungumza kwa sauti kuu pia (mstari wa 9). Ujumbe ni muhimu sana kuuchukulia kama ni wa kawaida. Hakika hili ni suala la uzima au kifo. Yesu anasema kondoo Wake, au watu Wake, watamfuata atakapowaita. (Yohana 10:16, 27).

Sheria zinapopitishwa kulazimisha ibada ya Jumapili, wale wanaotii watapokea chapa ya mnyama.

9. Je, wale watu wanaoabudu Jumapili kama siku takatifu wana alama ya mnyama sasa?

Jibu: Hapana! Hakuna mtu atakayekuwa na alama ya mnyama hadi ibada ya Jumapili iwe suala la kulazimishwa na sheria. Wakati huo (mbele tu), wale wanaoamua kufuata mafundisho ya uongo ya mnyama na kuabudu siku ya Jumapili (siku takatifu ya bandia ya mnyama) watapokea alama ya mnyama.

Wale wanaomfuata Yesu na kutii ukweli Wake wataitunza siku ya Sabato kuwa takatifu na kupokea chapa yake. Wale wanaotarajia kukataa alama ya mnyama katika siku zijazo lazima waingie chini ya bendera ya Sabato ya Yesu sasa. Nguvu zake zinapatikana kwa wale wanaomtii (Matendo 5:32). Bila Yeye, hatuwezi kufanya lolote (Yohana 15:5). Kwake yote yanawezekana (Marko 10:27).

Ni wale tu walio na alama, au ishara ya Mungu katika vipaji vya nyuso zao ndio watakaolingia mbinguni.

10. Kulingana na kitabu cha Ufunuo, Yohana aliona nani hasa aliyekuwapo katika ufalme wa milele wa Mungu?

Jibu: Jibu ni la tatu na la wazi kabisa:

- A. Wale walio na alama ya Mungu, au ishara (Sabato Yake), katika vipaji vya nyuso zao (Ufunuo 7:3).
- B. Wale waliokataa kujitambulisha na yule mnyama au sanamu yake na waliokataa kuwa na alama au jina lake katika vipaji vya nyuso zao (Ufunuo 15:2).

- C. Watu ambao leo, na kwa umilele, wanafuata pale Yesu anapoongoza, wakimtumaini kikamilifu katika kila jambo (Ufunuo 14:4). Hakuna njia nyingine.

Kumfuata Yesu lazima kujumuishe kuitakasa Sabato Yake ya siku ya saba.

11. Yesu anawaambia nini watu leo?

"Yeye anifuataye hatakwenda gizani kamwe, bali atakuwa na nuru ya uzima." Yohana 8:12.

Jibu: Ni ahadi ya ajabu iliyoje! Sisi tunapomfuata, hatutaishia gizani bali tutakuwa na Ukweli mtukufu. Hakuna jambo linaloweza kuwa la kusisimua zaidi! Zaidi ya hayo, kumfuata na kushika Sabato Yake kutaweka alama ya Mungu kwenye vipaji vya nyuso zetu na kutulinda kutokana na mapigo ya kutisha (Zaburi 91:10) ambayo yatawaangukia wasiotii (Ufunuo sura ya 16). Pia inatutia alama kuwa tayari kuchukuliwa katika ujio wa pili wa Yesu. Mungu ametupa ulinzi, baraka na uhakikisho ulioje kwetu!

Tahadhari ya Haraka

Utagundua habari fulani yenye kustaajibisha unapojifunza Miongozo mitatu ya mwisho katika Miongozo ya Masomo yale tisa ambayo yanashughulikia jumbe za malaika watatu za Ufunuo 14:6-14. Miongozo hii ya Masomo itaeleza (1) Sehemu ya Marekani katika pambano la mwisho la dunia, (2) jinsi makanisa na dini za ulimwengu zitakavyohusika, (3) na ni hali gani za ulimwengu zitakazochoea vita vya mwisho vya dunia, na (4) vita vya Shetani na mkakati wa ajabu wa kuhadaa mabilioni.

Labda unashangaa makanisa ya Kiprotestanti yanasemaje kuhusu madai ya upapa ya kubadilisha Sabato kuwa Jumapili. Nukuu zinazoonekana katika sehemu ya "Maswali Yako ya Fizra zako Yajibiwa" ya somo hili yatatoa majibu ya kushtua.

12. Sasa nimeamua kuanza kushika Sabato Yake ya siku ya saba (Jumamosi) kama siku Yake takatifu na kumfuata popote anapoongoza.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Wahubiri na wachungaji wengine wanasema nini kuhusu Sabato na Jumapili?

Jibu:

Hapa kuna maoni mengi kutoka kwenye makanisa na mamlaka zingine kuhusu Sabato: Wabaptisti: "Kulikuwa na Amri ya Mungu ya kuitakasa siku ya Sabato, lakini siku hiyo ya Sabato haikuwa Jumapili... Itasemwa, hata hivyo., na kwa kuonyesha ushindi fulani, kwamba Sabato iliamishwa kutoka siku ya saba hadi siku ya kwanza ya juma... Je, Kumbukumbu ya jambo hilo la uhamishaji wa Sabato ya kweli inaweza kupatikana wapi? Haipo katika Agano Jipya—hakuna kabisa. hakuna ushahidi katika Maandiko wa mabadiliko ya utaratibu wa Sabato kutoka siku ya saba hadi siku ya kwanza ya juma." Dr. Edward T. Hiscox, mwandishi wa The Baptist Manual, katika karatasi iliyosomwa kabla ya mkutano wa wahudumu wa New York uliofanyika Novemba 13, 1893.

Mkatoliki: "Unaweza kusoma Biblia kutoka Mwanzo hadi Ufunuo, na hutapata mstari mmoja unaoidhinisha utakaso wa Jumapili. Maandiko yanaamuru utunzaji wa kidini wa Jumamosi, siku ambayo sisi [Wakatoliki] hatuitakasi kamwe." James Cardinal Gibbons, *The Faith of Our Fathers*, toleo la 16, 1880, p. 111.

Church of Christ: "Mwishowe, tunao ushuhuda wa Kristo juu ya somo hili. Katika Marko 2:27, anasema: 'Sabato ilifanyika kwa ajili ya mwanadamu, na si mwanadamu kwa ajili ya Sabato.' Kutokana na fungu hili ni dhahiri kwamba Sabato haikufanywa kwa ajili ya Waisraeli tu, kama vile Paley na Hengstenberg wangetaka tuamini, bali kwa ajili ya mwanadamu... yaani kwa ajili ya jamii ya ubinadamu. na kwamba ilitolewa kwa Adamu, hata katika Edeni, kama mojawapo ya zile taasisi za kitambo ambazo Mungu aliziweka kwa ajili ya furaha ya watu wote." Robert Milligan, *Mpango wa Ukombozi*, (St. Louis, The Bethany Press, 1962), p. 165.

Congregationalist: "Sabato ya Kikristo [Jumapili] haimo katika Maandiko, na haikufitwa Sabato na kanisa la awali." *Theologia ya Dwight*, Vol. 4, uk. 401.

Kanisa la Anglikana: "Jumapili (Dies Solis, ya kalenda ya Kirumi, 'siku ya jua', kwa sababu wakfu kwa jua), siku ya kwanza ya juma, ilikubaliwa na Wakristo wa mapema kuwa siku ya ibada... Hakuna kanuni za kuadhimishwa kwake zilizowekwa katika Agano Jipya, wala, kwa hakika, kutunzwa kwake, hata hakuna aliyeamuru." "Jumapili," *A Religious Encyclopedia*, Vol. 3, (New York, Funk na Wagnalls, 1883) p. 2259.

Walutheri: "Maadhimisho ya siku ya Bwana [Jumapili] hayakujengwa juu ya amri yoyote ya Mungu, bali yaliwekwa na mamlaka ya kanisa." *Augsburg Confession of Faith*, iliyonukuliwa katika Mwongozo wa Sabato ya Kikatoliki, Sehemu ya 2, Sura ya 1, Sehemu ya 10.

Methodisti: "Chukua suala la Jumapili. Kuna pendekezo katika Agano Jipya kuhusu jinsi kanisa lilikuja kutunza siku ya kwanza ya juma kama siku yake ya ibada, lakini hakuna fungu linalowaambia Wakristo kushika siku hiyo, au kuhamisha siku ya Sabato ya Kiyahudi hadi siku hiyo." Harris Franklin Rall, Wakili wa Kikristo, Julai 2, 1942.

Taasisi ya Biblia ya Moody: "Sabato ilikuwa ya lazima katika Edeni, na imekuwa ikitumika tangu wakati huo. Amri hii ya nne huanza na neno 'kumbuka,' ikionyesha kwamba Sabato ilikuwepo tayari wakati Mungu alipoandika sheria kwenye mbao za mawe kule Sinai. Je, watu wanawezaje kudai kwamba amri hii moja imebatilishwa wakati wata kubali kwamba zile nyingine tisa bado zinafanya kazi au zina mashiko?" DL Moody, Kupimwa na Kutaka, uk. 47.

Presbyterian: "Mpaka, hapo itakapoweza kuonyeshwa kwamba sheria yote ya maadili imefutwa, Sabato itasimama... Mafundisho ya Kristo yanathibitisha kudumu kwa Sabato." TC Blake, DD, Theology Condensed, uk. 474, 475.

Pentekoste: "'Kwa nini tunaabudu Jumapili? Je, Biblia haitufundishi kwamba Jumamosi inapaswa kuwa Siku ya Bwana?'... Inaonekana kwamba itatubidi kutafuta jibu kutoka kwa chanzo kingine zaidi y a Agano Jipya." David A. Womack, "Je, Jumapili ni Siku ya Bwana?" The Pentecostal Evangel, Agosti 9, 1959, No. 2361, p. 3.

Encyclopedia: " Jumapili lilikuwa jina lililopewa na wapagani kwa siku ya kwanza ya juma, kwa sababu ilikuwa siku ambayo waliabudu jua,... siku ya saba ilibarikiwa na kutakaswa na Mungu Mwenyewe, na... Yeye Anahitaji viumbe Vyake kuiweka takatifu Kwake. Amri hii ni wajibu wa ulimwengu wote na ni ya kudumu."

Eadie's Biblical Cyclopedia, 1872 ed., p. 561.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Watu wengi tayari wamepokea alama ya mnyama. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

2. Alama ya mnyama ni (1)

- _____ Nambari yako ya usalama wa jamii.
- _____ Jumapili kama siku takatifu.
- _____ Namba ya mashine ya kupiga hesabu kwenye soko.

3. Shirika la mnyama ambalo lina alama ni (1)

- _____ Umoja wa Mataifa.
- _____ upapa.
- _____ Jumuiya ya Mataifa ya Ulaya.
- _____ Tume ya Utatu.

4. Alama ni halisi na itaonekana na wote. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

5. Mungu pia ana alama, au ishara, ya uwezo na mamlaka yake. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

6. Alama ya Mungu ya mamlaka ni (1)

- _____ Nambari ya siri ambayo hutolewa kwa kila Mkristo mwaminifu.
- _____ Kunena kwa lugha.
- _____ Utunzaji wa Sabato katika ukumbusho wa Uumbaji na utakaso.
- _____ Ubatizo.

7. Je, “mnyama” alijaribuje kubadili sheria ya Mungu? (2)

- _____ Kubadilisha Sabato (ya amri ya nne) kuwa Jumapili.
- _____ Kufundisha kwamba si dhambi kufanya uzinzi.
- _____ Kuondoa amri dhidi ya kuabudu sanamu.

8. Katika unabii wa Biblia, miezi 42 ni ya muda gani? (1)

- _____ miaka 420 halisi.
- _____ Miaka halisi mitatu na nusu.
- _____ Siku 1,260 halisi.
- _____ miaka 1,260 halisi.

9. Alama ya mnyama itawekwa wapi? (2)

- _____ Mkononi.
- _____ Mdomoni.
- _____ Kwenye shavu.
- _____ Katika paji la uso.

10. Alama ya Mungu itawekwa wapi? (1)

- _____ Kwenye mkono.
- _____ Katika paji la uso.
- _____ Kwenye ulimi wa mtu.

11. Ni ujumbe gani kati ya wale malaika watatu ambao ni onyo dhidi ya alama ya mnyama? (1)

- _____ Ujumbe wa malaika wa kwanza.
- _____ Ujumbe wa malaika wa pili.
- _____ Ujumbe wa malaika wa tatu.

12. Mnyama huyo alijaribu kubadili nyakati za Mungu? (2)

- _____ Kusherehekea Mwaka Mpya kama likizo.
- _____ Kubadilisha siku takatifu ya Mungu kutoka siku ya saba hadi siku ya kwanza ya juma.
- _____ Kuweka saa za siku takatifu ya Mungu kama saa sita usiku hadi saa sita usiku badala ya machweo hadi machweo (alibadilisha masaa ya siku inapoonza, Biblia inasema siku inaanza jioni na kuishia jion! yeye akabalishili na kusema inaanza saa sita ya usiku na kumalizika saa sita ya usiku, na ndiyo ratiba tunayoitumia leo).

13. Yesu alitupa ujumbe wa onyo kuhusu alama ya mnyama. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

14. Ishara, alama, na muhuri vinatumika kwa kubadilishana katika Maandiko. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

15. Hakuna idhini ya kimaandiko ya kuadhimisha Jumapili kama siku takatifu. (1)

- _____ Kweli.
- _____ Uongo.

Somo la 21—Marekani katika Unabii wa Biblia

Je, ni kweli kwamba Marekani imo katika unabii wa Biblia? Ndiyo! Inapotafakariwa, inaeleweka kwamba taifa lenye nguvu na ushawishi mkubwa duniani litakuwa na nafasi muhimu katika matukio ya mwisho ya historia ya ulimwengu. Lakini yapo mambo mengine ya kushangaza: Biblia inafunua jinsi taifa hilo lilivyoanza kuwapo na kwa nini. Soma Ufunuo 13:11–18 kabla ya kuendelea, kwa sababu mistari hiyo minane inatoa picha ya kinabii ya Marekani katika siku zijazo.

Mnyama wa Ufunuo 13:1-10 anafananishwa na upapa.

1. Serikali kuu mbili za ulimwengu zinafananishwa katika Ufunuo sura ya 13. Serikali ya kwanza ni ipi?

Jibu: Mnyama mwenye vichwa saba (Ufunuo 13:1-10) si mwingine ila upapa wa Kirumi.

(Angalia Mwongozo wa Kusoma 15 kwa somo kamili juu ya mada hii.) Kumbuka kwamba mnyama katika unabii wa Biblia hufananishwa na taifa au mamlaka za ulimwengu (Danieli 7:17, 23).

Mnamo 1798, Jenerali Berthier alitia jeraha baya upapa alipomchukua papa Pius mateka.

2. Ni katika mwaka gani upapa ulitabiriwa kupoteza ushawishi na mamlaka yake ya ulimwengu?

"Akapewa uwezo wa kufanya kazi hiyo miezi arobaini na miwili." Ufunuo 13:5.

Jibu: Biblia ilitabiri kwamba upapa ungepoteza ushawishi na mamlaka yake ulimwenguni mwishoni mwa ile miezi 42. Unabii huu ulitimia mwaka 1798, wakati Jenerali Berthier wa Ufaransa, chini ya Napoleon alipomchukua papa mateka na mamlaka ya upapa ikapata jeraha lake la mauti. (Kwa maelezo kamili, ona Mwongozo wa 15.)

Mnyama wa Ufunuo 13:11-18 anafananisha Amerika.

3. Ni taifa gani lilitabiriwa kutokea wakati ule ule upapa ulipokuwa ukipokea jeraha la mauti?

"Kisha nikaona mnyama mwingine, akipanda juu kutoka katika nchi; naye alikuwa na pembe mbili kama mwana-kondoo, akanena kama joka." Ufunuo 13:11.

Jibu: Utumwa wa papa uliotajwa katika mstari wa 10 ulifanyika mwaka wa 1798, na nguvu mpya (mstari wa 11) ilionekana ikitokea wakati huo. Marekani ilitangaza uhuru wake mwaka wa 1776, ikapiga kura ya Katiba mwaka wa 1787, ikapitisha Mswada wa Haki yaani Bill of Rights mwaka wa 1791, na ikatambuliwa waziwazi kuwa mamlaka kuu ya ulimwengu kufikia 1798. Muda huo unalingana na Marekani kabisa na hakuna nchi nyingine imeweza kukidhi hivi vigezo isipokuwa Marekani. Hakuna mamlaka nyingine inayoweza imetimiza maneno haya, ukiipata tuambie nasi!

Unabii ulitabiri kwamba Amerika ingetokea kutoka eneo lisilo na makazi au watu.

"Kisha nikaona mnyama mwingine, akipanda juu kutoka katika nchi; naye alikuwa na pembe mbili kama mwana-kondoo, akanena kama joka." Ufunuo 13:11.

Jibu: Utumwa wa papa uliotajwa katika mstari wa 10 ulifanyika mwaka wa 1798, na nguvu mpya (mstari wa 11) ilionekana ikitokea wakati huo. Marekani ilitangaza uhuru wake mwaka wa 1776, ikapiga kura ya Katiba mwaka wa 1787, ikapitisha Mswada wa Haki yaani Bill of Rights mwaka wa 1791, na ikatambuliwa waziwazi kuwa mamlaka kuu ya ulimwengu kufikia 1798. Muda huo unalingana na Marekani kabisa na hakuna nchi nyingine imeweza kukidhi hivi vigezo isipokuwa Marekani. Hakuna mamlaka nyingine inayoweza imetimiza maneno haya, ukiipata tuambie nasi!

Unabii ulitabiri kwamba Amerika ingetokea kutoka eneo lisilo na watu wengi au makazi.

4. Ni nini maana ya mnyama “kupanda juu kutoka katika nchi”?

Jibu: Taifa hili linainuka “kutoka katika nchi” badala ya kutoka majini kama yalivyofanya mataifa mengine yanayotajwa katika Danieli na Ufunuo. Tunajua kutokana na Ufunuo kwamba maji yanafananishwa na maeneo ya ulimwengu ambayo yana idadi kubwa ya watu. "Yale maji uliyoyaona, aketipo yule kahaba, ni jamaa na makutano na mataifa na lugha." Ufunuo 17:15. Kwa hiyo, nchi kavu au dunia inawakilisha kinyume chake. Inamaanisha kwamba taifa hili jipya lingetokea katika eneo la ulimwengu ambalo lilikuwa na watu wachache sana kabla ya mwisho wa miaka ya 1700. Haukuweza kutokea kati ya mataifa yaliyosongamana na yanayohangaika ya Ulimwengu wa Kale yaani Asia, Afrika au Ulaya. Ilibidi itokee katika bara lenye watu wachache.

5. Ni nini kinachofananishwa na pembe zake mbili zinazofanana na za wana-kondoo na pia kutokuwepo kwa taji?

Jibu: Pembe zinawakilisha wafalme na falme, au serikali (Danieli 7:24; 8:21). Katika kesi hii zinawakilisha kanuni mbili za utawala za Marekani: uhuru wa kiraia na wa kidini. Kanuni hizi mbili za uongozi pia zimeitwa "republicanism" (serikali isiyo na mfalme) na "Protestanti" (kanisa lisilo na papa). Mataifa mengine tangu nyakati za kale yalitoza watu kodi ili kuunga mkono dini ya serikali. Wengi wao pia walikuwa wamewakandamiza wapinzani wa kidini. Lakini Marekani ilianzisha jambo jipya kabisa: Uhuru wa kuabudu upendavyo bila kuingiliwa na serikali au udhibiti na ulinzi wa serikali. Kutokuwepo kwa taji kunamaanisha aina ya serikali ya jamhuri, badala ya ufalme. Pembe zinazofanana na za mwana-kondoo zinaashiria taifa lisilo na hatia, changa, lisilokandamiza, linalopenda amani na la kiroho. Yesu anatajwa kuwa Mwana-Kondoo mara 28 katika Ufunuo. Kwa hiyo serikali hii mpya ilikuwa inajaribu kushikilia kanuni Zake. Hakuna mamlaka nyingine duniani ambayo ingeweza kutosheleza sifa na mpangilio wa wakati wa mnyama mwenye pembe za kondoo, isipokuwa Marekani.

Ujumbe Maalum: Lo! Jinsi tunavyotamani tungeishia hapa katika maelezo ya Yesu kuhusu Marekani, lakini hatuwezi, kwa sababu Marekani ilibadilika, haikufanya hivyo. Kinachofuata ni cha kutetemesha na kufadhaisha. Marekani kwa hakika ni nchi inayosisitiza kwa ukubwa uhuru Wake wa dhamiri, uhuru wa vyombo vya habari, uhuru wa kutoa hotuba, biashara, na ulinzi ambao unatoa fursa zake za thamani, hisia zake za kusaidia wale wanaoonekana na mataifa mengine, huruma zake kama kiranja wa dunia kwa kuwashughulikia waonevu wa dunia na mwelekeo wake imara wa Kikristo. Marekani si mkamilifu katika haya lakini hata bado watu wengi kutoka nchi zingine wanaharakisha ili wawe raia wa Marekani kila mwaka, au wanapenda wawe raia wa Marekani. Ikiwa milango ya Marekani ingefunguliwa kwa upana, sehemu kubwa ya watu wa ulimwengu wangehamia Marekani mara moja wakifikiria wanakwenda "mbinguni iliyo duniani" kama wanavyoiona. Cha kusikitisha, nchi hiyo iliyobarikiwa sana itabadilika sana katika siku zijazo na kusababisha huzuni na ole zisizo na kifani kwa watu wa Mungu. Tunaripoti hili kwa utulivu, ila kwa wasiwasi mkubwa.

Marekani katika wakati wa mwisho itawalazimisha watu ama kuabudu au kuadhibiwa.

6. Inamaanisha nini wakati unabii wa Ufunuo 13:11 unaposema Amerika itazungumza “kama joka”?

Jibu: Kama tulivyojifunza katika Mwongozo wa Kusoma wa namba 20, joka ni Shetani, ambaye anafanya kazi kupitia serikali mbalimbali za dunia ili kusimamisha ufalme wake mbovu na kuliponda kanisa la Mungu kwa kuwatesa na kuwaangamiza watu Wake Mungu. Lengo la Shetani siku zote limekuwa ni kunyakua mamlaka na kiti cha enzi cha Mungu na kuwalazimisha watu kumwabudu na kumtii. (Angalia Mwongozo wa 2 kwa maelezo zaidi.) Kwa hiyo, “kuzungumza kama joka” kunamaanisha kwamba Marekani (chini ya ushawishi wa Shetani) katika siku za mwisho, itawalazimisha watu kuabudu kinyume cha dhamiri au kuadhibiwa.

Dini iliyoasi na serikali za kiraia zitaungana katika wakati wa mwisho kulazimisha dhamiri za watu.

7. Marekani itafanya nini hasa kitakachofanya izungumze kama joka?

Jibu: Angalia mambo manne muhimu:

- A. "Anatumia uwezo wote wa mnyama wa kwanza mbele yake." Ufunuo 13:12. Marekani itakuwa mamlaka inayowatesa watu ambayo itawalazimisha watu kwenda kinyume na dhamiri zao, kama ilivyofanya Rumi ya kipapa ambayo imeonyeshwa katika nusu ya kwanza ya Ufunuo sura ya 13. B.

Aifanya dunia na wote wakaao ndani yake kumwabudu mnyama wa kwanza, ambaye jeraha la mauti likapona." Ufunuo 13:12. Marekani itaongoza mataifa ya ulimwengu katika kulazimisha ibada na utii kwa Mpinga Kristo wa upapa. Suala la mtanziko ni ibada siku zote. Je, Utamwabudu na kumtii nani? Je, utamwabudu Kristo Muumba na Mkombozi wako, au Mpinga Kristo? Kila nafsi duniani hatimaye itamwabudu mmoja au mwingine. Mkakati mzima utaonekana kuwa ya kiroho sana. Miujiza ya ajabu itafanyika (Ufunuo 13:14, 15) ambayo itadanganya mabilioni (Ufunuo 13:3). Wale wanaokataa kujiunga na vuguvugu hili watachukuliwa kuwa watu wenye msimamo mkali na wasiomcha Mungu. Yesu anaita Amerika ya Kiprotestanti ya wakati wa mwisho "nabii wa uwongo" (Ufunuo 19:20; 20:10), kwa sababu itaonekana kuwa ya kiroho na yenye kutegemewa lakini badala yake itakuwa ya kishetani katika mwenendo wake.

Haya yote yanaweza kuonekana kuwa hayawezekani, lakini maneno ya Yesu daima ni ya kutegemewa daima na ya Kweli (Tito 1:2). Mungu a litabiri kuinuka na kuanguka kwa falme nne za ulimwengu na Mpinga Kristo (Danieli sura ya 2 na 7) wakati ambapo utabiri kama huo ulionekana kuwa wa ajabu na wa kushangaza. Lakini yote hayo yalitokea kwa usahihi kama ilivyotabiriwa. Onyo

Lake kwetu leo kuhusu unabii ni, "Nimewaambia haya kabla hayajatokea, ili yatakapotokea mpate kuamini." Yohana 14:29.

- C. "Akiwaambia wakaa juu ya nchi wamfanyie sanamu yule mnyama, aliyekuwa na jeraha la upanga, naye akaishi." Ufunuo 13:14. Marekani itatengeneza sanamu ya mnyama huyo kwa kutunga sheria za kidini. Itapitisha sheria zinazohitaji ibada na kuwalazimisha watu ama kuzitii au kukabili kifo. Kitendo hiki ni nakala au taswira ya muungano wa kanisa na serikali ambao upapa ulitumia katika kilele cha mamlaka yake wakati wa Enzi za Kati, wakati huo mamilioni ya watu waliuawa kwa ajili ya imani yao. Amerika itaunganisha serikali ya kiraia na Uprotestanti ulioasi katika "ndoa" ambayo itaunga mkono upapa. Kisha itashawishi mataifa yote ya ulimwengu kufuata mfano wake. Hivyo, upapa utapata uungwaji mkono duniani kote.
- D. "Na kuwafanya wote wasioisujudu sanamu ya mnyama wauawe." Ufunuo 13:15. Marekani, ikiwa mkuu wa harakati hii ya kimataifa, itashawishi baadaye mataifa ya ulimwengu kuweka hukumu ya kifo ya ulimwengu mzima juu ya wote wanaokataa kumwabudu mnyama au sanamu yake. Jina lingine la muungano huu wa dunia nzima ni "Babylon the Great." (Mwongozo wa Somo la 22 utatoa taarifa zaidi.) Muungano huu wa ulimwenguni pote, katika jina la Kristo, utabadilisha nguvu za polisi badala ya ushawishi wa Roho Mtakatifu na utalazimisha ibada.

8. Ni juu ya masuala gani hususani ambayo nguvu itatumiwa na hukumu ya kifo kutolewa?

"Akapewa uwezo wa kuipa uhai ile sanamu ya mnyama, hata ile sanamu ya mnyama inene, na kuwafanya wote wasioisujudu sanamu ya yule mnyama wauawe. na wakubwa, na matajiri kwa maskini, na walio huru kwa watumwa, watiwe chapa katika mkono wao wa kuume, au katika vipaji vya nyuso zao; tena kwamba mtu awaye yote asiweze kununua wala kuuza, isipokuwa ana chapa ile, yaani, jina la mnyama yule, au namba ya jina lake." Ufunuo 13:15-17.

Jibu: Mambo ya mwisho ya mabishano yatakuwa ni kumwabudu na kumtii mnyama na kupokea chapa yake—Jumapili kama siku takatifu—dhidi ya kumwabudu na kumtii Kristo na kupokea chapa yake—Sabato Yake takatifu ya siku ya saba. (Kwa maelezo zaidi, ona Mwongozo wa Kusoma 20.) Masuala yanapobainika na watu kulazimishwa ama kuabudu siku ya Jumapili na kuvunja Sabato au kuuawa, wale ambao watachagua Jumapili badala ya Sabato watakuwa, kimsingi, wanamwabudu mnyama. Watakuwa wamechagua kutii neno la kiumbe, ambaye ni mwanadamu, badala ya Neno la Muumba wao, Yesu Kristo. Hii hapa ndiyo kauli ya upapa iliyotolewa na mamlaka yake yenyewe:

"Kanisa lilibadilisha Sabato kuwa Jumapili na ulimwengu wote unainama na kuabudu siku hiyo kwa utii wa kimya kwa mamlaka ya Kanisa Katoliki." Hartford Weekly Call, Februari 22, 1884.

Wakati wa Vita vya Pili vya Ulimwengu, stempu za mgao zilidhibiti uuzaji wa chakula, mafuta, matairi, na mahitaji mengine. Udhibiti kama huo unaweza kutumika tena kwa urahisi.

9. Je, serikali inaweza kudhibiti ununuzi na uuzaji?

Jibu: Wakati wa Vita vya Pili vya Ulimwengu, ununuzi ulidhibitiwa kwa baadhi ya vitu (kama vile sukari, matairi, na mafuta ya magari) kwa kuhitaji stempu za malipo. Bila stempu au muhuri, pesa hazikuwa na thamani. Katika enzi hii za kompyuta nyingi, mfumo unaotegemea nambari yako ya Usalama wa Jamii (nambari ya usalama), unaweza kusanidiwa kwa urahisi. Isipokuwa kama umekubali kushirikiana na muungano wa kimataifa, nambari yako, ikiingizwa kabla ya ununuzi, inaweza kukuonyesha kuwa hufai kununua au kuuza. Hatujui kwa hakika jinsi haya yote yatakavyotokea. Lakini tunaweza kuwa na hakika kwamba yatatokea kwa sababu katika Ufunuo 13:16, 17, Mungu anasema yatatokea. Yeye akisema, daima tegemea jambo hilo litatimia! Mungu amesema yatatokea. Na hilo ni jibu tosha, kwa vile yote aliyosema yametokea, ama watu waliamini au hawakuamini, yalitokea

Nguvu Mbili Zinazoibuka

Ufunuo sura ya 13 iko wazi. Mataifa makubwa mawili yatatokea wakati wa mwisho: Marekani na upapa. Marekani itaunga mkono upapa kwa kuongoza msukumo wa kuwalazimisha watu wa dunia kumwabudu mnyama (upapa) na kupokea chapa yake ama sivyo wakabiliane na kifo. Maswali mawili yanayofuata yatatathmini uwezo wa mataifa haya mawili makubwa.

Upapa ni mamlaka yenye nguvu zaidi ya kidini na kisiasa duniani.

10. upapa una nguvu na ushawishi gani leo?

Jibu: Yeye ndiye mwenye nguvu zaidi za kidini na kisiasa ulimwenguni. Takriban kila nchi inayoongoza duniani ina balozi rasmi au mwakilishi wa serikali huko Vatikani. Zingatia ukweli ufuatao:

- A. upapa una ushawishi na nguvu nyingi sana hivi kwamba karibu kila nchi kuu hushauriana naye kabla ya kuchukua hatua kuu za kisera. "Makundi yake makubwa ya kidiplomasia yanadumisha uhusiano na zaidi ya mataifa 100." US News and World Report, Oktoba 30, 1978, p. 24.

- B. Anachukua sifa ya kutokomea kwa ukomunisti, akisema kwamba Mariamu, mama yake Yesu, aliongoza mkakati wa papa ulioangusha ukomunisti. "Handmaid or Feminist," Time, Desemba 30, 1991, ukurasa wa 64, 65.
- C. Lengo la papa ni kuunganisha ulimwengu wa Kikristo chini ya uongozi wa upapa kufikia mwisho wa karne hii. Amefanya zaidi ya safari 40 duniani ili kuweka msingi wa lengo hili. Gene H. Hogberg, The Plain Truth, Novemba/Desemba 1989, ukurasa wa 24, 25.
- D. Mwitikio wa ulimwenguni pote umekuwa karibu sana. Wakati wa mzozo wa Iraq, papa na rais wa Marekani wakati mwingine walijadili masuala ya dunia kila wiki kwa njia ya simu. US News and World Report, Agosti 13, 1990, p. 18.
- E. Mnamo tarehe 7 Juni 1982, aliyekuwa Rais Ronald Reagan na Papa John Paul II walikutana kwa dakika 50 huko Vatikani na kuunda mpango wa kuondoa ukomunisti. Marekani ilisafirisha tani za vifaa vya kisasa vya mawasiliano hadi Poland (mahali pa kuanzia) ili kusaidia kueneza taarifa muhimu kwa raia. "The Holy Alliance," Time, February 1992, uk. 28, 31, 35.
- F. Gorbachev alisema, "Kila kitu kilichotokea Ulaya ya Mashariki katika miaka ya hivi karibuni hakingewezekana bila juhudi za Papa na jukumu kubwa, ikiwa ni pamoja na jukumu la kisiasa ambalo alicheza katika uwanja wa ulimwengu." Mikhail Gorbachev, Toronto Star, Machi 9, 1992. upapa, ambao hapo awali ulitaja Waprotestanti kuwa "wazushi," sasa unawaita "ndugu waliojitenga" na kupendekeza kwa neema kwamba wote wafanye kazi na kusali pamoja kwa ajili ya amani na uwepo wa Mungu. Mamilioni ya Waprotestanti wanavutiwa sana na hilo. Kwa hakika, madhehebu kadhaa ya Kiprotestanti yamekuwa na mazungumzo rasmi na upapa ili kujaribu kusuluhisha tofauti zilizosababisha Matengenezo. Na wakati wa kusherekea miaka 500 ya Matengenezo ya Martin Luther, waprotestanti wengi walisema hakuna kupinga au "No Protesting again". Soma zaidi kuhusu maadhimisho haya ya miaka 500 Mwaka wa 2017, Oktoba 17, Tarehe ambayo Martin Luther aliweka hoja 95 kwenye huko Wittenberg.

Amerika ndio nguvu kuu ya kijeshi duniani.

11. Marekani ina nguvu na ushawishi kadiri gani leo?

Jibu: Marekani inachukuliwa kuwa nchi yenye nguvu ya kijeshi nambari moja na kitovu cha ushawishi. Zingatia yafuatayo:

- A. "[Amerika ndiyo] nguvu kuu pekee iliyobaki kwenye sayari." "The UN Obsession," Time, May 9, 1994, p. 86.
- B. "Hakuna matarajio katika siku zijazo za haraka za mamlaka yoyote ya kushindana na Marekani." Charles Krauthammer, "The Lonely Superpower," The New Republic, Julai 29, 1992, p. 23.

- C. Yassir Arafat aliipa Amerika jina la "Rumi mpya" kwa sababu, kama vile Rumi ya zamani ilivyokuwa mamlaka kuu isiyopingika ya zama zake, Marekani sasa ndiyo nambari moja. Newsweek, Agosti 12, 1991, uku. 33.
- D. "Nguvu za Amerika sasa zitaamua matukio yote makubwa ya ulimwengu." Jim Hoagland, "Ya Mashujaa...", The Washington Post, Agosti 21, 1991, p. A-23.

Wakati kundi la Karl Marx lilipopindua serikali ya Ethiopia, Marekani iliombwa kujadiliana. Boris Yeltsin alipochukua madaraka kama rais wa Urusi mpya iliyojitegemea, alitembelea Marekani kwanza. Rais wa zamani wa USSR Mikhail Gorbachev aligeukia Marekani katika shida yake. Wakati Kuwait ilipovamiwa, serikali yake iliitaka Marekani kutoa msaada. Vita vilivyoongozwa na Marekani dhidi ya Iraki viliungwa mkono na takriban dunia nzima.

Mwandishi wa Redio ya Umma ya Taifa alimwita rais wa Marekani "rais wa dunia." Sasa tuna "muundo usio wa kawaida wa ulimwengu wenye nguvu moja, Marekani, katika kilele cha mfumo wa kimataifa." Krauthammer, Jamhuri Mpya, p. 23.

Mataifa mengi au tuseme yote ya ulimwengu sasa yanatazamia Marekani kwa ajili ya ulinzi na usaidizi.

12. Ni wazi kwamba ushawishi na mamlaka ya Marekani na upapa yanaongezeka kwa kasi. Ni mambo gani mengine yanayoweza kusaidia kuweka msingi wa sheria ya ulimwenguni pote ya kuwaua wale wanaokataa kukiuka dhamiri?

Jibu: Hatuwezi kutaja kwa yakini, lakini mambo machache yanayojitokeza ni haya yafuatayo:

- A. Shughuli ya magaidi.
- B. Machafuko na kuongezeka kwa uhalifu na uovu.
- C. Vita vya madawa ya kulevya.
- D. Ajali kubwa ya kiuchumi.
- E. UKIMWI na magonjwa mengine ya mlipuko.
- F. Vitisho vya nyuklia kutoka kwa mataifa yenye msimamo mkali.
- G. Ufisadi wa kisiasa.
- H. Ukosefu mkubwa wa haki unaofanywa na mahakama.
- I. Unyanyasaji wa ustawi.
- J. Kuongeza kodi.
- K. Ponografia, ushoga na uasherati na uzinzi wa kutisha.

L. Maafa ya kutisha ya kimataifa.

M. Vikundi vya mapinduzi, siasa kali na makundi yenye maslahi maalumu.

N. Mgogoro wa utoaji mimba.

Msukosuko dhidi ya ufasidi, uasi-sheria, ubaguzi wa rangi au dini, ukosefu wa maadili, kuruhusu mambo ya uovu kufanyika na kuachia mambo yafanywe kiholela ‘permissive’, ukosefu wa haki, umaskini, viongozi dhaifu wa kisiasa na wasiofaa, na ole nyingi zinazofanana na hizo zingeweza kuchochea kwa urahisi matakwa ya sheria kali, hususani zitekelezwe kwa uthabiti.

13. Hali za ulimwengu zinapokuwa mbaya zaidi, Shetani atafanya nini ili kuwadanganya watu wengi?

"Naye afanya maajabu makubwa, hata kufanya moto kushuka kutoka mbinguni uje juu ya nchi mbele ya wanadamu, na kuwapoteza wakaao juu ya nchi, kwa ishara zile alizokuwa nazo kuzifanya mbele ya macho ya watu. mnyama, akiwaambia wakaao juu ya nchi wamfanyie sanamu yule mnyama, aliyekuwa na jeraha la upanga, naye akaishi." Ufunuo 13:13, 14.

Jibu: Marekani itapata uamsho bandia, duniani kote na itasisitiza kwamba sheria za kidini zipitishwe ili kulazimisha kila mtu kushiriki. (Hii inawakilishwa na “sanamu ya mnyama” katika Ufunuo 13:14.) Watu watalazimika kupuuza Sabato takatifu ya siku ya saba ya Mungu na badala yake waabudu katika siku “takatifu” ya mnyama huyo—Jumapili. Baadhi pia watatii kwa sababu za kijamii au kiuchumi. Hali za ulimwengu zitakuwa zisizovumilika hivi kwamba vuguvugu la ulimwenguni pote la kaulimbi ya "Turudi kwa Mungu na sala", pamoja na wote wanaojiunga katika ibada na sala Jumapili, litaonekana kuwa suluhisho pekee. Shetani ataudanganya ulimwengu kuamini kwamba ni lazima wakubali Ukweli wa Biblia na kuitakasa Jumapili. Lakini kwa kweli, kutii na kumwabudu mnyama huyo kutawafungia watu nje ya ufalme wa Mungu. Si ajabu kwamba Yesu adokeza suala kama hilo katika Ufunuo juu ya kumwabudu mnyama na kupokea alama yake!

Katika siku za mwisho duniani, ujumbe wa Mungu wa tumaini la wakati wa mwisho utamfikia kila mtu.

14. Ingawa kupendezwa na uamsho huo bandia kunaongezeka, ni nini kitakachokuwa kikitukia kwa uamsho wa Kweli wa ulimwenguni pote unaofadhiliwa na watu wa Mungu wa nyakati za mwisho?

Jibu: Biblia inasema ulimwengu wote "utaangazwa" na utukufu Wake (Ufunuo 18:1). Kila mtu duniani atafikiwa (Marko 16:15) kwa ujumbe wa Mungu wa nyakati za mwisho, wenye sehemu tatu wa Ufunuo 14:6-14. Kanisa la Mungu la siku za mwisho litakua kwa kasi ya ajabu wakati mamilioni ya watu wanapojiunga na watu wa Mungu na kukubali toleo Lake la wokovu kwa neema ya bure na imani katika Yesu, ambayo inawabadilisha kuwa watumishi Wake watiifu. Watu wengi na viongozi kutoka nchi zote za ulimwengu watakataa kumwabudu mnyama huyo na kukumbatia mafundisho yake ya uwongo. Badala yake, watamwabudu na kumtii Yesu pekee. Kisha watapokea ishara Yake takatifu ya Sabato, au alama, katika vipaji vya nyuso zao (Ufunuo 7:2, 3), hivyo kuwatia muhuri kwa umilele.

Kupanda ngazi juu kwa kazi ya Mungu Kunaongezeka na Kukasirisha Mwenendo wa Uamsho wa Bandia

Kupanda kuelekea juu kunakoendelea kati ya watu wa Mungu kutawakasirisha wale wenye harakati bandia. Viongozi wake watakuwa na hakika kabisa kwamba wale wanaokataa kushirikiana na uamsho wa uwongo wa ulimwenguni pote ndio sababu ya ole zote za ulimwengu (Danieli 11:44). Watawanyima sifa za kununua na kuuza bidhaa au hata chakula (Ufunuo 13:16, 17), lakini Mungu atawalisha watu Wake (Isaya 33:16) na kuwalinda (Zaburi 34:7).

Akiwa katika muujiza wake mkuu, Shetani atajifanya kuwa Yesu.

15. Kwa kukata tamaa, muungano unaoongozwa na Marekani baadaye utaamua kutoa hukumu ya kifo kwa maadui wake (Ufunuo 13:15). Andiko la Ufunuo 13:13, 14 linasema viongozi wake watafanya nini ili kuwasadikisha watu kwamba Mungu Yuko pamoja nao?

Jibu: Watafanya miujiza ya kusadikisha watu hivi kwamba kila mtu atatekewa, isipokuwa watu waaminifu wa Mungu wa wakati wa mwisho hawatashawishiwa (Mathayo 24:24). Wakitumia roho (au malaika walioanguka) wa Shetani (Ufunuo 16:13, 14), watajifanya wapendwa wa watu waliokufa kupitia uchawi -dini ya umizimu (Ufunuo 18:23) na pengine hata kujifanya kuwa manabii na mitume wa Biblia. Hawa wanaosema uwongo (Yohana 8:44), roho ovyu, bila shaka watadai kwamba Mungu amewatuma kuwahimiza wote kushirikiana.

Shetani Atokea Kama Kristo na Malaika zake Wanajifanya Kama Wahudumu Wakristo.

Malaika wa Shetani watatokea pia kama makasisi wanaomcha Mungu, na Shetani atatokea kama malaika wa nuru (2 Wakorintho 11:13-15). Kama muujiza wake mkuu wa kukata shoka, Shetani atadai kuwa Yesu (Mathayo 24:23, 24). Shetani, huku akijifanya Kristo, atadai kwa urahisi kwamba yeye aliibadilisha Sabato kuwa Jumapili na kuwahimiza wafuasi wake kuendelea na uamsho wao wa ulimwenguni pote na kushikilia siku yake “takatifu,” Jumapili.

Mabilioni Wadanganywa

Mabilioni Wadanganywa

Mabilioni, wakiadini kwamba Shetani ni Yesu, watainama miguuni pake na kujiunga na harakati za bandia. "Ulimwengu wote ulimfuata mnyama kwa kustaajabisha." Ufunuo 13:3, NEB.* Udanganyifu huo utakuwa na matokeo makubwa sana. Lakini watu wa Mungu wa wakati wa mwisho hawatadanganywa, kwa sababu wanapima kila kitu kutokana na Biblia (Isaya 8:19, 20; 2 Timotheo 2:15). Biblia inasema sheria ya Mungu haiwezi kubadilishwa (Mathayo 5:18). Pia inasema kwamba wakati Yesu atakaporudi, kila jicho litamwona (Ufunuo 1:7) na hataigusa dunia bali atabaki katika mawingu na kuwaita watu Wake wakutane Naye hewani (1 Wathesaloniki 4:16, 17).

16. Tunawezaje kuwa salama kutokana na udanganyifu wenye nguvu wa wakati wa mwisho?

Jibu: A. Lipime kila fundisho la Biblia (2 Timotheo 2:15 Matendo 17:11 Isaya 8:19, 20).

B. Fuata Ukweli jinsi Yesu anavyofunua. Yesu anaahidi kwamba wale wanaofanya mapenzi Yake hawataishia katika makosa kamwe (Yohana 7:17).

C. Kaa karibu na Yesu kila siku (Yohana 15:5).

Kumbuka: Huu ni Mwongozo wa sita wa Mafunzo katika mfululizo wetu wa tisa kuhusu jumbe za malaika watatu. Mwongozo unaofuata wa Masomo utaonyesha jinsi makanisa ya Kikristo na dini nyingine duniani kote yatakavyohusiana na matukio ya wakati wa mwisho.

17. Je, uko tayari kumwabudu na kumtii Yesu hata ikimaanisha dhihaka, mateso, na hatimaye hukumu ya kifo?

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Je, ni haki kweli kwamba, katika mgogoro wa mwisho, watu ambao hawajawahi kusikia Ukweli wa Mungu na bila wao kujua wanaweza kuchagua injili bandia na hivyo kupotea.

Hakuna mtu atakayekabili mgogoro wa mwisho bila kupata nafasi ya kusikia kwanza (Marko 16:15) na kuelewa (Yohana 1:9) Ujumbe muhimu wa Mungu wenye sehemu tatu kwa leo (Ufunuo 14:6). Watu watachagua kupokea alama ya mnyama wakati huo kwa sababu tu hawataki kulipa gharama ya kumfuata Kristo. Watu watachagua kupokea alama ya mnyama wakati huo kwa sababu tu hawataki kulipa gharama ya kumfuata Kristo. Hakuna ambaye hatapewa nafasi ya kuelewa mambo, na hivyo kufanya uchaguzi ulio mwema. Mungu ni Mungu wa haki, si dhalimu, Naye anatupenda kuliko tunavyojipenda na wale ambao sisi tunawapenda, Yeye anawapenda zaidi yetu. Tukiwa na hili mawazoni, tunajua kabisa kwamba kila mtu atapewa nafasi, na mlango wa rehema Mungu ataufunga tu pale ambapo kutakuwa hakuna tofauti katika chaguzi za watu, na hivyo, hakuna haja ya kungojea tena, kwani kila mtu ameshafanya uchaguzi, na hivyo hata akilazimishwa kwenda mbinguni, ataona ni mahali pabaya sana yeye kuwapo, na patamkera, patamchukiza na kumhuzunisha. Hatapenda kuimba nyimbo tamu pale, hatapenda kutendea watu na Mungu mema, nawe unajua kabisa hutapenda kwenda mbingu ambayo mtu atakuja pale ulipopumzika ukila matunda na akuchape kiboko! Dhambi haitainuka tena kule, Nahum 1:9 kwa vile itakuwa imeteketewa hapa duniani na Shetani na wafuasi wake. Mungu ni Mwenye rehema kupita mwingine yoyote. Hili limungunye taratibu, acha lizame mawazoni maana ni takaribani mara 570 tu ndiyo Maandiko yamezungumzia kuhusu hasira Yake, ila maelfu ya mafungu yamezungumza kuhusu upendo Wake, ambao ni wa milele, Naye ni UPENDO, siyo ana upendo, la! Ni UPENDO! Upendo unahusisha tabia zaidi ya 26, kama vile upole, wema, fadhila, uvumililivu, maneno ya mwanadamu hayatoshi kueleza upendo wa Mungu ambao unaitwa Agape. Mungu atujalie kuwa kule mbinguni ambapo nasi upendo wetu utaendelea kukua milele, ujuzi wetu wa mema na Maandiko utaendelea kukua milele, mahusiano yetu na Mungu yataendelea kukua milele. Maisha yetu yatalinganishwa na yale ya Mungu kwa miaka, yaani yatakuwa ya MILELE. Hasira ya Mungu ni kuhusu uovu, nawe pia unajua unapoona mtu unayempenda anatendewa uovu, hakika utachukua hatua, na kama una uwezo usingependa mtu huyo awe karibu na zimwi anayetesa watu tena.

2. Je, ni vita gani vya Har–Magedoni vinavyozungumziwa katika Ufunuo 16:12- 16? Je hii vita itapigwana lini na wapi?

Vita vya Har–Magedoni ni vita vya mwisho kati ya Kristo na Shetani. Itapiganwa duniani na itaanza kabla tu ya mwisho wa nyakati. Vita vitakatizwa na ujio wa pili wa Yesu. Vita itaanza tena baada ya miaka 1,000, wakati waovu watakapozingira mji mtakatifu kwa matumaini ya kuuteka. Vita hivi vitamalizika wakati Mungu atakaponyesha moto kutoka mbinguni juu ya waovu na kuwaangamiza (Ufunuo 20:9). (Mwongozo wa 12 wa Somo unaelezea miaka 1,000 kwa undani.)

Neno “Har–Magedoni” Linamaanisha Nini?

Har–Magedoni ni jina la Kufanisha na vile “vita vya siku ile kuu ya Mungu Mweza- Yote” kati ya Kristo na Shetani ambamo mataifa yote ya ulimwengu yatahusika (Ufunuo 16:12-16, 19). “Wafalme wa mashariki” ni Mungu Baba na Mungu Mwana. “Mashariki” katika Biblia hufananisha ufalme wa mbinguni wa Mungu (Ufunuo 7:2 Ezeieli 43:2 Mathayo 24:27).

Katika vita hivi vya mwisho, karibu ulimwengu wote utaungana (Ufunuo 16:14) kupigana na Yesu, Mwana-Kondoo, na watu wake (Ufunuo 17:14; 19:19). Kusudi lao litakuwa kuwaangamiza wote wanaokataa kumwabudu mnyama na kukubali alama yake (Ufunuo 13:15-17).

Udanganyifu Hufuata Kukataliwa

Watu wanaokataa kuukubali ujumbe wa Mungu wenye sehemu tatu wa siku za mwisho (ingawa wanajua ni kweli), watadanganyika sana ili wauamini uwongo (2 Wathesaloniki 2:10-12). Wataanza kuamini kwa unyofu na upotofu kwamba wao wanaunga mkono ufalme mkuu wa Mungu wanapojaribu kuwaangamiza watu wa Mungu. Watawaona watakatifu kuwa ni watu washupavu waliidanganyika bila tumaini ambao wanaangamiza ulimwengu mzima kwa kukataa kwao kushirikiana katika uamsho huo ghushi.

Kuja kwa Yesu Mara ya Pili Kutasimamisha Vita

Vita vyenyewe vitakuwa ulimwenguni kote. Serikali zitajaribu wakati uleule kuwaangamiza watu wa Mungu, lakini Mungu ataingilia kati. Mto wa mfano Frati utakauka (Ufunuo 16:12). Maji yanawakilisha watu (Ufunuo 17:15). Kukauka kwa mto Frati kunamaanisha kwamba watu ambao wamekuwa wakimuunga mkono mnyama (ufalme wa Shetani) wataondoa kumtegemea kwao kwa ghafula. Msaada wa mnyama utakauka. Muungano wake wa washirika (Ufunuo 16:13, 14) utasambaratika (Ufunuo 16:19). Kuja kwa Yesu

mara ya pili kutasimamisha vita hivi na kuwaokoa watu wake (Ufunuo 6:14-17 16:18-21 19:11-20).

Vita Vinaanza tena Baada ya Miaka 1,000

Baada ya ile miaka 1,000, Shetani atajitokeza waziwazi akiwa kiongozi wa majeshi dhidi ya Mungu na watu Wake. Atanza vita tena dhidi ya Mungu anapojaribu kuuteka mji mtakatifu. Kisha Shetani na wafuasi wake wataangamizwa kwa moto kutoka mbinguni (ona Miongozo ya Masomo 11 na 12). Kila mfuasi wa Shetani ataangamizwa. Kila mfuasi wa Yesu ataingia katika ufalme Wake wa milele.

3. Biblia inasema, "Wakati unakuja ambapo kila mtu akiwaua atadhani kwamba anamtumikia Mungu." Yohana 16:2. Je, unafikiri hilo litatimizwa kihalisi katika wakati wetu?

Ndiyo. Muungano wa siku za mwisho wa serikali na dini za ulimwengu hatimaye utapoteza huruma zote kwa watu wa Mungu, kwa wale wanaokataa kujiunga na uamsho wa bandia au kuchukua ishara yake (ibada ya Jumapili). Watahisi kwamba miujiza ya ajabu inayoandamana na uamsho wao inathibitisha uhalali wake—miujiza kama vile wagonjwa kuponywa au watu wenye sifa mbaya sana wanaomchukia Mungu, wacheza filamu wasio na maadili, viongozi wa biashara za madawa ya kulevya, na kisha wahalifu wanaojulikana sana kuongoka. Muungano huo utasisitiza kwamba hakuna mtu yeyote atakayeruhusiwa kuharibu uamsho huu wa dunia nzima ambao unavuta dini zote. Kila mtu atahimizwa kuweka kando hisia za kibinafsi na "mafundisho ya ushupavu" kama ya (Sabato, kwa mfano) na kujiunga na ulimwengu wote katika uamsho wake wa dhati kwa amani na udugu. Kila kitu kingine isipokuwa uamsho kitachukuliwa kuwa kidogo tu. Wale ambao hawatakubali kushirikiana watachukuliwa kuwa wasio waaminifu, wasio na uzalendo, waasi wanaopinga mamlaka na, hatimaye, wataonekana washupavu na watu wa hatari ambao hawapaswi kuvumiliwa. Siku hiyo, wale wanaowaua watu wa Mungu watahisi kwamba wanamfanyia Mungu upendeleo.

4. Ninapojifunza unabii wa Danieli na Ufunuo, inaonekana dhahiri kwamba adui wa Kweli daima ni ibilisi. Je, unakubali hilo?

Hakika Kabisa! Uko sahihi kwa asilimia 100! Shetani ni adui wa halisi siku zote. Shetani hutumia viongozi na mataifa ya dunia kuwaumiza watu wa Mungu na hivyo kuleta huzuni kwa Yesu na Baba. Tunasahau kwa urahisi sana kwamba Shetani ni adui. Yeye ndiye anayehusika na uovu wote. Hebu tumlaumu na tuwe makini jinsi tunavyohukumu na kulaani watu au mashirika yanayoumiza watu

wa Mungu na kanisa. Wakati mwingine hawana habari au hata hawajui kabisa kwamba wanadhuru mtu yeyote. Lakini hiyo si kweli kamwe kuhusu Shetani. Yeye daima anafahamu kikamilifu kwamba anamwumiza mtu. Anamuumiza Mungu na watu Wake kwa makusudi. Sisi ni walengwa wa upendo Wake Bwana na hivyo tuwe na moyo mkuu, tukikesha kwa maombi.

5. Je, kifo cha papa au kuchaguliwa kwa rais mpya kungeathirije unabii wa Marekani katika Ufunuo 13:11-18?

Unabii huo utatimizwa bila kujali nani ni papa au rais. Rais mpya au papa mpya anaweza kuharakisha kwa muda au kupunguza kasi ya jambo hilo kutimia, ila matokeo ya mwisho yanathibitishwa na unabii wa Biblia.

6. Je, mnyama mwenye pembe kama za mwana-kondoo wa Ufunuo 13:11-18 na “nabii wa uwongo” wa Ufunuo 16:13 wana nguvu sawa?

Ndiyo. Katika Ufunuo 19:20, ambapo Mungu anataja uharibifu wa mnyama Mpinga Kristo, Yeye pia inahusu kuangamizwa kwa nabii wa uwongo. Katika kifungu hiki, Mungu anamtambulisha nabii wa uwongo kama mamlaka ambayo "yaliyofanya miujiza" mbele ya mnyama na "kuwapoteza wale waliopokea chapa ya mnyama, na wale walioisujudia sanamu yake." Hili ni rejeleo la wazi kabisa la utendaji wa mnyama aliyeonekana mpole, yaani-mwana-kondoo, ambao unafafanuliwa katika Ufunuo 13:11-18. Katika Mwongozo huu wa Somo tumemtambua mnyama mwenye pembe za mwana-kondoo kama Marekani. Kwa hiyo mnyama mwenye pembe za kondoo na nabii wa uwongo ni wazi ni nguvu zilezile.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Marekani inafananishwa na nini katika unabii wa Biblia na (1)

- _____ Mtu aliyevaa nguo nyekundu, nyeupe na bluu.
- _____ Tai mwenye kompyuta mgongoni.
- _____ Mnyama mwenye pembe mbili kama mwana-kondoo.

2. Pembe mbili zinawakilisha nini? (1)

- _____ Utajiri na uwezo wa kijeshi.
- _____ Benjamin Franklin na George Washington.
- _____ Uhuru wa kiraia na wa kidini.

3. “Kupanda juu kutoka katika nchi” kunamaanisha nini? (1)

- _____ Kwamba Wamarekani wangependa kuishi katika nchi hiyo.

- _____ Kwamba nchi hii mpya ingetokea katika eneo lenye watu wachache.
- _____ Kwamba baadhi ya Wamarekani wa mapema wangukuwa wakaaji wa mapangoni.

4. Katika unabii huu, pembe kama za mwana-kondoo inamaanisha kwamba Marekani (1)

- _____ itakuwa na soni usoni na kuzuiliwa.
- _____ Itakuwa nchi ya kufuga kondoo.
- _____ Itainuka kama taifa linalopenda amani, taifa la kiroho.

5. Ni saa ngapi unabii wa Ufunuo sura ya 13 unaonyesha Amerika ingetokea? (1)

- _____ 1492.
- _____ 1798.
- _____ 1620.

6. Ufunuo sura ya 13 inaonyesha kwamba Marekani hatimaye ingezungumza "kama joka." Hii ina maana gani? (1)

- _____ Watu wake wangukuwa na hasira na wagumu kuelewa.
- _____ Angetumia silaha za kurusha mioto ya uharibifu.
- _____ Atawalazimisha watu kuabudu kinyume cha dhamiri au kukabili kifo.

7. Alama ya Mungu, ishara, au alama ya nguvu ni (1)

- _____ Mwana-kondoo.
- _____ Mnyama mwenye pembe mbili.
- _____ Sabato, siku takatifu ya Mungu.

8. Marekani itafanyaje “sanamu ya mnyama”? (1)

- _____ Kwa kutengeneza na kuuza picha nyingi za mnyama.
- _____ Kwa kutengeneza sanamu ya mnyama ili ionyeshwe huko Washington, DC
- _____ Kwa kuunda mchanganyiko wa kanisa na serikali (iliyochorwa baada ya upapa katika kilele cha mamlaka yake) ambayo itahalalisha mazoezi ya kidini.

9. Andiko la Ufunuo 13:15-17 linasema kwamba watapewa adhabu gani wale wanaokataa alama ya mnyama? (2)

- _____ Hairuhusiwi kununua au kuuza.
- _____ Watafukuzwa mtandaoni.

- _____ Watauawa.
- _____ Watalazimishwa kuomba msamaha wa kibinafsi kwa mnyama.

10. Ni serikali gani mbili za kidunia zitakuwa na ushawishi mkubwa zaidi wakati wa mwisho? (2)

- _____ Ilihuisha Ulaya.
- _____ Japan.
- _____ Uchina.
- _____ Marekani.
- _____ upapa.

11. Ni mambo gani yanayosema Ukweli kuhusu vita vya Har–Magedoni? (6)

- _____ Ni vita vya mwisho duniani.
- _____ 'Wafalme wa mashariki' ni Japan na Uchina.
- _____ Kusudi la mnyama katika vita ni kuwaangamiza watu wa Mungu.
- _____ Itakuwa duniani kote.
- _____ Inaanza kabla ya ujio wa pili wa Yesu na kuishia baada ya waovu kuuzunguka mji mtakatifu mwishoni mwa miaka 1,000.
- _____ Armageddon ni jina la mfano la vita vya mwisho kati ya Kristo na Mpinga Kristo, au Shetani.
- _____ Kukausha Mto Frati kunamaanisha kuwa mnyama, au Mpinga Kristo, na hatimaye atapoteza kuungwa mkono na wengi wa wafuasi wake.
- _____ Itapiganwa katika Palestina pekee.

12. Je, uamsho wa Kweli wa Mungu wa nyakati za mwisho utafanikiwa kwa kiasi gani? (2)

- _____ Ulimwengu wote utaongoka.
- _____ Kila mtu duniani atasikia ujumbe.
- _____ Mamilioni wataukubali.
- _____ Hautafanikiwa. Ibilisi ataizuia.

13. Je, harakati za siku za mwisho za kughushi zitafanikiwa kwa kiasi gani? (1)

- _____ Nchi nyingi hazitaunga mkono.
- _____ Litafanikiwa Marekani na Ulaya pekee.
- _____ Kila mtu duniani isipokuwa watu wa Mungu wa wakati wa mwisho watajiunga na kuunga mkono jambo hilo.

14. Miujiza ya ufufuo huo bandia itakuwa na nguvu kiasi gani? (2)

- _____ Sio sana; watu wataziona kama ni hila tu.
- _____ Ina uwezo wa kutosha kudanganya karibu ulimwengu mzima.
- _____ Wasio na shahada pekee ndio watakaowaangukia.
- _____ Nguvu sana hivi kwamba wateule wa Mungu pekee ndio watakaoepuka udanganyifu.

Somo la 22—Mwanamke Mwingine

Kila ndoa lazima ijengwe juu ya uaminifu. Vivyo hivyo, katika muungano wetu na Kristo tunapaswa kudumu waaminifu Kwake na kwa Neno Lake. Kitabu cha Ufunuo kinazungumzia bibi-arusi wa kweli wa Kristo, lakini pia kinamtaja mwanamke mwingine anayejaribu kuwapotosha waamini na kuwaondoa katika Neno la Mungu. Ufunuo unatoa ujumbe mzito kuhusu Babiloni—mwanamke huyo mwingine. Babiloni umeanguka, na watu wanapaswa kutoka humo ili wasiingie katika maangamizi yake. Katika somo hili utajifunza utambulisho wa Babiloni ya kiroho na jinsi ya kuepuka udanganyifu wake.

Katika kitabu cha Ufunuo, Mungu anamwita mwanamke huyu "Babeli."

1. Yesu anafananisha Babiloni katika kitabu cha Ufunuo?

"Nitakuonyesha hukumu ya yule kahaba mkuu aketiye juu ya maji mengi." "Nikaona mwanamke ameketi juu ya mnyama mwekundu sana, mwenye kujaa majina ya makufuru, mwenye vichwa saba na pembe kumi. kikombe mkononi mwake, kilichojaa machukizo na machafu ya uasherati wake; Ufunuo 17:1, 3-5.

Jibu:

Katika Ufunuo 17:1-6, Yesu anafananisha Babeli kama kahaba aliyevaa nguo nyekundu na zambarau. Ameketi juu ya hayawani-mwitu mwenye rangi nyekundu, ambaye ana vichwa saba na pembe 10 na kuketi juu ya maji mengi.

2. Mwanamke safi wa ufananisho wa Ufunuo sura ya 12 ni nani?

Jibu: Mwanamke safi, aliyevikwa jua, anaonyeshwa kwenye Ufunuo 12:1-6. Tulijifunza katika Mwongozo wa 20 kwamba mwanamke huyu safi anafananisha kanisa safi la Mungu ambalo ni mwaminifu kwa mpenzi wake, Yesu. Tutajifunza Ufunuo sura ya 12 kwa kina katika Mwongozo wa 23 wa Somo.

3. Kahaba anawakilisha nini katika unabii wa Biblia?

"Uujulishe Yerusalemu machukizo yake." "Uliutumainia uzuri wako, ukafanya uzinzi." Ezeieli 16:2, 15.

Jibu: Kama vile mwanamke safi anavyoashiria kanisa safi ambalo ni mwaminifu kwa Yesu, vivyo hivyo mwanamke mchafu anawakilisha kanisa chafu, au lililoanguka, ambalo si mwaminifu kwa Yesu (Yakobo 4:4).

Viongozi wengi wa Matengenezo walifundisha kwamba “Babeli” wa Ufunuo 17 ni upapa.

4. Je, tunaweza kumtambua kahaba (kanisa) anayeitwa “Babiloni Mkubwa, Mama wa Makahaba” katika Ufunuo sura ya 17?

Jibu: Ndiyo, inajulikana sana kwamba kuna kanisa moja tu ambalo linadai kuwa kanisa mama, K John A. O’Brien, alisema: “Mwadhimisho huo [Utunzaji-Jumapili] unabaki kuwa ukumbusho wa Mama Kanisa ambamo madhehebu yasiyo ya Kikatoliki yalijitenga nayo. (John A. O’Brien, *The Faith of Millions* (Huntington, IN: Our Sunday Visitor, Inc., 1974), p. 401).

Hoja zilizotumiwa katika Ufunuo 17 kumwelezea mama Babeli na mnyama anayempanda kwa uwazi zinalingana na upapa:

- A. Aliwatesa watakatifu (mstari 6). (Ona Miongozo ya Masomo ya 15 na 20.)
- B. Alikuwa amevaa nguo za zambarau na nyekundu (mstari wa 4). Mara nyingi mapapa huvaa rangi ya kifalme ya zambarau katika kazi muhimu, na nyekundu ni rangi ya mavazi ya makadinali wa Kikatoliki.
- C. Vichwa saba vya mnyama (mstari wa 3) ambaye mwanamke ameketi juu yake ni milima saba (mstari wa 9). Inajulikana sana kwamba Roma, makao makuu ya ulimwengu ya upapa, imejengwa juu ya vilima saba au milima.
- D. Mnyama ana hatia ya kukufuru (mstari wa 3), jambo ambalo pia linalingana kwa uwazi na upapa. (angalia Mwongozo wa 15 na 20.)
- E. Alitawala "juu ya wafalme wa dunia."

Mstari wa 18. Alexander Flick anasema kwamba kufikia karne ya 13, papa alikuwa "angalau katika nadharia na kudai... mtawala wa ulimwengu wote katika mambo ya kimwili na ya kiroho." (*The Rise of the Mediaeval Church* (New York: Burt Franklin, 1959), pp. 575, 576).

Jambo hilo halingeweza kupatana na ufalme au serikali nyingine ya kidunia. upapa umeelezewa katika Ufunuo 17 kwa uwazi sana kwa mashaka.

Kumbuka: Viongozi wengi wa Matengenezo ya Kanisa (Huss, Wycliffe, Luther, Calvin, Zwingli, Melancthon, Cranmer, Tyndale, Latimer, Ridley, na wengineo) walifundisha kwamba upapa ndiyo mamlaka inayohusika hapa. (George Eldon Ladd, *The Blessed Hope* (Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans Publishing Co., 1956), pp. 32-34.)

Neno "Babeli" lilianzia Mnara wa Babeli. Ina maana "kuchanganyikiwa" au Machafuko.

5. Ni nini maana halisi ya neno “Babiloni,” na asili yake ni nini?

"Na tujenge... mnara, ambao kilele chake kifike mbinguni." "Bwana akasema... na tushuke, tukaivuruge lugha yao huko, wasipate kuelewana usemi wao kwa wao." "Kwa hiyo jina lake likaitwa Babeli ["mkanganyiko", pambizo]; kwa kuwa Bwana aliichafua lugha huko." Mwanzo 11:4, 6, 7, 9.

Jibu: Maneno "Babeli" na "Babeli" yanamaanisha "kuchanganyikiwa." Jina la Babeli lilianzia kwenye Mnara wa Babeli, ambao ulisimamishwa baada ya Gharika na wapagani wenye ukaidi ambao walitumaini kuujenga juu sana hivi kwamba maji ya mafuriko yasingeweza kuufunika kamwe (mstari wa 4). Lakini Bwana alichanganya lugha zao, na matokeo yake machafuko yalikuwa makubwa sana wakalazimika kusitisha ujenzi. Kisha wakauita mnara huo "Babeli" (Babeli), au "mkanganyiko."

Baadaye, katika siku za Agano la Kale, ufalme wa kipagani duniani kote ulioitwa Babeli ulitokea ambao ulikuwa adui wa watu wa Mungu, Israeli. Ilitia ndani uasi, kutotii, kuteswa kwa watu wa Mungu, kiburi, na ibada ya sanamu (Yeremia 39:6, 7; 50:29, 31–33; 51:24, 34, 47; Danieli sura ya 3 na 5). Kwa hakika, katika Isaya sura ya 14 Mungu anatumia Babeli kama ishara ya Shetani mwenyewe kwa sababu Babeli ilikuwa na uadui na uharibifu mkubwa kwa kazi ya Mungu na watu Wake.

Katika kitabu cha Agano Jipya cha Ufunuo, neno "Babeli" linatumiwa kuashiria ufalme wa kidini ambao ni adui wa Israeli wa kiroho wa Mungu, kanisa Lake (Ufunuo 14:8; 16:19).

Makanisa yanayokubali mafundisho ya uongo ya mama Babeli yanakuwa "Babeli" yenyewe.

6. Mabinti kahaba wa Babeli mama wanaotajwa katika Ufunuo 17:5 ni akina nani?

Jibu: Ni baadhi ya makanisa ambayo awali yalipinga mafundisho ya uongo ya mama Babeli na kumwacha wakati wa Matengenezo makubwa ya Kiprotestanti. Lakini, baadaye, walianza kuiga kanuni na matendo ya mama na hivyo wakaanguka wenyewe. Hakuna mwanamke anayezaliwa akiwa kahaba. Wala makanisa ambayo ni ya Kiprotestanti ambayo ni binti kwa mfano yalipozaliwa hayakuanguka. Kanisa au shirika lolote linalofundisha na kufuata mafundisho na matendo ya uongo ya Babeli linaweza kuwa kanisa au binti aliyeanguka. Kwa hiyo

Babeli ni jina la familia ambalo linajumuisha kanisa mama na wale binti zake, ambao pia wameanguka.

Mnyama wa Ufunuo 17 anawakilisha serikali ya kiraia. Mwanamke akipanda juu ya mnyama ina maana kwamba kanisa linatawala serikali.

7. Katika Ufunuo 17, Kwa nini Babiloni mama anafananishwa akiwa amempanda mnyama? Mnyama anawakilisha nini?

Jibu: Katika Ufunuo 13:1-10, Yesu anaonyesha upapa kama mchanganyiko wa kanisa na serikali. (Kwa habari zaidi, ona Mwongozo wa Kusoma 20.) Katika Ufunuo sura ya 17, Yesu anaonyesha kanisa (kahaba) na hali (mnyama) kama vyombo tofauti, ingawa vinahusiana. Mwanamke anasimama juu ya mnyama, ambayo inaashiria kwamba kanisa linatawala serikali.

Dini zisizo za Kikristo na Uprotestanti ulioasi zitajiunga na upapa kama washirika katika vita vya mwisho dhidi ya Mungu na wafuasi Wake.

8. Ni mamlaka gani nyingine zinazoungana na upapa katika kutimiza matukio ya nyakati za mwisho?

“Kisha nikaona roho tatu za uchafu zilizofanana na vyura, zikitoka katika kinywa cha yule joka, na katika kinywa cha yule mnyama, na katika kinywa cha yule nabii wa uongo na kwenda kwa wafalme wa dunia na wa ulimwengu wote, kuwakusanya kwa vita vya siku ile kuu ya Mungu Mwenyezi.” Ufunuo 16:13, 14.

Jibu: Joka la Ufunuo 12:3, 4 na nabii wa uongo wa Ufunuo 13:11-14. 19:20 hufanya muungano na mnyama wa Ufunuo 13:1-10, au upapa.

- A. Joka la Ufunuo sura ya 12 linamwakilisha Shetani akifanya kazi kupitia Rumi ya kipagani. (Angalia Mwongozo wa Masomo 20 kwa maelezo zaidi.) Katika siku hizi za mwisho unajumuisha dini zisizo za Kikristo kama vile Ubudha, Ushinto, Uhindu, Enzi Mpya, ubinadamu wa kilimwengu (watu wanaosema wanaweza kuwa maadili na kujitosheleza bila kuwa na Mungu) n. k.
- B. Nabii wa uongo anawakilisha Uprotestanti ulioasi uliojikita katika Amerika, ambao utaongoza katika kuhimiza na kushawishi ibada ya ulimwenguni pote ya mnyama (ona Mwongozo wa Somo 21).
- C. Mnyama ni upapa (tazama Mwongozo wa Somo 20).
- D. Mamlaka hizi tatu: Dini na serikali zisizo za Kikristo, Ukatoliki wa Kirumi, na Uprotestanti ulioasi zitakuwa washirika katika Har–Magedoni, vita vya mwisho dhidi ya Mungu, sheria Yake, na wafuasi Wake waaminifu. Muungano huu unaitwa “Babeli mkuu” na Yesu katika Ufunuo 18:2.

Miujiza yenye nguvu ya Shetani na malaika zake (wanaojifanya kuwa roho za wafu) itaunganisha ulimwengu katika kumtegeza kwao mnyama.

9. Je, mashirika yenye asili tofauti tofauti yatawezaje kuungana kwa ufanisi?

"Hawa wana nia moja, nao watampa yule mnyama uwezo wao na nguvu zao." Ufunuo 17:13.

Jibu: Ufunuo 16:13, 14 inasema “roho wachafu kama vyura” ambao ni “roho za mashetani” watawaunganisha kupitia miujiza watakayofanya. Kuwasiliana na- roho—imani kwamba wafu wako hai na wanaweza kuwasiliana na walio hai—itakuwa kanuni ambayo itawaunganisha wote pamoja. Shetani na malaika zake, wakijifanya kuwa roho za wapendwa waliokufa watawatokea watu, manabii wa kale, malaika wa mbinguni (2 Wakorintho 11:13, 14), na hata Kristo Mwenyewe (Mathayo 24:24) watasadikisha ulimwengu kwamba kazi yao inaongozwa. kutoka mbinguni kwenyewe (ona Mwongozo wa Somo 10). Kwa bahati mbaya, vyombo vyote vitatu vinaamini kwamba wafu wako hai:

- A. Ukatoliki unasali kwa Mariamu na watakatifu wengine waliokufa na unaamini kwamba watakatifu hawa huwabariki wafuasi wao kwa miujiza.
- B. Dini zisizo za Kikristo karibu zote zinategemea imani na ibada ya roho za wafu. Dini za kiafrika nyingi zilisali au ziliomba baraka kwa mababa zao waliokufa ‘wahenga’ wakiamini wana uwezo fulani mahali fulani kuliko wao yaani kuabudu mizimu Soma kazi ya Mwanatheolojia John Mbithi na imani kuhusu wahenga barani Afrika. Vuguvugu la Enzi Mpya husisitiza uwezekano unaodaiwa wa kuwasiliana na roho za wafu.
- C. Uprotestanti ulioasi imani huamini kwamba wafu hawajafa. bali, badala yake, wako hai mbinguni au kuzimu. Hivyo wanaweza kudanganywa kirahisi na roho ovu wanaojifanya kuwa roho za wafu.

Babeli anaanguka kwa sababu anaacha Kweli ya Biblia.

10. Mungu analaumu Babeli kwa dhambi gani?

- A. "Babeli mkuu umeanguka." Ufunuo 18:2.

Jibu: Kuanguka kunamaanisha kuacha Kweli ya Biblia na ibada ya Kweli ya Mungu wa Kweli (2 Petro 3:17).

- B. "Na imekuwa maskani ya mashetani, na ngome ya kila roho mchafu." "Kwa uchawi wako mataifa yote yalidanganywa." Ufunuo 18:2, 23.

Jibu: Hapa Mungu anaishtaki Babeli kwa (1) kuwasiliana kibinafsi na mashetani kwa kuwaalika pepo wabaya katikati yake kupitia kuwasiliana na-roho, na (2) kwa kudanganya karibu ulimwengu mzima kupitia roho za uongo, za kishetani.

- C. "Wakazi wa dunia wamelewa" kutokana na mvinyo ya machukizo na uasherati inayopatikana katika kikombe chake (Ufunuo 17:2, 4; 18:3).

Jibu: Neno "chukizo" katika Biblia linaashiria uwongo (Mithali 12:22). Mvinyo ya Babeli, ambayo ni mafundisho ya uongo, unawasumbua na kuwatia nguvu wale wanaounywa na kuwalewesha kiroho.

- D. "Wafalme wa dunia wamefanya uasherati naye." Ufunuo 18:3.

Jibu: Kanisa ni bibi-arusi wa Kristo (Ufunuo 19:7, 8) na lazima kumpenda na kuwa waaminifu Kwake tu, ambayo Yesu alisema inamaanisha kushika amri Zake (Yohana 14:15). upapa unalaumiwa hapa kwa kugeuka kutoka kwa mume wake, Yesu (Yakobo 4:4), na kuunda mahusiano haramu na serikali za kiraia (muungano wa kanisa na serikali) kwa ajili ya msaada wake.

- E. Usafirishaji haramu wa "roho za wanadamu" (Ufunuo 18:13).

Jibu: Mungu hapa analaani Babeli kwa kuwatendea watu kama bidhaa badala ya kuwa wana wa thamani wa Mungu.

Kupokea mafundisho ya uwongo huleta ulevi wa kiroho, ambao hufanya kuelewa Ukweli kuwa ngumu sana.

11. Ni baadhi ya mafundisho gani ya uwongo yaliyo katika divai ya Babeli ambayo yanawafanya watu kulewa na kuchanganyikiwa kiroho?

Jibu: Cha kushangaza, baadhi ya mafundisho maarufu zaidi na yanayopendwa ya Uprotestanti leo hayapatikani katika Biblia hata kidogo. Wameleta katika makanisa ya Kiprotestanti na kanisa mama' la Rumi, ambao waliyapokea kutoka kwa upagani. Machache ya mafundisho haya ya uongo ni kwamba:

- A. Sheria ya Mungu imerekebishwa au kufutwa.

Sheria ya Mungu haiwezi kubadilishwa au kufutwa (Luka 16:17). Mwongozo wa 6 wa Utafiti unataja ushahidi usiopingika.

- B. Nafsi haifi.

Biblia inataja "nafsi" na "roho" mara 1,700. Hakuna hata mara moja inazungumza kama roho isiyokufa. Watu wanakufa (Ayubu 4:17), na hakuna

wanaopokea kutokufa hadi ujio wa pili wa Yesu (1 Wakorintho 15:51-54). (Angalia Mwongozo wa 10 kwa habari zaidi.)

C. Wenye dhambi wanaungua milele kuzimu.

Biblia inafundisha kwamba wenye dhambi wataangamizwa kabisa (kutokuwepo), Mungu hatatoa uzima wa milele kwa wenye dhambi, kwamba wataungua milele, la! Nafsi na mwili, zitateketea kabisa kwa moto (Mathayo 10:28). Moto wa mateso wa milele haufundishwi katika Biblia. (Angalia maelezo katika Mwongozo wa 11)

D. Ubatizo wa kuzamishwa sio lazima.

Ubatizo wa kuzamishwa ni ubatizo pekee unaotambuliwa na Maandiko. (Angalia Mwongozo wa 9 wa Somo kwa habari zaidi.)

E. Jumapili ni siku takatifu ya Mungu.

Biblia inafundisha, bila shaka, kwamba siku takatifu ya Mungu ni Sabato ya siku ya saba, Jumamosi. (Kwa maelezo zaidi, Angalia Mwongozo wa 7.)

Kumbuka: Mafundisho haya ya uwongo, yakiaminiwa, yanaelekea kuleta "mkanganyiko" (ambayo ndiyo neno "Babeli" linamaanisha) na kufanya kuelewa Maandiko kuwa ngumu zaidi.

Mawazo Yenye Kufikirisha Ubongo

Inafanya akili kufikiria kwamba huenda wengine wanakunywa divai ya Babiloni bila kujua. Labda hii yote ni mpya kwako. Ikiwa ndivyo, tafadhali mwombe Mungu akuongoze (Mathayo 7:7). Kisha chunguza Maandiko kuona kama mambo haya ni Kweli (Matendo 17:11). Ahadi ya Mungu ni kwamba utafuata pale Yesu anapokuongoza, na hatakuruhusu uishie katika makosa (Yohana 7:17).

Malaika wa mbinguni watakuwa upande wa watu wa Mungu katika pigano la mwisho la dunia.

12. Ni nani watakaokuwa upande wa Bwana katika pigano la Har-Magedoni?

Jibu: Katika vita hivi vya mwisho, malaika wa mbinguni (Waebrania 1:13, 14 Mathayo 13:41, 42) na watu wa Mungu, masalio (Ufunuo 12:17)—watashirikiana na Yesu, anayeongoza majeshi ya mbinguni (Ufunuo 19:11-16) dhidi ya Shetani na wafuasi wake.

Mabaki ya Mungu yanaundwa na wale wanaokataa uwongo wa Babeli (Mwongozo wa Somo 23 utatoa maelezo ya ziada). Wanajulikana kwa: (1) upendo wao kwa Yesu (1 Yohana 5:2, 3), (2) uaminifu wao na imani katika Yeye

(Ufunuo 14:12), na (3) utii wao thabiti kwa Neno Lake na amri Zake (Ufunuo 12:17; Yohana 8:31, 32).

Katika wakati wa mwisho, Shetani atawadanganya wote ambao hawataki uthibitisho wa Maandiko wazi kwa kila fundisho la Biblia.

13. Shetani atatumia mbinu gani katika pambano hilo la mwisho kati ya Kweli ya Mungu na uwongo wa Shetani?

Jibu: Ingawa Shetani anamchukia Mungu na Mwanawe, ni mara chache sana anakiri jambo hilo waziwazi. Kwa kweli, yeye na roho waovu wake watajifanya kuwa malaika watakatifu na makasisi Wakristo waliojitolea (2 Wakorintho 11:13- 15). Kile anachowasilisha kama ushahidi kwa upande wake kitaonekana kuwa cha haki, kiroho, na kama Yesu hivi kwamba karibu kila mtu duniani atadanganywa na kumfuata (Mathayo 24:24). Bila shaka atatumia Biblia, kama alivyofanya alipokuwa akimjaribu Yesu nyikani (Mathayo 4:1, 11). Mantiki ya Shetani ni yenye ushawishi kiasi kwamba iliwadanganya theluthi moja ya malaika wa mbinguni, Adamu na Hawa, na (wakati wa Gharika) kila mtu alidanganywa duniani isipokuwa watu wanane.

Neno la Mungu linafichua mbinu za Shetani.

14. Mkakati wa kupingana wa Mungu ni upi?

"Na waende kwa sheria na ushuhuda; ikiwa hawasemi sawasawa na neno hili, ni kwa sababu hamna nuru ndani yao." Isaya 8:20.

Jibu: Siku zote Mungu hupinga uwongo wa Shetani kwa Ukweli wa Biblia. Alipojaribiwa na Shetani nyikani, Yesu alinukuu Maandiko mara kwa mara (Mathayo 4:1-11). Kupitia kwa watu Wake waliosalia, Mungu atasema Ukweli kuhusu asili isiyo ya kibiblia ya Babeli mkuu. Ataweka wazi kwamba Babeli inawasilisha injili ya uwongo (Wagalatia 1:8-12) ambayo imefungua mlango kwa mabilioni ya watu kudanganywa na kupotea. Mwenendo wa Mungu wa kupingana umeainishwa katika jumbe za malaika watatu wakuu za Ufunuo 14:6-14, ambazo tunachunguza katika Miongozo tisa kati ya 27 ya Masomo katika mfululizo huu. Jumbe hizi tatu za ajabu zinafichua na kuonya dhidi ya uongo na udanganyifu wa Shetani na kuwaita watu kumwabudu Mungu na kumtii, si katika roho tu bali katika Kweli ya Biblia pia.

Ujumbe wa Mungu wa wakati wa mwisho utaleta Ukweli na nuru tukufu kwa kila mtu duniani.

15. Je, jumbe za Mungu za wakati wa mwisho za onyo na matumaini zitakuwa na matokeo?

"Baada ya hayo nikaona malaika mwingine akishuka kutoka mbinguni, mwenye uwezo mkuu; na nchi ikaangazwa kwa utukufu wake." Ufunuo 18:1.

Jibu: Katika Maandiko, malaika huwakilisha wajumbe au ujumbe (Waebrania 1:13, 14). Ombi la Mungu la nyakati za mwisho linafananishwa na malaika mwenye nguvu ambaye uwezo wake ni mkuu sana hivi kwamba ulimwengu wote unaangazwa na Ukweli na utukufu wa Mungu. Ujumbe huu wa mwisho, uliotolewa na Mungu utaenda kwa wakaaji wa ulimwengu mzima (Ufunuo 14:6; Marko 16:15; Mathayo 24:14)

Ombi la Yesu la wakati wa mwisho litakapotolewa kwa ulimwengu wote, watu Wake wa kweli watatoka Babeli na kumfuata.

16. Yesu atatoa wito gani wa mwisho na wa uharaka kwa wale walio Babiloni?

Jibu: Atasema: "Tokeni kwake [Babeli], enyi watu Wangu, msishiriki dhambi zake, wala msipokee mapigo yake. Kwa maana dhambi zake zimefika mbinguni, na Mungu amekumbuka maovu yake..." Ufunuo 18:4, 5.

Tafadhali Weka umakini kwamba Yesu anawataja watu wengi katika Babeli kuwa "watu Wangu". Kuna mamilioni ya Wakristo wanyoofu katika Babiloni ambao bado hawajasikia ujumbe huo wa onyo wa haraka. Watu hawa wanampenda Bwana sana, na Yesu anasema wao ni watoto Wake.

17. Watu wa Yesu, walio katika Babiloni, wataitikiaje wasikiapo wito Wake wa kutoka?

Jibu: Yesu anatoa jibu. Anasema, "Kondoo wengine ninao, ambao si wa zizi hili; na hao nao imenipasa kuwaleta, nao wataisikia sauti Yangu; "Kondoo Wangu waisikia sauti Yangu, Nami nawajua, nao wanifuata." Yohana 10:16, 27.

Yesu anawatambua watoto Wake walioko Babeli. Zaidi ya hayo, anaahidi kuwaita kutoka Babeli kabla haijharibiwa. Na, jambo tukufu kuliko yote, Yesu anaahidi kwamba watu Wake ambao bado wako Babeli wataisikia na kuitambua sauti Yake na kutoka nje kwenda salama. Hivyo ni muhimu kuwahubiria watu Injili ili wafanye uamuzi ulio kamili.

Kumbuka: Huu ni Mwongozo wa saba wa Masomo katika mfululizo wetu wa tisa kuhusu jumbe za malaika watatu za Ufunuo 14:6-14. Mwongozo wetu unaofuata wa Masomo utaelezea kanisa la Mungu la wakati wa mwisho kwa uwazi sana hivi kwamba huwezi kukosa kulitambua.

18. Ikiwa uko Babiloni sasa, je, uko tayari kutii ombi la haraka la Yesu la kutoka humo?

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Je, kwa nini nisibaki Babeli na kujaribu kumrekebisha Babeli badala ya kutoka nje?

Hapana. Yesu anasema Babiloni itaangamizwa, si kurekebishwa. Atakuwa amelewa bila tumaini na divai yake (inayotambuliwa kama fundisho la uwongo katika Ufunuo 18:5, 6). Ni kwa sababu hii ndiyo maana anawaita watu Wake watoke humo (Ufunuo 18:4).

2. Wafalme wa mashariki wa Ufunuo 16:12 ni akina nani?

Wafalme wa mashariki ni Wafalme (Baba na Mwana) wa mbinguni. Wanaitwa wafalme wa mashariki kwa sababu huo ndio mwelekeo ambao viumbe wa mbinguni huikaribia dunia. Kumbuka yafuatayo, kwa mfano:

- A. Kuja kwa Yesu mara ya pili kutakuwa kutoka mashariki (Mathayo 24:27).
- B. Utukufu wa Mungu unatoka mashariki (Ezekieli 43:2).
- C. Malaika wa Ufunuo wa kutia muhuri anatoka mashariki (Ufunuo 7:2).
- D. Jua, linaloashiria Yesu, linachomoza mashariki (Malaki 4:2).

3. Je, onyo kuhusu kuanguka kwa Babiloni ladokeza kwamba Babiloni hajaanguka sikuzote?

Ndiyo inafanya kwenda kuanguka. Makanisa mengi yanayojumuisha Babeli yamekuwa yakisimama imara, yamenyooka, na kuwa na uaminifu kwa Yesu zamani. Waanzilishi walikuwa watu mashuhuri wa Mungu ambao walikuwa wakiichunguza Biblia kwa bidii ili kugundua Ukweli Wake wote. Sio makanisa yote yameanguka leo. Hata hivyo, kanisa lolote linalofundisha mafundisho ya uongo ya mama Babeli na kufuata mazoea yake linaweza kuwa mmoja wa binti zake walioanguka.

4. Mkristo anapaswa kwenda wapi anapoitwa kutoka Babiloni?

Tafuta watu wanaozishika amri za Mungu, na kuwa na imani ya Yesu, na wanahubiri ujumbe wa malaika watatu duniani kote, na ujiunge nao (Ufunuo 14:6-12). Mwongozo wa Somo la 23 utaelezea kikamilifu kanisa la Mungu la siku za mwisho.

5. Wafalme 10 wa Ufunuo 17:12-16 wanawakilisha nini?

Wafalme 10 wanafananishwa na mataifa ya ulimwengu. Vidole 10 vya miguu ya sanamu ya Danieli sura ya 2 na pembe 10 za mnyama mkubwa sana wa Danieli sura ya 7 zilifananisha na falme 10 za Ulaya. Hata hivyo, maana hiyo imepanuliwa katika Ufunuo sura ya 11 hadi 18 kumaanisha “wafalme wote wa dunia” au “mataifa yote.” (Angalia Ufunuo 16:14; 18:3.)

6. Ufananisho wa “vyura” unamaanisha nini katika Ufunuo 16:13, 14?

Chura hukamata mawindo yake kwa ulimi wake, ambayo inaweza kuashiria zawadi ghushi ya ndimi ambayo inaenea ulimwenguni leo. Tafadhali kumbuka kwamba miujiza, ikiwa ni pamoja na karama ya lugha, inathibitisha jambo moja tu—nguvu isiyo ya kawaida. Lakini Biblia inatujulisha kwamba nguvu zisizo za kawaida zinaweza kutoka kwa Mungu au Shetani. Inaeleza zaidi kwamba Shetani, akijifanya kama malaika wa nuru kutoka mbinguni (2 Wakorintho 11:13-15), atatumia miujiza isiyo ya kawaida kwa ufanisi sana hivi kwamba karibu ulimwengu wote utadanganywa na kumfuata (Ufunuo 13:3). Kwa sasa, anatumia kipawa ghushi cha ndimi kuunganisha makanisa na dini za kila namna – kutia ndani wapagani na waabudu roho (dini ya mizimu). Kila mmoja wa hawa anahisi kwamba karama ya ndimi ni uthibitisho wa uhalisi.

Lazima Tuzijaribu Roho

Biblia inaonya kwamba ni lazima tuzijaribu roho (1 Yohana 4:1). Ikiwa hazikubaliani na Biblia, basi ni bandia (Isaya 8:19, 20). Zaidi ya hayo, karama za Kweli za Roho Mtakatifu hazipewi kamwe mtu ambaye kwa makusudi na kwa kujua anamtii Mungu (Matendo 5:32). Kuna karama ya Kweli ya lugha. Ni kuwezesha kimuujiza kuzungumza kwa ufasaha lugha za kigeni ambazo hapo awali hazijafunzwa na hazijulikani na mzungumzaji (Matendo 2:4-12). Mungu hutumia karama hii inapohitajika kuwasilisha ujumbe Wake wa wakati wa mwisho kwa wale wa lugha nyingine. Ilihitalika siku ya Pentekoste kwa sababu vikundi vya lugha 17 vilikuwa kwenye umati na wanafunzi Wake pengine walijua lugha moja tu.

7. Je, vuguvugu la Enzi Mpya litachukua jukumu kubwa katika mzozo wa mwisho wa wakati wa mwisho kati ya wema na uovu?

Bila shaka! Linahusika sana na uchawi, matukio ya kiakili, na kuwasiliana na pepo. Kuwasiliana na pepo kwa hakika kutakuwa sababu kuu katika maonyesho ya mwisho ya dunia. Ikiunganishwa na nguvu isiyo ya kawaida ya karama ya lugha ghushi na ikishirikiana na muungano wa makanisa ulimwenguni pote wa wakati wa mwisho, kuwasiliana na-roho kutaenea ulimwenguni pote. Imani ya Enzi Mpya katika mawasiliano ya roho na kuzaliwa upya katika umbo lingine ni upagani wa zamani katika vazi jipya. Imani yake katika nafsi isiyoweza kufa, na isiyokufa ambayo inaweza kuwasiliana na watu wa dunia ni uwongo uleule wa kale ambao Shetani alimwambia Hawa katika Edeni: “Hakika hamtakufa.” Mwanzo 3:4 (mfano wa Age ni dini za mashariki kama Hindu huamini mtu akifa anazaliwa mahali pengine kama mfalme au mbuzi kutokana na maisha aliyoishi kabla-reincarnation). (Ona Mwongozo wa 10 kwa maelezo zaidi kuhusu kifo.)

8. Ni dhahiri kwamba Mungu anafunua shughuli za Mpinga Kristo au upapa katika Danieli sura ya 7 na Ufunuo sura ya 13, 17, na 18. Je, Mpinga Kristo anatajwa mahali pengine katika Maandiko?

Ndiyo, mnyama au nguvu ya Mpinga Kristo (au shughuli zake) inarejelewa katika angalau nabii tisa za Agano la Kale na Jipya: Danieli 7; Danieli sura ya 8, 9; Danieli 11; Ufunuo 12; Ufunuo 13; Ufunuo 16; Ufunuo 17; Ufunuo 18; na Ufunuo 19. Hakika, Mungu anapokazia nguvu zile zile mara tisa tofauti, anataka sisi tusikilize. Weka umakini katika kujisomea mwenyewe pia.

9. Je, ufalme wa Shetani unaoitwa “Babiloni” ulianzia kwenye Mnara wa Babeli?

Hapana, ilianza wakati Shetani alipomwasi Mungu mbinguni. Kwa hakika, nabii Isaya anafananisha Lusifa wakati wa kuanguka kwake kutoka mbinguni kama mfalme wa Babeli (Isaya 14:4, 12-15). Mungu ameutazama ufalme wa Shetani kama Babeli tangu mwanzo wa dhambi. Kusudi la Shetani lililo wazi ni kumshinda Mungu, kufuta ufalme wa Mungu, na kuanzisha ufalme wake wa uasi wa Babeli ulimwenguni kote. Yesu alisema kuna pande mbili tu (Mathayo 7:13, 14). Kila nafsi duniani hatimaye itapanga mstari ama upande wa Yesu au Babeli. Ni suala la maisha na kifo. Wale wanaomtumikia na kumtegemea Yesu wataokolewa katika ufalme Wake wa mbinguni. Wale wanaounga mkono Babiloni wataangamizwa kwa moto. Na tuna wakati mdogo sana wa kufanya maamuzi. Hii ndiyo sababu kutii onyo la Yesu la wakati wa mwisho dhidi ya Babeli ni jambo muhimu sana na la haraka.

10. Katika Ufunuo 16:12, ni nini kinachomaanishwa na maji ya Mto Efrati kukaushwa ili kuandaa njia kwa ajili ya wafalme wa mashariki?

Kabla ya ufalme wa kale wa Babeli kutekwa na jemadari wa Umedi Dario, maji ya mto Frati, ambayo yalipita chini ya kuta za jiji, yalielekezwa kwenye ziwa lililotengenezwa na mwanadamu au artificial lake. Ukengeushaji huo uliruhusu jeshi la Dario kuteka jiji hilo usiku kwa kuingia kutoka chini ya kuta kupitia mto usio na kitu. Katika unabii wa Ufunuo, "maji" yanafananisha watu (Ufunuo 17:15).

Kwa hiyo, maji ya mto Frati yanarejelea wafuasi wa “Babiloni mkuu,” ambao mategemeo au matumaini yao yanakauka wanapogeuka dhidi ya Babeli kwa nia ya kumwangamiza (Ufunuo 17:16). Kukauka huku kwa uungwaji mkono kwa “Babiloni mkuu” kunawahakikishia ushindi wafalme wa mashariki, Baba wa mbinguni na Mwana.

Maswali ya Kutafakari

1. Nini maana ya neno “Babiloni”? (1)

- _____ Kuchanganyikiwa au machafuko.
- _____ Uasi.
- _____ Mdanganyifu.

2. Babiloni mama anafananishwa na nani katika unabii wa Biblia? (1)

- _____ Umoja wa Mataifa.
- _____ upapa.
- _____ Maria, mama yake Yesu.

3. Binti za mama Babeli ni akina nani? (1)

- _____ Wanawake wa Agano Jipya-Prisila, Elisabeti, na Dorkasi.
- _____ Malkia wa Ulaya.
- _____ Mekanisa yanayofuata mafundisho na desturi potofu za mama Babeli.

4. Ni nini kinachofananishwa na mama Babiloni anayeketi juu ya mnyama mwekundu sana? (1)

- _____ Kanisa linalodhibiti serikali, ambalo linaliunga mkono kwa karibu.
- _____ Wanawake hutengeneza wakufunzi wazuri wa wanyama.
- _____ Wanawake wanapaswa kupanda wanyama na sio kutembea.

5. Ni mafundisho gani ya uwongo ya Babiloni yatachanganya watu kiroho? (4)

- _____ Utakatifu wa ndoa.
- _____ Kifo ni usingizi.
- _____ Wenye dhambi huungua motoni milele.
- _____ Jumapili kama siku takatifu ya Mungu.
- _____ Roho, au nafsi, hazifi.
- _____ Ubatizo wa kuzamishwa.
- _____ Sheria ya Mungu imefutwa au kurekebishwa.

6. "Babeli umeanguka" inamaanisha kwamba (1)

- _____ Malaika alianguka kutoka mbinguni.
- _____ Babeli imekumbwa na tetemeko la ardhi.
- _____ Kanisa mama na makanisa mengine yanayokubali mafundisho yake ya uwongo yameanguka kutoka kwa Kweli ya Biblia na ibada ya Kweli ya Mungu wa Kweli.

7. Ishara "Wafalme wa mashariki" inawakilisha (1)

- _____ Yesu na Baba Yake.
- _____ Shetani akifanya kazi kupitia upagani.
- _____ Mataifa ya ulimwengu.

8. Kukauka kwa maji ya Mto Frati kunafananisha nini? (1)

- _____ Uhaba mkubwa wa maji katika siku za mwisho.
- _____ Hakutakuwa na ugavi wa chakula katika wakati wa mwisho.
- _____ Babeli itapoteza uungwaji mkono wa wafuasi wake.

9. Babeli ni jina la familia ambalo linajumuisha karibu dini na makanisa yote. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

10. Ni nani hasa anayewaita watu kutoka Babeli? (1)

- _____ Malaika.
- _____ Wafalme 10.
- _____ Lusifa.
- _____ Yesu.

11. Je, haingekuwa bora kujaribu kuligeuza kanisa lililoanguka badala ya kutoka humo? (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

12. Inamaanisha nini kulewa kwa divai ya Babiloni? (1)

- _____ Kuwa mlevi.
- _____ Ili kuungana naye katika karamu.
- _____ Kuwa mgonjwa kimwili.
- _____ Kuchanganyikiwa na mafundisho yake ya uwongo.

13. Ni mamlaka gani tatu zitaungana kupigana dhidi ya Yesu na watu Wake katika wakati wa mwisho? (3)

- _____ Dini zisizo za Kikristo.
- _____ Umoja wa Mataifa.
- _____ Uprotestanti ulioasi.
- _____ Wanaume wa nafasi za juu.
- _____ upapa.

14. Yesu atakapowaita watu Wake kutoka Babeli, je, watatoka? (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

15. Watu wengi wako Babeli lakini hawajui. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

Somo la 23—Bibi-arusi wa Kristo

Biblia inasema kuna mwili mmoja tu, yaani kanisa, ambalo Yesu anawaita watu Wake wa wakati wa mwisho—bibi-arusi wa Kristo. Jambo hili linaweza kuwashangaza baadhi ya watu, kwa kuwa kuna maelfu ya makanisa yanayojiita ya Kikristo, na karibu kila moja linadai kuwa kanisa la Mungu, ingawa yanatofautiana sana katika tafsiri ya Biblia, imani na utendaji. Mtafutaji mwaminifu wa Ukweli hawezi kuchunguza kwa urahisi madai ya kila moja. Tunapaswa kushukuru kwamba Yesu amelitatusa jambo hilo kwa kulieleza kanisa Lake kwa undani katika Ufunuo 12 na 14.

1. Yesu anawakilisha kanisa Lake la kweli kwa ishara gani ya kinabii?

"Nimemfananisha binti Sayuni na mwanamke mzuri na mtamu." Yeremia 6:2. "Na kuuambia Sayuni, Ninyi ni watu wangu. Isaya 51:16.

Jibu: Tulijifunza katika Mwongozo wa 22 wa Somo kwamba Yesu anaashiria kanisa Lake la kweli, safi (Sayuni) kama mwanamke safi na kanisa lililoasi kama kahaba. Maandiko mengine machache ambayo pia yanatumia ishara hii ni 2 Wakorintho 11:2 Waefeso 5:22, 23 na Ufunuo 19:7, 8.

2. Katika Ufunuo 12:1, Yesu anafananisha kanisa Lake kama mwanamke "aliyekwa jua," na "mwezi chini ya miguu yake," na amevaa "taji ya nyota kumi na mbili." Alama hizi zinamaanisha nini?

Jibu: A. Jua linawakilisha Yesu, injili Yake, na haki Yake. "Bwana Mungu ni jua." Zaburi 84:11. (Angalia pia Malaki 4:2.) Bila Yesu hakuna wokovu (Matendo 4:12). Zaidi ya kitu kingine chochote, Yesu anataka kanisa Lake lifurike na uwepo Wake na utukufu.

B. "Mwezi chini ya miguu yake" inawakilisha mfumo wa dhabihu wa Agano la Kale. Kama vile mwezi unavyoakisi nuru ya jua, ndivyo mfumo wa dhabihu ulivyosaidia kiroho tu kwani uliakisi mwanga kutoka kwa Masihi ajaye (Waebrania 10:1).

C. "Taji ya nyota kumi na mbili" inawakilisha kazi ya wanafunzi 12, ambayo ilitawaza miaka ya kwanza ya kanisa la Agano Jipya.

Mtoto anayetajwa katika Ufunuo sura ya 12 ni Yesu.

3. Kisha, unabii unasema kwamba mwanamke yuko katika utungu, karibu kuzaa mtoto ambaye siku moja atayatawala mataifa yote kwa fimbo ya chuma. Kisha akamzaa “mtoto mwanamume,” na baadaye akachukuliwa hadi kwenye kiti cha enzi cha Mungu mbinguni (Ufunuo 12:1, 2, 5). Mtoto huyu alikuwa nani?

Jibu: Mtoto alikuwa Yesu. Siku moja atatawala mataifa yote kwa fimbo ya chuma (Ufunuo 19:13-16; Zaburi 2:7-9). Yesu, ambaye alisulubiwa kwa ajili ya dhambi zetu, alifufuliwa kutoka kwa wafu na kupaa mbinguni (Matendo 1:9-11). Nguvu Zake za ufufuo katika maisha yetu ni mojawapo ya zawadi muhimu za Yesu kwa watu Wake (Wafilipi 3:10).

Joka kuu jekundu ni Shetani, ambaye wakati wa kuzaliwa kwa Yesu alikuwa akifanya kazi kupitia Rumi ya kipagani.

4. Andiko la Ufunuo 12:3, 4 latanguliza “joka kubwa jekundu” lililomchukia “mtoto mwanamume” na kujaribu kumuua wakati wa kuzaliwa. Unaweza kukumbuka joka hili kutoka kwa Mwongozo wa 20. Joka alikuwa nani?

Jibu: Joka hilo linawakilisha Shetani, ambaye alitupwa kutoka mbinguni (Ufunuo 12:7-9) na ambaye alikuwa akifanya kazi wakati wa kuzaliwa kwa Yesu kupitia ufalme wa kipagani wa Kirumi. Mtawala aliyejaribu kumuua Yesu alipozaliwa alikuwa Herode, mfalme chini ya Roma ya kipagani. Aliwaua watoto wote wa kiume wa Bethlehemu, akitumaini kwamba mmoja wao angekuwa Yesu (Mathayo 2:16).

Sehemu ya tatu ya nyota" inawakilisha malaika waasi ambao walitupwa kutoka mbinguni pamoja na Lusifa.

5. Ni nini maana ya “vichwa saba” na “pembe kumi” za joka, na “theluthi moja ya nyota za mbinguni” kutupwa duniani?

Jibu: A. "Vichwa saba" vinawakilisha vilima saba au milima ambavyo Rumi ilijengwa (Ufunuo 17:9, 10). Sasa tumekutana na mnyama mwenye vichwa saba na pembe 10 mara tatu katika Miongozo yetu ya Masomo (Ufunuo 12:3; 13:1; 17:3).

B. “Pembe kumi” zinawakilisha serikali, au mataifa, ambayo yanaunga mkono serikali kuu katika kuwakandamiza watu wa Mungu na kanisa. Wakati wa utawala wa Rumi ya kipagani (Ufunuo 12:3, 4), waliwakilisha makabila 10 ya washenzi waliounga mkono upapa hatimaye kuangusha ufalme wa Kirumi (Danieli 7:23, 24). Makabila haya baadaye yakawa Ulaya ya kisasa. Katika

siku za mwisho, wanawakilisha mataifa yote ya ulimwengu yaliyoungana katika muungano wa wakati wa mwisho (Ufunuo 16:14 17:12, 13, 16) ambayo itaunga mkono “Babiloni Mkubwa” katika vita vyake dhidi ya watu wa Mungu.

- C. “Theluthi moja ya nyota za mbinguni” ni malaika waliomuunga mkono Lusifa katika maasi yake mbinguni na waliotupwa pamoja naye (Ufunuo 12:9; Luka 10:18; Isaya 14:12).

Mapitio na Muhtasari

Kufikia sasa, unabii umeshughulikia mambo ya hakika ya Biblia yafuatayo:

1. *Kanisa la kweli la Mungu linatokezea, nalo linafananishwa na mwanamke safi.*

2. *Yesu anazaliwa katika kanisa.*

3. Shetani, akifanya kazi kupitia kwa Mfalme Herode wa Rumi ya kipagani, naye anajaribu kumuua mtoto Yesu.

4. *Mpango wa Shetani haufaulu.*

5. *Kupaa kwa Yesu kumeonyeshwa kwenye picha.*

Mamilioni mengi ya watu walichomwa kwenye mti kwa sababu ya manyanyaso ya Shetani.

6. **Shetani alifanya nini baada ya kushindwa katika mpango wake wa kumwangamiza mtoto Yesu?**

"Alimtesa mwanamke aliyemzaa mtoto mwanamume." Ufunuo 12:13.

Jibu: Kwa kuwa hakuweza tena kumshambulia Yesu binafsi, alilenga hasira yake na mateso kwa kanisa la Mungu na watu wake.

Mambo Sita Ya Kutambulisha

Katika Ufunuo sura ya 12 na 14, Yesu anatupa mambo sita ya maelezo ya kutumia katika kutambua kanisa Lake la nyakati za mwisho. Zianganalie unaposoma sehemu iliyobaki ya Mwongozo huu wa Utafiti.

Watu wa Mungu walikimbilia mahali pasipokuwa na watu duniani ili kuepuka mateso.

7. **Mwanamke (kanisa) lilifanya nini ili kujilinda, na “nyika” inayozungumzwa katika Ufunuo 12:6, 14 ni nini?**

Jibu: A. Mistari ya 6 na 14 yasema, “Yule mwanamke akakimbilia nyikani,” ambako alilindwa kwa “wakati, na nyakati, na nusu wakati”

(au miaka 1,260 halisi) kutokana na ghadhabu ya Shetani ambaye wakati huo alikuwa akifanya kazi kupitia Roma ya kipapa. "Mabawa mawili" yanawakilisha ulinzi na usaidizi ambao Mungu alitoa kanisa wakati wa "jangwani" (Kutoka 19:4; Kumbukumbu la Torati 32:11). Muda uliotumika nyikani ni kipindi kile kile cha miaka 1,260 cha umaarufu na mateso ya upapa (AD 538 hadi 1798) ambacho Yesu alitaja mara kwa mara katika unabii. Siku moja ya kinabii ni sawa na mwaka mmoja halisi (Ezekieli 4:6).

- B. Neno "jangwani" linarejelea mahali pasipokuwa na watu duniani (milima, mapango, misitu, n. k.) ambapo watu wa Mungu wangeweza kujificha kwa faragha na hivyo kuepuka maangamizi kamili (Waebrania 11:37, 38). Na walijificha, Wawaldo, Waalbigense, Wahuguenoti, na wengine wengi. Watu wa Mungu (kanisa Lake) wangeangamizwa kama wasingekimbia na kujificha nyikani wakati wa mateso haya mabaya ya upapa. (Katika kipindi cha miaka 40, "tangu mwanzo wa utaratibu wa Wajesuiti, katika mwaka wa 1540, hadi 1580, laki tisa waliangamizwa. Laki moja na hamsini elfu waliangamia katika Baraza la Kuhukumu Wazushi katika miaka 30." —Albert Barnes, Notes on Danieli, maelezo kuhusu Danieli 7:25, uk. 328.) Angalau Watu milioni 50 walikufa kwa ajili ya imani yao katika kipindi hiki cha miaka 1,260. Kanisa la Mungu halikuwepo kama shirika rasmi katika kipindi hiki cha miaka 1,260. Kuanzia AD 538 hadi 1798 lilikuwa hai lakini haikutambulika kama shirika. Lilipotoka mafichoni baada ya ile miaka 1,260, bado lilikuwa na mafundisho na tabia zile zile kama kanisa la mitume, ambalo liliingia "jangwani" mnamo mwaka 538 BK.

Kumbuka: Sasa tumegundua sehemu zetu mbili za kwanza za utambulisho wa mwisho wa Yesu. Kanisa la wakati:

Lisingekuwepo rasmi kama shirika kati ya AD 538 na 1798.

Lingetokea na kufanya kazi yake ya wakati wa mwisho baada ya 1798.

Kuna Wakristo wengi wenye upendo wa ile Kweli katika makanisa ambayo yalikuwepo rasmi kabla ya 1798. Lakini hakuna hata mojawapo ya makanisa haya linaloweza kuwa kanisa la Mungu la wakati wa mwisho ambalo Yesu anawaita watu Wake wote, kwa sababu kanisa la Yesu la wakati wa mwisho lilipaswa kutokea baada ya 1798. Hii ina maana kwamba makanisa mengi maarufu ya Kiprotetanti hayawezi kuwa ya wakati wa mwisho wa Mungu. Hii ni kwa sababu yalikuwepo rasmi kabla ya 1798.

Mabaki ya nguo ni sehemu ya mwisho iliyobaki ya kukata nguo. Kinafanana na kipande cha kwanza, yaani kipande mama.

8. Katika Ufunuo 12:17, Mungu analiita kanisa Lake la wakati wa mwisho kuwa masalio. Neno "masalio" linamaanisha nini?

Jibu: Linamaanisha sehemu ya mwisho iliyobaki. Kwa kurejelea kanisa la Yesu, inamaanisha kanisa Lake la siku za mwisho kabisa, ambalo ni sawa kimafundisho na kanisa la mitume.

Kanisa la Mungu la masalio litazishika amri Zake na pia litakuwa na karama ya unabii.

9. Katika Ufunuo 12:17, ni maelezo gani ya ziada ya mambo mawili ambayo Yesu alitoa kuhusu kanisa Lake la masalio la wakati wa mwisho?

Jibu: Lingeshika Amri zote Kumi, pamoja na Sabato ya siku ya saba ya amri ya nne (Yohana 14:15; Ufunuo 22:14). Pia ingekuwa na "ushuhuda wa Yesu", ambao Biblia inatuambia kuwa ni roho ya unabii (Ufunuo 19:10). (Mwongozo wa Somo la 24 utatoa maelezo kamili ya karama ya unabii.)

Kwa hiyo hapa kuna mambo mawili yanayofuata ya Yesu ya utambulisho kwa ajili ya Kanisa Lake la masalio la wakati wa mwisho: Litazishika amri za Mungu, pamoja na Sabato Yake ya siku ya saba ya Mungu. amri ya nne.

Litakuwa na karama ya unabii.

Kumbuka kwamba ingawa wengi wa Wakristo waaminifu wanapatikana katika makanisa ambayo hayashiki Sabato au kuwa na karama ya unabii, hakuna hata kanisa moja kati ya haya linaweza kuwa kanisa la Mungu la wakati wa mwisho ambalo Yesu anawaita Wakristo wote wa siku za mwisho, kwa sababu kanisa la siku za mwisho litazishika amri za Mungu na kuwa na karama ya unabii.

Ni lazima masalio wa Mungu wawe wahubiri jumbe za malaika watatu ulimwenguni pote.

10. Ni mambo gani mawili ya mwisho yatakayotambulisha masalio ya Mungu ambayo kitabu cha Ufunuo chatoa?

Jibu: Mambo mawili ya mwisho kati ya sita ni: (5) Litakuwa kanisa la kimishenari la ulimwenguni pote (Ufunuo 14:6), na (6) Litakuwa likihubiri jumbe za malaika watatu wa Ufunuo 14:6-14, Muhtasari au kwa kifupi soma hapa chini.

- A. Hukumu ya Mungu zinaendelea. Mwabuduni Yeye! Kanisa la Mungu la nyakati za mwisho lazima liwe linahubiri kwamba hukumu ilianza mwaka wa 1844 (angalia Miongozo ya Masomo 18 na 19). Pia anawaita watu "kumwabudu Yeye aliyezifanya mbingu na nchi na bahari na chemchemi za

maji." Ufunuo 14:7. Je, tunamwabuduje Mungu kama Muumba? Mungu aliandika jibu la swali hili katika amri ya nne. "Ikumbuke siku ya Sabato uitakase." "Maana, kwa siku sita Bwana alifanya mbingu, na nchi, na bahari, na vyote vilivyomo, akastarehe siku ya saba; kwa hiyo Bwana akaibarikia siku ya sabato akaitakasa." Kutoka 20:8, 11. Kwa hiyo ujumbe wa malaika wa kwanza unaamuru wote kumwabudu Mungu kama Muumba kwa kuitakasa Sabato Yake ya siku ya saba, ambayo alitupa kama ukumbusho wa Uumbaji.

B. Tokeni katika makanisa yaliyoanguka ya Babeli.

C. Usimwabudu mnyama au kupokea chapa yake, ambayo ni kufanya Jumapili kama siku takatifu. Jihadharini na ibada bandia au feki.

Kumbuka: Hapa kuna mambo mawili ya mwisho ya utambulisho:

Kanisa la Mungu la wakati wa mwisho litakuwa kanisa la kimishenari duniani kote.

Litakuwa likihubiri na kufundisha Jumbe tatu za Ufunuo 14:6-14.

Sasa hebu tupitie mambo sita ambayo Yesu anatupa kwa ajili ya kulitambulisha kanisa Lake la masalio la wakati wa mwisho: 1. Lisingekuwepo kama shirika rasmi kati ya AD 538 na 1798.

2. Lingetokea na kufanya kazi yake baada ya 1798.

3. Lingeshika Amri Kumi, ikijumuisha Sabato ya siku ya saba ya amri ya nne.

4. Linge kuwa na karama ya unabii.

5. Linge kuwa kanisa la kimishenari duniani kote.

6. Linge kuwa lifundisha na kuhubiri ujumbe wa Yesu wenye sehemu tatu kama Ufunuo 14:6-14 inavyosema.

Yesu anaahidi kwamba wale wote wanaoishi kwa dhati masharti Yake sita watalipata kanisa Lake la masalio.

11. Sasa kwa kuwa tumeweka alama sita za utambulisho wa Yesu kwa kanisa Lake la mabaki la wakati wa mwisho, Yesu anatuambia tufanye nini, na matokeo yake yatakuwa nini?

Jibu: "Tafuteni, nanyi mtapata." Mathayo 7:7. Yesu anakupa maelezo haya sita na kusema, "Nenda ukatafute kanisa Langu." Anaahidi kwamba wale wanaotafuta vitu vya mbinguni watavipata.

Kanisa la Waadventista Wasabato ndilo pekee linaloendana na maelezo yote sita.

12. Je, ni makanisa mangapi yanayolingana na maelezo haya sita?

Jibu: Yesu alitoa maelezo ya kipekee na mahususi ambayo yalingana na kanisa moja tu. Yesu hakutoa mambo ya jumla yasiyoeleweka kama vile "Kutakuwa na watu wengi wazuri katika kanisa Langu" na "Pia kutakuwa na wanafiki." Je, hizo pointi hizo mbili zihusu makanisa mangapi? Yote.

Pointi hizo mbili pia zinafaa soko la mboga na vilabu vya pombe katikati mwa jiji. Vingekuwa na vigezo vya sifa ya kila kitu hapa, na kwa hivyo hilo haimaanishi chochote. Badala yake, Yesu alitoa mambo yaliyo wazi, mahususi, yenye maelezo ya juu sana ili kwamba yalingane na kanisa moja? Wacha tuangalie vipimo mara mbili.

Kanisa la Waadventista Wasabato:

1. Halikuwepo kama shirika rasmi kati ya AD 538 na 1798.
 2. Liliibuka baada ya 1798. Lilianza mwanzoni mwa miaka ya 1840.
 3. Linazishika Amri Kumi, ikijumuisha ya nne—Sabato takatifu ya Mungu ya siku ya saba.
 4. Lina karama ya unabii.
 5. Ni kanisa la kimataifa la kimishenari, linalofanya kazi katika nchi 208 kati ya 236 za dunia.
 6. Hufundisha na kuhubiri ujumbe mkuu wa Yesu wa mambo matatu wa Ufunuo 14:6-14.
- Yesu anakuliza uchukue maelezo haya sita na ujiangalie mwenyewe. Ni rahisi kupima. Huwezi kukosea.*

Kumbuka: Tafadhali kumbuka kwamba kuna Wakristo wengi wenye upendo katika makanisa yao ambayo mambo haya hayapo, lakini hakuna kanisa kama hilo linaweza kuwa mabaki ya Mungu wa nyakati za mwisho ambamo anawaita watu Wake wote kwa leo.

13. Baada ya mmoja wa watoto wa Yesu kutii wito Wake wa onyo wenye upendo na kutoka Babiloni (Ufunuo 18:2, 4), Yesu anamwomba afanye nini baadaye?

"Ninyi mmeitwa katika mwili mmoja." Wakolosai 3:15. "Yeye [Yesu] ndiye kichwa cha mwili, cha kanisa." Wakolosai 1:18.

Jibu: Biblia inasema kwamba watu wa Mungu wameitwa katika mwili mmoja, au kanisa. Yesu anawauliza wale wanaotoka Babeli wajiunge

na kanisa la masalio—ambalo Yeye Ndiye kichwa Chake. Yesu alisema, "Kondoo wengine ninao, ambao si wa zizi hili." Yohana 10:16. Pia anawaita “watu Wangu” katika Agano la Kale (Isaya 58:1) na Agano Jipya (Ufunuo 18:4). Kuhusu kondoo Wake nje ya zizi Lake (kanisa), Yeye asema, “Hao nao imenipasa kuwaleta, na sauti yangu wataisikia; kutakuwako kundi moja na mchungaji mmoja. "Kondoo Wangu huisikia sauti Yangu,... nao hunifuata." Yohana 10:16, 27.

Mungu anapowaita watu kutoka Babeli, anawauliza wajiunge na kanisa Lake la masalio. Watu wanajiunga na kanisa Lake la masalio kwa ubatizo.

14. Mtu huingiaje katika mwili huo, au kanisa?

"Kwa maana katika Roho mmoja sisi sote tulibatizwa kuwa mwili mmoja, kwamba tu Wayahudi au kwamba tu Wayunani." 1 Wakorintho 12:13.

Jibu: Tunaingia katika kanisa la Yesu la wakati wa mwisho la masalio kwa ubatizo. (angalia Mwongozo wa 9 wa Mafunzo kwa maelezo zaidi juu ya ubatizo.)

15. Je, Biblia inatoa ushahidi mwingine kwamba Yesu ana kanisa moja tu la masalio ambamo anawaita watu wake wote?

Jibu: Ndiyo, inafanya. Hebu tuangalie upya:

- A. Biblia inasema kuna mwili mmoja tu wa Kweli, au kanisa (Waefeso 4:4; Wakolosai 1:18).
- B. Biblia inasema siku zetu ni kama siku za Nuhu (Luka 17:26, 27). Kulikuwa na njia ngapi za kuokoka katika siku za Nuhu? Moja tu, safina. Kwa mara nyingine tena, leo, Mungu ametoa mashua moja tu, au kanisa, ambalo itawapeleka watu Wake salama hadi ufalme Wake wa mbinguni. Hakikisha kuingia kwenye mashua sahihi! Biblia inasema, "Bwana akalizidisha kanisa kila siku kwa wale waliokuwa wakiokolewa." Matendo 2:47. Ilikuwa kweli katika nyakati za mitume na bado ni kweli hadi leo.

Mungu anaahidi kwamba kanisa lake la masalio litashinda kwa utukufu.

16. Ni habari gani njema kuhusu kanisa la mabaki la Mungu?

Jibu:

- A. Dhamira yake kuu ni "injili ya milele" ya haki kwa imani katika Yesu pekee (Ufunuo 14:6).
- B. Imejengwa juu ya Yesu, Mwamba (1 Wakorintho 3:11; 10:4), na "milango ya kuzimu haitalishinda." Mathayo 16:18.

- C. Yesu alikufa kwa ajili ya kanisa Lake (Waefeso 5:25).
- D. Yesu anaeleza kanisa Lake la masalio kwa uwazi sana hivi kwamba ni rahisi kulitambua. Pia anaelezea makanisa yaliyoanguka na kuwaita watu Wake kutoka huko. Shetani atawatega wale tu wanaofunga macho na mioyo yao.
- E. Mafundisho Yake yote ni ya Kweli (1 Timotheo 3:15).

17. Ni habari gani njema kuhusu masalio ya watu wa Mungu?

Jibu:

- A. Wataokolewa katika ufalme Wake wa mbinguni (Ufunuo 15:2).
- B. Watamshinda Shetani kwa “nguvu” na “damu” ya Yesu (Ufunuo 12:10, 11).
- C. Watakuwa na subira (Ufunuo 14:12).
- D. Watakuwa na imani ya Yesu (Ufunuo 14:12).
- E. Watapata uhuru mtukufu (Yohana 8:31, 32).

18. Saa ya dunia imechelewa sana. Ujio wa pili wa Yesu upesi unafuatia utoaji wa jumbe za malaika watatu (Ufunuo 14:12-14). Je, ni ombi gani la dharura la Yesu sasa linahusu watu wake?

"Ingia wewe na nyumba yako yote ndani ya safina." Mwanzo 7:1.

Jibu: Katika siku za Nuhu, ni watu wanane tu (pamoja na Nuhu mwenyewe) waliotii mwaliko wa Mungu. Yesu anangoja mlangoni mwa safina Yake ya wakati wa mwisho, au kanisa la mabaki, kwa ajili yako.

Kumbuka: Huu ni Mwongozo wetu wa nane wa Masomo katika mfululizo wa kulisimua wa jumbe za malaika watatu za Ufunuo 14:6-14. Mwongozo wa mwisho wa Somo la mfululizo utazungumzia karama ya unabii.

19. Niko tayari kutii mwito wa Yesu wa kuja katika usalama wa kanisa lake la mabaki la nyakati za mwisho.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Uchina, yenye robo moja ya watu duniani, haijaguswa kwa haijaguswa kwa injiliimeguswa kidogo tu kwa injili "Kwa wanadamu haiwezekani, bali kwa Mungu sivyo; maana kwa Mungu yote yanawezekana." Marko 10:27. Biblia inasema Bwana "ataimaliza kazi, na kuikata kwa haki; Warumi 9:28. Bwana Yule Yule aliyempa Yona uwezo wa kuongoza mji mzima kwenye toba katika muda usiozidi siku 40 (Yona sura ya 3) atamaliza kazi Yake haraka sana katika siku hizi za mwisho. Anasema kazi Yake itasonga kwa kasi ya kustaajabisha hivi kwamba itakuwa karibu kutowezekana kwa kanisa la Mungu kushughulikia vya kutosha mmiminiko mwingi wa watu (Amosi 9:13). Mungu aliahidi jambo hilo. Litatokea. Hivi karibuni na kwa ghafla yote yatakwisha. Kufikiri na kupanga kwa muda mrefu katika kazi ya Mungu hukosa uhakika leo. Huu ni wakati wa dharura kubwa, na dharura inadai hatua ya haraka. Wanafikra wa muda mrefu wanaweza kunaswa na kuamka wakiwa wamechelewa sana.

2. Je, kweli kuna hatari kubwa kwamba watu wengi wanaojiita Wakristo watashikwa na shughuli na kupoteza tahadhari au kuesha na kisha kupotea wakati Yesu atakaporudi?

Ndiyo, Yesu alionyesha jambo hilo waziwazi. Alionya kuhusu mambo kadhaa yatakayowatega na kuwaangamiza Wakristo: (1) ulafi, (2) ulevi, (3) shughuli za maisha haya, na (4) kulala usingizi (Luka 21:34; Marko 13:34–36).

- A. Ulafi ni kupitiliza kiasi katika jambo lolote—kula, kufanya kazi, kusoma, tafrija n. k. Huvuruga usawa na kuharibu fikra wazi. Pia unazuia kutumia muda na Yesu.
- B. Ulevi unarejelea vitu vinavyoleta usingizi na kutupa karaha kwa mambo ya mbinguni. Mifano ni pamoja na ponografia, ngono haramu, masahaba uovu, kupuuza kusoma Biblia, kupuuza maombi, na kuepuka ibada za kanisa. Mambo kama hayo husababisha watu kuishi katika ulimwengu wa ndoto au kufikirika, usio halisi na hivyo kukosa.
- C. Masumbuko ya maisha haya yanaharibu Wakristo wanaojishughulisha sana kufanya mambo mema kabisa hivi kwamba wakati wa Yesu, maombi, kujifunza Neno, kushuhudia, na kuhudhuria ibada za kanisa husongamana. Kwa kufanya hivyo, tunaondoa macho yetu kwenye lengo halisi na kuzama katika mambo ya pembeni.
- D. Kulala kunamaanisha kuwa katika usingizi wa kiroho. Inaweza kuwa shida kubwa zaidi leo. Wakati mtu amelala, hajui amelala. Kuchukua uhusiano wetu na Yesu kirahisi, kuwa na namna ya utauwa usio na nguvu, kutumia mahubiri

yote makuu kwa wengine, na kukataa kujihusisha kikamilifu katika kazi ya Yesu mambo haya yote na mengine mengi huwafanya wale ambao, kama hawataamka kimiujiza; watanaswa na watalala na kuamka wakiwa wamechelewa.

3. Nilijiunga na kanisa la Mungu la masalio na sijawahi kuwa na furaha kiasi hicho maishani mwangu. Lakini pia sijawahi kunyanyaswa sana na Shetani. Kwa nini hii?

Kwa sababu Shetani huwakasirikia watu wa Mungu waliosalia na hutumia wakati wake kujaribu kuwaumiza na kuwakatisha tamaa (Ufunuo 12:17). Yesu hakuahidi kwamba watu Wake hawatapata majaribu, ole, mashambulizi kutoka kwa Shetani, nyakati ngumu na hata kuumizwa vibaya na Shetani. Kwa kweli, aliahidi kwamba mambo kama hayo yangewajia watu Wake (2 Timotheo 3:12). Hata hivyo, aliahidi kwa utukufu: (1) kuwapa watu Wake ushindi (1 Wakorintho 15:57), (2) kuwa pamoja na watu Wake siku zote, katika kila jambo linalowakabili (Mathayo 28:20), (3) uwape amani (Yohana 16:33; Zaburi 119:165), na (4) kutowaacha kamwe (Waebrania 13:5). Hatimaye, Yesu na Baba Yake waliahidi kushikilia watoto Wao kwa nguvu sana kwamba hakuna mtu angeweza kuwaondoa mikononi Mwao (Yohana 10:28, 29). Amina!

4. Neno “kanisa” linamaanisha nini?

Neno "kanisa" limetafsiriwa kutoka kwa neno la Kiyunani "ekkleisia", ambalo linamaanisha "walioitwa." Linafaa kabisa! Watu wa Yesu wanaitwa kutoka katika ulimwengu na Babeli kuingia katika zizi Lake la usalama la thamani. Watu wanakuwa sehemu ya masalio ya kanisa la Yesu la nyakati za mwisho kwa kubatizwa Yesu anapowaita. Yesu anasema, "Kondoo Wangu huisikia sauti Yangu,... nao hunifuata." Yohana 10:27.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Yesu anatumia alama gani kwa kanisa Lake la kweli katika unabii? (1)

- _____ Kwa mnara mrefu.
- _____ Kama mnyama.
- _____ Na malaika angavu.
- _____ Kama mwanamke safi.
- _____ Kwa wingu la ajabu.

2. Je, ni “nyika” gani ambayo kanisa lilikimbilia? (1)

- _____ Mahali pa upweke kama mapango, misitu, n. k.

- _____ Jangwa la Sahara.
- _____ Iraq.
- _____ Jangwa la Gobi.

3. Mambo yafuatayo ni sehemu ya jumbe za malaika watatu: (3)

- _____ Babeli imeanguka. Tokeni kwake!
- _____ Kuzimu huwaka milele na milele.
- _____ Hukumu ya Mungu iko kwenye kikao. Mheshimu, msifu, na kumwabudu Yeye kama Muumba kwa kushika Sabato Yake takatifu—ambayo ni ishara, au alama Yake.
- _____ Mapigo yamekwisha.
- _____ Kila mtu ataokolewa.
- _____ Msimwabudu huyo mnyama wala kupokea chapa yake.

4. Yesu anatoa alama sita za utambulisho ili kutuongoza kwa kanisa lake la masalio. Kanisa hili litakuwa (6)

- _____ Na Wakristo wengi wazuri.
- _____ Wahika Amri Kumi, pamoja na Sabato.
- _____ Litakuwa na baadhi ya wanafiki.
- _____ Litafurahia kuimba nyimbo kuu za Kikristo.
- _____ Litaomba sana.
- _____ Halikuwepo kama shirika rasmi kati ya AD 538 na 1798.
- _____ Litakuwa na karama ya unabii.
- _____ Litanena kwa lugha.
- _____ Litakuwa kanisa la kimishenari duniani kote.
- _____ Litakuwa na majengo mengi mazuri ya kanisa.
- _____ Lilisimama na kufanya kazi yake baada ya 1798.
- _____ Litahubiri na fundisha jumbe za malaika watatu za Ufunuo 14:6-14.

5. Kanisa lilipaswa kuwa jangwani kwa muda gani? (1)

- _____ Miaka mitano.
- _____ miaka 1,000.
- _____ miaka 680.
- _____ miaka 1,260.
- _____ miaka 33.

6. Katika Ufunuo sura ya 12, ishara ya mtoto aliyezaliwa na mwanamke inawakilisha (1)

- _____ Kanisa la mitume.
- _____ Yesu.
- _____ Injili kwenda kwa Mataifa.

7. Je, Yesu anawaita watu Wake kutoka katika ulimwengu na Babeli na kuingia katika kanisa Lake la masalio? (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

8. Mtu anajiungaje na kanisa la masalio? (1)

- _____ Kwa kupeana mkono na mhubiri.
- _____ Kwa kusaini kadi ya uanachama.
- _____ Kwa ubatizo.
- _____ Kwa kutoa mchango mkubwa.

9. Kuna Wakristo wengi wazuri katika makanisa yote, na hata wengine ambao si washiriki wa kanisa lolote. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

10. Ni mambo gani kati ya yafuatayo yanayowafanya Wakristo washikwe na kupotea? (4)

- _____ Kuteleza.
- _____ Masumbufu ya maisha haya.
- _____ Kuchangamkia sana dini yako.
- _____ Ulevi wa kiroho.
- _____ Kulala kiroho.
- _____ Kushuhudia kwa uaminifu.
- _____ Kusoma gazeti.

11. Mungu atakatisha kazi Yake duniani kwa kupeleka injili haraka kwa kila kiumbe. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

12. Ni lipi kati ya yafuatayo ambalo Mungu huwaahidi watoto Wake? (4)

- ☐ Amani.
- ☐ Hawatakuwa na matatizo.
- ☐ Ushindi.
- ☐ Hawataugua kamwe.
- ☐ Hakuna awezaye kuwatoa katika mikono Yake na ya Yesu.
- ☐ Hatawaacha kamwe.
- ☐ Watakuwa matajiri.

13. Neno “kanisa” lina maana gani kihalisi? (1)

- ☐ Mahali palipopangwa ipasavyo pa kuabudia.
- ☐ Kusanyiko la waamini.
- ☐ 'Walioitwa.'
- ☐ Kanisa kuu.

Somo la 24—Je, Mungu Huwavuvia Wanajimu na Wapiga Ramli?

Ikiwa mtu anayejiita nabii angetokea ghafla na kuanza kuvuta umati kwa jumbe zenye kusisimua, kuwaponya wagonjwa, kuwafufua wafu, kuleta moto kutoka mbinguni, na kufichua siri zako binafsi—ungemwamini? Je, unapaswa kumwamini? Hatima yako ya milele inaweza kuhusiana moja kwa moja na uwezo wako wa kutofautisha manabii wa kweli na wa uongo. Kwa hiyo ni muhimu sana kujua Biblia inasema nini kuhusu somo hili la wakati wetu.

1. Je, Biblia inafundisha kwamba kutakuwa na manabii wa kweli katika siku za mwisho za dunia?

"Siku za mwisho, asema Mungu, nitawamwagia watu wote Roho Yangu, na wana wenu na binti zenu watatabiri." Matendo 2:17.

Jibu: Ndiyo, wanaume na wanawake watatoa unabii katika siku za mwisho (Yoeli 2:28-32).

Karama ya unabii ni muhimu kwa kulikamilisha kanisa la Mungu.

2. Yesu katika kupaa Kwake aliweka karama ya “manabii” katika kanisa Lake, pamoja na karama nyingine nne: mitume, wainjilisti, wachungaji na walimu (Waefeso 4:7-11). Kwa nini Mungu aliweka karama hizi kanisani?

"Kwa kusudi la kuwakamilisha watakatifu, hata kazi ya huduma itendeke, hata mwili wa Kristo ujengwe." Waefeso 4:12.

Jibu: Yesu alitoa karama zote tano kwa ajili ya kuwakamilisha watakatifu. Kukamilishwa kwa kanisa la Mungu la nyakati za mwisho hakuwezekani ikiwa mojawapo ya karama hizi tano inakosekana.

Biblia inasema kwamba Mungu anatoa zawadi ya unabii kwa wanaume na wanawake.

3. Katika siku za Biblia, je, zawadi ya unabii ilikuwa kwa wanaume tu?

Jibu: Hapana! Mbali na wanaume wengi waliokuwa na karama ya unabii, Mungu pia alitoa zawadi hiyo kwa angalau wanawake wanane: Anna (Luka 2:36-38); Miriamu (Kutoka 15:20); Debora (Waamuzi 4:4); Hulda (2 Wafalme 22:14); na binti wanne wa Filipo, mwinjilisti (Matendo 21:8, 9).

4. Karama hizi zilidumu kwa muda gani katika kanisa Lake?

"Hata na sisi sote tutakapoufikia umoja wa imani na kumfahamu sana Mwana wa Mungu, hata kuwa mtu mkamilifu, hata kufika kwenye cheo cha kimo cha utimilifu wa Kristo." Waefeso 4:13.

Jibu: Hadi watu wa Mungu wote wawe Wakristo waliounganishwa, waliokomaa—ambayo, bila shaka, itakuwa hivyo mwisho wa nyakati.

Manabii hunena kama mawazo yao yanaongozwa na Roho Mtakatifu.

5. Manabii wa Kweli hupata habari zao kutoka chanzo gani?

"Unabii haukuletwa kwa mapenzi ya mwanadamu, bali wanadamu walinena yaliyotoka kwa Mungu, wakiongozwa na Roho Mtakatifu. 2 Petro 1:21.

Jibu: Manabii wanazungumza kwa "Kuongozwa na Roho Mtakatifu.". Manabii hawaelezi maoni yao binafsi katika mambo ya kiroho. Mawazo yao yanatoka kwa Yesu, kwa njia ya Roho Mtakatifu.

Kwa kawaida Mungu huzungumza na nabii kupitia maono na ndoto.

6. Mungu anazungumza na manabii kwa njia tatu tofauti. Njia hizi ni zipi?

"Akiwapo nabii kati yenu, mimi, Bwana, nitajijulisha Kwake katika maono, Nami nitasema naye katika ndoto. "Naye nitasema mdomo kwa mdomo." Hesabu 12:6, 8.

Jibu: Maono, ndoto, au uso kwa uso.

7. Ni nini uthibitisho wa kimwili wa nabii wa kweli katika maono?

Jibu: A. Hapo anapoanza maono atapoteza nguvu za kimwili (Danieli 10:8).

B. Huenda baadaye akapokea nguvu zisizo za kawaida (Danieli 10:18, 19).

C. Hawezi kupumua kabisa (Danieli 10:17).

D. Aweza kuzungumza (Danieli 10:16).

E. Hatakuwa na ufahamu wa mazingira ya dunia (Danieli 10:5-8 2 Wakorintho 12:2-4).

F. Macho yake yatakuwa yamefunguliwa (Hesabu 24:4).

Kumbuka: Ingawa mambo sita yaliyotangulia ya Biblia ni uthibitisho wa kimwili wa nabii wa Kweli katika maono, sio mara zote huwa hivyo. Maono ya nabii yanaweza kuwa ya kweli bila kudhihirisha ushahidi wa vipengele vyote sita.

Kufanya miujiza sio uthibitisho kwamba nabii huyu ni wa Mungu.

8. Je, matendo ya miujiza mikuu ni uthibitisho kwamba nabii ni wa Mungu?

"Hao ni roho za mashetani, watendao miujiza." Ufunuo 16:14.

Jibu: Hapana! Ibilisi na wajumbe wake pia wana uwezo wa kufanya miujiza. Miujiza inathibitisha jambo moja tu: nguvu isiyo ya kawaida. Lakini nguvu hizo hutoka kwa Mungu na Shetani (Kumbukumbu la Torati 13:1-5; Ufunuo 13:13, 14).

Katika siku za mwisho, manabii wa uwongo watakuwa wenye kusadikisha sana hivi kwamba watasababisha mabilioni ya watu kudanganywa na kupotea.

9. Yesu anatuonya kuhusu hatari gani ya wakati wa mwisho?

"Watatokea makristo wa uongo, na manabii wa uongo, nao watatoa ishara kubwa na maajabu; wapate kuwapoteza, kama yamkini, hata walio wateule." Mathayo 24:24.

Jibu: Mungu anatuonya juu ya Makristo wa uongo na manabii wa uongo ambao watakuwa na ushawishi mkubwa sana kwamba watawadanganya wote isipokuwa wateule wa Mungu. Mabilioni yatadanganywa na kupotea.

Manabii lazima wajaribiwe kwa Maandiko.

10. Ninawezaje kujua kama nabii ni wa kweli au wa uongo?

"Na waende kwa sheria na ushuhuda; ikiwa hawasemi sawasawa na Neno hili, ni kwa sababu hamna nuru ndani yao." Isaya 8:20.

Jibu: Pima mafundisho na mwenendo wao kwa Neno la Mungu, ambalo ni Biblia. Ikiwa wanafundisha na kutenda kinyume na Maandiko, wao ni manabii wa uongo na "hakuna mwanga ndani yao."

Wapiga ramli na waaguzi wanaodai kuongozwa na roho za wafu hawaongozwi na Mungu.

11. Je, aina fulani za manabii wa uwongo hutajwa na kushutumiwa hususani katika Biblia?

Jibu: Ndiyo. Kumbukumbu la Torati 18:10-12 na Ufunuo 21:8 huzungumza dhidi ya aina zifuatazo za manabii wa uongo:

A. Mchawi—mtu anayeroga au kutumia hirizi.

B. Mtazamaji wa nyakati—mnajimu.

- C. Mchawi—mtu anayedai kuwasiliana na roho za wafu.
- D. Mtu anayeshauriana na mizimu—wachawi n. k.
- E. Waaaguzi—watabiri au wabashiri
- F. Mchawi -.
- G. Necromancer—jina lingine la mchawi.
- H. Mchawi—mwanamume au mwanamke anayesoma maisha ya watu.

Kumbuka: Wengi wa manabii hawa wa uwongo wanadai kuwa na mawasiliano na roho za wafu yaani dini ya mizimu. Biblia inasema waziwazi kwamba walio hai hawawezi kuwasiliana na wafu. (Mwongozo wa Somo la 10 una habari zaidi juu ya kifo.) Wanaofikiriwa kuwa roho za wafu ni malaika waovu, au mashetani (Ufunuo 16:13, 14). Mipira ya kioo inayotumiwa katika upigaji ramli, usomaji wa tende, kufafanua majani, unajimu, na kuzungumza na wanaodhaniwa kuwa ni roho za wafu si njia za Mungu za kuwasiliana na watu. Maandiko yanafundisha wazi kwamba wote wanaojihusisha na mambo hayo ni chukizo (Kumbukumbu la Torati 18:12). Na mbaya zaidi, ni wale wanaoendelea kuhusika hivyo watafungiwa nje ya ufalme wa Mungu (Wagalatia 5:19–21; Ufunuo 21:8; 22:14, 15).

Nabii wa Mungu atalitumikia kanisa badala ya umma kwa ujumla.

12. Je, kazi ya nabii wa kweli kimsingi ni kutumikia kanisa au kuwahudumia wasioamini?

“Kutoa unabii si kwa ajili ya wasioamini, bali kwa ajili yao waaminio. 1 Wakorintho 14:22.

Jibu: Biblia iko wazi. Ingawa ujumbe wa nabii wakati mwingine unaweza kuadilisha umma, lengo kuu la unabii ni kulihudumia kanisa.

13. Je, kanisa la Mungu la nyakati za mwisho lina karama ya unabii?

Jibu: Katika Mwongozo wa Somo 23, tuligundua kwamba Yesu anatoka maelezo sita ya kanisa Lake la nyakati za mwisho. Hebu tupitie mambo haya sita:

- A. Lisingekuwepo kama shirika rasmi kati ya AD 538 na 1798.
- B. Lingetokea na kufanya kazi Yake baada ya 1798.
- C. Lingeshika Amri Kumi, pamoja na Sabato ya siku ya saba ya amri ya nne.
- D. Linge kuwa na karama ya unabii.
- E. Linge kuwa kanisa la kimishenari duniani kote.

F. Lingehusika kufundisha na kuhubiri ujumbe wa Yesu wa mambo matatu wa Ufunuo 14:6-14.

Ni muhimu kukumbuka kwamba kanisa la Mungu la masalio la wakati wa mwisho lazima liendane na mambo yote sita ya maelezo ya Yesu. Hii ina maana kwamba karama ya unabii lazima ijumuishwe. Kanisa la mwisho litakuwa na nabii.

Kujiunga na kanisa la Mungu, ambalo lina karama zote, kutakutia nanga kiroho.

14. Unapojiunga na kanisa la Mungu la nyakati za mwisho, ambalo lina karama zote, Je, litakuathiri vipi?

"ili tusiwe tena watoto wachanga, tukitupwa huku na huku, na kuchukuliwa na kila upepo wa elimu, kwa hila ya watu, kwa ujanja, tukizitumia kudanganya." Waefeso 4:14.

Jibu: Litakutia nanga kiroho. Hutakuwa tena na mashaka na kutotulia katika imani yako.

Jicho la kanisa linaashiria unabii.

15. Mtume Paulo, katika 1 Wakorintho 12:1-18, anafananisha karama ambazo Yesu alilipa kanisa na sehemu za mwili. Ni sehemu gani ya mwili inayowakilisha vyema karama ya unabii?

"Hapo zamani katika Israeli, mtu alipokwenda kuuliza swali kwa Mungu, alisema hivi, Njoo, twende kwa mwonaji; 1 Samweli 9:9.

Jibu: Kwa kuwa nabii wakati mwingine huitwa mwonaji (mtu anayeweza kuona siku zijazo), macho yangewakilisha vyema zawadi ya unabii.

Kanisa lisilo na karama ya unabii ni kipofu.

16. Kwa kuwa unabii ni macho ya kanisa, kanisa lisilo na karama ya unabii lingekuwa katika hali gani?

Jibu: Litakuwa kipofu. Yesu alitaja hatari zilizofuata aliposema, "Kipofu akimwongoza kipofu, watatumbukia shimoni wote wawili. Mathayo 15:14.

17. Je, ni lazima kanisa la Mungu la masalio liwe na karama zote ambazo Kristo alitoa?

Jibu: Ndiyo. Maandiko yanafundisha kwa uwazi kwamba kanisa la Mungu la masalio la wakati wa mwisho "halikuwa nyuma katika

karama yoyote", ambayo ina maana kwamba lazima liwe na karama zote, ikiwa ni pamoja na karama ya unabii (1 Wakorintho 1:5-8).

18. Ufunuo 12:17 inaonyesha kwamba kanisa la Mungu la masalio ya wakati wa mwisho "litakuwa na ushuhuda wa Yesu Kristo." Ufunuo 19:10 inasema kwamba "ushuhuda wa Yesu ni roho ya unabii." Je, tunaweza kuwa na uhakika kwamba hii ina maana kwamba kanisa litakuwa na nabii?

Jibu: Ndiyo. Malaika alimwambia Yohana katika Ufunuo 19:10 kwamba alikuwa "mtumishi mwenzake" Yohana, mmoja wa "ndugu" zake ambao wana ushuhuda wa Yesu. Malaika huyuhuyu alirudia habari zile zile kwa Yohana katika Ufunuo 22:9. Alisema, "Mimi ni mtumishi mwenzako, na wa ndugu zako manabii." Angalia wakati huu alijiita nabii badala ya kuwa na ushuhuda wa Yesu. Kwa hiyo, ni wazi, kuwa na "ushuhuda wa Yesu" na kuwa nabii kunamaanisha kitu kimoja.

Maneno ya nabii wa kweli ni ujumbe maalum kutoka kwa Yesu kwa watu Wake.

19. Maneno "ushuhuda wa Yesu" yana umaana gani mwingine?

Jibu: "Ushuhuda wa Yesu" unamaanisha kwamba maneno ya nabii yanatoka kwa Yesu. Kwa hiyo tunapaswa kuyachukulia Maneno ya nabii wa Kweli kama ujumbe maalum kutoka kwa Yesu kwetu (Ufunuo 1:1; Amosi 3:7). Kuleta lawama, kwa vyovyote vile, juu ya nabii wa Kweli ni jambo la hatari sana. Ni sawa na kuleta suto juu ya Yesu, ambaye anawatuma na kuwaongoza. Si ajabu Mungu anaonya, "Msiwadhuru manabii Wangu." Zaburi 105:15.

20. Biblia ina sifa gani za kuwa nabii wa Kweli?

Jibu: Vigezo vya kupima Biblia kwa nabii wa Kweli ni kama ifuatavyo:

- A. Ataishi maisha ya kumcha Mungu (Mathayo 7:15-20).
- B. Ataitwa kumtumikia Mungu (Isaya 6:1-10; Yeremia 1:5-10; Amosi 7:14, 15).
- C. Ataongea na uandike kwa kupatana na Biblia (Isaya 8:19, 20).
- D. Atatabiri matukio yatakayotimia (Kumbukumbu la Torati 18:20-22).
- E. Atakuwa na maono (Hesabu 12:6).

21. Je, Mungu alituma nabii kwa kanisa Lake la masalio la nyakati za mwisho?

Jibu: Ndiyo, alifanya! Haya hapa ni maelezo mafupi:

Mungu Anamwita binti

Kanisa la Mungu la wakati wa mwisho lilianza kuanzishwa mapema miaka ya 1840 na lilihitaji sana mwongozo. Kwa hiyo, kupatana na ahadi Yake ya Amosi 3:7, Mungu alimwita mwanamke kijana aitwaye Ellen Harmon kuwa nabii Wake. Ellen alikubali simu. Alikuwa amejeruhiwa katika ajali akiwa na umri wa miaka tisa na ilimbidi kuacha shule akiwa na elimu rasmi ya miaka mitatu pekee, yaani darasa la tatu. Afya yake ilizorota hadi, alipoitwa na Mungu akiwa na umri wa miaka 17, alikuwa na uzito wa Kilo 32 tu na akaachiliwa afe.

Alitumikia Miaka 70

Ellen alikubali wito wa Mungu kwa kuelewa kwamba Yeye angemwezesha kimwili na kumfanya awe mnyenyekevu. Aliishi miaka 70 ya huduma na akafa akiwa na umri wa miaka 87. Alisisitiza kwamba lengo na kazi yake ilikuwa kulielekeza kanisa na washiriki wake kwenye Biblia, ambayo ingepaswa kuwa kanuni yake ya imani, na zawadi ya bure ya Yesu ya uadilifu. Ellen alitimiza kila mtihani wa nabii lililotajwa katika Mwongozo huu wa Mafunzo. Hata leo Mungu anaweza kuwa na manabii wake, nasi inabidi tuwapime kwa vigezo hivi

Jina lake, Uandishi na Vitabu

Ellen aliolewa na James White, kasisi, na akaandika vitabu vyake chini ya jina Ellen G. White. Alikuwa mmoja wa waandishi wanawake waliofanikiwa zaidi ulimwenguni. Vitabu vyake, vinavyosomwa ulimwenguni pote, vinatoa ushauri uliovuviwa juu ya afya, elimu, kiasi, nyumba ya Kikristo, malezi, uchapishaji na uandishi, kusaidia wenye uhitaji, uwakili, uinjilisti, maisha ya Kikristo, na mengineyo.

Kitabu chake Misingi ya Elimu kinachukuliwa kuwa mamlaka katika nyanja ya elimu duniani kote. Nacho kimetumiwa na vyuo vikuu vya ulimwengu kama kitabu cha kiada, wasiliana nasi tukutumie Kopi usome. Ni kitabu chenye ujuzi muhimu kiasi kwamba kiliwahi kuibiwa na waziri wa elimu wa taifa fulani, ambaye alikichapisha kwa jina lake mwenyewe. Dk. Florence Stratemeyer, profesa wa zamani wa elimu katika Chuo Kikuu cha Columbia, alisema kitabu hicho kina "dhana za juu za elimu" na "kilikuwa miaka hamsini mbele ya wakati wake." Dk.

Clive McCay, profesa wa zamani wa lishe katika Chuo Kikuu cha Cornell, alisema hivi kuhusu maandishi yake kuhusu afya: "Licha ya ukweli kwamba kazi za Bibi White ziliandikwa muda mrefu kabla ya ujio wa lishe ya kisasa ya kisayansi, hakuna mwongozo bora wa jumla unaopatikana leo kama kwenye

vitabu vyake vya afya." Mtangazaji wa habari Paul Harvey alisema "aliandika kwa uelewa wa kina juu ya suala la lishe hivi kwamba kanuni zote isipokuwa mbili kati ya nyingi alizounga mkono zinatumiwa kisayansi."

Kitabu chake *The Desire of Ages*, juu ya maisha ya Kristo, kimepewa Jina la "kito cha Kiingereza" na Stationers Hall huko London. Inatia moyo na kuhamasiha kupitia maelezo hayo. Alisema juu ya suala la akili kwamba IQ ya mtu inaweza kuongezeka kwa muda mrefu kabla ya wataalam kukubaliana na hilo. Alisema mnamo 1905 kwamba saratani ni kijidudu (au virusi), na sayansi ya tiba ilianza kuidhinisha jambo hilo katika miaka ya 1950. Ellen G. White anasemekana kuwa mwandishi wa nne aliyetafsiriwa zaidi katika wakati wote. Kitabu chake kuhusu maisha ya Kikristo au Njia salama au kwa Kiingereza *Steps to Christ*, kimetafsiriwa katika lugha zaidi ya 150.

Ellen White alikuwa na maono mengi, ambayo yote yanakidhi kiwango cha Biblia kwa nabii wa Kweli katika maono.

22. Je, Ellen White alikuwa na maono?

Jibu: Ndiyo, zaidi ya maono 2000. Haya yalidumu kutoka dakika chache hadi saa sita. Na yanakidhi kigezo cha Biblia cha maono kama kilivyoonyeshwa katika jibu la swali la saba la Mwongozo huu wa Kujifunza.

23. Je, maneno ya Ellen White yamekusudiwa kuwa sehemu ya Biblia, au nyongeza ya Biblia?

Jibu: Hapana! Mafundisho yanatoka katika Biblia pekee. Kama nabii wa wakati wa mwisho, lengo lake lilikuwa kusisitiza upendo wa Yesu na kurudi Kwake karibuni. Aliwahimiza watu kumtumikia na kukubali haki Yake kama zawadi ya bure. Pia alielekeza uangalifu wa watu kwenye unabii wa Biblia wa wakati wa mwisho—hasa ujumbe wa Yesu wa mambo matatu kwa ulimwengu leo (Ufunuo 14:6-14)—na akawahimiza washiriki ujumbe huo wa tumaini upesi na ulimwenguni pote.

24. Je, Ellen White huzungumza kupatana na Maandiko?

Jibu: Ndiyo! Maandishi yake yamejaa Maandiko. Kusudi lake lililotamkwa na lililo wazi lilikuwa kuwaelekeza watu kwenye Biblia. Maneno yake hayapingani kamwe na Neno la Mungu.

25. Ninawezaje kumkubali Ellen White kuwa nabii wa kweli, kwa kuwa sijui alichandika?

Jibu: Huwezi, mpaka usome alichandika. Hata hivyo, unaweza kujua kwamba yeye (1) Anakidhi vigezo vya nabii, (2) alifanya kazi ya nabii, na kwamba (3) Kanisa la Kweli la Mungu la nyakati za mwisho lazima liwe na nabii. Tunakuomba upate moja ya vitabu vyake na ukisome. (Nakala ya karatasi ya The Desire of Ages ya bei nafuu inaweza kununuliwa kutoka kwa Amazing Facts, Inc.) Unapoisoma, jiulize ikiwa inakuvuta kwa Yesu na ikiwa inapatana na Biblia. Iliandikwa kwa ajili yako. Tunadhani utapata kuvutia kabisa. Ukitaka vitabu vya Soft copy mtandaoni pia unaweza kuvipata

26. Paulo anatupa amri gani yenye mambo matatu kuhusu nabii?

Jibu: "Msidharau unabii. jaribuni mambo yote; lishikeni lililo jema." 1 Wathesaloniki 5:20, 21. Mtume Paulo anasema kwamba tusimdharau au "kumpiga teke" nabii. Lakini badala yake, tunapaswa kupima kwa uangalifu kile nabii anasema na kupitia Biblia. Ikiwa maneno na tabia za nabii zinapatana na Biblia, tunapaswa kuzitii. Hivi ndivyo Yesu anauliza kwa watu Wake wa nyakati za mwisho leo.

27. Yesu anaonaje kukataliwa kwa Maneno na shauri la nabii wa kweli?

Jibu: Yesu anahesabu kukataliwa kwa nabii wa kweli kama kukataa shauri la Mungu (Luka 7:28-30). Zaidi ya hayo, Anasema kwa uwazi kwamba ufanisi wa kiroho unategemea kuamini manabii Wake (2 Mambo ya Nyakati 20:20).

Maneno ya nabii wa kweli daima huwaongoza watu kwenye funzo la kina la Biblia.

28. Je, manabii wa Kweli wa nyakati za mwisho huanzisha fundisho jipya, au je, mafundisho yanatoka katika Biblia tu?

Jibu: Manabii wa kweli wa nyakati za mwisho hawaanzishi mafundisho mapya (Ufunuo 22:18, 19). Biblia ni chanzo cha mafundisho yote.

Walakini, manabii wa kweli hufanya hivi:

- A. Hufichua vipengele vipya vya kulisimua vya mafundisho ya Biblia ya zamani ambavyo havikuwa dhahiri hadi ilivyoonyeshwa na nabii (Amosi 3:7).
- B. Huwaongoza watu wa Mungu kwenye matembezi ya karibu na Yesu na kujifunza Neno Lake kwa kina.

- C. Huwasaidia watu wa Mungu waelewe sehemu ngumu, zisizoeleweka, au zisizotambulika za Biblia ili ziweze kuwa hai kwa papohapo kwa ajili yetu na kuleta furaha kubwa.
- D. Husaidia kuwalinda watu wa Mungu dhidi ya ushupavu wa kidini, udanganyifu, na kuzimia kiroho.
- E. Huwasaidia watu wa Mungu kuelewa unabii wa nyakati za mwisho ambao, unaothibitishwa na matukio ya habari ya kila siku, unapata maana mpya ghafila.
- F. Huwasaidia watu wa Mungu kuhisi uhakika wa kurudi kwa Yesu hivi karibuni na mwisho wa dunia.

Kwa upendo unaozidi kuongezeka kwa Yesu, msisimko mpya unaotoka kwenye Biblia, na ufahamu mpya wa unabii wa Biblia, msikilize nabii wa Mungu wa wakati wa mwisho. Nawe utapata maisha yakichukua vipimo vipya vya utukufu. Kumbuka, Yesu anasema atalibariki kanisa Lake la wakati wa mwisho kwa jumbe za kinabii zenye msaada zaidi. Bwana asifiwe! Anafanya kila kitu ambacho mbingu inaweza kufikiria kwa ajili ya watu Wake wa nyakati za mwisho. Anakusudia kuwaokoa watu Wake na kuwapeleka kwenye ufalme Wake wa utukufu wa milele. Wale wanaomfuata wamehakikishiwa kuingia mbinguni (Mathayo 19:27-29).

Kumbuka: Huu ni Mwongozo wa tisa na wa mwisho wa Somo juu ya somo la ujumbe wa malaika watatu wa Ufunuo 14:6-14. Miongozo mitatu ya kuvutia ya Masomo kuhusu masomo mengine muhimu imesalia.

29. Niko tayari kuyachunguza maandishi ya Ellen White kwa Maandiko na kuyakubali kama yanapatana na Maandiko.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Nini kinatokea wakati kanisa halina nabii?

“Pasipo maono [unabii] watu huangamia; Mithali 29:18. Wakati kanisa halina nabii wa kulishauri, kuliongoza, na kulirudisha kwa Yesu na Biblia, watu watapepesuka kwa njia ya kuchanganyikiwa (Zaburi 74:9) na hatimaye kuangamia.

2. Je, unafikiri manabii wa ziada wa kweli wanaweza kutokea kati ya leo na ujio wa pili wa Yesu?

Kulingana na unabii wa Yoeli (Yoeli 2:28-32), kwa hakika inaonekana inawezekana. Pia kutakuwa na manabii wa uongo (Mathayo 7:15; 24:11, 24). Ni

lazima tuwe tayari kuwajaribu manabii kwa kutumia Biblia (Isaya 8:19, 20; 2 Timotheo 2:15), tukitii mashauri yao ikiwa tu ni ya kweli na kuwakataa ikiwa ni bandia. Mungu anajua wakati manabii wanahitajika ili kuwaamsha watu, kuwaonya, na kuwaelekeza kwa Yesu na Neno Lake. Alimtuma nabii (Musa) kuwaongoza watu Wake kutoka Misri (Hosea 12:13). Alimtuma nabii (Yohana Mbatizaji) ili kuwatayarisha watu kwa ajili ya kuja kwa Yesu mara ya kwanza (Mk 1:1-8). Pia aliahidi ujumbe wa kinabii kwa siku hizi za nyakati za mwisho. Mungu anawatuma watuelekeze kwenye Biblia na unabii Wake muhimu wa wakati wa mwisho; kututia nguvu, kutia moyo, na kutuhakikishia; na kutufanya kama Yesu ili tusiwe "bila lawama" Bwana atakaporudi. Bila msaada wa nabii, wengi watapotea kwa kurudi nyuma, kulala kiroho, na kuwa na shughuli nyingi sana. Basi tupokee jumbe za kinabii na tumsifu Mungu kwa kuzituma kwa manufaa yetu binafsi.

3. Kwa nini makanisa mengi leo hayana karama ya unabii?

Kwa sababu Mungu huwa anatuma manabii kwa kanisa Lake tu wakati ambapo linashika amri Zake. Angalia jinsi Maombolezo 2:9 inavyosema: "Torati haipo tena; manabii wake nao hawapati maono kwa Bwana." Tafadhali pitia maandiko yafuatayo: Ezekieli 7:26; Yereimia 26:4-6; Ezekieli 20:12-16; na Mithali 29:18. Aya hizi zinathibitisha kwamba watu wa Mungu wanapopuuza amri Zake, Yeye hamtumi nabii. Wanapoanza kutii amri Zake, Yeye hutuma nabii kusaidia, kuhimiza, na kuongoza. Kwa hiyo wakati kanisa la Mungu la masalio la wakati wa mwisho lilipoibuka likizishika amri zake, ulikuwa ni wakati wa nabii kuinuka. Na Mungu alimtuma mmoja—pamoja kwa ratiba.

4. Ninaweza kufanya nini ili kufanya karama ya unabii iwe na maana kwangu?

Njia ya kufanya karama ya unabii iwe na maana ni kujisomea mwenyewe na kuifuata kwa maombi ili Yesu akuongoze na kukuhifadhi na kukutayarisha kwa ajili ya kuja Kwake. "Namshukuru Mungu wangu siku zote... kwa kuwa mmetajirishwa katika yeye katika mambo yote... kama vile ushuhuda wa Kristo [roho ya unabii] ulivyothibitishwa ndani yenu; hata hampungukiwi katika zawadi yo yote; kuja kwake Bwana wetu Yesu Kristo; ambaye atawathibitisha ninyi hata mwisho, mpate kuwa bila lawama katika siku ya Bwana wetu Yesu Kristo." 1 Wakorintho 1:4-8.

5. Ni ipi kati ya hizi mbili—karama ya unabii au karama ya lugha—itakayochukua nafasi kubwa katika kanisa la Mungu la masalio ya nyakati za mwisho?

Karama ya unabii itachukua jukumu kuu. Katika 1 Wakorintho 12:28 imeorodheshwa kama ya pili kwa umuhimu wa karama zote, huku karama ya kunena kwa lugha ikiorodheshwa mwisho. Kanisa lisilo na karama ya unabii ni kipofu (tazama swali la 16 katika Mwongozo huu). Yesu analionya kanisa lake la nyakati za mwisho juu ya hatari ya upofu na wan ahimiza watie macho yao dawa ya macho ya mbinguni ili waweze kuona (Ufunuo 3:17, 18). Dawa ya macho inawakilisha Roho Mtakatifu (1 Yohana 2:20, 27; Yohana 14:26), ambaye hutoa karama zote kwa kanisa (1 Wakorintho 12:4, 7-11). Kutii Maneno ya nabii wa Mungu kutasaidia masalio Wake wa mwisho kuelewa Biblia kwa uwazi na kutazuia kutokuwa na uhakika na kuchanganyikiwa.

6. Ninaamini katika "Biblia na Biblia pekee" kama chanzo cha mafundisho na mwongozo kwa maisha ya Kikristo. Kwa hivyo, ninawakataa manabii wote wa siku hizi.

Uko sahihi katika kuamini katika Biblia kama chanzo cha mafundisho ya Kikristo. Hata hivyo, tafadhali kumbuka kwamba Biblia inaonyesha wazi kwamba:

- A. Karama ya unabii itakuwepo katika kanisa la Mungu hadi mwisho wa nyakati (Waefeso 4:11, 13).
- B. Kanisa la Yesu la nyakati za mwisho litakuwa na karama ya unabii (Ufunuo 12:17 19:10 22:9).
- C. Kukataa ushauri wa nabii ni kukataa ushauri wa Mungu (Luka 7:28-30).
- D. Tumeagizwa kuwapima manabii na kufuata ushauri wao ikiwa wanazungumza na kuishi kupatana na Biblia (1 Wathesaloniki 5:20, 21).

Watu wanaoegemeza imani yao kwenye “Biblia pekee” lazima wafuate ushauri wake kuhusu manabii. Manabii wa kweli watasema sikuzote kupatana na Biblia. Manabii wanaopinga Neno la Mungu ni waongo na wanapaswa kukataliwa. Nikikosa kuwasikiliza na kuwajaribu manabii, sitegemei imani yangu juu ya Biblia, ambayo huamuru kufanya hivyo.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Tafadhali angalia vitu vilivyo hapa chini ambavyo vina maana sawa: (4)

- _____ Ushuhuda wa Yesu.
- _____ Karama ya kunena kwa lugha.

- _____ Roho ya unabii.
- _____ Utabiri wa wapiga ramli.
- _____ Karama ya unabii.
- _____ Kuzungumza na roho zilizokufa.
- _____ Manabii wakizungumza na kanisa.

2. Je, Mungu anatoa zawadi ya unabii kwa wanaume na wanawake? (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

3. Kulingana na Waefeso sura ya 4, ni karama gani tano ambazo Yesu aliachia kanisa wakati wa kupaa Kwake? (5)

- _____ Manabii.
- _____ Walimu.
- _____ Kuimba.
- _____ Kushiriki na wahitaji.
- _____ Wachungaji.
- _____ Mitume.
- _____ Kushuhudia.
- _____ Wainjilisti.

4. Karama hizi tano, pamoja na manabii, zilidumu kwa muda gani kanisani? (1)

- _____ Mpaka tu manabii wa Agano Jipya walipokufa.
- _____ Mpaka hukumu ianze.
- _____ Hadi mwisho wa dunia.

5. Kulingana na Biblia, ni mambo gani yaliyoorodheshwa hapa chini ambayo ni ya kweli kuhusu nabii katika maono? (5)

- _____ Huzungumza kwa lugha zisizojulikana.
- _____ Hazungumzi kamwe wakati wa maono.
- _____ Macho yabaki wazi.
- _____ Mara nyingi huwa na vurugu.
- _____ Havuti pumzi.
- _____ Wakati fulani anaweza kusema akiwa katika maono.
- _____ Hana fahamu kuhusu mazingira ya dunia.
- _____ Anaweza kupokea nguvu zisizo za kawaida.

6. Kufanya miujiza siku zote ni uthibitisho kwamba nabii ni wa Mungu. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

7. Ninaweza kujua kwa hakika kwamba nabii ni wa Mungu ikiwa yeye (1)

- _____ ni mpole na mwenye neema katika mwenendo.
- _____ Hufanya miujiza ya ajabu.
- _____ Anang'aa sana.
- _____ Anaonekana kuijua Biblia vizuri.
- _____ Anafanana na Yesu.
- _____ Anazungumza na kutenda kupatana na Biblia.

8. Ni lipi kati ya yafuatayo ambalo halijashutumiwa na Biblia? (1)

- _____ Mtabiri.
- _____ Wapiga ramli wa kiume na wa kike.
- _____ Mnajimu.
- _____ Mchawi.
- _____ Mtu anayeroga au kutumia hirizi.
- _____ Msomaji mikono au mpiga ramli.
- _____ Nabii anayezungumza na kuishi kupatana na Biblia.

9. Kazi kuu ya nabii ni kutumikia kanisa. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

10. Kanisa haliwezi kuwa kanisa la kweli la Mungu la nyakati za mwisho isipokuwa liwe na nabii. (1)

- _____ Kweli.
- _____ Uongo.

11. Ni sehemu gani ya mwili inayowakilisha unabii? (1)

- _____ Mdomo.
- _____ Mikono.
- _____ Miguu.
- _____ Masikio.
- _____ Macho.

12. Manabii wa ziada wa kweli wa nyakati za mwisho wanaweza kutokea kabla ya ujio wa pili wa Yesu. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

13. Kufuata “Biblia na Biblia pekee” ina maana kwamba mtu lazima amkubali nabii wa kweli. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

14. Ni mambo gani matatu kuhusu unabii ambayo Biblia inaamuru katika 1 Wathesaloniki 5:20, 21? (3)

- _____ Msiwadharau manabii au unabii.
- _____ Fuata manabii wote.
- _____ Thibitisha au jaribu maneno na matendo ya nabii kupitia Biblia.
- _____ Waulize manabii kama ni wa kweli au wa uongo.
- _____ Amini, au shikilia sana lililo jema.
- _____ Wapuuze manabii wote.

15. Tunapokataa ushauri wa nabii wa kweli, tunakataa ushauri wa Mungu. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

16. Manabii wa kweli wa nyakati za mwisho hufundisha mafundisho mapya ambayo hayapatikani katika Biblia. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

17. Kwa nini makanisa mengi hayana nabii au manabii wa kweli? (1)

- _____ Hawangewaamini kama wangekuja.
- _____ Hawashiki amri zote za Mungu.
- _____ Wana mwanga wote wanaohitaji bila nabii.

18. Pasipo maono, watu huangamia. (1)

- _____ Kweli.
- _____ Uongo.

19. Kanisa lisilo na karama ya unabii ni kipofu. (1)

_____ Ndiyo.

_____ Hapana.

Somo la 25—Tunamtumaini Mungu?

Unamwamini Mungu—kweli? Watu wengi wanaweza kusema ndiyo, lakini matendo yao hayaonyeshi hivyo. Jambo la kushangaza zaidi ni kwamba, kwa kutomwamini, wanaweza hata kumwibia. Huenda ukasema, “Haiwezekani mtu kumwibia Mungu.” Lakini ujumbe wa Mungu kwa watu Wake ni huu: “Ninyi mmeniibia” (Malaki 3:8). Mwongozo huu wa Somo unaonyesha jinsi ya kuepuka kosa hilo na jinsi ya kuwa mwaminifu kwa Mungu katika usimamizi wa mali.

Sehemu ya kumi ya mapato ya mtu ni ya Mungu.

1. Kulingana na Biblia, ni sehemu gani ya mapato yetu ni ya Bwana?

"Na zaka yote ya nchi... ni ya Bwana." Walawi 27:30.

Jibu: Zaka ni ya Mungu.

Neno "zaka" maana yake halisi ni "kumi."

2. "zaka" ni nini?

"Nimewapa wana wa Lawi sehemu yote ya kumi katika Israeli kuwa urithi wao. "Zaka ya wana wa Israeli... nimewapa Walawi kuwa urithi wao." Hesabu 18:21, 24.

Jibu: Zaka ni moja ya kumi ya mapato ya mtu. Neno "zaka" maana yake halisi ni "kumi." Zaka ni ya Mungu. Hiyo ni Yake. Sina haki ya kuiweka kibindoni.

Ninapotoa zaka, sitoi zawadi; Ninamrudishia Mungu kile ambacho tayari ni Chake. Nisipotoa asilimia kumi ya mapato yangu, mimi, sitoi zaka.

Zaka inapaswa kuletwa katika ghala la Mungu, au kanisa.

3. Ni wapi Bwana anawauliza watu Wake kuleta zaka?

"Leteni zaka zote ghalani. Malaki 3:10.

Jibu: Anatutaka tulete zaka kwenye ghala Yake.

4. Bwana anarejelea nini anapozungumza kuhusu ghala Yake?

"Ndipo Yuda wote wakaleta zaka ya nafaka, na divai mpya, na mafuta, kwenye hazina." Nehemia 13:12. (Rejea ya pambizoni inaita hazina "maghala.")

Jibu: Katika Malaki 3:10, Mungu anaitaja ghala kama "nyumba Yangu," ambayo ina maana ya hekalu Lake au kanisa. Nehemia 13:12 huonyesha zaidi kwamba zaka yapaswa kuletwa kwenye hazina ya hekalu, ambayo ni ghala la Mungu. Maandiko mengine yanayorejelea ghala kuwa hazina za hekalu, au vyumba, angalia ndani ya 1 Mambo ya Nyakati 9:26 (angalia mafungu ya pambizo pia); 2 Mambo ya Nyakati 31:11, 12 (angalia pambizo); na Nehemia 10:37, 38. Katika nyakati za Agano la Kale, watu wa Mungu walileta asilimia 10 ya maongezeko yao yote—pamoja na mazao na wanyama—kwenye ghala.

5. Wengine wamefikiri kwamba kutoa zaka ilikuwa sehemu ya utaratibu wa Musa wa maadhimisho au sherehe ambazo ziliishia msalabani (sheria za ibada za kivuli). Je, Biblia inatusaidiaje kuelewa kwamba sivyo?

"Naye [Abramu] akampa zaka ya vitu vyote." Mwanzo 14:20. Na katika Mwanzo 28:22, Yakobo akasema, "Na katika kila utakalonipa hakika nitakutolea wewe sehemu ya kumi."

Jibu: Vifungu hivi vinafunua kwamba Ibrahimu na Yakobo, walioishi muda mrefu kabla ya siku za Musa, walitoa zaka ya mapato yao. Kwa hiyo tunaweza kuhitimisha kwamba mpango wa Mungu wa kutoa zaka ulitangulia sheria ya Musa.

Yesu aliwaeleza Mafarisayo kwamba ingawa walipaswa kutoa zaka, hawakupaswa kupuuza mambo muhimu zaidi ya haki, rehema, na uaminifu.

6. Lakini je, Yesu hakubatilisha mpango wa kutoa zaka?

"Ole wenu waandishi na Mafarisayo, wanafiki! ...wala yale mengine msiyaache..." Mathayo 23:23.

Jibu: Hapana! Kinyume chake, Aliidhinisha. Yesu alikuwa akiwakemea Wayahudi kwa kuacha mambo muhimu zaidi ya sheria—"hukumu, rehema, na imani"—hata kama walitoa zaka kwa uangalifu sana. Kisha aliwaambia wazi kwamba wanapaswa kuendelea kutoa zaka, lakini pia wanapaswa kuwa waadilifu na wenye huruma na waaminifu.

Katika siku za Agano la Kale, zaka ilitumika kuwalipa makuhani.

7. Zaka ilitumika Kwa nini katika siku za Agano la Kale?

"Nimewapa wana wa Lawi sehemu yote ya kumi katika Israeli kuwa urithi wao, kwa ajili ya utumishi wao wautumikiao, maana, ni utumishi wa hema ya kukutania." Hesabu 18:21.

Jibu: Zaka katika siku za Agano la Kale ilitumika kwa mapato ya makuhani. Kabila la Lawi (makuhani) halikupokea sehemu ya ardhi kwa ajili ya shughuli za kilimo na biashara, huku yale makabila mengine 11 yalipokea. Walawi walifanya kazi ya wakati wote wakitunza hekalu na kuhudumia watu wa Mungu. Kwa hiyo mpango wa Mungu ulikuwa kwamba zaka iwasaidie makuhani na familia zao.

Leo, zaka yapaswa kutumika kulipa mishahara ya watumishi wa Mungu.

8. Je, Mungu alibadilisha mpango Wake wa matumizi ya zaka katika siku za Agano Jipya?

"Hamjui ya kuwa wale wahudumu katika vitu vitakatifu huishi katika mambo ya hekalu, na hao waitumikiao madhabahu hushiriki madhabahu? Vivyo hivyo Bwana ameagiza waihubirio Injili wapate kuishi kwa ajili ya Injili;" 1 Wakorintho 9:13, 14.

Jibu: Hapana! Ameendelea. Mpango Wake leo ili kwamba zaka itumike kusaidia wale wanaofanya kazi pekee katika huduma ya injili. Ikiwa watu wote walitoa zaka na zaka basi zingetumika kikamilifu kwa ajili ya msaada wa watenda kazi wa injili, kungekuwa na zaidi ya fedha za kutosha kufikia dunia nzima haraka sana na ujumbe wa injili wa Mungu wa wakati wa mwisho.

Mungu anaahidi kwamba warudishaji wa zaka waaminifu watapata baraka kubwa sana kwamba hawatakuwa na nafasi ya kutosha kuzipokea.

9. Ni pendekezo gani la kustaajabisha ambalo Mungu hutoa kwa watu wanaohisi kutokuwa na uhakika kuhusu kutoa zaka?

"Leteni zaka zote ghalani, mkanijaribu kwa hayo, asema Bwana wa majeshi, kama sitawafungulia madirisha ya mbinguni, na kuwamwagia baraka, hata isiwepo nafasi ya kutosha. kupokea." Malaki 3:10.

Jibu: Anasema, "Nithibitishe sasa" na uone kama "sitakumiminia baraka" wazo kubwa sana kupokea. Huu ndio wakati pekee katika Biblia ambapo Mungu hutoa pendekezo kama hilo. Anasema, "Mjaribu. Atafanya kazi. Anakuahidi." Malaki ya watoa zaka ulimwenguni pote watashuhudia kwa furaha Ukweli wa ahadi ya zaka ya Mungu. Wote wamejifunza Ukweli wa maneno haya: "Huwezi kutoa au kuariki kumshinda Mungu."

10. Tunapotoa zaka, ni nani hasa anapokea pesa zetu?

"Na hapa watu wanaokufa hupokea sehemu ya kumi; Waebrania 7:8.

Jibu: Yesu, Kuhani wetu Mkuu wa mbinguni, anapokea zaka zetu.

Ninapochukua zaka ya Mungu na kuitumia kwa ajili yangu mwenyewe, narudia dhambi ya Adamu na Hawa.

11. Ni jaribu gani ambalo Adamu na Hawa walishindwa, ambalo sote lazima tulipitie ikiwa tungerithi ufalme Wake wa mbinguni?

Jibu: Walichukua vitu ambavyo Mungu alisema si vyao. Mungu aliwapa Adamu na Hawa matunda ya miti yote katika bustani ya Edeni isipokuwa mti mmoja wa ujuzi wa mema na mabaya (Mwanzo 2:16, 17). Matunda ya mti huo hayakuwa yao kula. Walipaswa kuuacha kabisa. Hawa alisema hawakupaswa hata kuugusa (Mwanzo 3:3). Lakini hawakumwamini Mungu. Walikula tunda na kuanguka dhambi—na Mfarakano mrefu, wa kutisha, wa kuumiza katika dhambi ulianza. Kwa watu leo, Mungu huwapa utajiri, hekima, na mali nyingine zote na baraka za mbinguni.

Kila kitu ni chetu—isipokuwa moja ya kumi ya mapato yetu, ambayo ni Yake (Walawi 27:30). Lakini kama ilivyokuwa kwa Adamu na Hawa, Yeye haichukui kwa nguvu. Anaiacha ndani ya uwezo wetu lakini anaonya, "Usiichukue. Ni takatifu. Ni Yangu." Yeye amekupa uchaguzi. Tunapochukua zaka ya Mungu kimakusudi na kuiweka sawa kwa matumizi yetu wenyewe, tunarudia dhambi ya Adamu na Hawa na hivyo kuonyesha ukosefu wa kuhuzunisha wa kumwamini Mkombozi wetu. Mungu hahitaji pesa zetu, lakini anastahili uaminifu na uaminifu wetu.

Mfanye Mungu kuwa Mshirika Wako

Ninapomrudishia Mungu zaka, ninamfanya kuwa mshirika katika kila jambo ninalofanya. Ni fursa nzuri sana, iliyobarikiwa kama nini: Mungu na mimi—washirika, yaani tuna Ubia! Pamoja Naye kama mshirika wangu, nina kila kitu cha kupata na hakuna cha kupoteza. Ni jambo la hatari sana kuchukua pesa za Mungu Mwenyewe, ambazo ameziweka kwa ajili ya kuokoa roho za watu, na kuzitumia kwa bajeti zetu binafsi. Ni Kupora (robbing)

Watu wa Mungu hutoa matoleo kwa furaha kama wonyesho wa upendo wao Kwake.

12. Mbali na zaka, ambayo ni ya Mungu, ni nini kingine ambacho Mungu anaomba kwa watu Wake?

"Leteni sadaka, mkaingie nyuani mwake." Zaburi 96:8.

Jibu: Bwana anatuomba tutoe matoleo kwa ajili ya kazi Yake kama onyesho la upendo wetu Kwake na shukrani zetu kwa baraka Zake.

Biblia haitaji kiasi kinachopaswa kutolewa kwa ajili ya matoleo.

13. Nitampa Mungu kiasi gani kama matoleo?

"Kila mtu na atoe kama alivyokusudia moyoni mwake; si kwa huzuni wala si kwa lazima; maana Mungu humpenda yeye atoaye kwa ukunjufu." 2 Wakorintho 9:7.

Jibu: Biblia haitaji kiasi maalum cha matoleo. Kila mtu anaamua (kama Mungu anavyomvutia) ni kiasi gani cha kutoa na kisha kutoa kwa furaha.

14. Ni kanuni gani za ziada za Biblia ambazo Mungu anashiriki nasi kuhusu kutoa?

Jibu: A. Kipaumbele changu cha kwanza kiwe kujitoa kwa Bwana, kutoa moyo wangu (2 Wakorintho 8:5).

B. Ninapaswa kumpa Mungu kilicho bora kabisa (Mithali 3:9).

C. Mungu hubariki atoaye kwa ukarimu (Mithali 11:24, 25).

D. Ni heri kutoa kuliko kupokea (Matendo 20:35).

E. Ninapokuwa bahili, situmii baraka nilizopewa na Mungu ipasavyo (Luka 12:16-21).

F. Mungu anarudisha zaidi ya nitoavyo mimi (Luka 6:38).

G. Ninapaswa kutoa kulingana na jinsi ambayo Mungu amenifanikisha na kunibariki (1 Wakorintho 16:2).

H. Nitoe kadiri niwezavyo (Kumbukumbu la Torati 16:17).

Tunarudisha zaka kwa Mungu, ambaye tayari ni mali hiy ni mali Yake. Tunatoa sadaka. Sadaka ni ya hiari na inapaswa kutolewa kwa furaha.

Dunia na vyote vilivyomo ni mali ya Mungu.

15. Bwana anamiliki nini?

Jibu:

A. Fedha na dhahabu zote duniani (Hagai 2:8).

B. Dunia na watu wake wote (Zaburi 24:1).

C. Bwana anamiliki dunia na vyote vilivyomo (Zaburi 50:10-12). Lakini anawaruhusu watu kutumia utajiri Wake mkuu. Pia huwapa hekima na uwezo wa kufanikiwa na kujikusanyia mali (Kumbukumbu la Torati 8:18). Kwa

malipo ya kuandaa kila kitu, Mungu anachoomba tu ni kwamba tumrudie Yeye asilimia 10 kama utambuzi wetu wa uwekezaji Wake mkubwa katika mambo yetu ya biashara, pamoja na matoleo kama onyesho la upendo na shukrani zetu.

Mungu huwaona watu wasiootoa kuwa ni wanyang'anyi yaani wale ambao hawatoi zaka na kutoa sadaka.

16. Je, Bwana anawatajaje watu ambao hawarudishi asilimia 10 Yake na kutoa sadaka?

"Je, Mtu atamwibia Mungu? Lakini ninyi mmeniibia Mimi. Lakini ninyi mwasema, Tumekuibia kwa jinsi gani? Katika zaka na dhabihu." Malaki 3:8.

Jibu: Anawataja kuwa ni majambazi. Je, unaweza kufikiri mtu anayemwibia Mungu?

Wale wanaomwibia Mungu kwa kumnyima zaka na matoleo hawataruhusiwa kuingia mbinguni.

17. Mungu anasema nini kitatokea kwa wale ambao kwa kujua wanaendelea kumwibia zaka na matoleo?

"Ninyi mmelaaniwa kwa laana; kwa maana mmeniibia Mimi, naam, taifa hili zima." Malaki 3:9. "Wala wevi, wala wachoyo, wala walevi, wala watukanaji, wala wanyang'anyi hawataurithi ufalme wa Mungu." 1 Wakorintho 6:10.

Jibu: Laana ya Mungu itakuwa juu yao. Hawataurithi ufalme wa mbinguni.

Kujishughulisha na kukusanya pesa kunamfanya mtu azishike na kujivunia nazo.

18. Mungu anatuonya dhidi ya tamaa. Kwa nini ni hatari sana?

"Kwa kuwa hazina yako ilipo, ndipo utakapokuwapo na moyo wako." Luka 12:34.

Jibu: Kwa sababu mioyo yetu inafuata uwekezaji wetu. Ikiwa lengo langu ni kukusanya pesa zaidi na zaidi, moyo wangu unakuwa wa kutamani, kubania, na kiburi. Lakini ikiwa lengo langu ni kushiriki na kuwasaidia wengine na kubariki kazi ya Mungu, basi moyo wangu unakuwa wa kujali, wenye upendo, mkarimu, na mnyenyekevu. Tamaa ni mojawapo ya dhambi 20 za kutisha za siku za mwisho ambazo zitawafunga watu kutoka mbinguni (2 Timotheo 3:1- 7).

Kumwibia Yesu humhuzunisha sana.

19. Yesu anahisije tunapomnyang'anya zaka Yake takatifu na matoleo ya upendo?

"Kwa hiyo nalihuzunishwa na kizazi kile, nikasema, Siku zote wamepotoka mioyoni mwao." Waebrania 3:10.

Jibu: Pengine anahisi kama mzazi ambaye mtoto wake anamwibia pesa. Pesa yenyewe, sio kitu kikubwa. Ila ule ukosefu wa uadilifu, upendo, na uaminifu wa mtoto ndio ambao unakatisha tamaa sana.

Upendo uliwafanya watu wa Mungu huko Makedonia watoe kwa ukarimu sana kwa Wakristo waliokumbwa na njaa huko Yerusalemu.

20. Ni mambo gani yenye kususimua ambayo Paulo anakazia kuhusu usimamizi-nyumba wa waamini katika Makedonia?

Jibu: Paulo alikuwa ameyaandikia makanisa ya Makedonia kuwaomba tafadhali watenge pesa kwa ajili ya watu wa Mungu huko Yerusalemu, ambao walikuwa wakiteseka sana kutokana na njaa iliyoendelea. Aliwaambia angechukua zawadi hizi atakapokuja katika miji yao kwenye ziara yake inayofuata. Jibu la kususimua kutoka kwa makanisa ya Makedonia, linalofafanuliwa katika 2 Wakorintho sura ya 8, ni la kutia moyo sana:

- A. Mstari wa 5A ni hatua ya kwanza, waliweka wakfu upya maisha yao kwa Yesu Kristo.
- B. Mistari ya 2, 3 Ingawa walikuwa katika “umaskini mwingi” wenyewe, walitoa “zaidi ya uwezo wao” kutoa.
- C. Mst 4 Walimsihi Paulo aje kuchukua zawadi zao.
- D. Mstari wa 9 Karama zao zilifuata mfano wa dhabihu wa Yesu.

Kumbuka: Ikiwa tunampenda Yesu kweli, kutoa kwa kujidhabihu kwa ajili ya kazi Yake hakutakuwa mzigo kamwe, lakini badala yake ni fursa tukufu ambayo tutafanya kwa furaha na kuridhika sana.

Mtu anapotoa fungu la kumi, Mungu hunyoosha sehemu iliyobaki yaani tisa ya kumi iliyobaki ili iwe ya kutosha kila wakati.

21. Mungu anaahidi kufanya nini kwa wale walio waaminifu katika kurudisha zaka na kutoa matoleo?

“Leteni zaka kamili ghalani, ili kiwemo chakula katika nyumba yangu, mkanijaribu kwa hayo, asema Bwana wa majeshi, ikiwa sitawafungulia

madirisha ya mbinguni, na kuwamwagieni baraka, hapatakuwa na nafasi ya kutosha ya kuupokea. Nami kwa ajili yenu nitamkemea yeye alaye, wala hataharibu mazao ya ardhi yenu, wala mzabibu wenu hautapukutisha matunda yake kabla ya wakati wake katika shamba, asema Bwana wa majeshi... Na mataifa yote watawaiteni heri; maana mtakuwa nchi ya kupendeza sana, asema Bwana wa majeshi." Malaki 3:10-12.

Jibu: Mungu anaahidi kuwafanikisha mawakili Wake waaminifu kifedha, na watakuwa baraka kwa wale walio karibu nao.

Fikiria Njia Zifuatazo Mungu Anazobariki:

- A. Mungu anaahidi kwamba sehemu yako iliyobaki yaani 9/10 itaenda mbali zaidi na baraka Zake kuliko mapato yako yote bila hiyo. Ikiwa una shaka na hili, mwulize mtoa zaka yoyote mwaminifu.
- B. Baraka si lazima ziwe za kifedha mara zote. Huenda zikaitea mwili afya, amani ya akili, sala zilizojihiwa, ulinzi, familia iliyoshikamana na yenye upendo, nguvu za kimwili zilizoongezwa, uwezo wa kufanya maamuzi ya hekima, roho ya shukrani, uhusiano wa karibu zaidi pamoja na Yesu, kufaulu katika kupata nafsi, na gari la zamani linaloendelea kufanya kazi kwa muda mrefu, nk.
- C. Mungu anakuwa mshirika wako katika kila kitu. Hakuna mtu isipokuwa Mungu Ndiye Ambaye angeweza kuunda mpango wa ajabu kabisa kama huu.

22. Je, uko tayari kuanza kutoa zaka ya mapato yako na kutoa matoleo ili kuonyesha upendo wako na shukrani?

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Sitoi zaka kwa sababu sipendi jinsi kanisa langu linavyotumia pesa za Mungu.

Zaka ni amri ya Mungu. Zaka ni fedha takatifu ambayo ni mali ya Bwana (Walawi 27:30). Unapotoa zaka, unamtolea Yeye zaka. Mungu ni mkuu vya kutosha kutunza pesa unazotoa kwa ajili ya kanisa lake. Wajibu wako ni kutoa zaka. Mwachie Mungu awashughulikie wale wanaotumia fedha zake vibaya. Mjane wa senti mbili alipotoa fedha alipongezwa japo Yesu alijua mafarisayo ni wezi, hakusema, mama acha usitoe kuna matapeli humu, bali alimpongeza sana!

2. Nimechanganyikiwa kwa sababu matatizo ya kifedha yamenifanya nishindwe kutoa sadaka zaidi ya zaka yangu. Ninahisi hatia kwani injili ina makubwa.

Ukubwa wa zawadi yako sio muhimu ikiwa unafanya bora uwezavyo. Yesu alisema kwamba mjane maskini wa Marko 12:41-44, ambaye alitoa kidogo tu (senti mbili za fedha), alitoa zaidi “kuliko wote waliotia katika sanduku la hazina” kwa sababu wale wengine walitoa “katika wingi wao; lakini yeye... alitoa vyote alivyokuwa navyo.” Bwana hupima karama zetu kwa kiasi cha dhabihu tunayotoa na kwa mtazamo au roho tunayotoa. Yesu anahesabu karama yako kuwa kubwa sana. Itoe kwa furaha na ujue kwamba Yesu amependezwa. Soma 2 Wakorintho 8:12 ili upate kutia moyo.

3. Je, uwakili hauhusishi zaidi ya utunzaji sahihi wa pesa zangu?

Ndiyo, uwakili unahusisha utunzaji unaofaa wa kila talanta na baraka ninazopokea kutoka kwa Mungu, ambaye hunipa kila kitu (Matendo 17:24, 25). Kwa kweli, inahusisha maisha yangu!

Uwakili mwaminifu wa karama za Mungu kwangu pia unajumuisha muda wangu uliotumika:

- A. Kufanya kazi ambayo Mungu amenikabidhi (Marko 13:34).
- B. Kumshuhudia Kristo kikamilifu (Matendo 1:8).
- C. Kusoma Maandiko (2 Timotheo 2:15).
- D. Kuomba (1 Wathesaloniki 5:17).
- E. Kuwasaidia wenye uhitaji (Mathayo 25:31-46).
- F. Kila siku kusalimisha maisha yangu upya kwa Yesu (Warumi 12:1, 2; 1 Wakorintho 15:31).

4. Je, huoni kwamba wahubiri wengine wanalipwa pesa nyingi sana?

Ndiyo, bila shaka. Kujisifu kwa utajiri kwa baadhi ya makasisi leo kunapunguza ushawishi wa wahudumu wote. Kunaleta aibu kwa jina la Yesu. Inasababisha mamia ya maelfu kurudi nyuma kwa kuchukizwa na kanisa na huduma Yake. Viongozi wa aina hiyo watakabiliwa na siku mbaya ya hesabu katika hukumu. Ila hayo yanawahusu wao na si sisi. Kama unaweza kuripoti mahali kuhusu shida ya ubaradhifu kanisani, fanya hivyo.

Wahudumu wa Kanisa la Mungu la Masalio la Wakati wa Mwisho Hata hivyo, hakuna mhudumu ambaye analipwa pesa zote zilizosalia katika kanisa masalio. Baada ya mafunzo kazini, wahudumu wote hupokea takriban mshahara sawa (unaotofautiana dola chache tu kila mwezi) bila kujali cheo chao cha kazi au

ukubwa wa kanisa lao. Mara nyingi, wanandoa au mke hufanya kazi katika sekata za umma ili kuongeza mapato ya wachungaji.

5. Je, ikiwa sina uwezo wa kulipa zaka?

Mungu anasema tukimtanguliza, atahakikisha kwamba mahitaji yetu yote yanatimizwa (Mathayo 6:33). Hisabati Yake mara nyingi hufanya kazi kinyume kabisa na dhana ya mwanadamu. Chini ya mpango Wake, kile ambacho tumebakisha baada ya kutoa zaka kitaenda mbali zaidi kuliko vyote bila baraka Zake. Kweli, hatuwezi kumudu kutotoa zaka!

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Neno "zaka" kwa kweli linamaanisha "kumi." (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

2. Zaka tayari ni ya Mungu. (1)

- _____ Kweli.
- _____ Uongo.

3. Mimi Sitoi zaka kama sirudishi sehemu ya kumi ya mapato yangu kwa Mungu. (1)

- _____ Kweli.
- _____ Uongo.

4. Yesu aliidhinisha kurudisha zaka. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

5. Ni ipi kati ya zifuatazo ni miongozo na kanuni za Biblia za kutoa kwa hiari? (5)

- _____ Toa ikiwa una chochote kilichosalia.
- _____ Toa kwa furaha.
- _____ Toa kwa wingi.
- _____ Toa ili ujisikie vizuri.
- _____ Toa jinsi Mungu alivyokufanikisha.
- _____ Kutoa ni bora kuliko kupokea.
- _____ Mungu atarudisha zaidi ya unavyotoa.
- _____ Toa kama unapenda.

_____ Toa ili watu wasifikiri kuwa wewe ni bahili.

6. Kulingana na Biblia, chanzo cha mapato kwa watumishi wa injili kinapaswa kuwa (1)

- _____ Michezo ya Bingo.
- _____ Mauzo ya tembo weupe.
- _____ Zaka.
- _____ Mauzo ya chapati.
- _____ Bahati nasibu au michezo fulani.

7. Ni mababu gani wa Agano la Kale ambao walirudisha zaka kabla ya siku za Musa waliotajwa katika Mwongozo huu wa Somo? (2)

- _____ Adamu.
- _____ Yakobo.
- _____ Nuhu.
- _____ Isaka.
- _____ Ibrahimu.
- _____ Methusela.

8. Kulingana na Malaki 3:8, watu wasiotoa zaka na sadaka wana hatia ya dhambi gani? (1)

- _____ Ibada ya sanamu.
- _____ Kuivunja Sabato.
- _____ Kuua.
- _____ Ujambazi.

9. Kulingana na kitabu cha Waebrania, ni nani hasa anapokea pesa zetu tunapotoa zaka? (1)

- _____ Mchungaji.
- _____ Wahitaji.
- _____ Yesu, Kuhani wetu Mkuu wa mbinguni.

10. Kulingana na 2 Timotheo 3:1-7, moja ya dhambi 20 za siku za mwisho ambazo zitawafungia watu nje ya ufalme wa Mungu ni kutamani. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

11. Kuleta zaka katika ghala la Mungu kunamaanisha (1)

- _____ Kuitumia kununua vitabu vya kiroho.
- _____ Kuitumia kwa sababu yoyote ya kiroho au kusaidia yatima na wajane au ndugu.
- _____ Kuitoa kwa hazina ya kanisa la Mungu.

12. Mungu anawaahidi nini waaminifu zaka katika Malaki 3:10? (1)

- _____ Hatagua kamwe.
- _____ Hatapoteza kazi yake kamwe.
- _____ Atapokea baraka nyingi kuliko anavyoweza kushughulikia.

13. Mungu aliwapa Adamu na Hawa mtihani kuhusu kula kipande cha tunda. Kulingana na Mwongozo huu wa Somo, ni mtihani gani sawa na huo Anaowapa watu Wake leo? (1)

- _____ Kusoma Biblia kila siku.
- _____ Kushuhudia.
- _____ Kurudisha zaka.
- _____ Kuomba.

14. Zaka ilikuwa ni sehemu ya sheria ya Musa, ambayo iliishia pale msalabani. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

15. Je, Mungu hupimaje karama zangu Kwake? (2)

- _____ Kwa kiasi ninachotoa.
- _____ Kwa kiasi cha dhabihu.
- _____ Kwa moyo na mtazamo ninaokuwa nao nikitoa.

16. Uwakili mwaminifu hauhusishi tu kutumia vizuri pesa zangu, bali pia muda ninaotumia katika shughuli kama vile maombi, kushuhudia, kufuata nyayo za Kristo, Kuwapa wengine habari njema, kujifunza Maandiko, na kuwasaidia wengine. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

Somo la 26—Upendo Unaobadilika

Kuwa katika upendo hubadilisha kila kitu. Kwa mfano, mwanamke kijana alikuwa akisoma kitabu kikubwa kwa ajili ya kozi yake ya fasihi ya Kiingereza ya chuo kikuu. Alipata jambo hilo lote kuwa la kuchosha sana na hakuweza kukazia fikira wakati akisoma. Lakini basi alikutana na profesa kijana kwenye chuo kikuu, na wakapendana haraka. Muda mfupi baadaye, aligundua mpendwa wake ndiye mwandishi wa kitabu ambacho alikuwa amehangaika nacho. Usiku huo alikesha na ‘kubugia’ kitabu kizima kwa mshangao, "Hiki ndicho kitabu bora zaidi ambacho nimewahi kusoma!" Ni nini kilibadili mtazamo wake? Upendo ulifanya hilo. Vivyo hivyo, wengi leo huona Maandiko kuwa ya kuchosha, yenye kukandamiza, na yasiyopendeza. Lakini hiyo yote hubadilika unapopendana na Mwandishi. Tazama jinsi gani katika Mwongozo huu wa Mafunzo utachangamsha moyo!

Yesu Ndiye mwandishi wa Maandiko.

1. Mwandishi wa Maandiko ni nani?

"Manabii wameuliza na kuchunguza kwa bidii,... wakichunguza ni wakati gani, au ni wakati wa namna gani Roho wa Kristo aliyekuwa ndani yao alimaanisha, alipotangulia kuyashuhudia mateso ya Kristo, na utukufu utakaofuata. 1 Petro 1:10, 11.

Jibu: Mungu wa Biblia (hata Agano la Kale) karibu mara zote ni Yesu Kristo. Yesu aliumba ulimwengu (Yohana 1:1–3, 14; Wakolosai 1:13–17), Aliandika zile Amri Kumi (Nehemia 9:6, 13), Alikuwa Mungu wa Waisraeli (1 Wakorintho 10:1–4), na Aliongoza Maandiko ya manabii au alivuvia (1 Petro 1:10, 11).

Kwa hiyo, Yesu Kristo Ndiye Mwandishi wa Maandiko.

Yesu anawapenda watu wa dunia kwa upendo wa milele.

2. Yesu ana mtazamo gani kuelekea watu wa dunia?

"Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele." Yohana 3:16.

Jibu: Yesu anatupenda sisi sote kwa upendo usioelezeka, usio na kikomo, unaopita ufahamu.

Yesu alikufa kwa ajili yetu sote, ingawa hakuna hata mmoja wetu aliyestahili.

3. Kwa nini tunapaswa kumpenda Yesu?

"Sisi tunampenda kwa sababu Yeye alitupenda sisi kwanza." 1 Yohana 4:19. "Tulipokuwa tungali wenye dhambi, Kristo alikufa kwa ajili yetu." Warumi 5:8.

Jibu: Tunapaswa kumpenda kwa sababu alitupenda kiasi cha kufa kwa ajili yetu—tulipokuwa bado adui Zake.

4. Ndoa yenye mafanikio na maisha ya Kikristo yanafanana katika mambo gani?

"Na lolote tuombalo, twalipokea Kwake, kwa kuwa twazishika amri Zake, na kuyatenda yapendeza machoni Pake." 1 Yohana 3:22.

Jibu: Katika ndoa nzuri kuna mambo fulani ya lazima, kama vile uaminifu kwa mwenzi wa ndoa. Mambo mengine yanaweza yasionekane kuwa makubwa, lakini yakimpendeza mwenzi ni muhimu. Ikiwa hayapendezi, yanapaswa kukomeshwa. Ndivyo ilivyo na maisha ya Kikristo. Amri za Yesu ni za lazima.

Lakini katika Maandiko Yesu pia ametueleza kanuni za mwenendo zinazompendeza. Kama ilivyo katika ndoa nzuri, Mkristo hupata shangwe au furaha tele kufanya mambo yanayomfurahisha Yesu, Yule anayempenda. Pia anaepuka mambo yasiyompendeza.

Kufanya mambo yanayompendeza Yesu humletea mtu furaha kubwa na maisha tele.

5. Yesu anasema nini matokeo ya kufanya mambo yanayompendeza?

"Mkizishika amri Zangu, mtakaa katika pendo Langu;... Hayo nimewaambia, ili furaha Yangu ikae ndani yenu, na furaha yenu iwe kamili." Yohana 15:10, 11.

Jibu: Ibilisi anadai kwamba kufuata kanuni za Kikristo ni upuuzi, ujinga, kujidhalilisha, na kukazania sheria kwa kupitiliza etc. Lakini Yesu anasema inaleta utimilifu wa furaha (Yohana 15:10, 11) na uzima tele (Yohana 10:10).

Kuamini uongo wa Shetani huleta maumivu ya moyo na kuwanyima watu maisha ambayo "yanaishi Kweli."

Kanuni za Biblia za Yesu kuhusu maisha ya Kikristo hutulinda kutokana na maeneo hatari ya Shetani.

6. Kwa nini Yesu anatupa kanuni hususa za maisha ya Kikristo?

Jibu: Kwa sababu wao:

- A. Ni kwa faida yetu wenyewe siku zote (Kumbukumbu la Torati 6:24). Kama vile wazazi wazuri wanavyowafundisha watoto wao kanuni nzuri, ndivyo Yesu anavyowafundisha watoto Wake kanuni nzuri.
- B. Zinaweka kwa ajili yetu ulinzi dhidi ya dhambi (Zaburi 119:11). Kanuni za Yesu hutulinda tusingie katika maeneo hatari ya Shetani na dhambi.
- C. Hutuonyesha jinsi ya kufuata nyayo za Kristo (1 Petro 2:21).
- D. Hutuletea furaha ya kweli (Yohana 13:17).
- E. Hutupa nafasi ya kuonyesha upendo wetu Kwake (Yohana 15:10).
- F. Tusaidie kuwa kielelezo sahihi kwa wengine (1 Wakorintho 10:31-33; Mathayo 5:16).

Ninapopenda mambo ya ulimwengu, ninakuwa adui wa Mungu.

7. Kulingana na Yesu, Wakristo wanapaswa kujihusishaje na uovu wa ulimwengu na ulimwengu?

Jibu: Amri na ushauri Wake ni wazi na mahususi:

- A. Usiipende dunia wala mambo ya dunia. Mambo ya dunia ambayo si ya Mungu ni: (1) tamaa ya mwili, (2) tamaa ya macho, na (3) kiburi cha uzima (1 Yohana 2:16). Dhambi zote zinaangukia katika moja au zaidi ya makundi haya matatu. Shetani anatumia njia hizi tatu ili kutuvuta tuipele dunia. Ninapoanza kuupenda ulimwengu, ninakuwa adui wa Mungu (1 Yohana 2:15, 16. Yakobo 4:4).
- B. Ni lazima nijiweke bila doa kutoka kwa ulimwengu (Yakobo 1:27).

Mkristo anapaswa kupinga kwa uthabiti mambo ya ulimwengu, au atapotoshwa na Shetani.

8. Mungu anatupa onyo gani la uharaka kuhusu ulimwengu?

Jibu: Yesu anawaonya Wakristo, "Msiifuatishe namna ya dunia hii." Warumi 12:2. Tafsiri ya Phillips yasema hivi: "Usiruhusu ulimwengu unaokuzunguka ukufinyange katika umbo lake lenyewe."* Ibilisi haegemei upande wowote.

Anamsukuma kila Mkristo kila mara. Kupitia Yesu (Wafilipi 4:13), ni lazima nipingie kwa uthabiti mapendekezo ya Shetani, naye atanikimbia (Yakobo 4:7). Dakika ninaporuhusu "kunibana" kwa sababu nyingine yoyote kwa kushawishi mwenendo wangu, ninaanza kuingia katika uasi bila kuonekana. Tabia za Kikristo hazipaswi kuamuliwa kwa hisia na mwenendo wa wengi, yaani wengi

wape, kwani Mungu hatumii maoni ya watu wengi au demokrasia, maana inawez akuwa na makosa, bali anatomia serikali Yake ya upendo, na Maandiko Yake kuwa kigezo, Lazima tulinde kwa uangalifu mawazo yetu, kwa sababu mawazo huwa maneno, kisha huwa vitendo.

9. Kwa nini tunahitaji kulinda mawazo yetu?

"maana Aonavyo nafsini mwake, ndivyo alivyo." Mithali 23:7.

Jibu: Ni lazima tuchunge mawazo yetu, kwa sababu mawazo yanaumba maneno, na tabia. Mungu anataka kutusaidia "kuteka nyara kila fikira ipate kumtii Kristo." 2 Wakorintho 10:5. Lakini Shetani anataka sana kuleta "ulimwengu" katika mawazo yetu. Anaweza kufanya hivi kupitia hisia zetu tano tu—hasa kuona na kusikia. Yeye hukazia macho yake na sauti juu kwetu sote na, tusipokataa mara kwa mara anachotaka tutazame au kusikiliza, yeye atatuelekeza kwenye njia pana iongozayo kwenye uharibifu. Biblia iko wazi. Tunakuwa kama vile vitu tunavyoviona na kuvisikia mara kwa mara (2 Wakorintho 3:18).

Ni lazima Wakristo waepuke muziki wowote unaopunguza tamaa ya kuishi maisha ya mbingu.

10. Zipi ni baadhi ya kanuni za maisha ya Kikristo? Au tuna kichujio gani kinachochuja kile tunachopaswa kufanya na kuacha? Fungu hili ndilo kichujio.

"Mambo yoyote yaliyo ya Kweli, yoyote yaliyo ya staha, yoyote yaliyo ya haki, yoyote yaliyo safi, yoyote yenye kupendeza, yoyote yenye sifa njema, ukiwapo wema wowote, ikiwako sifa nzuri yo yote, yatafakarini hayo. " Wafilipi 4:8.

Jibu: Wakristo lazima wajitenge na mambo yote ambayo si ya Kweli, si ya uaminifu, si ya haki, si safi, si ya kupendeza, na si yenye sifa njema. Waepuke yaani uwe moto wa kuotea mbali:

- A. Ukosefu wa uaminifu wa kila aina—kudanganya, kusema uwongo, kuiba, kutotenda haki, nia ya kudanganya, kashfa, na usaliti.
- B. Uchafu wa kila aina. Hii inahusisha uasherati, uzinzi, ngono na watu wa ukoo wako wa kribu, ugoni, ndoa za jinsia-moja, upotovu wa kila aina, kupiga punyeto

, ponografia, lugha chafu, mazungumzo machafu, futuhi za matusi au kejeli zenye lugha mbaya, dansi za kijamii kama madisko, matusi, nyimbo au muziki mbovu, na mambo mengi yanayoonyeshwa kwenye televisheni na katika majumba ya sinema.

C. Mahali ambapo hatutawahi kumwalika Yesu atusindikize, kama vile vilabu vya usiku, mikahawa, kasino za kamari, viwanja vya mbio, n. k.

Hebu tuchukue dakika chache kufafanua hatari za muziki maarufu, dansi, televisheni, video na ukumbi wa michezo.

Muziki na Wimbo

Aina nyingi za muziki wa kilimwengu (rapu, country music, pop, roki, muziki wa diamond, mdundo mzito, muziki wa kisasa na wa dansi) zimenaswa kwa kiasi kikubwa na Shetani. Maneno hayo mara nyingi hutukuza uovu na kuharibu matamano ya mambo ya kiroho na yanahusisha mambo ya ngono kwa uvaaji na kucheza kwa kukosa adabu kama vile sindimba, ngoma za kutingisha mwili, na wanaume na wanawake wasio katika mahusiano ya ndoa kukumbatiana na kucheza pamoja, Watafiti wamegundua mambo fulani yenye kupendeza kuhusu nguvu za muziki:

(1) Huingia kwenye ubongo kupitia hisia, na hivyo inatoka nje ya uwezo wa kufikiri hupita bila kuchujwa na sehemu ya mbele ya ubongo.

(2) Inaathiri kila kazi ya mwili.

(3) Inaweza kubadilisha mapigo ya moyo, kasi ya kupumua, na miitikio bila mtu kutambua.

(4) Mdundo ya dansi iliyokatwa-katwa hubadilisha hali na kuunda hali ya kustaajabisha kwa msikilizaji.

Hata bila maneno, muziki wenyewe una uwezo wa kushusha hisia, tamaa, na mawazo ya mtu. Wanamuziki wa kilimwengu wa roki hukubali hili waziwazi. Kiongozi wa Rolling Stones Mick Jagger alisema:

“Unaweza kuhisi adrenalini ikipitia kwenye mwili wako. Ni aina ya ngono.” Newsweek, Mick Jagger ‘Rolling Stone,’ Januari 4, 1971, p. 47.

John Oates wa Hall and Oates alisema kuwa “Rock ‘n’ Roll” ni ngono 99%.” Circus magazine, Januari 31, 1976, p. 39.

Je, muziki kama huo utampendeza Yesu? Wapagani waongofu kutoka ng’ambo wanatuambia kwamba muziki wetu wa kisasa wa bendi za kilimwengu ni aina ile ile waliyotumia katika uchawi na ibada ya Shetani!

Jiulize: "Ikiwa Yesu angekuja kunitembelea, ni muziki gani ningejisikia vizuri kumwomba asikilize pamoja nami?" Muziki wowote ambao huna uhakika nao unapaswa kuachwa. (Kwa uchambuzi wa kina wa muziki ulioharibika, wa kilimwengu, tunapendekeza Vidokezo kuhusu Muziki vya Carol na Louis

Torres, ambavyo vinaweza kununuliwa kutoka huduma ya Amazing facts.) Tunapompenda Yesu, Yeye hubadilisha tamaa zetu za muziki. "Amenitia wimbo mpya kinywani mwangu, za sifa kwa Mungu wetu; wengi wataona na kuogopa, na watamtumaini Bwana." Zaburi 40:3. Mungu amewaandalia watu Wake muziki mwingi mzuri unaotia moyo, kuburudisha, kuinua, na kuimarisha uzoefu wa Kikristo. Wale wanaokubali muziki wa Shetani unaodhalilisha kama kibadala wanakosa mojawapo ya baraka bora zaidi maishani. Muziki ulianzishwa kwa ajili ya ibada, kwa kumtukiza Mungu, ila sasa umetoka mbali.

Kucheza

Dansi bila shaka inampeleka mbali na Yesu na kiroho. Waisraeli walipocheza kuzunguka ndama wa dhahabu, walimsahau Mungu (Kutoka 32:17-25). Binti ya Herodia mwovu alipocheza mbele ya Mfalme Herode, Yohana Mbatizaji alikatwa kichwa (Mathayo 14:2-12). Ona takwimu hizi zenye kushtua: Kasisi Mkatoliki katika New York alisema kwamba robo tatu ya wasichana ambao wamekiri uzinzi kwake waliweka lawama juu ya kucheza dansi ambako kuliwaponza. Mapadre wengine wamesema kwamba robo tatu ni chini sana wanakadiria tisa ya kumi ya muziki kuhusika na ngono potofu au uhalifu. Kumbuka, ikiwa Kristo anaweza kushiriki katika shughuli na wewe, uko salama. Ikiwa siyo, kaa mbali nayo.

TV, Video, na Ukumbi wa Kuigiza

Je, mambo unayotazama kwenye televisheni na video au katika jumba la maonyesho yanavuta hali yako kwenda kwenye mambo ya giza chini au ya juu zaidi? Je, yanakuongoza katika upendo mkuu kwa Yesu, au kwa ulimwengu? Je, unamtukuza Yesu, au maovu ya Shetani? Katika siku zetu hata watu wasio na dini na wasio Wakristo wanazungumza dhidi utayarishaji wa TV na filamu nyingi. Shetani ameteka macho na masikio ya mabilioni ya watu na, kwa sababu hiyo, anageuza ulimwengu upesi kuwa dimbwi la ukosefu wa maadili, uhalifu, ugaidi, na kukosa tumaini. Uchunguzi mmoja ulisema kwamba bila TV "mauaji 10,000 yangepungua kila mwaka Marekani, ubakaji 70,000 ungepungua, na mashambulio ya majambazi yangekuwa 700,000 pungufu." Newsweek, "Vurugu, Reel to Reel", Desemba 11, 1995, p. 47.

Yesu, ambaye anakupenda, anakuomba uondoe macho yako mbali na vidhibiti-fikira vya Shetani na uyaweke juu Yake. Anasema, "Ni ngalieni Mimi, nanyi mpate kuokolewa." Isaya 45:22.

Mwongozo salama wa kutazama TV ni kuuliza, "Je, ningejisikia vizuri kumwalika Yesu kutazama kipindi pamoja nami?"

11. Yesu anatupa orodha gani iliyo wazi ambayo tunaweza kutumia ili kutazama televisheni?

"Basi matendo ya mwili ni dhahiri kabisa: uasherati, uchafu na uchafu, ibada ya sanamu na uchawi, hasira ya ugomvi, husuda, hasira, ubinafsi, mafarakano, fitina, wivu, ulevi, karamu., na kadhalika. Nawaonya, kama nilivyowaonya hapo awali, kwamba watu wafanyao hivyo hawataurithi ufalme wa Mungu. Wagalatia 5:19-21,

Jibu: Maandiko yako wazi sana kiasi kwamba mtu hawezi kutokuelewa. Ikiwa familia itapiga marufuku programu zote za TV zinazoonyesha au kuunga mkono dhambi zozote zilizo hapo juu, kutakuwa na uchache sana wa kutazama mtandao. Ikiwa Yesu angekuja kukutembelea, ni vipindi gani vya televisheni ungejisikia huru kumwomba atazame nawe? Maonyesho mengine yote labda hayafai kutazamwa na Kikristo.

Chaguo langu la programu za TV na, kwa kweli, mwenendo wangu wote lazima uongozwe na maneno ya Maandiko, na sio hisia zangu mwenyewe.

12. Katika siku hii ya kujiamulia, kufikiri kwa kujitegemea, wengi wanahisi kuwa na uwezo kabisa wa kufanya maamuzi ya kiroho bila maoni kutoka kwa mtu yeyote, au bila mwongozo wa Yesu. Yesu anasema nini kuhusu watu kama hao?

Jibu: Sikiliza kauli za Yesu zisizo na shaka: "Msifanye sawasawa na mambo yote tuyafanyayo hapa leo, kila mtu anavyoona ni sawa machoni pake mwenyewe." Kumbukumbu la Torati 12:8. "Iko njia ione kanayo kuwa sawa machoni pa mtu, lakini mwisho wake ni njia za mauti." Mithali 16:25. "Njia ya mpumbavu ni sawa machoni pake mwenyewe; bali yeye asikilizaye shauri ana hekima." Mithali 12:15. "Anayetumainia moyo wake [akili] ni mpumbavu." Mithali 28:26.

13. Yesu anatupa maonyo gani mazito kuhusu kielelezo na uvutano wa maisha yetu?

"Lakini yeyote atakayemkosesha mmoja wa wadogo hawa waniaminio, ingekuwa afadhali afungiwe shingoni jiwe kubwa la kusagia, na kutoswa katika kilindi cha bahari." Mathayo 18:6. Hebu "mtu yeyote asiweke kikwazo au sababu ya kuanguka katika njia ya ndugu yake." Warumi 14:13. "Hakuna hata mmoja wetu anayeishi kwa nafsi yake." Warumi 14:7.

Jibu: Sote tunatarajia viongozi, watu wenye ushawishi, wanariadha mashuhuri, na watu wengine wanaojulikana sana wawe mfano mzuri na

kutumia ushawishi wao kwa busara—kulipa kile kinachoitwa "deni kwa jamii". Lakini katika ulimwengu wa leo, mara nyingi tunakatishwa tamaa na matendo yenye kuchukiza na ya kutowajibika ya watu mashuhuri. Yesu anasema waziwazi katika Warumi 1:14 kwamba Wakristo, wanaomwakilisha Yeye na ufalme Wake, hakika wana deni fulani kwa wengine. Na anatahadharisha kwa uthabiti kwamba Wakristo wanaopuza mvuto wao na mfano wao, na hivyo kuwapoteza watu, hawataingia katika ufalme Wake.

Mungu anawauliza watu Wake kuweka kando mapambo na vito. Kuwapikia wengine pombe, au kutangaza kuhusu sigara, nao ni uovu ambao Mungu hakubalini nao, kwani mtu anamuumiza jirani yake.

14. Yesu ana kanuni gani za mwenendo kuhusu mavazi na vito?

Jibu: A. Vaa kwa kiasi. Ona 1 Timotheo 2:9. Kumbuka kwamba ulimwengu unaletwa maishani mwetu kwa tamaa ya mwili, na tamaa ya macho, na kiburi cha uzima, hivyo kaa chonjo, (1 Yohana 2:16). Mavazi yasiyo ya kiasi yahusisha yote matatu na ni marufuku kwa Mkristo kuyavaa. Tuandikie tukutumie kitabu cha mavazi ya staha bure.

B. Weka mapambo na vito pembeni. "Kiburi cha maisha" ndio shida kubwa hapa. Wafuasi wa Yesu wanapaswa kuonekana tofauti. Kuonekana kwao kunashuhudia na kutuma nuru kwa wengine (Mathayo 5:16). Kujifanya huvutia umakini na kujiinua. Katika Biblia, ni ishara ya kurudi nyuma na uasi. Yakobo na familia yake walipoweka wakfu tena maisha yao kwa Bwana, walizika vito vyao duniani (Mwanzo 35:1, 2, 4). Waisraeli walipokuwa karibu kuingia katika nchi ya ahadi, Bwana aliwaamuru wavue mapambo yao (Kutoka 33:5, 6). Katika Isaya sura ya 3, Mungu anasema waziwazi kwamba katika kuvaa vito (bangili, pete, pete, n. k. kama ilivyoorodheshwa katika mistari 19-23), watu Wake walikuwa wakitenda dhambi (mistari wa 9).

Katika Hosea 2:13, Bwana anasema kwamba Israeli walipomwacha, walianza kuweka heleni na bangili au mikufu. Katika 1 Timotheo 2:9 na 1 Petro 3:3, Paulo na Petro wote wanatufahamisha kwamba watu wa Mungu hawatajipamba kwa dhahabu, lulu, na mavazi ya gharama. Tafadhali ona kwamba Petro na Paulo walizungumza kuhusu mapambo ambayo Mungu anataka watu Wake wavae: "Roho ya upole na utulivu" (1 Petro 3:4) na "matendo mema" (1 Timotheo 2:10). Yesu anahitimisha kwa kuashiria kanisa Lake la kweli katika Ufunuo 12:1 kama mwanamke safi aliyevikwa jua (mng'ao na haki ya Yesu) na kanisa lililoasi kama kahaba aliyevikwa dhahabu, mawe ya thamani na lulu (Ufunuo 17:3, 4). Mungu anawauliza watu Wake wajitenge na Babeli (Ufunuo 18:2-4) na yote inachosimamia—ikiwa ni pamoja na vito vinavyovutia watu binafsi—na badala

yake kujivika haki ya Yesu. Tunapompenda Yesu, ni furaha na raha kuu kuishi mtindo Wake wa maisha.

Kitu chochote kinachopunguza upendo wangu kwa mambo ya kiroho kinakuwa sanamu.

15. Mwenendo na utii vinahusianaje na wokovu?

Jibu: Utii na mwenendo wa Kikristo ni uthibitisho, au ushahidi, kwamba nimeokolewa na Yesu Kristo (Yakobo 2:20-26). Ukweli wa mambo ni kwamba isipokuwa mtindo wa maisha wa mtu ubadilike baada ya uongofu, uwezekano mkubwa uongofu huo haukuwa wa kweli. Mtu aliyeongoka atapata furaha yake kuu katika kugundua mapenzi ya Yesu katika kila jambo na kwa kufuata kwa furaha pale Bwana anapoongoza.

Jihadhari na Ibada ya Sanamu

Waraka wa kwanza wa Yohana unazungumza kuhusu mwenendo wa Kikristo. Mwishoni mwake (1 Yohana 5:21), Yesu anatuonya kupitia mtumishi Wake Yohana tujiepushe na sanamu. Mwalimu anarejelea kitu chochote kinachoringilia au kupunguza upendo wangu Kwake, kama vile muziki, mitindo, uasherati, ngono potofu, mali, mapambo, aina mbaya za burudani, n. k. Tunda la asili, au matokeo, ya uongofu wa kweli ni kumfuata Yesu kwa furaha na fuata mtindo Wake wa maisha. Watu ambao hawajajitoa kikamilifu kwa Yesu hawataelewa kamwe mtindo wa maisha wa Mkristo, na hatupaswi kuwatarajia kuelewa.

16. Je, twapaswa kutazamia kila mtu atazame kwa upendeleo mtindo wa maisha wa Kikristo?

Jibu: Hapana. Yesu alisema kwamba mambo ya Mungu ni upuzi kwa mwanadamu wa asili kwa sababu hayatambuliwi kiroho (1 Wakorintho 2:14). Yesu anaporejelea mwenendo, anaweka kanuni kwa wale wanaotafuta kuongozwa na Roho Wake. Watu Wake watakuwa na shukrani na watafuata ushauri Wake kwa furaha. Wengine wanaweza wasielewe au kuidhinisha. Ila wale wasiojua ambao wako mamilioni, Mungu atakapowajulisha, wataacha uovu huu. Nguo tunazivaa kwa vile lilikuwa agizo la Mungu, kwamba alikuwa anatuvika kwa utukufu Wake na baada ya dhambi tupo uchi, inabidi tuvae nguo, na si vipande vidogo vidogo tu. Haruni aliambiwa kwamba mapaja yake ni utupu, ayafunike, asije akakatiliwa mbali Mtu anayekataa mtindo wa maisha wa Yesu atakuwa na huzuni mbinguni. Hapatamfaa pale, atakuwa anataka kubishana na kuleta uasi, hata akiruhusiwa aende huko, ataanza vita tena na dhambi haitainua kichwa humo, Nahum 1:9

17. Mtu anayekataa viwango vya Yesu vya mwenendo wa Kikristo angeonaje mbingu kama angeenda huko?

Jibu: Mtu kama huyo atakuwa mnyonge mbinguni. Angelalamika kwamba hakukuwa na vilabu vya usiku, vileo, ponografia, makahaba, muziki wa uasherati, vitabu vichafu, lugha chafu, na kucheza kamari. Mbingu ingekuwa "Jehanamu" kwa wale ambao hawajaunda uhusiano wa kweli wa upendo na Yesu. Hii ndiyo sababu viwango vya Kikristo havina maana kwao (2 Wakorintho 6:14-17).

18. Ninawezaje kufuata na kufuata miongozo hii ya Biblia bila kuonekana kama mfarisayo, mwenye kuhukumu, au mwenye kufuata sheria kwa kupitiliza -mshupavu wa sheria au mlegezaji wa viwango?

Jibu: Kila kitu tunachofanya kinapaswa kuwa na wazo moja akilini: kuonyesha upendo na heshima kwa Yesu (1 Yohana 3:22). Yesu atakapoinuliwa na kuonyeshwa kwa watu (Yohana 12:32), watu watakutwa Kwake. Swali letu moja linapaswa kuwa, "Je, huyu atamheshimu Yesu? na mimi?"

Yesu Yuko pamoja nawe na mimi (Mathayo 28:20), na anaona kila kitu tunachofanya. Lazima nihisi uwepo wa Yesu katika kila nyanja na shughuli za maisha. Ninapokaa Naye kwa uangalifu, ninakuwa kama Yeye (2 Wakorintho 3:18). Kisha watu watakapokuwa pamoja Naye, wataitikia kama walivyowajibu wanafunzi wa kale: "Wakastaajabu na wakawatambua ya kwamba walikuwa pamoja na Yesu. Matendo 4:13. Wakristo wanaoishi hivyo hawatawahi kuwa mafarisayo, watu wanaoishika sheria kwa kupitiliza na kuwahukumu wengine kama mfarisayo.

Katika siku za Agano la Kale, watu wa Mungu walikuwa wanajiingiza katika ukengeufu wa kila mara kwa sababu walichagua kuishi kama majirani zao wapagani badala ya kufuata mtindo wa kipekee wa maisha ambao Mungu aliwawekea (Kumbukumbu la Torati 31:16; Waamuzi 2:17; 1 Mambo ya Nyakati 5:25; Ezekieli 23:30). Hili ni kweli hata leo. Hakuna awezaye kutumikia mabwana wawili (Mathayo 6:24). Wale wanaoshikamana na ulimwengu na mtindo wake wa maisha watafinyangwa polepole na Shetani wakubali hisia na tamaa zake, na hivyo kuingia mkakati wa kupotea. Wale wanaofuata kanuni za Yesu za mwenendo wa Kikristo watabadilishwa kuwa sura Yake na kutayarishwa kwa ajili ya mbinguni. Hakuna kusimama katikati.

19. Ninataka kumpenda Kristo sana hivi kwamba kufuata kanuni Zake kwa maisha ya Kikristo itakuwa furaha na shangwe.

Jibu:

Maswali ya Kutafakari

1. Ninajua kile ambacho Mungu angependa nifanye, lakini sijisikii kuwa niko tayari kuanza kukifanya. Unashauri nini?

Anza kuifanya mara moja! Kamwe usitegemee hisia. Mungu huongoza kupitia Maneno ya Maandiko (Isaya 8:20). Hisia mara nyingi husababisha upotovu. Viongozi wa Kiyahudi waliona kuwa wanapaswa kumsulubisha Yesu, lakini walikosea. Wengi watahisi kuokolewa katika ujio wa pili wa Yesu, lakini wao, badala yake, watapotea (Mathayo 7:21-23). Ibilisi huathiri hisia. Nikitegemea hisia zangu, ataniongoza kwenye uharibifu.

2. Nina shida. Nataka sana kufanya jambo fulani. Ninatambua, hata hivyo, kwamba kwa sababu ya kuonekana kwake, wengine wanaweza kuhisi ninafanya uovu. Nifanye nini?

Biblia iko wazi. Inasema, "Jiepusheni na uovu wote." 1 Wathesaloniki 5:22. Na mtume Paulo alisema kwamba ikiwa ulaji wake wa vyakula vya nyama utamchukiza mtu, kamwe yeye kugusa vyakula hivyo tena (1 Wakorintho 8:13). Pia alisema kwamba ikiwa angepuuza hisia za mtu aliyeudhiwa na kuendelea kula vyakula vya nyama, atakuwa anatenda dhambi.

3. Inaonekana kwangu kwamba makanisa yanaorodhesha mambo mengi sana ambayo lazima nifanye na mambo mengi sana ambayo ni lazima nisiyafanye. Hili linanitia wazimu. Je, kumfuata Yesu si jambo la maana sana?

Ndiyo, kumfuata Yesu ndilo jambo la maana. Hata hivyo, kumfuata Yesu kunamaanisha kitu kimoja kwa mtu mmoja na kitu tofauti kabisa na mwingine. Njia pekee iliyo salama ya kujua maana ya kumfuata Yesu ni kugundua kile Yesu anachosema katika Biblia kuhusu swali lolote kuhusu kutenda mema. Wale wanaofuata amri za Yesu kwa upendo siku moja wataingia ufalme Wake hivi karibuni (Ufunuo 22:14). Wale wanaofuata sheria zilizotungwa na wanadamu watapotea na wanaweza kuongozwa mbali na ufalme Wake (Mathayo 15:3-9).

4. Matakwa fulani machache ya Mungu yanaonekana kuwa yasiyo na maana na yasiyo ya lazima kwangu. Sielewi Kwa nini ni muhimu. Unashauri nini?

Watoto mara nyingi huhisi kuwa baadhi ya matakwa ya wazazi wao (km "Usicheze barabarani") hayana utashi au ni ya kijinga. Lakini katika miaka ya baadaye, mtoto atawashukuru wazazi kwa mahitaji hayo. Sisi ni "watoto" katika kushughulika na Mungu, kwa sababu mawazo na matendo Yake yako juu sana kuliko yetu kama vile mbingu zilivyo juu ya dunia (Isaya 55:8, 9). Tunahitaji kumwamini Baba yetu wa mbinguni Mwenye upendo katika maeneo machache ambayo huenda hatuelewi na kuacha "kucheza barabarani" ikiwa Yeye anataka hivyo. Yeye hatatunyima kitu chochote kizuri (Zaburi 84:11). Ninapokuwa katika upendo wa kweli na Yesu, nitampa faida kutenda hata lile nililo na shaka nalo ambalo amelisema na kufanya mapenzi Yake hata kama sielewi Kwa nini kila wakati. Kuzaliwa upya ni ufunguo katika kutii kila kitu. Biblia inasema nitakapozaliwa mara ya pili kweli, kuushinda ulimwengu halitakuwa tatizo kwa sababu mtu aliyeongoka atakuwa na imani na matumaini ya kumfuata Yesu kwa furaha katika kila jambo (1 Yohana 5:4). Umimi au kujijali kutakwisha na atasikia Sauti ya Yesu kwanza. Kukataa kumfuata kwa sababu sielewi sababu Zake kunaonyesha ukosefu wa kumwamini Mwokozi wangu.

5. Je, nitafaidika kutokana na kanuni, sheria, na amri za Yesu zenye upendo?

Kabisa! Hakika! Kila kanuni, kanuni, sheria, au amri ya Yesu hutoa baraka za pekee sana. Ushindi mkubwa zaidi wa bahati nasibu katika historia unakuwa duni ukilinganishwa na baraka nyingi za Mungu kwa watoto Wake watiifu. Hapa kuna faida chache tu zinazotokana na kufuata sheria za Yesu:

1. Yesu aanakuwa rafiki mwandami wa kibinafsi. 2. Yesu anakuwa mshirika katika biashara. 3. Uhuru kutoka kwa hatia. 4. Amani ya akili. 5. Uhuru kutoka kwa hofu. 6. Furaha isiyoelezeka. 7. Maisha marefu. 8. Uhakikisho wa makao mbinguni. 9. Afya bora. 10. Hakuna hangover ya kunywa pombe vichwa vikuume na kumaliza pesa na kuleta taabu. Ongea juu ya utajiri wa mkristo na upige vigelegele! Mkristo wa kweli hupokea faida kutoka kwa Baba yake wa mbinguni, ambazo hata watu matajiri zaidi duniani hawawezi kuzinunua kamwe.

6. Kuhusiana na viwango na mtindo wa maisha, je, nina wajibu wa kuwafundisha watu wengine kuhusu hayo?

Kanuni bora zaidi kwa sisi kufuata ni kuhangaikia mtindo wetu wa maisha. “Jichunguzeni wenyewe,” Biblia inasema katika 2 Wakorintho 13:5. Wakati mtindo wetu wa maisha ni kama inavyopaswa kuwa, mfano wetu hutumika kama shahidi wa kimya na hatuhitaji kumhutubia mtu yeyote. Watu watatutazama na kujua hakika tunampenda Mungu. Bila shaka, wazazi wana daraka la pekee la kuwasaidia watoto wao waelewe jinsi ya kumfuata Yesu.

7. Ni hatari gani kuu zaidi kwa Wakristo leo?

Miongoni mwa hatari kubwa zaidi ni uaminifu uliogawanyika. Wakristo wengi wana mapenzi mawili yanayogawanya moyo: kumpenda Yesu, na kupenda ulimwengu na mazoea yake ya dhambi na anasa. Wengi sana, inaonekana, wanatamani kuona jinsi wanavyoweza kuufuata ulimwengu kwa ukaribu na bado wahesabiwe kuwa Wakristo. Hiyo Haitafanya kazi. Yesu alionya waziwazi kwamba hakuna mtu "aweza kutumikia mabwana wawili." Mathayo 6:24.

8. Lakini je, si kuwa mfarisayo kwa kufuata sheria za Kikristo kwa kupitiliza na kuwa mshupavu wa sheria?

Isipokuwa mtu anafanya hivyo ili kuokolewa ndiyo mbaya, ila tunapaswa kufanya kwa vile tunampenda Mungu na jirani na hatutaki tutele fujo na huzuni kwa Mungu au kwa watu wengine. Wokovu huja tu kama zawadi ya kimuujiza, ya bure kutoka kwa Yesu. Wokovu kwa matendo (au mwenendo) sio wokovu hata kidogo. Hata hivyo, kufuata viwango vya Yesu vya mwenendo kwa sababu nimeokoka na kumpenda Yeye kamwe si ufarisayo.

9. Je, viwango vya Kikristo vinahusika na amri ya Yesu ya kuacha nuru yetu iangaze?

Hakika! Yesu anasema Mkristo wa kweli ni nuru (Mathayo 5:14). Pia alisema, "Vivyo hivyo nuru yenu na iangaze mbele ya watu, wapate kuona matendo yenu

mema, wamtukuze Baba yenu aliye mbinguni." Mathayo 5:16. Huisikii nuru; unaiona. Watu wataona nuru ya Mkristo ikiangazia kwa mwenendo wake, mavazi, chakula, mazungumzo, mtazamo, huruma, usafi, fadhili, na uaminifu (viwango vya Yesu). Wataulizia kuhusu mtindo wake wa maisha na, hivyo, mara nyingi wataongozwa kwa Kristo.

10. Je, viwango vya Kikristo si vya tamaduni fulani? Je, havipaswi kubadilika na wakati?

Desturi zinaweza kubadilika, lakini viwango vya Biblia hudumu. "Neno la Mungu wetu litasimama milele." Isaya 40:8. Kanisa lazima liongoze, sio kufuata mitindo ya watu wa dunia. Halipaswi kuratibiwa na tamaduni, ubinadamu, au mwelekeo wa siku. Hatupaswi kulishusha kanisa kwenye viwango vya kibinadamu vinavyokosea, lakini badala yake, kufikia viwango vya Yesu. Wakati kanisa linapoishi, kunena, kuonekana, na kutenda kama ulimwengu, ni nani angeweza kuliendea ili kupata msaada? Yesu anatuma wito wa ufafanuzi kwa watu Wake na kanisa Lake, akisema, "Tokeni kati yao, na jitengeni... wala msiguse kitu kilicho kichafu, nami nitawakaribisha." 2 Wakorintho 6:17. Kanisa la Yesu halipaswi kuiga ulimwengu, bali kuukataa. "Dunia" imeharibu mabilioni. Kanisa lazima lisijiunge na ghasia zake. Kanisa lazima lisimame na kwa sauti ya neema lakini thabiti liwaite watu kumsikiliza Yesu na kufikia viwango Vyake. Wakati msikilizaji anapompenda Yesu na kumwomba adhibiti maisha yake, Mwokozi atafanya miujiza inayohitajika ili kumbadilisha na kumsindikiza kwa usalama hadi ufalme wa milele wa Mungu. Hakuna njia nyingine ya kwenda mbinguni. Masihi ni Njia, Kweli na Uzima, leo ukisikia sauti Yake, mfuate, usijiulize ulize

11. Hakika si kila dansi ni mbaya. Je, Daudi hakucheza mbele za Bwana?

Ni Kweli, sio dansi zote ni mbaya. Daudi aliruka na kucheza mbele za Bwana kama ishara ya sifa kwa baraka Zake nje ya hekalu (2 Samweli 6:14-16). Pia, alikuwa akicheza peke yake si na mwanamke fulani waliyekumbatiana. Ngoma ya Daudi ilifanana na ile ya kilema aliyeruka kwa furaha baada ya kuponywa na Yesu (Matendo 3:8-10). Kucheza, au kurukaruka vile, kunapendekezwa na Yesu kwa wale wanaoteswa (Luka 6:22, 23). Kucheza dansi pamoja na watu wa jinsia tofauti (kunaongoza kwenye ukosefu wa maadili na nyumba zilizovunjika) na dansi chafu (kama vile wachezaji wanaovua nguo) ndizo aina zinazoshutumiwa na Biblia.

12. Biblia inasema nini kuhusu watu kulaaniana na kuhukumiana?

“Msihukumu msije mkahukumiwa. Mathayo 7:1, 2. “Kwa hiyo huna la kujitetea, ewe mwanadamu, uwe yeyote umhukumuye mwingine; Warumi 2:1. Hii inawezaje kuwa wazi zaidi?”

Hakuna udhuru au uhalali wa kumhukumu mtu mwingine isipokuwa mimi mwenyewe. Yesu Ndiye Hakimu (Yohana 5:22). Ninapowahukumu wengine, ninanyakua cheo cha Kristo kama hakimu na kuwa Mpinga Kristo mdogo (1 Yohana 2:18)—wazo zito, kweli!

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Kanuni za upendo za Yesu za mwenendo zina raha kuzifuata ninapompenda. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

2. Kufuata viwango vya Yesu vya mwenendo kwa sababu nimeokoka na kumpenda ni halali. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

3. Mwandishi halisi wa Biblia ni Yesu. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

4. "Msiipende dunia" inamaanisha kwamba hatupaswi kupenda (1)

- _____ Nchi yetu.
- _____ Dunia kama sayari yetu.
- _____ Njia na mambo ya ulimwengu huu yenye dhambi, maovu, na yasiyo ya Mungu.

5. Kwa nini Yesu anatupa amri, sheria, na sheria hususani? (5)

- _____ Kwa faida yetu siku zote.
- _____ Tutajua jinsi ya kuweka mfano mzuri kwa wengine.
- _____ Kutuibia uhuru wetu.
- _____ Ili tuweze kufuata nyayo za Kristo.
- _____ Ili kutulinda na dhambi.
- _____ Ili kutuweka chini ya kidole gumba chake.

_____ Ili kutuletea furaha ya kweli.

6. Kanuni mbili nzuri za kuamua mwenendo ufaa wa Kikristo ni kama ifuatavyo: (2)

_____ Gundua kile ambacho Biblia inasema.

_____ Tazama ili kuona washiriki wa kanisa wanafanya nini.

_____ Shauriana na watu wa ramli.

_____ Nenda kwa hisia zako.

_____ Jiulize Yesu angefanya nini.

7. Shetani anaweza kutufikia kupitia hisia zetu tano tu. (1)

_____ Ndiyo.

_____ Hapana.

8. Yesu anatoa shauri na miongozo hususa kwa ajili ya sehemu gani za mwenendo wa Kikristo zilizo rodheshwa hapa chini? (5)

_____ Jinsi tunavyovaa.

_____ Maisha yenye afya.

_____ Kupamba mwili.

_____ Mchezo wa Olimpiki wa kuteleza kwenye theluji.

_____ Kula na kunywa.

_____ Kuendesha ndege.

_____ Kununua nyumba.

_____ Mfano na ushawishi.

9. Mwenendo na utii vinahusianaje na wokovu? (1)

_____ Tunaokolewa kwa mwenendo na utii wetu.

_____ Mtu aliyeokoka anaweza kupuuza mwenendo na utii na bado akawa tayari kwa mbingu.

_____ Mwenendo na utii ni ushahidi kwamba mtu ameongoka, au amezaliwa mara ya pili.

10. Nikikataa kuacha kitu ambacho Yesu ananiuliza niache—kama vile vito, mchumba mwovu, nguo zenye kuonyesha utupu, muziki wa roki, au kutazama vipindi viovu vya televisheni—Mungu huona kitu hicho kisichoachwa kuwa sanamu. (1)

_____ Ndiyo.

_____ Hapana.

11. Maisha ya Kikristo ni kama ndoa nzuri kwa kuwa mafanikio huja wakati lengo letu ni kumpendeza yule tumpendaye. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

12. Shetani huwaongoza watu katika dhambi ni njia zipi tatu kati ya zilizoorodheshwa hapa chini? (3)

- _____ Kuficha Biblia zao.
- _____ Kiburi cha maisha.
- _____ Kuandika jumbe angani.
- _____ Tamaa ya mwili.
- _____ Tamaa ya macho.

13. Kulinda mawazo yetu ni muhimu, kwa sababu mawazo huwa matendo. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

14. Baadhi ya manufaa yaliyoahidiwa ya kumfuata Yesu kwa uaminifu ni kama ifuatavyo: (7)

- _____ Utajua jinsi ya kutabiri.
- _____ Utaishi maisha marefu zaidi.
- _____ Utakuwa furaha isiyoelezeka.
- _____ Utakuwa na afya bora.
- _____ Nywele zako hazitakuwa na mvi.
- _____ Utakuwa milionea.
- _____ Utahakikishiwa kuwa na makao mbinguni.
- _____ Utakuwa na uhuru kutoka kwa woga.
- _____ Utakuwa na Yesu kama rafiki wa kibinafsi.
- _____ Utafurahia amani ya akili.

15. Nifanye nini ikiwa mwenendo wangu unamchukiza ndugu Mkristo? (1)

- _____ Ipuuze. Hakuna mtu anayeweza kumpendeza kila mtu.
- _____ Pambana, na mmoja baada ya mwingine.
- _____ Jaribu kumfanya ndugu huyo atengwe na ushirika.
- _____ Mwambie kila mtu ili washiriki wa kanisa wachague upande.
- _____ Acha kufanya jambo la kuudhi.

16. Yesu anamwitaje mtu ambaye ameazimia kufuata njia yake mwenyewe badala ya kusikiliza shauri la Biblia? (1)

- _____ Mwanafikra huru.
- _____ Mtu mwenye busara.
- _____ Mjinga.

17. Mtu anayekataa viwango vya Yesu vya maisha ya Kikristo (1)

- _____ Ghafla ataanza kupenda mambo ya kiroho anapofika mbinguni.
- _____ Atatubu kwa ajili ya ugumu wa moyo wake baada ya siku chache katika mji mtakatifu.
- _____ Ataleta huzuni mbinguni.

Somo la 27—Hakuna Kurudi Nyuma

Mrukaji wa angani anapofika mlangoni mwa ndege na kuruka, anajua kwamba hakuna kurudi nyuma. Akiwa amekwenda mbali hivyo, akawa hakuifunga parachuti yake, hakuna kinachoweza kumwokoza asiporomoke hadi kifo. Ni msiba mkubwa! Lakini kuna jambo baya zaidi linaloweza kumpata mtu—kufikia hatua ya kutorudi katika uhusiano wake na Mungu. Mamilioni wanakaribia hatua hiyo bila kujua. Je, inawezekana kwamba wewe ni mmoja wao? Ni dhambi gani inayoweza kusababisha hatima hiyo? Kwa nini Mungu hawezi kuisamehe? Jibu lililo wazi, lenye uzito na pia lililojaa matumaini linapatikana katika Mwongozo huu wa Somo.

1. Je, ni dhambi gani ambayo Mungu hawezi kusamehe?

"Kwa sababu hiyo nawaambia, Kila dhambi na kila neno la kufuru watasamehewa wanadamu, ila kwa kumkufuru Roho hawatasamehewa..." Mathayo 12:31.

Jibu: Dhambi ambayo Mungu hawezi kusamehe ni "kumkufuru Roho Mtakatifu." Lakini ni nini maana ya "kukufuru dhidi ya Roho Mtakatifu"? Watu wana imani tofauti kuhusiana na dhambi hii. Wengine wanaamini ni mauaji; wengine, kumlaani Roho Mtakatifu; wengine, kujiua; wengine, kuua mtoto ambaye hajazaliwa; wengine, kumkana Kristo; wengine, kitendo kibaya cha kutisha, na kiovu mno; na wengine, kuabudu mungu wa uwongo! Swali lifuatalo litatoa mwanga kuhusu jambo hili muhimu.

Mauaji, ingawa ni dhambi mbaya, si dhambi ambayo Mungu hawezi kusamehe. Biblia inaonyesha watu waliotenda mauaji na baadaye wakatubu na kupokea msamaha. Hilo halipunguzi uzito wa dhambi hiyo. Miongoni mwao ni Musa na Daudi.

2. Je, Biblia inasema nini juu ya dhambi ya kukufuru?

"Kwa sababu hiyo nawaambia, Kila dhambi na kila neno la kufuru watasamehewa wanadamu, ila kwa kumkufuru Roho hawatasamehewa. 32 Naye mtu ye yote atakayenena neno juu ya Mwana wa Adamu atasamehewa, bali yeye atakayenena neno juu ya Roho Mtakatifu hasasamehewa katika ulimwengu wa sasa, wala katika ule ujao." Mathayo 12:31, 32.

Jibu: Biblia inasema wazi kwamba kila aina ya dhambi na kufuru zitasamehewa. Kwa hivyo hakuna dhambi iliyoorodheshwa katika

swali lililopita ambayo Mungu hawezi kuisamehe. Hakuna tendo moja la aina yoyote ambalo, lenyewe peke yake, linaifanya dhambi isiweze kusamehewa.

Sauti Zinazokinzana

Ndiyo, inaonekana kuwa kuna mkanganyiko, lakini taarifa zote mbili zifuatazo ni za kweli:

- A. Dhambi na kufuru za kila aina zitasamehewa.
- B. Kumkufuru au kumtendea dhambi Roho Mtakatifu hakutasamehewa.

Yesu Alitoa Kauli Zote Hizo

Yesu alitoa taarifa zote mbili katika Mathayo 12:31, kwa hivyo hakuna kosa hapa. Kwa kuonisha taarifa lazima tugundue kazi ya Roho Mtakatifu. Katika tafsiri za kale za Kiingereza, neno lililotumiwa hapa lilimaanisha “roho.”

Roho Mtakatifu huwaongoza watu kwenye Ukweli wa Biblia.

3. Kazi ya Roho Mtakatifu ni nini?

"Yeye [Roho Mtakatifu] atauhukumu ulimwengu juu ya dhambi, na haki, na hukumu." "Atakuongoza katika ukweli wote." Yohana 16:8, 13, NKJV.

Jibu: Kazi ya Roho Mtakatifu ni kunithibitisha juu ya dhambi na kuniongoza katika Kweli yote. Roho Mtakatifu ni wakala wa Mungu wa uongofu. Bila Roho Mtakatifu, hakuna mtu anayehisi huzuni au majuto kwa ajili ya dhambi, na hakuna mtu aliyewahi kuongoka bila Roho Mtakatifu.

Mungu atasamehe dhambi yoyote ambayo ninakiri Kwake.

4. Wakati Roho Mtakatifu ananihakikishia dhambi, ni lazima nifanye nini ili nisamehewe?

"Tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atusamehe dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote." 1 Yohana 1:9.

Jibu: Ninapohukumiwa dhambi na Roho Mtakatifu, lazima nikiri dhambi zangu ili nisamehewe. Ninapokiri, Mungu hunisamehe lakini pia hunisafisha kimiujiza kutoka kwa udhalimu wote. Mungu anasubiri na Yuko tayari kunisamehe kwa dhambi yoyote ambayo nimewahi kufanya (Zaburi 86:5), lakini endapo tu nitakiri na kuiacha.

Wale wanaoficha dhambi badala ya kuikiri hawatabarikiwa na Mungu.

5. Je, ni nini kinachotokea ikiwa situbu dhambi zangu ijapokuwa nimesadikishwa na Roho Mtakatifu?

"Afichaye dhambi zake hatafanikiwa; bali yeye aziungamaye na kuziacha atapata rehema." Mithali 28:13.

Jibu: Ikiwa sikiri dhambi zangu, Yesu hawezi kunisamehe dhambi zangu. Kwa hivyo, dhambi yoyote ambayo sikiri haiwezi kusamehewa mpaka nikiungama, kwa sababu msamaha kila wakati hufuatia ungamo. Halitangulii ungamo kamwe!

Hatari ya Kutisha ya kumpinga Roho Mtakatifu

Kumpinga Roho Mtakatifu ni hatari sana kwa sababu husababisha urahisi kumkataa Roho Mtakatifu, ambayo ni dhambi ambayo Mungu hawezi kusamehe kamwe. Ni kupita hatua ya kurudi. Kwa kuwa Roho Mtakatifu ndiye chombo pekee kilichopewa kuniletea kusadikika, ikiwa nitamkataa kabisa, kesi yangu haina tumaini baadaye. Somo hili ni muhimu sana kwamba Mungu anaelezea na kuelezea njia nyingi tofauti katika Maandiko. Tazama maelezo haya tofauti unapoendelea kuchunguza Mwongozo huu wa Somo.

Ninapohukumiwa dhambi na Roho Mtakatifu, lazima nijibu mara moja.

6. Wakati Roho Mtakatifu ananihakumu juu ya dhambi au ananielekeza kwenye Ukweli mpya, ni nini mimi napaswa kutenda?

Jibu: Biblia inasema:

- A. "Mara tu watakaponisikia juu yangu, watanitii." Zaburi 18:44.
- B. "Nilifanya haraka, wala sikuchelewesha kuzishika amri Zako." Zaburi 119:60.
- C. "Tazama, sasa ni wakati unaokubalika tazama, sasa ni siku ya wokovu." 2 Wakorintho 6:2.
- D. "." Matendo 22:16.

Biblia inasema mara kwa mara kwamba ninapopatikana na hatia ya dhambi, lazima nikiri mara moja na kutubu. Na ninapojifunza Ukweli mpya, lazima niupokee bila kuchelewa.

Mungu aliwaonya watu katika siku za Nuhu kwamba Roho Wake Mtakatifu hataendelea kuwasihia milele; hata leo ni vile vile.

7. Ni maonyo gani mazito anayotoa Mungu juu ya kusihi kwa Roho Wake Mtakatifu?

"Roho Yangu haitashindana na mwanadamu kila wakati." Mwanzo 6:3.

Jibu: Mungu anaonya kabisa kwamba Roho Mtakatifu haendelei kumwomba mtu achane na dhambi na kumtii Mungu.

Kuzima kengele ya saa ya saa inapokuamsha na kuiweka chumba kingine, humleta mtu mahali ambapo hawezi kuusikia mlio huo tena. Vivyo hivyo, kumfungia nje Roho Mtakatifu kunasababisha kuwa kiziwi kwa sauti Yake.

8. Je, ni wakati gani Roho Mtakatifu anaacha kumsihi mtu?

"Kwa hiyo nasema nao kwa mifano: kwa sababu... wakisikia hawasikii." Mathayo 13:13.

Jibu: Roho Mtakatifu huacha kuzungumza na mtu wakati mtu huyo atakuwa kiziwi kwa sauti Yake. Biblia inaelezea kama kusikia, lakini sio kusikia. Hakuna maana kuweka kengele kwenye saa katika chumba cha mtu kiziwi. Yeye hata sikia. Kusikia hapa ni kuyaweka maneno haya moyo nina akilini na kuyatenda, na si masikio mawili uliyo nayo kichwanimwako. Vivyo hivyo, mtu anaweza kujipangia katika maisha yake asisikie kengele ya saa kwa kuizima mara kwa mara na kutokuinuka. Mwishowe itakuja siku wakati kengele inalia naye hasikii.

Usimfungie Roho Mtakatifu

Ndivyo ilivyo na Roho Mtakatifu. Ikiwa nitaendelea kumfungia, siku moja atazungumza nami na sitamsikia. Siku hiyo inapofika, Yeye Roho kwa huzuni ataniacha kwa sababu nimekuwa kiziwi kwa maombi Yake. Nimepitiliza hatua ya kurudi. Hili ni onyo zito, linalotia wasiwasi dhidi ya kuipinga sauti ya Roho!

Wakati ninapokea nuru mpya kutoka kwa Neno la Mungu, lazima niifuata mara moja bila kuchelewa.

9. Mungu, kupitia Roho Wake Mtakatifu, huleta nuru (Yohana 1:9) na kumsadikisha (Yohana 16:8) kwa kila mtu hapa duniani. Nifanye nini wakati ninapokea nuru kutoka kwa Roho Mtakatifu basi?

"Njia ya mwenye haki ni kama taa iangazayo, inayoangaza zaidi na zaidi hata siku ile kamilifu. Njia ya waovu ni kama giza." Mithali 4:18, 19. "Tembeeni mkiwa na nuru, giza lisije likawashinda." Yohana 12:35.

Jibu: Kanuni ya Biblia ni kwamba wakati Roho Mtakatifu ananiletea nuru mpya au kunisadikika kwa dhambi, lazima nitende mara moja—Nitii bila ya kuchelewa. Ikiwa nitatii na kutembea katika nuru kama ninavyoipokea, Mungu ataendelea kunipa nuru. Nikikataa, hata nuru niliyo nayo itazimwa, nami nitabaki gizani. Giza linalotokana na

kukataa kuendelea kufuatilia mpaka mwisho kuifuata nuru ni matokeo ya kumkataa Roho, na hali hiyo itaniacha mimi bila matumaini.

Dhambi isiyosameheka ya Yuda ilikuwa tamaa kwa sababu alikataa kukiri na kuiacha.

10. Je, Kuna dhambi yoyote inayoweza kuwa dhambi dhidi ya Roho Mtakatifu?

Jibu: Ndio, ikiwa nitakataa kabisa kukiri na kuacha dhambi yoyote, mwishowe nitakuwa kiziwi kwa Roho Mtakatifu na hivyo kufikia hatua ya kupitiliza na kushindwa kurudi. Ifuatayo ni mifano michache ya Biblia:

- A. Dhambi ya Yuda Iskariote isiyosameheka ilikuwa ni uchoyo, yaani tamaa na ubinafsi (Yohana 12:6). Kwa nini? Je, ni kwa sababu Mungu hakuweza kusamehe? Hapana! Haikusameheka tu kwa sababu Yuda alikataa kumsikiliza Roho Mtakatifu na kukiri dhambi yake ya kutamani. Mwishowe akawa kiziwi kwa sauti ya Roho.
- B. Dhambi isiyosameheka za Lusifa ilikuwa kiburi na kujikweza (Isaya 14:12-14). Mungu anaweza kusamehe dhambi hizi zote. Lusifa angeweza kusamehewa na kusafishwa, lakini alikataa kusikiliza mpaka ikafikia hatua ambayo asingeweza tena kusikia sauti ya Roho.
- C. Dhambi isiyosameheka ya Mafarisayo ilikuwa kukataa kumkubali Yesu kama Masihi (Marko 3:22-30). Waliaminishwa mara kwa mara na usadikisho wa kina kutoka moyoni kwamba Yesu alikuwa Masihi, Mwana wa Mungu aliye hai wa mbinguni. Lakini waliifanya mioyo yao kuwa migumu na kwa ukaidi walikataa kumpokea kama Mwokozi na Bwana. Mwishowe wakawa viziwi kwa sauti ya Roho. Basi siku moja, baada ya muujiza mwingine mkuu wa Yesu, Mafarisayo waliuambia umati kwamba Yesu alipokea nguvu Zake kutoka kwa Shetani.

Kristo mara moja aliwaambia kwamba kuielezea nguvu Yake ya kufanya miujiza inatoka kwa Shetani ilionyesha kuwa wamepita hatua ya kurudi Kwake na hivyo wamemkufuru Roho Mtakatifu. Mungu angeweza, na kwa furaha angekuwa amewasamehe. Lakini walikataa mpaka wakawa viziwi kwa Roho Mtakatifu na hawangeweza kufikiwa tena.

Siwezi Chagua Matokeo au athari

Wakati Roho anatoa rufaa yake, ninaweza kuchagua kujibu au kukataa, lakini siwezi kuchagua matokeo. Wao ni yamekuwa, hayawezi kubadilika. Ikiwa nitajibu kila wakati kuwa upande wa Bwana, nitakuwa kama Yesu. Roho Mtakatifu atanitia muhuri, au kunitia alama katika paji la uso kama mtoto wa

Mungu (Ufunuo 7:2, 3), na hivyo kunihakikishia nafasi katika ufalme wa Mungu wa mbinguni. Ikiwa nitakataa kujibu mwito Wake, nitamhuzunisha Roho Mtakatifu Naye ataniacha milele, na hivyo kuifunga adhabu yangu. Ni Onyo kali kama nini kupuza Roho Mtakatifu!

Mfalme Daudi alijua kwamba ikiwa Roho Mtakatifu atamwacha, yeye atapotea. Ndio maana alimwomba Mungu asimwondoe Roho Wake Mtakatifu.

11. Baada ya Mfalme Daudi kufanya dhambi mbili mbaya za uzinzi na mauaji, Je, aliomba sala gani yenye uchungu?

*“Usinitenge na uso wako, Wala Roho Wako mtakatifu asiniondolee...”
Zaburi 51:11.*

Jibu: Alimsihi Mungu asimwondoe Roho Mtakatifu kutoka kwake. Kwa nini? Kwa sababu Daudi alijua ikiwa Roho Mtakatifu atamwacha, atakuwa amepotea tangu wakati huo. Alijua kwamba ni Roho Mtakatifu tu Ndiye anayeweza kumpeleka kwenye toba na urejesho, na alitetemeka kwa wazo la Roho kuwa kiziwi kwa sauti yake. Biblia inatuambia mahali pengine kwamba mwishowe Mungu alimwacha Efraimu peke yake kwa sababu alikuwa amejiunga na sanamu zake (Hosea 4:17) na hangemsikiliza Roho. Alikuwa kiziwi kiroho. Jambo la kusikitisha zaidi ambalo linaweza kumtokea mtu yeyote ni kwa Mungu lazima ageuke na kumwacha peke yake. Usikubali kutokea kwako!

Dhambi ni kama maji. Kuendelea katika dhambi huzima moto wa Roho Mtakatifu.

12. Paulo alitoa amri gani nzito kwa kanisa la Thesalonike?

“Msimzimishe Roho.” 1 Wathesaloniki 5:19.

Jibu: Kusihhi kwa Roho Mtakatifu ni kama moto unaowaka katika akili na moyo wa mtu. Dhambi ina athari sawa kwa Roho Mtakatifu kama vile maji yalivyo kwa moto unaowaka. Ninapompua Roho Mtakatifu na kuendelea katika dhambi, ninamimina maji kwenye moto wa Roho Mtakatifu. Maneno yenye kustaajabisha ya Paulo kwa Wathesaloniki yanatuhusu sisi leo. Usizime moto wa Roho Mtakatifu kwa kukataa mara kwa mara kutii sauti ya Roho. Ikiwa moto utazima, nimepita hatua ya kurudi.

Dhambi Yoyote Inaweza Kuzima Moto

Dhambi yoyote ambayo haijaungamwa au ambayo haijaachwa inaweza hatimaye kuzima moto wa Roho Mtakatifu. Inaweza kuwa kukataa kushika

Sabato takatifu ya Mungu ya siku ya saba. Inaweza kuwa matumizi ya tumbaku. Inaweza kuwa kushindwa kumsamehe mtu ambaye amekusaliti au kukuumiza kwa njia nyingine. Inaweza kuwa uasherati. Inaweza kuwa ni kujichukulia fungu la kumi la Mungu. Kukataa kutii sauti ya Roho Mtakatifu katika eneo lolote kunamimina maji kwenye moto wa Roho Mtakatifu. Usizime moto. Hakuna msiba mkubwa zaidi unaoweza kutokea kama huu.

13. Ni kauli gani nyingine ya kushtua na isiyotarajiwa ambayo Paulo aliwaambia waamini wa Thesalonike?

“na katika madanganyo yote ya udhalimu kwa hao wanaopotea, kwa sababu hawakukubali kuipenda ile Kweli wapate kuokolewa. Na kwa ajili hiyo Mungu atawaletea nguvu ya upotevu, wauamini uongo; wahukumiwe wasioiamini Kweli, bali walikuwa wakijifurahisha katika udhalimu.” 2 Wathesaloniki 2:10-12.

Jibu: Maneno yenye nguvu jinsi gani haya na ya kushtua! Mungu anasema kwamba wale wanaokataa kupokea Ukweli na usadikisho unaoletwa na Roho Mtakatifu watapata (baada ya Roho kuwaacha) watapokea upotofu mkubwa wa kuamini kwamba kosa ni kweli. Ongea juu ya wazo la kutisha!

Bwana atawafunga wengi wanaojiita Wakristo kutoka mbinguni kwa sababu wanakataa kumtii.

14. Ni jambo gani la kuhuzunisha kiasi gani ambalo baadhi ya watu ambao wametumiwa udanganyifu huo wenye nguvu watapata katika siku ya hukumu?

Wengi wataniambia siku ile, Bwana, Bwana, hatukufanya unabii kwa Jina Lako, na kwa Jina Lako kutoa pepo, na kwa Jina Lako kufanya miujiza mingi? Ndipo nitawaambia, Sijawahi kuwajua ninyi kamwe: ondokeni Kwangu, ninyi mtendao maovu. Mathayo 7:22, 23.

Jibu: Wale wanaolia “Bwana, Bwana” watashtuka na kupigwa na butwaa kwa kuwa wamefungiwa nje. Watakuwa na hakika kabisa kwamba wameokolewa. Yesu basi bila shaka atawakumbusha juu ya wakati huo muhimu katika maisha yao ambapo Roho Mtakatifu alileta Ukweli mpya na usadikisho. Jambo lilikuwa wazi kabisa na ni Kweli. Liliwaweka macho usiku kucha, wakiwa na wasiwasi na kushindana juu ya uamuzi. Jinsi mioyo yao ilivyowaka ndani yao kwamba wasikilize na kufuata jambo hilo! Hatimaye katika hali ambayo walisema, “Hapana!” Na walikataa kumsikiliza zaidi Roho Mtakatifu. Kisha ukaja upotofu

mkubwa uliowafanya wajisikie wameokoka walipopotea. Je, mwanadamu anaweza kukabili msiba mkubwa zaidi?

Uhakikisho wa kutomtii Mungu ni uhakikisho wa uwongo ambao utawaangamiza wengi.

15. Ni maneno gani ya pekee ya onyo ambayo Yesu anatoa ili kutusaidia tuepoke kuamini kwamba tumeokolewa wakati kiukweli tumepotea?

"Si kila mtu aniambiaye, Bwana, Bwana, atakayeingia katika ufalme wa mbinguni; bali ni yeye afanyaye mapenzi ya Baba Yangu aliye mbinguni." Mathayo 7:21.

Jibu: Yesu alionya kwa dhati kwamba si wote walio na uhakika mioyoni mwao wataingia katika ufalme Wake, bali ni wale tu wanaofanya mapenzi Yake. Sisi sote tunatamani uhakikisho wa wokovu. Ni sharti la mbingu. Hata hivyo, kuna uhakikisho wa uwongo unaoenea sana katika Jumuiya ya Wakristo leo ambao huwaahidi watu wokovu huku wakiendelea kuishi katika dhambi na kutoonyesha mtindo wowote wa maisha uliobadilika au hata kujisalimisha kwa maagizo Yake Bwana.

Wachungaji Wamechanganyikiwa

Viongozi wa kanisa mashuhuri katika makanisa ambayo yamejaa watu ambao wana hisia ya "uhakikisho", lakini kwa kweli hawajabadilishwa na Yesu Kristo. Wala hawamtii Yeye.

Yesu Aweka mambo wazi kabisa

Yesu anasema kwamba uhakikisho wa kweli ni kwa wale tu wanaofanya mapenzi ya Baba yake. Ninapomkubali Yesu kuwa Bwana na Mtawala wa maisha yangu, mtindo wangu wa maisha utabadilika sana. Nitakuwa kiumbe kipya kabisa (2 Wakorintho 5:17). Nitazishika amri Zake kwa furaha, kufanya mapenzi Yake (Yohana 14:15), na kufuata kwa furaha anakoniongoza (1 Petro 2:21). Nitasema nipeleke popote unapotaka, bora nikufuate. Nguvu Zake za ajabu za ufufuo (Wafilipi 3:10) hunibadilisha kuwa mfano Wake (2 Wakorintho 3:18). Amani Yake tukufu hufurika maishani mwangu (Yohana 14:27). Yesu akikaa ndani yangu kwa njia ya Roho Wake (Waefeso 3:16, 17), "Nayaweza mambo yote" (Wafilipi 4:13) na "hakuna lisilowezekana" (Mathayo 17:20).

Uhakikisho wa Kweli wa Kustaajabisha dhidi ya Uhakikisho wa Bandia

Ninapofuata Mwokozi anaponiongoza, anaahidi kwamba hakuna mtu awezaye kunitoa mkononi Mwake (Yohana 10:28) na kwamba taji ya uzima inaningoja (Ufunuo 2:10). Ni usalama wa ajabu kiasi gani, wa utukufu, wa kweli ambao

Yesu anawapa wafuasi Wake! Uhakikisho ulioahidiwa chini ya masharti mengine yoyote ni ghushi. Itawaongoza watu kwenye upande mbaya wa wa hukumu ya mbinguni, wakihihi kuwa wameokolewa wakati wao, kwa kweli, wamepotea (Mithali 16:25).

Nikimfanya Yesu kuwa Bwana wa maisha yangu, anaahidi kuniokoa katika ufalme Wake.

16. Ni ahadi gani iliyobarikiwa ya Mungu kwa wafuasi Wake waaminifu wanaomtawaza kuwa Bwana wa maisha yao?

"Yeye aliyeanza kazi njema mioyoni mwenu ataimaliza hata siku ya Kristo Yesu." "Kwa maana Ndiye Mungu atendaye kazi ndani yenu, kunia na kutenda kwenu, kwa kulitimiza kusudi Lake jema." Wafilipi 1:6; 2:13.

Jibu: Mungu asifiwe! Wale wanaomfanya Yesu kuwa Bwana na Mtawala wa maisha yao wameahidiwa miujiza ya Yesu ambayo itawafikisha salama hadi kwenye ufalme Wake wa milele. Hakuna kinachoweza kuwa bora zaidi kuliko hicho!

Yesu anaahidi kuingia katika maisha yangu nitakapomfungulia mlango.

17. Ni ahadi gani ya ziada tukufu ambayo Yesu anatutolea sisi sote?

"Tazama, nasimama mlangoni, nabisha; mtu akiisikia sauti Yangu, na kuufungua mlango, nitaingia kwake, Nami nitakula pamoja naye, na yeye pamoja Nami." Ufunuo 3:20.

Jibu: Yesu anaahidi kuingia katika maisha yetu tunapomfungulia mlango. Ni Yesu Ndiye ambaye anabisha mlango wa moyo wako na wangu kwa njia ya Roho Wake Mtakatifu. Yeye—Mfalme wa wafalme, Mwokozi wa ulimwengu—huchukua muda kutoka kwa kuusimamia ulimwengu kuja kwako na kwangu kwa ziara za mara kwa mara za upendo na mwongozo wa kirafiki, kujali na ushauri. Ni upumbavu ulioje, na msiba usioaweza kufikirika, kwamba tutajidai kuwa na shughuli nyingi sana au kutomfurahia na kuwa rafiki na mchangamfu kwake, au kuwa na upendo wa kudumu pamoja na Yesu. Marafiki wa karibu wa Yesu hawatakuwa katika hatari ya kukataliwa siku ya hukumu. Yesu Mwenyewe atawakaribisha katika ufalme Wake (Mathayo 25:34).

Panga kuwa sehemu ya kundi hilo la furaha litakalokutana mawinguni siku ya kutokea Kwake.

18. Je, utaamua kufungua mlango kila wakati Yesu anapobisha hodi moyoni mwako na kuwa tayari kufuata anakokuongoza?

Neno la Kuagana

Huu ndio Mwongozo wa mwisho wa Mafunzo katika mfululizo wetu wa 27. Hamu yetu ni kwamba wewe umeongozwa katika uwepo wa Yesu na kuwa na uzoefu wa uhusiano mpya wa ajabu Naye. Tunatumai kwamba utatembea karibu na Bwana kila siku na hivi karibuni utajiunga na kundi hilo la furaha ambalo litachukuliwa katika ufalme Wake uliobarikiwa wakati wa kutokea Kwake. Tusipokutana hapa duniani, tukubaliane kukutana mawinguni siku hiyo kuu.

Maswali ya Kutafakari

1. Biblia inasema kwamba Mungu aliufanya moyo wa Farao kuwa mgumu (Kutoka 9:12). Hiyo haionekani kuwa sawa. Ina maana gani?

Roho Mtakatifu huwasihia watu wote (Yohana 1:9), kama vile jua huangaza kila mtu na kila kitu. Jua lile lile linalofanya udongo kuwa mgumu pia huyeyusha nta. Roho Mtakatifu pia ana athari tofauti juu ya mioyo yetu kulingana na jinsi tunavyohusiana na kusihi Kwake. Nikiitikia, moyo wangu utalainishwa na nitabadilishwa kabisa (1 Samweli 10:6). Nikimpinga Roho, moyo wangu utakuwa mgumu (Zekaria 7:12).

Jibu la Farao Farao aliufanya moyo wake kuwa mgumu kwa kumpinga Roho Mtakatifu (Kutoka 8:15, 32; 9:34). Lakini Biblia pia inazungumza kuhusu Mungu kuufanya moyo wake kuwa mgumu kwa sababu Roho Mtakatifu wa Mungu aliendelea kumsihia Farao. Kwa kuwa Farao aliendelea kupinga, moyo wake ukawa mgumu kama vile jua linavyofanya udongo kuwa mgumu. Ikiwa Farao angesikiliza, moyo wake ungekuwa laini kama vile jua linavyolainisha nta ya sega la asali.

Yuda na Petro wanafunzi wa Kristo Yuda na Petro walionyesha kanuni hiyohiyo. Wote wawili walikuwa wametenda dhambi nzito. Mmoja alimsaliti na mwingine akamkana Yesu. Ipi ni mbaya zaidi? Nani anaweza kusema? Roho Mtakatifu Yule Yule mchangamfu aliwasihia wote wawili. Yuda akafanya moyo wa chuma, na moyo wake ukawa kama jiwe. Petro, kwa upande mwingine, alikuwa msikivu kwa Roho Mtakatifu na moyo wake ukayeyuka. Alitubu kweli na baadaye akawa mmoja wa wahubiri wakuu katika kanisa la mitume. Tafadhali soma Zekaria 7:12, 13 ili upate onyo zuri la Mungu kuhusu kuifanya mioyo yetu kuwa migumu dhidi ya kusikia na kutii maombi ya Roho Wake.

2. Unafikiri nini kuhusu kuomba "ishara" kutoka kwa Bwana?

Katika Agano Jipya, Yesu anazungumza kwa uamuzi dhidi Yake. Alisema, "Kizazi kibaya na cha zinaa chatafuta ishara." Mathayo 12:39. Alikuwa akifundisha Ukweli na kuuunga mkono kutoka katika Agano la Kale, ambalo lilikuwa Maandiko yaliyopatikana wakati huo. Walielewa vizuri sana kile alichokuwa akisema. Pia waliona miujiza yake, lakini bado walimkataa. Baadaye alisema, "Kama hawawasikii Musa na manabii, hawatashawishwa hata kama mmoja atafufuka kutoka kwa wafu. Luka 16:31. Biblia inatambua tujaribu kila kitu kwa Maandiko (Isaya 8:19, 20). Ikiwa tunajitolea kufanya mapenzi ya Yesu na kufuata anakotuongoza, anaahidi kwamba atatusaidia kutambua Ukweli kutoka kwa makosa (Yohana 7:17).

3. Je, kuna wakati ambapo maombi hayasaidii?

Ndiyo. Ikiwa mtu anakosa kumtii Mungu kwa kujua (Zaburi 66:18) na bado anamwomba Mungu ambariki (ingawa hana mpango wa kubadilika), sala ya mtu huyo si tu kwamba haina thamani, bali Mungu husema ni chukizo (Mithali 28:9)...

4. Nina wasiwasi sana kwamba huenda nimemkataa Roho Mtakatifu na siwezi kusamehewa. Unaweza kunisaidia?

Hujamkataa Roho Mtakatifu. Unaweza kujua hilo kwa sababu unahisi wasiwasi au hatia. Ni Roho Mtakatifu pekee Ndiye anayekuletea wasiwasi na usadikisho (Yohana 16:8-13). Ikiwa Roho Mtakatifu angekuacha, kusingekuwa na wasiwasi au usadikisho ndani ya moyo wako. Furahi na kumsifu Mungu! Mpe maisha yako sasa! Na kwa maombi mfuata na kumtii katika siku zijazo. Yeye Atakupa ushindi (1 Wakorintho 15:57), atakutegemeza (Wafilipi 2:13), na kukuweka mpaka ujio Wake wa pili (Wafilipi 1:6).

5. Katika mfano wa mpanzi (Luka 8:5-18), ni nini maana ya mbegu iliyoanguka kando ya njia na kuliwa na ndege?

Biblia inasema, "Mbegu ni Neno la Mungu. Wale wa kando ya njia ni wale wanaosikia, kisha huja Ibilisi na kuliondoa Neno hilo mioyoni mwao, wasije wakaamini na kuokolewa." Luka 8:11, 12. Yesu anaashiria kwamba tunapoelewa kile ambacho Roho Mtakatifu anatutaka tufanye kuhusu nuru mpya kutoka kwa Maandiko, lazima tuchukue hatua mara moja. Vinginevyo, Shetani ana nafasi ya kuondoa Ukweli huo kutoka kwa akili zetu.

6. Je, Bwana anawezaje kusema “sikuwajua ninyi kamwe” kwa watu anaowahutubia katika Mathayo 7:21-23? Nilidhani Mungu alijua kila mtu na kila kitu!

Mungu anarejelea hapa kumjua mtu kama rafiki wa karibu. Tunapata kumjua Yeye kama rafiki tunapowasiliana Naye kila siku, kumfuata kwa furaha, na kushiriki Naye kwa hiari furaha na huzuni zetu kama na rafiki wa duniani. Yesu pia anasema, "Ninyi mmekuwa rafiki Zangu, mkitenda niwaamuruyo." Yohana 15:14. Watu wanaozungumziwa katika Mathayo sura ya 7 wamemkataa Roho Wake Mtakatifu. Wameikubali theolojia ya wokovu katika dhambi au wokovu kwa matendo—ambayo yote hayo hayamhitaji Yesu. Ni watu waliojitengeneza wenyewe ambao hawakuchukua muda kumfahamu Yesu. Kwa hiyo, Yeye aeleza kwamba hakuwapata kuwafahamu au kuwajua kuwa marafiki Zake wa kibinafsi.

7. Je, unaweza kueleza Waefeso 4:30?

Mstari huo unasema, "Msimhuzunishe Roho Mtakatifu wa Mungu; ambaye kwa Yeye mlitiwa muhuri hata siku ya ukombozi." Paulo hapa anadokeza waziwazi kwamba Roho Mtakatifu ni kiumbe binafsi, kwa sababu ni watu pekee wanaoweza kuhuzunishwa. Hata muhimu zaidi, anathibitisha kwamba Roho Mtakatifu wa Kristo anaweza kuhuzunishwa na kukataa kwangu maombi Yake ya upendo. Kama vile uchumba unavyoweza kukomeshwa milele kwa kukataa mara kwa mara kwa upande mmoja kwa kusihi kwa mwingine, vivyo hivyo uhusiano wetu na Roho Mtakatifu unaweza kuisha kabisa kwa kukataa kwetu kuitikia maombi Yake ya upendo.

Maswali ya Chemsha Bongo

1. Dhambi yoyote ile inaweza kuwa dhambi ambayo Mungu hawezi kusamehe. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

2. Dhambi dhidi ya Roho Mtakatifu ni (1)

- _____ Mauaji.
- _____ Kumlaani Mungu.
- _____ Kumkataa Roho Mtakatifu.

3. Roho Mtakatifu lazima wakati fulani ajiondoe kwa mwenye dhambi kwa huzuni kwa sababu (1)

- _____ Roho Mtakatifu ana mambo mengine ya kufanya.
- _____ Roho Mtakatifu ana hasira ya haki juu ya tabia mbaya ya mwenye dhambi.
- _____ Mungu anamwambia afanye jambo lingine.
- _____ Mwenye dhambi amekuwa kiziwi kwa kusihi kwake.

4. Roho Mtakatifu anaweza "kuzimishwa" kwa kuendelea katika dhambi wakati unajua vizuri zaidi. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

5. Dhambi au kufuru yoyote itasamehewa ikiwa (1)

- _____ Nitaomba vya kutosha kuhusu hilo.
- _____ Kiri kwa Yesu kwa dhati.
- _____ Funga kwa siku kadhaa.
- _____ Nitakuwa Shahidi kwa uaminifu.

6. Bila Roho Mtakatifu, hakuna mtu anayehuzunika kwa ajili ya dhambi, wala hakuna aliyeongoka. (1)

- _____ Kweli.
- _____ Uongo.

7. Uhakikisho wa wokovu wakati mwingine unaweza kuwa bandia. Baadhi ya watu ambao wana hakika wameokoka wamepotea. (1)

- _____ Ndiyo.
- _____ Hapana.

8. Angalia vitu ambavyo ni kazi ya Roho Mtakatifu kulingana na Yohana 16:8, 13: (2)

- _____ Nifundishe jinsi ya kuimba.
- _____ Nipe karama ya unabii.
- _____ Nifanye niwe na furaha.
- _____ Nitie hatiani juu ya dhambi.
- _____ Niongoze kwa Ukweli.

9. Roho Mtakatifu anaponitia hatiani kuhusu zile Kweli mpya au kunionyesha dhambi maishani mwangu, ni lazima (1)

- _____ Kuuliza mchungaji kuhusu hilo.
- _____ Nenda ukamwone mwapiga ramli.
- _____ Mwombe Mungu ishara.
- _____ Fuata mwongozo wa Roho bila kusita.
- _____ Geuza sarafu.

10. Kwa nini Daudi alimsihi Mungu asimwondoe Roho Mtakatifu? (1)

- _____ Kwa sababu Roho Mtakatifu alimsaidia kupiga kinubi chake.
- _____ Kwa sababu aliogopa kwamba Roho Mtakatifu anaweza kuchukua maisha yake.
- _____ Kwa sababu alijua angekuwa mtu aliyepotea ikiwa Roho angeondoka kwake.

11. Kulingana na Mathayo 7:21-23, kwa mtu kufanya miujiza, kutoa pepo, kutabiri kwa jina la Yesu, na kudai Yeye kama Bwana haitatosha siku ya hukumu. Ni nini kingine ambacho Yesu alisema kilikuwa muhimu kabisa? (1)

- _____ Kufanya ushuhuda mwingi.
- _____ Kuomba mara kwa mara hadharani.
- _____ Kufunga mara kwa mara.
- _____ Kuhudhuria kanisa mara kwa mara.
- _____ Kufanya mapenzi ya Baba wa mbinguni.

12. Kulingana na 2 Wathesaloniki 2:10-12, ni nini kitakachowapata wale wanaokataa kupokea Kweli? (1)

- _____ Wataokolewa hata hivyo.
- _____ Mungu atawauliza wafikirie upya.
- _____ Mungu atawaletea upotovu mkubwa, na wataamini kuwa uwongo ndio ukweli.

13. Bwana anaposema "Sikuwajua ninyi kamwe" katika hukumu, anamaanisha (1)

- _____ Hajui mtu huyo ni nani.
- _____ Uso unajulikana, lakini Amesahau jina.
- _____ Mtu huyo hakuwahi kuchukua muda wa kufahamiana Naye kama rafiki wa kibinafsi.

14. Yesu, katika Agano Jipya, alifundisha dhidi ya kuomba ishara. (1)

_____ Ndiyo.

_____ Hapana.

Kumbuka: Wengi wameweka matumaini yao kwa wazazi, ndugu jamaa na marafiki na hata wachungaji. Lakini Neno la Mungu linatuonya kuwa tusiweke matumaini yetu kwa watu maana watu wana udhaifu mwingi. Wapo wachungaji wengi leo wanaojipatia faida binafsi toka kwa waumini wao. Wako tayari hata kutumia mbinu zisizofaa mradi tu wajipatie faida wao binafsi bila kujali washiriki wao.

SEHEMU YA TANO

ASOMAYE NA AFAHAMU — MASOMO YA KITABU CHA DANIELI

Masomo haya ya kitabu cha Danieli yameandaliwa kwa kifupi mno; YESU alisema tusome kitabu hiki kwenye Mathayo 24:15. Hakuna kitabu kingine alichotaja wazi kwamba tukisome, na wakati huu Agano Jipya halikuwepo bado! Mambo machache muhimu yamegusiwa kwa juu juu tu. Kwa maelezo ya fungu kwa fungu itabidi msomaji asome vitabu kama Danieli na Siku Zetu, na vingine vya Kiingereza mfano Danieli na Norman McNulty. Jaribu kukisoma kwa makini kitabu cha Biblia cha Danieli kwani majibu karibu yote yamo humu! Kuna masomo mengi ya Kiingereza na Kiswahili kwenye mtandao pia, mojawapo kwa Kiswahili ni Mchungaji Semba katika masomo ya “UNABII WA KITABU HIKI SEHEMU 1: UHUSIANO KATI YA DANIELI NA UFUNUO na MCHUNGAJI SEMBA.” Vitabu vya Danieli na Ufunuo ni kitabu kimoja tu kuhusiana na mambo yajayo au Apokalipsi, hiyo usiisahau! Kwa nini basi tujifunze vitabu hivi? Kila anayekisoma anapata uzoefu tofauti kabisa wa imani, kwani kinaleta kuzibua fahamu na kuleta matengenezo ya maisha na kubadilisha mwelekeo kabisa. Tunaambiwa heri asomaye naye anayesikia haya. Anasema Naja upesi, shika sana ulicho nacho! Vitabu hivi ni king’ora kinachopiga kuamsha usikivu wa kumtafuta Mungu na kujitayarisha kwa siku ya hukumu.

Vitabu vya Danieli na Ufunuo vimejadiliwa na waandishi wengi, nitakupa orodha hapa ya vile ambavyo vimenisaidia, mfano Mchungaji Ivory Myers na James Rafferty wana masomo ya ‘Wokovu Katika Alama na Ishara’ yaani wokovu katika njia ya alama na mifano, Biblia inajitafsiri yenyewe. Mfano maji mengi, maji machache nk. Mchungaji Mark Finley ana masomo ya Ufunuo <https://youtu.be/Vtt5Nl4pU84>, Mchungaji Doug Batchelor amejifunza unabii wa Ufunuo akiwa duniani, kabla hajawa Mkristo nami miaka 30 iliyopita alinibariki kwa masomo yake ya Amazing Facts kuhusu Ufunuo.

Mungu ametufungulia mengi na mengine yanaendelea kufunguliwa utashangaa ukichukua muda na kuanza kusoma nawe pia utaweza kuwafundisha wengine kwa usahihi zaidi! Tumepewa vitabu hivi kuweza kukabili hata mateso kwa imani. Hatuwezi kuyajua Maandiko yote, ila tutayajua kwa usahihi zaidi na ukubwa zaidi kutusaidia siku hizi za mwisho kama tutamwomba Mungu atufunulie, kwani amesema “Heri yake mtu anayesoma kitabu hiki chenye maneno ya ujumbe wa kinabii; na heri yao wanaosikia na kushika yaliyoandikwa

humu, maana wakati wa mambo haya umekaribia” Ranko Stefanovich ambaye Nimesoma naye, pia ameandika kitabu kuhusu Ufunuo ambacho ni msaada. Msomaji anatakiwa kuomba kwanza ili kupata mwongozo wa Roho Mtakatifu na kisha kusoma kwanza ile Sura inayohusika kutoka katika Biblia ili kupata habari kamili iliyogusiwa katika mfululizo wa masomo haya, ndipo asome somo la Sura hiyo. Kisha atafakari ili kupata picha kamili.

Kitabu cha Danieli kinahusu nyakati zetu hizi za mwisho. Kuelewa mambo yaliyo mbele yetu ni muhimu sana, maana ama tutapata uzima wa milele, ama mauti ya milele katika mkabala wetu na matukio hayo yanayokuja. Hivyo si suala dogo kujifunza unabii wa kitabu cha Danieli kwa wote wanaotaka uzima wa milele. Yesu akizungumza na wanafunzi Wake juu ya matukio ya siku za mwisho alisema, "Basi hapo mtakapoliona Chukizo la Uharibifu, lile lililonenwa na Danieli, limesimama mahali Patakatifu (asomaye na afahamu) Mathayo 24:15.

Hatari kubwa i mbele yetu! Yesu anataka kila asomaye alifahamu Chukizo hilo la Uharibifu linalokuja ili atakapoliona akimbie kuokoa maisha yake (Mt. 24:16–22). Chukizo la Uharibifu limetajwa mahali patatu katika kitabu cha Danieli (Dan. 9:26, 27; 11:31; 12:11). Lina majina mengi katika kitabu cha Danieli na cha Ufunuo—Pembe Ndogo, Mnyama, na kadhalika. Utashangaa kujua kwamba "mnyama" katika lugha ya taaluma ya unabii si tusi wala kashfa kama wengi wanavyodhani. Maana yake ni "mfalme au ufalme" (Dan. 7:17). Biblia inajitafsiri yenyewe! Hivi maana ya "chukizo" ni nini? Soma 2 Wafalme 21:1–11 na Kumbukumbu la Torati 18:9–14. Kumbe! Chukizo ni kuabudu sanamu, kuwaomba wafu, kushughulika na mapepo, uchawi au ushirikina, kuabudu jua na nyota za mbinguni, na kadhalika.

Mataifa, yaani, wapagani hufanya mambo hayo. Je, "uharibifu" ni nini? Si kuharibu vitu, bali ni kuwaangamiza, yaani, kuwaua watu (Dan. 8:24, 25). Kwa hiyo, Chukizo la Uharibifu ni mamlaka au utawala au ufalme unaoabudu sanamu, unaowaomba wafu, ulio na ushirikina, na, zaidi ya hayo, unaowaangamiza "watakatifu", yaani, "hao wazishikao Amri [Kumi] za Mungu na Imani ya Yesu" (Ufu. 14:12; Kut. 20:3–17; Yak. 2:10–12). Paulo analiita "mtu wa kuasi, mwana wa uharibifu [mwuaji], mpingamizi [au Mpinga Kristo]" (2 The. 2:3, 4). Bila kila mtu kumjua huyo, Yesu Kristo hawezi kuja duniani. Tutaendelea kusumbuka na magonjwa, umaskini, na dhiki. Je, si jambo la muhimu kabisa kuijua mamlaka hiyo ili kujua la kufanya kuokoa maisha yetu, si yale ya kimwili, bali ya kiroho ili tupate kuishi milele? (Mt. 10:26–33; Yoh. 6:39–40; Ufu. 12:11). Kufa au kutokufa si hoja, bali kujiweka tayari kumlaki Yesu Kristo atakapokuja juu ya mawingu ya mbinguni (Ufu. 2:10; Mt. 24:29–

31). Mpendwa Msomaji, Je, kwa neema Yake unataka Mungu kuwa tayari kujiunga na watakatifu ulimwenguni kote? Soma Danieli, na ufahamu. Kabla hujaanza kusoma somo, omba ili Mungu akupe Roho Wake atakayekufundisha Kweli yote (Yohana 16:13–15). Mungu na akubariki!

Mwinjilisti Moses Mwalumbili.

Je, Chakula Kinaweza Kuathiri Akili Yako? (Soma Danieli 1 Yote)

Amini usiamini, chakula kinaweza kuathiri akili yako, na afya yako ya kimwili na kiroho. Kwa maelezo zaidi juu ya somo hili la afya soma vitabu vya Afya na Lishe, kama vile Afya na Raha na Uponyaji wa Mungu ambamo zimefafanuliwa Kanuni 8 za Afya—Lishe bora, Mazoezi ya mwili, Hewa safi, Maji safi na salama, Mwanga wa jua, Pumziko, Kiasi, na Kumwamini Mungu. Ukizifuata utaepukana na magonjwa mengi na kupunguza gharama ya matibabu. Yatabaki magonjwa yanayokuja kwa njia zingine zisizozuilika ambazo kwa ajili ya dhambi huwezi ukaepuka. Chakula cha daraja la kwanza ambacho Mungu alimpa mwanadamu kilikuwa cha “kila mche utoao mbegu, ulio juu ya uso wa nchi yote pia, na kila mti, ambao matunda yake yana mbegu” (Mwanzo 1:29).

Dhambi ilipoingia ilileta laana si tu kwa viumbe vyote bali hata kwa ardhi. Kwa hiyo Mungu akamwongezea mwanadamu mboga za majani katika lishe yake ya awali (Mwanzo 3:18). Gharika ilikaa juu ya nchi kwa miezi mitano au siku 150 na kuharibu mimea yote (Mwanzo 7:24). Kwa hiyo Mungu akamwongezea mwanadamu katika lishe yake “nyama” kutoka kwa wanyama safi tu (Mwa. 8:3, 4 imebainishwa na Law. 11:1–47; Kum. 14:1–21). Injini ya petroli hutumia petroli tu; injini ya dizeli ni dizeli tu. Ukitaka gari lako life weka dizeli katika injini ya petroli au petroli katika injini ya dizeli. Mtengenezaji ndiye anayejua gari lake litatumia mafuta gani, si mtumiaji. Vile vile, Mungu anajua chakula kinachofaa kwa mwili wa mwanadamu, si mwanadamu kujichagulia chochote kuwa chakula. Wabishi wataharibu injini za magari yao (miili yao). Mungu aliumba wanyama safi na wanyama najisi juma lile la kwanza la uumbaji.

Kifo cha Yesu msalabani hakikuwa kwa kusudi la kuwabadilisha wanyama najisi kuwa wanyama safi, bali wanadamu wenye dhambi kuwa watakatifu. Wale wanaotaka kuwa watakatifu watajiepisha kula nyama inayotokana na wanyama najisi; lakini wale wasitaka utakatifu watakula chochote bila kujali, Mungu ameweka wanyama wengine kama pweza, nguruwe na tai kusafisha nchi na mizoga yake, nasi hatuna haja ya kuvila hivyo vitu baada ya fagio kuviweka kwenye mfumo fulani. (Law. 11:41, 43, 46, 47; Kum. 14:1–4). Mungu hamlazimishi mtu, kama vile mtengenezaji wa injini ya gari asivyomlazimisha mtu kutumia mafuta aliyopendekeza. Lakini matokeo mwilini ni ya hakika. Kisa cha Petro katika Matendo 10:9–16 kimetafsiriwa chini yake katika fungu la 25 hadi 29. Hayo yalikuwa ni maono tu, si kitu halisi; hata hivyo Petro alikataa katakata kuchinja na kula wanyama najisi ingawa ni Mungu mwenyewe

aliyemwamuru kufanya hivyo mara tatu. Mungu hana kigeugeu; alisema kuwa nyama najisi wasiliwe, basi, hawawezi kuliwa milele (Mal. 3:6; Zab. 89:34). Watu wanamsingizia bure Petro wanapochinja wanyama najisi na kula; yeye alikataa katakata. Lakini kuna adhabu kwa wale wanaoendelea kula nguruwe, panya, na machukizo yote ya Mataifa (wapagani). Soma Isaya 65:2–6; 66:15–17).

Pombe haikuwa sehemu ya kinywaji ambacho Mungu alimpa mwanadamu; maji safi na salama ndicho kinywaji bora kuliko vyote kwa mwanadamu (Mithali 20:1; 23:29–35). Walevi hawataurithi ufalme wa Mungu (1 Kor. 6:9, 10; Gal. 5:21). Kuna wengi wanaosema, "Mimi nakunywa sana, lakini silewi." Tatizo la pombe si kulewa tu, bali ni zile athari zinazotokana na kunywa pombe ambayo ina sumu mbaya ya alkoholi. Sumu hiyo huathiri vibaya moyo, mishipa ya fahamu, nyama za mwili na kadhalika. Mungu atamharibu mtu yeyote anayeharibu mwili wake kwa makusudi kwa njia yoyote ile—pombe, tumbako, madawa ya kulevya, na kadhalika (1 Kor. 3:16, 17) hufanya mawasiliano yetu na Mungu kuwa hafifu. Pia kuna vinywaji vinavyopendwa na watu wengi aina ya 'Cola', Kahawa, na Majani ya Chai ambavyo huidhuru mishipa ya fahamu, ubongo na mwili. Viepukwe.

Hebu sasa na tuwaangalie wale vijana wanne wa Kiebrania, mateka kutoka Yerusalemu, wakiwa katika jiji lile la Babeli mwaka ule wa 606 au 605 K. K. Walikuwa na umri kati ya miaka 18 na 20. Kutokana na hekima yao walichaguliwa kujiunga na vijana wengine wa Babeli katika Chuo cha Kipagani cha Babeli kwa mafunzo ya miaka mitatu. Wakapewa majina ya miungu ya Babeli—Danieli akaitwa Belteshaza, Hanania akaitwa Shadraka, Mishaeli akaitwa Meshaki, na Azaria akaitwa Abednego (Dan. 1:6, 7). Mfalme akaamuru wale chakula cha mfalme ili wanenepe na kuwa na akili nyingi. Kusudi lake lilikuwa zuri sana. Lakini, je, chakula kile cha mfalme ambacho kilikuwa na nyama najisi, kilikolezwa kwa viungo vingi vinavyodhuru mwili, na huenda kilikuwa na vileo. nacho kingeweza kuleta afya bora na akili safi? (Dan. 1:1–5). Vijana hao wanne wa Kiebrania walikuwa wamelelewa katika mazingira tofauti. Walifuata kanuni za afya na chakula ambacho Mungu aliwapa wanadamu kula. Walijiepusha na nyama ya aina yoyote ile pamoja na divai (maji matamu ya zabibu) kwa vile wao walikuwa wanadhiri wa Bwana (Hesabu 6:1–5). Kwa hiyo agizo hilo la mfalme kwao likawa mtihani mgumu sana. "Danieli aliazimu moyoni mwake ya kuwa hatajitia unajisi kwa chakula cha mfalme, wala kwa divai aliyokunywa; basi akamwomba yule mkuu wa matowashi ampe ruhusa asijitie unajisi" (Dan. 1:8). Ni ujasiri ulioje! Ombi lake halikuwa rahisi

kukubaliwa na msimamizi yule kwa vile angekatwa kichwa kama wangeonekana wamekondeana (Dan. 1:10).

Basi Danieli akamwambia, "Tafadhali utujaribu sisi watumishi wako muda wa siku kumi; na watupe mtama [nafaka, kokwa, mboga za majani, matunda] tule, na maji tunywe. Kisha nyuso zetu zitazamwe mbele yako, na nyuso za wale vijana wanaokula chakula cha mfalme..." (Dan. 1:13). Akawakubalia ombi hilo. Je, mambo yalikuwaje kiafya baada ya siku zile kumi tu? "Nyuso zao zilikuwa nzuri zaidi [wale wanaohangaika na vipodozi vinavyodhuru afya wangezingatia hilo], na miili yao ilikuwa imenenepa zaidi, kuliko wale vijana wote waliokula chakula cha mfalme. Basi yule msimamizi akaiondoa posho yao ya chakula [cha mfalme], na ile divai waliyopewa wanywe, akawapa mtama [nafaka, kokwa, mboga za majani, matunda] tu" (Dan. 1:15, 16).

Chakula cha matajiri au wafalme tunachokitamani sana hakileti afya mwilini. Chakula rahisi cha mimea, kisichokobolewa au kusindikwa na maji safi na salama ni lishe bora. Kwa akili safi na mwili wenye afya, ulionenepa au ulionawiri kiafya si kwa ugonjwa, tumia vyakula vya mimea na maji safi na salama, na kufuata Kanuni zile 8 za Afya. Wanasayansi wamegundua kuwa wale wanaokula vyakula vya mimea bila nyama wanaishi maisha marefu sana kuliko wale wanaokula nyama. Waeskimo wanaoishi kwenye theluji ni mfano mzuri kule juu ya Kanada, wao hawana mimea mingi nao huwinda wanyama wa majini na kwenye nchi. Hawa huishi wastani wa miaka 40 tu. Danieli naye aliishi zaidi ya miaka 90 hadi kufikia kipindi cha utawala wa Koreshi (Dan. 1:21; 10:1).

Hebu tuwafuatilie vijana wale wanne mwisho wa mafunzo yao ya miaka mitatu. Mfalme Nebukadreza aliwaonaje? "Naye mfalme akazungumza nao; na miongoni mwao wote hawakuonekana waliokuwa kama Danieli, na Hanania, na Mishaeli, na Azaria... Na katika kila jambo la hekima na ufahamu alilowauliza mfalme, akawaona kuwa wanafaa mara kumi Zaidi ya waganga na wachawi waliokuwa katika ufalme wake" (Dan. 1:19, 20).

Kwa nini tuhangaika sana na suala la afya ya mwili wetu, je, maisha ya kiroho si bora zaidi? "Mpenzi naomba ufanikiwe katika mambo yote na kuwa na afya yako [kimwili], kama vile roho yako ifanikiwavyo" (3 Yohana 2). Wahenga walisema, "Akili timamu katika mwili wenye afya." Ni shauri la kuzingatiwa sana. Kanuni ya Biblia ni hii: "Basi, mlapo, mnywapo, au mtendapo neno lolote fanyeni yote kwa utukufu wa Mungu" (1 Kor. 10:31). Tunawajibika kuitunza miili yetu katika hali ya afya nzuri kadiri iwezekanavyo (1 Kor. 6:19, 20; 1 Pet. 1:18, 19; Rum. 12:1, 2). Suala la afya linahusu wokovu wetu. Mungu anaweza kututumia kama Danieli (Dan. 1:17). Hawa wasingeweza kutumiwa na Bwana

kwa mvuto mkubwa kama wangukuwa katika ulafi wa kubugia vyakula vya mfalme! Mungu huwasiliana nasi kupitia ubongo usi na ukungu.

Mfalme wa Amani Anakuja Upesi Sana (Soma Danieli 2 Yote)

Hakuna mwanadamu yeyote awezaye kutabiri kwa hakika mambo yatakayokuja baadaye kwa hekima au maarifa yake mwenyewe. Wanajimu [wanaobashirikwa kuangalia nyota], wachawi wanaotazama bao, wasoma viganja, hata wanasayansi wanabahatisha tu, hawawezi kujua kwa hakika mambo ya zamani au mambo yanayokuja mbele (Dan. 2:27, 28; Isa. 42:8, 9; 46:9, 10; 41:21–24; 8:19; Yak. 4:13–16). Ni Mungu peke yake anayejua mambo ya zamani na yale yajayo, Naye anatuambia kabla hayajatokea. Tangu dhambi iingie duniani mawasiliano ya moja kwa moja na Mungu yalikatika; Sasa Yeye anawasiliana nasi kupitia kwa manabii anaowachagua mwenyewe, maombi, asili, na kwa nadra watu wametokewa na malaika au kusikia sauti ikiwaambia kitu cha kufanya. (Isa. 59:2; Hes. 12:6).

Matukio yote makubwa yanayoleta maafa kwa wanadamu, Yeye anawajulisha manabii Wake (Amosi 3:7). Kuhusu Gharika alimjulisha Nuhu; kuangamizwa kwa Ninawi alimjulisha Yona; kuangamizwa kwa Sodom na Gomora alimjulisha Ibrahimu. Mbele yetu kuna mapigo saba (Ufunuo 16) ambayo yatawaathiri sana wanadamu. Kabla hayajaja alimjulisha Yohana kisiwani Patmo. Maafa yaliyotiishiwa yanaweza kuepukwa kama watu wanaohusika watatubu na kuacha dhambi zao (Yer. 18:7–10; Yona 3:1–10). Tukiwakataa manabii wanaotumwa na Mungu hatutafanikiwa katika safari yetu ya mbinguni (2 Nya. 20:20). Japo vitabu vya Biblia vilifungwa (Vitabu 66—Agano la Kale 39; Agano Jipya 27), bado manabii wataendelea kutumwa na Mungu kulionya kanisa lake (Yoeli 2:28–31; Efe. 4:11–14). Kwa kuwa wako manabii wa uongo, basi, yatupasa kuwapima. Vipo vipimo vinne ambavyo nabii ni lazima atimize vyote kuweza kukubalika kama nabii wa kweli wa Mungu—1. Yer. 28:9; Kum. 13:1–5; 2. Isa. 8:20 [Kut. 20:3–17]; 3. Mt. 7:20; 4. 1 Yoh. 4:1–3).

Unabii na Historia vinakwenda bega kwa bega (Yohana 14:29). Tafsiri sahihi ya unabii itaungwa mkono na mafungu ya Biblia na Historia (Isa. 28:10; 2 Pet. 1:19–21). Unabii hautafsiriwi kama mtu apendavyo au kama kanisa fulani lipendavyo. Ndoto aliyoota mfalme iliyomfadhaisha sana ilihusu Falme Kuu Nne zilizotawala dunia na Falme zilizofuata hadi kuja kwa Yesu Kristo kuja kusimamisha ufalme wake wa milele. Tafsiri ni hii:

I. UFALME WA BABELI (606–538 au 605–539 K. K.)

Umewakilishwa na Kichwa cha dhahabu (Dan. 2:37–38). Historia inaunga mkono.

II. UFALME WA WAMEDI NA WAAJEMI (538–331 au 539–331 K. K.)

Uliungusha Ufalme wa Babeli (Dan. 5:25–31). Unawakilishwa na Kifua na Mikono ya Fedha (Dan. 2:32a, 39a). Historia inaunga mkono. Miaka ni ya kukadiria tu.

III. UFALME WA WAYUNANI (331–168 K. K.)

Ufalme wa Wamedi na Waajemi ulitabiriwa kuwa utaangushwa na Wayunani (Dan. 8:4–7, 20–21; 11:1–3). Ufalme wa Wayunani (Wagiriki) unawakilishwa na Tumbo na Viuno vya Shaba (Dan. 2:32b, 39b). Historia inaunga mkono.

IV. UFALME WA WARUMI (168 K. K.—476 B. K.)

Ufalme wa Warumi unawakilishwa na Miguu ya Chuma. Biblia inaelezea vizuri Dola ya Warumi kuwa ilikuwa inazivunja-vunja falme zile nyingine kama chuma. Danieli hakujulishwa jina la Dola hii. Lakini historia inathibitisha kuwa Warumi waliwashinda Wayunani mwaka ule wa 168 K. K. Wakati Kristo anazaliwa Dola hiyo ilikuwa bado inatawala dunia pamoja na Palestina chini ya Kaisari Augusto (Luka 2:1–7; Yohana 11:48).

V. UFALME WA PAPA (538–1798 B. K.)

Ulitokea katika mabaki ya Dola ya Warumi baada ya kuangushwa na makabila ya kishenzi [kipagani] ya Ulaya Kaskazini mwaka wa 476 B. K. Unawakilishwa na Nyayo za miguu (Dan. 2:33b, 41a). Udongo unawakilisha kanisa au watu wa Mungu (Isa. 64:8; Yer. 18:6). Chuma kinawakilisha serikali. Hivyo kuchanganyika kwa udongo na chuma ni muungano wa dini na serikali chini ya kiongozi mmoja wa kidini wa Roma. Historia inathibitisha kwamba ufalme huu uliinuka katika mabaki ya Dola ya Warumi baada ya kuangushwa na kutawala dunia kuanzia 538 B. K. Huu ni Utawala wa Papa au Upapa.

VI. FALME KUMI ZA ULAYA MAGHARIBI (476 B. K.—MAREJEO YA KRISTO)

Falme kumi za Ulaya Magharibi zinawakilishwa na Vidole Kumi Vya Nyayo (Dan. 2:42). Falme hizo ni Uingereza, Ufaransa, Ujerumani, Uswisi, Ureno, Hispania, Italia, Waheruli*, Wavandali*, na Waostrogothi*. Falme tatu za

mwisho huwezi kuziona katika ramani ya siku hizi. Habari zake zitatolewa katika somo la Danieli 7. Mataifa hayo 10 yalikuwa makoloni ya Warumi. Rumi ilipoanguka mwaka 476 yakawa yamejikomboa na kuwa huru. Baadaye yalipoipokea dini ya Katoliki kwa nguvu yakajikuta yametawaliwa na Papa aliyejiita Mfalme wa wafalme kuanzia mwaka 538 B. K.

VII. UFALME WA MILELE WA KRISTO (MAREJEO YAKE HADI MILELE)

Ufalme huo unawakilishwa na Jiwe lililochongwa bila kazi ya mikono (Dan. 2:34, 35, 44, 45). Jiwe hilo ni Kristo (Luka 20:17, 18; Mt. 21:42, 44; Mdo. 4:10–12). Huyu ndiye Mfalme wa Amani anayekuja upesi sana (Isa. 9:6; Ufu. 22:12). Atakapokuja atazivunjilia mbali falme zote za dunia (Ufu. 11:15; 19:11–21). Soma zaidi kuhusu somo la miaka 1000 itakayoanza atakapokuja Kristo mara ya pili, vitabu vya Kiswahili kama Majibu kwa Mashaka Yako. Baada ya kupita miaka hiyo 1000 waovu watafufuliwa na kuangamizwa katika moto wa milele pamoja na Shetani na malaika zake na kuwa majivu, ndipo dunia hii iliyoharibiwa vibaya wakati wa kuja Kwake mara ya pili [Yer. 4:23–27; Ufu. 6:14–17] itakapofanywa kuwa mpya pamoja na mbingu yake (Ufunuo Sura ya 20; Mal. 4:1–3; Eze. 28:14–19; Ufu. 21:1; Zaburi Sura ya 37).

Ombi letu la dhati lingekuwa ni hili: "Ee Yesu, nikumbuke utakapoingia katika ufalme Wako" (Luka 23:42). Ahadi ile ile itatolewa kwetu kuanzia leo tunapomwomba ombi hilo kama kweli tumedhamiria kuishi kwa ajili yake hapa duniani, "Utakuwa pamoja Nami peponi" (Luka 23:43). Ndugu yangu, kwa nini leo hii uipoteze nafasi hii ya thamani? Kata shauri sasa kumfanya Yesu awe Bwana na Mwokozi wako. Itumie vizuri nafasi ya leo kama yule jambazi pale msalabani. Acha kucheza na dhambi. Leo ndiyo siku ya wokovu wako (2 Kor. 6:2).

Vijana Watatu Washinda Mtihani wa Amri ya Pili (Soma Danieli 3 Yote)

Tangu mbinguni Shetani amekuwa akiipiga vita Sheria ya Mungu (Amri Kumi). Anamkasirikia vibaya sana kila mtu anayezishika Amri zote Kumi za Mungu na Imani ya Yesu (Ufu. 12:17; 14:12; Kut. 20:3–17). Mtu akishika Amri tisa katika hizo kumi ni sawa na mtu ambaye hashiki hata moja, kwani zote zi pamoja, mfano ni amri kumi ni kama kioo ambacho kina sehemu kumi, kikivunjika sehemu moja basi ni chote kimevunjika; Shetani hana shida na mtu kama huyo, maana yuko upande wake; hawezi kumpiga vita hata kidogo (Yak. 2:10–12). Amri Kumi ndizo zinazoonyesha dhambi, kwa maana "Dhambi ni uvunjaji wa Sheria [Amri Kumi]" (1 Yohana 3:4, AJKK; Rum. 7:7). Inachukua uvunjaji wa amri moja tu kuwa mwenye dhambi. Kwa hiyo, Mkristo yeyote, haidhuru awe nani au awe na cheo gani, anayeidharau Sheria ya Mungu iliyotolewa mlimani Sinai (Amri Kumi) yuko katika hatari kubwa ya kupoteza uzima wa milele (1 Yoh. 2:3–6; 5:1–5; Zab. 119:155).

Yesu aliye kielelezo chetu na ambaye ni Mungu alishika Amri Kumi za Baba Yake; sembuse wewe (Yoh. 15:10). Usikubali mtu yeyote akudanganye, maana "watu wabaya na wadanganyaji wataendelea, na kuzidi kuwa waovu, wakidanganyana kudanganyika" (2 Tim. 3:13). Hao waepuke. Angalia usijidanganye mwenyewe (Gal. 6:7, 8), wala usimruhusu kipofu akuongoze, kipofu mwenzake, mtatumbukia wote wawili shimoni (Mt. 15:14). Uzima wa milele una thamani kubwa kiasi kwamba mtu hawezi kukubali kuupoteza vivi hivi (Mt. 22:29).

Hapa tunawakuta vijana watatu wa Kiebrania kasoro Danieli hayupo safari hii. Katika Danieli 1 tuliona jinsi vijana wale wanne walivyoshinda mtihani ule wa chakula. Kula chakula au kunywa kinywaji kinachodhuru mwili kwa makusudi mazima ni kuvunja Amri ya Sita inayosema, Usiue (Kut. 20:13). Hivyo walishinda mtihani wa Amri ya Sita. Sasa wamekabiliwa na mtihani mgumu kabisa wa Amri ya Pili inayosema, "Usijifanyie sanamu ya kuchonga, wala mfano wa kitu chochote kilicho juu mbinguni, wala kilicho chini duniani, wala kilicho majini chini ya dunia. Usivisujudie wala kuvitumikia..." (Kutoka 20:4–6).

Mfalme Nebukadreza baada ya kuelezwa maana ya ndoto yake aliyoota ya sanamu kubwa katika Danieli 2 kuhusu Falme zile Kuu Nne ukiwamo na ufalme wake akafanya shingo ngumu kupinganana Mungu. Akatengeneza sanamu kubwa ya dhahabu tupu [dhahabu iliwakilisha ufalme wa Babeli] akimaanisha

kwamba ufalme wa Babeli utadumu milele. Akataka sanamu hiyo iliyowekwa katika uwanda wa Dura isujudiwe na wote waliokuwapo pale (Dan. 3:1–7). Wote wakaisujudia kasoro wale vijana watatu Waebrania—Shadraka, Meshaki, na Abednego. Ni ujasiri ulioje katika halaiki ile walimokuwamo viongozi wakuu wa serikali ya Babeli! Watu wa Mungu wanatakiwa kuwa na ujasiri kama huo kutetea kweli ya Mungu hata kama mbingu zinadondoka (Rum. 8:35–39; Ebr. 11:32–40; Dan. 11:33).

Mfalme alijaribu kuwasihi wafanye hivyo mara watakaposikia tena filimbi na ngoma zikipigwa. Akawatishia kuwa atawatupa katika tanuru ya moto iliyokuwa kali mara saba kuliko kawaida. Lakini wao kwa upole wakasema, "Mfalme, Ee Nebukadreza, hamna haja kujibu katika neno hili. Kama ni hivyo, Mungu wetu tunayemtumikia aweza kutuokoa na tanuru ile iwakayo moto; Naye atatuokoa na mkono wako, Ee mfalme. Bali kama si hivyo, ujue, Ee mfalme, ya kuwa sisi hatukubali kuitumikia miungu yako, wala kuisujudia hiyo sanamu ya dhahabu uliyoisimamisha" (Dan. 3:16–18). Ndipo mfalme akakasirika sana na kuamuru wafungwe na kutupwa na wanajeshi mashujaa ndani ya tanuru ile ya moto. Wale waliowatupa walikufa kwa ukali wa moto ule. Hatimaye wakafanikiwa kuwatupa katikati ya ile tanuru iliyowaka moto. Je, kulitokea nini?

Loo! mfalme akashangaa, hatukutupa watu watatu, mbona wako wanne, na mmoja anakuwa kama mwana wa miungu [Yesu alikuwa pale kuwaokoa]. Ameahidi kuwa atakuwa pamoja na watu Wake mpaka mwisho wa dahari (Mt. 28:20). Hata wakipita motoni au katika maji mengi atakuwa pale tayari kuwaokoa (Isaya 43:1, 2). Alitimiza ahadi Yake kwao katika tukio lile la kutisha. Wakawa wanatembea ndani ya moto bila kuungua. Walipotolewa nje ya tanuru ile "wakawaona watu hao, ya kuwa ule moto ulikuwa hauna nguvu juu ya miili yao, wala nywele za vichwa vyao hazikuteketea, wala nguo zao hazikubadilika, wala harufu ya moto haikuwapata hata kidogo" (Dan. 3:27).

Bwana asifiwe!!! Ana uweza wa kuokoa kabisa! Mungu anasema, "kwa maana wao wanaoniheshimu nitawaheshimu, na wao wanaonidharau watahesabiwa kuwa si kitu" (1 Sam. 2:30). Ndugu yangu, je, utasimama imara kutetea Amri Kumi za Mungu? Mfalme akatambua kuwa "hakuna Mungu mwingine awezaye kuokoa namna hii. Kisha akawakuza [akawapandisha cheo] Shadraka, na Meshaki, na Abednego, katika wilaya ya Babeli" (Dan. 3:29, 30); akawadharau wale wote walioisujudia sanamu ile na kutoa amri kuwa wakisema neno lolote juu ya Mungu wa vijana hao watakatwa vipande vipande na nyumba zao zitafanywa jaa [la takataka].

Hiyo si dhara kubwa? Kuna thawabu katika kusimama imara kutetea Kweli ya Mungu. Yusufu alifungwa gerezeni kwa kukataa kuzini, yaani, kuvunja Amri ya Saba (Kut. 20:14). Matokeo yake Mungu alikuwa naye gerezeni na hatimaye alitolewa na kuheshimiwa kwa kupewa cheo cha Waziri Mkuu wa Misri (Mwa. 39:21–23; 41:37–44). Babeli inawakilisha nguvu za giza [Shetani] zinazopigana na Amri Kumi za Mungu. Hata Babeli Mkuu wa Ufunuo anayo tabia hiyo hiyo. Shetani anaitumia Babeli kutekeleza maangamizi yake juu ya watu wa Mungu wasi na hatia.

Kizazi hiki cha mwisho cha Sayansi na Teknolojia kitakabiliwa na Mtihani Mgumu kuliko yote wa Amri ya Nne ihusuyo Sabato (Kut. 20:8–11). Yohana alionyesha kwamba kila mtu aliye hai wakati huo atajaribiwa (Ufu. 3:10). Watakolindwa na Kristo ni wale waliolishika Neno la subira Yake (Ufu. 14:12) —"Hapa ndipo penye subira ya watakatifu, hao wazishikao Amri [Kumi] za Mungu na Imani ya Yesu". Je, utasimama chini ya Bendera ya Imanueli iliyoandikwa maneno hayo juu [Ufu. 14:12] au chini ya Bendera ya Chapa ya Mnyama [Ufu. 13:16, 17]—iliyoandikwa siku ya kupumzika ya kizazi kipya kijacho? Hebu kwa neema Yake Mungu na tuazimie kwamba "hatuwezi kutenda neno lolote kinyume cha ile Kweli, bali kwa ajili ya Kweli" (2 Kor. 13:8). Lakini Kweli ni nini? Neno la Mungu ni Kweli; Sheria ya Mungu (Amri Kumi) ni kweli (Yoh. 17:17; Zab. 119:142). Neno Lake na Sheria Yake hudumu milele (Mt. 25:35; 1 Pet. 1:23; Luka 16:17; Zab. 119:44). Sheria Yake ni "kamilifu"; hivyo huwezi kuongeza wala kupunguza kitu katika Sheria hiyo ya Amri Kumi (Zab. 19:7; Kum. 4:2, 10–13).

Kiburi Sugu cha Mfalme Chashushwa (Soma Danieli 4 Yote)

Amini usiamini, wote tuna kiburi kwa kiwango fulani. Kiburi hicho kinatokana na nafsi, yaani, umimi. Kiini cha dhambi zote ni ule umimi (nafsi). Unaweza kujikweza au unaweza kujidhalilisha isivyopasa. Mambo yote hayo mawilini kiburi. Mwenye kujikweza anasema, "Mimi ni tajiri, mimi ni msomi, mimi... mimi..." Anajiona kuwa yu bora kuliko wengine kwa vile alivyo na kwa vile anavyofanya. Anayejidhalilisha isivyopasa akipongezwa kwa kazi nzuri aliyofanya, anasema, "Si kitu! Sikufanya la maana!" Lakini moyoni mwake anajipongeza kuwa amefanya vizuri sana. Yule anayesoma mioyo anaandika katika Kumbukumbu kuwa hicho ni kiburi. Kiburi kilimwangusha Lusifa mbinguni akapewa jina bayala la Shetani (Isa. 14:12–15; Eze. 28:14–17).

Wazazi wetu Bustanini Edeni walidanganywa na Shetani kuwa wakila tunda lile lililokatazwa watakuwa kama Mungu. Wakala, wakajiona uchi, wakapoteza utukufu alizoumbiwa, na wazao wao wakawa wamepungukiwa na utukufu huo (Mwa 3:3–7; Rum. 3:23). Mungu anachukia sana kiburi kwa sababu nafsi yetu inataka kumwondoa katika kiti Chake cha enzi mioyoni mwetu na kukikalia yenyewe (Mithali 6:16–19). Tulijifunza katika somo la kwanza (Danieli 1) kwamba miili yetu ni Hekalu la Roho Mtakatifu. Mtu anayeiruhusu nafsi kutawala moyo wake anamfukuza Roho moyoni mwake. Kama kuna vita kali kuliko zote hapa duniani ni ile ya kupiganana nafsi yetu. Nafsi haifi kabisa; inaweza kukandamizwa tu isijitutumue. Kwa hiyo ni muhimu tuwe macho kila wakati ili isije ikajitutumua juu ya Mungu au juu ya watu wengine.

Paulo alikuwa na vita iyo hiyo. Anasema, "Ninakufa kila siku" (1 Kor. 15:31). Kwa maneno mengine, "naifisha nafsi yangu kila siku," au "napigana na umimi unaojiinua ndani yangu." Kuweza kuidhibiti nafsi ni kwa njia ya kumruhusu Kristo kukaa moyoni mwetu, "Nimesulibiwa pamoja na Kristo; lakini ni hai; wala si mimi [si umimi wangu] tena, bali Kristo Yu hai ndani yangu; na uhai nilionao sasa katika mwili, ninao katika imani ya Mwana wa Mungu, ambaye alinipenda akajitoa nafsi yake kwa ajili yangu" (Gal. 2:20). Nafsi itaondolewa ndani yetu wakati wa parapanda ya mwisho tutakapopewa miili ya utukufu, isiyokufa (1 Kor. 15:51–53). Ndiyo maana si vizuri mtu kujisifu kuwa ameokoka, maana anaweza kuangushwa na nafsi wakati wowote na kupoteza wokovu wake (1 Kor. 10:12; Eze. 33:12–16; Mt. 24:13). Kwanza kule kujisifu kwenyewe tu ni dhambi ambayo haina msamaha mpaka mtu huyo atubu na kujishusha kiburi chake (Luka 18:9–14).

Tunaruhusiwa kujisifia msalaba wa Kristo tu uliotuletea ukombozi sisi tusistahili (Gal. 6:14). Sifa zote anastahili kupewa Mungu kwa lolote tufanyalo au kwa mafanikio yetu (Yer. 9:23, 24). Sasa tunamkuta mfalme Nebukadreza aliyekuwa ameuona uweza mkuu wa Mungu wa kuwaokoa wale vijana watatu katika tanuru ile ya moto, na kukiri kwamba "hakuna Mungu mwingine awezaye kuokoa namna hii" (Dan. 3:29), akijitukuza juu ya Mungu huyo kwa njia ya kiburi chake. Mji wa Babeli ulikuwa na utukufu mkubwa sana (Isa. 13:19a). Hakuna ufalme mwingine duniani unaoweza kuwa na utukufu kama ule. Mungu alimpa ndoto ya sanamu iliyowakilisha falme zote zitakazotawala kuanzia wakati wake mpaka Kristo atakapousimamisha ufalme wake (Danieli 2). Kwa kiburi akapinga mpango wa Mungu kwa kusimamisha sanamu ya dhahabu tupu (dhahabu iliwakilisha ufalme wa Babeli) katika uwanda wa Dura na kutaka watu waisujudie. Kwa kiburi alimdharau Mungu wa mbinguni kuwa si kitu; bali kwamba Yeye atadumu milele pamoja na ufalme Wake. Aliishi na watu wa Mungu ili ajifunze juu ya Mungu wa Israeli; vijana wale wanne walikuwa fundisho kuu kwake. Hakujali yote hayo. Mungu katika upendo wake akamletea ndoto ya pili ili kumwonya aachane na kiburi chake sugu (Dan. 4:4–17).

Katika ndoto yake aliona mti mrefu uliokua mpaka mbinguni; wanadamu, wanyama, ndege wote walipata chakula chao katika mti huo. Kisha akamwona mlinzi mtakatifu akiamuru mti ule ukatwe na kibaki kisiki tu kikapate umande wa mbinguni kwa nyakati (miaka) saba. Kwa nini? "Kusudi walio hai wapate kujua ya kuwa Aliye juu anatawala katika ufalme wa wanadamu, naye humpa amtakaye, tena humtawaza juu yake aliye mnyonge" (Dan. 4:17). Ni wafalme wangapi wanaofahamu kuwa ni Mungu aliyewaweka katika viti vya enzi wanavyovikalia? (Rum. 13:1–7; 1 Tim. 2:1–6). Wajibu wa Serikali zote za dunia ni kusimamia utekelezaji wa Amri Sita za mwisho katika zile Kumi (Kut. 20:12–17). Wanapofanya kazi yao hiyo vizuri na kwa uaminifu na haki mataifa yao yanabarikiwa. Wanapoingilia mambo yanayomhusu Mungu (Amri Nne za kwanza—Kut. 20:3–11) wanavuka mipaka ya madaraka aliyowapa na kustahili adhabu kutoka kwa Mungu. Biblia si kitabu cha siasa; lakini kuinuka na kuanguka kwa mataifa yote ya dunia kumeelezwa humo. Ni Mungu anayetawala katika falme zote za wanadamu. Mungu anapima nyendo za mataifa yote duniani (Zab. 66:7–8; Zaburi 2; 9:17). Ni jambo la kusikitisha mno kwamba mataifa yote ya dunia, ukiwaondoa watakatifu waliomo, yataangamizwa vibaya siku ile ya mwisho kwa kwenda kinyume na madaraka aliyowapa Mungu (Ufu. 19:11–21).

Danieli alipoitwa kuitafsiri ndoto ile ya mfalme "akashangaa kwa muda, na fikara zake zikamfadhaisha" (Dan. 4:19). Kwa nini alifadhaika? Kwa sababu ndoto ile ilimaanisha kwamba mfalme angefukuzwa mbali na wanadamu na kula

majani kama ng'ombe kwa miaka saba. Kwa nini iwe hivyo? Kwa sababu ya kiburi chake sugu. "Nyakati [miaka] saba zitapita juu yako; hata utakapojua ya kuwa Aliye juu Ndiye anayemiliki katika ufalme wa wanadamu, Naye humpa amtakaye, awayeyote" (Dan. 4:25). Miezi 12 baadaye, "alikuwa akitembea ndani ya jumba la kifalme katika Babeli. Mfalme akanena, akasema, Mji huu si Babeli mkubwa niliujenga mimi, uwe kao langu la kifalme, kwa uwezo wa nguvu zangu, ili uwe utukufu wa enzi yangu?" (Dan. 4:29, 30). Pale pale tangazo likatolewa kutoka mbinguni kuwa ufalme wake umeondoka kwake na atakaa na wanyama akila majani kama ng'ombe kwa miaka saba mpaka atakapojifunza kumtambua Mungu wa mbinguni. Mafunzo ya miaka saba kukishusha kiburi sugu! Fikiria hilo! Mungu na ashukuriwe! Nebukadreza alijifunza kwa njia ya aibu sana (ya kuwa mwehu) kwa miaka saba mizima. Alitoka akiwa kiumbe kipya; akakitubia kiburi chake sugu na kuanzia hapo akaanza kumtukuza hadharani Mungu wa mbinguni (Dan. 4:34, 35). Ufalme wake akarudishiwa. Ushuhuda wake mbele za watu ameutoa mwanzo wa Sura hii ya 4. "Mfalme Nebukadreza, kwa watu wa kabila zote, na taifa zote, na lugha zote, wanaokaa katika dunia yote; Amani iongezeke kwenu. Mimi nimeona vema kutangaza habari za ishara na maajabu, aliyonitendea Mungu aliye juu. Ishara zake ni kubwa kama nini! na maajabu yake yana uweza kama nini! ufalme wake ni ufalme wa milele; na mamlaka yake ni ya kizazi hata kizazi" (Dan. 4:1–3). Siku moja wale watakaookolewa watakutana na Nebukadreza mbinguni. Atawasimulia vizuri kisa chake.

Ni wangapi ambao Mungu anapozungumza nao katika Neno Lake wanakaza shingo zao kwa kiburi na kuyatukuza mawazo yao juu ya Mungu na kufanya kinyume na maagizo Yake? Je, wako tayari kupelekwa porini na kula majani ili wajifunze? Hilo ni zoezi kali mno. Je, Mungu atanivumilia mpaka lini asiukate mti wangu? (Luka 13:6–9). Yatupasa kutubu; la sivyo tutaangamizwa (Luka 13:1–5). Sisi si maarufu kuliko Mungu; wala sisi si bora kuliko wengine.

Usiku wa Mwisho Duniani (Soma Danieli 5 Yote)

Moyo wa mwanadamu umejaa upumbavu. "Mpumbavu amesema moyoni, Hakuna Mungu; Wametenda uovu wa ufisadi na kuchukiza, Hakuna atendaye mema" (Zab. 53:1). Watu wanaopenda kufanya dhambi huamua kumfutuliambali Mungu katika mawazo yao, mafundisho yao, na maisha yao. Biblia inasema huo ni upumbavu. Kwa sababu Yuko Kweli, na watu kama hao watawajibika kwa vitendo vyao viovu. Lakini jambo la kusikitisha ni kwamba hatujifunzi kutokana na yale yaliyowapata watangulizi wetu. Tunataka kujionea wenyewe. Siku moja mfalme Belshaza (mjukuu wa Nebukadreza) alifanya karamu kubwa ya ulevi kwa ajili ya wakuu wake elfu. Hakuju kwamba karamu yake hiyo ilikuwa ya mwisho, na ya kwamba Mungu wa mbinguni alikuwa ameiona hata kabla haijafanywa (Yer. 51:37–40, 57–58). Na usiku ule karamu ile ikawa ya aina yake; lakini wahusika hawakuweza kuamka asubuhi yake; walikuwa maiti. Belshaza hakujiifunza kutokana na mambo yaliyompata babu yake Nebukadreza (Dan. 5:18–23). Alikuwa anajua yote hayo lakini kwa kiburi kabisa akafanya yaliyomchukiza Mungu wa Mbinguni.

Makosa makubwa aliyoyafanya ni haya:

Kosa lake la kwanza ni kutumia vyombo vitakatifu kunywea pombe (Dan. 5:1–3). Hakuweka tofauti kati ya vyombo vya kawaida vya kutumia na vyombo vitakatifu vinavyotumika kwa kazi maalum ya Mungu. Jinsi gani siku hizi waumini hawawafundishi watoto au wenzao kuweka tofauti hiyo? "Makuhani [wachungaji] Wake wameihalifu sheria Yangu [Amri Kumi], wametia unajisi vitu vyangu vitakatifu; hawakuweka tofauti ya vitu vitakatifu na vitu vya kutumiwa sikuzote; wala hawakuwafundisha watu kupambanua vitu vichafu [kama nguruwe, panya, na kadhalika] na vitu vilivyo safi [kama ng'ombe, mbuzi, kondoo], nao wamefumba macho yao, wasiziangalie Sabato Zangu, Nami nimetiwa unajisi kati yao" (Eze. 22:26). Kutokutambua vitakatifu ni kosa la kufisha. Sabato [Jumamosi] ni takatifu (Mwa. 2:2, 3; Kut. 20:11; Isa. 58:13, 14). Jumapili si takatifu; ni siku ya kazi (Eze. 46:1). Siku ya ibada aliyoiweka Mungu kwa wanadamu wote ni Sabato [Jumamosi] na itakuwa hivyo milele zote (Isa. 66:22, 23). Zaka (sehemu ya kumi ya mapato yetu) ni takatifu (Law. 27:30–33). Kuitumia kwa matumizi yetu ya kawaida ni kumwibia Mungu (Mal. 3:8–11). Wevi hawataurithi ufalme wa Mungu (1 Kor. 6:9, 10). Kumtegemea mchungaji wako badala ya kusoma Biblia mwenyewe ni hatari kubwa!

Kosa lake la pili ni kunywa divai [pombe] (Dan. 5:4a). Tulijifunza katika somo la kwanza lililohusu vyakula na vinywaji kwamba pombe inaudhuru sana mwili wetu, na ya kwamba wale wanaouharibu mwili wao kwa pombe au kwa njia nyingine yoyote wataharibiwa (1 Kor. 3:16, 17). Pombe ina sumu ya alkoholi ambayo inaathiri mishipa ya fahamu, ubongo, moyo, nyama za mwili, na kadhalika. Si suala tu la kulewa linalohusika, bali ni ile sumu iliyomo. Wengi hata wakinywa pombe nyingi hawalewi; lakini sumu inafanya kazi miilini mwao na kuiharibu. Hivyo wale wasemao kunywa pombe kidogo tu wasingeweza kusema hivyo kuhusu sumu ya panya. Sumu kidogo tu yatosha kuua mtu au kuuathiri mwili (Mithali 23:29–35). Biblia inalinganisha sumu iliyomo katika pombe na sumu ya nyoka aitwaye "fira" (Mithali 23:31, 32). Ni sumu mbaya sana. Biblia inasema walevi [wanaolewa na wasilewa] hawataurithi ufalme wa mbinguni (1 Kor. 6:9, 10).

Kosa la tatu la Belshaza ni lile la kuisifu miungu badala ya Mungu wa mbinguni (Dan. 5:4b). Neno lasema, "BWANA asema hivi, Mwenye hekima asijisifu kwa sababu ya nguvu zake, wala Tajiri asijisifu kwa sababu ya utajiri wake; bali ajisifuye na ajisifu kwa sababu hii ya kwamba ananifahamu Mimi, na kunijua, ya kuwa Mimi ni BWANA, nitendaye wema, na hukumu, na haki, katika nchi; maana mimi napendezwa na mambo hayo, asema BWANA" (Yer. 9:6).

Si kwamba Belshaza alikuwa hamjui Mungu wa mbinguni alipokuwa anaisifu miungu yake pamoja na wakuu wake, kilikuwa ni kiburi chake sugu kilichomfanya afanye hivyo. Je, wewe unamsifu nani? Wakati sherehe imefikia kilele chake, wamelewa na kuanza kusifu wanawake na miungu yao, kiganja cha mkono kisichotoka damu kikaanza kuandika ukutani. Jasho jembamba likawatoka. Pombe yote ikayeyuka kichwani. Hofu kuu ikawashika, wasijue la kufanya. Wataalam wakaitwa ili wayasome maandiko yale; hawakuweza.

Ndipo malkia, nyanya/bibi wa Nebukadreza, akaingiana kuwaambia habari za Danieli jinsi alivyomtafsiria ndoto babu yake. Danieli akaitwa. Akamshutumu Belshaza kwa kiburi chake, licha ya kujua fika yaliyompata babu yake. Akasoma maandiko yale ukutani: "MENE (HESABU), MENE (HESABU), TEKELI (MIZANI), NA PERESI (MGAWANYO). Na tafsiri ya maneno hayo ni hii; MENE, Mungu ameuhesabu ufalme wako na kuukomesha. TEKELI, Umepimwa katika mizani nawe umeonekana kuwa umepunguka. PERESI, Ufalme wako umegawanyika, nao wamepewa Wamedi na Waajemi" (Dan. 5:25–28). Ilikuwa imetabiriwa mapema kwamba milango ya kuingilia mjini itaachwa wazi na maji ya mto yatakaushwa (Isa. 45:1; 44:27).

Hivyo ndivyo alivyofanya Koreshi aliyeyaongoza majeshi ya Wamedi na Waajemi usiku ule. Milango ya mto haikufungwa usiku ule. Wakaingia na kumwua mfalme na viongozi wake waliokuwamo mle. Ulikuwa ni usiku wa mwisho kwao. Mungu anayapima mataifa katika mizani na kukomesha ufalme wao kama apendavyo. Vile vile anampima mtu mmoja mmoja katika mizani ile ya mbinguni (Amri Kumi) na kuandika mbele ya jina lake "umepunguka" au "umetimilika katika Yeye" (Kol. 2:10). Hiyo ndiyo kazi anayofanya Kuhani wetu Mkuu, Yesu Kristo, mbinguni tangu mwaka wa 1844. Karibu sana kesi ya kila mmoja wetu itakatwa kwa milele. Akimaliza kazi yake ya upatanisho au hukumu atatamka maneno haya ya kutisha: "Mwenye kudhulumu na azidi kudhulumu; na mwenye uchafu na azidi kuwa mchafu; na mwenye haki na azidi kufanya haki; na mtakatifu na azidi kutakaswa" (Ufu. 22:11).

Hukumu hiyo itakatwa kabla ya kuanguka mapigo yale 7 ya Ufunuo 16. Katika pigo la mwisho atakuja kuwachukua watu wake na kuwaangamiza waovu wote. Mkulima yule tajiri aliyevuna mavuno mengi asijue pa kuyaweka, alifikiri kwamba atakuwa na maisha marefu sana ya raha mbele yake (Luka 12:16–21). Usiku ule akajiambia mwenyewe, "Ee nafsi yangu, una vitu vyema vingi ulivyojiwekea akiba kwa miaka mingi; pumzika basi, ule, unywe, ufurahi" (Luka 12:19). Maskini yule, alipolala usiku ule hakuamka, aliuawa. Yule mlinzi mtakatifu asiyeonekana aliyeandika ukutani Babeli, akatamka kwa tajiri huyo maneno haya, "Usiku huu wa leo wanataka roho yako! Vitu ulivyojiwekea tayari vitakuwa vya nani?" (Luka 12:20). Ndugu yangu, leo ndiyo siku ya wokovu (2 Kor. 6:2). Kesho si yako (Yak. 4:13–16). Amua leo kumpokea Yesu kuwa Bwana na Mwokozi wako. Achana na ulevi na dhambi zote. Ukimpokea atakupa uwezo wa kushinda dhambi (1 Kor. 15:57; Yuda 24, 25).

Usiku wa mwisho duniani kwako na kwangu unaweza kuwa ni usiku huu wa leo. "Basi jiangalieni, mioyo yenu isije ikalemewa na ulafi, na ulevi na masumbufu ya maisha haya, siku ile ikawajia kama mtego unasavyo; kwa kuwa ndivyo itakavyowajilia watu wote wakaa juu ya uso wa dunia" (Luka 21:34, 35). Siku moja ulimwengu wote unaojifurahisha katika anasa mbalimbali za dhambi hautaweza kuona asubuhi; watakuwa maiti, hawatazikwa, wala kuliliwa (Yer. 25:32–37). Itakuwa karamu ya mwisho Mungu atakayowafanyia ndege (Ufu. 19:17, 18).

Afaulu Mtihani wa Amri ya Kwanza (Soma Danieli 6 Yote)

Katika Babeli ya zamani na Babeli Mkuu wa mwisho inadhihirika tabia ile ile ya Shetani ya kuichukia Sheria ya Mungu [Amri Kumi] na kuwalazimisha watu kutenda kinyume na Sheria hiyo. Waliabudu miungu, sanamu, na wafalme. Nimrodi ndiye muasisi wa mji wa Babeli (Mwanzo 10:8–12). Aliabudiwa kama mungu Bel (jua). Bel (Isa. 46:1) ni mungu mkuu wa Wababeli na Waajemi, ni kifupi cha "Baali". Historia inaonyesha kuwa wapagani tangu siku za Babeli waliabudu jua katika siku ile ya Jumapili. Tumeona jinsi vijana wale wanne (Danieli 1) walivyojaribiwa juu ya Amri ya Sita, isemayo, "Usiue" (Kut. 20:13). Kula vyakula na kunywa vinywaji vinavyodhuru mwili ni kujiua polepole. Walishinda mtihani ule. Pia tumeona wale vijana watatu (Danieli 3) walivyojaribiwa juu ya Amri ya Pili inayokataza ibada ya sanamu (Kut. 20:4–6); walishinda mtihani ule mgumu japo walitupwa motoni. Mungu alipendezwa kuwaokoa. Pia tuligusia juu ya kujaribiwa kwa Yusufu kule Misri juu ya Amri ya Saba, inayosema, "Usizini" (Kut. 20:14). Alishinda. Sasa tunamkuta Danieli (Danieli 6) akijaribiwa juu ya Amri ya Nane, isemayo, "Usiibe" (Kut. 20:15). Alishinda bila shida (Dan. 6:4); alikuwa mwaminifu. Kisha tulidokeza kuwa mtihani mgumu kuliko yote wa siku za mwisho ni juu ya Amri ya Nne, inayohusu Sabato ya Mungu (Kut. 20:8–11). Kizazi cha Sayansi na Teknolojia kitaweka siku ya kupumzika nyingine isiyokuwa Sabato. Dunia itagawanyika katika makundi mawili—hao wazishikao Amri [Kumi] za Mungu pamoja na Imani ya Yesu, na wale wasizishika, japo miongoni mwao watakuwamo wanaomwamini Yesu. Kushika Amri Kumi za Mungu ni lazima uzishike zote (Kut. 20:3–17; Yak. 2:10–12). "Dhambi ni uvunjaji wa Sheria [Amri Kumi]" (1 Yohana 3:4, AJKK).

Tukirudi kule Babeli tunamkuta mfalme Dario aliyempenda sana Danieli, mtu wa Mungu. Kutokana na "roho bora iliyokuwa ndani yake Danieli, alimteua kuwa Waziri Mkuu wa Babeli. Jambo hilo liliwakasirisha sana mawaziri waliokuwa wanawania cheo hicho. Wakatafuta njia ya kumwondoa katika cheo hicho kwa kuchunguza utendaji wake wa kazi na matumizi ya fedha za dola ile ya Wamedi na Waajemi, "halikuonekana kosa wala hatia ndani yake" (Danieli 6:1–4).

Wakakaa kikao cha faragha. Wakatafuta mbinu hii na ile wasiweze kuiona. Hatimaye wakasema, "Hatutapata sababu ya kumshtaki Danieli huyo, tusipoipata katika mambo ya Sheria ya Mungu wake [Amri Kumi]. Naam, wazo

hilo likawa zuri na likakubalika kwa wote. Tahadhari ikawa kwamba wasiweke amri yoyote itakayomshtua mfalme maana anampenda Danieli. Wakazipitia amri moja moja wakaona ya kwanza inafaa. Lakini Danieli hawezi kukubali kuabudu mwanadamu, maana amri hii inasema, "Usiwe na miungu mingine ila Mimi" (Kut. 20:3). Wakasema mfalme atagundua tu kuwa tumemlenga Danieli, rafiki yake. Mmoja akatoa wazo kuwa tumhusishe mfalme. Tuseme watu wote waombe kwa mfalme kwa siku thelathini tu; atajisikia vizuri, wala hatajua kuwa tumemlenga Danieli. Wakasema sisi tunajua kwamba Danieli hatakubali na tutakuwa tumemnasa kabisa, cheo cha Waziri Mkuu kitamponyoka; kitakuwa chetu. Sawa? Sawa! Wakamwendea mfalme kwa hila na kumshurutisha kuitia amri hiyo muhuri wake. Soma Danieli 1 6:5–9. "Basi mfalme Dario akayatia sahihi maandiko yale, na ile marufuku/katazo" (Dan. 6:9). Sheria ya Wamedi na Waajemi haiwezi kubadilika, yaani, haiwezi kubatilishwa ikiisha kutungwa mpaka itekelezwe kama ilivyo.

"Basi Danieli, alipojua ya kuwa yale maandiko yamekwisha kutiwa sahihi, akaingia nyumbani mwake, (na madirisha katika chumba chake yalikuwa yamefunguliwa kukabili Yerusalemu)" (Danieli 6:10). Je, aliomba kimya kimya ili watu wasisikie anaomba kwa nani? "Wakamwona Danieli akiomba dua, na kusihi mbele za Mungu wake" (Dan. 6:11). Alikuwa anaomba kwa sauti kubwa wanasikia dua anayotoa kwa Mungu wake. Ni ujasiri ulioje mbele ya kifo kibaya cha kuliwa na simba! Yesu ameahidi kwamba "kila mtu atakayenikiri mbele ya watu, Nami nitamkiri mbele za Baba Yangu aliye mbinguni" (Mt. 10:32).

Danieli alipokuwa anamkiri Kristo waziwazi hata mbele ya kifo mbingu yote ilikuwa inaangalia kila kitu kwa makini sana na kujiandaa kumlinda. Wengi wetu tungekuwa tunaomba kimoyomoyo ili watu wasije wakatusikia na tukahatarisha maisha yetu. Matokeo yalikuwaje pamoja na juhudi ya mfalme kutaka amri ile isitekelezwe? "Wakamtupa katika tundu la simba" (Dan. 6:16). Wakajipongeza kuwa njama yao juu ya Danieli imefanikiwa kabisa na hawatamwona tena. Mfalme alikuwa na imani na Mungu wa Israeli, ijapokuwa alikuwa na wasiwasi sana juu ya usalama wa maisha ya rafiki yake Danieli, alipoona wamemtupa katika tundu la simba. Akasema Maneno haya, "Mungu wako unayemtumikia daima, Yeye atakuponya" (Dan. 6:16).

Mfalme hakulala usiku kucha akifikiria jinsi simba wanavyomraru vipande vipande rafiki yake; akijilaumu kwa nini hakugundua njama ya mawaziri wale waliomwonea wivu Danieli. Je, simba wale wenye njaa kibao walimla Danieli, Shahidi wa Yesu? Mfalme akaenda kwenye tundu lile la simba, akilia kwa huzuni, "Ee Danieli, mtumishi wa Mungu aliye hai, je, Mungu wako, unayemtumikia daima, aweza kukuponya na simba hawa [wenye njaa]?" Danieli

akamjibu mfalme, "Mungu wangu amemtuma malaika Wake, Naye ameyafumba makanwa ya simba nao hawakunidhuru" (Dan. 6:21, 22). Simba wale wakawa bubu; makucha yao hayakufyatuka, wala hawakuwa na ari yoyote ya kumrukia.

Mfalme akaagiza wamtoe. Amri ya Wamedi na Waajemi isiyobadilika ilikuwa imetekelezwa lakini bila matokeo yaliyokusudiwa. Akatoa amri nyingine isiyobadilika ili itekezwe mara moja. Akaamuru waliomshtaki kwa kijicho chao watupwe mle mle, "wao, na watoto wao, na wake zao" (Dan. 6:24). Nini kilitokea? "Wale simba wakawashinda wakaivunja mifupa yao vipande vipande, kabla hawajafika chini ya tundu" (Dan. 6:24). Wivu au kijicho kina mshahara wake! Wengi wanatafuta njia ya kuwang'oa wenzao kwenye vyeo vyao kwa kupeleka mashtaka ya uongo au kutega mitego ya hila ambayo huwa vigumu sana kujinasua. Mungu anaouna uovu wote huo. Wahenga walisema, "Mchimba shimo hutumbukia mwenyewe." Biblia inasema, "Mwenye kuchimba shimo atatumbukia ndani yake" (Mhu. 10:8). Siku zile za Esta, Hamani akamwonea wivu au kijicho Mordekai. Kwa siri akachongamti mrefu sana wenye ncha kali wa kumtundikia Mordekai, mtu wa Mungu aliyekuwa hana hatia yoyote kama Danieli. Matokeo? Alitundikwa mwenyewe kwenye mti ule ule aliouchonga kwa mikono yake (Esta 7:9, 10).

Mfalme Dario alimpenda Mungu wa Danieli. Mungu Naye akampenda mfalme huyo. Akamtuma Gabrieli kumthibitisha katika ufalme wake (Dan. 11:1). Wafalme wengi wangeiga mfano wa mfalme huyu katika kuwasaidia na kuwatetea watu wa Mungu wanaowekewa mitego ya hila ili kuwaangusha. Mungu atawabariki wafalme kama hao.

Danieli akashinda mtihani ule mgumu wa kuitetea Amri ya Kwanza. Mfalme akawaandikia watu wa mataifa yote watetemeke mbele za Mungu wa Danieli. Akasema, "Yeye huponya na kuokoa, hutenda ishara na maajabu mbinguni na duniani, ndiye aliyemponya Danieli na nguvu za simba" (Dan. 6:27). Mungu anasema, "kwa maana wao wanaoniheshimu nitawaheshimu, na wao wanaonidharau watahesabiwa kuwa si kitu (1 Sam. 2:30). Danieli akafanikiwa chini ya wafalme wawili (Dan. 6:28). Vijana wa leo wangeiga kielelezo cha Danieli.

Falme Zitakazowaathiri Watu wa Mungu— Sehemu ya I (Soma Danieli 7 Yote)

Katika Danieli 7 tunazikuta Falme zile zile tulizozikuta katika Danieli 2, ila maelezo ya ziada yametolewa katika sura hii. Tutaigawa sehemu mbili ili iwe rahisi kufuatilia. Sehemu ya Kwanza itatoa picha ya falme zote kuanzia Babeli hadi atakapokuja Bwana Yesu kuusimamisha ufalme wake wa milele. Sehemu ya Pili itahusika na Ufalme wa Pembe Ndogo ambao utawaathiri sana watu wa Mungu katika siku za kufungia historia ya ulimwengu huu. Watu wa Mungu ni Israeli ya Kimwili (Wayahudi) na Israeli ya Kiroho (Wakristo wa Mataifa yote). Soma Warumi 2:28, 29na Wagalatia 3:26–29, na kurudia somo la Danieli 9 juu ya Taifa Takatifu la Mungu la siku hizi. Kitabu cha Danieli na Siku Zetu kitatoa maelezo ya kinagaubaga juu ya somo hili. Katika Danieli 2 tuliziangalia falme hizo kwa Mtazamo wa Kisiasa. Tuliangalia tu utukufu wa falme hizo uliopungua kulingana na madini—dhahabu, fedha, shaba, chuma, na udongo. Babeli ulikuwa na utukufu kuliko zote (Isa. 13:19). Katika Danieli 7 tunaziangalia falme hizo kwa mtazamo wa Kidini Kisiasa.

Tunaona jinsi falme hizo zilivyowaathiri watu wa Mungu (Israeli ya Kimwili na Israeli ya Kiroho). Mungu anatishia kuchukua hatua ya kuziangamiza falme zote zinazotesa na kuwaua watu Wake (Yer. 25:15–38; 46:28); watu wa Mungu ni sawa na mboni ya jicho lake (Zek. 2:8). Kuwapiga vita watu wa Mungu ni sawa na kupigana na Mungu Mwenyewe. Kilele cha Pambano hili ni Vita ya Har-Magedoni ambayo ni vita kati ya

Mungu na falme za dunia zinazotaka kuwaua watu Wake, na kwa kufanya hivyo zinapigana na Mungu Mwenyewe (Ufu. 16:13–16). Tutaona jinsi mataifa hayo moja baada ya jingine falme zao zilivyokomeshwa kabisa. Ufalme wa Warumi wa Kipagani na Ufalme wa Rumi ya Kipapa utapatilizwa katika nyakati za Agano Jipya kwa njia ya zile Baragumu Saba za Ufunuo 8 hadi 11. Ni jambo la kusikitisha mno kwamba falme zote za dunia tamati yake ni kuangamizwa vibaya kwa sababu tu ya kumsaidia huyo "Pembe Ndogo" aitwaye kwa jina lingine "Mnyama" (Ufu. 19:11–21). Ni jukumu letu kuwaombea sana Wafalme, Marais, mawaziri na viongozi wote wakuu wa ngazi zote katika serikali zote duniani ili wasije wakapatwa na mkasa huo aliouandaa Ibilisi (1 Tim. 2:1–6). Maneno ya kawaida tunayotumia mitaani yana maana tofauti katika taaluma mbalimbali. Kwa mfano "kijiko" ni chombo tunachotumia kulia chakula; lakini kwa Mhandisi wa Majengo na Barabara "kijiko" ni aina fulani ya katapila linalochota udongo na kuuweka wanakotaka. Kwa mtu mwenye akili ni muhimu

kuuliza, "Una maana gani kusema hivyo?" Ufafanuzi utakapotole hasira yake itapoa. Hivi sasa watu wanaposikia neno hili "Mnyama" hasira zao zinapanda juu kiasi cha kumpa mikong'oto anayelitamka, hata kumpeleka mahakamani. Lakini neno hilo limetumika katika taaluma ya unabii, maana ya "Mnyama" ni "Mfalme" au "Ufalme" (Dan. 7:17). Nani atampa mikong'oto mtu anayesema "Mfalme"? Atakuwa na upungufu kiakili. Ya nini kufoka, ndugu yangu? Uliza kwanza, utapata maana yake. Kwa hiyo, huyo Pembe Ndogo ni Mfalme au ni Ufalme. Tutatumia Sehemu ya Pili kumfafanua ili kila mtu amjue. Kwa maana asipojulikana na watu wote duniani, Yesu Kristo haji; tutaendelea kusota duniani na kuteseka kwa magonjwa sugu, umaskini, dhuluma kwa muda usijulikana (2 The. 2:1–4). Paulo amerahisisha sana kwa wale wasiujua unabii kumtambua mfalme huyo katika fungu la 4.

Hebu sasa na tuziangalie falme hizo kwa jumla. Wanyama wote waliotajwa ni wakatili. Hii inamaanisha kwamba falme hizo zilifanya ukatili mkubwa. Tutapitia kwa kifupi tu:- 1. SIMBA—UFALME WA BABELI (*606–538 au 605–539 K. K.)

Ufalme wa Babeli unawakilishwa na Simba (Dan. 7:4; Yer. 4:5–7; Hab. 1:6–8). Katika Danieli 2 umewakilishwa kwa Kichwa cha Dhahabu (Dan. 2:37, 38). Kuhusu ukatili wake soma 2 Nya. 36:17–20; Yer. 21:7. "Mabawa mawili" aliyokuwa nayo simba ni kasi au wepesi wa kushinda vitani (Hab. 1:6–10). *Vitabu vya historia huonyesha miaka tofauti.

2. DUBU—UFALME WA WAMEDI NA WAAJEMI (*538 au 539–331 K. K.)
Ufalme wa Wamedi na Waajemi unawakilishwana Dubu, mnyama mkali sana (Dan. 7:5). Katika Danieli 2 umewakilishwa na Kifua na Mikono ya Fedha (Dan. 2:39a; 5:25–31). "Mbavu 3" ni majimbo matatu yaliyotekwa kikatili sana na ufalme huu, nayo ni Babeli, Misri, na Lydia (si Libya). Kuhusu ukatili wake soma Isa. 13:17–22; Yer. 51:28–44.

3. CHUI—UFALME WA WAYUNANI (331–168 K. K.)

Ufalme wa Wayunani unawakilishwa na Chui, mnyama mwenye machachari sana (Dan. 7:6). Katika Danieli 2 umewakilishwa na Tumbo na Viuno vya Shaba (Dan. 2:39b; 8:20, 21). "Mabawa manne" humaanisha kasi zaidi katika kushinda vitani. "Vichwa vinne" huwakilishawatawalaau wafalme (Ufu. 17:9, 10) wanne waliotawala baada ya kufa Iskanda Mkuu. Hao ni majeneraliwake—Cassander, Lysimachus, Seleucus, na Ptolemy. Katika Danieli 8 Iskanda Mkuu ni "pembe mashuhuri kati ya macho ya beberu" (Dan. 8:5, 21), majenerali hao wanne ni "pembe nne" za beberu (Dan. 8:8, 22). Ukatili wa ufalme huu soma Dan. 8:6, 7.

4. MNYAMA WA KUTISHA—UFALME WA WARUMI (168 K. K.—476 B. K.) Ufalme wa Warumi unawakilishwa na mnyama wa kutisha asiye na jina, mwenye pembe 10 (Dan. 7:7). Ulitawala makoloni 10 ya Ulaya Magharibi. Katika Danieli 2 umewakilishwa na Miguu ya Chuma (Dan. 2:40). Ukatili wake soma Dan. 7:7, 23; 2:40. Ni ufalme unaovunja-vunja. Hawakutajwa kwa jina ila historia inakiri kuwa utawala uliouangusha Uyunani ni Rumi mwaka 168 K. K. Yesu alipozaliwa ulikuwa bado unatawala (Luka 2:1–7; Yoh. 11:48).

5. PEMBE KUMI—FALME 10 ZA ULAYA MAGHARIBI (476 B. K.—KUJA YESU) Falme hizo zinawakilishwa na Pembe 10 (Dan. 7:8). "Pembe" ni "Wafalme" au "Falme" (Dan. 7:24). Falme 10 zilijikomboa toka ukoloni wa Kirumi ulipoangushwa mwaka 476 B. K. na mataifa ya kipagani ya Ulaya Kaskazini. Falme 10 ni Uingereza, Ufaransa, Ujerumani, Uswisi, Ureno, Hispania, Italia, Heruli, Wavandali, na Waostrogothi. Katika Danieli 2 zimewakilishwa na Vidole 10 vya Nyayo (Dan. 2:41, 42). Kuhusu ukatili wao soma historia. Zilimsaidia, tena zitamsaidia papa kuua watakatifu (Ufu. 17:12–14).

6. PEMBE NDOGO—UFALME WA PAPA AU UPAPA (538–1798 B. K.) Ufalme wa Papa hapa unawakilishwa na Pembe Ndogo (Dan. 7:8, 20, 24). Ufalme huu una majina mengi katika unabii—Chukizo la Uharibifu, Mnyama, na kadhalika. Umewakilishwa na Nyayo za Miguu (2:33, 42). Ukatili wake usi na kifani ulidhihirika katika Zama za Giza ulipowaua zaidi ya milioni 50 ya watu wa Mungu uliowaita "wazushi". Soma Dan. 7:21, 25. Tunajuaje kama huo ni Upapa? Soma Sehemu ya Pili ya Danieli 7.

7. MMOJA ALIYE MFANO WA MWANADAMU—UFALME WA KRISTO (AJAPO) Ufalme wa milele wa Kristo umewakilishwa na Mmojaaliye Mfano wa Mwanadamu (Dan. 7:13, 14; Mt. 24:29–31). Katika Danieli 2 uliwakilishwana Jiwe (Dan. 2:34, 35, 44, 45).

Ufalme huu hauna ukatili; raia zake watakuwa na amani milele (Ufu. 7:13–17; 21:1–7). Lakini kabla ya ufalme huo kuja, Hukumu inaendelea mbinguni tangu 1844 kuamua hatima ya falme hizo zinazotesa watu wa Mungu pamoja na adhabu ya waovu wote; ndipo atakuja (Ufu. 22:11, 12).

Falme Zitakazowaathiri Watu wa Mungu— Sehemu ya II (Soma Danieli 7:7–14, 18, 20–28)

Katika Sehemu hii ya Pili tuna kazi moja tu ya kufanya; kuthibitisha kwamba "Pembe Ndogo" inawakilisha Ufalme wa Papa au Upapa. Wanaokamata wachawi wana vigezo vyao vinavyothibitisha kuwa huyo kweli ni mchawi. Mungu Naye ameweka vigezo vyake ili kumtambulisha "Pembe Ndogo" na kuondoa mashaka yoyote waliyo nayo watu kuhusu suala hilo. Tutatumia mafungu ya Biblia huku na huku (Isa. 28:10) pamoja na Ushahidi wa Historia. Kwa nini tusumbuke kuutambua ufalme huo? Kwa sababu ufalme huo utasababisha wanadamu wote duniani watakaoambatana nao kuangamizwa pamoja nao (Ufu. 19:11–21). Kama nilivyosema huko nyuma, ufalme huu una majina mengi katika kitabu cha Danieli na kile cha Ufunuo. Tutajaribu kujenga daraja la kuunganisha Danieli 7 na Ufunuo 13 kwa kuangalia vigezo vichache tu miongoni mwa vingi. Hukumu iliyotajwa katika Danieli 7 imeamua kumwondolea ufalme na kumwangamiza, lakini baada ya kupewa utawala wake wa Awamu ya Mwisho (Dan. 7:26; Ufu. 19:1–3; 18:4–8; 16:1, 2, 10, 19–21; 17:1–11). Kwa maelezo zaidi soma vitabu vya Danieli na Siku Zetu na Ufunuo pamoja na Pambano Kuu au Vita Kuu.

KIGEZO 1: PEMBE NDOGO ILIKUJA BAADA YA FALME 10 KUJITAWALA (Dan. 7:8)

Falme 10 za Ulaya Magharibi zilizotajwa katika Sehemu ya Kwanza ya somo hili zilizitawala mwaka 476 B. K. mara tu baada ya Ufalme wa Warumi kuangushwa. Baada ya kuanguka ufalme huo Askofu wa Rumi, ambaye baadaye aliitwa Askofu wa Maaskofu au Papa, alitawala katika mji wa Roma tu mpaka mwaka 538 B. K. alipoitawala Ulaya Magharibi. Historia inaunga mkono.

KIGEZO 2: PEMBE NDOGO ILIZING'OA PEMBE TATU KABLA YA KUTAWALA

Falme tatu zilizong'olewa kwa amri ya Papa (Dan. 7:8, 20, 24) ni hizi—Waheruli waling'olewa mwaka 493 B. K.; Wavandali waling'olewa mwaka 534 B. K.; Waostrogothi waling'olewa mapema mwaka 538 B. K. Mataifa hayo matatu yalikuwa yanampinga Papa. Yale mengine 7 kufikia mwaka 508 B. K. yalikubali kuwa wakatoliki kwa kulazimishwa na mfalme wa Ufaransa, Clovis, mwana mpendwa wa Papa.

Historia inathibitisha.

KIGEZO 3: PEMBE NDOGO ILIKUWA TOFAUTI NA PEMBE ZILE KUMI (Dan. 7:24).

Pembe 10 ni falme za kisiasa za Ulaya Magharibi. Pembe Ndogo ni Ufalme wa Papa wa Kidini-Kisiasa. Historia inaunga mkono. Kanisa la Kikristo ulimwenguni halina utawala wa kisiasa (Yoh. 18:33–38). Kwa hiyo, Ufalme wa Papa umepata mamlaka yake kutoka kwingine, si kwa Mungu (Ufu. 13:1, 2; 12:9). Hii ndiyo maana wanaouunga mkono wataangamizwa pamoja nao. Serikali zote za kisiasa za dunia zimepewa mamlaka yao na Mungu (Rum. 13:1–7; 1 Tim. 2:1–6). Kwa ajili hiyo zinawaadhibu wahalifu na kuwasifu raia wema. Ufalme wa Papa unawaua watu wema (watakatifu) na kuwaacha hai wahalifu (Dan. 7:21).

KIGEZO 4: PEMBE NDOGO ILITAWALA KWA MIAKA 1260 (Dan. 7:25).

Wakati mmoja ni sawa na mwaka mmoja. Kwa hiyo wakati $1 + 2 + 1/2 =$ Nyakati $3 \frac{1}{2} =$ Miaka $3 \frac{1}{2}$.

Mwaka 1 una miezi 12. Kwa hiyo, miaka $3 \frac{1}{2} =$ Miezi $3 \frac{1}{2} \times 12 =$ Miezi 42. Mwezi wa Biblia una siku 30 (Dan. 6:7; Mwa. 7:24). Kwa hiyo miezi 42 = siku $42 \times 30 =$ siku 1260. Siku 1 ya unabii = mwaka 1 wa kawaida. Hivyo siku 1260 ni miaka ya kawaida 1260. Angalia maajabu! Mnyama yule wa Ufunuo 13:1–10, 18 alipewa kufanya kazi yake kwa miezi ile ile 42 (Ufu. 13:5). Ajabu zaidi ni kwamba Joka lile Kubwa Jekundu la Ufunuo 12 linawakilisha Rumi ya Kipagani iliyotaka kumwua Kristo kupitia kwa Herode (Ufu. 12:2–5; Mt. 2:16) na tena linaiwakilisha Rumi ya Kipapa (Ufu. 12:6, 14) ambapo tunaona mwanamke (kanisa la Mungu la kweli) akikimbilia nyikani kwa siku 1260 au miaka 1260. Kigezo hiki kinajenga daraja la kuitambua Pembe Ndogo ya Danieli 7 kuwa ni Mnyama yule kama Chui wa Ufunuo 13. Tabia zinalandana sana. Upapa ulitawala kihistoria kuanzia 538 hadi 1798 B. K., miaka 1260 kamili.

KIGEZO 5: PEMBE NDOGO ILIWAUA WATAKATIFU (Dan. 7:21, 25).

Zaidi ya watakatifu milioni 50 waliuawa katika kipindi cha utawala wa papa cha miaka 1260 kwa kosa la kufuata mafundisho ya Biblia. Aliwaita "wazushi"; Biblia inawaita "watakatifu". Ni kweli upapa ulikuwa umelewa kwa damu ya watakatifu (Ufu. 17:6). Ni jambo la kushangaza mno kwa kanisa kuua kanisa! Linganisha na Ufu. 13:7. Ni ufalme ule ule mmoja.

KIGEZO 6: PEMBE NDOGO ILIAZIMU KUBADILI MAJIRA NA SHERIA (Dan. 7:25).

Sheria ni Amri Kumi za Mungu (Kut. 20:3–17). Upapa uliazimu kuifuta kabisa Amri ya Pili inayokataza ibada ya sanamu. Angalia Katekismus za Kanisa Katoliki pamoja na Misale utashangaa. Amri ya Nne inayohusu Sabato akaibadili na kuweka Jumapili badala yake. Kwa hiyo ibada ya Jumapili iliwekwa na Papa kinyume cha Amri ya Nne. Katika kitabu cha Ufunuo Jumapili inaitwa "chapa" au "alama" ya Mnyama, yaani, Alama ya Mfalme Papa (Ufu. 13:16, 17). Katika gazeti la The Catholic Record, London, Ontario, la Septemba 1, 1923 maneno haya yamenukuliwa: "Jumapili ni alama yetu ya mamlaka...

Kanisa li juu ya Biblia, na uhamishaji huo wa utunzaji wa Sabato [Jumamosi] ni ushahidi wa ukweli huo." Sasa zikawa zimebaki Amri 9, si 10. Akaigawa Amri ya 10 katika amri mbili kufidia ya pili iliyofutwa kabisa.

KIGEZO 7: PEMBE NDOGO INANENA MANENO MAKUU YA MAKUFURU (Dan. 7:8, 20)

Hapa tutaangalia makufuru mawili tu. Kufuru la kwanza ni madai ya kuwa yeye ni Mungu (Yoh. 10:30–33). Kwa vipi? Nanukuu: "Papa ana cheo kikubwa mno, tena ametukuzwa mno kiasi kwamba yeye si mwanadamu tu, bali kama ilivyo ni Mungu, tena ndiye aliye Badala ya Mungu."—Lucius Ferraris, Prompta Bibliotheca Canonica, Gombo la VI, uk. 438,442, chini ya makala "Papa". Cheo cha Mungu alichojinyakulia ni "Baba Mtakatifu" (Yoh. 17:11). Kufuru la pili ni kudai kuwa anao uwezo wa kusamehe dhambi jukumu ambalo ni la Mungu peke yake (Luka 5:20, 21). Mungu peke yake Ndiye anayeabudiwa (Mt. 4:10); lakini papa anataka aabudiwe (2 The. 2:3, 4; Ufu. 13:4, 7, 8, 12). Linganisha na Ufu. 13:1, 5, 6. Ni mamlaka moja ile ile. Mungu hataki watu wake wawe gizani kuhusu ufalme huu, japo kwa sasa ulimwengu unauinua juu sana.

Hatimaye utakapotawala kama alivyoruhusu Mungu itakuwa kwa maangamizi ya ulimwengu mzima na dunia itafikia mwisho wake (Ufu. 17:8–11; 6:14–17; 19:11–21). Watakatifu watakwenda mbinguni kutawala pamoja na Yesu kwa miaka 1000 (1 The. 4:16, 17(18); Ufu. 20:4). Dunia hii itakuwa imeharibika vibaya katika kipindi chote cha miaka 1000 (Yer. 4:23–27). Baada ya kwisha miaka 1000 watakatifu watarudi hapa pamoja na Mji Yerusalemu Mpya (Ufu. 21:10). Ndipo waovu watakapofufuliwa na kujaribu kuuteka Mji Yerusalemu Mpya au Kambi ya Watakatifu. Moto utawala (Ufu. 20:7–10, 15). Hiyo ndiyo Jehanum au Ziwa la Moto au Mauti ya Pili (Ufu. 20:14). Jehanum haiwaki sasa. Itawaka baada ya miaka ile 1000 kwisha. Watakaolingia humo watateketezwa na

kuwa majivu pamoja na Shetani na malaika zake (Mal. 4:1–3; Eze. 28:14–19). Hawatafufuliwa tena milele! Ndipo watakatifu watakapoirithi nchi mpya (Ufu. 21:1; Mt. 5:5; 2 Pet. 3:10–13; Zab. 37 yote).

Pembe Ndogo ya Danieli 8 (Soma Danieli 8 Yote)

Pembe Ndogo ya Danieli 7 inawakilisha Ufalme wa Papa. Lakini Pembe Ndogo ya Danieli 8 inaziwakilisha falme mbili—Rumi ya Kipagani na Rumi ya Kipapa. Ni sawa tu na lile Joka Kubwa Jekundu la Ufunuo 12 lenye vichwa saba na pembe kumi ambalo linaziwakilisha falme zizo hizo mbili. Utazitofautisha kwa vitendo vyake tu. Mungu haoni tofauti yoyote kati ya Rumi ya Kipagani na Rumi ya Kipapa. Yesu aliziita falme zote mbili "Chukizo la Uharibifu," yaani, Mamlaka Zinazowaangamiza watu wa Mungu (Mt. 24:15–22; Dan. 9:27). Danieli 8 na 9 ni kitu kimoja; Gabrieli alishindwa kuendelea kumweleza Danieli habari za Pembe hiyo Ndogo ambayo itawaua watakatifu kiasi cha kustaajabisha kwa vile alikuwa amezimia (Dan. 8:24, 27).

Baada ya muda kupita Gabrieli alimjia tena Danieli akamwambia anataka kumpa ufahamu wa njozi ya Danieli 8 ambayo alikatisha kumweleza (Dan. 9:20–22). Lakini kwa urahisi wa kuelewa tutachukua kila sura peke yake. Katika sura ya 8 kuna maono ya aina mbili—Kondoo mume mwenye pembe mbili (Dan. 8:3, 4) ambaye anawakilisha Ufalme wa Wamedi na Waajemi (Dan. 8:20); kisha akaona Beberu mwenye pembe mashuhuri kati ya macho yake (Dan. 8:5–8) ambaye anauwakilisha Ufalme wa Wayunani (Dan. 8:21). Ile pembe mashuhuri ni mtawala wa kwanza Iksanda Mkuu (Dan. 8:21). Zile pembe nne ni majemadari wake wane waliotawala baada ya kufa kwake Iskanda Mkuu (Dan. 8:22). Cassander alitwaa Jimbo la Magharibi; Lysimachus Jimbo la Kaskazini; Seleucus Jimbo la Mashariki (Siria kwenda mashariki), Ptolemy Jimbo la Kusimi (Misri na visiwa).

Falme hizo za Kiyunani zilipigana zenyewe kwa zenyewe; hatimaye Seleucus akachukua eneo lote la mashariki, kaskazini, na magharibi baada ya kuwashinda wenzake. Ni katika pembe (ufalme) ya Seleucus ilimotokea Pembe ile Ndogo ambayo inaiwakilisha Rumi ya Kipagani, na hatimaye Rumi ya Kipapa (Dan. 8:9). Kwa maneno mengine Ufalme wa Warumi ulitokea katika eneo la Seleucus alilotawala. Hiyo ni kweli kijiografia na kihistoria. Sasa tutaangalia mambo machache tu juu ya kazi iliyofanywa na Pembe hiyo Ndogo ya Danieli 8. Mungu kwa mkono wa Musa alikuwa amewaonya Waisraeli kuwa atawaletea taifa ambalo lugha yake hawaijui, litawazingira, watakula watoto wao; hayo yalitokea mwaka wa 70 B. K. majeshi ya Warumi yalipouzingira Yerusalemu na kuuharibu kabisa pamoja na hekalu lake (Kum. 28:49–57; Dan. 9:26, 27; Mt. 24:15–20; Luka 21:20–24).

Ukatili wa falme hizo zinazowakilishwa na "mfalme mwenye uso mkali", yaani, katili, umedokezwa (Dan. 8:23, 24). Wayahudi walijua Kiyunani lakini si Kilatini. Agano Jipya liliandikwa kwa Kiyunani, lugha ya Dola ya Wayunani. Falme zote mbili, Rumi ya Kipagani na Rumi ya Kipapa zilitumia hila katika kutawala kwao (Dan. 8:25). Soma Historia ya Kale. Mpaka hapo ni mambo ya jumla. Sasa na tuangalie vitendo vya falme hizo kwa uchache tu:-

RUMI YA KIPAGANI

Pembe Ndogo ilikua sana kuelekea nchi ya uzuri, yaani, Palestina (Dan. 8:9). Palestina ilichukuliwa na kuwa sehemu ya Rumi ya Kipagani mwaka 63 K. K. "Jeshi la mbinguni" ni watu wa Mungu, "nyota" ni viongozi wa dini (Dan. 8:10; Ufu. 1:20). "Kuangusha chini na kukanyaga" ni kuangamiza au kuua. Ufalme huu ulitimiza hayo mwaka 70 B. K. ulipouangamiza Mji wa Yerusalemu, kisha katika karne ya pili uliua wakristo wengi chini ya Kaisari Diocletian wa Rumi. Hata kabla yake wakati wa Nero mauaji ya Wakristoyalifanyika. Historia inaweka idadi ya waliouawa na Rumi ya Kipagani takriban milioni 3. "Patakatifu pakaangushwa chini" ni kuliharibu hekalu mwaka 70 B. K.

(Dan. 8:11). "Mkuu wa Jeshi" au "Mkuu wa wakuu" ni Kristo mwenyewe (Dan. 12:1; Ufu. 12:7, 8; Yoh. 5:13–15; Ufu. 1:5). Neno "malaika" maana yake "mjumbe". Linaweza kutumika kwa Kristo na kwa viumbe wale wa mbinguni tunaowaita malaika (Ebr. 1:14), au kwa "wachungaji" (Ufu. 2:1, 8, 12, 18; 3:1, 7). "Mikaeli" ni jina la Yesu anapokuwa Mkuu wa Majeshi ya Malaika (Amiri Jeshi wa Jeshi la Bwana). Sauti yake ndiyo itakayowafufua wafu (Yoh. 5:25, 28, 29; 1 The. 4:16), anaitwa Malaika Mkuu. Huyu Pilato, Gavana wa Rumi ya Kipagani, alikabiliana naye ana kwa ana kama ilivyotabiriwa katika Dan. 8:11, 25 (Yoh. 18:33–37; 19:1–3, 10, 11, 23, 19–22). Alisulibiwa juu ya msalaba wa Kirumi; alipigwa kwa mijeledi ya Kirumi, na kupigiliwa kwa misumari ya Kirumi, na kaburi lake likalindwa na askari wa Kirumi. Unabii huo ulitimia mia kwa mia.

RUMI YA KIPAPA

Tutaangalia mambo kadhaa tu, si yote. Rumi ya Kipapa ili "iangusha Kweli hata chini" (Dan. 8:12). Kweli ni nini? Kweli ni Neno la Mungu, Kweli ni Sheria ya Mungu (Amri Kumi). Soma Yoh. 17:17; Zab. 119:142. Upapa umeikanyaga chini ya miguu yake Sheria ya Amri Kumi kwa kufuta Amri ya pili inayokatiza ibada ya sanamu, na kuweka Jumapili badala ya Sabato (Jumamosi) kama siku ya ibada (Dan. 7:25; Ufu. 13:16, 17). Jumapili katika unabii inaitwa "Chapa au Alama ya Mnyama", yaani, Alama ya Uwezo wa Mamlaka ya Papa. Sabato

inaitwa Muhuri wa Mungu (Ufu. 7:1–4) au "Alama ya Mungu" (Eze. 9:4–11). Martin Luther aligundua makosa (mafundisho potofu) 95. Sasa ni zaidi kuliko hayo. "Kukanyagisha Patakatifu na jeshi"; yeye hajaliangusha jengo la hekalu, ila amegeuza mawazo ya waumini kumwelekea yeye badala ya Kuhani Mkuu, Yesu Kristo, katika Hekalu la Mbinguni kwa kuanzisha ukuhani na misa (Ebr. 4:14–16; 3:1). Kosa lingine ni lile la kutumia cheo cha Mungu cha "Baba Mtakatifu"(Yoh. 17:11). Muda hautoshi kuorodhesha mafundisho potofu yanayoitwa "mvinyo ya ghadhabu ya uasherati wake" (Ufu. 14:8; 17:2). Unafundisha Mapokeo badala ya Biblia (Mt. 15:3–9; Marko 7:5–13). Uliua watakatifu zaidi ya milioni 50 katika kipindi chake cha utawala wa miaka 1260 (538–1798), kiitwacho Zama za Giza (Dan. 8:24, 25; Mt. 24:21, 22).

Waliomo katika mfumo huo wa utawala wanaambiwa watoke (Ufu. 18:4, 5). Kuanzia anayekalia kiti cha papa hadi mlei wanatakiwa watoke haraka. Na mamilioni watatoka kwa dhiki kubwa pamoja na kuuawana wale watakaobaki katika mfumo huo (Ufu. 15:2; 20:4). Katika Danieli 7:9, 10 hukumu ilifuatia baada ya upapakufanya kazi yake kwa miaka 1260. Hapa pia tunaona hukumu ile ile ikirudiwa kwa maneno haya: "Hata nyakati za jioni na asubuhi elfu mbili na mia tatu; ndipo Patakatifu patakapotakaswa" (Dan. 8:14).

Mpango wote wa wokovu umedhihirishwa katika Hekalu la duniani na lile la Mbinguni (Ebr. 8:1, 2; 9:6, 7; Law. 16 yote; Law. 23:27–32). Tangu Sinai hadi Yesu alipokata roho msalabani huduma hiyo iliendeshwa na makuhani pamoja na kuhani mkuu na kufikia mwisho wake (Kut. 25:8; Mt. 27:50, 51). Yesu alipopaa mwaka 31 B. K. alikwenda moja kwa moja katika huduma ya chumba cha kwanza cha Hekalu la mbinguni (Ebr. 9:11, 12)

Hukumu au Utakaso au Upatanisho aliyoanza kufanya Kristo kama Kuhani Mkuu. Siku 2300 za Dan. 8:14 ni siku za unabii, ni sawa na miaka 2300 (Eze. 4:6). Zilianza kuhesabiwa wakati ule amri ya kuujenga upya Yerusalemu ilipotolewa mwaka 457 K. K. na kukoma 1844 B. K. Kutakaswa kwa Patakatifu ni kazi ya mwaka 1844 katika chumba cha pili cha Hekalu la mbinguni kinachoitwa Patakatifu pa Patakatifu (Ebr. 9:23–26; Ufu. 11:19). Akimaliza atatamka maneno ya kutisha sana yatakayoamua umilele wa kila mmoja wetu, ama kwa uzima wa milele, ama kwa mauti ya milele (Ufu. 22:11, 12). Ndipo atakuja kuwachukua watu wake na kuwaangamiza waovu. Somo la Patakatifu ni pana sana. Unashauriwa kusoma kitabu cha Pambano Kuu, Sura ya 24 na 25 kwa maelezo ya kutosheleza.

Taifa Takatifu la Israeli Lakataliwa (Soma Danieli 9 Yote)

Gabrieli alikuja tena kwa Danieli baada ya kupita muda fulani tangu siku ile aliyozimia ili kumpa maelezo zaidi ya maono yake ya Danieli 8. Unakumbuka Danieli alizimia (Dan. 8:27). Kwa hiyo Gabrieli alishindwa kuendelea na maelezo yake; sasa akaja tena kumalizia maelezo ya maono yale (Dan. 9:20). "Muda wa majuma sabini umeamriwa [umekatwa, umetengwa kutoka katika kipindi kile cha miaka 2300] juu ya watu wako [Wayahudi], na juu ya mji wako mtakatifu

[Yerusalemu]... Basi ujue na kufahamu, ya kuwa tangu kuwekwa amri ya kutengeneza na kuujenga upya Yerusalemu hata zamani zake Masihi aliye Mkuu; kutakuwa na majuma saba; na katika majuma sitini na mawili utajengwa tena pamoja na njia kuu zake na handaki, naam, katika nyakati za taabu. Na baada ya yale majuma sitini na mawili, Masihi atakatiliwa mbali... Naye atafanya agano thabiti na watu wengi kwa muda wa juma moja; na kwa nusu ya juma hiyo ataikomesha sadaka na dhabihu..." (Dan. 9:24–27).

Kama ilivyo, juma moja lina siku saba, na siku moja ya unabii ni mwaka mmoja wa kawaida. Kwa hiyo, majuma 70 ni siku $70 \times 7 =$ siku 490 au miaka 490. Miaka hiyo inakatwa katika ile 2300 ya Danieli 8:14 na inanza kuhesabiwa mwaka ule ule wa 457 K. K. ilipotolewa amri iliyofanikiwaya kuujenga upya Yerusalemu. Miaka hiyo 490 kuanzia 457 K. K. inaishia mwaka 34 B. K. Kipindi hicho walipewa Taifa Takatifu la Israeli ya kale ili kutekeleza mambo 6 yaliyotajwa. Walitakiwa kumpokea Masihi kama Mwokozi wao na kupewa haki yake. Lakini alipokuja kwao hawakumpokea kama Taifa (Yohana 1:11). Majuma 7 ni miaka $7 \times 7 =$ miaka 49 kuanzia 457 K. K. hadi 408 K. K. Majuma 62 ni miaka $62 \times 7 =$ miaka 434 kuanzia 408 K. K. hadi 26 1/2 au 27 B. K.

Mwaka wa 27 ndio Yesu akajulikana kama Masihi [Mpakwa Mafuta] alipobatizwa na kushukiwa na Roho Mtakatifu (Mt. 3:13–17; Mdo. 10:38). Ni kweli wakati ulikuwa "umetimia" kulingana na unabii wa Danieli 9 uliomhusu Masihi (Mt. 4:17). Majuma 7 + majuma 62 = majuma 69 au miaka 49 + 434 = miaka 483 tangu 457 K. K. ambayo iliishia 27 B. K. Kwa hiyo likawa limebaki juma 1 tu au siku 7 au miaka 7 tu kumaliza kipindi kile cha miaka 490 waliyopewa Taifa la Israeli kumpokea Yesu Miaka 490—483 = miaka 7 ambayo ingeishia 34 B. K. ($27 + 7 = 34$). Katikati ya juma la mwisho, yaani, nusu ya miaka 7 ni miaka $3\frac{1}{2}$ "Masihi atakatiliwa mbali" atauawa kikatili. Kwa hiyo $27 + 3\frac{1}{2} = 30\frac{1}{2} = 31$ B. K. Kristo (Masihi) alisulibiwa. Unabii huu ulitimia

barabara. Ingawa Taifa la Israeli lilimkataa Masihi katakata kuwa si Mfalme wao (Yoh. 19:15), walikuwa wamebakiwa na kipindi cha miaka 3 1/2 hadi 34 B. K. cha kuhubiriwa Injili.

Siku moja ilipokaribia Pasaka yake ya mwisho kabla hajaingia mjini aliulilia sana mji na kuusikitikia kwa kile kitakachoupata (Mt. 19:41–44; Mt. 23:37–39). Alitabiri juu ya kuangamizwa kwa mji huo na majeshi ya Warumi mwaka wa 70 B. K. (Dan. 9:26b). Walikuwa wanajivunia hekalu, lakini yeye akawaambia wazi, "Angalieni nyumba yenu mmeachiwa hali ya ukiwa," yaani, utukufu wake umeondoka mle kuanzia siku ile. Hotuba Yake ndefu ya Mathayo 24 na 25 ilihusu matukio ya siku za mwisho. "Ikawa Yesu alipomaliza Maneno hayoyote, aliwaambia wanafunzi Wake, Mnajua ya kuwa baada ya siku mbili itakuwa Pasaka, na Mwana wa Adamu atasalitiwa asulibiwe" (Mt. 26:1, 2). Huo ulikuwa mwaka wa 31 B. K. Kipindi kifupi kabla ya Pasaka hiyo alikuwa amewaambia waziwazi kuwa "Ufalme wa Mungu utaondolewa kwenu, nao watapewa Taifa lingine lenye kuzaa matunda yake" (Mt. 21:43). Ni taifa gani hilo? Kwa nini alisema maneno hayo kwao? (Mt. 21:33–46).

Taifa lingine Takatifu la Israeli ni lipi? Lilipewa lini Ufalme wa Mungu? Bila shaka lilipewa ilipokwisha miaka ile 490 au majuma 70 waliyopewa Taifa la Israeli la zamani. Walikuwa bado wamebakiwa na miaka mitatu na nusu ya kuhubiriwa injili ($30 \frac{1}{2} + 3 \frac{1}{2} = 34$). Muasisi wa Taifa Jipya la Israeli ni Kristo mwenyewe. Aliwaagiza wanafunzi Wake kuhubiri injili kwanza kwa "kondoo waliopotea wa Israeli" na kuwakataza wasiwaendee Mataifa (Mt. 10:6). Hatimaye aliwaambia, "Lakini mtapokea nguvu, akiisha kuwajilia juu yenu Roho Mtakatifu; nanyi mtakuwa mashahidi wangu katika Yerusalemu, na katika Uyahudi wote, na Samaria, na hata mwisho wa nchi [dunia]" (Mdo. 1:8). Mwaka 34 B. K. Stefano alipigwa mawe, na mwaka uo huo injili ikaenda kwa Mataifa.

Mwaka uo huo Paulo akawatangazia Wayahudi waliomkataa Masihi, akasema, "Ilikuwa lazima Neno la Mungu linenwe kwenu kwanza [umuhimu wa kwanza mpewe ninyi]; lakini kwa kuwa mnalisukumia mbali, na kujiona nafsi zenu kuwa hamkustahili uzima wa milele, angalieni, twawageukia Mataifa" (Mdo. 13:46). Taifa la Israeli likawa limekataliwa. Tangu 34 B. K. si taifa takatifu tena; wala halijatengewa kipindi kingine maalum cha kuhubiriwa injili kama upendeleo kwao baada ya kanisa kunyakuliwa (1The. 4:16, 17[18]). Hapatakuwa na mwanadamu hai duniani kanisa litakaponyakuliwa (Yer. 4:23–26). Waliuchezea muda wao waliotengewa na Mungu. Watahubiriwa injili pamoja na mataifa yote katika kipindi kimoja tu kuanzia 34 B. K. mpaka Kuhani Mkuu, Yesu Kristo, atakapofunga kazi yake ya Maombezi katika Hekalu la

mbinguni (Ufu. 14:6–12; 15:8; 22:11). Kitakachofuata ni mapigo 7 ya mwisho (Ufu. 16 yote).

Masharti yale yale aliyolipa Taifa Takatifu la Israeli la zamani ndiyo yale yale aliyolipa Taifa Takatifu la Israeli ya Kiroho au Wakristo (Kut. 19:5, 6; 1 Petro 2:9, 10; Ebr. 8:10). Utii kwa Amri Kumi ndio msingi wa Agano la Kale na Agano Jipya. Hii ndiyo maana “watakatifu” wa siku za mwisho kama wale wa zamani watakuwa wanazishika Amri Kumi za Mungu pamoja na Imani ya Yesu (Ufu. 14:12; 1 Yoh. 2:3–6). Imani ya Yesu inahusu kumpokea kama Mwokozi na kufuata mafundisho Yake yote (Mt. 28:19, 20; Mk. 16:15, 16; Yoh. 3:16; 14:21–26). Wakristo wa mataifa mbalimbali wanaitwa "Wayahudi" au "Waisraeli" wa Kiroho (Rum. 2:28, 29; 9:6–8; Gal. 3:26–29). Kifo cha Yesu msalabani kilifutulia mbali tofauti iliyokuwapo kati ya Wayahudi na Mataifa; wote sasa wako sawa na wana haki sawa kwa njia ya kumwamini Kristo (Efe. 2:11–22). Tungepiga kelele na kusema, "Bwana asifiwe!!!". Hakuna tofauti tena. Chini ya Msalaba ule wa Kalvari wanadamu wote ni sawa. Hakuna haja ya kuwatengea kipindi maalum cha kuwahubiri injili Wayahudi. Wanapaswa kuhubiriwa injili sasa; siku ya wokovu kwa kila mwanadamu ni sasa, si baada ya kanisa kunyakuliwa (2 Kor. 6:2). Kulinyakua kanisa kutaambatana na kuangamizwa kwa yule Chukizo la Uharibifu na wote wanaomwunga mkono (Dan. 9:27; Ufu. 19:11–21).

Vita Vikubwa Vinaendelea Nyuma ya Pazia (Soma Danieli 10 Yote)

Ni jambo la kutisha mno kujulishwa kwamba vita vikubwa vinaendelea nyuma ya pazia; hivi havionekani kwa macho yetu ya kibinadamu, ingawa matokeo yake tunayaona. Danieli alifunuliwa, yaani, alionyeshwa vita vikubwa hivyo visiyoonekana; akaelewa kile ambacho alikuwa hajapata kukielewa siku za nyuma (Dan. 10:1). Yohana pia akiwa Patmo alionyeshwa juu ya vita hivyo vikubwa kuanzia vilipoanza mbinguni na kuhamia hapa duniani hadi vitakapomalizika katika vita ile ya Har-Magedoni (Ufu. 12:7–17; 16:13–16; 17:12–14; 19:11–21). Kumbe kuna nguvu kuu mbili zinapambana!—Mikaeli (Kristo) na malaika zake, na Joka (Shetani) na malaika zake. Ni Pambano Kuu kweli kweli! Wahenga walisema, "Fahali wawili wakigombana, nyasi zinateketea." Ndivyo ilivyo. Wanadamu ndio wanaoathirika sana katika Pambano hilo. Paulo anasema kwamba sisi tumekuwa "tamasha kwa dunia [malimwengu yote]; kwa malaika na kwa wanadamu (1Kor. 4:9).

Tutakimbilia wapi, maskini! Ajabu ni kwamba Pambano hilo linapiganwa ndani ya vichwa na mioyo yetu, japo matokeo yake tunayaona nje. Tutawezaje kujihami basi? Paulo anasema tuvae silaha zote za Mungu ili tupambane na nguvu za giza, si kwa kutumia mabavu bali kwa kutumia Upanga wa Roho, yaani, Neno la Mungu, na Imani, na Maombi ya dhati (Efe. 6:10–20). Ayubu hakujua kilichokuwa nyuma ya mikasa iliyompata kwa mfululizo; lakini hatimaye alijua. Hatujui kwa nini mambo yanatuendea vibaya ingawa sisi tunaomba sana. Kumbe! nyuma ya mambo yote yanayotutatiza kuna vita vikubwa vinaendelea kati ya nguvu za wema na nguvu za uovu. Mungu angetufumbua macho yetu wengi wetu tungezimia kuona jinsi Shetani na malaika zake wanavyowafanya wanadamu au tungekata tamaa kabisa. Unabii wote wa Danieli 2, 7, 8, 9, 11, 12; kitabu cha Ufunuo chote; Mathayo 24 unalihusu pambano hilo au vita hivyo vikubwa. Mungu ashukuriwe ya kwamba ushindi ni wa hakika kwa watu wa Mungu hata kama watakatwa vichwa au kufanyiwa jeuri yoyote (Ufu. 15:2; 20:4; 12:11; Ebr. 11:35–38; Rum. 8:35–39).

Je, Shetani anafurahi watu wa Mungu wanapofanikiwa kufanya kazi ya Mungu? Hasha. Anaweka vipingamizi vingi ili kuzuia kazi ya Mungu isifanyike kabisa. Kazi ya Mungu inamnyang'anya raia zake aliোধani ni mateka wake; yeye hataki kuwachilia kamwe. "Asiyewafungua wafungwa wake waende kwao" (Isa. 14:17b). Hata wale waliomponyoka kwenda mkononi mwa Yesu anajaribu kuwapokonya tena (Yoh. 10:27–30). Kwa hiyo, ni vita vikubwa vinavyoendelea

nyuma ya pazia mpaka hapo vitakapozimwa na Mungu mwenyewe katika siku ile ya mwisho. Anaweza kutufunulia au anaweza asitufunulie. Kwetu sasa ni vizuri kuelewa tu kuwa tuko kwenye uwanja wa mapambano, na kwamba "hapa sipo mahali pa raha" yetu na hivyo tusijiziuke au kubweteka na kujistarehesha eti tumefika; uchafu umejaa na maangamizo ni mazito sana" (Mik. 2:10).

Tunamkuta Danieli amefunga kwa siku 21 akiomba ili Mungu aifanikishe kazi ya ujenzi wa Yerusalemu kama Koreshi alivyowatuma Wayahudi kuifanya kazi hiyo (Ezra 1:2–5). Kazi ile haikwenda vizuri; kulikuwa na vurugu nyingi kutoka kwa Wasamaria ambao hawakutaka hekalu lile lijengwe (Ezra 4). Mashtaka yakaenda kwa Koreshi ili atoe amri ya kusimamisha kazi ile. Kumbe wakati ule ule alipokuwa anaomba Danieli, mfalme Koreshi alikuwa anashawishiwa mawazoni mwake kuisimamisha kazi ile. Kumbe vita vikubwa vilikuwa vinaendelea kati ya Mikaeli (Kristo) na Shetani juu ya suala hilo. Kristo akimshawishi Koreshi kuunga mkono kazi ile, na Shetani akimshawishi Koreshi kuikataza kabisa kazi ile aliyokuwa ametoa amri. Mapambano ya siku 21 yakaulainisha kidogo moyo wa Koreshi.

Ndipo Mikaeli (Kristo) akaja kwa Danieli (Dan. 10:2–9; Ufu. 1:10–15). Danieli alipotelewa na nguvu kabisa mbele za Kristo, akaanguka chini uso ukielekea chini na usingizi mzito ukamshika. Ndipo Gabrieli akamwinua na kumweka katika hali ya kusujudu na kumjulisha sababu ya maombi yake kuchelewa kujibiwa (Dan. 10:10). Kumbe sala ya Danieli ilikuwa imesikiwa siku ile ile aliyoanza kuomba (Dan. 10:12). Kwa nini jibu lilicheleweshwa basi? "Lakini mkuu wa ufalme wa Uajemi alinipinga siku ishirini na moja; bali, tazama, huyo Mikaeli [Kristo], mmoja wa hao wakuu wa mbele, akaja kunisaidia; nami nikamwacha huko pamoja na Wafalme wa Uajemi [Kristo aliendelea kuwagusa mioyo wafalme wa Uajemi waliomfuata Koreshi]" (Dan. 10:13). Gabrieli alijaribu kumshawishi Koreshi kwa siku 21 bila mafanikio, ndipo akaja Kristo mwenyewe na kuugusa moyo wa Koreshi ili kazi ya ujenzi wa Yerusalemu isikwamishwe. Hata sasa malaika wa Mungu wanakuwamo katika Mabunge ya nchi mbalimbali yanayotunga sheria ili kuhakikisha sheria hizo hazitaiathiri kazi ya Mungu ulimwenguni. Malaika waovu wanajaribu kuwashawishi Wabunge kutunga sheria zitakazoiathiri kazi ya Mungu; lakini Malaika wa nuru wanapinga.

Ni vita vikubwa hivyo nyuma ya pazia! Ipo haja kubwa ya kuiombea kazi ya Mungu duniani hasa, kwa wakati kama huu. Kwa nini Kristo alikuja kwa Danieli wakati kama ule? Kulikuwa na ujumbe kwa ajili ya siku hizi za mwisho. Gabrieli akampasha habari Danieli, "Sasa nimekuja kukufahamisha mambo yatakayowapata watu wako [Israeli ya Kiroho] katika siku za mwisho; maana

maono haya ni ya siku nyingi bado" (Dan. 10:14). Kutokana na maombi ya bidii ya Danieli alionyeshwa mambo yatakayowapata watu wa Mungu siku za mwisho. Alipewa nuru ya kuyaelewa maneno ya Mungu ya kweli. Gabrieli alikuwa tayari kumfunulia zaidi juu ya Maandiko, akasema, "Lakini nitakuambia yaliyoandikwa katika maandiko ya Kweli" (Dan. 10:21). Neno la Mungu ni Kweli; hili linatutakasa tukifanya lisemavyo (Yoh. 17:17; 7:17; 1 Petro 1:22–25; Yak. 2:22). Shetani siku hizi anawashawishi Wakristo wasisome Neno la Mungu ati kwa sababu wanaongozwa na Roho. Lakini kuna Roho Mtakatifu na "roho ya upotevu", nguvu zote mbili zinawaongoza watu (1 Yoh. 4:1, 6). Roho wa Kweli kazi yake ni kutufundisha Kweli, yaani, Neno la Mungu mpaka tulielewe vizuri kabisa (Yoh. 16:13–15; 14:21–26). Roho ya upotevu inatukataza kusoma wala kusikia Neno la Mungu.

Yohana ametupa ruhusa kumpima Roho aliye ndani yetu, kujua ni wa aina gani, yaani, kama ni Roho wa Mungu kweli au ni roho ya upotevu. Mtu anayesema "Mimi naongozwa na Roho," halafu anasema, "Sina haja ya kusoma, wala kulisikia Neno la Mungu," huyo haongozwi na Roho Mtakatifu, bali ile roho ya upotevu au "roho zidanganyazo," yaani, "roho za mashetani" au "mapepo" (1 Tim. 4:1; Ufu. 16:13, 14). Neno la Mungu linatuimarisha sana, hata pepo zivume namna gani hazitatuangusha (Mt. 7:24–27). Jikite juu ya Mwamba, yaani, Neno la Mungu au Kristo (Ufu. 19:13; Yoh. 1:1–3). Neno na Kristo ni kitu kimoja tu. Huwezi kumpokea Kristo; na kulikataa Neno Lake. Usirushwe-rushwe na kila upepo wa mafundisho na kumangamanga huku na kule; omba upewe mafungu ya Biblia kwa kila fundisho, nawe utakuwa salama (Efe. 4:11–15). Jitahidi kusoma Biblia; itakuhekimisha hata upate wokovu wa kweli uliojengwa juu ya Neno, si juu ya hisia na misisimko (2 Tim. 2:15; 2 Tim. 3:15–17).

Mfalme wa Kaskazini Kuhamia Yerusalemu (Soma Danieli 11 Yote)

Mungu hawasahau wafalme wanaofanya mapenzi Yake na kuwasaidia watu Wake wanapopigwa vita na Shetani akitumia wanadamu kuwashtaki. Wanadamu wanapotaka kuivuruga au kuikomesha kazi ya Mungu, ujue nyuma yake yuko Shetani; anawatumia. Vita vikubwa [Pambano Kuu] vinaendelea nyuma ya pazia. Hatuwezi kuviona kwa macho yetu. Koreshi, Mwajemi, ndiye aliyeyaongoza majeshi yaliyoiangusha Babeli usiku ule wa mwisho kwa Belshaza (Dan. 5:25–31). Alimwachia utawala wa Babeli mjomba wake Dario, Mmedi. Kama bado unakumbuka masomo yaliyopita, Dario alimpenda sana Danieli na kumpa cheo cha Waziri Mkuu. Pia alimpenda sana Mungu wa Danieli. Kwa hiyo malaika Gabrieli alitumwa kumthibitisha katika kiti Chake cha enzi na kumtia nguvu (Dan. 11:1). Alipotawala Babeli alikuwa mzee wa miaka 62; baada ya kufa kwake Koreshi alitawala Babeli (Dan. 10:1).

Katika Danieli 11 tunaziangalia falme zile zile kuanzia Ufalme wa Wamedi na Waajemi mpaka hapo Ufalme wa Kristo utakaposimamishwa. "Kusimama" maana yake kutawala. Ufalme wa Babeli ulikuwa umeangushwa tayari na Wamedi na Waajemi. Sura hii imeandikwa kwa lugha ya kawaida inayoeleweka vizuri kwa kila mtu. Kwa hiyo hatutakuwa na haja ya kutoa maelezo ya kutosheleza. Unabii huu unaendelea kutoka Sura ile ya 10; Gabrieli anazidi kumweleza Danieli mambo yatakayowapata watu wa Mungu katika siku za mwisho (Dan. 10:1). Ajabu ni kwamba sehemu kubwa sana ya unabii huu tayari imekwisha timia. Wahusika katika pambano hili wameelezwa wazi kwa kuonyesha vitendo vyao ambavyo vilitimia mia kwa mia. Jukumu letu hapa ni kuwataja kwa majina yao wahusika muhimu wachache kutoka katika historia ambao walitimiza mafungu yaliyoonyeshwa katika mibano mbele ya majina yao. Hebu sasa na tuwapitie mmoja baada ya mwingine. Wahusika wakuu katika Ufalme wa Wamedi na Waajemi: Dario (Dan. 11:1); Koreshi (Dan. 10:1); wafalme watatu wa kwanza waliofuatana (Dan. 11:2) ambao ni Kambiasēs, mwanawe Koreshi; Smerdisi; na Dario Histaspes. Yule wa nne aliyekuwa tajiri kuliko wote ni Ahasuero, huyo ndiye aliyechokoza vita juu ya ufalme mdogo wa Uyunani ambao baadaye uliungusha Ufalme wa Wamedi na Waajemi.

Wahusika wakuu katika Ufalme wa Wayunani: Iskanda Mkuu (Dan. 11:3, 4)—alipokufa akingali kijana mbichi wa miaka 32, naye hakuacha uzao (mtoto) wa kumrithi. Kwa hiyo majenerali wake wanne wakagawana ufalme wake katika majimbo manne (Dan. 11:4); majina yao ni haya: Cassander, Lysimachus,

Seleucus, na Ptolemy. Katika ukoo wa Seleucus walitawala wafalme wengi zaidi ya 20 kabla ya Ufalme wa Wayunani kuangushwa na Warumi. Mmoja ambaye hakuwa mashuhuri kama baba yake ni yule Antioko Epifani (Antiochus Epiphanes IV) ambaye watu wengine wanamdhania kuwa ndiye "Pembe Ndogo" ya Danieli 7 na 8. Pamoja na kwamba aliwatesa Wayahudi kwa miaka 3 na siku 10 na kulinajisi Hekalu lao, hatimizi vigezo vyote vya "Pembe Ndogo". Alikufa vitani mwaka 164 K. K. ambapo "Pembe Ndogo" ya Danieli 8 itaondolewa madarakani na Mungu mwenyewe (Dan. 8:25); wala hakupambana na Kristo ana kwa ana kwa vile alikufa kabla ya kuzaliwa Kristo, wala hawezi kuwa tishio kwa ulimwengu katika siku hizi za mwisho kama ilivyo hiyo "Pembe Ndogo" ya Danieli 7 na 8. Majenerali hao wanne wa Kiyunani waliendelea kupigana wao kwa wao hadi mwisho; Seleucus akachukua eneo lote la Mashariki (makao makuu yakiwa Siria), Kaskazini, na Magharibi Ulaya. Ptolemy akaendelea kubaki na eneo la Kusini (Misri).

Kijiografia wafalme hao wawili waliobaki wakaitwa "Mfalme wa Kaskazini" (Seleucus) akikaa Siria, na "Mfalme wa Kusini" (Ptolemy) akikaa Misri. Ukoo wa kila mfalme uliendelea kutawala hadi Warumi walipoingilia kati. Wahusika wakuu katika Falme hizo mbili za Kiyunani ni hawa: Ptolemy Philadelphus—mfalme wa kusini (Dan. 11:6), binti yake ni Bernice, aliyekwenda kuolewa kwa Antiochus Theus, mfalme wa kaskazini aliyekuwa na mke wake wa kwanza Laodice (Dan. 11:6). Laodice akijaa wivu alimwua kwa sumu Bernice, na mtoto wake mchanga aliyemzaa, pamoja na wajakazi wake, na mumewe. Kaka yake Bernice aliyelitwa Ptolemy Eurgetes, chipukizi la mizizi yake, alikwenda kulipiza kisasi cha kuuawa dada yake kwa mfalme wa kaskazini (Dan. 11:7–13).

Hatimaye Warumi wakaingia katika mandhari hiyo ya vita za kulipizana kisasi kwa wafalme hao wa Kiyunani. Wahusika wakuu katika Ufalme wa Warumi: Ufalme wa Warumi unaingia katika fungu la 14 hadi la 16 la Sura hii. Cleopatra, binti wa watu [wa mfalme wa Misri], alipelekwa kwa Kaisari Julius (Julius Caesar) kama zawadi ya uzinzi ili ampendelee katika ugomvi wa utawala na kaka yake (Dan. 11:17–19); Kaisari Augusto, mpenda ushuru kwa anasa zake (Dan. 11:20; Luka 2:1–6). "Siku zile amri ilitoka kwa Kaisari Augusto ya kwamba watu wote wa ulimwengu watozwe ushuru" (Luka 2:1, Tafsiri ya KJV). Yesu, Mkuu wa Maagano, aliishi na kuuawa chini ya Kaisari Tiberio (Dan. 11:21, 22; Luka 3:1; Yoh. 18:15 Kaisari Tiberio).

Warumi waliingia Palestina na kuwaua Wayahudi (Dan. 11:23–29). Kusimamishwa kwa Chukizo la Uharibifu ni mwanzo wa Ufalme wa Papa au Upapa (Dan. 11:31–39) katika kipindi kile cha miaka 1260 cha Zama za Giza. Mauaji aliyofanya kwa watakatifu zaidi ya milioni 50 yameelezwa katika

mafungu 32 na 33. Matengenezo ya Kanisa (Reformation) yaliyoanzishwa mwaka 1517 na Martin Luther na kufuatiwa na Wana-matengenezo wengine yaliwapatia maeneo ya kukimbilia waliokuwa wanateswa na kuuawa na Papa (Dan. 11:34; Ufu. 12:16; Mt. 24:15, 21, 22). Kwa njia hiyo mateso na mauaji yali"fupizwa" Mt. 24:22). Katika nchi za Kikatoliki yaliendelea hadi 1798. Ufalme wa Kirumi wa Kisiasa ulioangushwa unaendelezwa mpaka leo chini ya Upapa.

Mfalme wa Kaskazini wa Siku za Mwisho Kuhamia Yerusalemu: Mfalme huyo ni tofauti na wafalme wale wa Kiyunani walioitwa "Mfalme wa Kaskazini" na "Mfalme wa Kusini" kuanzia fungu la 5 hadi la 17. Ametajwa katika fungu la 40 hadi 45. Mambo yanayomhusu "Mfalme wa Kusini" wa siku za mwisho katika mafungu hayo bado hayajabainishwa. Dhana zipo nyingi. Yesu alisema, "Na sasa nimewaambia kabla halijatokea, kusudi litakapotokea mpate kuamini" (Yoh. 14:29). Unabii unaposema kusini ni kusini kwa mfalme huyo wa kaskazini; nchi zitakazopinduliwa zimetajwa pamoja na nchi zitakazompatia hazina. Mfalme wa Kaskazini wa siku za mwisho ni Ufalme wa Papa au Upapa utakapotawalakatika awamu yake ya pili na ya mwisho (Dan. 11:45; Ufu. 17:8–11).

Ufalme huo unakwenda kuangamizwa vibaya na Mikaeli [Kristo] hapo atakaposimama {atakapotawazwa mbinguni katika sherehe iitwayo Arusi ya Mwana-Kondoo, atakabidhiwa Jiji Yerusalemu Mpya tayari kumkaribisha mkewe (kanisa) atakapomnyakua toka duniani wakatiwa kuja kwake mara ya pili} (Dan. 12:1; Ufu. 19:6–9; 21:9, 10). Kwa hiyo, Papa atakapohamia Yerusalemu, "naye ataweka hema zake za kifalme [makao makuu] kati ya bahari [ya Kati] na Mlima Mtakatifu [Mlima wa Mizeituni] wa uzuri [Palestina]" atakuwa anautimiza unabii huu. Lakini akiwa pale "ataufikia ajali yake, wala hakuna atakayemsaidia" (Dan. 11:45), "naye aenenda kwenye uharibifu" (Ufu. 17:11). Ni ajali gani atayopata, ni uharibifu [maangamizi] gani atapata? Soma Ufu. 19:11–21).

Hivi Mwisho wa Dunia Utakuwaje? (Soma Danieli 12 Yote)

Yapo mawazo mengi wanayosema watu kuhusu mwisho wa dunia. Wengine wanasema watakatifu watanyakuliwa kwenda mbinguni na waovu wote wataangamizwa; dunia itabaki tupu. Wengine wanasema kanisa peke yake ndilo litanyakuliwa; watu waliobaki wataendelea kuishi duniani, na injili itahubiriwa kwa Wayahudi; ndipo Mpinga Kristo atakuja na kufanya mambo yake. Wengine wanasema mbinguni watakwenda tu wale 144,000, watu wengine wote waliobaki makao yao ni hapa duniani; na ya kwamba dunia hii haiwezi kuharibiwa. Kwa hiyo wanaangalia majengo mazuri na kusema moyoni "Nitarithi jumba hili". Je, Biblia inatupa picha gani juu ya mwisho wa dunia? Na tunaposema tunaishi siku za mwisho tuna maana gani? Zilianza lini kuhesabiwa? Hebu Danieli atuambie katika Sura hii ya 12.

Mwanzo wa siku za mwisho (Dan. 12:5–7): Tunaona kipindi kile kile cha Danieli 7:25 kinatajwa hapa tena na "mtu yule aliyevikwa nguo za kitani" [Kristo] anayeonekana pia katika Ufu. 10:1–7. Soma pia Mt. 17:1, 2; Mk. 9:2, 3. Anasema hivi, "Itakuwa wakati, na nyakati mbili, na nusu wakati; tena watakapokuwa wamekwisha kuvunja nguvu za hao watu watakatifu, ndipo mwisho wa mambo hayoyote yatakapotimizwa" (fungu la 7). Maneno hayo aliyatoa akijibu swali la mmoja aliyemwuliza, "Je, itakuwa muda wa miaka mingapi hata mwisho wa mambo haya ya ajabu? (fungu la 6). "Mambo ya ajabu" ni mauaji yaliyofanyika Upapa katika zile za Giza ulipoua zaidi ya watakatifu milioni 50, ambayo yaliwashangaza hata Yohana (Ufu. 17:6). Kanisa kuua kanisa ni ajabu kuu! Litakwenda mbingu ya nani?

Nyakati 3 1/2 ni miaka 3 1/2 au miezi 42 au siku 1260 za unabii ambazo ni miaka 1260 ya Ufalme wa Papa wa Awamu ya Kwanza (538–1798). Kipindi hicho kimetajwa tena na tena katika unabii (Dan. 7:25; Ufu. 12:6, 14; 13:5; 11:2, 3; Mt. 24:21, 22). Katika Dan. 11:33, 34 anasema, "... wataanguka kwa upanga, na kwa moto, na kwa kufungwa, na kwa kutekwa nyara, siku nyingi [538–1798]. Upapa ulitumia upanga, moto, kifungo, kuteka nyara kama unabii unavyosema katika kuwaua watakatifu. Mateso yalikuwa mabaya mno kuliko ya watu wasimjua Mungu. Ufalme wa Papa ulioitawala dunia (Ulaya Magharibi) ulivunjwa na Wafaransa mapema mwaka 1798. Kuanzia hapo fungu la Dan. 12:4 likaanza kutimia. Maarifa ya kidini, kisayansi na kiteknolojia yaliongezeka kasi kwa namna ya ajabu.

Zama za Giza hazikuwa na maendeleo yoyote. Wana-sayansi na Wanadini waliofuata Biblia walikuwa wanauawa. Mwaka 1798 ndio mwanzo wa “Siku za Mwisho”. Mwisho wake utakuwa katika Awamu ya Pili inayokuja ya Ufalme wa Papa—“tena watakapokuwa wamekwisha kuvunja nguvu za hao watu watakatifu” (Dan. 12:7). Historia inajirudia yenyewe. Mateso na mauaji ya watakatifu yatakuja tena atakapotawala Papa (Ufu. 6:9–11)—“wakaambiwa wastarehe bado muda mchache, hata itakapotimia hesabu ya wajoli wao na ndugu zao, watakaouawa vile vile kama wao.” Wengi hawaamini maneno hayo; lakini wanapaswa kungoja mpaka yatakapotimia ndipo watakapoamini (Yoh. 14:29). Kusimamishwa kwa Chukizo la Uharibifu au Mwanzo wa Ufalme wa Papa (Upapa): Rumi ya Kipagani iliangukwa na makabila ya kipagani ya Ulaya Kaskazini mwaka 476 B. K. Tangu siku za Mfalme Konstantino, mwaka 330, Askofu wa Roma au Papa aliachiwa kutawala mji wa Roma. Kwa hiyo Dola ya Magharibi ya Rumi ilipoanguka, Papa aliendelea kutawala mji ule. Alishika hatamu za utawala juu ya Ulaya Magharibi kuanzia mwaka 538 baada ya kuzing'oa falme tatu—Waheruli (493), Wavandali (534), na Waostrogothi (mapema 538).

Mataifa yale mengine ya Ulaya yalipokea Ukatoliki kwa upanga wa Mfalme Clovis wa Ufaransa. Kwa hiyo, yakajikuta yako tena chini ya Papa, (538–1798). Clovis alifanikiwa kuyafanya Wakatoliki mwaka 508 (Dan. 12:11, 12). Kuanzia mwaka huo wa 508 zinahesabiwa siku au miaka 1290 na 1335. Chukizo la Uharibifu lilisimamishwa [lilitawala] kuanzia 538—1798 (yaani, miaka 508 + 1290 = 1798 barabara). Mwaka ule wa 1798 ukawa ndio mwanzo wa siku za mwisho. Hukumu ikawekwa mbinguni kumpimia adhabu yake mwaka 1844, yaani, mwisho wa miaka ile 2300 ya Dan. 8:14 (yaani, miaka 508 + 1335 = 1843–1844). Mwaka ukianza tarehe 2 Januari unamalizika katika mwaka unaofuata. Kuna heri gani kwa watu watakaoufikia mwaka 1844, mwaka ambao Hukumu ilianza mbinguni? Wale walio na hekima “watajitakasa na kujifanya weupe” (Dan. 12:3, 9, 10); tena watasimama kama Danieli katika “kura” yao, yaani, majina yao yatabaki katika Kitabu cha Uzima mbinguni pamoja na watakatifu wote waliotangulia (Dan. 12:13). Isitoshe heri nyingine ni ile ya kufufuliwa katika ufufuo maalum (Dan. 12:2; Ufu. 14:13) kwa wale wote walioshiriki kuihubiri Injili ya Milele kwa uaminifu (Ufu. 14:6–12). Injili hiyo inayoitwa “Ujumbe wa Malaika Watatu” ilianza kuhubiriwa 1840–1844na bado inahubiriwa. Ufufuo wa watakatifu wote utafuata mara tu baada ya ufufuo huo wa mseto utakaokuwa na wale waliomchoma pamoja na wale waliowatesa sana watu wa Mungu (Ufu. 1:7; 1 The. 4:16, 17[18]).

Mwisho wa Dunia Utakuwaje? Tumeona jinsi Ufalme wa Papa ulivyotawala katika Awamu ya Kwanza (538–1798) na ya kwamba unakwenda kutawala dunia tena. Hiyo itakuwa ni awamu yake ya pili na ya mwisho. Maangamizi ndiyo yatakayokuwa mwisho wa Ufalme huo. Mfuatano wa matukio ni huu—Papa atawala awamu ya pili, mateso na mauaji ya watakatifu yaanza tena kwa kipindi kifupi sana, Kristo, Kuhani wetu Mkuu, anamaliza kazi yake ya Maombezi katika Hekalu la Mbinguni na kuufunga mlango wa kutubu au wa rehema kwa tamko la Ufu. 22:11. Watu wa Mungu wametiwa muhuri wa Mungu katika vipaji vya nyuso zao; na watu wa Mnyama wamepata alama ya mnyama vipajini mwao na katika mikono yao.

Wakati wa taabu unaanza (Dan. 12:1) Mikaeli (Kristo) anapotawazwa (anaposimama) katika Jiji la Yerusalemu juu; pepo za vita zilizozuiwa zaachiliwa na vita inatapakaa kila mahali ikileta maafu mengi (Ufu. 7:1–4), vimbunga na maafu mengine yanatokea, ndipo silaha ya Mungu ya kutisha sana kwa wale walioikanyaga Sabato yake itakapotumika (Mapigo 7 ya Ufunuo 16). Wale wote watakaomfuata Papa majina yao yataondolewa katika kitabu cha uzima (Kut. 32:32, 33; Ufu. 13:8). Mtihani wa siku za mwisho ni Amri ya Nne [Sabato](Ufu. 3:10; 14:9, 10). Mchezo wa kuiweka Jumapili badala ya Sabato [Jumamosi] utakuwa na athari mbaya mno kwa dunia nzima (Isa. 24:1–6, 19, 20; Ufu. 19:11–21). Ole kwa wafalme wa dunia hii! Ole kwa kila mtu asiyesimama upande wa Yesu Kristo katika Pambano hili Kuu! Karibu sana litafikia mwisho wake. Watoto wa Mungu wamechoka na dunia hii wanataka kwenda kupumzika mbinguni kwa miaka 1000, na Yesu anasema. “Tazama, naja upesi, na ujira wangu u pamoja Nami, kumlipa kila mtu kama kazi yake ilivyo” (Ufu. 22:11). Je, Wewe u tayari kumlaki Bwana? Je, utasimama imara hata kama mbingu zikianguka, na kuiinua juu Bendera ya Imanueli [Kristo] iliyoandikwa “Hapa ndipo penye subira ya watakatifu, hao wazishikao Amri [Kumi] za Mungu, na Imani ya Yesu” (Ufu. 14:12). Hivi karibuni dunia hii itabaki tupu, ndugu yangu. Kuanzia leo chagua kuingia Paradiso pamoja na Kristo (Luka 23:42, 43; 2 Kor. 6:2). Huenda usisikie mwito mwingine kama huu. Amua leo!

Leo unaposikia sauti Yake, usifanye moyo wako kuwa mgumu!

Wakili wa Mungu

Sisi sote ni mawakili wa Mungu na na kila tulichopewa ni dhamana na tutatoa hesabu kwa mambo kadhaa! Muda, talanta, mali, mvuto, mahusiano yetu, afya, na hata haiba zetu. Uwakili bora kupita wote ni kumwakilisha Mungu ipasavyo na kutembea katika nyayo Zake. Ni kuwaambia watu habari njema nasi pia kuziishi habari hizi njema kwa kutoa muda na mali zetu. Hatuwezi kupenda bila kutoa. Angalia marafiki zako na jinsi urafiki wenu ulivyo; mara nyingi una furaha nao na unajisikia vizuri kutoa hata usipoombwa, unacheka mpaka jino la mwisho kwa sauti ya juu. Je, Yeye Baba wa upendo anayetupenda na kutukirimia yote mema, vipi? Tujifunze kuishi bila uchoyo na ubinafsi, ndiyo tutapata furaha na afya ya kweli. Roho iliyochangamka ni bora kuliko dawa Sulemani alisema. Hatukuja duniani na kitu na tutaondoka bila kitu. Kwamba tunapenda vya bwerere, au tunapenda sana kupewa kuliko kutoa si jambo jema.

Pengine uwakili mkubwa kupita wote ni kusisitiza kwamba uwakili ni zaidi ya yale tuliyoyaorodhesha kwenye paragrafu ya juu, uwakili wa muhimu sana ni siri za MUNGU za wokovu au injili, kuwaambia wengine upendo wa MUNGU, rehema, huruma, msamaha kwa kifupi kuwaelezea watu wajue tabia ya MUNGU na upendo Wake na kwamba anataka aishi nao milele zote! Watu watajua tu mawakili wa kweli wa MUNGU endapo watatuona sisi na watoto wetu tunapenda watu na tunatenda haki na kuwa wanyenyekevu na kupenda rehema.

Mjane wa senti mbili alipongezwa si kwa sababu ya vijisenti viwili alivyotoa, bali kwa ile sifuri aliyobakiza nyumbani! Mara nyingi tunatoa makombo yetu na vile vinavyotuzidi kwa masikini yatima, wajane au wahitaji. Ila watu tunawaowapenda tunawapa vitu ambavyo pengine hawavihitaji na huku ‘tumekomba sufuria lote,’. tujihadhari na hili limenihusu mara nyingi pia, naomba hekima kulikwepa. Yesu alijua kuna wanasiasa na mafarisayo ila hakumwambia yule mjane asitoe sadaka yake, bali alimpongeza kwa kuitoa na huku akijua kuna walafi na wevi kanisani mle! Hii inatudhihirishia kwamba ni wajibu wetu kumrudishia Mungu kile kilicho chake.

Kutoa ni kwa ajili ya usalama wetu na watoto wetu ili tusiwe na tamaa au wivu. Amri ya kumi ni ngumu kuliko zote kutekeleza, maana huioni! Ni rahisi kuona viwivu kwa wale walio na vitu kama wewe huna ukijaribu kuwapangia bajeti jinsi ambavyo wanapaswa kutumia pesa zao kusaidia watu, ikifika zamu yako kupewa na Mungu hizo, unababaisha babaisha kwa kuwapa chenji chenji

watu wenye mahitaji, ila watoto wako unawapa vitu wasivyohitaji nao wanaenda kujisifu. Watoto pia nao wataiga mifano yetu.

Rockefeller tajiri wa Marekani mkubwa wa mafuta ya Petroli, alikuwa bahili na mchoyo wa mali yake, mwenye hasira na huzuni. Alipofika umri wa miaka hamsini, aliugua sana. Rafiki yake mmoja alimshauri awe anajitoa kihali na mali kwa wahitaji naye atapona na kuishi vizuri, yaani kwa raha na afya. Alijaribu hili, na aliishi miaka tisini, akitoa ni ajabu! Kuna hata wakfu wa Rockefeller unaosaidia shule, kutoa ufadhili wa masomo, na kuwasaidia watu wenye ulemavu, n. k.

Tusifikiri kwamba watu wanatoa kwa vile wanavyo! La hashi! hiyo ni nusu tu ya hadithi nzima. Yesu alitoa kauli ambayo ilinyamazisha milele lile swali la nani ni jirani yangu kwa kutuonyesha yoyote aliye mhitaji, awe ni jamaa, mtu baki, mchina, myahudi, au asiye wa kikundi na kabila letu ni jirani yetu.

Mara nyingi nimekuwa mchoyo na kukumbuka hadithi niliyosoma nilipokuwa darasa la kwanza. Kwamba mama mmoja alikuwa mchoyo sana. Naye alikuwa na watoto wakambo waliomtembelea Alipoishi, Naye alikuwa na mtego wa paa ambao mume wake aliweka; na aliposikia sauti, alijua paa amenaswa. Akaona kwamba wale watoto watafanya asifaidi ile nyama peke yake na mume wake na watoto wake wa kuzaa. Aliwaaga wale watoto wakambo waende ghafla kama akiwafukuza waende kwao. Alipokuja akaangalie mtego kumbe ni chui, naye akamvamia na akauwawa kwa vile hakuwa na msaada wa watu wengine.

Mara nyingi nimetaka kupata mwenyewe ambapo ningealika wengine tupate pamoja nikakosa kabisa. Nimekutana na wale wanaokataa kugawa vitu vyao, hata iwe mirathi na kubania na mwishowe ikaliwa na tunutu, au kuleta huzuni nyingi. Mtu hapati furaha kwa vile alivyo navyo. Furaha yaja kwa kumjua Mungu, kumtumikia na kuhudumia watu. Furaha ya ajabu nafikiri ni Mungu Mwenyewe anatoa, ukihudumu au kutoa kitu, unajikuta ukitabasamu kwa furaha hata kama umevaa kiraka, una furaha kuliko wanaoishi majumba makubwa. Kuhusu majumba makubwa fasheni hii imeingia ya kujenga majumba makubwa ila hatukaribishi mtu. Mwanamke Mshunemi alipanua nyumba yake ili akaribishe watu. Tunajenga tupate sifa, na mtu anaweza kusaidiwa na mtu mwenye nyumba ya majani kuliko sisi wenye nyumba kubwa. Wengine tulianza mahali pagumu tukitembea bila viatu, tulipoona wale wenye viatu vingi tulifikiri wana roho za ukatili, na kwamba wangetufikiria tu, nao wangepata thawabu. Leo hii hatutoi vitu vya maana kwa mtu, tunanunua nguo ghali mno, na zikituchosha ndiyo tunampa mtu ili aonekane alipewa na sisi.

Vitu vya dunia vinapungua thamani, leo nanunua kitu kipya na kesho huwa najiuliza. “kwa nini nilipoteza pesa zangu na kitu hiki kibaya au kibovu, mbona hakivutii”. Wengine wadai wakitoa kusaidia kazi ya Mungu ‘zangu zitaliwa kanisani, hekaluni au msikitini.’ Hivi kama nimempa mtu pesa ya kumpa mzazi wangu, naye akatumia nitaacha sasa kumpa mzazi wangu pesa kwa sababu ya wizi wa niliyemtuma? Kama kuna watu wanakula pesa za kanisani, washitaki wachukuliwe hatua. Usimpunje Mungu wako na kukosa baraka kwa watu wapitao kama moshi. Endapo unafikiri umempa Mungu sana, uwe na amani moyoni Yeye si dhalimu, atakurudishia ile ambayo unafikiri umezidisha! Chenji yako yote itarudi! Ila kumbuka zaka yaani moja ya kumi ya mapato yako ni ya BWANA. Yaani Neno linasema ukichukua hiyo si wizi bali umepora kama jambazi mwenye silaha (rob). Jambazi ni yule anayechukua kitu cha mtu, mwenye kitu akiangalia, na kwa nguvu au silaha. Mrudishie Mungu 10% ya mapato yake, ili ubarikiwe au niseme ili usilaaniwe. Mwizi anaiba kwa kunyemelea wakati mwenye mali haoni, ni kama mdokozi hivi. Muumini asiyetoa zaka, anafanya ujambazi- kwa kifupi. Yaani anampora Mungu kwa nguvu, na Mungu anajua.

Wanasema, “Nionyeshe ratiba yako ya siku na bajeti yako, nitakwambia usongo wako upo wapi.” “Nionyeshe jinsi unavyotumia muda na fedha zako, nami nitakuambia shauku yako iko wapi.” Pia kitabu cha hundi ni hati inayoonyesha upendo wako kwa Mungu. Theolojia ni mafundisho yahasuyo kumpenda Mungu na kumjua. Usibanie banie vitu na kuwanyenga watu wasi na uwezo, ukiwapora vitu kwa namna mbalimbali. Tukifa hatutazikwa na vitu ila tunaweza kuvitanguliza leo mbinguni, vitungoje huko kwa kusaidia wenye mahitaji na kutoa sadaka kwa Mungu anayetupenda kupindukia. Swali jingine ni kujiuliza jinsi unavyotumia muda wako mtandaoni, ni nini kinakula muda wako? Mama mmoja wiki iliyotupa alisema anaangalia video za paka wenye maajabu siku nzima, Je, wewe unapoteza muda wako kuangalia nini? Hii inaonyesha mungu wetu ni nani.

Kila mtu ana talanta ya muda, hakuna asiyekuwa nayo! Ni kweli pengine hatuna mali, ila muda je? Tumia muda wako na karama zako za roho vizuri! Maana karama za Roho tumepewa kubariki wengine.

Soma vitabu vya uwakili kama “The Blessed Life.” Tumia muda kuiombea kazi hiyo pia. Utashangaa utakavyopata upendo na furaha. Nilishangaa sana kwamba bilionea wa nchi masikini kama India ana nyumba ghali kupita yeyote duniani, dola bilioni mbili! Wakati ambapo Warren Buffet bilionea wa pili Marekani, alisema kwamba yeye anaishi nyumba ile ile aliyoishi miaka hamsini iliyopita ya vyumba vitatu vya kulala! Anatembea na gari la kawaida na anaishi maisha ya

kawaida. Amehojiwa na wengi; historia ya maisha yake waweza kuipata kwenye tovuti. Watu wengi wa nchi zinazoendelea wanaweza wakawa kama yule mtu ambaye hakutegemea atapata na wanafuja na kuonyesha visivyo kawaida. Watu wawili hawawezi kuwa matajiri kamwe ni waumini na waafrika. Nimefundisha somo hili kwenye uwakili nchi kadhaa kwenye mabara manne. Mwafrika na mtu anayempenda Mungu wana majukumu kwa jamaa zao na kusaidia injili, na kama kweli wanafahamu wajibu huu, wao daima watakuwa hawana pesa za kutosha, hata wakiwa mabilionea.

Mwafrika ana ndugu na jamaa na marafiki masikini wengi na jumuiya yake ina mahitaji mengi, hata leo ningepata dola bilioni mia moja ningekuwa na mengi ya kufanya kwani tunaishi kijiji kimoja cha dunia. Albert Sweitzer aliyefanya kazi Afrika ya magharibi kama tabibu alisema wewe umewekwa na Mungu duniani, na kumbuka una kaka zako wahitaji. Daktari huyu alisaidia afya za watu nchi hizo kwa miaka mingi, maisha yake yanapaswa kusomwa na kila mmoja wetu. Tajiri Rockefeller alipofariki, mhasibu wake aliulizwa na gazeti “Je, aliacha fedha ngapi?” Alijibu, “Aliacha zote!” –he left it all. Hakuna mahali alipozichukua. Aliziacha hapa duniani.

Hata tukiwa na vitu vingi hatuwezi kuvitumia. Naweza kuvaa viatu jozi moja kwa wakati mmoja, au kulala kwenye nyumba moja kwa wakati mmoja au kuendesha gari moja kwa wakati mmoja. Na hata tukiwa na pesa sana hatuwezi kula Tanzanite au dhahabu. Tutakula wali, maharage, ugali au mboga tu. Tufundishe watoto wetu kuwa wakarimu na kusaidia wale wenye mahitaji kwa hali na mali.

Maisha yetu duniani tukizaliwa tunasema wacha ngoja niende shule nitakuwa na raha na kuridhika, kisha tunasema wacha nipate kibarua au nichume hela nitakuwa na raha, kisha wacha ngoja nioe na kuwa na watoto nitakuwa na raha, kisha wacha nistaafu nitakuwa na raha, kisha wacha nipate wajukuu nitakuwa na raha, kisha wacha watoto wajitegemee basi nitakuwa na raha, mwishowe uzee unaingia na tunasema mimi sina raha na siku hizi mara magonjwa na udhaifu, kisha kuwategemea watu kunaingia. Bibi yangu mzaa mama mwaka wa 1969 alikuja kututembelea tukiwa Arusha, alikuwa na miaka 48, nilimwona ni mzee sana, nikasema bibi wewe ni mzee hivi. Alinijibu ‘Grace nilitazama tu upande huu nikigeuka nikajikuta ni mzee! haikuchukua muda, hata wewe utazeeka na utashangaa miaka imeenda wapi!’ Ni kweli nilikuja Marekani nikisema nitakaa miaka sita mpaka leo nimekaa miaka mingi nje ya nyumbani zaidi ya ndani, na sasa nina umri wa miaka kadhaa kumshinda bibi mwaka 1969, na nashangaa hivi muda umeenda wapi?

Hatukuja na vitu duniani na wala hatutaondoka na kitu. Isipokuwa tunaweza kutuma vitu vyetu mbinguni kabla ya wakati mapema kwa kufanya matendo mema, ndipo nondo na kutu hawatakula mali zetu hapa duniani. Toa vitu vyako mpaka ikuume, si vile ambavyo ulikuwa unataka kuvitupa. “Nilikuwa na njaa ukanilisha, nilikuwa na kiu, ukanipa chakula, nilikuwa uchi ukanivika, nilikuwa gerezani ukaja kunitembelea,” tunaambiwa kwenye Neno kwamba hiyo ni pasipoti ukifanya kwa moyo wako na siyo kulazimishwa. Hebu tuombe hili ili tuwe mawakili wema, na tusije ambiwa, “Ondokeni Kwangu, mliolaaniwa, mwende katika moto wa milele, aliwekewa tayari ibilisi na malaika zake.” Mimi kwa neema ya Mungu sitaki kwenda motoni, wewe je? MUNGU atatuhukumu kwa mabaya tunayotenda, na pia yale mazuri ambayo hatutendi kwa yale tunayofanya na yale mema tunayopaswa kufanya lakini tunayoyaacha. Najua kuna watu ambao si wema, utakaokutana nao ambao hao hawataridhika hata uwatendee mema.

Neno la Mungu lasema ufalme wa Mungu ni kama lulu kubwa ambayo mtu alipogundua katika aliuya kila kitu na kwenda kuinunua. Tukiwa wadogo tuliimba wimbo wa sauti ya Yankee Doodle, “Mkulima mwenye shamba alipanda viazi, akachimba chimba akaona almasi. Lo! Lo! Bahati ya mtu mwenye shamba, akatupa jembe upande akaenda zake mjini, kununua gari lake sasa ni tajiri. Lo! Lo! Bahati, Loo; Loo; bahati ya mtu mwenye shamba.” Ufalme wa Mungu ni kitu cha thamani, kwako wewe mpenda afya ni vyema uuze vyote na kununua huo. Usikazane kujiwekea hazina duniani sana na kujawa na tamaa ya pesa, maana kwa maumivu watu wengi wamejichoma sana. Watu wengi wamefanya mambo ya ajabu kwa ajili ya pesa, “Shina la maovu yote ni kupenda pesa.” Pesa itakubadilisha tabia, jihadhari, watu wengi wakiwa hawana pesa wanajua jinsi ya kuangalia wengine na kuona udhaifu wao wa tamaa ya kupenda pesa; ila wakiwa nayo wanajisahau kwamba na wao wana shida hiyo hiyo. Mara nyingi tuna tamaa ya vitu moyoni ila haionekani kwa vile tu maskini. Masikini ana tamaa pia ila hana fursa ili watu wauone huo uchu wa mali. Kamwe usiache kurudisha zaka (moja ya kumi). Hebu watoto wako wafundishe watoto wako kurudisha zaka na sadaka na kutoa sadaka. Buni miradi na kuwalipa hata kama ni pesa kidogo ili waweze kutoa sadaka kutoka katika akiba yao wenyewe, na si ya mzazi wakifika umri wa miaka nane hivi.

Kuna tabia ya wengi wetu kuwatendea mema wale tunaowapenda na si yeyote yule anayehitaji msaada wetu. Hata watu wabaya wanafanya hivyo kwa ndugu zao na marafiki zao. Utamaduni wa sisi waafrika kumpa mtu tusiyejua ni mgeni. Kama ni watoto yatima tutatunza wa ndugu zetu, kama ni kumsaidia mtu tutasaidia ndugu zetu. Hiki nawasifu ndugu zetu wazungu sana kwani wanaweza

kumpa mtu wasiyemjua hata shirika au taasisi fulani, kama vile watoto yatima, utafiti wa kansa n. k. Sisemi usahau ndugu zako; la, hashu! Kusahau ndugu zako ni kama kuwa kafiri. Ila katika ukarimu wako, ukisaidia watoto wa ndugu zako yatima sita, msaidie na mwingine mmoja usiyemjua mwenye mahitaji.

Nimekutana na mhubiri mmoja na mke wake, aliyeniambia yeye kipato chake ni kidogo na ndiyo maana hatoi zaka. Nilimwuliza anakula nini na kuvaa nini? Je, ana shamba? Basi atoe mazao yake. Wanawake wengi au waume wengi wamewakataza wenzi wao kutoa zaka, usiingie dhambi hii. Watu wawili wanaona vitu kwa ubora kuliko wewe peke yako ukiwa ndiyo bosi wa kamati ya mtu mmoja kuamua pesa zitumiwaje nyumbani mwako. Zaka ni kwa ajili ya manufaa yetu na si ya Mola. Yeye ana kila kitu. Nikimpa senti mbili tatu zangu au nikiacha, Yeye hawi masikini kamwe; ni kama mtoto wako mdogo unayemfundisha asiwe na uchoyo kwa kumwomba kiasi kidogo ulichompa akumegee. Hata hivyo kama unafikiri umempa Mungu zaidi ya unavyopaswa kumpa, Yeye si kama mfanya biashara anayengoja uende bila chenji kamili ili aichukue! Yeye ni mwaminifu, na kama ulimpa kupita inavyotakiwa, atakurudishia tu! Hakuna aliyetoa kwa Mungu akafilisika. Haleluya!

Wakati Musa akiandika Torati na kuwaongoza watu, walikuwa na mafanikio makubwa kiasi kwamba walitoa asilimia 33, ambayo ni theluthi ya mapato yao! Kulikuwa hakuna mwenye njaa. Jumuiya ilibuni vitu vya kufanya ili kila mtu awe na kitu cha kumudu maisha au kupata riziki za kukidhi malazi, makazi na chakula. Mpangilio wa Mungu daima unakufanya uwe na heri na fanaka. Wape watoto wako na watu mitaji ya kujiendeleza na wasimamie ukiwa na ujuzi au umtafute mtu wa kuwaendeleza. Watu wengi wenye uwezo wanalia lia, au wanakuwa matapeli kuwaahidi watu mambo makubwa kisha hawaonekani, bali wanayeyuka tu. Wengine walipokuwa hawana uwezo walifuata watu wenye uwezo daima, walipopata, walisahau watu. Walikumbuka watu walipohitaji mahusiano au kupata wateja wa kusikiliza ukubwa au maendeleo yao yalivyo. Wazungu husema huwezi kumpa Mungu zaidi ya anavyokupa, eti ukampita au ukamzidi, haiwezekani “Huwezi kumzidi Mungu katika kutoa”. Anza kumtumikia Mungu na kumpenda Mungu kwa usongo na ushujaa mwingi. YEYE atakuwa njozi, utume, usongo na nyenzo (visin, Missin, Passin and provisin)

Mvuto wako ni muhimu sana. Watu wanapokupenda na kukutetemekea, usitumie nafasi hiyo bila kuwa na hekima. Au mtu akijitolea kwako ili umfanyie ubaya usikubali. Mchungaji Kulakov wa Urusi alisema alipokuwa anafundisha watoto wa Sekondari, msichana mmoja alimpenda sana na alimwambia Mwalimu nimekupenda sana akiwa peke yake, na alitaka wawe na urafiki au

amwoe. Mwalimu Kulakov alimwambia mama yake, naye akasema “Mpendwa kijana wangu, watu ambao wako chini ya mamlaka yako wakikupenda na kutaka kujitoa kwako, usitumie mamlaka yako vibaya, hata huyu msichana angekuwa mtu mzima usikubali urafiki wake, labda uamue kumwoa, usiharibu maisha yake eti kwa sababu yeye amekupenda.”

Nilimjua Dwight Nelson mhubiri kule Michigan. Siku moja nikiwepo alitoa kisa cha safari yake, wiki hiyo. Alisema aliendesha kwenda Kalifonia akitoka Michigan, umbali wa kama kilomita 4000. Gari lake lilikuwa Honda kuukuu. Alisema aliharibikiwa gari, mara saba hivi. Baada hotuba yake, wiki iliyofuata walijitolea kama watu kumi hivi kumnunulia gari jipya! Alikuwa na mvuto. Angeweza kununua gari lake, ila aliwambia watu wale walete hizo pesa waingize kwenye huduma ya kusaidia wenye mahitaji. Je una yatima wangapi, wajane wangapi, masikini wangapi au wageni wangapi unawasaidia leo katika maisha yako.

Najiuliza mwenyewe pia swali hili! Naomba utafakari maana ndiyo utu wa binadamu na dini ya Kweli ilipo. Jipime na jichunguze leo. Je una magari yamezagaa zagaa nje ya uwanja wako, na utakapoaga dunia watagombania watu ambao hawakuyatolea jasho? Basi anza kuyagawa mahali penye mahitaji. Tajiri Colgate alimpenda Mungu sana, alitoa zaidi ya 10% kwa watu wenye mahitaji na kusaidia kazi ya Mungu ili watu wengi waende mbinguni, ila alipokufa alisahau kuandika mirathi. Watoto wake hawakujali watu wala Mungu na wakatumbua zile pesa wakisahau yale baba yao aliyoyasimamia. Leo hii weka mirathi, haimaanishi utakufa haraka ukiweka mirathi. La hasha. Watoto wako uwape vitu vichache tu vya kusaidia wawe na bidii ya kazi na kuendelea kuendesha maisha yao bila ufukara sana. Unapowakuza waonyeshe wewe unajali masikini, wajane, na yatima na kujilinda na mawaa. Katika Israeli ulikuwa mpango wa Mungu kila familia iwe na ardhi ili umasiki usiwepo. Watu wenye ardhi kamwe hawawi masikini wakiwa na bidii ya kulima. Nchi zilizoendelea zilianza kwa kujitosheleza chakula na kutunza kwenye maghala, ndiyo wakaghafilika na kuanza kununua silaha, wasingenunua silaha bila kitu tumboni!

Kutotoa zaka Ni kama ukimtembelea mtu ukiwa umempelekea kapu la vyakula, na vitu vingine kama zawadi, halafu ukishaondoka anakatalia hata lile kapu. Kiafrika, hata hapaswi kurudisha lile kapu likiwa tupu. Atajitahidi atafute hata kitu kidogo aweke ndani. Utamwonaje huyu mtu? Kwamba hana shukrani hata kidogo. Ndivyo tunavyomtendea Mungu wetu. Baada ya kutukirimia na mengi, tunakatalia hata kapu! Lakini tukitoa tunabarikiwa. Alisema tumjaribu, tuone kama Hatafungua madirisha ya mbinguni na kutumwagia mibaraka. Watu wengine wamebarikiwa kutoa zaidi ya 10%; walipobarikiwa kama mfamasia

mmoja kule Uswiss, alitoa 90% kama zaka maana alibarikiwa na mahitaji yake yote. Usijali vitu vidogo vidogo kwa ubahili nawe ukavihesabu.

Kama una vingi, fanya kama ujumbe wa Yohana mbatizaji “Mwenye makoti mawili ampe moja mwingine”. Ukiwa hauongezeki saizi huna haja ya kununuanunua nguo na vitu. Msafiri wa mbinguni pesa zako zilete roho siyo vitu. Hata hivyo Roho Mtakatifu, si roho ya kupenda vitu kama asemavyo rafiki yetu mwinjilisti Mukangara. Rahisisha maisha yako, wanasema vichache vinaweza kuwa vingi. Yaani una vichache kwa kutazama ila moyoni una furaha na mengi yanayoburudisha roho mpaka unajiona tajiri zaidi ya Bill Gates kwa vile Mungu amekupa roho ya kuridhika, na amekupamba, hata ukivaa kitu kisicho cha thamani watu wanauliza umepata hiki wapi jamani? Unanawiri ni ajabu. Nafikiri mbinguni patakuwa pazuri si sana kwa sababu ya vitu bali kwa ajili ya furaha moyoni, yaani pale kwenye mto maji yakitiririka, unaburudika, na kutabasamu, na wapendwa nao wanafurahi nawe, mnapiga masoga, kisha Malaika wanapita kuja kukaa nanyi, kisha Mungu anazungumza nanyi. Hata usipewe kitu yaani taabu zako zimeisha, una shida gani tena, kisha hakuna kifo, huzuni, vilio, maumivu, wala yote si mabaya. Si mambo ya vitu la! Dhahabu kule itakuwa lami tu ya kila kinjia.

Ukiwa una talanta, una sura nzuri, haiba nzuri, mwandishi mzuri, n. k Tumia haya yote kwa kuongoa roho. Siyo yakuletee kiburi, kwamba “Mimi ndiyo mwenyewe.” Uwe mnyenyekevu. Unajua mnyenyekevu hajitambui? Mtu mmoja aliyekuwa mnyenyekevu sana hata alipewa medali na kijiji chake ya unyenyekevu. Siku iliyofuata alipoivaa, ilitwaliwa, kwa vile alikuwa anajitangaza unyenyekevu!

Panga bajeti yako vizuri ili usiwe na madeni madeni. Hali ya madeni na hasa ya nyumba imenipata; naomba usiku na mchana yanitoke. Ogopa madeni kama vile ukoma. Wiwa upendo tu. Ukiwa na madeni unampunja Mungu sana kwa kulipa madeni, maana waweza kwenda jela. Na hilo wengi twaogopa kuliko kumwibia Bwana; hata kama hutoi sadaka au zaka bora ulipe deni; ni hatari. Hata tunasema eti Mungu anaelewa kwamba nina madeni, nisipotoa zaka na sadaka.

Jifunze bajeti uishi kutokata na kipato chako. Usinunue usichohitaji au kuishi kwenye madeni. Wanaume wengi wanapokea pesa, na kupanga matumizi wenyewe. Mke ana mahitaji mengi, hasa kama hafanyi kazi. Ila fanya hivi: Jiweke kwenye viatu vyake, kwamba yeye ndiye mwenye mshahara nawe huna senti bali yeye hakushirikishi kabisa, mradi anakupa taarifa kidogo hapa na pale inapobidi! Watoto wa nyumba hii wanagundua wakianza kufanya kazi wanamtumia mama tu na wala si baba. Watoto wengi wanaanza kuchukua mama

zao kwenda mjini wakiacha mababa wabahili wenye roho mbaya wakijipulizia moto na kuchemsha ugali wenyewe. Baba hawa walikasirika maana walisaidia watoto kusoma kwa kiasi ila wakiamua tu (at their convenience). Wengine naoishi nao karibu wameleta mama zao ughaibuni, baba akawa anatoa dua lisilompata mwewe, yaani halimpati mke, ila linawapata watoto. Watoto wanapaswa kujali wazazi wao, hata kama wazazi hawakujali. Ni dhambi kumtelekeza baba hivyo au mama. Mama huyu apaswa amtetee mume wake na mzazi mwenzake. Mara zingine wakina mama wanaleta picha kwamba wameteswa sana na wanakuwa si wakweli kusema mema mengi ya mume wanavyopaswa. Tujihadhari sana tutachuma dhambi kwa Mungu. Nakumbuka nilipogombana na mume wangu na kukasirika mtoto wangu wa miaka saba aliniuliza na nikamweleza, akajibu ‘mama usijali, akija baba toka kibarua mimi na mdogo wangu tutamchangia tumpige’. Mdogo wake alikuwa na miaka mitatu. Hapo ndiyo nilingamua kwamba hata mimi nilikuwa na makosa makubwa tu kwenye huu ugomvi. Hata mume wangu ndiye alikuwa sawa. Na sasa nataka kuwaingiza watoto wadogo kwenye chuki na ugomvi wa muda mrefu na kisha walaaniwe kwa kumchukia baba yao na kutomsaidia kweli? Niliomba Mungu anihurumie na kunisamehe. Najua amenisamehe.

Zamani nilipokuwa sina madeni nikisikia mtu ana shida nilitoa. Siku hizi nalia lia madeni! Madeni! na wala sitoi. Tusaidiane kuombeana tabia hii tukome na Mungu atupe vipato. “Niende mbele za Bwana na mikono mitupu?” Ulisema wimbo wa watoto. Eti kwa sababu nina mkopo wa nyumba au shule? Ni aibu, kama wewe ni maskini, na huna yaeleweka; ila ni aibu na si baraka kwako. Fundisha watoto wako kutoa sadaka na zaka. Wakuone unaitoa kila inapotolewa ibadani Sabato. Punguza mambo ya kielektroniki wakati mwingine waone unatoa fedha halisi! Watajuaje kweli? Wafundishe jinsi ya kutumia pesa, najaribu hilo kwa watoto wasije wakakumbwa na yalinyonipata. Utasaidiaje watu wanaohitaji kusaidiwa kama unakopa kopa, na ambavyo si vya lazima. Yatima au huduma fulani za kushuhudia watu na kuwaleta kwa Bwana.

Usisahau kutunza jamaa, “Mtu asiyetunza jamaa zake ni mbaya kuliko asiyeamini.” Wengine waambiwa wazazi wao ‘Korban’. Hii inamaanisha kwamba hawawezi kuwasaidia kwa vile vitu vyao vimewekwa wakfu. Mtu ambaye ana kitu na anashindwa kutunza wazazi wake au ndugu zake ni kama kafiri. Naelewa ndugu wengine hutawaweza, wana tamaa kibao, na wanaona wivu ukifanya kazi ya Mungu. Na mara zingine wanapenda wakutawale maisha yako, Omba Mungu usiwe na roho ya chuki.

Ndugu zako na hata mke au mume wako, watakuendesha usisaidie watu wenye mahitaji. Watatazama kwa wivu unampa nani, nini na kusema wawafanya wawe

masikini. Japo sijaona anayemsaidia masikini akawa masikini. Ahadi za Mungu ni za kweli kabisa. Na wengine wakiona unapatana na mume wako au mnaishi vizuri kwa amani na kumfanyia kazi Bwana; na miji yao wanapiganapigana wanasema “mke wake kamkalia.” Tafsiri yake mara zingine ni, mke asipendwe, akipigwa kofi ndiyo mambo sawa! Au, ‘wanajidai wazungu.’ Hivi wazungu ndiyo walikuwa Edeni kwanza au ndiyo wanaopendana kuliko waumini kweli? Hivi wao ndio wana upendo wa agape kweli? Mbona wanaachana kila kukicha na kesi za kuuana ni zaidi ya kwetu? Au utasikia “wanajidai tu tutawaona, wataachana tu!” Hivi wewe unaombea maanguko ya wenzako tu? Saa ngapi utapata saa ya kujiombea mambo yako kweli, utakaa na kutishia watu mpaka lini kweli, na sote ni wenye dhambi tunaajitayarisha na siku ya hukumu!

Mtu mmoja alifurahi na kucheka wakati mtoto wa mwenzake anaharibikiwa akisema, “Amejiunga kwenye kundi letu. Amekuwa kama sisi, au watoto wake watakuwa wabaya kuliko wangu!” Na huyo mtu hakukuuliza kuhusu ya watoto wako hata pengine alikuombea. Mtu mmoja alimwona bwana mmoja akimfungulia mke wake mlango wa gari akasema, “Mambo mageni haya; nafikiri ni mke mpya au gari jipya!”. Usiwe mtu wa kutaka wenzako washindwe, waombee. Mungu bado ana uwezo, mbona Sauli akawa Paulo bila hata yeye mwenye kuomba?

Tuliishi na rafiki yangu na mke wake Michigan. Walinionyesha barua waliyoandikiwa na kaka yao aliyewasomesha wakiwa sekondari, “Mpendwa tulikusomesha, na tumekuambia utununulie lori na trekta, mpaka leo hujatununulia, umeenda Marekani na sasa umebadilika, tutaomba Mungu akukatekate miguu ndiyo utatukumbuka nasi, na kutuona wa maana!” Rafiki hawa walilia machozi, kwani walikuja kusoma kwa kujitegemea, na walikuwa wakisaidiwa kodi na kufanya vibarua vidogo vidogo vya kubangaiza ili kuponea maisha, mwingine alikuwa akilinda makaburi ya wazungu, mwingine akibadilisha wazee wa kizungu nepi n. k., ili waweze kuishi. Utakumbana na jamaa wa namna hii, ila hilo lisikupe homa ukaacha kuwasaidia wenye mahitaji ukiwa nacho. Kila siku ukiamka, mkabidhi Bwana mipango yako na umwombe akuongoze.

Tembea na vitabu na visome ukiwa unangoja kitu a basi mahali. Wape watu zawadi ya vitabu vizuri. Si kutabasamu na kukenua nao meno tu, bila ya kuwapa kitu Chema kama unacho. Mvuto si wewe ukwezwe, bali Mungu aonekane katika maisha yako. Hata ukiwa umejaliwa nyumba nzuri, karibisha watu na uwaambie kwa upendo hukumu inayojia dunia karibuni. Unajua Maandiko yanasema Mungu ana vitabu vitatu. Kimoja ni cha kurekodi mambo. Vitabu hivi vitalitwa hukumuni siku moja na kila tendo tulilotenda liwe jema au haya

litaletwa. Filamu ya maisha yetu itapita pale na kila tulichofanya kitaletwa cha kila mmoja wetu. Na pengine hata vile tusivyovifanya tunavyopaswa kuvifanya! Unayakumbuka yale mambo unayoyafanya ya siri, ambayo hutaki hata mume, mke, mtoto, dada, kaka, bibi, babu, mjomba, mpwa, shangazi, au mtu yoyote ajue? Yote yataletwa. Ila zile dhambi tu ambazo zimeungamwa hazitaletwa. Mungu akitusamehe anafuta yote na mfuto wake mkubwa na kuzika dhambi zetu chini sana kama baharini Pacific kule Mariana Trench ambayo kilindi cha maili saba. Japo dhambi zetu ni nyingi na nyekundu kama damu zinakuwa kama theluji ya mlima Kilimanjaro tukiziungama. Je, leo mpendwa msomaji umeungama dhambi zako na toba ili ufungue ukurasa mpya wa maisha yako?

Mifano mingine ya kuonyesha watoto wako ni kwa kusaidia watu ili wajisaidie; siyo wakutegemee wanasema mfundishe mtu kuvua samaki na si kumpa samaki tu ili akutegemee daima. Wape watoto elimu au ardhi ili wajitegemee, wasaidie yatima na wajane. Katika kitabu cha Ron Sead, *Rich Christians in the World of Hunger*, yaani, “Waumini Matajiri Katika Ulimwengu wa Njaa,” anaeleza mambo ya ajabu mno! Anasema utafiti umeonyesha kwamba, Mwenyezi Mungu Amekuwa mwaminifu ni ajabu, (nitakufanya kichwa na wala si mkia)! Akasema 80% ya utajiri wote duniani umo mikononi mwa waumini wanaokiri Jina la Mungu na Masihi. Akasema shida ni mabahili ajabu! Mungu ametubariki na matrilioni ila tukitoa msaada kwa maskini tunatoa chenji, chenji tu. Badala ya kupanga program za kuwakomboa watu wasitutegemee. Badala ya kutoa jozi ya ng’ombe, mbuzi au miradi itakayozalisha, tunatoa unga au kitu ambacho watakula kisizae ili kesho watuombe tena! Huu ni ukatili wa aina fulani. Ni vyema mno watu hawa uwape elimu, na mitaji midogo midogo ili wajikwamue. Hebu Wasiwe daima mbele yako wakikufagilia na kukusujudu tu.

Wachina wasema ukitaka kufanya tofauti kwa siku moja kula chakula kwenye hoteli nzuri. Ukitaka kufanya tofauti kwa mwezi mmoja oa au olewa (mfano mbaya). Ukitaka kufanya tofauti kwa mwaka mmoja panda bustani. Na ukitaka kufanya tofauti maishani ‘panda mtu,’ yaani saidia watu kupata elimu, au peleka watoto shule. Utakuwa umemkwamua mtu.

Mara nyingi tumejikuta tukisema kwamba masikini hawa ni waongo, hawahitaji msaada, na pengine ni wavivu. La! Ajabu tulipokuwa na hali mbaya au maskini, hatukufikiri haya, tulitaka tusaidiwe, na tukashukuru. Sasa tukiwa na hali nzuri tunapepeta mengi kuhusu jinsi ya kusaidia watu na kusema lazima nichunguze mno kama ni wakweli, kwani hawa watu ni waongo. Nimechunguza mara nyingi na nikagundua ni lazima niwe mwangalifu, kwani ni Mungu anayepima waongo na tochi yake. Hajanikabidhi kazi hiyo, au je, wewe amekukabidhi? Wengine tumesema, nikimpa msaada, aenda kunywea pombe, ni kweli, ila ni lini wewe,

utamsaidia mjane, yatima au maskini ukifanya machambuzi haya mengi? Maneno ya “Nilikuwa na njaa, kiu, uchi, jela;” hayakuzungumzia kwamba ufanye utafiti wa kuwaumbua. Mungu atajaji. Hatusemi uwasaidie watu wasiohitaji, ila wengi wetu hatuko tayari kutoa, na tunapata sababu ya kuchelewesha utoaji au kutotoa, kwa kisingizio cha ‘utafiti wa mwongo asiyehitaji msaada.” Mara zingine nimependa kuangalia picha za maafa ya watu, watu kwenye mafuriko, tunaona kwenye runinga au kwa macho “yulee anaenda masikini”. Ila hata senti hatutoi, na wala hatuwaombe kama hatuna senti. Hivi ni haki kweli, maafa ya watu yawe burudani ya video machoni na wala yasiniume hata nitoe dola moja ya kusaidia mtu anayepatwa na huzuni vile?

Usiache mtu akuombeombe na kukutegemea. Waumini wengine ni wachungu au bahili sana wakiwa na vitu, ila wanapokuwa hawana wanajua jinsi ya kuwapangia walio navyo kufanya kazi ya Bwana au huduma. Tunavaa nguo na vitu vya fahari, rafiki toka Tanzania alijisifu kwangu eti suti yake ni ya dola 5000! Ila tukisikia watu wenye shida tunatoa chenji chenji ndogo ndogo tu, na tunafikiri tunawapwaga watu, kumbe maskini tunajipwaga vibaya!

Sasa napenda kuzungumza na wale wenye maneno mabaya wakiomba vitu na kuwakashifu watu na kuwacharaza kwa maneno! Kama hali yako ni mbaya na unahitaji msaada, hii haina maana wewe ulaani watu na kuwapa maneno ya matusi na masimango. Uwe na adabu unapoomba msaada na uheshimu watu, hata akiwa ndugu yako, yeye utamwacha afanye uchaguzi wake wa kukupa, huna haja ya kumnyanyasa.

Nashindana na uchoyo, na kuomba Mungu kila siku niendeleo kutoa; maana hatuwezi kumgusa Muumba bila kugusa viumbe vyake. Wengi tu ‘shaba iliayo na upatu uvuma’. Hata ukiwa na vitu vingi sana; huwezi kuvaa viatu viwili kwa wakati mmoja, kuendesha magari matatu kwa wakati mmoja au kulala vitanda viwili kwa wakati mmoja. Hata nikikutembelea hauwezi kusema leo hapa tutakula dhahabu na almasi. La; hashu! Utakula ugali ule ule na mboga ile ile, au vyakula vya kawaida tu, la siyo matumbo yatadhurika! Toa vitu vyako mpaka vikuume, siyo kutoa chenji chenji hata zikidondoka mfukoni mwako huzitupii jicho. “Mjane wa senti mbili, alipongezwa kwa vile alivyobaki navyo na siyo alivyotoa”

Angalia kama nyumbani mwako kuna vitu vilivyozagaa zagaa, vitoe. Mimi navyo vimesheheni nyumbani, mitumba ambayo nafikiri siku moja nitatuma mahali! Mama mmoja aligundua ana kaseti na DVD kama 200 hivi ambazo alikuwa ameangalia na wala hazitumii! Aliamua kuziua na zile pesa atumie kwenye kazi ya Bwana. Usiwe mtu wa kulundika vitu vya bohari, ukifikiria

kwamba kesho utapata shida na kuvihitaji, wape wengine na Bwana hatakutindikia kesho. Siyo mzungu tu eti anatoa kwa mtu asiyemjua, la Mwafrika pia, maana anajua uchungu wa umasikini.

Ndugu yangu toka Mara, niliona amejaza nguo tele kwenye makabati yake, hata vyumba vingine. Nguo nyingi za watoto za zamani. Anakaa nazo tu akikumbuka watoto wake walivyokuwa wadogo walivaa hiki au kile kiatu mguu wa mtoto ulikuwa mdogo! Shida hii nilikuwa nayo pia, mpaka rafiki yangu, Grace Zuzo wa Afrika kusini aliponiambia, “Ukiwa na nguo 20 au 30 zatosha kwenda kazini, na nguo yoyote ambayo huivai zaidi ya mwaka si yako wape watu wengine.”. Mara zingine tumepata kuleta makontena ya nguo, na vitu kwa wahitaji ila tumepata matapeli au ugumu wa kukomboa bandarini, lakini hii haina maana tuache kusaidia mtu kabisa au kutofanya utafiti wa kufanya mambo bora. Mara nyingi na rafiki yangu Zuzo tumeomba Mungu atusaidie kuishi karibu na mpaka wa Mexico au Sudan ili tuwe tunarusha vitu kule kwa watu maana tunapoishi watu hutupa nguo kwenye takataka, na wengine hutupa chakula bure, hatujakata tamaa kuna siku Mungu atafungua milango, tunatamani maombi yenu.

“Nimegundua kwamba ninapotoa nguo zangu kuwapa watu, si sadaka ya dhiti mara zingine. Kwani mara nyingi fasheni ikiisha au zikinichosha nazitoa kwa watu maskini. Ni kweli watu masikini wanapata ila utoaji wangu unakuwa na walakini. Maana nguo ninazonunua ni ghali, ila siko tayari kutoa pesa kusaidia mahitaji ya kazi ya Mungu na nipo tayari kutoa mitumba ikinichosha kwa maskini.”

Nimekuwa nikitafakari haya. Nawe pia waweza kuyacheua haya. Kwamba unanunua kitu ili uwe nacho kwanza uonekane uko kwenye fasheni kisha unagawa, yaweza kuwa sawa kama unampa binadamu, ila kama ni Mungu itabidi utathmini tena. Kama unasali nao kanisa moja, au unaishi nao kijijini, unawadhalilisha ikiwa kila mtu akiona wanavaa mtumba wako wanajua ni wewe ndiye umetoa.

Wengine wamekuwa na tabia ya kujenga nyumba kila mji zisizoleta kodi, bali gharama kuzitunza. Tukiweka vibarua tuje mara moja kwa mwaka watu wa kule masikini watushabikie, tajiri amekuja. Alinichekesha rafiki wa Korogwe aliyesema kwamba nyumba yake haikuwa na watu miaka mingi; hata kenge waliingia na kuishi mle. Mambo ya kununua vitu usivyopima vizuri ni shida, ila kama ni rasilimali ni sawa. Wengine wamejenga majumba makubwa kama mapango na kushindwa hata kufuta vumbi kwenye vyumba vingine. Watoto walishaenda makwao, Mtu anasumbuka kupiga deki na kutoa buibui, badala ya kufanya kazi ya kuhudumia watu. Mambo ya majumba makubwa Afrika

yalikuwa hayapo, ila sasa yameingia, wakati wazungu wanataka kuyapunguza, sisi ndiyo tunayakolezea moto. Wazungu wana majira ya wakati wa baridi, kwa hivyo waishi majumbani siku nzima. Sisi tuna hali nzuri ya jua, twaweza kuwa na nyumba ndogo, na kukaa nje na kupata hewa bora na jua! Ndugu zetu wamasai wanaingia kulala majumbani na si kushinda humo, hii ni afya

Siku hizi kuna shida ya mali na muda wa kutunza hivyo tunashauri viongozi wa kiroho wasiwe na watoto zaidi ya sita. Huu si ulimwengu wa kuzaa watoto kumi kama zamani. Rafiki mmoja alisema, “Mpaka mayai yaishe. Mungu ametuumba tuwe na watoto, hivyo nitazaa wale atakaonipa.” Mungu ameumba pia mizunguko ya mwili ya siku salama ambazo mwanamke hashiki mimba. Tumia hizo, maana hata kama una uwezo, saa ngapi utajitayarisha na hukumu ya Mungu inayotujia karibuni ukiwa una watoto wadogo kwa muda miaka 30? Ila Ulizia njia za uzazi wa majira zisizoua mimba iliyotungwa. Siku hizi mapambano ya kulea watoto ni mazito, jihadhari usikwazike, maana watoto ni kitu cha maisha yote, hata wakipigana huko na mke au mume, watarudi kwako tena uanze upya na wajukuu kwani upendo wa mzazi ni mwingi.

Ni rahisi kuwa mwema kwa watu tusiwajua, ila maneno yetu yanakatakata watu wa karibu. Lazima tuwe na unyenyekevu mahali pote. Kwenye kitabu chetu cha malezi ya watoto, wazazi wengi, hasa sisi kina mama tuna maneno ya kufisha watoto moyo. Hatuyaamini, ila tunayatamka kwa ajili ya hasira tu: “Hutafaa kwa lolote maishani mwako!” Hilo ni kofi kubwa, afadhali umchape mtoto kiboko. Au “Mbwa wewe kama baba yako!” Kweli haya ni maneno ya binadamu aliyeumbwa na mfano wa Mungu kweli? Ukichanganua: mbwa anazaa mbwa, na kama wewe umeolewa na mbwa ulifanyaje uchaguzi huu? Maneno yetu ni uwakili pia, je, wewe unapenda kutukana-tukana, maneno machafu yanakutoka saa yote kwa watu wa nje na ndani, na mahasira. Acha, haisaidii afya katu. Tafuta sabuni na Chlorite na mswaki uoshe mdomo kila unaponena maneno machafu nawe utayaacha. Tuepuke uhodari wa matusi. Doug Batchelor wa Amazing Facts, alinipa moyo. Alisema aliendelea kutoa lugha za matusi baada ya kumjua Mungu kwa miaka michache. Alikuwa mhubiri wa nguvu akihubiria watu kila mahali. Ila aliendelea kuzidiwa nguvu na matusi. Mwishowe alipiga magoti na kuomba; “Bwana midomo yangu ni michafu, najaribu kutotoa matusi, ila nikikasirika natupa makombora yoyote, nisaidie.” Alisema kutoka siku hiyo matusi yote yalimtoka. Ni ombi langu pia Mungu anisaidie matusi yanihame pia. Na ukipata ushindi kwa Neno lolote jema mshukuru Mungu na utoe ushuhuda. Wanasema kushuhudia wema wa Mungu kunamwangusha Ibilisi chini ‘wakamshinda Ibilisi kwa ushuhuda wa maneno ya mdomo wao na Kafara ya Masihi’.

“Safari ya maili 1000 huanza na hatua moja.” Tulitoa nadhiri kwa Mungu kwamba akituwezesha kumaliza shule tutarudisha 25% kwake kama zaka na sadaka na kusaidia wenye mahitaji. Nilipomaliza shule na kupokea dola 2000 kwa mwezi, nilihama nilipokuwa naishi ili kupisha wengine wapya kusaidiwa na wamishonari wema; kisha nikaanza kutoa 25% mpaka 50% kwa zaka, sadaka, na wenye mahitaji. Mungu alibariki na tukashughulika na wachungaji na walei tofauti, kujenga makanisa madogo ya vijijini 80 hivi na kupeleka watenda kazi (walei) 350 kwenye kozi mbalimbali. Wachungaji na walei pia walitufanya tuwe na ubia (mshirika) wao kwa kufanya mikutano ya hadhara ya uinjilisti 65 hivi.

Imekuwa safari ya imani, na tuligundua kwamba mkristo hana mpaka, lolote lile muumini afanyalo jiunge tu, nawe utapata baraka, hatujawahi kukaa na kupanga vitu vya kufanya, kwa vile sisi si watu wa mipango vile, ila wengi wametubariki kwa kutujumuisha kwa mipango yao. Kweli hatuwezi kufanya mambo makubwa, ila yale madogo kwa upendo, na pia hata kama kazi yenyewe ni tone kwenye bahari, basi tukumbuke kwamba tone moja ndiyo linayofanya bahari iwe.

Zamani tulifikiri kwamba tukiwa na pesa au muda siku moja, tutafanya hili au lile katika shamba la Bwana. Tukajikuta kwamba hakuna siku tulikuwa na pesa kwenye akiba, ni kudunduliza na kukata kila tunapopata mshahara au kutoa muda wetu (kihali na mali). Kitu kikubwa ni kumtegemea Bwana na kuendelea siku kwa siku kwa uaminifu bila kukata tamaa.

Shemeji yangu mmoja aliviona vile vikanisa vidogo tukivijenga, alicheka akasema, hivi msingi wake si imara vitaanguka; “Mimi nangoja nijenge kanisa kubwa la dola 50,000 lililo na kituo cha vijana kwenye ghorofa yake;” alisema. Baada ya miaka 10 alikuja kwangu na kusema, “Nimegundua kwamba hakutafika wakati kama huo, maana pesa inaingia mkononi na kutoweka, afadhali kujenga hivi vibanda vya makanisa kama vyenu!”

Mchungaji mmoja alituita siku moja ili tujenge kanisa kwa wahitaji kule Kigoma. Hatukuwa na uwezo. Akasema, “Je, hamna hata dola 100, tupate wanawake wachote maji na kukandika udongo na kuleta miti, ili niwajengee hawa watu nyumba ya udongo na majani?”. Kabla hatujafikiria nyota juu kwenye anga, wacha tufikirie madogo tu yale ambayo Mungu anavyotuwezesha kufanya siku kwa siku. Ni nani ajuaye pengine siku moja akatukabidhi hayo makubwa tuyafanye? Hitaji letu kuu ni maombi tafadhali jiunge kuomba nasi ili Bwana atutumie katika shamba Lake. Yeye aliyeanza kazi njema moyoni mwenu ataimaliza, ni jambo la kututia moyo katika uwakili wetu. Mwitiko wetu

uwe, “Nipo hapa Bwana nitume!”. Kwa kifupi tukumbuke kwamba si tu 10% ya vyote tulivyo navyo ndiyo vya BWANA bali 100%.

Nimejiuliza mara nyingi nitapata wapi uwezo. Na kwa vile nina watoto wadogo, maana nilizaa nikiwa na zaidi ya miaka 40, nimejiuliza sasa nikitoa kwa mtu watoto wangu watasomaje? Hakika ni changamoto kusomesha na tumeanza kazi hii ambayo siyo ndogo. Maana karibu nastaaфу na nguvu zinanipungua ila watoto bado wadogo. Siku moja nikitembea mtaa nilioishi kule Jersey City, New Jersey, maili tatu kufikia Manhattan yale majengo marefu yalipopigwa bomu na magaidi. Nilimwona bwana fulani ana mbwa mkubwa sana mweupe, anayependeza kweli kweli. Nikamkimbilia na kumwuliza mbwa wake ana uzito gani? Akasema kilo 140! Nikashangaa sana, akaendelea kujigamba kwangu “Jibwa hili linakula si mchezo!”. Nikasema kwa mwezi anakula kiasi gani, akasema “natumia dola elfu moja kumlisha kila mwezi!!”. Nilishangaa maana tulikuwa sita ndani ya nyumba, na pengine tulitumia pungufu ya dola 500 kwa mwezi, na huyu mbwa tu anamwendesha hivi. Ndipo jibu likaja moyoni, huyu anapenda mbwa na amemwomba Mungu wake amsaidie kufanikisha mapenzi yake hayo na kuwa na mbwa kipenzi. Wewe kama unapenda watu mwambie Mungu akusaidie, daima hatakuacha, atakusaidia ili ufanye huduma ya kusaidia watu na kazi ya Mungu. Hebu tusaaidiane kuombeana tuwe mawakili wema tushinde uchoyo kabisa. Na pia Mungu atufungulie madirisha ya mbinguni kwani madirisha ndiyo mengi kwenye nyumba kuliko milango!

Je, leo ungeambiwa una masaa 24 tu kuishi, na kesho ungekufa, ungefanya nini kwa haraka? John Wesley alisema nitaishi tu kama navyoishi kila siku naye akatoa ratiba yake ya siku, “Nitaamka asubuhi na kusoma Biblia na kuomba, kisha nitachukua chakula na kumpelekea mama mjane na watoto wake, kisha nitaenda mkutano wa ibada ya asubuhi, kisha nitaenda kulima masaa 2 shambani mwangu, kisha nitaenda kutembelea watu nyumba kwa nyumba na kuzungumza nao kuhusu Injili.....nk” Daudi asema ‘nimrudishie nini BWANA kwa wema Wake alionitendea?’. Aligundua Mungu ana kila kitu, yaani kinyangarika mimi nitampa nini Mungu? Akaona kilichobakia kwake ni kumshukuru BWANA, na kuwaambia watu wengine mema ya BWANA na yeye mwenyewe kushika amri za BWANA, na shuhuda Zake.

SEHEMU YA SITA

SIKU 365 PAMOJA NA YESU

Mpango huu wa kipekee wa usomaji wa Biblia hupanga Injili nne kwa mpangilio wa matukio na kuzigawa katika usomaji wa siku 365. Lengo lake ni kumsaidia msomaji kuongeza muda anaotumia pamoja na Yesu na kutafakari maisha ya Yule aliyekuja kutoa uhai Wake kwa ajili yetu.

Masomo yanayolingana kutoka The Desire of Ages (DA)—Tumaini la Vizazi Vyote—na Christ’s Object Lessons (COL)—Mifano ya Kristo—yamejumuishwa ili kupanua uelewa wa matukio na mafundisho ya Injili. Vifupisho DA na COL vimehifadhiwa kama vilivyotumiwa katika mpango wa chanzo.

Jinsi ya kutumia mpango: soma marejeo yote yaliyo kwenye mstari wa tarehe husika. Pale ambapo hakuna fungu jipya, tumia siku hiyo kuendelea na usomaji uliotangulia, kutafakari na kuomba.

Chanzo cha mpangilio wa Injili: Rick Aschmann, *Chronology of the Four Gospels*. Mpango wa siku 365 umetajwa pia katika nyenzo ya Adventist World Radio. Marejeo ya DA na COL yanaweza kutafutwa katika EGW Writings.

JANUARI

Tarehe	Usomaji wa Injili	DA/COL
Utangulizi		
1/1		DA 19–26
1/2	Mk. 1:1; Lk. 1:1–4; Yoh. 1:1–18	DA 27–30
1/3	Mt. 1:1–17; Lk. 3:23–38	DA 31–38
1/4		
Simulizi Ya Kuzaliwa		
1/5	Lk. 1:5–80	DA 97–100
1/6		
1/7		
1/8	Mt. 1:18–25; Lk. 2:1–20	DA 43–49
1/9		
1/10	Lk. 2:21–38	DA 50–58
1/11	Mt. 2:1–23	DA 59–67
1/12		
1/13		
1/14	Lk. 2:39–40	DA 68–74
Utotoni		
1/15	Lk. 2:41–51	DA 75–83
1/16	Lk. 2:52	DA 84–92
Mwaka Wa Kwanza Na Nusu Wa Huduma		
1/17	Mt. 3:1–12; Mk. 1:2–8; Lk. 3:1–18	DA 101–108
1/18		
1/19	Mt. 3:13–17; Mk. 1:9–11; Lk. 3:21–23	DA 109–113
1/20	Mt. 4:1–11; Mk. 1:12–13; Lk. 4:1–13	DA 114–131
1/21		
1/22		
1/23	Yoh. 1:19–51	DA 132–143
1/24		
1/25	Yoh. 2:1–12	DA 144–153
1/26		
1/27	Yoh. 2:13–25	DA 154–166
1/28		
1/29	Yoh. 3:1–21	DA 167–177
1/30		
1/31	Mt. 4:12; Mk. 1:14; Lk. 3:19–20; Yoh. 3:22–36	DA 178–182

FEBRUARI

Tarehe	Usomaji wa Injili	DA/COL
2/1	Yoh. 4:1–42	DA 183–195
2/2		
2/3	Lk. 4:14–15; Yoh. 4:43–54	DA 196–200
2/4	Mt. 4:13–22; Mk. 1:15–20; Lk. 4:16–30	DA 236–243
2/5		
2/6	Mt. 8:14–17; Mk. 1:21–38; Lk. 4:31–44	DA 231–235
2/7		
2/8	Mt. 4:23–25; Mk. 1:39; Lk. 5:1–11	DA 244–251
2/9	Mt. 8:1–4; Mk. 1:40–45; Lk. 5:12–16	DA 252–261
2/10		
2/11	Mt. 9:1–8; Mk. 2:1–12; Lk. 5:17–26	DA 262–271
2/12		
2/13	Mt. 9:9–13; Mk. 2:13–17; Lk. 5:27–32	DA 272–275
2/14		
2/15	Mt. 9:14–17; Mk. 2:18–22; Lk. 5:33–39	DA 276–280
2/16		
Mwaka Wa Pili Wa Huduma		
2/17	Yoh. 5:1–47	DA 201–213
2/18		
2/19		
2/20	Mt. 12:1–8; Mk. 2:23–28; Lk. 6:1–5	DA 281–285
2/21		
2/22	Mt. 12:9–14; Mk. 3:1–6; Lk. 6:6–11	DA 286–289
2/23	Mt. 12:15–21; Mk. 3:7–12	
2/24	Mk. 3:13–19; Lk. 6:12–16	DA 290–297
2/25	Mt. 5:1–12; Lk. 6:17–19	DA 298–306
2/26		
2/27	Lk. 6:20–26	
2/28	Mt. 5:13–16	DA 306–307

MACHI

Tarehe	Usomaji wa Injili	DA/COL
3/1	Mt. 5:17–37	DA 307–311
3/2		
3/3	Mt. 5:38–42; Lk. 6:27–31	
3/4	Mt. 5:43–48; Lk. 6:32–36	
3/5	Mt. 6:1–21; Lk. 11:1–13, 33–36	DA 311–312
3/6		
3/7	Mt. 6:22–24	DA 312–313
3/8	Mt. 6:25–34	DA 313–314
3/9	Mt. 7:1–6; Lk. 6:37–42	
3/10	Mt. 7:7–29; Lk. 6:43–49	
3/11	Mt. 8:5–13; Lk. 7:1–10	DA 315–317
3/12	Lk. 7:11–17	DA 318–320
3/13	Mt. 11:2–19; Lk. 7:18–35	DA 214–219
3/14		
3/15	Lk. 8:1–3	
3/16	Mt. 12:22–37; Mk. 3:20–30; Lk. 11:14–23	DA 321–327
3/17		
3/18	Mt. 12:38–42; Lk. 11:29–32	DA 276–280
3/19	Mt. 12:43–45; Lk. 11:24–28	
3/20	Mt. 12:46–50; Mk. 3:31–35; Lk. 8:19–21	
3/21	Lk. 11:37–54	
3/22		COL 17–21
3/23		COL 22–27
3/24	Mt. 13:1–23; Mk. 4:1–20; Lk. 8:4–15	COL 33–38
3/25		COL 39–44
3/26		COL 45–50
3/27		COL 51–56
3/28		COL 57–61
3/29	Mt. 13:24–30	COL 70–75
3/30	Mk. 4:21–25; Lk. 8:16–18	
3/31	Mk. 4:26–29	COL 62–69

APRILI

Tarehe	Usomaji wa Injili	DA/COL
4/1	Mt. 13:31–32; Lk. 13:18–19	COL 76–79
4/2	Mt. 13:33; Lk. 13:20–21	COL 95–102
4/3	Mt. 13:34–35; Mk. 4:33–34	
4/4	Mt. 13:36–43	COL 80–89
4/5	Mt. 13:44	COL 103–107
4/6		COL 108–114
4/7	Mt. 13:45–46	COL 115–121
4/8	Mt. 13:47–50	COL 122–123
4/9	Mt. 13:51–52	COL 124–138
4/10		COL 129–134
4/11	Mt. 8:18–22; Lk. 9:57–62	
4/12	Mt. 8:23–27; Mk. 4:35–41; Lk. 8:22–25	DA 333–336
4/13		
4/14	Mt. 8:28–34; Mk. 5:1–20; Lk. 8:26–39	DA 337–341
4/15		
4/16		
4/17	Mt. 9:18–26; Mk. 5:21–43; Lk. 8:40–56	DA 342–348
4/18		
4/19		
4/20	Mt. 9:27–34	
4/21	Mt. 13:53–58; Mk. 6:1–6	
4/22	Mt. 9:35–38	
4/23	Mt. 10:1–4; Mk. 6:7; Lk. 9:1–2	
4/24	Mt. 10:5–15; Mk. 6:8–13; Lk. 9:3–5	DA 349–358
4/25		
4/26	Mt. 10:16–11:1	
4/27	Mt. 14:1–12; Mk. 6:14–29; Lk. 9:6–9	DA 214–225
4/28		
Mwaka Wa Tatu Wa Huduma		
4/29	Mt. 14:13–14; Mk. 6:30–34; Lk. 9:10–11; Yoh. 6:1–4	DA 359–363
4/30		

MEI

Tarehe	Usomaji wa Injili	DA/COL
5/1	Mt. 14:15–21; Mk. 6:35–44; Lk. 9:12–17; Yoh. 6:5–13	DA 364–371
5/2		
5/3	Mt. 14:22–33; Mk. 6:45–52; Yoh. 6:14–21	DA 377–382
5/4		
5/5	Mt. 14:34–36; Mk. 6:53–56	
5/6	Yoh. 6:22–71	DA 383–394
5/7		
5/8		
5/9	Mt. 15:1–20; Mk. 7:1–23	DA 395–398
5/10		
5/11	Mt. 15:21–28; Mk. 7:24–30	DA 399–403
5/12		
5/13	Mt. 15:29–39; Mk. 7:31–38	DA 404–405
5/14		
5/15	Mk. 8:1–10	
5/16	Mt. 16:1–12; Mk. 8:11–26	DA 406–409
5/17		
5/18	Mt. 16:13–28; Mk. 8:27–38; Lk. 9:18–27	DA 410–418
5/19		
5/20		
5/21	Mt. 17:1–13; Mk. 9:1–13; Lk. 9:28–36	DA 419–425
5/22		
5/23	Mt. 17:14–21; Mk. 9:14–29; Lk. 9:37–45	DA 426–431
5/24		
5/25	Mt. 17:22–27	DA 432–434
5/26		
5/27	Mt. 18:1–20; Mk. 9:30–50; Lk. 9:46–50	DA 435–442
5/28		
5/29	Mt. 18:21–35	COL 243–251
5/30		
5/31	Yoh. 7:1–15	DA 447–454

JUNI

Tarehe	Usumaji wa Injili	DA/COL
6/1		
6/2	Yoh. 7:16–36	DA 455–460
6/3		
6/4	Yoh. 7:37–8:11	DA 461–462
6/5		
6/6	Yoh. 8:12–59	DA 463–470
6/7		
6/8	Yoh. 9:1–41	DA 471–475
6/9		
6/10		
6/11	Mt. 19:1; Mk. 10:1; Lk. 9:51–56	DA 485–490
6/12		
6/13	Lk. 10:1–24	DA 491–496
6/14		
6/15	Lk. 17:11–19	
6/16	Mt. 11:20–30	DA 328–332
6/17	Lk. 10:25–42	DA 497–505
6/18		COL 376–380
6/19		COL 381–385
6/20		COL 386–389
6/21	Lk. 11:1–13	COL 139–143
6/22		COL 144–149
6/23	Yoh. 10:1–30	DA 476–484
6/24		
6/25		
6/26	Yoh. 10:31–42	
6/27	Lk. 12:1–12	
6/28	Lk. 12:13–21	COL 252–259
6/29		
6/30	Lk. 12:22–59	

JULAI

Tarehe	Usomaji wa Injili	DA/COL
7/1	Lk. 13:1–9	COL 212–218
7/2	Lk. 13:10–17	
7/3	Lk. 13:22–33	
7/4	Lk. 14:1–11	
7/5	Lk. 14:12–24	COL 219–223
7/6		COL 224–228
7/7		COL 229–233
7/8		COL 234–237
7/9	Lk. 14:25–35	
7/10	Lk. 15:1–10	COL 185–189
7/11		COL 190–193
7/12		COL 194–197
7/13	Lk. 15:11–32	COL 198–202
7/14		COL 203–207
7/15		COL 208–211
7/16	Lk. 16:1–18	COL 366–370
7/17		COL 371–375
7/18	Lk. 16:19–31	COL 260–263
7/19		COL 264–268
7/20		COL 269–271
7/21	Lk. 17:1–10	
7/22	Lk. 17:20–37	DA 506–510
7/23		
7/24	Lk. 18:1–8	COL 164–168
7/25		COL 169–172
7/26		COL 173–176
7/27		COL 177–180
7/28	Lk. 18:9–14	COL 150–155
7/29		COL 156–159
7/30		COL 160–163
7/31	Mt. 19:3–15; Mk. 10:2–16; Lk. 18:15–17	DA 511–517

AGOSTI

Tarehe	Usomaji wa Injili	DA/COL
8/1		
8/2	Mt. 19:16–22; Mk. 10:17–23	DA 518–523
8/3		
8/4	Lk. 18:18–30	COL 390–393
8/5		COL 395–399
8/6		COL 400–404
8/7	Mt. 19:23–30; Mk. 10:24–31	COL 390–393
8/8		COL 394–396
8/9	Mt. 20:1–16	COL 396–399
8/10		
8/11	Yoh. 11:1–46	DA 524–536
8/12		
8/13	Yoh. 11:47–54	DA 537–542
8/14	Mt. 20:17–28; Mk. 10:32–45; Lk. 18:31–34	DA 547–551
8/15		
8/16	Mt. 26:6–13; Mk. 14:3–9; Lk. 7:36–50; Yoh. 12:1–13	
8/17	Lk. 19:1–10	DA 552–556
8/18	Lk. 19:11–28	
8/19	Yoh. 11:55–57	
8/20	Mt. 26:6–13; Mk. 14:3–9; Lk. 7:36–50; Yoh. 12:1–13	DA 557–568
8/21		
8/22		
8/23	Mt. 21:1–11; Mk. 11:1–11; Lk. 19:29–44	DA 569–579
8/24		
8/25		
8/26		
8/27	Mt. 21:17–22; Mk. 11:12–26	DA 580–588
8/28		
8/29		
8/30	Mt. 21:12–16; Mk. 11:15–19; Lk. 19:45–48	DA 589–595
8/31		

SEPTEMBER

Tarehe	Usomaji wa Injili	DA/COL
9/1	Lk. 21:37–38	
9/2	Mt. 21:23–27; Mk. 11:27–33; Lk. 20:1–8	COL 272–283
9/3		
9/4		
9/5	Mt. 21:28–32; Mk. 12:1–12; Lk. 20:9–19	DA 596–600
9/6		
9/7	Mt. 21:33–44	COL 284–287
9/8		COL 288–291
9/9		COL 292–295
9/10		COL 296–300
9/11		COL 301–306
9/12	Mt. 22:1–14	COL 307–311
9/13		COL 312–315
9/14		COL 316–319
9/15	Mt. 22:15–22; Mk. 12:13–17; Lk. 20:20–26	DA 601–603
9/16		
9/17	Mt. 22:23–33; Mk. 12:18–27; Lk. 20:27–38	DA 604–607
9/18		
9/19	Mt. 22:34–46; Mk. 12:28–37; Lk. 20:39–44	DA 608–609
9/20		
9/21	Mt. 23:1–39; Mk. 12:38–44; Lk. 20:45–47	DA 610–613
9/22		
9/23		
9/24	Lk. 21:1–4	DA 614–615
9/25	Lk. 13:34–35	DA 616–620
9/26	Mt. 24:1–22; Mk. 13:1–20; Lk. 21:5–24	DA 627–630
9/27		
9/28	Mt. 24:23–51; Mk. 13:21–37; Lk. 21:25–36	DA 631–636
9/29		
9/30	Mt. 25:1–13	COL 405–409

OKTOBA

Tarehe	Usomaji wa Injili	DA/COL
10/1		COL 410–413
10/2		COL 414–417
10/3		COL 418–421
10/4	Mt. 25:14–30	COL 325–328
10/5		COL 329–331
10/6		COL 332–335
10/7		COL 336–339
10/8		COL 340–343
10/9		COL 344–348
10/10		COL 349–353
10/11		COL 354–358
10/12		COL 359–362
10/13		COL 363–365
10/14	Mt. 25:31–46	DA 637–641
10/15		
10/16	Yoh. 12:20–36	DA 621–626
10/17	Mt. 26:1–5; Mk. 14:1–2; Lk. 22:1–2	
10/18	Mt. 26:14–16; Mk. 14:10–11; Lk. 22:3–6	
10/19	Yoh. 12:37–43	
10/20	Yoh. 12:44–50	
10/21	Mt. 26:17–19; Mk. 14:12–16; Lk. 22:7–13; Yoh. 13:1–17	DA 642–651
10/22		
10/23		
10/24	Mt. 26:20–29; Mk. 14:17–26; Lk. 22:14–23; Yoh. 13:18–30	DA 652–661
10/25		
10/26		
10/27	Lk. 22:24–34; Yoh. 13:31–38	DA 662–669
10/28		
10/29	Lk. 22:35–38; Yoh. 14:1–31	DA 670–672
10/30		
10/31		

NOVEMBA

Tarehe	Usomaji wa Injili	DA/COL
11/1	Mt. 26:30–35; Mk. 14:27–31; Lk. 22:39–45	DA 673–674
11/2		
11/3	Yoh. 15:1–27	DA 675–680
11/4		
11/5	Yoh. 16:1–33	
11/6	Yoh. 17:1–26	
11/7	Mt. 26:36–46; Mk. 14:32–42; Lk. 22:46; Yoh. 18:1	DA 685–693
11/8		
11/9		
11/10	Mt. 26:47–56; Mk. 14:43–52; Lk. 22:47–53; Yoh. 18:2–11	DA 694–697
11/11		
11/12	Mt. 26:57–68; Mk. 14:53–65	DA 698–710
11/13		
11/14	Mt. 26:69–75; Mk. 14:66–72; Lk. 22:54–65; Yoh. 18:12–27	DA 711–715
11/15		
11/16		
11/17	Mt. 27:1–10; Mk. 15:1; Lk. 22:66–71	DA 716–722
11/18		
11/19		
11/20	Mt. 27:11–23; Mk. 15:2–14; Lk. 23:1–23	DA 723–735
11/21		
11/22		
11/23	Mt. 27:24–30; Mk. 15:15–19; Lk. 23:24–25; Yoh. 18:39–40	DA 736–740
11/24		
11/25	Yoh. 19:1–16	
11/26		
11/27	Mt. 27:31–32; Mk. 15:20–21; Lk. 23:26–31; Yoh. 19:17	DA 741–743
11/28		
11/29	Mt. 27:33–44; Mk. 15:22–32; Lk. 23:32–38; Yoh. 19:18–24	DA 744–749
11/30		

DESEMBA

Tarehe	Usomaji wa Injili	DA/COL
12/1		
12/2	Lk. 23:39–43	DA 750–752
12/3	Mt. 27:45–49; Mk. 15:33–36; Lk. 23:44–45; Yoh. 19:25–29	DA 753–757
12/4		
12/5	Yoh. 19:30	DA 758–764
12/6		
12/7	Mt. 27:50–66; Mk. 15:37–47; Lk. 23:46–56; Yoh. 19:31–42	DA 769–778
12/8		
12/9		
Siku 40 Tangu Kufufuka Hadi Kupaa Mbinguni		
12/10	Mt. 28:1–4; Mk. 16:1–4; Lk. 24:1–2; Yoh. 20:1	DA 779–787
12/11		
12/12		
12/13	Mt. 28:5–15; Mk. 16:5–11; Lk. 24:3–12; Yoh. 20:2–18	DA 788–794
12/14		
12/15		
12/16	Mk. 16:12–13; Lk. 24:13–35	DA 795–801
12/17		
12/18		
12/19	Mk. 16:14; Lk. 24:36–48; Yoh. 20:19–23	DA 802–806
12/20		
12/21		
12/22	Yoh. 20:24–29	DA 807–808
12/23	Yoh. 21:1–24	DA 809–817
12/24		
12/25		
12/26	Mt. 28:16–20; Mk. 16:15–18	DA 818–828
12/27		
12/28		
12/29	Mk. 16:19–20; Lk. 24:49–53	DA 829–835
12/30		DA 231–235
12/31	Yoh. 21:25	

SEHEMU YA SABA

HISTORIA YA BIBLIA YA KISWAHILI

Biblia ya Kiswahili Ilitufikiaje?

Mary Jones na Kuanzishwa kwa Vyama vya Biblia

Mary Jones alizaliwa katika kijiji cha Llanfihangel-y-Pennant, Wales, tarehe 16 Desemba 1784. Alilipenda sana Neno la Mungu na alitamani kuwa na Biblia yake mwenyewe, lakini alikuwa maskini. Akiwa na umri wa miaka 16, alikuwa amekusanya fedha za kununua Biblia. Aliposikia kwamba Biblia zilipatikana katika kanisa fulani, alitembea takribani kilomita 40 na kukutana na Mchungaji Thomas Charles. Mchungaji alimweleza kwamba Biblia zote zilikuwa zimekwisha na hakusalia hata moja.

Mary alimsimulia mchungaji Thomas kisa chake na jambo hili lilimsisimua mchungaji kiasi cha kuamua kumuuzia Biblia ambayo ilikwisha lipiwa na mtu mwingine ila alichelewa kuichukua Biblia yake. Mchungaji huyu, alipata msukumo moyoni kufanya mpango ili watu wote wa kawaida wapate Biblia zao wajisomee kwa kuzingatia ule usemi usemao, “Uzima wa Milele ndiyo huu, Kumjua Mungu Mmoja wa Pekee na Yesu Kristo Aliyemtuma”.

Mchungaji Thomas alifanya mkutano na viongozi wa Religious Tract Society mwaka 1802, na wakaafikiana kusaidia Wales kupata Biblia. Joseph Hughes akauliza, “Kwa nini iwe Wales peke yake? Vipi kuhusu nchi nyingine?” Hoja hiyo ilichangia kuundwa kwa British and Foreign Bible Society tarehe 7 Machi 1804. Chama hicho na vyama vingine vya Biblia vilivyofuata vimesaidia sana kutafsiri, kuchapisha na kusambaza Biblia duniani.

Mary Jones aliishi miaka 80 na alifanikiwa kushuhudia na kufurahia matunda ya njozi yake Mara nyingi tunadhani kuwa, mtu anaweza tu kuleta tofauti katika jamii iwapo ana pesa au mamlaka. Hapa tumeona kwamba hili si kweli, njozi inaleta malengo, madhumuni na hatimaye, yaweza kuhamisha milima mingi katika maisha ya mwanadamu.

Johann Ludwig Krapf na Hatua za Kwanza za Tafsiri

Johann Ludwig Krapf alizaliwa karibu na Tübingen, Ujerumani, mwaka 1810, na alikamilisha masomo ya teolojia mwaka 1834. Baada ya kufanya kazi Ethiopia, alielekea Afrika Mashariki na kufika pwani mwaka 1844. Alijifunza

Kiswahili cha Kimvita, akatayarisha sarufi na kamusi, na akaanza kutafsiri kitabu cha Mwanzo. Mwaka 1847, sura tatu za kwanza za Mwanzo zilichapishwa katika Kiswahili. Krapf pia alifanya kazi na wazungumzaji wa Kiswahili, akiwemo Ali bin Modehin, na kazi yake iliweka msingi wa tafsiri zilizofuata.

Tafsiri ya Johann Krapf ya Mwanzo 1:1–3 katika Kiswahili (1847).

Edward Steere na Kukamilika kwa Tafsiri

Edward Steere (1828–1882), mmisinari na askofu wa Kianglikana, alifika Zanzibar mwaka 1864. Alifanya kazi kubwa ya lugha na tafsiri, akiendeleza msingi uliowekwa na Krapf na wengine. Agano Jipya kamili la Kiswahili lilichapishwa mwaka 1879 chini ya usimamizi wake. Kazi ya marekebisho iliendelea baada ya kifo chake, na tafsiri ya Biblia nzima ya Kiswahili ilikamilishwa mwaka 1890.

Tafsiri ya Umoja na Chama cha Biblia cha Tanzania

Tafsiri za Kiswahili ziliendelea kurekebishwa ili kupata lugha iliyokubalika kwa wasomaji wa Afrika Mashariki. Tafsiri ya Umoja ya Kiswahili ilichapishwa mwaka 1950. Chama cha Biblia cha Tanzania kilisajiliwa mwaka 1970 na kimeendelea kushiriki katika kutafsiri, kuchapisha na kusambaza Biblia. Tafsiri nyingine zilizofuata ni pamoja na Kiswahili cha Kawaida cha mwaka 1977 na Biblia Habari Njema, iliyochapishwa kwa mara ya kwanza mwaka 1996.

Makanisa mengine yameshiriki kutoa tafsiri ya Biblia ya lugha zingine za Afrika Mashariki za makabila ya Afrika Mashariki, baadhi yake ni Mazumo (Zaburi) kwa lugha ya Chasu (Kipare) kilichochapiswa na Max Poenig Msabato mwaka 1919, Agano Jipya kwa Kipare mwaka 1912 na miaka iliyofuata. Vingine vilivyofuata ni Agano la Kale na Agano Jipya (Ilagano Iya Kale na Ilagano Ipya) kwa Kisukuma kilichotafsiriwa na Wamisinari Wasabato wa Kipare huko Usukuma wakati wa vita ya kwanza na kuchapishwa huko Kendu Bay (Kenya). Pia Mmisinari Rudolph Reider aliyekuwa Majita na Ibrahimu Maradufu walitafsiri Agano Jipya kwa lugha ya Kijita liitwalo Indagano Inyaaya baada ya vita ya kwanza.

Kuna haja ya kuendelea kuwa na tafsiri za Biblia zinazotumia Kiswahili kinachoeleweka vizuri na wasomaji wa nyakati mbalimbali. Lugha hukua, na kazi ya kutafsiri na kuhakiki Maandiko inahitaji uangalifu, utaalamu na ushirikiano wa muda mrefu.

Maoni, masahihisho na taarifa za nyongeza kuhusu historia hii yanakaribishwa, kwa kuwa kazi za kihistoria hunufaika kwa kulinganishwa na Kumbukumbu za msingi.

Tuombe hekima na uongozi wa Mungu tunapolisoma Neno Lake, ili tulielewe, tuliishi na hatimaye tukutane Naye katika ufalme Wake.

Kwa taarifa za ziada kuhusu historia hii, msomaji anaweza kufuatilia machapisho ya Chama cha Biblia cha Tanzania, Chama cha Biblia cha Kenya, Deutsche Biographie, Dictionary of African Christian Biography na historia ya British and Foreign Bible Society.

Efeso 3:14–21 “Kwa sababu hiyo, nampigia magoti Baba, 15 aliye asili ya jamaa zote duniani na mbinguni. 16 Namwomba Mungu, kadiri ya utajiri wa utukufu Wake, awajalieni kwa uwezo wa Roho Wake, nguvu ya kuwa imara ndani yenu, 17 Naye Kristo akae mioyoni mwenu kwa imani. Namwomba mpate kuwa na mzizi na msingi katika mapendo 18 kusudi muweze kufahamu pamoja na watu wote wa Mungu jinsi upendo wa Kristo ueneavyo kwa mapana na marefu, kwa kimo na kina. 19 Naam, mpate kujua upendo wa Kristo upitao elimu yote, mjazwe kabisa utimilifu wote wa Mungu. 20 Kwake Yeye ambaye kwa nguvu Yake ifanyayo kazi ndani yetu aweza kufanya mambo makuu zaidi ya yale tuwezayo kuomba au kufikiria; 21 Kwake Mungu uwe utukufu katika kanisa na katika Kristo Yesu, nyakati zote, milele na milele! Amina.”

SEHEMU YA NANE

JINSI YA KUSOMA NA KUJIFUNZA BIBLIA

Tunajuaje Kwamba Biblia ni Neno la Mungu?

Kila mtoto anapaswa kujua jinsi ya kujibu swali hili kuhusu tumaini tulilo nalo. Kuna sababu nyingi, lakini sababu moja kuu ni kuwa: Maisha ya mamilioni ya watu yamebadilishwa kutoka dhambini na kuwa baraka kutokana na nguvu ya Neno hili. Hakuna mtu aliyesoma somo la Hisabati na kusema, “Baada ya kusoma hesabu, moyo wangu umeamua kuchagua mema au kuacha dhambi”. Lakini wapo wengi ambao walifikia uamuzi huo baada ya kusoma na kujifunza Neno la Mungu. Jaribu kuchukua muda wako kusoma Danieli 2 na Danieli 7 ambao ni unabii sambamba uliotimia. Huu unaonyesha kwamba BIBLIA ni kitabu cha uhakika, na utabiri Wake ni wa Kweli tupu.

Neno la Mungu ni dira na ramani yetu hapa duniani. Neno la Mungu limefika kwetu kwa njia ya uvuvio. Uvuvio uliwaongoza watumishi wa Mungu kama ilivyokuwa kwa manabii kama Musa, Danieli aliyekuwa waziri mkuu, Sulemani na Daudi waliokuwa wafalme, Amosi aliyekuwa mchungaji wa mifugo, Mathayo aliyekuwa mtoza ushuru, Luka aliyekuwa tabibu, na wengine wengi. Kuvuviwa siyo imla, kwamba waliambiwa waandike herufi kwa herufi, bali mawazo yalivuviwa na wakaandika kwa uongozi wa Roho Mtakatifu. Kwa mfano, wengine waliandika kimashairi, wengine kama unabii, na wengine kwa njia ya visa. Biblia imethibitika kuwa ni Neno la Mungu. Hakuna kitabu kinachoweza kujibu maswali ya binadamu kama hiki. Hakuna kitabu kinachotuliza shauku na upweke wa mioyo ya watu kama Biblia! Biblia inatoa mwangaza wa maarifa na hekima, maarifa na ufahamu wa kuangaza fikira zetu na kututakasa. Ni mafunuo toka kwa Mungu Aliye Hai. Yeye ni Nuru ya Uhai wetu! Mungu amelitunza Neno Lake katika historia kwa maelfu ya miaka. Biblia ina Maagizo, Shuhuda, Sheria, na Amri za Mungu, soma Zaburi 119.

Biblia ina vitabu 66: vitabu 39 vya Agano la Kale na 27 vya Agano Jipya. Iliandikwa kwa kipindi cha takribani miaka 1,500 na waandishi wapatao 40, lakini ina mtiririko mkuu unaoungana kwa sababu waandishi wake waliongozwa na Mungu. Biblia ina sura 1,189; Zaburi 119 ndiyo sura ndefu zaidi, na Zaburi 117 ndiyo fupi zaidi. Taarifa za urefu wa vitabu, idadi ya nakala za kale na “sura

ya katikati” hutegemea kipimo na toleo linalotumiwa; kwa hiyo takwimu hizo zinapaswa kutajwa kwa tahadhari.

Biblia inaweza kugawanywa kutoka Mwanzo kwa jinsi ifuatayo: Vitabu vya Musa vitano, vitabu vya historia 12, vitabu vya mashairi vinne, vitabu vya manabii vikubwa vitano na vidogo 13, vitabu vinne vya injili, kitabu cha matendo na historia ya matendo ya mitume kimoja, nyaraka za Paulo 14 na nyaraka za mitume wengine 7, na mwisho kitabu cha unabii cha Ufunuo.

Kwa mujibu wa Biblia dunia yetu ina miaka kama 6000 hivi tu. Gharika ilitokea mwaka 2348 KK na kuzaliwa kwa Yesu ilikuwa miaka ya 4 KK - 1 BK. Biblia inaeleza wazi wazi katika Ufunuo 12 kwamba kulikuwa na vita mbinguni na Shetani alitupwa hapa duniani na kuwadanganya wazazi wetu Adamu na Hawa. Hapo ndipo dhambi ilipoingia duniani. Dhambi ni uasi wa Sheria za Mungu. Dhambi ndiyo ilileta maumivu, huzuni, kifo na vilio. Tukiungama na kuwa na toba

Vitabu Kumi vya Biblia vilivyoorodheshwa kutokana na urefu wake, ambavyo ni asilimia 55% ya Agano la Kale. Vitabu vifupi ni Obadia, 2 Yohana, 3 Yohana na Yuda.

Na.	Kitabu	Mafungu	Graph-unit	Morph-unit	Bytes
1	Yeremia	1,364	22,285	30,203	241,209
2	Mwanzo	1,533	20,722	28,848	226,894
3	Zaburi	2,527	19,662	25,465	238,562
4	Ezekieli	1,273	19,053	26,572	214,416
5	Isaya	1,291	17,197	23,204	191,777
6	Kutoka	1,213	16,890	23,934	184,372
7	Hesabu	1,289	16,583	23,363	182,945
8	Kumbukumbu la Torati	959	14,488	20,329	159,872
9	2 Mambo ya Nyakati	822	13,520	20,000	154,125
10	1 Samweli	811	13,506	19,211	147,392

Jedwali: Orodha ya vitabu virefu katika Biblia kama ilivyowasilishwa katika chanzo.

Mungu ni mwaminifu, anatusamehe na kutufanya tuanze maisha mapya, ukrasa mpya. Pambano kati ya uovu na wema, au Shetani na Mungu linaendelea na litaendelea mpaka siku ya mwisho ambapo Kristo atakuja kuwachukua watakatifu Wake. Vita hivi ndiyo virefu kupita vyote. Vita vimechukua takribani 6000 na Shetani hajajisalimisha bado mpaka hivi leo. Vita vifupi kupita vyote vilipiganwa kule Zanzibar, kwa muda wa dakika 38, na Sultani wa Omani, akasalimu amri ndipo Uingereza ikakichukua hicho kisiwa. Hatimaye, Mungu atafuta machozi ya watu Wake. Hakutakuwa na kilio tena, wala huzuni, wala kifo. Wale walioshinda kwa neema ya Mungu, wakimtegemea, wakimtii na

kumtumaini Yeye watapata zawadi ya uzima wa milele. Hiyo ni zawadi kuu kupita zote duniani.

Mpendwa mtoto na kijana, mtumaini Bwana na kumchagua kila siku katika maisha yako. Mambo Saba muhimu kwa kila binadamu ni, kwanza, kumjua Mungu na kufuata njia Yake, pili, kuomba kila siku, tatu, kusoma Neno Lake kila siku, nne, kuabudu wengine kwenye ushirika unaofuata Maandiko na tano, kushuhudia matendo makuu ya Bwana kwa wengine, na Sita, kusaidia katika huduma za jamii na saba, kuishi mtindo wa maisha yale ambavyo Maandiko yanatuambia. Jaribu kujua tofauti kati ya dhambi, uovu, uasi wa sheria, makosa (dhambi, uovu na uasi). Dhambi za kujua na kutojua, dhambi za kutenda na kutotenda, zote hizi Mungu anatusamehe, akitutaka tuanze kuishi maisha mapya tena.

Wengi ambao wamelisoma Neno la Mungu wamesema, “sijapata kuona uzuri na utamu kama huu”. Biblia itazidi kung’aa na kuwa dhahabu ya thamani kila siku unapoendelea kuisoma. Utamu Wake utakuwa wa ajabu, na wala hutapenda uache kuisoma! Jambo hili nimelishuhudia, maana niliomba ombi hili mwaka 1988, nilipoona mwalimu wangu toka Uingereza akisema, Neno lina utamu wa ajabu, akasema asipolisoma asubuhi, anaona amepungukiwa furaha! Nami nikasema, Bwana naomba nami unipe ladha ya Maandiko aliyo nayo huyu Mwalimu wangu! Bwana ametimiza ahadi hii kwangu na zingine nyingi maishani mwangu. Biblia ina ahadi zaidi ya 8000!

Wengi waliokuwa na uwezo mdogo darasani wamefanya vizuri kwa kulisoma Neno hili. Watu wamejua mambo ya siku za usoni kwa kulisoma. Angalia kitabu cha Danieli 2. Sisi hatuhitaji mnajimu au mchawi, au wabashiri wa aina yoyote kutwambia yale ya wakati ujao, kwani watakuweka kwenye woga bila sababu. Soma Biblia, na usiviruke vitabu vya unabii wa Danieli na Ufunuo. Mtegemee Mungu kwa akili zako zote, wala usizitegemee akili zako mwenyewe, katika njia zako zote. Mkiri Mwenyezi Mungu, Naye atakupitisha vyema katika yote, nawe siku moja utakuwa mbinguni, ili uishi Naye milele, shangwe ya ajabu itakuwa siku hiyo. Siku ya Bwana utasimama kama Mshindi kwani Yeye atakutetea kwa vile umemchagua Yeye na njia Zake. Utakuwa umejiepusha na dhambi na huzuni nyingi hakika. Siku hii ya Bwana imetajwa zaidi ya mara 22 kwenye Biblia, na tunaambiwa kwamba kila binadamu ajitayarishe kwa ajili ya siku hii.

Binadamu wote tumepotoka na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, na mshahara wa dhambi ni mauti. Bali Mungu ametoa njia kupitia Kafara ya Mwana Wake Kristo. “Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda Ulimwengu, hata Akamtoa Mwanawe pekee ili kila amwaminiaye

asipotee, bali awe na uzima wa milele. Mungu hakumtuma Mwanawe ulimwenguni ili auhukumu ulimwengu, bali ulimwengu uokolewe katika Yeye” Yohana 3:16–17.

Mpendwa mtoto, kijana au mtu mzima, tuna matumaini ya kwenda kuishi mbinguni milele na milele na Baba yetu wa mbinguni. Hebu tupige moyo konde, tumwombe atusaidie katika safari hii na tupate marafiki wazuri wasi na misukumo ya uovu, ili tushinde mbio hizi. Kutomtii Mungu huyafanya maisha yetu na ya wengine yawe na huzuni. Ni vyema tumtii Yeye bila kushurutishwa maana itatubariki, na kuwabariki wenzetu na kumbariki Mungu pia. Hatuwezi kugusa mbingu bila kugusa watu! Tunapomtendea mwenzetu ubaya, tunakuwa tumemtendea Mungu pia, Yeye ni Baba yetu sote. Mahusiano haya hayatenganishwi. Na hivyo Mungu anapotoa katazo kwa kusema “usi” ni kwa ajili ya furaha yetu wenyewe, sisi ambao ni viumbe Vyake. Mfano anaposema usizini, Yeye hana mke, ila anatoa katazo kwa ajili ya furaha yetu wenyewe. Maagizo na Amri Zake zote Kumi, ni kwa faida yetu wenyewe. Kila Maagizo Yake, ni kwa faida yetu na wenzetu! Waweza kufanya utafiti kwa kila agizo Lake zaidi! Nasi tunaendelea pia, tuombeane.

Mtazamo wa Mwandishi kuhusu Uumbaji na Uibukaji

Miaka 170 iliyopita kule Ulaya walitokea watu wa nadharia potofu za mabadiliko ya mwanadamu toka minyoo, chura, nyani na kisha binadamu. Nasi twajua hakuna aliyesikia redioni “leo tunakaribisha raia wapya toka msituni Gombwe au Virunga, ambao wamebadilika kutoka sokwe au nyani na kujiunga nasi!”. Hizi ni nadharia potovu, ovu na za uongo. Nafikiri sisi hatusumbuliwi sana na nadharia hizi kwa vile nyingi zinatupunguzia thamani ya utu wetu kama binadamu na kisha tunaishi na viumbe hivi kwenye mbuga zetu na hatuoni mabadiliko hayo. Hata hivyo tunaamini kwamba tumeumbwa na Mungu kwa Makusudi makuu. Biblia inasema tumeumbwa na Yeye Mwenyewe Mwenyezi Mungu, hebu tuachane na ubunifu usi na utashi au Mungu ndani yake.

Tuisomeje Biblia?

Wasomaji wengi wapya wanasema hawajui waanzeje. Kuna njia nyingi za kusoma Biblia. Wengine wameanza Mwanzo wakaishia kwenye vitabu walivyoviona haviwapi shauku au matamano ya kuendelea kusoma. Tunashauri kuanza vitabu vya injili kama Marko, Mathayo, Luka na Yohana. Kisha Matendo na kurudi kitabu cha Mwanzo na Kutoka. Unaweza kuisoma kwa kuchukua mtu mmoja na kujifunza maisha yake. Mfano, Stefano shemashi aliyempenda Mungu na maisha yake. Alikuwa mgiriki, hakuwa na roho ya

kulipiza kisasi, aliwaombea waliokuwa wakimwua. Watu wengine wakifanyiwa kosa dogo hutoa mwikio wenye jazba, na kusema “hata nikifa, usije kwenye mazishi yangu, utalaaniwa kwa kunitendea ubaya huu, utakuwa maskini wa kutupwa” Maneno haya ni mazito sana. Wale wanaotutendea mabaya, tunapaswa kumwomba Mungu awasamehe na kutuepusha na shari yao. Waweza pia kuinakili au kuifanyia muhtasari kama sasa tunavyofanya, jambo ambalo limetufungua macho kwa njia tusiyoeweza kuelezea. Utakapozoea utaweza kuanza mwanzo mpaka mwisho kwa urahisi kama ambavyo wengine wetu tunafanya.

Soma sura tatu kila siku na kwa mwaka utakuwa umeimaliza. Au kila siku soma sura moja na kutafakari na utamaliza baada ya miaka mitatu. Zungumza na wengine kuhusu namna wanavyoisoma. Jitahidi uisome kwa furaha na kuomba uvuviwe na Roho wa Mungu, kabla hujaanza. Na kila unapoanza kuisoma, omba na omba tena! Utabarikiwa na faida kemkem. Usijipangie kusoma kurasa nyingi ambazo zitafanya uone kuwa ni adhabu au utakazoshindwa kuzimeng’anya vyema. Biblia ni kama chakula. Chakula kinatakiwa kutafunwa na kuyeyushwa, ndipo unapata lishe. Kusoma Biblia yote inachukua saa kama 80 tu. Lakini unahitaji muda wa kuomba na kutafakari hata fungu moja tu, utashangaa kwamba linaweza kukuchua wiki mbili! Usifanye kwa kasi kana kwamba unashinikizwa au unakimbizwa. Biblia ina Ujumbe kwa watu wa tabaka zote, wazee, vijana, matajiri, maskini, weusi, weupe, wafupi, warefu, wasomi, na watu wa kawaida.

“Usiogope, kwa maana Mimi ni pamoja nawe; usifadhaike, kwa maana Mimi ni Mungu wako. Nitakutia nguvu, naam, nitakusaidia; nitakushika kwa mkono wa kuume wa haki Yangu” (Isaya 41:10). “Mambo ambayo jicho halikuyaona, wala sikio halikuyasikia, wala hayakuvingia katika moyo wa mwanadamu, ndiyo Mungu aliyowaandalia wampendao” (1 Wakorintho 2:9). Hebu tusome Neno Lake, tuzijue ahadi Zake na kuzidai kwa imani.

Dini ya Kikristo hairuhusu mtu kufanya atakavyo! Muumini anapaswa kujisalimisha kwa Mungu na kuishi sawasawa na Maandiko. Kabla ya dhambi Mungu alizungumza na watu uso kwa uso, lakini baada ya anguko dhambini alitumia Maandiko. Biblia ni Neno la Mungu. Neno la Mungu ni mamlaka ya mwisho kwa viumbe wa Mungu hapa duniani, Na mbinguni na lina Ujumbe kwa kila mtu. Lisome, litafakari, lipende, litende, litangaze, liangaze. Usizuie wengine kulisambaza au kuwa choyo nalo. Maana utume wetu ni kuenenda katika ulimwengu wote na kuwafundisha watu, na kuwafanya kuwa wafuasi wa YESU

Kitabu hiki ni masimulizi ya Biblia kwa watoto kuanzia kitabu cha Mwanzo mpaka Ufunuo katika mfumo wa somo la kila siku kwa siku 366.

Biblia inatueleza Historia ya Binadamu toka alipoumbwa na Mungu, mpaka kuanguka na kuasi sheria za Mungu pale katika Bustani ya Edeni mpaka Mungu atakapofanya makao Yake pamoja Naye katika mbingu mpya na nchi mpya (Uumbaji, Maanguko, Ukombozi). Kuna Neno linaitwa Kigiriki theodisi Katika kitabu cha Ufunuo 12 tunaelezwa kwamba, Shetani aliishi mbinguni na kuwa mwasi wa kwanza. Alishawishi theluthi ya malaika wote na kutupwa nao hapa duniani. Huo ukawa ndio mwanzo wa pambano kati ya Mungu na Shetani, au wema na ubaya. Kwa sasa tumo katika pambano hili, kitabu cha Ayubu kinatupatia picha kidogo ya pambano hili. Kuna siku pambano hili litakwisha. Kutokana na Biblia, ishara za nyakati katika kitabu cha Danieli sura ya pili na saba ni kalenda ya unabii. Hii inaonesha tuko ukingoni mwa Historia ya Dunia hii. Mungu atakuja kuhukumu ulimwengu, na kutoa thawabu kwa wale waliotenda mema kwa neema Yake, yaani, uzima wa milele; na kwa wale waliotenda maovu, adhabu yao ni moto wa milele. Kila mtu na asome sura hizo za Danieli na kujua maana yake ni nini Leo. Huu ndiyo muhtasari wa Biblia. Mwanzo 1 na 2 ni uumbaji, Mwanzo 3 ni kuanguka kwa binadamu dhambi. Biblia yote iliyosalia baada ya hapo ni mpango wa Mungu katika kuishughulikia dhambi ili isiinue pembe yake kamwe tena. Nahumu 1:9. Anatuma mitume na manabii kusaidia watu kujitayarisha, mara nyingi watu hawasikii, na mara zingine wanaua wale watumishi wa Mungu, hatimaye Mungu anamtuma Mwanawe Naye anazaliwa, na kuishi na watu miaka 33 1/2 na kuwafundisha watu, mwishowe anauwawa, na kuzikwa na kufufuka na kupaa kurudi mbinguni, akiwa na huduma ya ukuhani kutuombea, na hivi karibuni atatokea kuwachukua wale waliofanya uamuzi kuishi Naye mbinguni milele, na adhabu itatolewa kwa wale ambao wamekuwa hawampendi Yeye, na hawapendi watu wengine.

Mimi na wewe mtoto ama mtu mzima tumo kwenye pambano hili zito. Hata mtoto mdogo anapata shida kujikana nafsi, au kujinyima, na kutaka yote yaende anavyopenda. Mapambano yote yapo kichwani na moyoni, tunasikia sauti mbili moyoni. Imetupasa tuvae silaha za Mungu na kusimama imara, soma Efeso 6 silaha zile Saba, tukeshe na kuomba ili tusiingie katika mitego na nyavu za yule mwovu. Kila siku tunafanya uchaguzi, ama tunamchagua Mungu au Shetani. Wote tumetenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, lakini tunapomwamini Yesu na kutubu, Mungu anatusamehe na kutukubali kama watoto Wake. Mungu Anatusaidia kuishi maisha mapya kwa neema Yake.

Hebu tumwamini Mungu ili tuthibitike, na tuamini manabii Wake ili tufanikiwe. Kitabu hiki kimebadilisha maisha ya watu wengi. Wakoloni walipofika kule

Papua New Guinea waliwacheka wananchi waliokuwa wanasoma Biblia na kuifuata. Wale wananchi wa Papua New Guinea wakawaambia, “Mnacheka na wakati tulipokuwa hatuna kitabu hiki tulikuwa tunakula watu? Ninyi leo mngekuwa kitoweo chetu!”

Bwana Yesu Alisema, “Imeandikwa mtu hataishi kwa mkate tu! Bali kwa kila Neno litokalo katika kinywa cha Mungu”. Mathayo 4:4. Kwa neema ya Mungu, hebu siku moja tukutane mbinguni kando ya mti wa uzima kwa kuwa tumelithamini Neno Lake.

Kuhusu Waandishi na Wachangiaji

Grace Momadi-Masaka

Grace Momadi-Masaka Alizaliwa Bariadi, mkoani Simiyu, Tanzania. Ni mwalimu wa biolojia, kemia na uuguzi. Ana shauku ya kuandika vitabu vya watoto ili wamjue Mungu anayewapenda sana, na mwenye mipango ya kuwapatia maisha bora na kisha uzima wa milele mbinguni. Anaishi New Jersey, Marekani, na ana watoto wawili Daudi na Paulo. Anahimiza ibada ya nyumbani pamoja na watoto iwe ya kila siku asubuhi na jioni, na kusoma Neno la Mungu. Na kumsihi Mungu huruma na rehema Zake ili tutembe njia sahihi, na kuombeana kwa machozi mengi. Biblia hii ya watoto na vijana itasaidia wazazi kusoma pamoja na watoto wao. Anahimiza wale wanaowiwa kutafsiri mashauri ya tumaini ili kuufikia ulimwengu wa Kiswahili tutafutane kwa pamoja ili kutafsiri lulu nyingi kwa ulimwengu huu wenye maandishi machache. Email masakamomadi@aol.com

Danieli Nyangaresi Masaka

Danieli Nyangaresi Masaka alizaliwa Kisii, Kenya. Yeye ni mkemia wa viwandani. Anawasihi akina baba kujihusisha kwa karibu na watoto wao, na kujua kinachoendelea ili kuwasaidia watoto kwa maisha haya ya duniani na ya milele. Kazi ya baba kama kuhani na kiongozi ina thamani kuliko vile ambavyo inaelezwa katika maisha yetu ya kila siku. Hili ni muhimu hasa katika ulimwengu wa leo wa kidigitali, haswa baada ya Korona. Wengi tumefanya makosa, na kuomba rehema za Mungu kwani Yeye Ndiye Mzazi Mkamilifu. Wazungu husema kulea ni mwenye dhambi mmoja kumkuza mwingine (Kulea ni mwenye dhambi mmoja kumlea mwenye dhambi mwingine.)

Bunga Edward Dettu

Bunga Edward Dettu ni rafiki yetu wa siku nyingi, nimefahamiana naye kanisani nikiwa mwanafunzi kidato cha tano, hadi leo ni rafiki yetu tukisaidiana na

kushirikiana kwa mambo mengi. Ametoa mchango mkubwa katika kitabu hiki cha Mafundisho ya Biblia, Yeye pia ni mwanazuoni, aliye na shahada za Mahusiano Kati ya Wakristo na Waislamu kutoka Chuo Kikuu cha Andrews. Mke wake anaitwa Theopista, nao ni wazazi waliobarikiwa kupata watoto watatu na wajukuu watatu. Kazi yake ni uchungaji.

Daudi na Paulo Masaka

Daudi na Paulo Masaka ni watoto wanaoishi na wazazi. Wao ni wanafunzi wa shule ya Msingi na wanasema, “Neno la Mungu si tu mashauri au mawazo bora, bali ni sauti au pumzi ya Mungu na mamlaka ya mwisho kwa watu Wake duniani”. Wanashauri watoto wote walipende Neno la Mungu, walisome, na kulitenda; wakiomba nguvu toka kwa Bwana maana hakuna awezaye kufanya Mapenzi ya Mungu au kushika Sheria kwa uwezo Wake mwenyewe.

Mbusi Mpagalushu

Mbusi Mpagalushu: Amesomea utabibu, na atoka Bariadi, Tanzania, asema, sisi Hatutaokolewa kwa Sheria bali kwa kafara kuu Ambayo Mungu aliitoa kupitia kwa Mwanawe Yesu Kristo, lakini tutahukumiwa kwa Sheria! Wayahudi wengi walishika Sheria pasipo kumpenda Mungu. Lakini siku hizi, wapo watu ambao wanadai kuwa wanampenda Mungu ila hawazijali Sheria Zake. Hebu tuepuke unafiki, maana hilo ni jaribu letu sote binadamu. Yaani kuwa wanafiki au kuwa watu wa dunia, kwa neema tuwe watu wa Mungu.

Kwandu Kasiri

Kwandu Kasiri: Kwandu amesomea mambo ya famasia, na anaishi Kibaha, Tanzania, naye asema Je, unakiamini kitabu Biblia, ambacho ni Kitabu kikuu kuliko vyote (Kitabu cha vitabu). Je, unakisoma, na kuacha ujumbe Wake uzungumze na moyo wako? Ukifanya hivyo, utakuwa mtu tofauti. Kama ulikuwa hujakiamini, anza kukiamini leo, na kama unakiamini bila kukitii, anza kukitii leo, na kama unakiamini na kukitii, endelea kukua ukizaa matunda yanayopasa toba.

Mchungaji Danieli Matekere

Mchungaji Danieli Matekere: alikuwa Mwalimu wa Biblia. tabibu na mhariri wa vitabu pia

Mchungaji Stephen Letta

Mchungaji Stephen Letta: Yeye ni mwalimu wa Biblia, mwandishi, na mhariri wa vitabu pia

Petro Tumaini (RIG Ministry) — Iringa, Tanzania

Uhakiki wa mwisho, uhakiki wa lugha na marejeo ya Biblia, uhariri, mpangilio na uandaaji wa kitabu. Restoring the Image of God (RIG) Ministry, Iringa, Tanzania — rigministry7@gmail.com

Nipe Biblia — Nyimbo za Kikristo Na. 52

1. *Nipe Biblia, nyota ya furaha, wapate nuru wasafirio;
Hakuna la kuzuia amani, Kwani Yesu alituokoa.
Nipe Biblia Neno takatifu,
Nuru Yake itaniongoza;
Sheria na ahadi na upendo,
Hata mwisho vitaendelea.*
2. *Nipe Biblia nihuzunikapo, ikinijaza moyoni dhambi;
Nipe Neno zuri la Bwana Yesu, Nimwone Yesu Mwokozi wangu.*
3. *Nipe Biblia nipate kuona hatari zilizo duniani;
Nuru ya Neno Lake Bwana Yesu, itaangaza njia ya Kweli.*
4. *Nipe Biblia, taa ya maisha; Mfariji tunapofiliwa;
Unionyeshe taa ya mbinguni, Nione utukufu wa Bwana.*

Kuna Wimbo umesema hata kama bahari zote zingekuwa wino, mbingu zote ziwe karatasi na miti yote iwe kalamu, zisingetosha kuandika habari njema za ufalme wa Mungu na upendo Wake. Tunasema hatujaanza hata safari ya kuuielewa upendo wa Mungu, kuelewa Neno Lake na kwamba Yeye ni nani, tumepata mnuso kidogo tu, lakini hata hilo dogo tulilolipata, tukilitia maanani litakuwa la matunda mema, tele na kisha Ahadi za ajabu za uzima wa milele kwa kumjua Yeye - Yohana 17:3,

Biblia ni Kitabu cha kusomwa kwa kicho na heshima, kwa maombi na bila haraka, hebu Mungu atusaidie kukifurahia chakula bora na chenye ladha kupita vyote duniani ili tukue kiimani na kumtukiza Mungu, na kuboresha wengine kwa huduma na maneno yetu

Biblia na Uumbaji wa Mwanadamu

Kwa sababu ya mafundisho mengi yasiyo ya Kweli, na yanayomdhalilisha mwanadamu, yanayotokezea kizazi hadi kizazi, hakuna aliye salama bila Neno la Mungu. Viumbe vyote wakiwemo malaika wameumbwa na Mungu. Mungu alimwumba mwanamume kwanza, na kumpa kazi kwenye Bustani ya Edeni (mahali pa raha). Adamu alikuwa na mahusiano na Mungu kwanza, kabla ya mahusiano mengine. Kisha akamwumba mwanamke aliyekuwa na mahusiano na Mungu kwanza na kisha mumewe alipokabidhiwa kwake. Amri ya zaeni na kuongezeka ni amri ya kwanza inayosomeka kwenye Maandiko! Mtoto anaumbika tumboni kwa mbegu toka kwa baba na yai toka kwa mama. Mbegu hizi mbili zinapokutana, mtoto hapo ndiyo mtoto anakuwa msichana au mvulana. Kwa hizo seli mbili. Nazo hukua. Hivyo mtoto hazaliwi msichana au mvulana tu, bali huumbwa na Mungu kama msichana au mvulana!

Hakuna anayeweza kujibadilisha jinsia, maana kila seli ina vinasaba vya kike au vya kiume. Binadamu ameumbwa kwa mfano wa Mungu. Hivyo jinsia zote zina maana yake kwa Mungu. Hivi majuzi nadharia toka nchi nyingi zimekuja na mambo mengi ambayo yameacha taabu nyingi. Pale napoishi kuna watu mtoto akizaliwa hauruhusiwi kusema ni msichana au mvulana, bali wanakwambia, wacha akikua mwenyewe atachagua. Mara nyingi pia nikienda kutumia choo wakati wa kusafiri kwenda majimbo mengine, shuleni au uwanja wa ndege, nakutana na wanaume chooni, ambao wanasema wao wanajisikia vichwani mwao ni wanawake. Hali kama hii hunipa hofu kama nipo peke yangu na mwanamume huyu chooni, Je, kama wewe ni mwanamke usingekuwa na hofu kweli? Habari za namna hii ni nyingi napoishi, ila kwa kifupi niseme, Mungu ameumba wanaume na wanawake kwa utukufu Wake. Yeye Ndiye anaamua nani awe mwanamume na nani awe mwanamke, na si wanadamu. Mwanadamu hawezi kuumba. Kitenzi cha kuumba ni mojawapo ya vitenzi vinavyomhusu Mungu tu. Kitenzi kingine ni kusamehe dhambi n. k.

Sisi kama viumbe hatuna uchaguzi wa kuchagua tuwe watoto wa kike au wa kiume, tuwe weupe au weusi nk. Mungu alishaweka hayo yote kwenye vinasaba vyetu, kwenye kila seli (DNA). Nasi tumeumbwa kwa jinsi ya kushangaza na kutisha. Yapaswa tujue basi Mungu ametuumba kwa makusudi gani, kwa sababu kila mtu atatupa mashauri yake, yaliyopotoka au yasiyopotoka, bali sisi na watoto wetu twapaswa kurudi kwa Mungu Mwenyewe kwanza, aliye na maelekezo ya kile alichokiumba (mwongozo). Biblia ndiyo Mwongozo huo wa maelekezo kwa wanaume na wanawake. Wao wameumbwa kwa malengo tofauti, wako sawa mbele za Mungu, ila kazi yao ni tofauti! (sawa katika thamani, lakini wenye majukumu tofauti)

Sehemu hii inahifadhi mtazamo wa kitheolojia na ushuhuda binafsi wa mwandishi wa chanzo. Haijawasilishwa kama uchambuzi wa kitabibu au wa kisayansi.

Machache kuhusu Biblia

Biblia ni kitabu cha Habari Njema za wokovu wa kila mwanadamu. Muhtasari Wake ni uumbaji wa mwanadamu (Mwanzo 1 na 2). Maanguko ya mwanadamu dhambini (Mwanzo (3) na Biblia yote iliyobakia kuanzia Mwanzo tatu mpaka Ufunuo, ni Mungu anafanya juu chini kumwokoia mwanadamu, anamtuma Kristo kuja kutukomboa. Kwa maana mshahara wa dhambi ni mauti, Kristo anakufa kwa ajili yetu ili tuweze kuishi milele. Tunabadilishana Naye, Yeye anatupa Wema Wake, nasi tunampa dhambi zetu ili atusafishe kabisa, na kutufanya tustahili kwa haki Yake. Kitabu hiki ni cha ajabu, kwani mtu akisimulia maisha yake au ya marafiki zake huwa anasema mambo mazuri tu ya

watu hao. Hata mtu mwingine ameshauri watu waishi vyema “ili usije ukatulazimisha kusema uongo wakati wa mazishi yako!” Ila Biblia haiko hivyo, habari za watu zimesemwa kama zilivyo, hata wale wapenzi wa Mungu! Hakuna mwenye haki, hakuna hata mmoja, wote tumepungukiwa na utukufu wa Mungu.

Biblia yazungumza ulimwengu ulivyokuwa, ulivyo na utakavyokuwa. Hakuna kitabu kingine chenye Ukweli wa haya kama hiki. Kitabu hiki ni tofauti na vitabu vingine vyote kwani hakuna kitabu kinachosema “Ndipo Mungu Akasema.... Au Sikiliza Neno la Mungu au Neno la Mungu likanijia” Mtu mwenye hekima kamwe hatasema kuwa Mungu hayupo, bali atapeleleza naye atakutana naye, ni Ahadi ambayo ina mashiko asilimia 100!

Sura ya kwanza ya Biblia inaeleza Mungu anaumba binadamu, na sura ya mwisho ya Biblia ya Ufunuo 22 yaeleza Mungu anamwalika kila mmoja kunywa maji ya uzima bure kabisa, bila hata kutoa senti. Biblia yaonyesha Mungu anajihusisha mno na mwanadamu na anamfahamu mwanadamu na kujishughulisha na maisha yake ya kila siku. Upendo Wake wa ajabu unanionyesha kwa kifo cha Mwana Wake Yesu Kristo msalabani. Kafara hii ya dhambi alioifanya inamruhusu kila mmoja wetu kuhesabiwa haki mbele za Mungu kupitia Imani rahisi ya katika Kazi ya YESU. Ukweli unapatikana kwenye Maandiko, ila kwa sababu kuna kurasa nyingi tumepita kama wale walio angani na satellite ili tufanye muhtasari wa kushtua ladha yako ili uwe unapitia Kitabu cha Biblia kila siku. Mungu anapenda watu Wake na kuwajali sana ndiyo ujumbe wa Biblia katika kila kitabu. Onja, nawe utaona BWANA ni Mwema!

Biblia ni ya kutuongoza katika maisha. Soma Biblia kwa mpango, nawe utapata faida zaidi. Madhumuni na mahitaji yetu yanaweza kutusaidia kuchagua namna ya kusoma: kwa faraja, kwa ibada ya kila siku, kwa mada, au kwa kitabu kimoja kwa wakati. Vifaa muhimu ni Biblia yenyewe, mafungu yanayofanana, maelezo ya pembeni, ramani za matukio ya Biblia, jiografia na historia, kamusi ya marejeo, kamusi za lugha za Biblia na vitabu vya ufafanuzi.

Jua maana ya Maneno, jua historia, jua mistari inayofanana na hiyo, soma habari zote zihusianazo na hiyo mada kwenye Biblia. Madhumuni ya kusoma yawe sahihi yaani kuwasiliana na Mungu, kusikia sauti Yake na siyo kupata maarifa peke yake, au kuleta ubishani, wa historia, majina, miji na utamaduni unazosoma humo. Tuombe Roho wa Mungu kwa uongozi atuongoze katika Kweli yote, soma pole pole, ukitafakari kama yule alaye au amunganye kitu kitamu kabisa. Mtu hataishi kwa mkate tu ikimaanisha Neno la Mungu ni muhimu kulila, kulitafuna, kulimeza, kuliyeyusha na ndiyo lilete faida mwilini. Tujiulize tunaposoma, Je? Mungu anazungumza na mimi nini hapa? Uwe mtiifu na tayari

kulifuata ili ubadilishwe na kufanana Naye. Baada ya muda Biblia itakuwa mwenzi wetu wa karibu, ikituongoza na ikitubadilisha, Naye Mungu atatuwezesha na kututumia kuibadilisha dunia, na kuongoza wengi kulifuata Neno Lake na kuwa kwenye ufalme wa Mungu siku moja.

Usitoe kisingizio japokuwa una uzoefu mdogo na elimu ndogo ya theolojia au ya kuandika kitabu. Mwombe Mungu Akumwagie Roho Wake na kuleta tofauti kwa kuwapelekea watu Neno, na hata kuwanunulia nakala ya Biblia. Tumeomba wengi waendeleo kutuomba ili tuandike vitabu vingine. Imepita mwaka tangu tulipoona hitaji hilo, na tunashukuru Mungu.

Sentensi ya mwisho ya aya iliyotangulia haikukamilika katika faili la chanzo; haikujazwa kwa kubuni.

Ushahidi wa Ziada kuhusu Uvuvio wa Biblia

Twajuaje kwamba Biblia ni Neno la Mungu au la Kweli? Kila mtoto apaswa kujua kujua jinsi ya kujibu hili swali la tumaini tulilo nalo. Kuna sababu nyingi, ila chache tutazieleza ni KAMA IFUATAVYO;

1. Maisha ya Kristo yameathiri historia na nyakati mpaka ikatengwa, kabla ya Kristo KK na Baada ya Kristo BK na yaliyotabiriwa yametokea.
2. Machimbo ya vitu vya kale (akiolojia) inaafikiana kabisa na matukio na historia ya Biblia. Maandishi ya historia kwenye sehemu za matukio. Mfano kuonekana kwa magurudumu ya magari ya Farao kwenye Bahari ya Shamu n. k - Historia.
3. Mamilioni ya maisha yamebadilishwa na kuwa mbaraka kwa watu kwa ajili ya Neno hili. Hakuna aliyesoma Jiografia na kusema “Baada ya kusoma jiografia, moyo wangu umeamua kuchagua mema,” La! hashu, ni baada tu ya kusoma Neno la Mungu ndiyo watu wamebadilishwa.

Neno la Mungu ni dira na ramani yetu duniani. Neno la Mungu limekuja kwetu kwa kuvuviwa kwa watumishi wa Mungu kama manabii kama Musa aliyekuwa mtoto wa Farao, Luka aliyekuwa tabibu, Danieli aliyekuwa waziri mkuu, Mathayo aliyekuwa mtoza ushuru, Sulemani, Daudi waliokuwa wafalme, Amos aliyekuwa mchungaji wa mifugo na mkulima wa makuyu. Kuvuviwa si kama imla, kwamba waliambiwa waandike Neno kwa Neno, bali mawazo yalivuviwa na wakaandika kwa jinsi walivyoona, mfano wengine waliandika kimashairi, wengine kama visa. Biblia imethibitika kuwa Neno la Mungu. Hakuna kitabu kinachoweza kujibu maswali ya binadamu kama hiki. Hakuna kitabu kinachotuliza shauku na upweke wa mioyo ya watu bali Biblia tu! Ina mambo kwa kila mtu, wa kila umri, na wa kila aina. Ina mwangaza wa maarifa na hekima, maarifa na ufahamu wa kuangaza mafikiria yetu na kuyatakasu. Ni Ufunuo toka kwa Mungu hai wa mbinguni, wa Ibrahimu, Isaka na Yakobo.

Mungu amelitunza Neno Lake katika historia, kwa maelfu ya miaka. zaidi ya mara 2600 waandishi wameandika “BWANA akasema”. Hasa kwenye kitabu cha Walawi. Biblia ina Maagizo, shuhuda, Sheria, na Amri za Mungu.

Biblia ina vitabu 66, 39 vya Agano la Kale na 27 vya Agano Jipya. Agano la Kale liliandikwa Kiebrania na Agano Jipya Kigiriki. Imechukua zaidi ya miaka 1500 kuiandika Biblia bali waandishi wote, wanaokadiriwa kuwa 40 walikuwa na mtiririko wa mada moja (mada kuu), na wala hawakupingana, maana walivuviwa na Mungu mmoja. Biblia yaweza kuwa na takribani ya visa 407 hivi vya watoto. Biblia ina sura 1189. Sura refu kupita zote ni Zaburi 119, na kitabu kirefu ni zaburi hiyo. Sura fupi kupita zote ni zaburi 117. Zaburi 118 ndiyo sura ya katikati.

Je, unakiamini Kitabu cha Biblia, ambacho ni kikuu kuliko vyote (Kitabu cha vitabu). Je unakisoma, na kuacha Ujumbe Wake uzungumze na moyo wako? Utakuwa mtu tofauti ukifanya vile. Anza kukiamini leo kama hakukiamini, na kama unakiamini bila kukitii, anza kukitii leo na kama unakiamini na kukitii endelea kukua ukizaa matunda yapasayo toba. Rafiki yetu mmoja anaitwa John Bradshaw anayetoka New Zealand alituambia alipokuwa akiendesha mji Fulani kule Tennessee aliona nyumba inawaka moto. Akajiwazia moyoni kama watu walio mule ndani walijua hilo. Akasema hapa ni ughaibuni na magharibi hawa watu wanajua nyumba yao inaungua, na nikifika pale na kupiga hodi na watu siwajui watafikiri ni mwenda wazimu. Ila akajipa moyo, na akaendesha gari lake mbele ya ile nyumba na kugonga mlango, hakuna mtu alikuja kufungua, naye akafungua mwenyewe na kuita “jamani nyumba yenu inaungua moto!”

Familia ilitoka mle, baba mama na watoto wakishangaa huyu kichaa ametoka wapi, ila alipowaeleza walitimka mbio wakatoka nje na wakati huo Bradshaw alikuwa ameita zima moto, nao wakaja, ila nyumba iliteketea. Ila maisha yaliokolewa! Watu wasisikia habari za hukumu siku ya mwisho za Mkombozi wataungua moto vile vile, na hawatakuwepo tena milele zote. Je, wewe kwa kuwaonea haya au kuona unawasumbua watu uko tayari waungue tu? Basi waambie habari njema za ufalme na waache wakatae wenyewe. Siku ile vitabu vitafunguliwa na habari za kila mmoja wetu zitawekwa wazi kabisa, habari zote zisizoungamwa. Je, wewe unapenda uovu wako usomwe na kila mtu aujue kweli? Mimi sitaki, nataka niungame uovu wangu saa hii!

Uhusiano wa Agano la Kale na Agano Jipya

Biblia haijakamilika bila Agano la Kale. Agano Jipya ni mwendelezo wa Agano la Kale! Maisha ya Kristo yana maana kutokana na unabii wa Agano la Kale. Agano la Kale ni kivuli cha Agano Jipya. Huduma ya Yesu ingekuwa haileweki

bila Agano la Kale. Sheria ya Mungu Mtakatifu zinaonyesha jinsi ambavyo Yesu Asiye na dhambi Ndiye atakuwa Mkombozi. Agano la Kale Ndiyo msingi wa Agano Jipya, bila hilo haliwezi kuwa na miguu (msingi). Agano Jipya ni Mwendelezo! Mafundisho Makuu yanafundishwa katika Agano la Kale. Agano Jipya linafafanua Agano la Kale. Ni mkate wa Uzima na chakula kwa Muumini.

Ili tupate Biblia yetu mengi yalitokea, hizi hazikuwa enzi za kalamu na makaratasi! Pia Watu wengi wamelifia Neno hili ili kutuwezesha tulipate. Vitabu vya Musa vyaweza kugawanywa kutoka mwanzo kwa jinsi hii-- vitabu vya Musa vitano (5), vitabu vya historia (12), vitabu vya mashairi vinne (4), vitabu vya manabii vikubwa vitano (5), na vidogo na vikubwa kumi na tatu (13), vitabu vya injili vinne(4), kitabu cha matendo na historia ya matendo ya mitume kimoja(1), barua za Paulo kumi na vinne(14), na barua za mitume wengine(7), na mwisho kitabu cha unabii cha Ufunuo(1).

Musa anahusishwa na vitabu vitano vya kwanza vya Biblia, na Ayubu huhesabiwa miongoni mwa vitabu vya zamani zaidi. Baadhi ya ratiba za Biblia huweka Gharika karibu mwaka 2348 K. K. na kuzaliwa kwa Yesu karibu 4 K. K.–1 B. K. Ufunuo 12 unaeleza pambano lililoanza mbinguni na kuenea duniani baada ya Adamu na Hawa kuasi. Dhambi ni uasi dhidi ya sheria ya Mungu; tunapoungama na kutubu kwa kweli, Mungu ni mwaminifu kutusamehe na kutuwezesha kuanza maisha mapya.

Pambano kati ya uovu na wema, au Shetani na Mungu linaendelea mpaka siku ile ya mwisho ambapo Kristo atakuja na Mungu Atafuta machozi ya watu, kutakuwa hakuna tena kilio, huzuni wala kifo. Wale walioshinda kwa neema za Mungu, wakimtegemea, wakimtii na kumtumaini Yeye watapata zawadi ya uzima wa milele mbinguni (Paradiso). Hiyo ni zawadi kubwa kupita zote duniani. Mpendwa msomaji, mtumaini Bwana na kumchagua kila siku katika maisha yako. Mambo matano muhimu kwa kila binadamu ni kwanza kumjua Mungu na kufuata njia Yake, pili, kuomba kila siku, tatu, kusoma Neno Lake kila siku, nne, kuabudu kwenye ushirika na wengine, na tano kushuhudia matendo makuu ya Bwana kwa wengine.

Septuaginta ni tafsiri ya kale ya Maandiko ya Kiebrania katika Kigiriki, iliyoanza kutayarishwa katika karne ya tatu kabla ya Kristo. Mapokeo ya kale huihusisha na watafsiri sabini au sabini na wawili.

Isipokuwa sura chache za Danieli ziliandikwa katika kikaldayo. Agano Jipya liliandikwa Kigiriki. Baadaye maagano haya mawili yalitafsiriwa kwa Kilatini. Lugha hii ni ya zamani, na haizungumzwi leo hata enzi zile haikujulikana na wengi isipokuwa wasomi. Mwishoni mwa karne ya kumi na nne, John Wycliffe

na washirika wake walihusishwa na tafsiri ya Biblia katika Kiingereza. Kutafsiri Biblia siku hizo kilikuwa kitu cha hatari kwani utawala wa kanisa ulikataa mtu wa kawaida (mlei) kuwa na Biblia. Martin Luther wa Ujerumani katika wakati ule wa matengenezo aliitafsiri Kijerumani, alisema “Kwa nini Neno la Mungu limefungiwa kwenye lugha zilizokufa? (hazitumiki). Wengine kama Tyndale walisaidia kufanya Biblia ziwe mikononi mwa watu. Wengi waaminifu wameuwawa wakishughulika usiku na mchana ili mtu wa kawaida awe na Biblia. Siku zile watu walinakili kwa mikono, na walipogusa Biblia zao machozi yaliwatoka, maana walijua wanagusa kitu cha thamani kuliko vyote duniani.

Hatimaye, vyama vya Biblia vya Uingereza na Marekani vilianza kuchapisha Biblia kwa wingi. Vyama hivi vimesaidia pia katika kutafsiri na kusambaza Biblia za lugha za Afrika Mashariki. Mpendwa msomaji, jitahidi kuwa na nakala yako ya Biblia. Umeshika kitu cha thamani kuliko pesa, dhahabu, almasi au tanzanite, kwa sababu mbingu na dunia zitapita, lakini Neno la Mungu hudumu milele.

Biblia ya Gutenberg, iliyochapishwa karibu mwaka 1455 kwa teknolojia ya herufi zinazohamishika, ni miongoni mwa vitabu vya kwanza vikubwa kuchapishwa Ulaya. Kabla ya hapo, maandishi mengi ya Biblia yalikuwa yakinakiliwa kwa mikono. Biblia imeendelea kuwa mojawapo ya vitabu vinavyosambazwa na kutafsiriwa zaidi duniani. Unabii uliotimia na maisha yaliyobadilishwa ni miongoni mwa ushuhuda unaotolewa kuhusu upekee wa Neno la Mungu.

Binadamu wote tumepotoka na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, na mshahara wa dhambi ni mauti. Bali Mungu ametoa njia kupitia Kafara ya Mwana Wake Kristo. Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda Ulimwengu, ili kila amwaminiaye asipotee, bali apate uzima wa milele. Mwanadamu hakuja ili ahukumu ulimwengu, bali ulimwengu uokolewe na Yeye Yohana 3:16–17. Mpendwa msomaji, tuna matumaini sote ya kwenda kuishi mbinguni milele na milele na Baba yetu wa mbinguni. Hebu tupige moyo konde, tumwombe atusaidie katika safari hii na tupate marafiki wazuri wasi na misukumo ya uovu, ili tushinde mbio hizi.

Mtazamo wa Mwandishi kuhusu Uibukaji

Miaka 170 iliyopita kule Ulaya walitokea watu wa nadharia potofu za uibukaji wa mwanadamu kutoka minyoo, chura, nyani na kisha binadamu. Hakuna aliyesikia redioni “leo tunakaribisha raia wapya toka msituni Gombwe au Virunga, wamebadilika toka sokwe au gorila kujiunga nasi!”. Hizi ni nadharia potovu, ovu na za uongo. Uibukaji si sayansi, ni dini, kwani haifuati vigezo vile

vitano vya sayansi yaani kuangalia, kupatwa na maswali, kufanya uchunguzi, kukusanya habari au data, na kuhitimisha-(observation, hypothesis, experiment, data, na conclusin). Darwin baba wa dini ya ukafiri (uibukaji) alisomea theolojia tu, na wala hakusomea sayansi na wala hakuwa na shahada ya sayansi, yeye alifanya madarasa machache ya elimu ya mimea.

Aliingia kwenye meli ya Uingereza akiwa amepewa lifti ya meli HMS Beagle kuangalia mambo aliyosema kuelekea Galapagos America ya kusini mwaka wa 1845, na vitabu viwili, Biblia na kitabu cha Lyle. Tujihadhari na watu ambao hawajali Mwumbaji wala uumbaji Wake. Sisi tumeumbwa na Mwenyezi Mungu au nguvu kubwa zaidi yao kwa makusudi makubwa. Ila kila utamaduni una dhambi zake, kila kabisa au jamii ina dhambi zake! Na ndiyo maana sote binadamu tunamhitaji Yesu, Hatuko salama, kabisa, hakuna hata mmoja yuko sawa! Tumeoza sote, na kupungukiwa na utukufu wa Mungu. Tu wadhambi tunaohitaji msaada! Mungu Mwenye uwezo wote alikosa njia nyingine ya kutukombo, isipokuwa kumtuma Yesu, basi hiyo tu itujulishe dhambi ni kitu cha kutisha na kilihitaji ufumbuzi wa dharura na mzito!

Haya ni madai na hitimisho ya mwandishi wa chanzo. Kwa uchapishaji wa kitaalamu, sehemu hii inahitaji ukaguzi tofauti wa kisayansi na kihistoria.

Kanoni na Vitabu vya Apokrifa

Kuna wengine wana Biblia yenye vitabu vinavyoita Apokrifa, navyo ni kama Makabayo, Tobiti, Yudithi na maongezo ya vitabu vya Esta au Danieli. Hivi vitabu ni vizuri kwa historia na si vya kuvuviwa kwani vinapingana na kanoni (Maandiko) na kanuni za Neno la Mungu ni kama vile vya mapokeo ya kiyahudi kama Talmud. Vitabu vingine vimepotea kama cha Iddo, Nathan, barua kwa Laodikia, 3 Wakorintho na vingine. Hivi waliandika watu wa Mungu waliovuviwa na vimetajwa. Cha kukumbuka ni kwamba, vile tulivyo navyo 66 ni tosha kutufikisha mbinguni kwa Baba yetu. Haleluya, Maranatha.

Biblia si ushauri bora tu wala maoni ya mwanadamu; ni Neno la Mungu. Kwa maneno mengine: “Biblia ikisema, ninaamini, na hapo jambo limekwisha.” Soma Neno la Mungu, liamini, litafakari, likariri na kuliishi; ndilo dira yetu katika safari ya maisha.

Kusoma kwa Utafiti wa Kina

Tuisomaje? Wasomaji wengi wapya wanasema hawajui waanzaje. Kuna njia nyingi za kuisoma. Wengine wameanza Mwanzo na kukwama walipofikia Walawi kwa zile taratibu za Kafara. Japo Walawi 16 ni kitovu cha Ukombozi wa mwanadamu kwenye Agano la Kale! Tunashauri kuanza vitabu vya injili kama

Marko, Mathayo, Luka na Yohana. Kisha Matendo na kurudi kitabu cha Mwanzo na Kutoka na kufuata huo mtiririko. Waweza kuisoma kwa kuchukua mtu mmoja na maisha yake. Waweza kuinakili au kuifanyia muhtasari, kama sasa tunavyofanya ambayo imenifungua macho kwa njia nisiyoweza kuileza. Na bado nina mapungufu mengi!

Waweza kuisoma kwa kufuata mada na kutumia kamusi ya Biblia. Utakapoizoea, utaweza kuanza Mwanzo na kuendelea hadi Ufunuo. Hata mafungu machache yakisomwa kwa utafiti wa kina yanaweza kuwa na faida kuliko kurasa nyingi ambazo hazijaeleweka. Linganisha mistari inayohusiana katika Biblia nzima, na kabla ya kuhitimisha jambo, chunguza limezungumziwa wapi na mara ngapi katika Maandiko. Soma kwa furaha na kwa maombi, bila kujilazimisha kwa kiwango kitakachokufanya uone usomaji kuwa adhabu.

Kusoma Biblia inachukua masaa kama 70 au 80 tu. Na wiki moja ina masaa 168 hivyo waweza kuimaliza kusoma kwa wiki tu! Ila wahitaji muda wa kucheu na kutafakari hata fungu moja tu, utashangaa utakayoyapata! Mfano Danieli 8:14 “Akamwambia, Hata nyakati za jioni na asubuhi elfu mbili na mia tatu; ndipo Patakatifu patakapotakaswa.” Hili linaweza kukuchukua miezi kulitafakari na kulielewa, na linahusiana na mamia ya Mafungu mengine kwenye Biblia! Ukiwa na muda tuandikie tukueleze kile sisi tulichogundua, nawe utatuelezea kile ulichogundua! Usifanye kwa kasi na presha au msukumo usi na furaha! Biblia ina Ujumbe kwa kila aina ya mtu, mzee, kijana, msomi, mtu wa kawaida, tajiri, maskini, mfupi, mrefu, mweusi, mweupe.

Ni matumaini yetu kwamba utakuwa mfuasi wa Mwenyezi Mungu na kuleta wengi Kwake. Usikite kwenye mabishano na watu bali kuwaambia maandiko kwa upendo (shiriki). Maana waweza kushinda mabishano au pambano, ila ukapoteza roho ya thamani au ukashindwa vita. Unaweza kushinda kwenye mabishano ila ukapoteza roho. (Unaweza kushinda mabishano lakini ukapoteza roho ya thamani.)

Biblia ni ya kutuongoza katika maisha. Soma Biblia kwa mpango, nawe utapata faida zaidi. Mahitaji yetu yanaweza kutuelekeza kuchagua usomaji wa faraja, ibada ya kila siku, mada fulani au kitabu kimoja kwa wakati. Vifaa vya kusaidia ni Biblia yenyewe, mafungu yanayofanana, maelezo ya pembeni, ramani za Biblia, jiografia na historia, na kamusi ya Biblia.

Jifunze maana ya maneno, historia na mafungu yanayohusiana na mada unayosoma. Kusudi la kusoma liwe kuwasiliana na Mungu na kusikia sauti Yake, si kupata maarifa tu au kuanzisha mabishano. Omba uongozi wa Roho wa Mungu, soma polepole na tafakari. Jiulize: “Mungu anataka nielewe nini hapa?”

Uwe tayari kutii ili ubadilishwe na kufanana Naye. Kadiri unavyoendelea, Biblia itakuwa mwenzi wa karibu anayekuongoza, na Mungu atakutumia kuwabariki wengine.

Biblia ni Ramani

Biblia imezungumza, nami ninaamini; hapo jambo limekwisha.

Kitabu hiki kimebeba fikra za Mungu, hali ya mwanadamu, njia ya wokovu, hatima ya wadhambi na furaha ya wenye haki. Mafundisho yake ni matakatifu, kanuni zake hudumu milele, historia yake ni ya kweli, na suluhisho lake linaaminika. Kisome upate hekima, kiamini ili uwe salama, na kiishi ili utakaswe.

Kisome taratibu, mara kwa mara na kwa maombi. Ni mgodi wa utajiri, paradiso ya utukufu na mto wa furaha. Kimetolewa kwako katika maisha haya, kitafunguliwa wakati wa hukumu, na kitakumbukwa milele. Kinatuwekea kiwango cha juu cha uwajibikaji na kinaweza kuinua akili na kuongeza uwezo wa kufikiri.

Kiambie moyo wako kukiamini ili upate hekima; kisome ili uwe salama; kiishi ili utakaswe. Biblia si kitabu cha kukupatia taarifa tu, bali cha kukubadilisha. Ni sauti ya Mungu ikizungumza kwa mamlaka. Mbingu na nchi zitapita, lakini Neno la Mungu halitapita.

“Usiogope, kwa maana Mimi ni pamoja nawe; usifadhaike, kwa maana Mimi ni Mungu wako. Nitakutia nguvu, naam, nitakusaidia; nitakushika kwa mkono wa kuume wa haki Yangu” (Isaya 41:10). Pia, “Mambo ambayo jicho halikuyaona, wala sikio halikuyasikia, wala hayakuvingia katika moyo wa mwanadamu, ndiyo Mungu aliyowaandalia wampendao” (1 Wakorintho 2:9). Hebu tusome Neno Lake, tuzijue ahadi Zake na kuzidai kwa imani.

Niliishangaa watu waliyasoma, na wakayamaliza na kuyafanyia mitihani. Biblia ni kama dola nane tu hivi kununua na kurasa kama 1000 tu. Hatushauri usome kwa haraka, bali sura moja mpaka tatu kwa siku. Na kama una kamusi yenye maelekezo ya Biblia (kamusi ya marejeo) waweza kuitumia ila maombi na mafunuo toka kwa Bwana ni kipaumbele kwa ufanunuzi wa watu. Biblia isisomwe bila ya kusali. Hiki si kitabu cha kawaida. Ni kitabu cha mbingu, na kukielewa chahitaji Mwenye Kitabu atusaidie. Piga magoti ukiweza, omba kupewa uwezo wa kukielewa na kufanya yale unayoyasoma. Dai ahadi zile unasoma siku ile, na mwulize Mungu ‘Je wataka nielewe nini katika yale

ambayo nimesoma leo? Na Naomba unisaidie niweze kuyatumia katika maisha yangu ya kila siku hasa leo’.

Biblia ni ramani, taa na maktaba. Ni ramani kwa sababu inatuonyesha njia salama inayotuongoza kwa Yesu, ambaye hashindwi na Shetani, adui yetu. Yesu ndiye Njia.

Biblia ni mwanga wa njia yetu, iking’aa na kung’aa kwenye ile njia iendayo uzimani. Adui alijaribu kuizima ile taa, ila mwanga wake umekuwa zaidi kutuonyesha ile njia salama. Angalia Biblia yako na isome, usitumie muda wako sana kusoma vitabu vya binadamu hasa wale wasimpenda Mungu (makafiri) itakuondolea ladha ya Biblia. Hakuna mtu katika kutambua noti bandia anatumia noti feki bali noti ile halali. Watu wengi wamechukua muda kusomea miungu ya ugiriki, na urumi na miungu mingine ya tamaduni mbali mbali. Usipoteze muda, chukua muda kusoma habari za Mungu wa mbinguni. Mungu wa Ibrahimu, Isaka, Yakobo na Yusufu.

Biblia yahusu watu, sehemu, na mambo yaliyotokea zamani, leo na hata siku za mbeleni. Vitabu vyote vyatuonyesha pambano kati ya Shetani na MUNGU linaendelea. Na kila binadamu anachagua upande kila kukicha anaotaka kuwa. Kutochagua ni kuchagua. Watu, vitu na sehemu za Biblia zinatuoonyesha mapambano haya zikitupa maonyo ili kwa saburi na faraja tuchague upande ulio salama, upande wa Mungu. Vitabu vya Agano la Kale viliandikwa Kabla ya Kristo kuzaliwa duniani, na vitabu vya Agano Jipya viliandikwa baada ya Yesu kufa na kufufuka. vitabu vyote ni muhimu na vinasaidiana kutuongoa tujue kila tunachopaswa kujua kuhusu Mungu na mpango Wake wa wokovu, Vinatusaidia sana tufanane Naye. Uchaguzi wetu unapelekea Hatima yetu! Kwa nini tusome Biblia kila siku? Toa sababu zako Nne! Kila asomaye hujifunza kumtumaini na kumtegemea Mungu, na kujua Mungu afanya kila kitu kutuokoa na ujanja wa ibilisi katika kutuunganiza. Zaburi 119:9–11.

Sababu 32 za Kuisoma Biblia

1. Inafunua tabia ya Mungu na kutuunganisha Naye — Kutoka 34:6–7; Waebrania 1:1–3.
2. Inatoa maagizo ya maisha ya kila siku na kutulinda — 2 Timotheo 3:16–17; Zaburi 32:8.
3. Inatufundisha jinsi ya kuomba — Luka 11:1–4.
4. Inaeleza jinsi ya kupata wokovu — Yohana 3:16.
5. Inaeleza jinsi ya kushiriki Injili — Mathayo 28:19–20.
6. Inatufundisha kumtumaini Mungu — Mithali 3:5–6.

7. Inaonyesha mapenzi ya Mungu na kufanya nia zetu kuwa mpya — Warumi 12:1–2.
8. Imejaa ahadi na baraka za Mungu — Kumbukumbu la Torati 31:8.
9. Inatupatia historia ya mwanadamu na mafundisho ya kurithisha vizazi — Waefeso 4:31–32; Zaburi 78:3–4.
10. Inatufundisha kusamehe — Waefeso 4:31–32.
11. Inatupa uhakika wa yale ambayo Mungu amesema; Biblia ndiyo mamlaka yetu ya mwisho — Yohana 17:17.
12. Inauliza na kujibu maswali makuu: Tumetoka wapi? Kwa nini tuko hapa? Tunaenda wapi? — Zaburi 10:1.
13. Inaboresha mwenendo na utamaduni wetu — Mhubiri 1:9.
14. Inafunua jinsi Mungu anavyotupenda — 1 Yohana 4:7–8.
15. Inatuelekeza kwenye uzima wa milele — Yohana 17:3.
16. Inatusaidia kuishinda dhambi na kutakaswa — Zaburi 119:9–11; Yohana 15:3.
17. Inatupa nguvu tunapokuwa na msongo wa mawazo — 1 Samweli 30:6–8.
18. Inatufundisha kumwiga Mungu, ambaye ni Upendo — Waefeso 5:1.
19. Inatuelekeza kumwendea Kristo ili tupate uzima — Yohana 5:39–40.
20. Inatusaidia kuzaa matunda — Zaburi 1:2–3.
21. Inatupatia ujasiri — Yohana 1:8–9.
22. Ni chakula chetu cha kiroho — Mathayo 4:4; Yohana 6:63.
23. Inatufanya tuwe wenye rehema na upendo kwa wengine — Marko 12:30–31.
24. Inatulinda dhidi ya mafundisho ya uongo — 1 Yohana 4:1.
25. Inatuhimiza kutumia muda wetu kwa hekima — Waefeso 5:15–16.
26. Inatupa mwongozo, kwa sababu Yesu ndiye Njia, Kweli na Uzima — Zaburi 119:105; Yohana 14:6.
27. Inatusaidia kuepuka majaribu; ni silaha na kinga — Waefeso 6:11.
28. Ni hai — Yohana 7:38.
29. Inatuelekeza kwenye uhuru wa wana wa Mungu — Warumi 8:17.
30. Inatupatia ujumbe wa uponyaji na udumishaji wa maisha — 1 Petro 2:24; Mathayo 4:4.
31. Inatufundisha kumwomba Mungu hekima katika matatizo — Yakobo 1:5.
32. Inatuletea furaha na amani ipitayo akili.

Marejeo ya Zaburi 119:9–11 na 1 Yohana 4:1 yalisahishwa kutokana na makosa ya wazi katika chanzo. Baadhi ya marejeo mengine kwenye orodha yana uhusiano usio wazi na hoja husika; yamehifadhiwa kwa ukaguzi wa mwisho wa marejeo.

Mambo Manne kuhusu Biblia

1. Hakuna kitabu kinachopendwa kiasi cha watu kuwa tayari kufa kwa ajili yake.
2. Hakuna kitabu kinachochukiwa kiasi cha watu wengi kutaka kukiangamiza.
3. Hakuna kitabu ambacho watu wengi wanacho lakini hawakisomi kama Biblia.
4. Hakuna kitabu ambacho watu wengi wanasema wanakiamini, lakini wanajua machache sana kukihusu.

Je, wewe upo kundi gani kati ya haya manne?

Makundi Kumi ya Vitabu vya Biblia

1. Vitabu vitano vya Musa (Pentateuki): Mwanzo, Kutoka, Walawi, Hesabu na Kumbukumbu la Torati.
2. Vitabu vya Historia: Yoshua, Waamuzi, Ruthu, 1 Samweli, 2 Samweli, 1 Wafalme, 2 Wafalme, 1 Mambo ya Nyakati, 2 Mambo ya Nyakati, Ezra, Nehemia, Esta, na Ayubu (Yumkini iliandikwa na Musa).
3. Vitabu vya mashairi: Zaburi, Mithali, Mhubiri na wimbo ulio bora au Wimbo wa Sulemani.
4. Manabii wakubwa vitabu vyao ni virefu: Isaya, Yereimia, Ezeieli na Danieli.
5. Manabii wadogo, vitabu vyao ni vifupi: Hosea, Yoeli, Amosi, Obadia, Yona, Mika, Nahumu, Habakuki, Sefania, Hagai, Zekaria, Malaki.
6. Vitabu vya Injili: Mathayo, Marko, Luka, Yohana.
7. Kitabu cha Historia Agano Jipya: Matendo.
8. Barua za Paulo: Warumi, 1 Wakorintho, 2 Wakorintho, Wagalatia, Waefeso, Wafilipi, Wakolosai, 1 Wathesaloniki, 2 Wathesaloniki, 1 Timotheo, 2 Timotheo, Tito, Filemoni, Waebrania.
9. Nyaraka zingine: Yakobo, 1 Petro, 2 Petro, 1 Yohana, 2 Yohana, 3 Yohana, Yuda.
10. Unabii: Ufunuo.

Kwa Nini Mungu Alitupatia Biblia?

Makusudi ni ili tumjue Yeye aliye Muumba na Mkombozi wetu na kuelewa njia Zake. Hapo Mwanzo Mungu alipoumba alizungumza na Adamu na Hawa moja kwa moja, ila baada ya dhambi tumekuwa na kiwambaza na hivyo kuhitaji manabii (watu wanaozungumza kwa niaba ya Mungu). Dini ya Kikristo haimrusu mtu kufanya atakavyo. Muumini apaswa kujisalimisha kwa Mungu, na kuishi kutokana na Maandiko au NENO litokalo kinywani mwa BWANA. Muumini apaswa kuwa mtiifu na anayempenda Mungu kwa moyo wake wote,

roho yake yote, nguvu zake zote na akili zake zote na jirani kama nafsi. Upendo ni jambo muhimu mno na fumbo na siri ya ajabu! Ukatili kwa wengine au kutenda kwa hiana kwa watu au kwa Mungu ni dhambi.

Mungu alizungumza na watu uso kwa uso kabla ya dhambi pale Edeni, ila ametumia Maandiko kuzungumza nasi leo baada ya maanguko ya mwanadamu. Biblia ni sauti ya Mungu ila imeandikwa kwa maneno ya binadamu. Haikuwa imla. Watu wa Mungu waliambiwa ujumbe na kupewa uhuru wa jinsi ya kuuandika. Vitabu vya injili ni mfano mzuri. Vyote vine (4) vimeandikwa kuhusu Masihi, ila vina mawani au ladha yenye shauku (mtazamo), haiba, theolojia na historia ya mwandishi. Biblia ni Neno la Mungu. Biblia ni Neno la Kiyunani likimaanisha “Maktaba”. Biblia ni maktaba ya vitabu 66.

Wanadamu walivuviwa kuandika. Biblia si imla, ila Maneno yaliyovuviwa na Mungu. Kisha watu waliambiwa wayaandike na wakayandika. Biblia imeandikwa kwa muda wa miaka 1500 hivi, na watu 40 tofauti. Agano la Kale mpaka jipya ni miaka 400. Biblia ina sura 1189. Biblia iliandikwa kwa lugha ya Kiebrania na Kigiriki. Biblia ina zaidi ya ahadi 3500 kwa mwanadamu, tuzijue ili tuzidai! Mara 365 Biblia imesema “usigope!”. Neno la Mungu ni mamlaka ya mwisho duniani na mbinguni, na lina ujumbe kwa kila aina ya mtu. Lisome, litafakari, lipende, litende, litangaze. Biblia itakupa maana katika malengo ya maisha yako. Kamwe hatujisikia kama mtu duni, au hafifu, maana utajua thamani yako jinsi ilivyo, thamani halisi aliyokutunukia Mwumbaji wako alipokuumba. Utaishi maisha ya madhumuni na maana na kujua katika yote Warumi 8:28 na mwishowe utapewa kutokufa, yaani uzima wa milele. Haijalishi utazeeka, kwani uzee wako utakuwa na tumaini na furaha, kwa kuyaona yale ya mbeleni.

Vitabu vitano vya kwanza vya Biblia vinahusishwa na Musa, karibu mwaka 1500 K. K., na kitabu cha mwisho kiliandikwa na Yohana karibu mwaka 100 B. K. Kitabu Nipe Biblia kinatajwa kama muhtasari wa Biblia wa siku 365. Orodha mbalimbali za Biblia hutoa makadirio tofauti ya idadi ya wanawake na wanaume wanaotajwa katika Maandiko.

Biblia inatueleza Historia ya Binadamu toka kuumbwa na Mungu, mpaka kuanguka na kuasi sheria za Mungu pale Bustani ya Edeni kisha ufumbuzi. Katika Ufunuo 12 Tunaeleza kwamba, Shetani aliishi mbinguni na kuwa mwasi wa kwanza. Aliwashawishi theluthi ya malaika wote na kutupwa nao hapa duniani. Hiyo ikawa mwanzo wa pambano kati ya Mungu na Shetani, au wema na ubaya. Vita hii siyo kupigana na bunduki, makombora au mapanga,

maana kupigana kwetu si kwa nyama na damu, na Masihi alimwambia Petro aweke upanga wake alani asipigane. Kupigana na kwa Neno la Mungu (Efeso 6).

Kwa sasa tumo katika pambano hili. Ayubu, Isaya 14 na Ezekieli 28 vinatoa picha ya pambano hilo. Ishara za nyakati katika Danieli 2, 7, 8 na 9 zinaeleza mtiririko wa unabii na kutualika kuchunguza mahali tulipo katika historia. Mwanzo 1 na 2 zinaeleza uumbaji, Mwanzo 3 maanguko ya mwanadamu, na sehemu iliyosalia ya Biblia hufunua mpango wa Mungu wa kukomesha dhambi, ambao unafikia kilele chake katika Ufunuo.

Hakutakuwa na huzuni, kilio, kifo wala magonjwa. Sisi sote tumo katika pambano la kiroho linalohusu akili na moyo. Tunapaswa kuvaa silaha zote za Mungu, kukesha na kuomba, na kuteka kila fikira ipate kumtii Kristo (Waefeso 6; 2 Wakorintho 10:5). Tumetenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, lakini Mungu hutusamehe tunapoungama na kutubu kwa kweli. Tuombe tujazwe na Roho Mtakatifu, tumpende Mungu kwa moyo wetu wote, na tupewe maono, utume, shauku na nyenzo za kuwafikia wengine.

Mwanzo 1–3 na Ufunuo 20–22 zinaonyesha kwa namna ya kinyume mwanzo wa pambano na mwisho wake. Shetani alitaka sura ya Mungu ipotee ndani ya mwanadamu, lakini Yesu alikuja kuirejesha. Utume Wake ulifanikiwa kwa ushindi mkuu: kwa njia Yake tunapataniwa na Mungu na kuhesabiwa haki.

Mungu toka Edeni amekuwa daima akijaribu kutufikia wanadamu ili tupate wokovu na kurudisha mahusiano nasi mpaka Ufunuo 19. Ukamilifu wa mbinguni ulifeli kwa Shetani kuasi kule mbinguni, na ukamilifu wa binadamu ulifeli kule Edeni kwa kujifanyia alivyotaka, leo sisi tunapokea zawadi au neema ya Mungu kupitia kwa Imani na kupokea moyo mpya, mtazamo na akili, maisha haya mapya yanaitwa kutembea na Mungu tunazaliwa upya kwenye familia ya Mungu (waongofu) na kisha wanafunzi wa Yesu na mwishowe mitume kuwaambia wengine habari njema.

Biblia imechomwa au kuharibiwa mara nyingi, kuanzia wakati wa nabii Yereimia (Yereimia 36 & 38), watu wameizika nayo ikafufuka, watu wamezifuta nyayo zake, na kuzipotosha kwa kufanya vidole vielekee nyuma na kisigino mbele ila hawakufua dafu. Tyndale, John Huss, Stefano na wengine wengi mpaka leo wanaendelea kulifia Neno hili kwani kuna watu huchukia wosia wa Neno la Mungu na kuwaua watumishia au hulichoma hili Neno. Siri ya uzima wa Milele inatoka kwa kulijua Neno la Mungu na kulitekeleza kwa neema Yake Bwana-Yohana 17:3 “Na uzima wa Milele ndiyo huu, wakujue Wewe Mungu wa pekee na Yesu Kristo uliyemtuma”. Uzima wa milele si kuishi miaka mingi, bali ni kumjua Mwenyezi Mungu!

Twarudia kuwa mamilioni ya watu wamelifia Neno la Mungu ili kuweza kuliweka mikononi mwetu leo. Lisome, liamini, litafakari, likariri, lipende na litende. Tumwamini Mungu tuthibitike, na tuamini mitume Wake ili tufanikiwe. Hakuna kinachotoa furaha kama Neno Lake. Watu wa aina mbali mbali waliandika Biblia; mfano manabii kama Musa, wafalme kama Daudi, wavuvi kama Petro, wakulima kama Yereimia, Makuhani kama Samueli n. k. hawa wote hawakuishi pamoja.

Biblia ni kitabu kitakatifu cha Mungu. Unabii kama ule wa Danieli 2 na 7 umetumiwa na waandishi wa chanzo kuthibitisha uaminifu wake, na uchunguzi wa akiolojia huunga mkono sehemu nyingi za historia yake. Zaidi ya yote, Biblia imebadilisha maisha ya watu wengi. Neno la Mungu ni pumzi Yake yenye mafundisho ya kutuadilisha na kutuweka katika njia Yake.

Kamwe usiseme kwamba unalifahamu Neno la Mungu kiasi cha kuacha kulisoma. Kristo, aliyeitwa Neno, alilitumia Maandiko na kusema: “Imeandikwa, mtu hataishi kwa mkate tu, ila kwa kila neno litokalo katika kinywa cha Mungu” (Mathayo 4:4). Muhtasari wa Biblia unaweza kuelezwa kwa maneno matatu: Uumbaji, Maanguko na Urejesho.

Hebu tukutane mbinguni kwenye mti wa uzima kwa Neema Yake siku moja, kwa vile tumelithamini Neno Lake ndimo humo upo uzima! Yohana 17:3.